

༣༣། །འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་བཞུགས་སོ། །

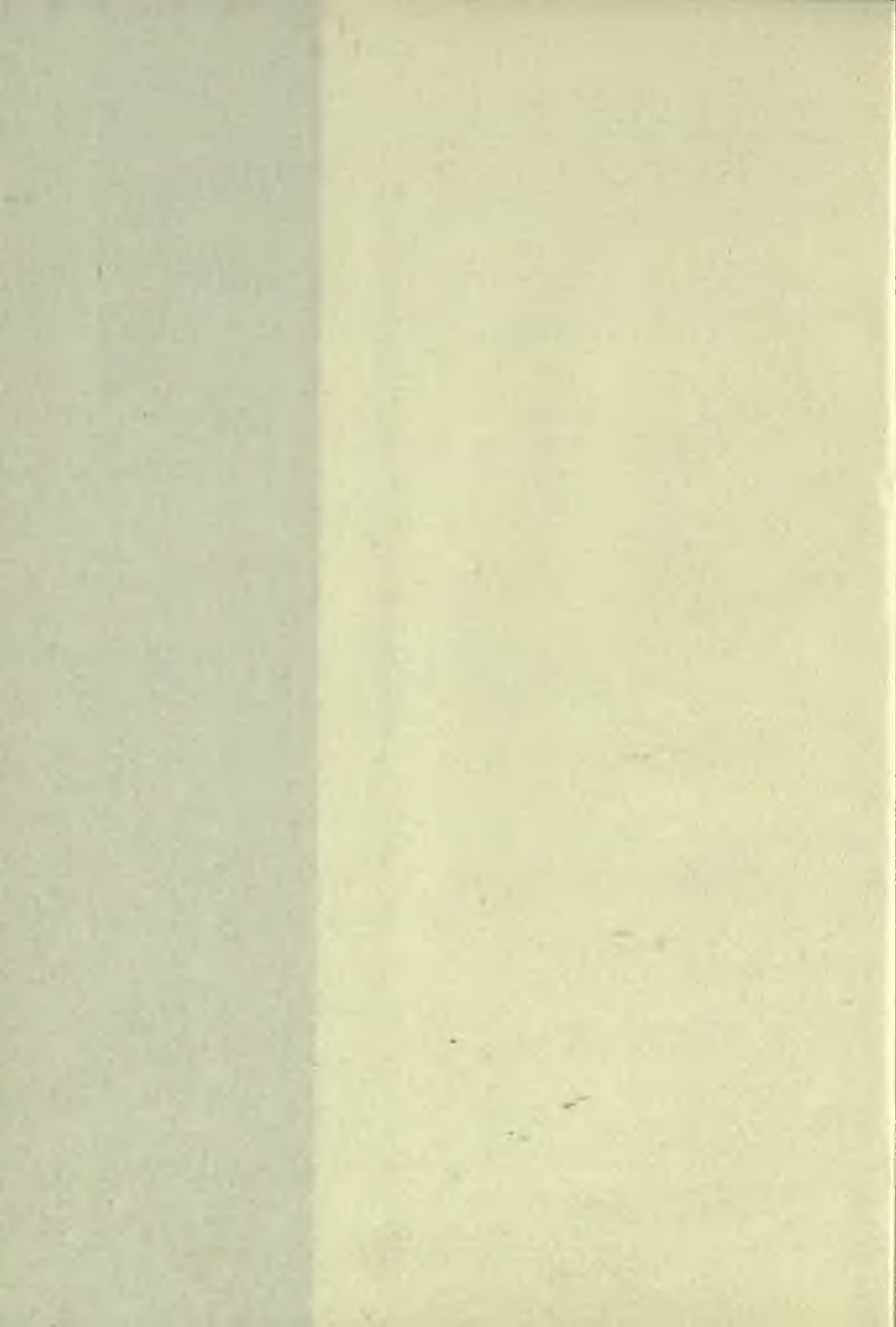
པོད་དང་པོ།

ཨེར་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྙིང་འཛོལ་བཅུ་ཚུགས་རྒྱུ་ག་ཁང་།

༡༩༩༩ | ལམ་དབང་མ་དགའ་བའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་བཞུགས་སོ། །

པོད་དང་པོ།

མེད་གཙུག་ནང་བཞུགས་དཔེ་རྒྱུ་འཛོལ་བའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་བཞུགས་སོ།

|| မိုးရာသီသို့ ရောက်သောအခါ၌ မိုးသည် အလွန်အမင်း ရွာသည်။ ||

|| မိုးရာသီ ||

|| မိုးရာသီသို့ ရောက်သောအခါ၌ မိုးသည် အလွန်အမင်း ရွာသည်။ ||

གྲུང་གཤིམ།

རབ་དཀར་གངས་མེད་ཐེང་བས་ཡོངས་ལྷ་བསྐྱོར་ཞིང་འཛམ་གླིང་གོ་ལ་ཆེན་པོའི་གྲི་གཙུག་ཏུ་
ཆགས་པའི་མཐོ་སྒང་བོད་ཅེས་གྲགས་པའི་ས་ཡི་ཐོག་ལེར། ལ་སྤེལ་ཆན་དང་། མ་བྲག་ཁྱིན་གཉིས་
ནས་མཆེད་པའི་བོད་མིའི་ཐོག་མ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་། རྒྱུ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་རྣམ་དཔྱོད་འདྲ་
མིན་གྱི་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་ཅི་རིགས་གསར་གཏོད་དང་། འཕེལ་རྒྱས་གཏོད་ཐུག་ལ།
ལྷག་པར་དུས་རབས་བརྒྱུད་པའི་སྐབས་ལྷ་ས་གསུམ་ན་སྒྲན་པའི་གྲགས་པ་ཡོངས་ལྷ་བྱུང་པའི་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་པོ་སྤྱིང་བཅན་སྐམ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱེས་མཆོག་གང་གི་མཁུན་བཅེ་རུས་པའི་བྱེད་ལས་ཉག་གཅིག་
གི་མཐུ་ལས། བོད་ཀྱི་ས་ཆེན་པོའི་ཁྱོན་ཀུན་ལ་བྱུང་བར་རུས་གིང་། འཕྲིག་རྟེན་དང་། འཕྲིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལྷགས་མཐའ་དག་རི་བཞིན་སྟོན་པར་རུས་བ། ཆེས་ངོ་མཆར་སྤྱད་དུ་
བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་འདི་བཞིན་ཐོག་མར་སྟོལ་གཏོད་མཛད་ལ། རྒྱུ་རྒྱའི་སན་བདེའི་གཞི་རྩ་ནང་
ཆོས་བོད་དུ་བསྐྱར་འགོ་བརྩམས་པ་དང་། དུས་རབས་བརྒྱུད་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱིང་ལྟེ་བཅན་གྱིས་
བསམ་ལས་ལྷ་ས་དམི་བརྒྱུན་གྱིས་ཐོག་དྲངས་རབ་བྱུང་གི་ལྟེ་དང་། རྒྱ་བསྐྱར་སྟོབ་གྲ་ཐོག་མར་
བཅུགས་ནས་སྟོ་རིག་བཀྲ་པའི་ལོ་ལྔ་བ་དུ་མ་གསོ་སྤྱིང་གནང་། ཅེ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་ནང་
རིག་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རིག་གཞུང་སྤྱིང་བརྒྱུད་རྒྱ་ཆོགས་ལྟོངས་འདིར་དར་སྤེལ་མཛད་དེ། ཤེས་
རིག་མཛོད་བརྒྱའི་སྟོ་འཕར་ལངས་པོར་བྱེ་བ་ནས་བཟུང་། དུས་རབས་རིམ་པའི་ནང་སྤེལ་ཁམས་
འདིར་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་ལ་མངའ་བརྟེན་པའི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྷན་གྱི་སྤྱེས་ཆེན་དམ་པ་རི་སྟེང་
ཁྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷ་ཕྱིར་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཅིང་གཏན་ལ་ཐབ་པ་དང་། གསར་རྩོམ་མཛད་པའི་
བརྒྱུན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ལུ་ཅག་ལྷ་སྤེས་ཆེ་གང་དལ་བ་བརྟེན་ནས་བསྐྱངས་བྱུང་བསྐྱང་བར་དཀའ་
བས། བོད་སྤེལ་གྱི་གཞུང་རབ་སྤྱོད་པས་ཐམས་ཅད་གཞི་གཅིག་ཏུ་བཅུགས་ན་རི་རྒྱལ་ལྷན་པོའི་

དཔངས་ལའང་སྒྲིངས་པ་ཉེར་རུས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ་ཀྱང་ཅད་ཏུ་མི་ཆེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཅ་ཆེའི་རིག་གཞུང་མོངས་
 པའི་ནད་བརྒྱ་འཛོམས་པའི་སྒྲན་མཆོག་བདུད་ཅི་ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་རོ་བརྒྱད་གངས་ཅན་པའི་ལུས་སེམས་
 རྒྱ་ཤོག་ལུ་སྒྲུམ་ཆོས་བཞེན་ཏུ་སེམས་པ་ནས་བརྒྱད། རྒྱ་པོ་ལས་པ་དག་གི་སྤང་དོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་
 རབ་ཀྱི་ཆོད་ཀྱང་ཆེས་མཐོན་པོར་མོན་ཏེ་སྒོ་གཞུམ་དགེ་བརྒྱའི་ལས་ལ་བརྩོན་པ་དང་། བྱམས་དང་སྤྱིང་
 རེས་རྒྱུད་ཏུ་ལ་ཞིང་། ལ་རབས་དང་གཤིས་བཟང་གི་མཛེས་སྤྱད་རང་ཆས་སུ་ལྡན་པའི་མི་རིགས་ལྟ་
 འཕགས་ཅན་ཞིག་ཏུ་ལར་རྒྱས་སྤྱང་བའི་འབྲས་བུར། དེང་གི་རུས་སྤྱང་འཛམ་གླིང་ཤར་རུབ་ལ་
 གནས་པའི་མི་དཔྱར་རིག་གཞུམ་གྱི་དང་། ལང་སྒོས་ཆོན་རིག་ཅེར་མོན་གྱི་ལུས་སྤྱང་དག་གི་མི་སྒྲ་
 གྲགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ལུས་འདི་དང་འདི་ཉིད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་སྒོ་ཁ་ཕྱོགས་ས་དང་། ཞིབ་འཇུག་ཕ་
 ལུས་ཞིག་ཏུ་གྱུར་དོན་ལང་དེ་ལྟར་ལགས།

འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་མཐུན་གྱི་བསོད་ནམས་ཉམས་དམས་སུ་སོང་བའི་ཉེར་ལེན་ལས། ལོ་
 བརྒྱའི་གོང་ཆགས་ཀྱི་ཁོད་ཏུ་སྤྱོད་གསུམ་ནོར་གྱིས་བཀའ་ཉེ་མོན་ཏུ་ལུས་ན་ལང་སྤྱོད་ཐབས་བྲལ་བའི་
 གངས་མོངས་ཀྱི་ཁྱད་ནོར་ཏེ། གསུང་རབ་བར་གིང་དང་བཅས་པ་ལས་མོ་ཆེ་མེ་ལྟ་དང་རྒྱ་ལུ་ལས་ཏུ་
 ལུས་ཟེན་དག་ནི་བསྐྱར་གསོ་ཕ་རྒྱའི་རུས་མཐུ་རང་ཅག་སུ་ལའང་མེད་ལ། རུས་རན་དེ་ལྟ་བུའི་ཁོད་
 ཅས་ཉེས་དབང་གིས་ད་ལྟ་ས་ཉིད་ཏུ་ལྟག་ལུས་གསུང་རབ་དག་ཀྱང་ལས་ཆེ་བ་དཔེ་རྒྱན་དགོན་རིགས་
 ཤ་ལྟ་ཏུ་གྱུར་ལྟབས་དེང་སྐབས་རིག་གནས་དངོས་པོས་ཀྱི་ལམ་ལྟགས་གཞིར་བཟུང་བདག་སྤྱང་བྱེད་
 དགོས་སྟུན། རིག་གཞུང་དོན་གཉེར་བའི་རྒྱན་ལམ་ཏུ་བལྟར་མ་སྤྱད་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོས་པ་འི་
 བཞེན་མ་གྱུ་བ་ཅིང་། དེ་བས་ཉེན་ཆབས་ཆེ་བ་ནི་འབྱུང་བཞི་སྟགས་ཀྱི་གནོད་པས་ས་ཉིད་ཏུ་ཅ་བརྒྱག་
 མི་གཏོང་བའི་ངེས་པ་མེད་གསེས། འདི་ཀྱན་བདག་སྤྱང་གནད་ལེལ་ཕ་རྒྱ་དེ་གཞན་ལ་འགོ་ལ་ཐབས་
 མེད་པའི་རང་ཅག་ཁོ་ནའི་འགན་འཁུན་ཉིད་ཏུ་ངེས་སོ། །

དེར་བརྟེན་སེར་ཐེག་ཆེན་གླིང་དང་ལྟ་ལྟ་གཞུག་ལག་ཁང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་སེར་གཞུག་
 བུང་བལྟར་དཔེ་ཉིད་འཛོལ་བལྟ་ཕྱོགས་གྱིག་ཁང་ཞེས་པའི་ཆོན་པ་ཞིག་ཆེད་ཏུ་བརྒྱགས་ནས་ད་བར་

བཀྲ་ཤ་གཞུང་ལྷན་ཚུལ་གྱི་རིང་ལ་ཕྱོགས་གཉིས་ནས་ཐུན་མོང་དུ་མ་ཐེབས་སྒྲོར་མལ་གཞུང་ལྷན་
 ཚུལ་བཏང་ཞིང་དཔེ་དཀོན་རྒྱུ་སྒྲིབ་དང་། དེང་སྐབས་སྒྲིབ་གཉིས་པའི་ཉིས་མཐའི་ཆེད་དུ་གངས་ཅན་
 རྩད་ནོར་ཞེས་པའི་དཔེ་ཆོགས་གསལ་དུ་བསྒྲིགས་ཏེ་ད་ལན་པོད་འཕེང་གིས་བརྒྱུར་ཏེ་བ་པར་སྒྲུན་ཐིན་
 པ་དང་། དཀོན་མེད་དང་། ལྷི་ཆོགས་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་བརྒྱལ་ཏེ་བར་ཆ་ཆང་གཉིས་རེ་རིན་མེད་
 འབུལ་ལམ་ཁྱུ་པ་ལུད། དེ་བྱིངས་མ་གནས་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་སྐུ་མཛོད་ཁྱུ་ཏེ། ལྷུ་བརྒྱན་ལ་ལྷི་
 ལུང་དེས་མེད་མེར་སྐྱ་ཐོས་བསམ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་འདུན་སྒྲོང་ཐབས་ལུ་སྐུ་ལྷོད་པ་དང་།

འདས་པའི་ལོ་རྒྱའི་ནང་ངོས་ཆོད་ལས་གཞི་ལ་གོང་རིམ་འབྲེལ་ཡོད་ཆན་པ་ཁག་གི་དུས་ཤིང་
 རས་གཞིགས་སྒྲོང་སྤྱོད་མེད་པ་གནང་བ་དང་། མཐུན་དཔྱད་མཐའ་ལྷར་ཡངས་གིང་། ལྷན་བསམ་
 དུང་ལྷར་དཀར་པའི་སྐྱེས་ཆེན་དུ་མས་ངོས་ཆོད་ལས་ཀར་གདེང་འཛིན་ཆད་མེད་དང་། མ་ནོར་ལམ་
 ལྷན་། མ་དཔེ་མཐོ་འདོན་གནང་བ་མོགས་ཀྱིས་མཛོན། ང་ཆོར་བྱུང་བ་ལྷ་འདེགས་ཀྱིས་ལྷ་མེད་རྒྱུ་
 སྒྲོར་རོགས་རམ་གནང་བར་རྗེས་སུ་ཡིད་རངས་དང་། ལྷིང་དུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ལུ་བ་དང་
 ཆབས་ཅིག །འབྱུང་འབྱུར་ཁང་མེར་གཙུག་ནས་དགེ་ལུགས་གསུང་འབུམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རིས་
 མེད་གསུང་རབ་དཔེ་རྒྱན་དཀོན་རིགས་དང་། ཞིབ་འཇུག་ཆན་པ་ཁག་དང་། སྒྲིབ་གྲུ་ཁག་ལ་ཉི་པར་
 མཐོ་བའི་རིག་གཞུང་དག་ཀྱང་རིམ་བས་བར་སྒྲུན་ལུ་རྒྱའི་འདུན་པ་ལྷིང་བཅངས་སུ་ཡོད་པ་ལགས་ན།
 ལྷན་བསམ་རྣམ་དཔྱད་ཅན་གྱི་རིས་མེད་མེར་སྐྱ་རྒྱན་ནས་མ་དཔེ་མཐོ་འདོན་དང་། ང་ཆོད་ལས་ཀར་
 ཅུ་ཆོད་ལས་སྒྲིབ་བཀའ་སྒྲོབ་སུ་མཐུད་ལྷན་སྐྱེལ་ཡོད་པ་མཐུན་ཞེས་ལུའོ། །

མེར་གཙུག་ནང་བརྒྱན་དཔེ་རྒྱུང་འཛིན་པ་ལྷ་ཕྱོགས་ལྷིག་ཁང་ནས།
 ལྷི་ལོ་༡༠༠༠ལོའི་རྒྱ་བཀའ་པའི་ཆོས་ལུ།

དཔེ་སྒྲིག་གསལ་བཤད།

དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་དགོན་གྱི་གདན་རབས་བརྒྱད་པ་དང་། གློ་གླིང་གྲུ་ཆང་གི་གདན་རབས་
 བརྒྱད་པ་འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སློ་གྲོས་མཁམ་མཚན་གཞན་རྗེ་ལེགས་པ་ཚོས་འཕྱོར་ཞེས་མོངས་སྤྱི་
 གྲགས་པ་ལྟེ། ཁོང་ནི་སྤྱིད་ཤོད་གུང་ཐང་དུ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མ་བུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༧ལོར་སྤྱི་ལོ་
 སྤྱི་ལོ་ཉི་ཤུ་གསུམ་གདན་མ་ཚེན་པོ་གསང་ཁུར་ཚོས་ལྷགས་མཛད་དེ་རིམ་བཞིན་གསང་ཁུར་པ་དཔལ་སྤྱི་
 ལས་པར་ཕྱིན་དང་ཆད་མ། མེ་རའི་གདན་རབས་དུག་པ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་གནས་བཏུན་པ་ལས་
 འདུལ་མཛོན། བ་སོ་ཚོས་རྗེ་དང་བཅ་ཚེན་པ་ལས་གསང་ཁུར་གྱི་སློར་བཅས་གསན་པ་དང་། དེ་
 བཞིན་རྒྱལ་བ་དགོ་འདུན་གྱུ་པ་ལས་ཀྱང་ཐབ་ཚོས་ཅི་རིགས་པ་གསན་དེ་གཞུང་དང་གདམས་ངག་མ་
 ལས་པ་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་གསང་ཁུར་པ་བྱུང་བའི་འཆད་ཉན་གྱི་
 སློབ་དཔོན་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་མདོ་ཁམས་སྤྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་༡༨༠༡ལོར་མཛད་པ་ལས་སྤྱི་ལོ་ལྟེ་
 སྤྱི་ལོ་དྲུ་འཆད་ཉན་ལོ་ཉི་ལྔ་ལྟེ་དང་། དགུང་ལོ་རེ་ལྔ་པ་སྤྱི་ལོ་༡༨༠༩ལོར་འབྲས་སྤངས་གྱི་ཁྲིར་
 མེབས་དེ་གཞུང་ཆེན་མོའི་བཤད་པ་གཙོ་བོར་མཛད་པ་མ་ཟད་སྤྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་
 བར་གནང་། བཟུ་གིས་ལྷན་པོར་ཡང་འཆད་ཉན་གནང་ཞེ་དེ་སྤྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་
 མཛད། ལལ་སྤྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་དཔང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཁྲི་ཆེན་ཚོས་གྱི་བཞེས་གཉེན། ཅེ་གར་གྱི་
 ཚོས་རྗེ་བཞེད་པ་ཟང་པོ། ཚོས་སྤྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་
 སྤྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་
 མཛད། མེམས་དཔལ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་
 རམས་བཟུ་གིས་མེད་གི། ཀོང་ཕྱོན་དགོན་མཚོག་འབྱུང་གནས། འལ་དགའ་དགའ་བརྒྱ་པ་སྤྱི་ལོ་ལྟེ་
 གྲགས་མོགས་ཤིན་ཏུ་མང་པ་འདུས། ཕྱེལ་ཁུ་དཔོན་གྱིས་སྤྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་
 ཆེན་གྱི་སྤྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་ཕྱི་ལོ་ལྟེ་

ཁོང་གིས་མཛད་པའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་དེ་ཕྱིན་འབྲས་ཀྱངས་སློབ་ཀྱིང་གྲུ་ཚང་གི་ཡིག་ཆའི་ཕྱི་མོ་ཞིག་
 ཡིན་ཅིང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལས་མས་ཐུ་འཇམ་དབྱངས་དགའ་སློབ་ལ་བཞུགས་སྐབས་གཞིས་ག་
 རྒྱུ་པས་སྦྱིན་བདག་ཕྱམ་ཏེ་དམ་པ་འདིའི་གསུང་ལས་མོ་ཆེ་ཞིག་པར་དུ་བསྐྱེད་ཡོད་ཆོད་དུ་འདུག་ལ།
 རྒྱལ་པ་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཁྱི་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་མོགས་མཐམ་དབང་མང་པོས་རྗེ་འདི་
 ཉིད་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་རྟེན་ནས་འཆད་ཉན་མཛད་སྤང་དུང་། ཁྱིས་ཐུ་ཁྱི་ཆེན་བཙོ་ལ་པ་པར་ཆེན་བམོད་
 བམས་གྲགས་པའི་ཡིག་ཆ་དེ་སློབ་ཀྱིང་གྲུ་ཚང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡིག་ཆར་གྱུར་པ་ནས་བསུང་།
 འཇམ་དབྱངས་དགའ་སློབ་ཀྱི་གསུང་ལ་འཆད་ཉན་གྱི་ཐོས་དེ་ཡང་རིམ་བཞིན་མེད་པར་གྱུར་པ་མ་ཟད་
 ལྷག་པར་གོད་ཆག་འདྲ་མིན་གྱི་དབང་གིས་ཁྱར་ཡོད་གསུང་འབྲུམ་གྲས་ལས་ཆེ་བ་ཞིག་ཅ་ལྟོངས་ཐུ་
 གྱུར་མིན་པ་དང་། ད་ལྟ་མཇལ་དུ་ཡོད་པའི་མ་དཔེ་རེ་རྒྱང་ཡོད་པའང་མིང་ཅམ་དུ་གྱུར་ཏེ་དཔེ་རྒྱན་ལྟོང་
 ལ་ཉེ་བར་ཐུག་པར་བརྟེན། རེད་མེར་གཙུག་ནང་བཞུན་དཔེ་རྟེན་འཆོལ་བ་ལྟ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་ནས་ད་
 ལྟ་མཇལ་དུ་ཡོད་པའི་ཁོང་གི་གསུང་《ཤེས་རབ་ཀྱི་ལ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བཞུན་བཙོས་མངོན་པར་རྟོགས་
 པའི་རྒྱན་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་》དང་། 《ཅེད་ཐང་དགོ་བཤེས་ཀྱི་དྲིམ་ལན་འཇམ་དབྱངས་སྐྱ་པའི་སྒྲ་
 མའི་ཐུགས་བརྩུད་དྲི་མེད་རིགས་པའི་གསང་ལམ་》《ཤེས་རབ་སྦྱིང་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཆོག་དོན་
 རབ་རྒྱགས་ལ་བྱེད་》《རྒྱ་དང་འབྲས་ཕུའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་བཤག་པ་ལས་བཅུ་མམ་ཏེ་གཏམ་དུ་བྱ་བའི་
 རབ་རྒྱ་བྱ་བ་ཐོག་མཆོག་ལུན་པོ་》《རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་པཤད་ཐར་པའི་ཐོས་སྐྱམ་》《དུས་ཆོགས་ཀྱི་
 དཀའ་པའི་གནད་ལ་རྟོགས་པ་དབྱེད་པ་དུས་ཆོགས་བཞུགས་ལམ་》《རྟོ་རིའི་ཐུགས་ཀྱི་རྣམ་རྒྱལ་མའི་
 རྒྱུ་ཐབས་》《ཐོག་བཞེན་པོ་མདོ་ལྟེ་རྒྱན་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་ཀྱན་བཟང་མཆོད་སྦྱིན་》《མཐམ་པའི་
 འཇུག་སྒོ་བཞུས་པ་ཐུན་མོང་པའི་རབ་རྒྱ་བྱེད་བཤེས་ཕྱ་ཀྱན་གསལ་》《ཐོག་བཞུགས་ཀྱི་དགོ་འདུན་
 གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་སྐྱ་པའི་རྒྱན་》《དཔུ་མ་ཅ་པའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པའི་གཞུང་འབྲེལ་རྒྱ་མཚོར་
 འཇུག་པའི་གྲུ་རྗེ་རམ་》《དཔུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་གཞུང་འབྲེལ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་》《དཔུ་མ་
 འཇུག་པའི་བཞུགས་ལམ་སྐྱལ་བཟང་རྒྱ་རྒྱན་》《དཔུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྱི་ཐལ་འཇམ་དབྱངས་དགའ་

དུམ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲོལ་པ་ལྷན་གསུམ་པོ་འདི་བཞིན་གཙོ་བོ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབང་མ་
ཀྱི་ལལ་གདམས། འཇགས་མཆོག་ཀྱུ་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གྲགས་པམ་རི་ལྟར་
བཀྲལ་བ་ལྟར་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་རྒྱུ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཉིད་ལ་དངོས་ལུ་གནང་བའི་གཞུང་རྒྱུ་
ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་གཞི་བྱས། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ (དུམ་པའི་རྣམ་པ་གདང་དགོངས་པ་རབ་གསལ་) ཀྱི་རྗེས་ལྷ་
འབྲངས་ཏེ། གཞུང་རྒྱུ་འཆད་རྒྱལ་ཀྱི་རིམ་པ་དང་། རྒྱ་གར་ནས་ལུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྲོལ་རྒྱུ་
ཞེས་པ་བསྐྱེད་སྒོ་མོས་དོན་ཀྱི་གཙོ་བོ་རི་འབྲུལ་གཞུང་ལ་འབེབས་རྒྱུ་། ཞེས་པ་བསྐྱེད་རེ་རེས་ཀྱང་
རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་ལུང་རི་ཙམ་བཞུན་པ། རིགས་པ་དེ་རྣམས་ལ་རྒྱོ་སྒོ་སྒོ་ནས་མི་རྒྱུས་པ་ཅ་
བའི་དམ་པཅལ་ལ་རེས་པ་འདྲེན་རྒྱུ་། དེ་དག་ལས་ཅུ་པས་དངོས་ལུ་མ་བཞུན་པ་རྣམས་འགྲོལ་པ་སྒོ་

མོས་མི་ལྟར་བརྟན་ཚུལ། ཟུང་པར་དུ་རིགས་པའི་འབྲུལ་མཚམས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་སྐབས་སྟོབས་གང་
 ཏུ་འཇུག་པ་མོགས་ལ་སྒར་རྒྱུ་ཀྱི་ཚིག་རྒྱུ་འབྲངས་པའི་སྒྲ་མྱི་ཙམ་དུ་མ་མོང་པར་དོན་གྱི་གོ་བ་
 གཏིང་བྱིན་ལ་མཐའ་ཚད་པའི་འཆད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཞིག་གི་སྒྲི་ནས་འཇུག་པའི་དགོངས་པ་
 བསྟུན་ཅིང་། སྟོ་རལ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་གང་གིས་བལྟས་ཀྱང་མོ་མོར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གོ་བ་དེས་
 ཅན་ཞིག་རྟེན་རྒྱ་ཡོད་ལ་ཚོགས་རུང་ཅུས་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་རྒྱུ་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་ཚིས་ལཱ་པའི་དུ་
 མའི་བརྟན་བཅོས་ཞིག་ཡིན་འདུག །

ད་ལམ་པར་དུ་བརྟན་པའི་དཔེ་དཔེ་ཉིད་ལུངས་གི་སྐབས། མོག་མའི་ལུངས་དང་། བསྐྱར་
 ལུས། ལང་ལུས། ལུས་ཚན་བཅས་ལུངས་གི་རིམ་པ་བཞི་ཙམ་བརྟན་ཅིང་། མདོན་གསལ་ཅན་གྱི་དག་
 རྟོར་ཆེས་མང་བ་དང་། མ་དཔེའི་ཡིག་འབྲུ་ཆེས་མི་གསལ་བ། དབྱངས་ཡིག་དང་འདྲིགས་ཅན་ཆད་པ་
 ཆེས་མང་བ། བྱེད་འབྲེལ་དང་། ལྷག་བཅས། ཚིག་ཕྱད། རྒྱན་རྒྱད་མོགས་ཀྱི་ཕྱད་ལ་དེས་བརྟན་མེད་
 པ་བཅས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་དུ་མའི་བརྟན་བཅོས་ཀྱི་ཀྱི་སྐད་དང་། དེང་གི་ལུས་རྟགས་དག་གསུམ་
 ཀྱི་ཀྱི་འགྲོམ་དང་མཐུན་པར་བཅོས་གང་ཐུབ་ཀྱི་སྒྲི་ནས་རང་སྟོས་གང་ཐུབ་ཀྱིས་མི་ཁྱབ་ལྷུང་ལུས་
 ལགས་ཀྱང་། ད་དུང་ཡིག་རྟོར་མོགས་སྟོན་དང་རྟོར་འབྲུལ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་འབྱུང་དེས་བསམ། རྒྱ་ཆེའི་
 གཞུང་ཆེན་འཆད་ཉན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་སྟེལ་ཉེས་འགོག་གི་དགོངས་འཆར་ལྷག་པོར་གནང་རྒྱའི་
 འདུན་པ་མྱིང་དུས་སུ་བཅངས་བཞིན་ཡོད་ལ། ང་ཚོས་འཇམ་དབྱངས་དགའ་སྟོའི་གསུང་ལྷག་འཕྲོམ་
 གང་ཡོད་དུས་ཚོད་ཐུར་ཤོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འཇམ་དབྱངས་དགའ་སྟོའི་གསུང་འབུམ་གྱི་པོད་ཕྱིར་དུ་
 བརྟག་ཏེ་དཔེ་སྟུང་བྱ་རྒྱ་ཡིན་ན། བྱིད་རྣམ་པས་དེད་དཔེ་བྱིག་ཁང་དུ་བརྟུ་རུལ་མ་ཐུབ་པའི་ཁོང་གི་
 གསུང་འབུམ་རིགས་གང་ཡོད་ཀྱི་མ་ཕྱིང་ཚོར་མཁོ་འདོན་གནང་རིགས་ཞེས་པེ་བཡང་ལུ་རྒྱ་ཡིན།

མེད་གཙུག་ནང་བརྟན་དཔེ་རྟེན་འཚོལ་བརྟུ་རྟོགས་བྱིག་ཁང་ནས།

དཀར་ཆག

- དཔུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་གཞུང་འགྲེལ་དགོངས་པ་རབ་གསལ། .....(1)
- མཚོན་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ། .....(1)
- ལྷན་གྱི་དོན། .....(2)
- ཐབ་ཀྱས་གྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཚུལ། .....(4)
- ཐལ་འགྱུར་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དཀར་གནད་རྣམས་བཤད་པ། .....(8)
- འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུམ་བཤད་པ། .....(19)
- རྩ་བུ་སེམས་གྱི་ས་བཤད་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོའི་གཞུང་འགྲེལ། .....(24)
- སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པའི་གཞུང་འགྲེལ། .....(33)
- སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པའི་གཞུང་འགྲེལ། .....(31)
- སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པའི་གཞུང་འགྲེལ། .....(35)
- སེམས་བསྐྱེད་ལྔ་པའི་གཞུང་འགྲེལ། .....(37)
- སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པའི་གཞུང་འགྲེལ། .....(38)
- སེམས་བསྐྱེད་བདུན་པའི་གཞུང་འགྲེལ། .....(91)
- སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱད་པའི་གཞུང་འགྲེལ། .....(92)
- སེམས་བསྐྱེད་དགུ་པའི་གཞུང་འགྲེལ། .....(93)
- སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱ་པའི་གཞུང་འགྲེལ། .....(94)
- ས་བརྩའི་ལོན་ཏན་རྩལ་པར་བཤད་པ། .....(94)
- འབྲས་ཁུ་སངས་རྒྱས་གྱི་སའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། .....(95)

བཟུན་བཅོས་མི་ལྟར་རྩམ་ཚུལ་བཤད་པ། ..... (98)

མཛད་བྱང་། ..... (99)

བཟུན་བཅོས་ཆེན་མོ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱི་ཐལ་འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྒོ་
གྲོས་ཀྱི་གསུང་རྒྱན་ཟིན་བྲིས་སུ་བཀོད་པ། ..... (101)

མཛོད་བཛྲིད་དང་རྩམ་པར་དམ་བཅའ། ..... (101)

རྒྱལ་བའི་བཟུན་པ་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་དོགས་སུ་བཟུན་པ། ..... (102)

རྒྱལ་བའི་བཟུན་པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (104)

ཁྱད་པར་དུ་བཟུན་བཅོས་འདིམ་རྩ་བའི་གསུང་འགྲེལ་ཚུལ་བཤད་པ་
ལས་སྤྱིར་བཟུན་པ། ..... (115)

བྱེ་བྲག་རྒྱག་ཁུང་མོ་མའི་འགྲེལ་ཚུལ་བཤད་པ་ལས་བཟུན་བཅོས་འདིའི་འཇུག་བྱའི་
དབུ་མ་དོན་བཟུང་པ། ..... (122)

ཉན་རང་ཁྱབ་དབང་ལས་འབྱུངས་ཚུལ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཤིང་འཕྲོས་དང་
བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (134)

སངས་རྒྱལ་བྱང་མེམས་ལས་འབྱུངས་ཚུལ་བཤད་པ། ..... (140)

འདིར་བཟུན་ཆོས་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་དེས་ཚུལ་རྩྭ་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (143)

ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བའི་སྤྱིང་རྩེ་རྩྭ་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (152)

སྤྱིང་རྩེ་གསུམ་གྱི་དོན་འཛིན་དང་། འཛིན་ལྟའི་དམིགས་པར་དང་ར་ལི་བ་རྩྭ་སྤྱོད་དང་
བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (157)

ས་དང་པོ་རབ་རྒྱ་དགའ་བ་བཤད་པ། ..... (168)

ས་དང་པོའི་ངོ་བོ་རྩྭ་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (168)

དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོས་པ་མོགས་རང་རྒྱད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་

- ཡོན་ཏན་བཤད་པ། .....(178)
- ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒྲོན་མ་ཟེལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། .....(191)
- ཉན་རང་སྤྱི་ལོ་སྒྲོན་མ་ཟེལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། .....(193)
- སྤྱིན་པའི་ཡར་ཤིན་གྱི་ངོ་བོ་རྩྱུང་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། .....(204)
- ས་གནིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ། .....(212)
- ཚུལ་ཁྲིམས་དག་མ་དག་གི་ངོ་བོ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡར་ཤིན་ལྷག་ཚུལ་རྩྱུང་སྤྱོད་དང་
བཅས་པ་བཤད་པ། .....(212)
- ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ། .....(224)
- ཁོང་སྤྱི་ལོ་སྒྲོན་མ་དམིགས་དང་། བཟོད་པའི་ཡར་ཤིན་ལྷག་ཚུལ་རྩྱུང་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་
བཤད་པ། .....(224)
- ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ། .....(242)
- བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཡར་ཤིན་སྤྱི་དང་བྱང་ཕྱོགས་ལྗེ་ཚན་བདུན་གྱི་བརྩོན་འགྲུས་བྱེ་བྲག་རྒྱ་བཤད་པ་
དང་། རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྣམ་མེད་ཀྱི་བདག་རྒྱ་འཛིན་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ། .....(242)
- ས་ལྔ་པ་སྤྱོད་སྤྱོད་དཀར་པ་བཤད་པ། .....(252)
- བདུད་བཞི་དང་བདེན་བཞིའི་ངོས་འཛིན་རྩྱུང་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། .....(252)
- ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་སྒྱུར་པ་བཤད་པ། .....(268)
- འགོག་པའི་སྒྲོམ་མཁའ་ལྟག་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡར་ཤིན་ལྷག་ཚུལ་
རྩྱུང་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། .....(268)
- མཐའ་བཞིའི་སྒྱུ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྩྱུང་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། .....(283)
- བདེན་གནིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། འཛིན་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་སྒྲོམ་པའི་ཡང་ལོག་གི་བྱུང་པར་
བཤད་པ། .....(306)

- སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཚུངས་ཐོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (317)
- ལངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་པུ་མཐེན་ཚུལ་ཚུངས་ཐོང་འཕྲོས་དང་
 བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (322)
- གྲུག་གཞི་འགོག་ཚུལ་དང་། དུམ་གསུམ་ཚུངས་ཐོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (339)
- རྒྱ་འབབ་ཚུངས་ཐོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (351)
- ཚད་འགོག་ཚུངས་ཐོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (355)
- དང་ངེས་ཀྱི་མདོ་ཚུངས་ཐོང་དང་བཅས་པའི་སྐབས། ..... (365)
- བདག་འགོག་ཚུངས་ཐོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (376)
- ལུང་མ་བརྟན་ཀྱི་ཉལ་ཚུངས་ཐོང་དང་བཅས་པའི་སྐབས། ..... (385)
- བདག་དང་ཤིང་རྩ་ལ་དཔུང་པ་ཚུངས་ཐོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (394)
- རྒྱན་འཕྲིན་དང་། ཐལ་འགྱུར། གཏན་ཚིགས་བཅས་བཤད་པ། ..... (397)
- རྩོད་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ། ..... (415)
- ས་བརྟན་པ་ཟིང་དུ་སྒྲིང་བ་བཤད་པ། ..... (416)
- ས་བརྟན་པ་མི་གཡོ་བ་བཤད་པ། ..... (419)
- ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྒོ་གྲྲིས་བཤད་པ། ..... (428)
- ས་བརྩེའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། ..... (431)
- ཚོས་སྐུ་མདོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་དང་སྐུ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (433)
- རྩོད་པ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཚུངས་ཐོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (457)
- དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚིག་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བརྒྱལ་ལན་
 སྐལ་བཟང་རྣ་རྒྱན་ཞེས་བྱ། ..... (473)
- མཚོད་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་པ། ..... (473)

- དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་པའི་འཇུག་བྱའི་དབུ་མ་དང་འཇུག་རྒྱལ་ལ་དབྱད་པ། .....(474)
- ཉན་རང་ཐུབ་དབང་དང་། ཐུབ་དབང་བྱང་མེས་ས། བྱང་མེས་ལ་འདིར་པར་རྒྱན་ཆོས་གསུམ་
ལས་འབྱུངས་རྒྱལ་བཅས་ལ་དབྱད་པ། .....(478)
- སྒྲིང་རྟེན་གསུམ་གྱི་རོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་རྟོགས་པ་དབྱད་པ། .....(483)
- མེས་ས་བསྐྱེད་དང་བོའི་སྐབས། .....(492)
- དོན་དམ་མེས་ས་བསྐྱེད་དང་། ཉན་རང་རིགས་གྱི་སྒྲིན་ས་མེས་གྱིས་གཞོན་རྒྱལ་ལ་
དབྱད་པ། .....(491)
- ས་བདུན་པར་ཉན་རང་སྒྲིའི་སྒྲིན་ས་མེས་གྱིས་གཞོན་རྒྱལ་ལ་དབྱད་པ། .....(495)
- མེས་ས་བསྐྱེད་གཉིས་པའི་སྐབས། .....(500)
- མེས་ས་བསྐྱེད་གསུམ་པའི་སྐབས། .....(501)
- མེས་ས་བསྐྱེད་བཞི་པའི་སྐབས། .....(506)
- མེས་ས་བསྐྱེད་ལྔ་པའི་སྐབས། .....(507)
- མེས་ས་བསྐྱེད་དྲུག་པའི་སྐབས། .....(509)
- ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྒྲུམ་ལ་དབྱད་པ། .....(509)
- མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་རྒྱལ་ལ་
རྟོགས་པ་དབྱད་པ། .....(511)
- བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་རྟོགས་པ་དབྱད་པ། .....(514)
- དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་རྟོགས་པ་དབྱད་པ། .....(525)
- རྣམ་རིག་འགོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྟོགས་དབྱེད། .....(530)
- རྒྱལ་བ་ལ་རྟོགས་པ་དབྱད་པ། .....(536)
- ཚད་འགོག་གི་རྣམ་གཞག་ལ་རྟོགས་པ་དབྱད་པ། .....(540)

- དྲང་པོའི་གྱི་མདོ་ལ་དྲོགས་པ་དབྱེད་པ། .....(554)
 བདག་འགོག་འཕྲོལ་དང་བཅས་པའི་སྐབས་གྱི་དྲོགས་དབྱེད། .....(561)
 མའི་མོན་ཏན་བཤད་པ། .....(583)
 རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ལུས་མཁྱེན་རྒྱལ་མོགས་ལ་དྲོགས་པ་དབྱེད་པ། .....(583)
 མཇེད་བྱང་། .....(587)

༢༡། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་གཞུང་འགྲེལ་དགོངས་ པ་རབ་གསལ་བཞུགས་སོ། །

མཆོད་བཞིན་དང་རྩྭ་མ་བར་དམ་བཅའ།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་གཞུང་འགྲེལ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་སྒྲིན་མེ་ཞེས་
བྱ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མེ་བཅུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་ལྟེན་གྱི་པར་རྒྱས་བསམ་
ཕྱག་འཆལ་ལོ། །གང་ཞིག་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་བྱལ་ཀྱན་བྱལ་ཕྱགས་མེ་ཆོད་ཀྱིས་གཞུགས་
མེན་ཞིང་། །མཐའ་དག་གིས་བྱའི་གོ་སྐབས་ཀྱན་སྟེར་མཐེན་པའི་བྱོན་གང་ལ་མཐར་
བུལ། །སྒྲིན་པ་མ་ལུས་གདོད་ནས་ཞི་བས་དབྱངས་ཀྱི་རིག་པ་རོ་གཅིག་པ། །སྒྲི་སྒྲུབ་
ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོར་དབྱེད་ལྡན་སྒྲི་ཞིག་འཇུག་མི་བྱེད། །གང་ཞིག་ཡིད་
ཀྱི་ཤར་རིའི་རྩེར། །སྒྲི་བའི་ཆོད་པན་འཛིན་པ་ནི། །མྱོངས་པའི་དགྲ་ལས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱར་
ཅིག །གྲགས་པའི་ཕྱིང་བ་གསལ་བར་བྱས། །སྒྲི་བཟང་སྒྲི་ཡི་ཀྱུ་མུད་ནི། །ཕྱི་བས་ཕྱིད་
མཐའི་བར་དུ་ཡང་། །གྲགས་པའི་དྲི་བཟང་འཕྲོ་བ་ཅན། །ཉམས་པ་མེད་པའི་དཔལ་
ལྡན་གྱིར། །དགོ་ལེགས་སྤྱང་རྩའི་དགའ་སྟོན་གྱིས། །དཔལ་ལྡན་གདུལ་བྱའི་རྒྱུ་དུག་
པ། །ཆིམ་པས་བཟང་བོའི་འཕྲིན་ལས་ཅན། །གངས་ཅན་ས་ཡི་ཐིག་ཡེར་བྱང་། །དེ་
སྤྱད་འཇམ་དབྱངས་ཕྱགས་ཀྱི་སྒྲོང་། །དགའ་(༡༣)པའི་རྒྱབས་ཕྱིང་གཞི་བ་ཅན། །
ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་འཕྱུང་གནས་གང། །སྒྲི་གྲོས་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོར་གྱུར། །གང་ཞིག་
ཆིག་ཕྱིང་དོ་གལ་ལ་དགའ་སྒྲོ་རྒྱུད་བྱིས་པའི་པར་རྒྱལ་ཅན། །ཆེན་པོར་རྒྱལ་ཡང་སྒྲི་མིག་

སྒྲོངས་པས་དོན་མཚོག་དག་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱུར། །ཕྱག་དོག་མེ་མི་རེག་པས་ཡིད་གདུངས་
གཏོལ་མེད་ཚོག་གིས་བྱང་རྒྱལ་སྤྱ། །དེ་དག་ཅི་དགར་སྤྱོད་པ་དེ་ལ་ད་ནི་བག་ཡོད་དུས་
ལ་བབ། །རྣམ་དཔྱོད་ལས་མཛེས་བཅོན་པའི་ཡང་ཚོ་ཅན། །གཟུར་གནས་དོན་གཉེར་
རི་དྲགས་མིག་ཅན་མ། །རྣ་ལང་མཛེས་བྱེད་ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་གྱི། །རྒྱན་འདི་བྱོད་
ལ་སྤྱོན་གྱིས་གྲུས་པས་ཡོངས། །

གྲུང་གི་དོན།

འདིར་ས་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་མེ་གཅིག་ཁྱ་མངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཞེས་སྒྲེ་དགྲ་
ཐམས་ཅད་གྱི་གཉེན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་གྱིས། རང་ཉིད་གྱིས་བརྟེན་པའི་གོ་འཕངས་སྤྱ་
ན་མེད་པ་ལ་གདུལ་བྱ་མཐའ་དག་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཐབས་སྤྱ། ཚོས་གྱི་རྣམ་གྲངས་
རི་སྒྲིབ་ཅིག་བཀའ་སྤྱལ་བ་རྣམས་གྱི་ནང་ནས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི། ཤེས་རབ་གྱི་ལ་རོལ་
དུ་སྤྱོན་པའི་རྩལ་གསལ་བར་བརྟན་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་ཡང་ལུས་འབྲུག་པ་ལ་སྒྲིགས་པ་
ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་ཡང་སྒྲོ་གཉིས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་
ཐབ་མའི་དོན་རྫོགས་པར་བརྟན་དུ་མི་རུང་བ་རྣམས་ལ། རེ་ཤིག་ངོ་བོ་དང་བྱུང་བར་
དུ་གྱུར་བའདུག་པ་ལྟར་གྱིས་སྤྱོད་པའི་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་རགས་པ་ཅམ་ཞིག་གཏན་
ལ་འབེབས་ལ། སྤྱོད་དཔོན་འཕགས་པ་སྒྲིགས་མེད་གྱིས་རི་ལྟར་བཀྲལ་བ་དང་། ཡང་།
ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྒྱད་ཡོངས་སུ་སྤྱོན་པ་ཐབ་མའི་དོན་རྫོགས་པར་བརྟན་པའི་
སྤྱོད་དུ་གྱུར་བ་རྣམས་ལ་ནི། ཚོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཉིད་ཕྱ་མོ་ལ་
རིགས་(༡བ)པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་གྲུ་གྲུབ་
འབས་གྱིས་བཀྲལ་བའི་རྩལ་ལོ། །

དེ་དག་ལས་རྩལ་དང་པོས་རི་ལྟར་བཀྲལ་བ་ནི་གཞན་དུ་ཤེས་བར་བྱ་ལ། བཤད་

ཚུལ་གཉིས་པའང་། གྲུ་ལྷུ་པ་ལ་ལ་ལྷུ་གཉིས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་དང་། ལྷུ་གཉིས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་དབལ་མགོན་གྲུ་ལྷུ་པ་འདི་ཉིད་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་འགྲེལ་བར་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་རྒྱད་གཉིས་ཀར་ལུང་བསྟན་ཞིང་། ལྷུང་པར་དུ་རྒྱུད་ཅིང་དབུལ་ན། རྣལ་འབྱོར་སྒྲུབ་མེད་པའི་ལམ་གྱིས་སྒྲུ་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་རྩོམ་ཇི་ལྟར་པའི་ས་མཛོན་དུ་མཛད་པར་སྒྲུབ་གསལ་ལས་གསུངས་སོ། །

མགོན་པོ་འདིས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་གཞུང་ལྷགས་དང་པར་བྱིན་གཉིས་ཀའི་ཐུགས་ལ་མང་དུ་མཛད་ཅིང་། གསོད་བྱུང་དང་ལྷགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སྒྲགས་རིག་གནས་ཐུན་མོང་གི་གཞུང་མང་དུ་མཛད་དོ། །

དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཐབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པ་རིགས་པས་གཙོ་བོར་རྒྱལ་བ་ལ་གཞུང་དུག་ཏེ། ལུལ་བདེན་གཉིས་ལ་གནས་ཚུལ་གདན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་བཞི་དང་། ལུལ་ཅན་དེ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་གཉིས་ཀའི་ལམ་གྱི་རྩ་བར་སྟོན་པ་གཞུང་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལུང་། དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་གཞུང་གཉིས། བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་བྱ་འགོག་པ་རྩ་ཤེས། རྒྱལ་བྱེད་འགོག་པ་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་གོ། །གཉིས་པ་ནི། བདེན་པར་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་སྤྱིར་འཐད་ཚུལ་སྟོན་པ་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། བྱེད་བྱུང་དགག་རྒྱལ་གྱི་བྱ་བྱེད་འཐད་ཚུལ་སྟོན་པ་ཅོད་སྟོག་གོ། །དེ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ལམ་གྱི་རྩ་བར་སྟོན་པ་(༡༣)ལ། ཐར་བ་ཐོབ་པའི་ལམ་གྱི་རྩ་བར་སྟོན་པའི་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ལམ་གྱི་རྩ་བར་སྟོན་པ་རིན་ཆེན་ཐོང་བ་ཏེ། རྒྱལ་བར་རྩ་ཤེས་གཞུང་འགྲེལ་དུ་བདག་གིས་བཙོན་ཐེན་ཏོ། །

དེ་ནས་ལྷུ་གཉིས་ཀྱི་ཐུབ་སྟོབས་དཔོན་འཕགས་པ་ལྟས། འཕགས་པའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཆ་གདན་ལ་འབེབས་པ་རྣལ་འབྱོར་སྒྲུབ་པ་བཞི་བརྒྱ་པ་མཛད་ཅིང་། ལྷགས་

གི་ཕྱོགས་ལ་འང་མང་དུ་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡབ་སྐུ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱལ་བ་སྐུ་དང་། ལེགས་ལུན་འབྱེད། དཔལ་ལུན་སྒྲ་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་གི་གཙོ་བོར་ཅུ་ཤེད་འགྲེལ་བ་མཛད་པས་སོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་དབུ་མ་བ་གཞན་དང་། སེམས་ཅམ་པ་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྩལ་དུ་གསལ་ཁ་གཏོད་ནས་འགྲེལ་བའི་འགྲེལ་མཛད་གྱི་གཙོ་བོ་ནི། རྟེན་ཕྱོགས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་ཞིག་གི་འཁོར་ནས་ཆེད་དུ་བསམས་ཏེ། འཛམ་གླའི་གླིང་འདིར་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་བྱོན་པ་དཔལ་ལུན་སྒྲ་བ་གྲགས་པ་ལྟེ། འདིས་སྒྱུར་ས་ལ་གསལ་བ་རྣམས་གཉིས། གནམ་ལ་ཉི་ཟླ་ཟུང་གཅིག་ཅེས་འཕགས་ལུལ་དུ་གྲགས་པ་ལྟར་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐའ་དག་གསལ་བར་མཛད་ཅིང་། ཟུང་པར་དུ་ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། གཞན་གཞུང་གི་རྩལ་དུ་འགྲེལ་བ་ཆེག་གསལ། རང་གཞུང་གི་རྩལ་དུ་དབུ་མ་འཇུག་པ་ལྟེ། གཞུང་གཞན་རྣམས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་འང་ཅི་རིགས་བར་མཛད་དོ། །

ཐབ་རྒྱལ་གྱི་སློན་ནས་འཇུག་རྩལ།

དེ་དག་གི་ནང་ནས་འདིར། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་(༡༧)རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བའི་རྗེས་སུ་འབྱང་ལྟེ། གཞུང་ལྷ་ཕྱིའི་འབྲེལ། གཞུང་སྐྱོ་མོའི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཇི་འདྲ་ཞིག་གཏན་ལ་འབེབས་པ། ཟུང་པར་དུ་ལུགས་འདིས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་རྩལ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་གཞུང་གི་སྐབས་གང་ནས་རྩལ་ཇི་ལྟར་བོན་རྩལ། དེ་དག་ལུགས་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་

པར་འགོ་ཚུལ་གྱི་གནད་དང་བཅས་པ། རང་ཅག་གི་རྩི་སྒྲིལ་འདི་དགོངས་པ་འི་ལྟར་ཡིན་
པ་རྣམས་ཆོག་མཚུངས་པ་དེ་སྒྲིག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་རུས་པའི་ཡི་གེ། ༡༥་ཅང་ཆོག་གིས་
ཁུར་མི་ལྟེ་བ་ཞིག་བབྱིད་དགོས་སོ་ཞེས་ནན་གྱི་བསྒྲུལ་བའི་དོན་དུ། ལས་དང་པོ་བའི་
སྒོ་དང་འཆོམས་པ་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པར་བབྱིའོ། །

དེས་ན་འདི་ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་འདིའི་བཤད་བྱ་ངོས་བཟུང་། དེ་ཉིད་འདིས་
འི་ལྟར་འགྲེལ་ཚུལ། དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་འཇུག་པ་འདིའི་བཤད་བྱ་གང་སྟེ་ན།
འདི་ལ་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། བཀའ་དབང་དུ་བྱས་ན། བཅོས་ལྟན་
འདས་གྱིས་བཙུ་བའི་མདོའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་ཏེ། འདིར་ས་བཙུའི་རྣམ་གཞག་
གསུངས་པ་རྣམས་དང་། རྟེན་པར་དུ་ས་དུག་པར་ཤེར་བྱིན་ལྟར་རྣམས་མདོ་དེ་ལས་
འབྱུང་བ་ལྟར་འདིར་བཀོད་བའི་བྱིར། དེར་མ་ཐད་ལུས་རྒྱས་འབྲིང་བསྒྲུས་གསུམ་གྱི་
ཡང་དགོངས་འགྲེལ་དུ་འགྱུར་ཏེ། འདིར་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་ཡབ་པ་རྣམས་རྩ་ཤེའི་དགོངས་
པ་གཙོ་བོར་བཀའ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་གྱིས་ལུས་གྱི་མདོའི་
དངོས་བསྟན་གྱི་ཆ་རྩལ་དུ་སྟོན་ནས་སྒྲུབ་པའི་བྱིར་རོ། །མདོར་ན་བསྟན་བཅོས་འཇུག་པ་
འདིར་རྩ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་བསྟན་པ་རྣམས་མདོ་ས་བཙུ་བ་དང་། ཐབ་མའི་སྟོང་བ་ཉིད་
རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་(༤ན)རྣམས་ལུས་གསུམ་ནི་མདོའི་རྩིས་ལུ་འབྱུངས་པས་མདོ་དེ་
གཉིས་ཀ་ཡང་འདིའི་བཤད་བྱའོ། །

བསྟན་བཅོས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ནི་འདིའི་
བཤད་བྱ་སྟེ། བསྟན་བཅོས་དེ་ལ་འཇུག་པས་ན་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བརྗོད་བའི་
བྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་གྱི་ཐོག་མ་ཉིད་དུ། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་
བྱིར། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩོམ་པར་འདོད་པས། ཞེས་དང་། འཇུག་ཏུ་ཡང་དབུ་མའི་
བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་འདི་སྒྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེར་མ་

ཐད་རྒྱ་ཆེ་བའི་བློ་གསལ་འདིར་གསུངས་པ་རྣམས་འཇོག་ཆེན་འབྲེང་བའི་དགོངས་པ་གསལ་
 ཏུ་བཏང་བར་ཡང་མདོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི་འོ་ན་སྤར་བཤད་པའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་བཤད་བྱར་བཞོད་
 པ་དེ་དག་བསྟན་བཅོས་འདིས་འགྲེལ་ཚུལ་དེ། གང་སྟུང་ན། འདི་ལ་གཉིས། སྤྱིར་
 འགྲེལ་ཚུལ་དང་། བྱེ་བྲག་དུ་གཞུང་སོ་སོར་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་ཚུལ། དང་པོ་ལ། མདོར་
 བསྟན། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་བསྟན་བཅོས་འདིས་དབུ་
 མའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་ན། དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་སྒྲོ་གང་ནས་
 འཇུག་སྟུང་ན། གཉིས་ཏེ། ཟབ་པའི་ཆ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆ་གཉིས་བཀྲལ་བའི་སྒྲོ་ནས་
 སོ། །དང་པོ། འདི་ལ་ཡང་སྒྲོ་གཉིས་ཀྱི་བློ་གསལ་ནས་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྩ་ཤེའི་དགོངས་པ་
 རེམས་ཅམ་པ་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཀྲལ་བ་དང་། དབུ་མ་པ་གཞན་དང་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཀྲལ་བའི་སྒྲོ་ནས་སོ། །

དེ་ལ་མེམས་ཅམ་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྲེལ་ཚུལ་ནི། འདིར་བྱི་དོན་ཐ་
 སྟོང་དུ་ཁས་ལེན་པ་དང་། ཀུན་གཞི་དང་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པ་སོགས་(༤བ)མེམས་
 ཅམ་བྱེ་བྲག་དུ་བཀག་པའི་སྒྲོར་ནས་བསྟན་པ་རྣམས་ཡིན་ལ།

ཡང་དབུ་མ་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྲེལ་ཚུལ་ནི། འདིར་རང་མཚན་
 གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྟོང་དུ་ཡང་མི་བཞེད་པ་དང་། བདག་འཛིན་ཉོན་ལྷིབ་དུ་བཞེད་པ་དང་།
 ཉན་རང་འཕགས་པས་སྟོང་ཉིད་ཐུ་མོ་ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། ཞིག་
 པ་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དང་དམ་
 བཅའ་རྩལ་དུ་སྟོན་ནས་འགོག་པ་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་བ་མ་གཏོགས། འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་
 དུ་མི་གསལ་ཡང་། འདིར་མཐའ་བཞིའི་སྒྲེ་བ་འགོག་པ་སོགས་ལ་ཐལ་འབྱུར་དང་
 གཞན་གྲགས་མ་གཏོགས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོ་ནས་གཏན་མི་སྒྲུབ་པས། མདོར་

ན་རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡང་དཔུམ་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཟབ་ཆོལ། །
 ལུགས་དེ་དག་འདིར་བཤད་པས་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགོ་རྩལ་ནི། དེ་
 ཡང་སློབ་དཔོན་གཞི་པས་ཅུ་གཉིད་དགོངས་པ་ལྟ་བུའི་ཆ་ནས་ཀྱང་སེམས་ཅམ་དུ་བཀྲལ་
 བར་གྲགས་པ་དང་། གནས་བརྟན་ཆོས་སྦྱང་གིས་བཞི་བརྒྱ་པ་སེམས་ཅམ་དུ་བཀྲལ་
 བ་ལྟ་བུ། སྦྱིར་འཕགས་པ་ཡབ་ལྷན་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་སེམས་
 ཅམ་དུ་བཀྲལ་བ་དང་། ཡང་ལྟ་བུའི་ཆ་ནས་སེམས་ཅམ་ལས་གོང་དུ་གྱུར་པའི་དཔུམ་ར་
 བཀྲལ་ཡང་ཐ་སྦྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་སེམས་ཅམ་དང་ཐུན་མོང་དུ་བཀྲལ་བ་
 ཞི་འཆོ་དཔོན་སློབ་ལྟ་བུ་ཕྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རང་རིག་ཁས་ལེན་པ་སོགས་སེམས་
 ཅམ་དང་སློབ་ཐུན་པ་དང་། ཡང་དཔུམ་པ་ཁ་ཅིག །རང་རིག་དང་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་
 སེམས་ཅམ་པ་དང་སློབ་ཐུན་པ་སོགས། སྦྱིར་འཕགས་པ་གྲུ་སྦྱབ་ཀྱི་དགོངས་པ་
 འབྲེལ་བ་ལ་རྩལ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆ་(ལན)ནས་སེམས་ཅམ་དང་ཐུན་མོང་དུ་གྱུར་པ་མང་
 པོ་ཞིག་དང་། ཡང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལུན་འབྲེད་ལ་སོགས་པས་ཐ་སྦྱད་དུ་རང་མཆོན་
 གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དང་དམ་བཅའ་ཁས་ལེན་པ་བདེན་འཛིན་གཤམ་
 སྦྱིབ་དུ་འདོད་པས། ཉན་རང་འཕགས་པའི་ལམ་བཞོད་པ་ལ་སྦྱང་ཉིད་ལྷ་མོ་རྟགས་
 མི་དགོས་པར་བཞེད་པ་སོགས་འཕགས་པའི་དགོངས་པར་བཀྲལ་བ་ལྟ་བུ་ནི་དཔུམ་
 པ་གཞན་གྱི་ལུགས་མིན་ལ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་
 དུ་མི་རུང་བས། འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ནི་དེ་དག་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྩལ་
 དུ་འདི་ལྟར་འབྲེལ་དགོས་ཞེས་བརྟན་བཅོས་འདིས་གསལ་བར་མཛད་པ་ནི་ཟབ་པའི་
 སློན་སྐད་འཇུག་རྩལ་ལོ། །

གཉིས་པ་རྒྱ་ཆེ་པའི་སློན་སྐད་འཇུག་རྩལ་ནི། བརྟན་བཅོས་འདིར་སོ་སོ་སྦྱེ་བའི་ཆོས་
 གསུམ། འཕགས་པ་སློབ་པའི་ས་བུ། འབྲས་ཕུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་བཅས་པའི་རྣམ་

གཞག་གསུངས་པས་དྲེ། དེ་ཡང་ཅ་ཤེད་དངོས་བསྟན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ལུ་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱི་ཕྱོད་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲོམ་ལམ་ནས་སངས་རྒྱུས་གྱི་ས་ཡི་བར་དུ་བཞུགས་པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་བུ་བསྟན་པ་
ཡིན་དྲེ། དེ་ཡང་འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཐེང་བ་སྒྲིམ་གྱི་གཞུང་ལ་ཡང་སྟོན་དྲོ། །
སྤར་བཤད་པ་དེ་དག་ནི་བསྟན་བཅོས་འདིས་ཅ་བ་ཤེས་རབ་ལ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་
ཚུལ་གཉིས་གྱི་སྒྲོ་སྒྲོམ་འཇམ་ཚུལ་མདོར་བསྟུས་དྲེ་བཟོད་པའོ། །

ཐལ་འགྱུར་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དགའ་གནད་རྣམས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དོན་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། འོ་ན་ཟབ་པའི་སྒྲོ་སྒྲོམ་འགྲེལ་ཚུལ་
དེ་དག་གྱང་རེ་རེ་ནས་ཞིབ་ཏུ་བྱེད་དོན་ཚན་དུ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར། དེ་དག་གི་ལྷགས་ཕྱོགས་
སེམས་ཅམ་པ་དང་དབྱུང་པ་གཞན་གྱིས་ཁས་ལེན་(ཤབ)ཚུལ་ཐེ་ལྟར་ཡིན། ལྷགས་
འདིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཞན་རྣམས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅའ་
བའི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་དེ་གང་སྟུམ་ན། དོན་འདི་རྣམས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལྷགས་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པ་འཛིག་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས་རྩེད་ཟད་བཤད་ན། དེ་ལ་སྦྱིར། ད་ལྟ་
གང་དག །འདིར་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་སྒྲ་བས་འགྲེལ་ཚུལ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
དམ་བཅའ་བརྒྱད་དེ། དགག་ཕྱོགས་ནས་བཞི། སྒྲ་བ་ཕྱོགས་ནས་བཞི་ཞེས་ལེགས་པ་
ལྟར་བཤད་དུ་རུང་བ་ཅམ་སྤང་ཡང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་འཕགས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་ཚུལ་ལ་
རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་རུལ་ཅམ་ཡང་མེད་གྱང་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བཞག་ཆོག་པའི་
འགྲེལ་ཚུལ་གྱི་ལྷགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས། རྣམ་པར་དག་པའི་གྲུབ་
མཐའ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་དེ། དེ་གང་ཞེན། རེ་ཞིག་
གཙོ་བོ་རྣམས་བཟོད་ན། ཞེས་ཐོག་མར་སྒྲོས་ནས། མཇུག་ཏུ། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དུས་

གསུམ་གྱི་འཛིག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཁོངས་ནས་
བསྟར་རྒྱ་གཅིག་གསུངས་པ་དང་། དེའི་མཇུག་ཏུ་ཡང་། ཤེས་སྒྲིབ་མཚམས་གང་ནས་
སྤྱོད་པ་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས། བརྒྱད་
ཀྱི་གུངས་ལ་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་དེ་ཙམ་དུ་དགོས་པ་རྒྱུ་ཞིང་། ལྷག་པར་དུ་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྟོན་དུ་འང་ཁས་མི་ལེན་པ་འདི་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པས་
ཐོག་མར་སྒྲིམ་ན་དགོས་པ་ཆེ་བས། དེ་དང་བཅས་ཉི་རྒྱུ་བཤད་ཆེན་མོར་དངོས་སུ་
ཐེན་ཆོད་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་གནད་མདོར་བསྟུས་པ་རེ་བཟོད་པར་བྱའོ། །

དེ་ལ་ཐོག་མར་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་བྱུང་(༥ན)
པར་ནི། བོད་ཀྱི་དཔུ་མ་གཞན་ཐམས་ཅད་གྱིས་དཔུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་བ་ལ་
ཐུ་རགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པ་གཏན་མ་དགོངས་ཤིང་། གཞུང་སོ་སོར་ཡང་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་བྱུང་པར་གསལ་ཁ་གཏོད་པ་གཅིག་མེད་པའི་གནད་
གྱིས་ཐ་སྟོན་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདོད་པའི་དཔུ་མ་བཀའ་མེད་པར་དམ་བཅའོ། །
དེའི་ཕྱིར་འདི་གཉིས་ཀྱི་དོན་དམ་ལ་དབྱེད་པའི་དྲགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་འང་ཐུ་རགས་
ཡོད་པར་མི་འདོད་དོ། །གནད་འདི་ལྷ་སྤྱ་མ་རྟོགས་པས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་
ཚུལ་མཐའ་དག་ལས་ཐྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་འདིར་རང་རྒྱུད་པས་ཐ་སྟོན་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་
ཁུངས་ནི། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་རྣམ་དབྱེད་ན། ཞེས་པའི་མཚམས་སྐུར་དུ།
འདིར་སྐྱས་པ། དོན་དམ་པར་སྒྱེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྒྱེ་བ་དགག་ལ་
རག་མོད། གཞུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་གང་དག་མངོན་སུམ་དང་ཐེས་སུ་དབག་
པ་དག་གིས་དམིགས་པ་དེ་དག་རང་བཞིན་ནི་གདོན་མི་ཐ་བར་གཞན་ལས་སྒྱེ་བར་
འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་མི་འདོད་ན་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཅི་སྟེ་བཟོད་དེ། བདེན་པ་

གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
 བ་འདིས་གསལ་བར་གསུང་། དོན་དམ་པར་གཞན་སྐྱེ་འགོག་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་གཞན་
 སྐྱེ་ཁས་ལེན་པ་གཅིག་གིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་ནི་གདོན་མི་ཟ་ལ། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་
 བ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་སྐྱེ་ཁས་ལེན་པ་ཙམ་གྱིས་རང་མཚན་ཁས་
 ལེན་པ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་སྟམ་ན། གཞན་སྐྱེའི་དོན། རྒྱ་(༥བ)འབྲས་གཞན་ཡིན་པ་ཙམ་
 ལ་བྱས་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་སམ། རང་མཚན་
 གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་རྒྱ་འབྲས་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། དངས་མ་ཐག་དུ། དེ་དག་གི་རང་
 བཞིན་གདོན་མི་ཟ་བར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་གསུང་། །
 དེས་ན། གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྟེན་གྱུར་ན། ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སུ་སྐྱེ་བ་པོ་དཔེ་
 མ་པ་གཅིག་ཡིན་པ་གིན་དུ་གསལ་ལོ། །དེར་མ་ཟད། སྐྱོབ་དཔོན་ལེགས་ལུན་འབྱེད་
 གྱི་ཤེར་སྦྱོར་དུ། མེས་མཚན་པས་ཀྱན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་དོ་པོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་
 པའི་དོན་འབྲེལ་རྩལ་ལ་བརྟགས་པ་བྱས་ནས་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། ཀྱན་བརྟགས་
 འདོགས་བྱེད་གྱི་མིང་དང་རྟོག་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་གཞན་དབང་ལ་སྦྱར་
 བ་བརྟལ་བར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་
 རང་ལུགས་ལ་གསལ་བར་བརྟན་ཞིང་། གཞན་ཡང་། རང་རྒྱུད་གྱི་རྟགས་དང་དམ་
 བཅའ་ཁས་ལེན་པ་ཉིད་གྱིས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པར་ཡང་ཆེས་གསལ་
 བར་འགྲུབ་ལྟེ། དེ་ལ་རང་རྒྱུད་གྱི་གཏན་ཆོག་ཞེས་པའི་དོན་ནི། རྩལ་གསུམ་གྱི་གཞི་
 ལྟེན་མིང་གིས་ཐ་སྙད་གྱིས་པར་བརྟགས་ནས་བཞག་པ་ཙམ་མིན་གྱི། ལུལ་རང་གི་སྤྲོད་
 ལུགས་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་གཅིག་ལ་འདོད་དེ། རྣམ་འབྲེལ་དུ། དགག་རྟགས་དང་རྒྱུབ་
 རྟགས་ལ་རྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་རང་མཚན་ལ་རྒྱུད་ནས་ཐུག་རྩལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་
 དང་། གཞན་དོན་ལེའུ། དོན་ལས་དོན་ནི་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

གཞན་ཡང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞན་ལ་བྱ། ཞེས་སོགས་དང་། རང་དོན་
ལེའུར། སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྟད་བྱས་པའི་རང་ལྷན་རྟེན་བརྟགས་ཡིན་
ཀྱང་། བརྟུན་ནས་(ཡན་དོན་རང་མཚན་ལ་འབྲེལ་བས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་རང་
མཚན་ལ་འཇུག་གོ། ཞེས་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་འཆད་
ཤེས་ན། ཚད་མས་གཞན་ལ་བྱ་འཇུག་པ་དང་། རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པ་ཐམས་
ཅད་ལ་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་བའོ། དེ་ལ་ཐུག་པ་གཅིག་དགོས་པར་བཤད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དུས་ལ་གཞན་ཀྱིས་རང་མཚན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལས་ལེན་པའི་གནད་
ནི་དེ་དག་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ནི། རང་མཚན་ཀྱིས་གྲུབ་ན། ལུས་རང་དོས་
ནས་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཐ་མོ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས།
ཐ་སྟད་དུ་མི་བཞེད་དེ་གྲགས་ཆེ་ལོ། །

ཡང་ཀུན་གཞི་ལས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། དེ་ཡང་སྤྱིར་ཀུན་གཞི་འདོད་
པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཚོགས་དུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། དམིགས་པ་
དང་རྣམ་པར་རིས་སུ་མ་ཆད་པ། བདག་རྟེན་དབང་པའི་སྒོ་ནས་ལུས་ལ་འཇུག་མི་
དགོས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེས། དེས་པར་དབྱེད་ནས་འཛོག་པར་སྒྲུང་བས། ལྷགས་
འདིས་འདོད་པའི་བརྟགས་དོན་བཅའ་ནས་འཛོག་པར་སོང་ཞིང་། ཡང་ཀུན་གཞི་དེ་ཉིད།
ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་སྒོ་བའི་གཞི་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། གཟུགས་སྤྱི་
སོགས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྤྱང་བ་འདི་རྣམས་ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྤྱང་བ་
ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་འདོད་པས། ལུང་པོ་ལ་བརྟགས་པ་ཅམ་གྱི་
གང་ཟག་མིང་སྟེད་ཅམ་འཛོག་པ་ཤེས་པར། རང་དོས་ནས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་མཚན་
གཞི་གཅིག་དགོས་པར་བརྟུང་བ་དང་། ཐ་སྟད་དུ་ནང་ཤེས་པ་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་པའི་
ཕྱི་དོན་ཅམ་ཞིག་འཛོག་མ་ཤེས་པ་ཁོ་ནས་ཀུན་གཞི་ལས་ལེན་པ་ཡིན་པས། འདི་ཡང་

ཐ་སྙད་དུ་(ཡང་)རང་མཚན་ཁས་ལེན་པ་ལ་ངེས་པར་བྱག་གོ། །སྤྱི་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ནི།
ལུང་པོ་ལ་བདག་ས་པ་ཅམ་གྱི་གང་ཟག་ལས་གྱི་བག་ཆགས་སྒོ་བའི་གཞི་དང་། ལས་བྱས་
བཞིག་གྱུང་ལས་གྱི་ཞིག་པས་འབྲས་བྱ་བྱེད་པས། གྱུན་གཞི་མི་བཞེད་ཅིང་། མདོ་
ལས་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འབྱེད་པར་མཛད་དོ། །

ཡང་རང་རིག་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། རང་རིག་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
སྒོན་འཛིན་ལྟ་བུའི་སེས་པ་གཅིག་ལ་བྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྤྱང་བའི་སེས་པ་གཅིག་དང་།
ནང་སེས་པ་རང་ཉིད་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྒྲེས་པའི་ཆ་གཉིས་སུ་དབྱུང་ནས་འཛིན་ཅིང་།
བྱི་མ་རང་རིག་ཏུ་འདོད་དེ། སེས་པས་རིག་པ་ཅམ་གྱིས་ཡུལ་དང་། ཡུལ་འཇལ་བ་
ཅམ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་འབྱུང་བའི་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་འཛིན་མི་སེས་ཤིང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་
སེས་པ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་དེ་ལྟར་དུ་འཇལ་མཁན་གྱི་ཆད་མ་གཅིག་རང་དུས་
དེར་དགོས་པར་འདུག་སྟུང་བཟུང་བ་སྟེ། རེ་ཉིད་གྱི་རྣམ་པ་ཤད་ཆེན་མོར། གཞན་དབང་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཆད་མ་དགག་ ཁྱེས་གསུངས་པས། འདི་ཡང་རང་
མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པ་ལ་བྱག་གོ། །སྤྱི་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ནི། མོ་སྟེ་པོའི་སྒོན་
འཛིན་གྱིས་སྒོན་པོ་གཞལ་དུས་དེར་ཡུལ་སྒོན་པོ་འབྱུང་བྱེད་ལས་ལོགས་སུ་ཡུལ་ཅན་
རང་ཉིད་འབྱུང་བྱེད་གཉིས་པ་བརྩལ་མི་དགོས་དེ། སེས་པས་ཡུལ་གཞལ་བ་ན། རྒྱ་
མཚན་དེ་ཉིད་གྱིས་ཡུལ་ཅན་སེས་པ་གཅིག་ཡོད་པར་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་ཡུལ་
གྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡུལ་ཅན་འཛིན་པར་བཞེད་པས། ཡུལ་འཇལ་བྱེད་ལས་ལོགས་
སུ་ཡུལ་ཅན་འཇལ་བྱེད་རང་རིག་མི་བཞེད་ལ། རང་རིག་འགོག་པ་ན་ཡང་། རང་ཉིད་
རང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པར་ཐལ་བ་འཁེན་(པན་)པ་ནི། རེས་པར་དགག་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི་འཇལ་
མཚམས་ལ་ལྟོས་དགོས་སོ། །

རང་རྒྱུད་གྱི་རྟགས་དང་དམ་བཅའ་འདོད་མི་འདོད་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་སྤྱི་བའི་སྤྱང་བཤད་

ཟླ་ཅིང་། ཕྱི་དོན་ཐ་སྟོན་དུ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སེམས་ཅམ་པ་རྣམས་
 གྱིས་འདིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་སྟོན་མེད་ལ་སྤྱམ་པ་སྤྱམ་སུ་མོགས་ནང་ཤེས་རྒྱུད་གྱིས་མ་
 བསྟུས་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་ཕྱི་རོལ་དང་། སྟེས་སུའི་ཤེས་རྒྱུད་གྱིས་བསྟུས་
 པ་ལ་ནང་ཞེས་གྲགས་པའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་དུ་ཡོད་ཅམ་གྱིས་ཕྱི་དོན་འདྲིལ་མ་
 ཤེས་པར། ཕྱི་རོལ་དོན་ཞེས་པ་གཅིག་ཡོད་ན། རང་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་རྩ་
 ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་ཆ་མེད་བསགས་པའི་རགས་པ་ཡིངས་པོར་གྱུ་བ་དགོས་སྟུམ་དུ་བཟུང་
 ཞིང་། མདོ་ལས་ཀྱང་། ལམས་གསུམ་པོ་འདི་སེམས་ཅམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་
 ཐམས་ཅད་ནང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅམ་དུ་བསྟན་ནོ། ། ཞེས་འདོད་དེ། འདི་ཡང་
 རང་མཆོན་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཐུག་གོ། །

དེ་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཞབས་ཀྱིས་ནི། ཕྱི་སྟོན་དང་། བང་བཅུད་ཅེས་འཛིན་ཏེ་ན་གྱི་ཐ་
སྟོན་དུ་རི་ལྟར་གྲགས་པ་ལྟར། བང་གེས་སྟོན་གྱིས་མ་བཟུས་པའི་གཟུམ་སྟོགས་ལ་ཕྱི་
རོལ་དོན་དུ་ཐ་སྟོན་གྱི་དབང་ཙམ་གྱིས་འཛིན་ཅིང་། ལྟར་བཤད་པའི་མདོའི་དགོངས་པ་
ཡང་གཞན་དུ་འཆད་དེ། འདི་ཡང་ཐ་སྟོན་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་
ལ་ཐུག་གོ།

ཡང་ཉན་རང་འཕགས་པས་སྟོང་ཉིད་བྱ་མོ་ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་པར་འདོད་མི་
འདོད་ཀྱི་བྱུང་པར་ནི། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལུན་འབྱེད་དཔོན་སྟོབ་ཀྱིས་ནི། དང་པོ་ནས་
ཐེག་དམན་ལམ་དུ་ཁྱུགས་པ་ངེས་རང་གི་བྱང་ཁྱུབ་མ་ཐོབ་པར་དུ་སྟོང་ཉིད་བྱ་མོ་
ཡེ་(ཡ)ནས་མ་རྟོགས་པར་བཞེད་ཅིང་། འཕགས་མེད་ཐོགས་ཀྱིས་ནི། དང་པོ་ནས་
ཐེག་དམན་ལམ་དུ་ཁྱུགས་པ་ལའང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་གཉིས་སུ་འདོད་དེ།
སྒྱུར་ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་མ་ཐོབ་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་པར་མི་
བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་འདོད་པའི་རྩ་བ་ཡང་། ཀང་ཐག་རང་སྐྱུ་བྱུང་པའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱིས་

སྟོང་པ་ཅམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཐར་ཐུག་པར་འདོད་པས། དེ་ཅམ་ཞེས་སྟོམ་
པས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ས་པོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་
འདོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཏུ་འཛིན་མ་ཤེས་པར། གང་ཟག་ཐ་སྟོད་ཏུ་རང་མཆོན་ཀྱིས་
གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཐུག་གོ།

སྟོང་པའི་ཁབས་ཀྱིས་ནི། རང་མཆོན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དགག་བྱའི་བདག་ཕྱ་མོར་
བཞེད་པས། དེ་ཆོས་ཅན་གང་ཟག་གི་སྟོང་ཏུ་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་
དོན་ཏུ་འཛིན་དགོས་ཤིང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ས་པོན་དང་བཅས་པ་སྟོང་པ་
ལ་དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས། ཉན་རང་གི་
བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་འང་གང་ཟག་རང་བཞིན་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཕྱ་མོ་
ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་པར་བཞེད་པས་ཏེ། འདི་ཡང་ཐ་སྟོད་ཏུ་རང་མཆོན་ཞལ་གྱིས་
མ་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ།

ཡང་བདེན་འཛིན་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་བྱུང་པར་ནི། སྟོང་པ་དང་གནད་
ཅིག་སྟེ། དེ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་གང་ཟག་བདེན་པར་འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་
བདག་འཛིན་ཏུ་མི་འདོད་པར་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བྱས་ནས། ཐེག་
ཆེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་ཆོས་ཀྱིས་བདག་(ཁོ་)འཛིན་ས་པོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་
དགོས་ཀྱང་། ཐེག་དམན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་
འཛིན་ཅམ་སྤངས་པས་ཆོག་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སྟོང་མི་དགོས་སོ་ཞེས་འདོད་པ་
དེ། བདག་འཛིན་གཉིས་ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་བྱུང་པར་འདོད་པ། དགག་བྱའི་བདག་ལ་ཕྱ་
རགས་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་མཆོན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དགག་བྱའི་བདག་ཕྱ་མོར་
འཛིན་མ་ཤེས་པ་ཡིན་པས། འདི་ཡང་རང་མཆོན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཐུག་གོ།

སྐྱེ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ནི། བ་སྟད་དུ་འང་རང་མཚན་མི་བཞེད་པས་དགག་བྱའི་
བདག་གཉིས་ལ་ཐུ་རགས་མེད། དེ་མེད་པས་བདག་འཛིན་ལ་ཐུ་རགས་མེད་དེ་མེད་
པས་དེ་གཉིས་ལ་སྤྱོད་དཀའ་སྤྱོད་མེད་པས། ཐེག་དམན་གྱི་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་པ་ལ་གཉིས་
ཀ་དེས་པར་སྤྱོད་དགོས། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཉོན་ལྷོ་བཡིན་
པ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡང་ཉོན་ལྷོ་བཡིན་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། དེར་མ་ཟད།
གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྤྱོ་ཆོས་ཅན། ཉོན་ལྷོ་བཡིན་པར་ཐལ།
མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུང་པ་བྱོགས་གཉིས་ཀས་ཁས་སྤངས། མ་གྲུབ་ན་དེར་
ཐལ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ལེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་སྐྱེ་མི་མཐུན་བྱོགས་སྐྱུ་གྲུར་
པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུང་པ་བྱོགས་གཉིས་ཀས་ཁས་སྤངས། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་དགག་བྱའི་བདག་ཐུ་མོ་
ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་ཏུ། འདི་ཡང་བ་སྟད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
མི་བཞེད་པ་ལ་བྱག་གོ།

ཡང་(༧བ)ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་བྱང་པར་ནི། རང་རྒྱུད་པ་མན་
ཆད་ལལ་ཆེ་བས་སྤུམ་པ་ཞིག་ཅེས་པའི་དོན། ལྷར་ཡོད་ཀྱི་སྤུམ་པའི་ངོ་བོ་ནི་རྫོག་།
དངོས་པོ་གཞན་གང་གི་འང་ངོ་བོ་མ་ཐོབ་པར་མེད་དགག་ཅམ་ལ་འདོད་པས་དེས་དངོས་
པོར་འཛོག་མི་ཤེས་ཏེ། དངོས་པོ་ཞེས་པ་དེ་དག་གི་ལྷགས་ལ་མིང་གི་བ་སྟད་ཀྱིས་
ལར་བཏགས་པ་ཅམ་མིན་པར་སྤུམ་རང་ངོས་ནས་འདིའི་ཞེས་བསྟན་རྒྱ་ཡོད་པ་གཅིག་
ལ་དེས་པར་འདོད་ཅིང་། སྤུམ་པ་ལྷར་ཡོད་རྫོག་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་དེ་ལ་དངོས་པོའི་
ངོ་བོ་གང་ཡང་མི་འདུག་པའི་བྱིར་སྤུམ་དུ་བསམ་ཏེ། འདི་ཡང་བ་སྟད་དུ་རང་མཚན་
ཁས་ལེན་པ་ལ་བྱག་གོ།

སྐྱེ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ནི། སྤུམ་པ་ཞིག་པ་ཅེས་པ། སྤུམ་པའི་ངོ་བོ་ལྷར་ཡོད་རྫོག་

པ་ཙམ་གྱིས་མེད་དགག་ཉིད་མིན་གྱི། མེད་དགག་དེ་འབྲ་གདགས་གཞིར་བྱས་པ་ལ་
 བུམ་པ་ཞིག་པ་ཞེས་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་མིང་གི་བརྒྱུ་ལྟར་བདག་ལ་ནས་འཛོག་
 ཅིང་། དེ་ཡང་བུམ་པའི་འཛིག་རྒྱར་གང་སོང་བའི་རྒྱ་དེས་རྒྱེད་པའི་དངོས་པོར་བཞེད་
 དེ། རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་མིང་རྒྱུ་ཙམ་གྱིས་དངོས་པོར་འཛོག་གིས་པའི་མཁའ་
 བྱེད་ཆེན་པོ་སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་མི་བཞེད་པ་ལ་ཐུག་གོ། །མ་འོངས་པ་དངོས་པོར་
 བཞེད་པ་ཡང་དེ་དང་འབྲེལ། །དེའི་བྱིར་འདི་པས་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱེད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་
 བརྟན་ཡང་གྱིར་དངོས་པོ་དང་། བྱེད་པར་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་དུ་འདོད་དེ། འབྲུལ་
 གྱིས་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་ཀྱི་སྒྲུང་པ་ཙམ་ལ་དངོས་པོར་འཛོག་གིས་པ་
 བློ། ལུགས་འདིའི་ཐ་སྙད་འཛོག་རྒྱལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་གོ་བ་ལ་རག་ལས་སོ། །

ཡང་མི་རྟག་སོགས་བརྩ་དུག་གི་ལམ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་
 མི་འདོད་ཀྱི་བྱེད་(༡༠ན)པར་ནི། དེ་ལ་སྒྱིར་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་གྱིས་འདོད་པ་ལྟར་
 གྱི་རགས་པའི་མི་རྟག་སོགས་བརྩ་དུག་རྟོགས་པའི་ལམ་གཅིག་དང་། འདི་པས་འདོད་
 པ་ལྟར་ཕྱ་བའི་མི་རྟག་སོགས་བརྩ་དུག་རྟོགས་པའི་ལམ་གཅིག་སྟེ་རྒྱལ་གཉིས་གིས་
 དགོས་ཏེ། འདི་ལ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ལྷག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་པོ་གཉིས་
 ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་བྱེད་པར་བྱར་མེད་ལ་འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་། ལྷག་བསྐྱེད་
 ཀྱི་རྣམ་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཏེ་བརྩ་པོ་འདི་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་གཉིས་སུ་འབྱེད་གིས་དགོས་
 སོ། །དེ་ལྟར་བྱེ་བའི་རགས་པའི་རྣམ་པ་བརྩ་དུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཙམ་
 གྱིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་རྒྱས་པར། དཔུ་མ་པ་གཞན་དང་སེམས་ཙམ་པ་སོགས་འདོད་
 དེ། ལྟར་བཤད་པའི་རང་སྒྱུ་ཐུབ་པའི་ཐུག་ཡོད་བཀག་ཙམ་གྱི་བདག་མེད་བསྟོམ་པའི་
 ལམ་ཙམ་གྱིས་གྲོལ་བར་འདོད་པའི་ལུགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་བདག་མེད་དང་།

དེ་མཛོན་སྐུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་བཟོན་དང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བའི་ས་བོན་སྤངས་
པའི་འགོག་པ་སྟེ། དེ་འདྲི་ནམ་པ་བརྒྱ་དུག་མཛོན་སྐུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་བསྟོམ་
པས་ལམོར་བ་ལས་གྲོལ་རྒྱས་པར་འདི་པས་ཀྱང་འདོད་དོ། །འདི་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་རང་
མཛོན་ཁས་ལེན་མི་ལེན་ལ་བྱག་སྟེ་སྤར་བཤད་ཟེན་དོ། །

ཡང་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་བྱ་བ་རྟེ། རང་རྒྱད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་སྤྱིར་ཉོན་མོངས་ལ་ཕྱ་རགས་མི་འདོད་པ་མིན་གྱི། མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ཅུ་ཉོན་དུག་དང་། ཉེ་ཉོན་ལ་སོགས་པ་ལ། དེ་ཉིད་(༡༠བ)
ལས་མི་ཅམ་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་དེ་ཉིད་ལས་ཕྱ་ཁིང་སྤྱོད་དགའ་བའི་ཉོན་མོངས་
གཉིས་པ་མི་འདོད་པས་དྲེ། དཔེར་ན། འདོད་ཆགས་ལ་གང་ཟག་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་
ཡོད་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་ཅམ་གྱིས་དྲངས་ནས་ལུལ་ལ་སྤེད་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ་
དེ་ཅམ་ལས་ཕྱ་བའི་ཆགས་པ་མི་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་གང་ཟག་རང་སྐྱ་ཐུབ་
པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སྤོ་ལས་ཕྱ་བའི་མ་རིག་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་
མི་འདོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་དྲེ། འདི་ཡང་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱི་གྲུབ་པར་འཛིན་
པ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་མི་འདོད་པ་ལ་ཐུག་པས་ཐ་སྐད་དུ་རང་མཚན་ཁས་ལེན་
པ་ལ་ཐུག་གོ། །

ཐུ་བའི་ལཔས་ཀྱིས་ནི། འདྲོད་ཆགས་སྟགས་ཅུ་བ་དང་ནི་བའི་ཉོན་མོངས་པ་
རྒྱུ་ལ་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རགས་པ་རེ་དང་། དེ་ཙམ་མིན་པར་བདེན་
འཛིན་པ་མོས་བྱངས་པའི་པ་མོ་རེ་རེ་སྟེ་གཉིས་སུ་འཛོགས་སྟེ། འདི་ལྟ་བུའི་ཆགས་སྟགས་
པ་མོ་ནི་མངོན་གྱུར་ཙམ་སྤངས་པ་ལའང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་དགོས་ཀྱི་འཛོགས་
རྟེན་པ་ནི་རགས་ཀྱི་རྒྱུ་པ་ཅན་གྱིས་སྤངས་མི་རུས་པར་བཞེད་དེ། ལྷ་མཆོད་དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་
རོལ་པ་དང་ཕྱན་མོང་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ན་ཡང་། ལྟར་བཤད་

པའི་འདོད་པའི་ཆགས་པ་རགས་པ་དེ་འདྲ་བ་མཛོན་གྱི་ཅམ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་གྱི། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཕྱ་མོ་དང་བྲལ་མི་རྣམས་མཁས་སྒྲུབ་ཉིད་དུ་དོ། །

དེ་ལྟར་ན་སྒྲུབ་བཞད་པ་དེ་དག་ནི། བ་སྒྲུབ་དུ་རང་མཛོན་ཞལ་གྱིས་བཞེད་མི་བཞེད་གྱི་དབང་གིས་འཛོག་འཚམས་སོ་སོ་བ་སོང་བ་རྣམས་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་མ་ཐེན་པར་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་མི་སྤྲོད་པ་སོགས་ནི། ལྟ་བའི་ཆ་ནས་ཁྱད་ལྷགས་པ་མིན་གྱི། ཐེག་(༡༡ན)པ་ཆེན་པོའི་ལམ་བཟོད་རྒྱལ་གྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གནད་དུ་སེམས་གཞན་རྣམས་དང་མི་འདྲ་བའི་འགྲེལ་རྒྱལ་ཏེ། དཔེར་ན་དང་པོ་ནས་ཐུགས་སྒྲུབ་མེད་གྱི་ལམ་ལ་ལྷགས་པའི་གདུལ་བྱས། ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་པར་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤྲོད་པའི་མགོ་མི་རྩོམ་པ་བཞིན་ནོ། །

འོ་ན་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཐེན་པ་ནས་བྱང་སེམས་གྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤྲོད་པའི་མགོ་རྩོམ་མཁ་མི་རྩོམ་སྒྲུབ་ན། དེ་ཡང་མིན་ཏེ། དེ་དམན་ལམ་སྤོར་དུ་སོང་མ་སོང་གང་ཡིན་གྱང་འདྲའི། ལྷགས་འདི་ལ་ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་པར་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤྲོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉེན་པོ་སྤྲོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་སྤང་བྱ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་རྣམས་པ་ལ་གྲོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་གིས་ཐེན་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ས་བརྒྱད་པ་མན་ཆད་ཏུ་བསྐྱལ་བ་བྱངས་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསགས་ཐེན་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ལ་ངེས་པར་སྟོན་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། དང་པོ་ནས་སྒྲུབ་མེད་གྱི་ལམ་དུ་ལྷགས་པའི་གདུལ་བྱས། གཞུགས་སྒྲུབ་རིགས་འདྲའི་རྒྱ་ཕྱིན་ཆད་རྒྱན་ཆད་མི་ཐེད་པ་ཞིག་མ་ཐོབ་གོང་དུ། ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་གྱང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤྲོད་པའི་མགོ་མི་རྩོམ་པ་བཞིན་ཏེ། འདི་དག་ཞིབ་པར་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལམ་གྱི་བཟོད་རྒྱལ། ཐུགས་མཛོན་ཉིད་གཉིས་ཀྱི་སོ་སོའི་གནད། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་གྱི་གདམས་པ་རྗེ་སྤྱ་མ་ནས་བརྒྱད་

པ་རྒྱམས་ཀྱི་གནད་ཚོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་སྒྲུང་ཞེ། དེ་ཙམ་ལས་བྱི་བར་མ་
རྒྱུས་སོ། །དེ་བས་ན་དམན་ལམ་ཐོན་དུ་སྤང་ན་ས་དང་པོ་ནས་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤྱོད་རྒྱས་
སམ་སྒྲུང་དུ་དབྱེད་པ་ནི་(༡༡བ)མཐའ་མ་ཆོད་པ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ལུགས་འདིའི་བཞེད་བས་ཆོད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་རྒྱམ་གཞག་
སོགས་ཕྱན་ཆོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ།
ཐ་སྙད་ཀྱི་འཛིག་འཚམས་དཔུ་སེམས་གཞན་དང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་
ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ན་ཟབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཚུལ་ལས་བརྒྱམས་དེ། ལུགས་འདིའི་དཀའ་
བའི་གནས་སུ་གྲགས་པ་རྒྱམས་ཀྱི་གནད་མདོར་བསྐྱས་པ་ཙམ་ཞིག་ཐོག་མར་བཞིན་
པ་ཞེ། འདི་རྒྱམས་མཐའ་རྒྱས་པར་དབྱེད་ཚུལ་བསྟན་བཅོས་སྒྲལ་བཟང་མིག་འབྱེད་
དང་། བདག་གི་སྒྲ་མའི་མཐའ་དབྱེད་ཆོན་པོ་ལས་ལྟ་བར་བྱལོ། །

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་གཞུང་སོ་སོའི་ལྟར་འབྲེལ་ཚུལ་ལ་དོན་ཆན་གསུམ་ཞེ། བསྟན་བཅོས་
བརྒྱམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐོན་འགྲོ་མཆོད་བཞིན་དངོས་གཞི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས།
འཇུག་བསྟན་བཅོས་འི་ལྟར་བརྒྱམས་ཚུལ་སོགས་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་
བསྟན་བཅོས་གཞན་ཀྱི་ཐོག་མར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྟན་འདས་ལྟ་བུ་རང་གི་འདོད་པའི་
ལྟ་ལ་མཆོད་བཞིན་མཛད་པ་ལས། འདིར་ནི། ཐོག་པ་གསུམ་ཀྱི་འཕགས་པའི་གང་
ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས། བཅོམ་ལྟན་འདས་མ་སྒྲིང་རྗེ་ཆོན་པོ་ཉིད་ལམ་འདིའི་
རྩ་བར་ཤེས་པའི་ཆོད་དུ། དེ་ལ་བསྟོད་པར་མཛད་པ་ཡིན་དེ། འབྲེལ་པར་དཔུ་མའི་

བསྟན་བཅོས་ལ་འཇམ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ལ་འཇམ་པ་ཚུམ་པར་འདོད་པས།
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པས་བྱང་ཐོག་
མར། བཅོས་ལྡན་འདས་མ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་སྟོན་སྟུང་ཚོགས་པ་དང་
པོ། སེམས་ཅན་ལ་ཁོར་བའི་བཅོན་རར་བསྐྱམས་པ་སྐབས་མེད་པ་དཔག་ཏུ་(༡༩ན)
མེད་པ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་སྒྱུབ་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ལ་བསྟོད་པར་འོས་པ་ཉིད་ཏུ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་འདི་ལ་གཉིས། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་བསྟོད་པ་དང་། སོ་
སོར་བྱེ་ནས་ཐུག་འཆལ་པའོ། །དང་པོ་ལ། དོན་ཆན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། སངས་རྒྱས་
བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་ཚུལ། བྱང་སེམས་སྟོང་རྗེ་ལས་འབྱུངས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་
ནི། དེ་ཡང་མདོ་ལས། ཆོས་གཅིག་མཆིས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆིས་
པར་འགྱུར་བཡོད་དེ། གང་ཞེན། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་ངེས་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་ཐུག་པར་སྟོན་པ་བཞེད་
ནས། ཐོག་མར་ཉན་རང་ཐུབ་དབང་དང་། ཐུབ་དབང་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་སོ། །
ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས། ཞེས་པ་དང་། སངས་
རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། ཞེས་པའི་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་བསྟན།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་གསུམ་བཤད་པ། གཞན་གཉིས་ཀྱི་
ཡང་རྩ་བ་སྟོང་རྗེ་ཡིན་པས་བསྟོད་པར་འོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་རང་ཐུབ་དབང་
དང་། ཐུབ་དབང་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་ན་བྱང་སེམས་དེ་རྒྱ་གང་ལས་འབྱུངས་སྟུང་
ན། དེ་ཡང་། འཇམ་པ་ཉིད་ཀྱིས། བདག་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་འདི། །སྒྲ་མེད་བྱང་
ཆུབ་ཐོབ་འདོད་ན། །དེའི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །རི་དབང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་བསྟན་དང་། །
ཐོགས་མཐའ་གཏུག་པའི་སྟོང་རྗེ་དང་། །གཉིས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལགས། །ཞེས་

ཅུ་བ་སྒྲིང་རྗེར་འདོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྲགས་ཆེ་ཞིང་། སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཅུ་བ་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་ཐུག་པའི་རྩལ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བར་ཡོད་པས་དེ་
བཤད་ན། དེ་ལ་སྒྲིང་སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉན་རང་ལའང་ཡོད་པས་དེའི་སྒྲིང་
ཏུ་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་འགྲོ་དགོས་པ་ག་ལ་ཡིན། འདིར་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་
ཐོག་མར་ལམ་ཏུ་འཇུག་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ཏེ། དེ་ཡང་དབུ་མ་རྒྱན་ལས། ཡང་དག་
ཤེས་ཆོལ་སྒྲིན་བཏང་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གདུལ་བྱ་དབང་རྣམས་འདིས་ལམ་ཏུ་
མ་ཞུགས་པའི་ཏུས་ནས་གྲང་། གུན་རྩོལ་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐོག་མར་སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཐག་ཆོད་པ་གཅིག་ལ་སྒྲོ་སྒྲིང་
ཞིང་། ལྟ་བུ་རྟོགས་པས་རྒྱུན་བྱས་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་རེས་པར་འོང་ངོ། །དེ་
འདྲ་བའི་ལྟ་བུ་ཆོལ་བའི་སྒྲིན་ཏུ། གདུལ་བྱ་དབང་རྣམས་འདི་ལའང་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རེས་
པར་འགྲོ་དགོས་ཏེ། གདུལ་བྱ་འདི། བཙུང་བ་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོས་རྒྱུན་བྱས་ནས་སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་
ལྟ་བུ་རེས་པར་འཆོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེའི་རིམ་པ་ཡང་གོ་སྒྲུབ་བར་བརྟེན་ན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བྱ་འདི་སྒྲིང་ཐེག་
ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་རིགས་སད་པའི་སྒྲ་ལྟས་སུ་ཐོག་མར་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱག་
བསྐུལ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྒྲོ་བ་གཅིག་རེས་པར་འོང་། དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱག་
བསྐུལ་སེལ་བའི་ཐབས་ལ་དཔྱོད་པ་གཅིག་རེས་པར་འོང་བ་ནི་དབང་རྣམས་ཡིན་པའི་
གནད་ཀྱིས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་དབྱུང་པ་ན། སྐྱག་བསྐུལ་གྱི་ཅུ་བར་བདག་འཛིན་ཡིན་
པར་འོང་ཏུ་རྒྱུན་ཞུས། དེའི་རྗེས་སུ་བདག་འཛིན་སྒྲིང་རྒྱུས་མི་རྒྱས་དཔྱོད་པར་བྱེད། (༡༣བ)
དེ་ལྟར་དབྱུང་པ་ན་བདག་འཛིན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ནས་
ལྟ་བུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྟོད་པ་གཅིག་ཏུ་སྒྲིང་པར་འོང་ཞིང་། དེའི་རྗེས་སུ་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་གྱི་སྐྱག་བསྐུལ་སེལ་བའི་ཐབས་སུ་རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་བྱར་སྒྲིན་ཞིང་སེམས་

བསྐྱེད་ལ་སློ་སྦྱོང་བ་གཅིག་ངེས་པར་འདྲ་སྟེ། བདག་ཅག་གི་སྒྲ་མའི་གདམས་པའོ། །

དེ་ཡང་གཏུལ་བྱ་དབང་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་ནི། གཞན་དོན་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པར་
དམ་མི་བཅའ་བ་དང་། ཐོབ་བྱའི་ལུས་ལ་ངེས་པ་མ་འདྲོངས་པར་དེ་ཐོབ་འདྲོད་མི་སྦྱང་བ་
སོགས་ཡིན་པས་རྩལ་དེ་དག་ངེས་པ་གནད་དུ་ཆེད། རྩལ་འདི་འདྲ་བའི་བཤད་རྩལ་
མ་ཤེས་ན། རྗེ་འི་གསུང་ལས། ཐེག་ཆེན་གྱི་དུགས་ཅན་དབང་རྣམས་དང་པོར་ལྟ་བ་
བཅའ་ནས་ད་བཟོད་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་། འདིར་གཏུལ་བྱ་དེ་
འདྲ་བའི་དབང་དུ་བྱས་བཞིན་དུ་ཡང་། ལྟ་བའི་སྟོན་དུ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་འགྲོ་དགོས་པར་
གསུངས་པ་སོགས་ལ་དགོངས་པ་བྱ་མོ་འི་ལྟར་ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་བརྟགས་དཀའ་བར་ཡོད་
དོ། །

གཉིས་པ་སོ་སོར་བྱེ་ནས་བྱག་འཆལ་བ་ནི། དང་པོར་ང་ཞེས། ཞེས་སོགས་དང་།
འགྲོ་བ་གཡོ་བ་ཞེས་དང་། རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པར་མཐོང་བ་ཡི། ཞེས་པས་རིམ་བ་
ལྟར། སེམས་ཅན་དང་། ཆོས་དང་། དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་གསུམ་ལ་བྱག་འཆལ་བ་
བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ཟོ་རྩལ་འཕུན་ལྟར། ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་འཁོར་བའི་
སྟུག་བསྐལ་གྱིས་མནར་རྩལ་བཤད་པས་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་འདྲན་པའི་ཐབས་སུན་མོང་མ་
ཡིན་པ་སྐྱེས་སུ་འབྱིང་དང་སུན་མོང་བའི་ལམ་ལ་སློ་སྦྱོང་རྩལ་ཡང་ལེགས་པར་བཤད་
པ་ཡིན་ནོ། །

འདིར་སྟོང་རྗེ་གསུམ་གྱི་བྱུང་པར་ནི། རྣམ་པ་མཚུངས་ཀྱང་དམིགས་པ་མི་འདྲ་
བས་འབྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་(༡༩ན)ངོ་བོ་འགལ་བར་སེམས་ཏེ། ལྟ་བུ་རྟོགས་མ་
སྦྱང་བའི་རྒྱུད་ལ་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་མེད་ཅིང་། ས་བརྒྱུད་པ་ཡན་ཆད་ནས་བྱི་མ་
གཉིས་མེད། མ་དག་སར་གནས་ལ་གསུམ་གཡོད་པར་མཛོན་ནོ། །སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་
དམིགས་པ་ལ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་རྗེ་ཞེས་ཐ་སྟོང་ཟོར་ཡང་བར་བྱས་པ་

ཡིན་པས། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་བསམ་དོན་མི་རིགས་སོ། །དེ་ལྟ་
ན་མཆོད་བཞེད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་བྱང་སེམས་སོ་སྒྲུབ་སྐབས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཆོས་གསུམ་
བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ། སེམས་བསྐྱེད། སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
གསུམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གྱང་མྱར་བཤད་པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཐོགས་སོ། །

རྒྱ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་བཤད་པ་ལས་སེམས་ བསྐྱེད་དང་པོའི་གཞུང་འབྲེལ།

གཉིས་པ་དངོས་གཞི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་ལ་དོན་ཆན་གཉིས་སུ་འདུས་
ཏེ། རྒྱ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སའི་རྣམ་གཞག་ །འབྲས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྣམ་པར་གཞག་
པའོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་སྟེ། ས་བརྩ་སོ་སའི་རྣམ་གཞག་དང་། ས་བརྩའི་ཡོན་ཏན་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བརྩ་ལས། ས་དང་པོ་རབ་རྩ་དགའ་བ་བཤད་པ་ལ་གསུམ།
ཁྱད་གཞི་སའི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན། ཁྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད། སའི་
ཡོན་ཏན་བཞེད་པའི་སྒྲིང་ནས་འཇུག་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར་བསྟན་བཅོས་
འདིའི་གདུལ་བྱས་མྱར་བཤད་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོས་བྱངས་ཏེ། སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ལུ་
ཐག་ཆོད་པ་བཅུ་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཐུས་བྱངས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་མཆོག་རྩ་སེམས་
(༡༩བ)དེ་སྐྱེད་ནས་ཆོགས་སྒྱུར་གཉིས་སུ་བགྲོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་གོང་མ་ཅི་
ཞིག་འབྱུང་སྟམ་ན། བདག་མེད་པའི་དོན་མདོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་
ཞེས་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་ས་དང་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཁོང་ནས་བྱངས་སོ། །

འོ་ན་ས་དང་པོ་དེའི་ངོ་བོ་རི་ལྟ་བུ་སྟམ་ན། རྒྱལ་བའི་སྤྱན་པོ་འདི་ཡི། ཞེས་པའི་

སྒོ་ག་གཅིག་གོ། །འདིར་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོར་གསལ་དུ་བྲིས་པས་དོན་དམ་
པའི་ས་དང་པོ་ཞེས་བཤད་ལ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་རོ་བོ་ནི། ཐབས་བྱུང་པར་
ཅན་བསྐྱེད་པ་གྲངས་མེད་གཅིག་ཏུ་བསམས་པའི་བསྐྱེད་མཁས་ཀྱིས་བྲིས་ཅིང་། རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་ཏུ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་རིག་སྟེ། དམན་ལམ་སྟོན་དུ་སོང་མ་སོང་གང་ཡིན་གྱང་། རྫོགས་སྒྲོལ་གྱི་སྐབས་
སུ་མ་བྲིས་པོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན། གཞན་རྒྱུད་
མེད་ཀྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན། ས་འདིར་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འོན་དོན་དམ་པའི་ས་དང་པོ་འདིའི་ངོ་བོ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་པར་རི་ལྟ་
བུ་སྟུམ་ན། ཐོག་མར་རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་དང་ལུན་ཞོ་ཞེས་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། དེ་ནས་བསྐྱེད་ཀྱི་དེ་ནི་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡི། །ཞེས་པ་ནས། སོ་སོ་
སྟེ་བའི་ས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཟད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་སོ་སོར་བཤད་ནས། འདི་ནི་
འཕགས་པ་བརྒྱུད་པ། ཞེས་པས་དོན་བསྐྱེད་ཀྱི་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། བདེན་འཛིན་ཉོན་ཐྱིབ་
ཏུ་འཛོག་པ་ལུགས་འདི་ལ། སྟེས་སུ་བྱུང་བཞི་ཡ་བརྒྱུད་གྱི་འཛོག་འཚམས་བྱུང་བཤད་
དགའ་བས་སྒྲུར་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རགས་པ་དེ་རྣམས་(༡༥ན)ལ་མཐོང་སྤངས་
དང་སྒྲོམ་སྤངས་གཉིས་སུ་བྱེད་ནས། སྒྲོམ་སྤངས་རྣམས་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་
གསུམ་དང་། དེ་འདྲ་རེ་རེ་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དགུ་དགུར་བྱེད་པ་རྣམས་སྤངས་པའི་རིམ་
བས། རང་རྒྱུད་པའི་སྐབས་ལྟར་ལུགས་གནས་བརྒྱུད་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱུང་གོ་ས་ལ།
བདེན་འཛིན་ཕྱ་མོ་འདི་ཉོན་ཐྱིབ་ཡིན་གྱང་། འདི་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
བར་ཤིན་ཏུ་དགའ་སྟེ། འདོད་པའི་ལུས་ལ་དམིགས་པའི་བདེན་འཛིན་དང་ཁམས་གོང་
མའི་ལུས་ལ་དམིགས་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་དང་མངོན་གྱུར་བཀའ་ལའང་སྤོང་།

དགའ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་། ས་འདིར་ཉན་རང་གཉིས་རིགས་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲུབ་ཐོབ་ཀྱིས་གཞོན་
 ཚུལ་དང་། ས་བདུན་པ་ཉན་རང་སྤྱོད་སྒྲིག་སྒྲུབ་ཐོབ་ཀྱིས་གཞོན་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
 བེ་ས་དང་པོ་བས་རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་མ་ཟད། ས་འདི་ནས་
 ཉན་རང་དབྱ་བ་ཅོམ་པ་རྣམས་རིགས་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲུབ་ཐོབ་ཀྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་
 བོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། རྟོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་ལྟ་དང་པོ། ཞེས་སོ། །རིགས་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲུབ་
 དང་། གུན་རྟོག་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲུབ་དང་། ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲུབ་
 ཐོབ་ཀྱིས་གཞོན་ཚུལ་པ་རྣམས་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་། སྐབས་འདིར་བྱམས་པའི་
 རྣམ་པར་ཐར་པའི་མདོ་བྲངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོན་ཀྱང་ས་འདི་ནས། ཐབས་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲུབ་ཐོབ་ཀྱིས་གཞོན་པ་ཅམ་ཞིག་
 རུས་ན། ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲུབ་རྣམ་ཀྱི་ཆེ་ཐོབ་ཀྱིས་གཞོན་པར་རུས་སྒྲུབ་
 བ། ས་བདུན་པ་ཐོབ་པའི་ཆེ་རུས་སོ། །ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ནི་རིང་དུ་སྔོང་(༡༡བ)
 བར། ཞེས་ཏེ། ཆོག་འདིར་བེ་ས་བདུན་པའི་ཡོན་ཏན་འཆད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཅིང་། ས་
 དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ལ་དོགས་པ་དབྱུད་པའི་ཡན་ལག་གོ། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་
 སྒྲིག་སྒྲུབ་དང་། སྤྱོད་སྒྲིག་སྒྲུབ་དང་། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲུབ་ཐོབ་ཀྱིས་གཞོན་།
 ཞེས་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་ས་བདུན་པའི་མདོ་བྲངས་པ་ལྟར་
 རོ། །སྐབས་འདིའི་འབྲེལ་བར། ཉན་རང་འཕགས་པས་སྟོང་ཉིད་ཕྱ་མོ་ངེས་པར་རྟོགས་
 དགོས་པ་དང་། བདེན་འཛིན་ཉན་སྒྲིབ་ཡིན་པ་དང་། རགས་པའི་མི་རྟག་སོགས་བདུ་
 བྱག་རྟོགས་པའི་ལམ་ཅམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་མི་རུས་པ་དང་། ཆགས་སོགས་ཉན་
 མོངས་རྣམས་ལ་མཛོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རགས་པ་དེ་ཅམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱ་མོ་དེ་
 ཡང་འཛིན་པ་སོགས་ལུགས་འདིའི་ཐབས་བྱུང་མང་པོ་ཞིག་ ཤེས་མར་ཐོན་ཏེ། རུས་པར་

ནུས་པ་ཤད་ཆེན་མོ་དང་། གནད་མདོར་བསྟུན་པ་ཙམ་ཞིག་སྒར་བཅོད་བྱེད་དོ། །

ད་ནི་འདི་དབྱུང་པར་བྱ་སྟེ། ས་བདུན་པ་ནས་ཉན་རང་སྟོང་སྟོབས་ཀྱིས་ཟེལ་གྱིས་
གཞོན་ནུས་ཤིང་དེ་མན་ཆད་དུ་མི་ནུས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་སྟམ་ན། དེ་ཡང་སྤྱོད་མཛེ་བཅུན་
ཆེན་པོའི་གསུང་གིས། ས་བདུན་པ་ནས་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་སྒྲད་ཅིག་རེ་རེ་
ལ་ཡང་འཇུག་ལྡང་མདོན་སྟམ་དུ་བྱེད་ནུས་ཤིང་། དེ་མན་ཆད་དུ་མི་ནུས་པའི་རྒྱ་མཚན་
གྱིས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཉིད། བདག་ཅག་སྤྱོད་མཐའ་ཤད་པར་བཞེད་དོ། །

འོན་འགོག་པ་དེ་གང་ཡིན་དེ་ལ་འཇུག་ལྡང་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གང་ཞེན། དེ་ཡང་།
སེམས་བསྐྱེད་བདུན་པའི་སྒྲུབས་ཀྱི་འགྲེལ་པར། འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ན་
ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འགོག་(༡༦)ན་
པ་ཞེས་བཅོད་དེ། འདིར་སྟོམས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ས་
བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་འདིར་ནི་ས་དྲུག་པར་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་
དཔའི་སྒྲད་ཅིག་དང་སྒྲད་ཅིག་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །རི་སྒྲོང་དུ། གྱེ་
རྒྱལ་བའི་སྟུག་དག །བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ས་དྲུག་པ་ཡན་ཆད་གྱི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་
དཔའ་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་སྟེ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་འདི་ལ་
གནས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་ཀྱི་སྒྲད་ཅིག་དང་སེམས་ཀྱི་སྒྲད་ཅིག་ལ་
ཡང་། འགོག་པ་ལ། སྟོམས་པར་འཇུག་ཅིང་ལྡང་དོ། །འགོག་པ་མདོན་སྟམ་དུ་བྱས་
ཞེས་ནི་མི་བྱའོ། །ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །ཅིས་བྱངས་པ་འདི་འོ་དོན་བཤད་ན་
བདེ་སྒྲག་རྟོགས་པར་འགྱུར་པས། དེ་ལ་སྦྱིར། སྟོང་སྟོབས་ཞེས་པ་སྟོ་ཤེས་རབ་ལ་
འཇུག་པར་སྒྲུབས་མང་པོ་ཞིག་རྟེན་འོང་བ་ལྟར། འདིར་ཡང་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
སྟོང་ཉིད་ཕྱ་མོ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་ཡ་གྱལ་དུ་གྱུར་
པའི་ཤེས་རབ་ལ་བྱད་གོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་འདིར་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་པ་མོ་རྟོགས་པ་ལ་ཉན་རང་དང་ས་བདུན་པ་བ་
 གཉིས་བྱད་པར་མེད་པས། ཡུལ་སྟོང་ཉིད་བྱད་པར་བ་ཞིག་ལ། སྟོམས་པར་འཇུག་ལྟར་
 བྱེད་ལུགས་བྱད་པར་བ་ཞིག་གི་སྟོན་ས་ས་བདུན་པ་ན་ལྷག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་
 བ། སྐབས་འདིར་འཕོག་པ་ནི། ས་དུག་པར་ཐོབ་པའི་འཕོག་པ་དེའོ། །དེ་ཡང་ཤེས་རབ་
 གནས་པས་འཕོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཅེས་གསུངས་པའི་འཕོག་པ་དང་། འཕོག་པའི་
 སྟོམས་པར་འཇུག་ཅེས་པ་གཉིས་ཡུལ། ཡུལ་ཅན་དུ་བྱས་ན་ལེགས་པས་འཕོག་པ་ནི།
 སྤྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ལ་(༡༥བ)དེ་ཡང་ས་དུག་པར་གསལ་དུ་ཐོབ་པར་བཤད་པས།
 ས་ལྟ་བ་མན་ཆད་ཀྱི་སྤང་བྱ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་ཤིང་། ཤེར་བྱིན་
 ལྷག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །དེ་འདྲ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྟོམས་པར་
 འཇུག་རྒྱས་པ་ནི། ས་ལྟ་བ་མན་ཆད་དུ་མི་འོང་བས། ས་དུག་པ་ནས་འཕོག་སྟོམས་བྱད་
 པར་ཅན་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་དེ་ཡིན་ནོ། །འཕོག་པ་དེ་ལ་ས་དུག་པའི་སྐབས་སུ་བྱ་རྟོགས་
 ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཤིན་ཏུ་བྱང་ཅུམ་ལ་འཇུག་ལྟར་བྱེད་མི་རྒྱས་ཤིང་། བདུན་པའི་སྐབས་སུ་
 ས་དུག་པར་འདྲིས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཕོག་པ་དེ་ལ་བྱ་རྟོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་
 མ་བྱང་ཅུམ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འཇུག་རྒྱས་ཤིང་། ཡང་དེ་ཅུམ་ལ་དེ་ལས་ལྡང་རྒྱས་པ་
 ཡིན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་སྤོའོ། །དེ་བས་ས་དུག་པར་ཤེར་བྱིན་ལྷག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཕོག་པ་
 བྱད་པར་བ་དེ་འདྲ་བ་གསལ་དུ་ཐོབ། བདུན་པར་དེ་ལས་དུས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འང་
 འཇུག་ལྟར་བྱེད་རྒྱས། བརྒྱད་པར་དེ་ལྟ་བུའི་འཇུག་ལྟར་བྱེད་པ་ལ་འང་འབད་རྩོལ་
 རགས་པ་ཞི་བས། ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་འཕོག་པ་ཉིད་ལ་ཞུགས་པར་འགྱུར་པའི་རྒྱས་
 པ་ཡོད་པས། སྤྱིར་མི་ལྡང་བའི་རྩལ་ཀྱིས་སྟོམས་པར་འཇུག་སྟོན་གསལ་ནས། རྩལ་བ་
 རྒྱུམས་ཀྱིས་དེ་ལས་སྟོང་བར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉི་ཁྱི་སྤང་བར་གདམས་ངག་གི་སྐབས་
 ལ། ས་བརྒྱད་པར། དགོངས་པ་ཅན་ཀྱིས་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དགག་པར་གསུངས་

པས། འདིར། རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་ལས་སྦྱོང་བར་མཛད། ཅེས་གསུངས་པ་
དང་། རྫོགས་སྒྲིན་སྤངས་གསུམ་མ་ཕྱེས་པར་ཡང་དག་མཐའ་མདོན་དུ་མི་བྱ་བ་གསུངས་
པ་རྣམས་ལུགས་འདི་ལ་དོན་གཅིག་དུ་འཆད་ཤེས་པ་གཅིག་དགོས་པར་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་འདིར་ལྷག་པའི་(༡༥)ལོན་ཏན་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་སྦྱིན། རྫོགས་
ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཐམས་ཅད་ལར་བྱིན་བརྩམས་
དུག་གི་ནང་དུ་འདུས་པས། ས་བརྩའི་སྤངས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྷག་ཚུལ་རྣམས་ཀྱང་ལར་བྱིན་
བརྩམས་ལྷག་པའི་ནང་དུ་འདུས་སོ། །དེ་དག་གི་ནང་ནས་ས་དང་པོ་འདིར་ནི་སྦྱིན་པའི་ལར་
བྱིན་ལྷག་པར་གསུང་དུ་ཐོབ་པས། བྱང་སེམས་འདིའི་མཉམ་རྗེས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་སྦྱིན་པའི་ལར་བྱིན་ལྷག་པའི་མཐུས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའོ། །

དེས་ན་བྱང་སེམས་འདིའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡོན་པས་དེ་ཉིད་འདིར་རྒྱས་པར་
འཆད་པ་ལ། ཐོག་མར་ས་དང་པོ་འདིར། ལར་བྱིན་བརྩམས་ནང་ནས་སྦྱིན་པ་ཉིད་ལྷག་
པར་ཐོབ་པོ། ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ཆེ་དེ་ལ་རྫོགས་སངས་བྱང་ཆུབ་རྒྱ། ཞེས་
པའི་སྟོ་ཀའོ། ཁོ་ན་ས་འདིར་སྦྱིན་པ་ལྷག་ན། སྦྱིན་པ་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་རིམ་
ལྷན་ལྷག་ན། སྦྱོ་བོ་འདི་ཀྱན། ཅེས་པའི། སྟོ་ཀ་གཉིས་ཀྱིས་སྦྱིན་པས་གནས་སྤངས་
ལམ་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་ཚུལ་དོགས་དཔྱད་དང་བཅས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

འོན་སྦྱིན་པའི་འབྲས་ལུ་ཅན་དུ་ཟད་དམ་སྟུམ་ན། མཐར་ཐུག་བྱང་འདས་ཀྱི་
བདེ་བ་འང་། སྦྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པར་རུས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། འདི་ཡང་། ཞེས་
པའི་སྟོ་ཀའོ། །

དེས་ན་བཙུམ་ལུན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྦྱིན་པའི་གཏམ་ཉིད་
གཙོ་བོར་མཛད་པ་ནི། བྱང་སེམས་དང་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལམ་
འདས་ཀྱི་ཐུན་རྫོགས་ཐམས་ཅད་སྦྱིན་པས་འདྲེན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། ཞེས་

སྒྲོན་པ་ནི། གང་ཕྱིར་བཅེ་བདག་ ཅེས་སོ། །

འོ་ན་རྟེན་དམན་(༡༥)པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྱིན་པའི་འབྲས་སུ་ཡོངས་སྒྲོན་ཐོབ་ནས་
བདེ་བ་འབྱུང་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྒྱིན་པའི་འབྲས་སུ་བདེ་བ་དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་
ཐོབ་སྟམ་ན། འབྲས་སུ་ཡོངས་སྒྲོན་མ་ཐོབ་པའི་སྐྱོ་རོལ་ནས་ཀྱང་སྒྲོང་བ་པོ་སེམས་ཆེམས་
བཅའ་ལས་སྒྱིན་པའི་འབྲས་སུ་བདེ་བ་ཐོབ་པོ། ཞེས་སྒྲོན་པ་ནི། འགྲོ་ལ་ཕན་པ་ནི་དམ་
བཅས། ཞེས་སོ། །

འོ་ན་དེ་འདྲ་ལ་བདེ་བ་ཆེ་ཆུང་གི་ཆད་རིམ་སུ་སྟམ་ན་རིམ་རྒྱུན་ཅིག་ ཅེས་སོགས་
སོ། འོ་ན་མྱར། ལུས་བཅད་པ་སྟེར་ཞིང་། ཞེས་བཤད་ན། བྱང་སེམས་ཀྱིས་རང་གི་
ག་བཅད་ནས་བྱིན་པ་ལ་རང་ཉིད་ལ་སྟག་བསྟེན་ཡོད་དམ་མེད་སྟམ་ན། སམ་ཐོབ་པ་
ལ་ལུས་སྟེངས་ནས་སྟག་བསྟེན་ཅུང་ཆད་ཡོད་ཀྱང་སྒྱིན་པ་ལ་སྟག་པར་འདུག་གོ། ཞེས་
སྒྲོན་པ་ནི། ལུས་བཅད་སྟེར་ཞིང་། ཞེས་སོ། །

དེ་དག་གིས་ནི། ས་འདིར་སྒྱིན་པ་ལྷག་ཚུལ་དང་། སྒྱིན་པའི་ཕན་ཡོན་དང་།
བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྱིན་པའི་ཁྱད་པར་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་ནས། འོ་ན་སྒྱིན་པའི་ཕར་བྱིན་དེ་ལ་
དབྱེ་ན་དུ་ཡོད་ཅེས་ན། སྒྱིན་པ་སྒྱིན་བྱ། ཞེས་རྟེ། འཁོར་གསུམ་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྒྱིན་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དང་།
དེ་ལས་སྒྲོག་པར་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྱིན་པའི་དེ་ལ་སྒྱིན་པ་ཅམ་ནི་ཉན་རང་དང་ལམ་མ་
ཞུགས་ལའང་ཡོད་ཅིང་། སྒྱིན་པའི་ཕར་བྱིན་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་
ལན་ཆད་ནས་ཡོད་ལ། དེའི་ཉམས་ལེན་ནི་ལམ་མ་ཞུགས་ལའང་ཡོད་དོ། ཇི་ཡང་ལུས་
ཡོངས་སྒྲོན་སོགས་གཞན་ལ་གཏོང་བའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་ནི་གང་ཟག་གང་ལ་
ཡོད་ནའང་སྒྱིན་པ་ཅམ་ཡིན་ལ། ཐབས་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟེན་པའི་སྒྲོན་སྟེན་གཏོང་
བའི་སེམས་པ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་(༡༥)བྱུང་བའི་སེམས་སེམས་བྱུང་གཞན་

ནམས་ནི་སྤྱོད་པའི་ཡར་ཕྱིན་ཡིན་ཏེ། གཞན་ནམས་ལ་འད་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་བསུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་
སྐུ་གྱི། ཞེས་པའི་སྒོ་གཤམ་ཉེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དང་པོ་འདི་ཡང་མདོར་བསུ་ན།
སྐུ་བའི་དགྱིལ་ལམ་དང་རྒྱ་མཚན་གསུམ་གྱིས་སྒོ་ནས་ཚུངས་མཆུངས་ཏེ། རྟེན་གྱི་བྱང་
པར། རྟེན་དེ་ལ་མཛེས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་པར། མི་མཐུན་བྱོགས་སེལ་བའི་བྱང་པར་
གསུམ་གྱིས་མཆུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཉེ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོའི་གཞུང་འབྲེལ་
བརྗོད་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པའི་གཞུང་འབྲེལ།

ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ་ལ་ཡང་གཉིས་ཉེ། སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་དང་། དོན་བསུས་ཏེ་སྐུ་བའི་འོད་དང་ཚུངས་པར་བསྐྱར་པའོ། །དང་
པོ་ནི། ས་གཉིས་པ་འདིར་ཡར་ཕྱིན་བརྩའི་ནང་ནས་རྒྱལ་བའི་སྐུ་གྱི་ཡར་ཕྱིན་ལྷག་པར་
ཐོབ་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ་དོན་ཚན་བཞི་ཉེ། ས་འདིར་རྒྱལ་
བའི་སྐུ་གྱི་ཡར་ཕྱིན་པ། རྒྱལ་བའི་སྐུ་གྱི་ཆེ་བ། དེ་ནམ་པར་དག་པའི་དཔེ། དེའི་དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་བཤད་མ་ཐག་གི་ས་དང་པོ་ནས་གཉིས་པར་འཕྲོས་པ་ན་སྐར་
མ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ་མེ་ལྷ་སྐྱེ་ཐོབ་སྐྱུ་མ་ན། ཡར་ཕྱིན་བརྩའི་ནང་ནས་རྒྱལ་བའི་སྐུ་གྱི་
ཉམས་ལེན་ལྷག་པར་ཐོབ་པོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་རྒྱལ་བའི་ཚོགས། ཞེས་པའི་རྒྱང་པ་
གཉིས་སོ། །མི་མཐུན་བྱོགས་སྐྱོང་བའི་རྒྱལ་བའི་མཐུས་གཉེན་པོ་དགོ་བ་
བརྩུངས་ངམ་ལྷགས་གྱིས་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ནི། ལུས་ངག་ཡིད་གྱི་ཞེས་
སོ། །དགོ་བ་བརྩུ་སྐྱོགས་པ་(༡༥)ཙམ་ཞིག་ས་དང་པོ་ནས་ཀྱང་ཡོད་པས་བྱང་པར་ཅི་

ཡོད་སྟེ་ན། མ་དང་པོའི་སྐབས་ལས་སྟེ་པར་སྟོང་གོ། ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དག་གའི་
ལས་འདི་ཞེས་སོ། །

འོན་ནང་ན་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པར་ལྟན་པའི་མྱིའི་རྟགས་ཅི་ལྟ་བུ་སྟམ་
ན། རྟོན་པའི་རྩ་ལྟར་ཞེས་སོ། །འོན་སོ་ཐར་ལས་བརྒྱམས་པའི་བཅས་རང་གི་མ་གོས་
པ་ཅམ་གྱིས་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་རམ་སྟམ་ན། དེ་ཅམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་
ལམོར་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་མི་འགྱུར་
གྱི། ས་གཞིས་པ་འདིར་ནི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལམོར་གསུམ་བདེན་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲོན་མ་གྱུང་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རྟོན་པ་
ནི། གལ་ཏེ་དེ་ནི། ཞེས་པའི་སྒྲོ་ཀའོ། །འདིར་དེ་ཀ་ཆེན་དུ་མི་གསལ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་
རྒྱལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དགོས་པ་ལ་སྦྱར་བར་
བྱའི། དེ་ལྟ་མེན་ན། ལྟ་བུ་མ་རྟོག་པའི་དགེ་སྟོང་ལ་སོ་ཐར་གྱི་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་མི་
མྱིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཁྱར་བཤད་པ་དེ་དག་ནི་ས་འདིར་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལྟག་པའི་རྒྱ་མཚན་
རྟོན་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡོན་རྒྱལ་བྱིམ་མ་དེ་ཡོན་ཏན་རི་ལྷ་བྱ་དང་ཡོན་རྒྱལ་ན། སྤྱིན་ལ་བས་
ལ་བ་དེ་ལྟོར་ཡོངས་སྤྱོད་པ་རྒྱལ་བྱིམ་མ་ལ་རག་ལས་པ་དང་། དེ་ལང་སྤྱོད་པ་རྒྱུད་མར་
ཡོངས་སྤྱོད་པ་རྒྱལ་བྱིམ་མ་ལ་རག་ལས་པ་དང་། རན་ལྟོ་ལས་སྤྱར་དུ་བར་པ་རྒྱལ་བྱིམ་མ་
ལ་རག་ལས་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་སྤྱིན་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་བྱིམ་མ་གསུངས་རྒྱལ་
མཛོན་མཐོང་དང་དེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱར་རྒྱལ་བྱིམ་མ་དགོས་པས་ཏེ། ཡོན་ཏན་ལྷ་
དང་ཡོན་མོ་ཞེས་སྤྱོད་པ་ནི། སྤྱིན་པས་ཡོངས་སྤྱོད་དག་ནི། ཞེས་པ་ནས། མཛོན་
མཐོང་(ཀའན)རྒྱ་ནི་རྒྱལ་བྱིམ་མ་ལས་གཞན་མེད། ཅེས་པའི་བར་ཏེ་གོ་སྤྱོད། །

གཞུང་པ་ནི། ས་གཤིས་པ་པ་དེ་རྒྱུ་ཤིས་སེམ་རྒྱུ་པར་དག་པ་དང་ལྷན་ན།

དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་རྩལ་འཆལ་གྱི་དྲི་མ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པའི་དཔེ་རིལ་ལུ་སྒྲུམ་
ན། རིལ་རྒྱུ་མཚོ། ཞེས་སོགས་སོ། །

བཞི་པ་དེ་ལ་དབྱེ་བ་ནི། འོན་རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་དེ་ལ་དབྱེ་ན་དུ་ཡོད་སྒྲུམ་
ན། གང་གིས་གང་ཞིག་ ཁྲིམ་ཏེ་གོ་སྤྲོད། །

དེ་ལ་རྩལ་ཁྲིམས་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི། ཉེས་སྤྱད་སྒྲུམ་ཞིང་སྤྱད་བའི་སེམས་བྱུང་སེམས་
པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སོ་ཐར་གྱི་རྩལ་ཁྲིམས་ནི། གཙོ་བོར་ལུས་ངག་གི་ཉེས་སྤྱད་
སྒྲུམ་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩལ་ཁྲིམས་ནི། གཙོ་བོར་ཡིད་ཀྱི་
ཉེས་སྤྱད་སྒྲུམ་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་རྟེ། གསང་སྒྲགས་ཀྱི་སྒྲུམ་པ་ཡང་དེ་དང་འབྲེལ། །
ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་སྤྱད་པའི་སེམས་པ་དང་མཚུངས་
ལྟ་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཞན་རྣམས་ནི་རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་ཡིན་
ཏེ། ལམ་མ་ཁྲགས་དང་ཉན་རང་ལ་རྩལ་ཁྲིམས་ཡོད་ཀྱང་རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་མེད་
དོ། །

གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། རྩལ་སྒྲུམ་རྒྱ་བ་ལས་བྱུང་། ཞེས་ཏེ། ལྟར་
ས་དང་པོ་ནི་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་ལཱོར་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་བསྟན་ནས། ས་གཉིས་པ་འདི་
ནི་རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་དྲི་མ་མེད་པ་དང་། གཏུང་བ་
སེལ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སོ། །སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་པའི་གཞུང་འབྲེལ་བ་ཆོད་པ་འོ། །

སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པའི་གཞུང་འབྲེལ།

གསུམ་པ་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ་ལའང་དོན་ཆན་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ།
བྱུང་གཞི་སའི་ངེས་ཆོག །བྱུང་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད། སའི་ཡོན་ཏན་

(172)བཤོད་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་བཤད་མ་ཐག་གི་སྒྲིལ་པར་ཚུལ་བྱིས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལྟག་པར་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ཅི་ཞིག་འབྱུང་སྟུམ་ན། སྒྲིལ་པ་འོད་བྱེད་པོ་ཐོབ་པར་འབྱུང་རོ། །ཞེས་ཁོངས་ནས་བྱངས་སོ། །

འོན་པ་དེ་ལ་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་པ་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་སྟུང་ན། ཤེས་བྱའི་བྱང་
ཤིང་། ཞེས་པའི་སྒྲོ་གཏོ། ཤེས་བྱའི་བྱང་ཤིང་ཟླག་པའི་དོན་ནི། མ་ཉམ་བཞག་ཏུ་
ཤེས་སྒྲིབ་མཛོན་འགྱུར་བ་མི་འབྱུང་ལེ་ཤེས་ཀྱི་མ་ཐུས་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། འདི་ས་གསུམ་
པ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲོང་བར་བཤད་དོ་སྟུང་དུ་མི་བཟུང་ངོ་ ། །

གཉིས་པ་ལའང་དངོས་དང་། ཞར་ལ་ཕར་སྤྱོད་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་མོང་གི་
བྱུང་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལའང་དོན་ཚན་བཞི་སྟེ། འདིར་བཟོད་པ་ལྷག་
པར་བསྟན། བཟོད་པ་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཚུལ། བཟོད་པ་འི་དབྱེ་བ། འདིར་འབྱུང་བ་འི་
དག་པ་འི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གནས་མིན། ཞེས་པས་སྟོང་
རྒྱུ་ནས་བཟོད་པ་ལྷག་ཚུལ་དང་། བདག་མེད་མཐོང་བ་འི་ཞེས་པ་གཤམ་རབ་ཀྱི་སྟོང་
ནས་ཀྱང་བཟོད་པ་ལྷག་པར་བསྟན་པ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལའང་བཟོད་པའི་མི་མཐུན་ཕྱགས་ཁོང་ཁྱོད་གསལ་པ་དང་། གཉིས་པ་
བཟོད་པ་བཟུང་ཚུལ་དངོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཞོད་པ་བྱས་པས། ཞེས་
མོགས་ཀྱིས་རྒྱ་མཚན་རྣམ་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་ཁོང་ཁྱོད་མི་རིགས་པར་བསྟན་ལ། གཉིས་
པ་ནི། བཟོད་པས་བཤད་ཐིག་དང་འགལ་ཡོན་ཉན་རྣམས་བྱེད་དོ། ཞེས་མོགས་ཀྱིས་
སྟན་པར་བྱེད་དོ། །

སྐབས་འདི་དག་ཏུ། ཁོང་ཁྱོས་དག་ཅུ་འཛོམས་ཚུ་ལ་། རང་ལྷགས་མདོ་ཙམ་
བཟོ་དན། འཛོམས་བྱའི་དག་ཅུ་ནི། སྤྱིན་པ་དང་ཚུ་ལ་བྲིམས་སྐགས་བསྟན་ནམས་
ཁྱིས་བསྟུས་པའོ། འཛོམས་བྱེད་ཁོང་ཁྱོ་ནི། སྤྱིར་ལྷལ་བྱེད་པར་ཅན་ལ་དམིགས་པ་

ཐམས་ཅད་(༡༠ན)གྱིས་འཛོམས་ལ། སྒྲུབ་པ་འདིར་ནི་ལུལ་བྱང་སེམས་ཡན་ཆད་ལ་
དམིགས་པའི་ཁོང་ཁྱོའོ། །གང་ལ་འཛོམས་པའི་རྟེན་ནི། ལུང་བསྟན་མ་ཐོབ་པའི་བྱང་
སེམས་མན་ཆད་ཏེ། རྟོད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ལའང་དགེ་རྩ་འཛོམས་པའི་ཁོང་
ཁྱོའོ། འབྱུང་བར་བྱིར་མི་ལྷོག་གི་རྟགས་ལས་ཤེས་ལ། དེས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་ལམ་
ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཁོང་ཁྱོས་དགེ་རྩ་འཛོམས་པ་སྟོན་པར་མངོན་ནོ། །

བཙུམ་པའི་དོན་ནི། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱའི་ས་བོན་བཙུམ་པ་ལྟར་མིན་
གྱི། དགེ་རྩ་དེའི་འབྲས་སུ་བདེ་བ་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་དང་། ས་ལམ་གྱི་རྟགས་པ་གོང་མ་
བསྟེན་པའི་རྣམ་པ་འཛོམས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལའང་འཛོམས་པའི་རྩལ་ཆེ་རྒྱུ་ཅི་
རིགས་སུ་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་བཟོད་པའི་དབྱེ་བ་ནི། རྟོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི། ཞེས་ཏེ།
གོ་སྟོའོ། །

སེམས་བསྟེན་བཞི་པའི་གཞུང་འགྲེལ།

བཞི་པ་ནི། ས་གསུམ་པ་འདིར་ཕར་བྱིན་བཅུའི་ནང་ནས་བཟོད་པ་རྣམ་པར་དག་
པར་མ་ཟད། བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ལྷག་པ་ཉིང་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ལྷག་པའི་
མཐུས། ཞེ་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་སྟགས་རྣམ་
པར་དག་པའང་ཐོབ་པོ། །ཞེས་སྟན་པ་ནི། ས་དེར་རྒྱལ་བྱས་ཞེས་ཏེ། དེ་ཡང་ཞི་
རགས་ཀྱི་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་སྟགས་སོ་སོ་སྟེ་ཐོས་ཐོབ་ཀྱང་། འདིར་ནི་ཉིང་
འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ལྷག་པའི་མཐུས་དེ་ལྟ་བུ་རང་བྱུགས་ཀྱིས་ཐོབ་རྣམ་པ་ཡོན་ཏན་དུ་
བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལྟེ་རྒྱན་དུ། ས་དང་པོར་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་སྦྱོད་པའི་རྟེན་ཐོབ།
ས་གཉིས་པར་རྩལ་བྱིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལྷག་པར་ཐོབ། ས་གསུམ་པར་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་

བསྐྱབ་པ་ལྷག་པར་ཐོབ། བཞི་པ། ལྷ་པ། སྤྱག་པ་ནམས་སུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་
གསུམ་(༡༠བ)ཟིམ་པ་བཞིན་དུ་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

དེ་ལ་ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་པར་དུ་དམན་ལམ་སྟོན་མ་སོང་གིས་ཉོན་ཐྱིབ་མ་ལུས་
པར་མ་སྤངས་པ་ནི། སྐབས་འདིའི་རྟེན་ཆེན་དུ། ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་པར་དུ་ཉོན་མོངས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་མེད་པར། ཟིན་ཆེན་ཐོང་བ་ལས་བཤད། ཅེས་གསུངས་
པས་གསལ་བར་ཐོན་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་། སྐབས་འདིའི་རྟེན་ཆེན་དུ། འདོད་ཆགས་ཞི་
སྤང་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན། དེ་ཡང་སྒྲོམ་སྤངས། ཉོན་
མོངས་ཆེ་འབྱིང་དུག་ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱིས་སྤོང་བའི་ས་འདིའི་སྤང་བྱ་
ལ་དགོངས་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་དབྱེད་ན། སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་
བོན་རྒྱུང་དུ་སྒྲོར་གསུམ་ཡང་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་དག་ས་གང་དུ་སྤོང་བ་
ཡིན་སྟེ་མ་ན། རྗེ་སྤྱ་མའི་གསུང་འདིས། ས་བརྒྱད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་པོར་
སྤྱེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་རྒྱུང་དུ་སྒྲོར་གསུམ་ཀ་དུས་གཅིག་ལ་སྤོང་བའི་
རྣམ་གཞག་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་འདི་སྟེ་སྤྱེད་དུ་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོན་ལྟར་བཤད་པའི་སར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་པོ་འདི་གཙོ་བོར་རྟེན་
གང་ལ་བསྟགས། རོ་བོ་ཆོགས་གཉིས་གང་དུ་གཏོགས། འབྲས་ཕུ་ཆོས་གཞུགས་གང་
གི་རྒྱ་ཡིན་སྟེ་མ་ན། སྤྱིན་སོགས་ཆོས་གསུམ་དེ་དག་ཅེས་པས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་མཐུག་པ་ལྷུ་བ་ནི། རྒྱལ་པའི་སྤྱུང་པོ་ཉི་མ་ལ་གནས། ཞེས་ཏེ། ས་འདིར་
ཉི་འོད་དང་ཆོས་མཆུངས་པར་བསྟན་པ་ལོ། ཁེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་པའི་གཞུང་འགྲེལ་
བརྗོད་པ་ལོ། །

ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ས་འདིར་བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་པར་བསྟན།
སའི་ངེས་ཆོག་དང་སྤངས་པའི་བྱེད་པར་(༡༡ན)བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཡོན་ཏན་མ་

ལུས། ཞེས་སོགས་དང་། གཉིས་པ་ནི། དེར་ནི་བདེར་གསེགས། ཞེས་སོགས་ཏེ། གོ་སློལ། །

དེ་ལྟ་བུར་རྒྱུ་ཕྱོགས་ལྟག་ ཅེས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བ་འདི་ལ་གསུམ་སྟེ། བྱང་རྒྱུ་ཕྱོགས་མཐུན་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ། བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ། རྟོན་འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་རྣམས་ལས། དེམ་པ་ལྟར། ས་བཞི་པ་སོགས་གསུམ་ལ་ལྟག་པར་བཤད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །ཡང་། རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་ཟད། ཅེས་པའི་འབྲེལ་བར། ས་བརྒྱུ་པ་བྱངས་པ་ནི། འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན། རང་འདི་རིག་ཆེན་དུ། ས་འདི་སངས་སྐལ་གྱི་སྒྲུང་བྱུང་བའི་གང་ཟག་རང་སྒྱུ་བྱུང་བའི་རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སངས་ཡོད་པར་བཤད་དེ། དགོངས་པ་གང་ཡིན་བརྟག་གོ། སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པའི་གཞུང་འབྲེལ་བཟོད་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ལྟ་བའི་གཞུང་འབྲེལ།

ས་ལྟ་བ་སྒྲུང་དཀའ་བ་བཤད་པ་ལ་འདག་ཉིས་ཏེ། སའི་ངེས་ཚིག་དང་། བསམ་གཏན་ལྟག་ཅིང་བདེན་བཞི་ལ་མཐས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་ཞེས་དང་། གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་ལྟག་ཅིང་། ཞེས་སོགས་རྒྱང་བ་གཉིས་ཏེ། གོ་སློལ། །

འདིར་འབྲེལ་བར། ཡལ་བྱས་མཇུག་པའི་མདོ་ལས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་གསུངས་པ་དང་། འདིར་བདེན་པ་བཞིར་བཤད་པའི་གངས་ལ་འགལ་སྟོང་མཇུག་པར། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་བཤད་ལ། དེའི་རྒྱུ་བྱེད་རིག་ཆེན་དུ་རྒྱས་

པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ནི། ལུགས་འདི་ལ་ (༡༡བ)འགོག་བདེན་གང་ཡིན་དོན་
དམ་བདེན་པར་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། འགོག་བདེན་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་དོན་དམ་
བདེན་པའི་ཆ་གཉིས་འབྱེད་པ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་འདི་ཡན་ཆད་དུ། ས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པ་ན། ཡར་བྱིན་སོ་སོའི་
ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་བཤད་པའི་གནད་ནི། བསྟན་བཅོས་འདིའི་གདུལ་བྱས་ས་དེ་དང་
དེ་རང་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཡར་བྱིན་དེ་དང་དེའི་ཉམས་ལེན་ལྷག་པོ་ལ་ཚུལ་འདི་ལྷར་
སྒོལ་དགོས་སོ་ཞེས་གོ་བའི་ཆེད་དུ་དང་། ས་དེ་དང་དེའི་སྐབས་སུ་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོ་
འདི་ལྷ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་ས་སོ་སོའི་ཡོངས་
སྒྲིངས་བཤད་པ་ལྷ་བྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྐྱེད་པ་ལྷ་པའི་གཞུང་འབྲུམ་བོ་རྫོང་པའོ། །

འདིར་སྐུས་པ། དཔའ་བོ་གང་གིས་དུག་པའི་ས་ཐོབ་ནས། །དེ་ཆོ་རྟོན་འབྱུང་ཆོས་
ཀུན་གདོད་ནས་ཞི། །མཉམ་ཉིད་མངོན་དུ་འབྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས། །ལ་རོལ་བྱིན་
ཚུལ་འདི་ནི་གསལ་བར་བྱ། །

ཞེས་བསྐྱེད་དུག་པའི་གཞུང་འབྲུམ་བོ།

ས་དུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ་ལ་ཡང་གསུམ་སྟེ། རྟོན་ས་འདིའི་ངེས་ཆོག་ས་
དང་ཤེར་བྱིན་ལྷག་ཚུལ་མདོར་བསྟན། རྟོན་པ་སའི་ཡོན་ཏན་དུ་ཤེར་བྱིན་ལྷག་ཚུལ་
རྒྱས་པར་བཤད། སའི་ཡོན་ཏན་བརྫོང་པའི་སྒྲོན་ས་མཁུག་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འབྲེལ་འདི་ལྷར། བསྟན་བཅོས་འདིའི་གདུལ་བྱས་ས་ལྷ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་ཡར་བྱིན་
ལྷག་པར་ཉམས་སུ་བྱངས་པ་ལ་ས་ཅི་ཞིག་འབྱུང་སྟམ་ན། ས་དུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་
ཐོབ་པོ། །ཞེས་ཁོང་ནས་བྱངས་སོ། །འོ་ན་ས་དུག་པ་དེ་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བརྫོང་

པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི། ས་དེར་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་པར་གང་ཞིག་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་(༡༩ན)
 ཡིན་ཟེར་ན། མངོན་དུ་བྱོགས་པར། ཞེས་པའི་སྒྲོ་གས། དེས་ཚིགས་དང་ཤེར་ཕྱིན་
 ལྷག་ཚུལ་མདོ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་འབྲེལ་པར། བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔལ་མ་ལུ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཐོབ་པས།
 ས་དྲུག་པར་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སེམས་ལ་གནས་ཤིང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་
 བ་ཐབ་མོའི་དེ་ཉིད་མཐོང་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
 ཡོངས་སུ་དག་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འབྱུར་གྱི། དེའི་པ་རོལ་ཏུ་ནི་མ་ཡིན་དེ། ཤེས་
 རབ་ལྷག་པར་གྱུར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ། ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལུ་
 ཏུ་བྱུང་བ་དང་ལྷན་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་མི་རུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ས་འདི་
 རས་སྒར་མ་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་བྱང་པར་བ་ཐོབ་པར་བཤད་པ་དང་། འདི་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
 བཤད་ཆེན་མོར། དེའི་ཕྱིར་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་
 རས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས། སྐབས་འདིར་གང་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ལུ་
 གྱི་འགོག་པ་དང་། དེ་ལ་འཇུག་པའི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་བྱང་པར་བ་གཉིས་སུ་
 དེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །

དེ་ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ནི་ཙམ་ལྷག་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་
 ལྷག་པར་འབྱུར་བས། ས་ལུ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་མཐུས་ས་འདིར་
 ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་མཐུས་སྒར་བཤད་པའི་འགོག་པ་དེ་འདྲ་བ་ལས་སྟོམས་
 པར་འཇུག་རུས་གྱི་གཞན་དུ་མིན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ས་འདི་ས་བརྒྱད་པའི་ནང་ནས་ཤེར་ཕྱིན་(༡༩བ)ལྷག་ན། ཤེར་
 ཕྱིན་ལྷག་ཚུལ་དེ་ནི་ལྷ་བྱ་ཡིན་སྟེ་མ་ན། འདི་ལ་གཉིས། ཤེར་ཕྱིན་འཆད་པའི་སྟོན་དུ་
 འགོ་བ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་འཆད་ཚུལ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི་ས་འདིར་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་

ཅིང་། དེ་ཉིད་བསྟན་ཆོས་འདིར་འཆད་ན། བཤད་བྱ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཆེ་བ་ནི་གང་། ལྷ་པ
གྲགས་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་གང་ལ་རྟེན་ནས་འཆད། དེ་ལ་བཤད་ན་ཡོན་ཏན་ཅི་འབྱུང་ཞེ་ན།
རིམ་པ་ལྟར། རི་ལྟར་ལོང་བའི་ཆོག་ས་ཀྱན་ཞེས་དང་། རི་ལྟར་དའི་ཞེས་དང་། སོ་སོ་
སྒྲུབ་པའི་དུས་ན། ཞེས་དང་། དེ་ལ་དའི་རྗེས་སྤྱུ་འགྲོ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་ན། ལྷ་
མཆན་དེ་བས་ན་རྟེན་འབྱུང་གི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ཉན་པར་རིགས་སོ་
ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གཙང་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི། ཞེས་སོགས་ཏེ་གོ་སྤྱོད། །

གཉིས་པ་ཤེར་ཕྱིན་འཆད་ཚུལ་དངོས་ལ་དོན་ཆོད་གཉིས་ཏེ། བདག་མེད་གཉིས་
རིགས་བས་སྒྲུབ་པ་དང་། དེས་གྲུབ་པའི་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་
ནས། རྟོགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ། ཞེས་པའི་བར་དང་། གཉིས་པ་ནི།
བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་གོ་ལ་བྱུང་། ཞེས་པ་མན་ཆད་དོ། །དང་པོ་ལའང་། ཆོས་
དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཉིས་ལས། རྣམ་དབྱེད་པ་ནི་སྤྱིར་དུ་གོ་ལ་བར་འགྱུར། །
ཞེས་པ་ལན་ཆད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་། ཉན་མོངས་སྟོན་རྣམས། ཞེས་པ་མན་
ཆད་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར། དེ་ཡང་། ས་
དུག་པ་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལྟག་པར་གསུངས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་
གང་སྟུང་ན། ཕྱིན་པས། ཤེས་པའི་རབ་ཡིན་པས་ཤེས་རབ་སྟེ། སྒྲོང་བ་ཉིད་ལ་
དམིགས་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟེན་འབྱུང་གི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་(༡༩ན)རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲུབ་པའི་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ས་འདིར་ལྟག་ཚུལ་འཆད་པ་དང་། བྱང་སེམས་འདིས་རྟེན་འབྱུང་རང་
བཞིན་གྱིས་སྒྲུབ་པའི་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལྟར། བསྟན་བཅོས་འདིར་རྟེན་འབྱུང་
རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲུབ་པའི་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་ས་ལྟ་པ་བས་ས་དུག་པ་འདི་ལ་འཇུག་པའི་ཆོ་མཉམ་པ་ཉིད་བརྩམས་སྒྲིག་

ནས་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་ན་ཤེས་པར་འགྱུར་རྟེ། འདི་ལྟར། ས་བཙུ
བ་ལས། གྱི་རྒྱལ་སྤྱུང་ཞེས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ས་ལྔ་པ་ལ་ལམ་གྱི་ན་རྩ་རྩོགས་
པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་དེ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ས་རྒྱལ་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་ཚོས་
མཉམ་པ་ཉིད་བཙུས་འཇུག་གོ། བཙུག་པ་ཞེས། འདི་ལྟ་སྟེ། ཚོས་ཐམས་ཅད་མཚན་
མ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྟེ།
བ་མེད་པ་དང་། མ་སྟེས་པ་དང་། དཔེན་པ་དང་། གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་
དང་། སྦྱོས་པ་མེད་པ་དང་། སྒྲུང་བ་དང་དོར་བ་མེད་པ་ས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཚོས་
ཐམས་ཅད་སྐྱ་མ་དང་མི་ལམ་དང་མིག་ཡོར་དང་བྲག་ཆ་དང་རྩ་རློ་དང་གཞུགས་བརྟན་
དང་སྐུ་ལ་པ་ལྟ་བུར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཚོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་
པར་གཉིས་སུ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ཚོས་ཐམས་ཅད་གྱི་རང་བཞིན་དེ་རལ་
རྩ་རྩོགས་པ་ན་རྩ་ཁྱིམ་རྩེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ས་རྒྱལ་པ་
མངོན་དུ་གྱུར་པ་རྩེས་སུ་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་སྦྱོས་པ་མེད་པར་མཉམ་པ་
ཉིད་ཡན་ཆད་བདུན་དང་། སྒྲུང་དོར་མེད་པ་གཉིས་(༡༢བ)གཅིག་དང་། སྐྱ་མ་ལྟ་བུ་
སྤྱོད་པ་གཅིག་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་གཅིག་རྩ་བུས་རྟེ་
བཙུའོ། །

དེ་ལ་མཉམ་པ་ཉིད་པ་རྩ་བའི་ལྷ་ལ་རྟེན་འབྱུང་གི་གནས་ལུགས་ཡིན་ལ། བརྩམ་པོ་རྩ་
 བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་ས་རྩལ་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི། རྟེན་འབྱུང་གི་གནས་ལུགས་དེ་རྟོགས་
 པའི་སེམས་རབ་ལྷག་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་པའི་དོན་དེ། སྦྱིར་སེམས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་དེ་ལ།
 བྱང་རྩལ་ཕྱོགས་མཐུན་སེམས་པའི་སེམས་རབ། བདེན་པའི་སེམས་པའི་སེམས་རབ། རྟེན་
 འབྲེལ་སེམས་པའི་སེམས་རབ་གསུམ་ལས། ས་འདིར་ཕྱི་མ་ལྷག་པའི་དོན་གྱིས་སེར་ཕྱིན་
 ལྷག་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་མཉམ་པ་ཉིད་བརྩམས་ནས་སྒྲིབ་མེད་པར་
 མཉམ་པ་ཉིད་རྟོགས་ན་གཞན་རྣམས་རྟོགས་སྒྲིབ་པས་སེམས་བསྐྱེད་འདིར་དེ་ཉིད་རྩལ་
 ཏུ་བསྟན་ནས་འཆད་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་རང་འབྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་
 འདིར་ཆོས་སྒྲིབ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཁོ་ན་རིགས་པས་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་མཉམ་
 པ་ཉིད་གཞན་བསྟན་པ་སྒྲིབ་པར་དགོངས་ཏེ། དཔུ་མའི་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་དང་པོར། བདག་
 ལས་མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་འདིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ། རང་
 བཞིན་གྱིས་སྒྲིབ་མེད་ཏུ་གཏན་ལ་འབབས་པར་བྱེད་པ་ལ། རོན་ཆོན་གཉིས་སུ་འདུས་
 ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིབ་མེད་ཏུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་
 རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ནས། དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་བྱལ། ཞེས་པ་
 ཡན་ཆད་དང་། གཉིས་པ་ནི། གང་གི་སྒྲིབ་ཆོགས་དང་མཚུངས་གཏི་ཐུག་སྒྲུག་པོ།
 ཞེས་པ་མན་ཆད་དོ། །དང་པོ་འདི་ལའང་གསུམ་སྟེ། (༡༩ན)རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིབ་མེད་
 པའི་དམ་བཅའ་བཞག། དེ་རིགས་པས་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་བསྟན། དེས་གྲུབ་པའི་རོན་
 རོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན། ཞེས་པའི་རྒྱུ་པ་གཉིས་དང་། གཉིས་པ་ནི།
 དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན། ཞེས་པ་ནས། མ་བཤད་འབྱུང་བ་འདི་དག་ལྟ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 རོ། །ཞེས་པ་ཡན་ཆད་དང་། གསུམ་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་ན། བདག་དང་། ཞེས་པའི་རྒྱུ་
 པ་གཉིས་སོ། །

དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་བདག་མེད་གཉིས་ལས།
 ཐོག་མར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབབས་པ་དང་། དེ་ལའང་འདུས་བྱས་དང་
 འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གཉིས་ལས། འདུས་བྱས་ཁོ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིབ་མེད་ཏུ་གཏན་
 ལ་འབབས་པ་དང་། དེ་ལའང་མཐའ་བཞིའི་སྒྲིབ་ཅུ་མ་ཞིག་འགོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྣམས་

གང་སྟམ་ན། བདེན་ཏེ། ལུགས་འདི་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཐུ་
 རགས་མི་འདོད་པས་སྤྱི་ལྷོག་ཙམ་ནས་རྟོགས་དགའ་སྤྱི་བྱུང་བར་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་
 གང་ན་ལ་འབས་ནས་རྣལ་འབྱོར་པས་བསྐྱེད་པའི་ཆོན་ཐོག་མར་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་བསྐྱེད་པ་ཉིད་དགོས་པ་ཆེ་བར་གཟིགས་ནས། ལུགས་ཀྱི་མདོ་ལས། བདག་ཅི་འདྲ་བ་
 དེ་འདྲར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤེས། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅི་འདྲ་དེ་འདྲར་ཆོས་
 ཀྱན་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འདིར་ཡང་། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་
 བར་བྱེད། །ཅེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར་། རི་ལྟར་ཐོབ་མིན་རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་ཁོ་
 ཅན་རྣམ་པར་དཔྱེད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་སྟགས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །སྒྲོམ་བའི་རིམ་བ་
 དེ་ལྟར་(༡༧བ)ཡིན་ཀྱང་། དཔུམ་འདི་བསྟན་བཅོས་ལ་བདག་མེད་གཉིས་གང་ན་ལ་
 འབབས་པ་ན་ཐོག་མར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གང་ན་ལ་འབབས་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་
 འདིར་ལྟན་སྤྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་འགོག་པའི་ཡན་ལག་གམ་ཐབས་སྟུ། ཀྱན་
 བདགས་གྱི་ཞེན་ལུལ་འགོག་པར་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་རང་ལྟེ་དངོས་པོར་སྒྲ་བ་སྟགས་
 འདུལ་བྱས་གྱི་ཆོས་བྱ་བ་བྱེད་རྣམ་རྣམས་གྱི་སྟེང་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་
 པའི་དོགས་པ་ཆེ་ཞིང་། དེ་ཞེགས་ན་དངོས་མེད་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
 དམ་མི་བཅའ་བས། ཐོག་མར་ཆོས་ཀྱིས་བདག་མེད་དང་། དེ་ཡང་འདུལ་བྱས་གྱི་ཆོས་
 རྣམས་གྱི་སྟེང་དུ་བདག་མེད་གང་ན་ལ་འབབས་དགོས་ལ། འདུལ་བྱས་རྣམས་ལ་སྟེ་
 འཛིན་གནས་གསུམ་མཐོང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ན།
 ཐོག་མར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་མེད་དུ་གང་ན་ལ་འབབས་པར་མཛད་དོ། །འདུལ་བྱས་
 རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་མེད་དུ་གྲུབ་པ་ལ་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྟེ་བར་སྟོན་པ་ཡང་། འདུལ་
 བྱས་མཐའ་བཞི་གང་ལས་མི་སྟེ་བཅམ་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྟེ་བའི་དོན་མིན་ཞིང་། མཐའ་
 བཞི་ལས་སྟེ་བར་འཛིན་པའི་སྒོ་དེ་ཉིད་སྟེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བདེན་

འཛིན་མ་ཡིན་ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེན་སྒྲེན་ཚུལ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལས་མ་འདས་
གིང་། དེ་ལྟར་དམ་བཅའ་བའི་རང་གཞན་གྱི་སྒྲེན་པས་ཀྱང་། སྒྲེན་ཚུལ་བཞི་པོ་གང་རུང་
དུ་དམ་བཅའ་བར་བྱེད་པས། འདིར་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེན་པར་འགོག་པར་བྱེད་པ་ན་
མཐའ་བཞིའི་སྒྲེན་པ་འགོག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་གི་ཆོག་དོན་ནི་གོ་སྒྲུའོ། །

གཉིས་པ་དེ་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བཞི་སྟེ། བདག་སྒྲེ། གཞན་(༡༥ན)
སྒྲེ། གཉིས་སྒྲེ། རྒྱ་མེད་ལས་སྒྲེན་བདག་གསུམ་པོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ནས། ཉེས་པར་
ཐལ་བྱེད་རོ། །ཞེས་པའི་བར་དང་། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས།
ཞེས་པ་ནས། དེས་དོན་གཤམ་པར་གྱིས། ཞེས་པའི་བར་དང་།

གསུམ་པ་ནི། གཉིས་ལས་སྒྲེན་པ། ཞེས་སོགས་དང་། བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་
རྒྱུ་སྒྲེན་མེད་ཁོ་ནར། ཞེས་སོགས་སོ། །དང་པོ་ནི། བདག་སྒྲེ་འདོད་ཚུལ་བཟོད་པ་
དང་། དེ་རི་ལྟར་འགོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲེན་གསུམ་གྲངས་ཅན་ཞེས་པ། སྒྲོན་གྱི་དྲང་
སྒྲོང་མེར་སྒྲུའི་རྗེས་འབྲང་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལཱི་གྲངས་དེས་བྱས་ནས། དངོས་པོ་
རྒྱུ་སྒྲེན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གསལ་བྱེད་ཅེས་གྲགས་པས་འདི་ལྟར་
འདོད་དེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལྟར་འདུས་པ་ལས། ཉེར་ལྟ་པོ་དེ་ཡང་བཞིར་
འདུས་ཏེ། རྒྱ་ཁོན་ཡིན་པ། འབྲས་སྒྲུ་ཁོན་ཡིན་པ། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ།
གང་ཡང་མིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྱི་གཙོ་བོ་ཞེས་པ་རང་བཞིན་དུ་འདོད་པ་དེའོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་འགྱུར་བཅུ་དྲུག་སྟེ། དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་དང་། དེ་ཅམ་ལཱི། །
གསུམ་པ་ནི། སྒྲོའམ་ཆེན་པོ་དང་། ར་རྒྱལ་སོགས་བདུན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། བདག་
ཤེས་རིག་ཅེས་པ་སྒྲེས་སུ་ལ་འདོད་པ་ལས། རང་བཞིན་གཙོ་བོ་འབྲས་སུ་ཐམས་ཅད་
གྱི་རང་བཞིན་དང་རྒྱུའི་རྒྱས་པའི་ངོ་བོར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་
པས། སྒྱ་གུའི་རྒྱ་ས་བོན་གྱི་རང་བཞིན་དང་། འབྲས་སུ་སྒྱ་གུ་གཉིས་རང་བཞིན་ནམ་

བདག་ཉིད་གཅིག་དང་། ལྷ་གྱུའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ས་པོན་གྱི་དུས་ལྷ་ཡང་ཡོད་པར་
འདོད་ལ། འབྲས་སུ་ཐམས་ཅད་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་ལས་སྟེ་(༡༥བ)
བར་འདོད་པ་ནི། བདག་སྟེའི་དོན་རྟོ། །

གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་ཡང་དོན་ཚན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། འབྲེལ་བ་མཛད་
པའི་རིགས་པས་དགག་པ་དང་། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་པས་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་
ལའང་གཉིས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གངས་ཅན་གྱི་ལྷགས་དགག་པ་
དང་། གྲུབ་མཐའ་ལ་མ་ལྷགས་པའི་འཛིག་རྟེན་རང་ག་བས་ཀྱང་བདག་སྟེ་ཁས་ལེན་
མི་རིགས་པར་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་འབྲེལ་བ་མཛད་པ་ནི། ལྷ་པོ་ལི་ཏ་
ཡིན་ལ། དེའི་རིགས་པ་ནི། སྟེ་བ་དོན་མེད་དང་། ལྷ་མེད་དུ་ཐལ་བའི་རིགས་པ་གཉིས་
སྟེ་ལྷགས་པས་ཏེ། འདི་དགག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བདག་གིས་ཅུ་ཤེའི་གཞུང་འབྲེལ་དུ་
བཞུད་ཐེན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱལོ། །

དེ་ལྟར་ན། རི་ལྟར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྣམ་པར་འཛིག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་
བ་ཡན་གྱིས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྟེ་བ་བཀག་ཅིང་། བྱེད་རྒྱ་ས་པོན་གྱི་ལས། ཞེས་
སྟགས་ཀྱིས། རྒྱ་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་བཀག་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་
ལྷགས་བཀག་ནས། གཉིས་པ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟན་རང་ག་བས་ཀྱང་བདག་སྟེ་ཁས་
ལེན་མི་རིགས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་རྒྱ་ཞིག་ན་ཡང་། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ཅུ་ཤེའི་རིགས་
པ་ནི། བདག་ལས་སྟེ་བར་འདོད་ན། ཞེས་སྟགས་ཏེ་གོ་སྟལོ། །

གཉིས་པ་གཞན་སྟེ་དགག་པ་ནི། རང་སྡེ་དངོས་པོར་སྒྲ་བ་རྣམས་ན་རེ། བདག་
སྟེ་དགག་ཏུ་རྒྱུ་མོད། གཞན་དག་ལས་ལྷ་ག་ལ་ཞིག་ཅིས་པ་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་ནང་གི་
དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་རྟེན་བཞི་ལས་སྟེ་བར་མདོ་ལས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཞན་སྟེ་ནི་ཡོད་དོ། །ཞེས་འདོད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་

སམ། རང་ངོས་ནས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་ལས་(༡༥ན)འབྲས་ལུ་སྒྲི་བ་གཞན་སྒྲིའི་
དོན། རྒྱ་འབྲས་གཞན་ཅམ་ལ་མི་བྱའོ། །

དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་སྒྲི་འདོད་པའི་སྒྲོགས་སྒྲིར་དགག་པ་དང་། མེས་ས་
ཅམ་པའི་ལུགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ནས། ཡོད་ཅེས་དྲང་དོན་
ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་དང་། གཉིས་པ་ནི། གཟུང་བ་མེད་པ་འཛིན་
བར་མ་མཐོང་ཞིང་། ཞེས་པ་མན་ཆད་དོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ཏེ། དངོས་དང་། དེ་
ལྟར་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྒྲོང་བའོ། །དང་པོ་ལའང་གསུམ་སྒྲི། སྒྲིར་དགག་ བྱེ་བྲག་
ཏུ་སྒྲི་ནས་དགག་ འབྲས་ལུ་ལ་སྒྲི་བཞིར་དབྱེད་ནས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
ཏེ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས། ཞེས་པས་དངོས་སུ་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་དང་། དེའི་སྒྲོགས་ལ་
གཞན་སྒྲི་འགོག་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་གཉིས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། འདི་
ཡང་རྩ་ཤིང་། རྒྱ་དང་འབྲས་ལུ་གཞན་ཉིད་ན། རྒྱ་དང་རྒྱ་མིན་མཚུངས་པར་འགྱུར། །
ཞེས་པའི་རིགས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲོགས་ཏེ་བཤད་པའོ། །

དེ་ཡང་། མེ་མེ་ལས་སུན་པ་སྒྲི་བར་འཕེན་པ་ནི། འགལ་སྒྱུན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཆེ་
ནའང་འབྲས་ལུ་སྒྲི་བར་འཕེན་པ་དང་། བྱི་མ་ནི་མཐུན་སྒྱུན་མ་ཆང་བའི་ཆེ་ནའང་འབྲས་
ལུ་སྒྲི་བར་འཕེན་པ་ཡིན་ཏེ། འཕུལ་འཚམས་ནི། ས་སྒྲུག་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་
ཡིན་ན། ཡན་རྒྱན་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་མ་ལྟོས་བཞིན་དུ་དེ་ལས་སྒྲིད། མེ་མེ་
ལས་སུན་པ་མོགས་ཀྱང་སྒྲི་བར་འཕེན་པས་ཏེ། རྒྱས་པར་རྩ་ཤིང་གཞུང་འབྲེལ་དུ་བཤད་
ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཡང་། རྒྱ་འབྲས་སྒྲི་བའི་གཞན་སྒྲི་དགག་པ་དང་། དུས་(༡༥བ)
མཉམ་པ་ལ་གཞན་སྒྲི་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷ་གྲུ་ས་བོན་དང་ནི། ཞེས་
མོགས་དང་། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་མིག་གི་སྒྲོ་ལ། ཞེས་མོགས་ཀྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

དེ་ལ་ཚིག་དོན་གཞན་མཐུན་གོ་སྤྲོད་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་མེད་པར་རིགས་པའི་ངོ་
 བོའང་མིན། །ཞེས་པའི་དོན་འདི་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། ལྷ་གུ་སྤྱོད་པའི་དུས་ན་དེ་
 སྤྱོད་པའི་བྱ་བ་ཡོད་ཅིང་། དུས་དེར་བྱེད་པ་པོ་ལྷ་གུ་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་ཐ་སྟོན་དུ་ཁས་ལེན་
 གྱུར། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་དུས་དེར་ཡོད་ན། དུས་དེར་བྱེད་པ་པོ་ལྷ་གུ་
 ཡང་ཡོད་དགོས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་དང་། བྱེད་པོར་སྤོང་བྱིན་ཆད་དུས་
 ནམ་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་འགྱུར་དགོས། དེ་ཡིན་ན། བྱ་བ་ཡོད་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱེད་པ་པོ་
 དེ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་དགོས་པ་ལས། ལྷ་གུ་སྤྱོད་པའི་དུས་དེར་སྤྱོད་པའི་བྱ་བ་ཡོད་ཀྱི་བྱེད་
 པ་པོ་ལྷ་གུ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བྱ་བ་རང་མཚན་པ་མེད་པར་སྟོན་པའོ། །གཉིས་པ་
 དུས་མཉམ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་མིག་གི་སྒྲོ་ལ། ཞེས་སྟགས་སོ། །གསུམ་པ་འབྲས་བུ་
 ལ་ལྷ་བཞིར་དབྱེད་ནས་འགོག་པ་ནི། གལ་ཏེ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ། ཞེས་སྟགས་སོ། །

གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཚུང་པ་སྤོང་པ་ལ། ཚུང་ལན་གཉིས་ལས། ཚུང་པ་
 བྱི། གང་གི་རང་ལྟ་ལ་གནས། ཞེས་པ། རང་སྤེལ་ངོས་སྤྱོད་པ་ནམས་ན་རེ། ཚུང་གིས་
 གཞན་སྤྱོད་པ་གཞན་པ་འདི་ལ་ས་བོན་ལས་ལྷ་གུ་སྤྱོད་པར་མཐོང་བའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་མངོན་
 གུམ་གྱིས་གཞོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་མངོན་གུམ་གྱིས་གཞན་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་པའི་ཕྱིར།
 དེས་ན་གཞན་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་པ་ལ་མངོན་གུམ་ལས་གཞན་པའི་རིགས་པ་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་
 ཟེར་རོ། །འདི་ནི་རང་(༡༥ན)བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་བཀག་པ་ན། སྤྱིར་འབྲས་བུ་སྤྱོད་
 པ་ཙམ་བཀག་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་མངོན་གུམ་གྱིས་གཞོད་དོ་སྟམ་དུ་བསམ་སྟེ། འབྲས་
 བུ་སྤྱོད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་པར་འོས་མེད་དུ་བརྟུང་བས། བདེན་གཉིས་གཞི་གཅིག་ལ་
 འདྲ་བར་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟེན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་འདྲ་བའི་ཚུང་པ་ལ་
 ལན་འདེབས་པ་ན་ཡང་། ཐོག་མར་ལུལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་རྒྱས་
 པར་བརྗོད་ནས་བདེན་གཉིས་གཞི་གཅིག་ལ་འདྲ་བའི་ལན་མཛད་དགོས་པ་ལས། འདི་

ལམ་ཐོག་མར་ཡུལ་བདེན་གཉིས་དང་། ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་རྒྱུ་པར་
བརྒྱུད་ནས། རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཚད་
མས་མི་གཞོད་ཅིང་། ཐ་སྙད་ཚད་མའི་ཡུལ་ལའང་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མི་གཞོད་པ་དཔེའི་
སྒྲོན་མ་སྒྲུབ་སྟེ། གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ནི། འབྲས་ལུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་དགག་པ་ཡིན་
བས་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ལ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་པ་ལ་ཚད་མས་འབྲས་ལུ་
སྟེ་བར་མཐོང་བ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཅམ་གྱི་སྟེ་བ་ཡིན་པས། དེས་དེ་ལ་གཞོད་པར་མི་རུས་
མོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་པ་ལ་གཉིས། གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་སྒྲོན་མེད་ཚུལ།
སྒྲོན་མེད་པར་མ་ཟད་ཡོན་ཏན་ཡོད་ཚུལ་ལ། །དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད།
ཅེས་པ་མན་ཆད། གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་སྒྲུབ་སྟེ་བ་ལས་གཞན་མིན། ཞེས་པ་
མན་ཆད་དོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ཏེ། དོན་དམ་ལ་དཔྱུད་པའི་སྐབས་སུ་གཞན་སྟེ་
བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མི་གཞོད་པར་བསྟན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་(༡༡བ)ཀྱི་ཐ་
སྙད་དུའང་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གལ་ཏེ་སེལ་ན་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་འགྱུར། ཞེས་པ་ཡན་ཆད་དང་། གཉིས་པ་ནི།
གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན། ཞེས་པའི་སྒྲོག་ལོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ཏེ། གཞན་སྟེ་བཀག་
པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མི་གཞོད་པའི་རྒྱ་མཚན། གཞོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའོ། །
དང་པོ་ལ། བདེན་གཉིས་སྟེ་འི་རྣམ་བཞག། སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱར་བ། བདེན་གཉིས་
མོ་མའི་རང་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་དོ། །
ཞེས་སྟོན་པ་བྱེད་ནི། བདེན་གཉིས་ཡུལ་ཅན་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
མ་ཤེས་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་དུ་དོགས་པས། ཐོག་མར་བྱེད་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་བསྟན་པར་བྱའོ། ཞེས་སྟོན་པ་ལ། དངོས་ཀུན་ཡང་དག་ཏུ་པ། ཞེས་
པའི་སྒྲོག་གཅིག་གིས། ཡུལ་ཅན་ཡང་དག་མཐོང་བ་དང་བརྒྱན་པ་མཐོང་བ་གཉིས་

གྱིས་སོ། །སོ་སོར་རྟེན་པའི་དོན་དེ་གཉིས་པ་དེན་པ་གཉིས་སུ་བསྟན་པས། སྤྱིར་སེས་
 བྱ་ལ་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་རྩལ་བསྟན་ནས། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྩུབ་
 པ་མཐོང་བའི་ལུལ་དང་ལུལ་ཅན་གཉིས་ལའང་འཛིག་རྟེན་གྱི་སེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི།
 ཡང་ལོག་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་སྟན་པ་ལ། ཐོག་མར་འཛིག་རྟེན་གྱི་སེས་ངོ་ལ་
 ལྟོས་ནས་རྩུབ་པ་མཐོང་བའི་ལུལ་ཅན་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི། མཐོང་བ་
 རྩུབ་པའང་། ཞེས་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་གོ། །དེར་མ་ཆད་སེས་ངོ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ། ལུལ་
 ལའང་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་བསྟན་པ་ནི། གནོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ།
 ཞེས་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ལྟེ། མདོར་(༡༥ན)བསྟན་སྐབས་འདིར། གནད་འདི་ལྟ་བུ་
 གཅིག་བཟུང་བར་བྱ་ལྟེ། སྤྱིར་སེས་བྱ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་དེ། བདེན་རྩུབ་
 གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དག་པ་དང་བདེན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་གྱང་། ལོག་
 པ་དང་རྩུབ་པ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་ལྟེ། རི་བོང་ར་ལྟ་བུ་སྐབས་འདིའི་ལོག་པ་ཡིན་
 གྱང་། རྩུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ལ་གྱལ་བདེན་པའམ་ཡང་
 དག་པ་དེ་ལ་སྒྲར་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་དབྱེར་མི་རིགས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་སེས་ངོ་ལ་
 ལྟོས་ནས་གྱང་མི་རིགས། ཡང་དག་མཐོང་བ་རིགས་སེས་གྱི་སེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་གྱང་
 དེ་ལྟར་འབྱེད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་ལྟེ། རྩར་བཤད་པ་རྩ་བའི་
 ལུལ་ཡང་དག་པའམ་བདེན་པ་དེ་ཉིད་འཛིག་རྟེན་གྱི་སེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་མི་འཛིག་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །རྟགས་གཉིས་པའང་གྲུབ་ལྟེ། རིགས་སེས་གྱི་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་བདེན་པའམ་
 ཡང་དག་པ་ཁོན་འཛིག་གི། ལོག་པའམ་རྩུབ་པ་དེ་མི་འཛིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་རྩར་བཤད་པའམ་ལ་གྱལ་གཉིས་པ་རྩུབ་པའམ་ལོག་པ་དེ་ལ་སྒྲར་
 ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་དམ་སྟུམ་ན། སྤྱིར་ལོག་པ་དེ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མེད་
 དེ། རྩུབ་པ་ལ་སྤྱིར་བདེན་རྩུབ་གཉིས་སུ་མི་འབྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་སེས་ངོ་

གཉིས་ལས། རྩལ་པ་མཐོང་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་སྤྱིར་ཡུལ་ལོག་
པ་དེ་ལའང་ཡང་ལོག་གཉིས་དང་། ཤེས་ངོ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡུལ་ཅན་རྩལ་པ་མཐོང་
བའི་སྒྲོ་དེ་ལའང་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

རྩལ་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལའང་ཡང་ལོག་(༡༥)གཉིས་འབྱེད་པ་འདི།
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ཁོ་ན་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིན་གྱི། རིགས་ཤེས་གྱི་ངོ་འཇམ། སྤྱིར་དེ་ལྟ་མི་
འབྱེད་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་ཡིན། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། དེའི་སྤྱིར་དེ་
ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་དབང་པོ་ལ་གཞོན་པ་མེད་པར་དབང་པོ་དུག་ཆར་གྱིས་བཟུང་
བར་བྱ་བའི་དོན་རྟོགས་པ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་པ་ཡིན་གྱི་འཕགས་པ་ལ་
ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་སྟེ། འཕགས་པའི་མཉམ་
བཞག་གིས་གཟིགས་ངོ་འཇམ། ཤེས་ངོ་དང་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་ལྟར་མི་འབྱེད་པ་འོ། །

ཁོ་ན་འདིར་བསྟན་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ ཞེས་པ་དེ་ཅི་འདྲ་ཞིག་སྟུང་ན། འདི་
ལ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་རིམ་རྒྱུད་བར། བསྟན་པའི་ཆད་མའམ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལ། རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག །བསྟན་པའི་ཆད་མས་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་གྲུབ་
ཅེས་པར་གོ་ནས། ཡི་གེ་མ་དག་པར་ཅི་བ་སོགས་སྤང་ནའང་། དོན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་འདིར་ཡུལ་བདེན་པ་གཉིས་འཇོག་པ་ལ་ཡུལ་ཅན་སྒྲོ་གཉིས་སོ་སོར་བཤད་པའི་
ཡུལ་ཅན་རྩལ་པ་མཐོང་བའི་སྒྲོ་ཞེས་པ་ནི། ཡུལ་རྩལ་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་གི་
ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས། འཇོག་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ན་ཡང་
ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ནི། སྒྲོ་དེ་ཡུལ་དེ་གཉིས་ལ་སྤྱིར་ཡང་དག་དང་ལོག་
པར་འཇམ་རྒྱས་ཞེས་པའི་དོན་མིན་གྱི། སྒྲོ་དེའི་ཤེས་ངོ་སྟེ་དེའི་ངོར། བཞག་པའི་རྩལ་
པ་གཞིར་བྱས་ལའང་དེ་གཉིས་ལ་བདེན་རྩལ་གྱི་བྱུང་པར་ཡོད། ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་སྤྱི་སྤྱི་བྱུང་བཞིན་དང་དེའི་གཞུགས་བརྟན་གཉིས་ལ་སྤྱིར་བདེན་རྩལ་གྱི་

ཁྱད་པར་མང་(༡༩ན)ཀྱང་། རྩན་པའམ་ལོག་པ་གཞིར་བྱས་པའི་བདེན་རྩན་གྱི་ཁྱད་
པར་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །

དེས་ན་སྒྲུབ་པ་འདིར་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཤེས་རོལ་པ་ལ། བ་སྟོན་པའི་ཚད་མ་དང་།
 བ་སྟོན་པའི་སྒྲོ་རང་ག་བ་གཉིས་ཀ་ཡོང་ཡང་། ཤེས་རོ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་པ་དང་
 ལོག་པའི་བྱད་པར་ཡོད་པས། ཤེས་པ་དེས་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པར་སྒྱིར་འཛིན་
 རུས་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་ཆུ་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བྱད་བཞིན་དང་
 གཞུགས་བརྟན་གཉིས་ལ་བདེན་ཆུ་གྱི་བྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་། ཤེས་པ་དེས་དེ་གཉིས་
 སྒྱིར་བདེན་ཆུ་གྱི་བྱད་པར་སྒྱིར་འབྱེད་མི་རུས་པ་བཞིན་ནོ། །སྒར་བཤད་པ་དེ་དག་
 གི་དོན་སྒྲུར་ཡང་བལྟས་ཏེ་བརྗོད་ན། སྒྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཡང་
 དག་པའམ་བདེན་པ་དེ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཤེས་རོ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་བྱད་དབྱེར་
 མེད་མོད། ལོག་པ་དེ་ལ་སྒྱིར་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་འབྱེད་ཀྱང་ཤེས་རོ་བྱི་མ་ལ་ལྟོས་
 རུས་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་དེ། དེ་ཡང་མེ་ཡོང་ནང་གི་གཞུགས་བརྟན་ལྟ་སྟེ་
 ཤེས་རོ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོག་པ་དང་། སྒྲིས་སུ་བྱད་བཞིན་ལྟ་སྟེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་དག་
 པ་ཡིན་པར། དེ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རོ་དེར་གཞུགས་བརྟན་བྱད་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་ཡང་སྒྲུབ་པ་
 ལྟར་མེད་པ་དང་། བྱད་བཞིན་བྱད་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟར་ཡོད་པའི་བྱད་པར་ཤེས་རོ་
 དེ་ཉིད་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ནོ། །

དེ་ཡང་གཟུགས་བརྟན་ཅུང་པལིན་དུ་ཞེན་པའི་བྱིས་པ་རུང་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱིར་
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་འདྲའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཟུགས་བརྟན་ལོག་པ་ཡིན་
 ཞེས་པའི་དོན་གཏན་མིན་གྱི་ (༡༥༥)སྤྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོག་པའོ། །
 དེས་ན་འདིར་བཤད་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་པ་ནི་སྤྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྒྲོ་ཁ་མ་ཕྱོགས་
 པའི་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་སྒྲོ་གཉིས་དང་། གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་

མ་ཞུགས་ཀྱི་སྒོ་གཉིས་སུ་བྱར་ཡོད་ལ། རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར་གྲངས་ཅན་གྱི་བྲག་ས་
 པའི་སྒྱི་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་བྲག་ས་པ་ལྟར་མེད་པར་སྒོ་རང་ག་བས་མི་རྟོགས་པར་
 གསུངས་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སྒྱི་བོ་རང་ག་པའི་སྒོ་ལ་དགོངས་སོ། །འོ་
 བ་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ཞུགས་ལ་ཡང་དག་པ་དང་རྒྱན་པ་འགལ་བས་ཡང་དག་ཀྱན་
 རྩོལ་མི་འདོད་མོད། ཀྱན་རྩོལ་གང་ཡིན་ལོག་པ་ཡིན་པས་ལོག་པའི་ཀྱན་རྩོལ་ཅིའི་
 ཕྱིར་ཁས་མི་ལེན་སྟམ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ་སུམ་བ་ལྟ་སུམ། གཞུགས་བརྒྱན་
 ལྟ་སུ་དེ་སྒྲོང་ཉིད་ལ་སྒོ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་ཐ་སྟངས་པའི་ཚད་མས་ཀྱན་རྩོལ་ཏུ་འཛིན་མི་
 རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྒྱན་པར་དེས་འཛིན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒོ་དེས་དེ་རྣམས་ཀྱི་
 རྩོང་ཏུ་བདེན་གྲུབ་མི་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འོ་ན་ཀྱན་རྩོལ་བདེན་པ་ཡང་རང་ཞུགས་ལ་ཁས་མི་ལེན་དགོས་པར་མཚུངས་སོ་
 སྟམ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། རྩོང་པ་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་ཐ་སྟངས་ཚད་མས་སུམ་བ་ལྟ་སུ་དེ་
 བདེན་འཛིན་གྱི་ངོར་བདེན་པ་ཅམ་ཞིག་གྲུབ་ཀྱང་། ཀྱན་རྩོལ་ཅམ་ཏུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དེ་དག་ནི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར། ཀྱན་རྩོལ་ནི་ཐ་སྟངས་པའི་ཚད་མས་འཛིན་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། ལོག་པའི་ཀྱན་རྩོལ་འཛིན་ན་ཡང་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛིན་དགོས་ན། མ་རིག་
 བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་ནི་འབྲུལ་པར་ཐ་སྟངས་ཚད་མས་མི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་
 གསུངས་པའི་དགོངས་པ་སྟེ། སིན་ཏུ་ཐ་བར་སྤང་སྟེ། སྒྲོས་(༡༠ན)པས་ཚོག་གོ། །

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལྷག་མ་འབྲལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་གི་སྤུལ་
 རྣམས་འཛིན་རྟོན་ཉིད་ལ་ལྟོས་པའི་ལོག་པ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྟམ་ན། ཤེས་
 པ་དེ་རྣམས་འབྲུལ་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒོ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་འཛིན་རྟོན་པའི་ཚད་མས་
 ཀྱང་འགྲུབ་རུས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། དེ་དག་གི་སྤུལ་འཛིན་རྟོན་ཉིད་ལ་ལྟོས་པའི་ལོག་
 པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟན་པ་ནི། མི་ཤེས་གཉིད་ཀྱི་ ཞེས་སོགས་སོ། །དེས་ན་འཛིན་རྟོན་

ཉིད་ལ་ལྟོས་ནས་བདེན་པའམ་ཡང་དག་པ་ཡིན་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་མ་བྱེད་ཀྱི་
 བདག་འཛིན་ལྟ་བུ་སྒྲིལ་གྱི་ཞེན་ལུས་ལྟ་བུ་ལོ། །དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོག་པ་ཡིན་ཡང་ཐ་སྙད་
 དུ་ཡོད་པས་མ་བྱེད་ཀྱི་གངས་ཅན་གྱི་གཙོ་བོ་དང་། སྒྲིག་སྒྲུབ་ཉིད་དུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་སྒྲིལ་
 སོ། །དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་ཁར་བྱུང་གི་དོན་འདི་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། སྒྲུ་མའི་རྟ་
 སྤྱང་། སྒྲིག་སྒྲུབ་ལྟ། མི་ལམ་གྱི་མི། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན། ཞེས་སོགས་ནི།
 འབྲུལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལུས་དེ་དང་དེ་དག་རྒྱ་སྤྱང་བའི་སྤྱང་བ་ཉིད་
 ལ་འཛོལ་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ལ། བོན་ཀྱང་སྒྲུ་མ་ལ་རྟ་སྤྱང་དང་། སྒྲིག་སྒྲུ་ལ་ལུ་དང་། མི་
 ལམ་ན་མི་དང་། གཟུགས་བརྙན་ལ་བྱད་བཞིན་སོགས་ནི་སྤྱར་བཤད་མ་ཐག་གི་ཐ་སྙད་
 དུ་མེད་པར་འདོད་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ལུས་
 བདེན་པ་གཉིས་དང་ལུས་ཅན་ཚད་མ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་བཞག་རྒྱས་པར་བསྟན་
 བས། གཞན་སྒྲེ་བཀག་པ་ནི་འདུས་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་དགག་(༢༠༠)པ་ཡིན་
 བས། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་ལུས་དང་།
 རྒྱ་ལ་འབྲས་ལུ་སྒྲེ་བ་ཅམ་ནི་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་སྐྱོ་སྐྱོ་བའི་མངོན་ལུས་ཀྱི་ལུས་
 ཡིན་པས། ཕྱི་མས་སྤྱ་མའི་ལུས་ལ་མི་གཞོད་དེ་ཞེས་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་སྟོན་པ་ནི། མིག་
 ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས། ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་གཏམ་ཏེ། ཚིག་དོན་གོ་སྤྱོད། །གཞན་སྒྲེ་
 མེད་ཅམ་རིགས་ཤེས་གྱི་རྟེན་དོན་མིན་ཀྱང་། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཐག་མེད་ལ་
 རིགས་ཤེས་གྱི་ལུས་ལ་ལྟོས་ནས་སྒྲེ་བ་བཀག་པ་ཡིན་པས། གཞན་སྒྲེ་འགོག་པ་ཡང་
 དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སོ། །

གསུམ་པ་བདེན་གཉིས་སོ་སའི་རང་བཞིན་ལ་གཉིས་ལས། ཐོག་མར་ཀུན་རྫོབ་
 བདེན་པ་ནི། གཉི་མུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་བྱིས། ཞེས་པས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་གི་
 རོར་འཛོལ་པའི་སྒྲོ་ཀུན་རྫོབ་པ་ངོས་བསྐྱུང་ནས། དེས་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་བཅོས་

པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། དེ་དག་ཀྱང་བདེན་འཛིན་སྤངས་པའི་གང་ཟག་གསུམ་ལ་
བདེན་པར་སྤངས་པ་བདེན་པར་མི་ཞེན་པའི་རྒྱལ་ཁྲམས་རིམ་པ་ལྟར་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

གཉིས་བདེན་དམ་པའི་བདེན་བཅི། རབ་རིམ་མཐུ་ཡིས། ཞེས་པའི་གོ་ག་
གཅིག་ཏུ། གཞུང་སྐྱ་མར་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱིས། སྒྲིབ་པའི་སྒྲོས་ཡོད་
པར་མཐོང་བ་ཁྲམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་ལམ་གྱིས་བསྟན་ནས། གཞུང་འདིས་རང་
བཞིན་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་དང་བྱལ་བའི་སྒྲོས་སྐྱ་མ་ལ་སྤྱང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་མཐོང་བ་ཉིད་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལམ་སེབ་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེའི་སྐབས་སུ།
རབ་རིམ་ཅན་གྱིས་མཐོང་བ་ལྟར་སྐྱ་ཤད་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་མིན་གྱི། རབ་རིམ་མེད་པས་
མཐོང་བ་ལྟར་གནས་རྒྱལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོ་ན་སྐར་(༡)ན་ཡང་
དག་མཐོང་ལུལ་གང་དེ་དེ་ཉིད་དེ། ཞེས་སོགས་དང་བྱེད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། བྱེད་པར་
ཡོད་དེ། སྒྲིབ་གཞུང་འདི་ཁྲམས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དུ་སྒྲོར་བ་དང་། བྱེད་པར་དུ།
སྐར་གསེང་གཉིས་ཀྱི་རང་དོན་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འཛིན་ཅིས་བསྟན་ནས། འདིར་
གསེང་བ་དེ་ཉིད་གཉིས་ལ་ལུལ་སྤྱང་རྒྱལ་མི་འདྲ་བའི་བྱེད་པར་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་
ནས་ལུལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གང་མོང་གི་ཁྲམ་དབྱེ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། གསེང་སྐྱ་མའི་སྤྱང་
རྒྱལ་དེ་བཅོས་མའི་སྤྱང་རྒྱལ་ཡིན་པས། རང་བཞིན་མིན་ཞིང་། བྱི་མའི་སྤྱང་རྒྱལ་བཅོས་
མིན་གྱི་སྤྱང་རྒྱལ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞུང་སྐྱ་མའི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས་པའི་དོན་ལས་བརྒམས་ཏེ། ཁྲམ་
བཤད་ཆེན་མོར་ལུགས་འདིའི་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྲམ་གཞག་མང་དུ་གསུངས་པ་ཁྲམས་
ནི་གོ་བར་ཟད་ལ། སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་པར། གལ་ཏེ་ཁྲམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ནི་
མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་མིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་དེ་དག་གིས་གཟིགས་གཤིན། བདེན་
མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་མ་གཟིགས་པའི་རྒྱལ་གྱིས་གཟིགས་སོ། །ཞེས་བཟོད་དོ། །ཞེས་

གསུངས་པའི་དོན་ལྟར་ཟད་བཤད་ན། གོང་དུ་མ་རིག་པ་དང་བྱལ་བའི་མཉམ་བཞག་
གིས་རང་བཞིན་གང་གཟིགས་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལ། དེ་
འདྲའི་ལུང་སྟགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཟིགས་པར་མི་འཐད་པར་བཤལ། དེའི་ཆོག་ཉིས་སྒྲུང་
ཐམས་ཅད་རྒྱབ་ནས་ལུང་སྟགས་ཅི་ཡང་གཟིགས་སྐྱེའམ། མཐོང་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་
སྒྲུལ་ན། དེའི་ལན་ནི། སྒྲིན་མེད་དེ། དེའི་ཆོ་ལུང་སྟགས་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མ་མཐོང་
བ་(༡༡བ)བདེན་ཀྱང་། ལུང་སྟགས་ཀྱི་གཉིས་སྒྲུང་བའམ། ལུང་སྟགས་མ་གཟིགས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་
ཏེ། འོག་ནས་དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རིག་པར་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་ཐུགས་སྒྲུ་
རྒྱད་པར་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། མདོར་ན་རི་ལྷ་བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་
རི་ལྷ་བ་གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མ་གཟིགས་ཀྱང་། གཉིས་སྒྲུང་རྒྱབ་པ་
དེ་ཉིད་ལ་རི་ལྷ་བ་གཟིགས་པར་འཛིག་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ཞེས་
བ་ཡང་བདེན་སྒྲུང་ལ་བྱེད་པ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་དང་དངོས་སུ་འགལ་བས་ལེགས་པ་
མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ནི།
གཞན་ཡང་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་ན། དངོས་
པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་དགོས་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་འཕགས་ལམ་དགོས་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྟོན་
པ་ནི། གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི། ཞེས་ཏེ། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་ངེས་པར་འཕགས་ལམ་དགོས་པར་རང་སྟེ་དངོས་སྒྲུབ་སྟགས་
ཀྱང་འདོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་གཞོད་

ན། དེས་གཞོད་པའི་ཡུལ་དེ་གང་སྟུང་ན། འཛིག་རྟེན་དོན་ནི། ཞེས་པའི་རྒྱུ་པ་
 གཉིས་ཏེ། ལུས་པ་ལོ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མངོན་སུམ་
 གྱིས་གཞོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྟོན་པའོ། དེ་ལྟར་ན་འདི་ཡན་ཆད་ཏུ་དོན་དམ་ལ་དབྱེད་
 པའི་སྐབས་སུ་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མི་གཞོད་(༡༩ན)པར་བསྟན་
 བས། གཉིས་པ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཐ་སྟོན་དེ་ཡང་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་
 མི་གཞོད་པར་བསྟན་པ་ནི། གང་ལྟར་འཛིག་རྟེན་ས་པོན་ཅམ། ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ག་གཅིག་
 ཏེ། འདི་ལ་མཚམས་སྦྱར་དུ། དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གྲགས་པས་གཞན་ལས་སྟེ་བ་
 ཁས་སྤངས་ནས་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས། དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལ་
 ཡང་གཞན་ལས་སྟེ་བ་ཡོད་པ་མིན་པས། དེའི་ལྟ་བུ་ལ་གནས་ནས་ཀྱང་གཞན་ལས་སྟེ་
 བདག་ག་པར་འདོད་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་ཡོད་པ་མིན་ནོ། ཞེས་སྟོན་པའི་བྱིར་
 བཤད་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ། རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར། འཛིག་རྟེན་གྱིས་
 གྲགས་པས་གཞན་ལས་སྟེ་བ་ཁས་སྤངས་ནས་གཞོད་པ་སྤང་། ཞེས་གསུངས་པའི་
 དོན་ནི། འདི་ཡན་ཆད་ཏུ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གྲགས་པ་ལ་གཞན་ལས་སྟེ་བ་ཁས་ལེན་པ་
 གཞིར་བཞག་གི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་ཞེས་པར་གོ་ན། འཛིག་རྟེན་དོན་ནི་འཛིག་རྟེན་གྲགས་
 ཉིད་གྱིས། ཞེས་གསུངས་པས་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པར་
 ཁས་ལེན་དགོས་པར་གདོན་མི་ཐ་བར་རང་ཉིད་ལ་ཅོ་འདྲི་བ་ལས་གཞན་ཏུ་ཅི་ཞེས་ཡོད།
 དེས་ན་འགྲེལ་པ་དང་སྒྲ་མའི་དགོངས་པ་ནི། འདི་ཡན་ཆད་ཏུ་དོན་དམ་ལ་དབྱེད་པའི་
 སྐབས་སུ་སྟེ་བ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མི་གཞོད་པར་བསྟན་བས། དེ་ནི་འཛིག་
 རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་ཏུ་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་མི་གཞོད་པར་སྟོན། ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། སྤར་
 གཞན་སྟེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་ཏུ་ཡོད་མེད་མ་དབྱེད་པ་ཅམ་ལ། གྲགས་པ་ཁས་སྤངས་
 བས། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞུང་འདིའི་དོན་ནི། རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་སོ་སོ་བར་(༡༩བ)འཛིན་པ་
 འཛིན་ཏེན་རང་ག་བའི་སྒོ་ལྟ་སྒྲིལ་ལ་མེད་པས་འཛིན་ཏེན་ཐ་སྟད་དུ་འང་གཞན་སྒྲི
 བ་མེད་པར་སྟོན་པའོ། །དེ་ལྟར་ན། དངོས་ཀྱི་ཡང་དག་རྒྱན་པ་མཐོང་བ་ཡིས། །
 ཞེས་པ་ནས། འདི་ཡན་གྱིས་གཞན་སྒྲི་དགག་པ་ལ་འཛིན་ཏེན་གྱིས་གཞོད་པའི་སྟོན་མེད་
 རྒྱལ་བ་སྟན་ནས། གཉིས་པ་སྟོན་མེད་པར་མ་ཟད་ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ་
 གཉིས། རྟག་ཆད་གྱི་ལྟ་བ་སྤངས་སྤྱོད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ལས་འབྲས་གྱི་འབྲེལ་བ་
 ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལའང་། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་
 བཤད། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲི་བ་ལ་རིགས་པའི་གཞོད་
 བྱེད་དང་། སྒྱིར་སྒྲི་ཅམ་དུ་འཛིན་ཏེན་གྱི་མདོན་སྤྲུལ་ཆད་མས་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ན།
 དངོས་པོ་སྤྱད་ཅིག་གཉིས་པར་མ་ཞིག་བའི་རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། སྤྱད་ཅིག་གཉིས་པར་
 རྒྱན་ཆད་པའི་ཆད་པར་ལྟ་བ་ལས་གྲོ་ལ་ལོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གང་བྱིར་སྤྱུག་ས་བོན་ལས་
 གཞན་མིན། ཞེས་ཏེ། རྒྱ་ཆར་རོལ་བ་ལས། མ་བོན་ཡོད་ན་སྤྱུག་ཁྲི་བཞིན་ཏེ། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དཔུམ་པ་ཁ་ཅིག་ །དོན་དམ་པར་གཞན་སྒྲི་
 འགོག་རིགས་མོད། །གཞན་ལས་སྒྲི་བ་འཛིན་ཏེན་ལས་ཀྱང་མེད། །ཅིས་འཛིན་ཏེན་
 ཐ་སྟད་དུ་གཞན་སྒྲི་འགོག་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཀྱན་ཞོབ་ཏུ་དངོས་པོ་རང་མཚན་གྱིས་
 སྒྲི་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། བདེན་པ་གཉིས་ལས་ཀྱན་ཞོབ་གྱི་བདེན་པ་ཁས་
 མ་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་རང་རྒྱད་པས་ཏེ། གཞན་སྒྲི་ཀྱན་
 ཞོབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དང་ཐ་སྟད་དུ་རང་མཚན་གྱིས་སྒྲི་བ་ཁས་ལེན་པའི་ཁུངས་གསལ་
 ཤོས་ཡིན་ནོ། །

འདི་དགག་པ་ལ་གཉིས། དངོས་པོ་རང་མཚན་གྱིས་སྒྲི་བ་(༡༩ན)དགག་ །རང་
 མཚན་གྱིས་མི་སྒྲི་ཡང་ཀྱན་ཞོབ་ཏུ་སྒྲི་བའི་དཔེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། །

སྒྲོང་ཉིད་དངོས་པོའི་འཛིག་རྒྱར་ཐལ་བས་དགག། བཅོམ་བཅོམ་པ་དེན་པ་རིགས་པའི་དབྱེད་
བཅོམ་དུ་ཐལ་བས་དགག། རྟོན་དམ་པའི་སྒྲུབ་མི་ཞེགས་པར་ཐལ་བས་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཉེན་གྱུར་ན། ཞེས་དང་། གཉིས་པ་ནི། གང་
ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་ ཅིས་དང་། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་སྒྲུབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་
གིས། ཞེས་པས་རིམ་པ་ལྟར་འཆད་དེ། རིགས་པའི་ཕུལ་འཚམས་རྩུང་ཟད་དེ་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་དཔེ་ཅིས་སྒྲུབ་སྒྲུམ་ན།
དངོས་པོ་སྒྲོང་པ། ཞེས་ཏེ། འདིའི་འགྲེལ་པར། གསུགས་བརྟན་རང་བཞིན་ཡོད་པའི་
རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་རྒྱུ་པར་བཞག་པ་ཡང་ཤེས་བཞིན་དུ་མཁས་པ་སུ་ཞིག་གསུགས་
དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དག་པ་ཐ་དད་པ་མེད་པར་གནས་པ་རྒྱུ་མས་
ཡོད་པ་ཅམ་ཞིག་ཏུ་དམིགས་པས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་ངེས་པར་བྱེད། དེའི་
ཕྱིར་ཡོད་པར་དམིགས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲུབ་མེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པས་སྒྲུབས་
འདིའི་ཕྱོགས་སྒྲུམས་གསུགས་བརྟན་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྒྲུབ་པར་ཁས་སྤངས་ཟེན་པར་འགོད་
པ་ཡིན་ནམ་སྒྲུམ་མོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྒྲུབ་ནི། བཅོམ་པ་གཉིས་སུ་འང་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། །
ཞེས་པའི་རྒྱང་པ་གཉིས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉིས་ཀར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་
སྒྲུབ་པ་བཀག་པས་དྲག་མཐར་མ་ལྟར་ཞིང་། དེ་ལྟ་ནའང་སྒྲུབ་པ་ཅམ་ཞིག་ ཁས་སྤངས་
པས་ཆད་མཐར་མི་ལྟར་བའི་ཡོན་(༡༡བ)ཏན་ཏེ། རང་ལྟེ་དངོས་སྒྲུབ་དང་རང་རྒྱུད་པ་
ལྟར། སྒྲུབ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲུབ་ཤོས། རང་མཚན་གྱིས་མི་སྒྲུབ་གཏན་མི་སྒྲུབ་ཤོས་སྒྲུམ་
དུ་བཟུང་ན་དྲག་ཆད་གྱི་མཐའ་ལས་མ་འདའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་ཤེས་ལས། གང་ཞིག་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་དྲག་ རྒྱུན་བྱུང་ད་ལྟ་མེད་ཅེས་པ། དེས་
ན་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱུ་པའི་འགྲེལ་པར། དངོས་པོ་

དངོས་པོ་ཡོད་པར་སྒྲ་བའི་ལྟར་ན་ནི། རི་སྤྱིད་དུ་དངོས་པོ་དེའི་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་སྤྱིད་
 དེ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོ་ཡང་ཡོད་པ་ཉིད་ལ། གང་གི་ཆེ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་དེའི་ཆེ་དེ་ལ་
 དངོས་པོ་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་བྱིར། བོང་བའི་ར་དང་འདྲ་བས་གཉིས་སུ་
 སྒྲ་བ་ལས་མ་འདས་པའི་བྱིར། འདིའི་མངོན་པར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་འགྲིགས་
 དཀའ་བ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ།
 ཁས་ལེན་པ་ལ་རྟག་ཆད་གང་རུང་ལས་མ་འདས་པས་ན། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་
 སྒྲེ་བ་བཀག་པ་འདི་ལ་མཐའ་གཉིས་སྒྲུང་སྒྲའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་དོ། །ཞེས་གཞན་སྒྲེ་
 བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱོགས་གཅིག་སྟོན་པའི་བྱིར་དུ། གང་བྱིར་སྒྲུ་གུ་ས་བོན་ལས་
 གཞན་མིན། །ཞེས་པ་ནས། འདི་བར་གྱི་གཞུང་རྣམས་སྒྲོས་སོ། །

གཉིས་པ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ། དངོས་དང་། རྩོད་
 པ་སྒྲུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་བཀག་པ་ལ་སྒྲར་བཤད་
 པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཀུན་གཞི་སྟགས་ཁས་མ་སྒྲུངས་
 ཀྱང་། ལས་དང་འབྲས་སུ་འབྲེལ་བ་ཡང་ཆེས་འཐད་དོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གང་བྱིར་
 རང་བཞིན་གྱིས་དེ། ཞེས་པས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་ལས་འབྲས་ཁས་ལེན་པའི་
 བྱི་རོལ་བ་(༡༩ན)རྣམས་ཀྱི། སྒྲེ་བ་སྒྲུ་བྱིའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་བདག་རྟག་
 གཅིག་རང་དབང་ཅན་དེ་ཉིད་འདོད་ཅིང་། རང་སྟེ་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཐོབ་པ་
 དང་། རྒྱུད་མི་ཟད་དང་། སྒྲུང་པོའི་རྒྱུན་དང་ཀུན་གཞི་དང་། ཆོགས་དུག་གི་ནང་གི་ཡོད་
 ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟགས་ཁས་ལེན་པའི་རྩ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ནི། དགེ་མི་དགེ་བའི་ལས་
 བྱས་མ་ཐག་དུ་ཞིག །བྱིས་ལོ་དང་བསྐྱལ་བ་སྟགས་ལོན་ནས་འབྲས་སུ་འབྱིན་དུས་སུ་
 རྒྱ་ལས་མེད་པས་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རི་ལྟར་འཐད་སྒྲུམ་པ་ལ། ཐོབ་པ་དང་རྒྱུད་མི་
 ཟག་གཉིས་ལས་ཀྱི་འབྲས་སུ་འབྱིན་བྱེད་དངོས་དང་། གཞན་རྣམས་ལས་འགག་ཁ་མས་

བཞག་པའི་རྩམ་པ་གང་གི་སྟེང་དུ་བགོ་བའི་གཞིར་ཁས་སྤངས་པ་ཡིན་པས་ལས་འབྲས་
 གྱི་རྟེན་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་རྩལ་ཡང་རྩད་ཟད་ཞིབ་ཏུ་བཞོད་ན། ཁ་ཆེ་བ་མ་གཏོགས་པའི་བྱེ་
 བྱག་སྒྲུ་བས། ལས་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང་རྩད་མི་ཟ་གཉིས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་མི་འདོད་
 གྱང་། གང་ཟག་ཏུ་གང་འདོད་པ་དེའི་སྟེང་དུ། ལས་གཞི་རྗེས་སུ་ཡང་དེ་གཉིས་རྒྱན་མ་
 ཆད་པར་ཡོད་པས་ད་གཞོན་སྐབས་སུ་བབ་པ་ན་ཐོབ་པ་དང་རྩད་མི་ཟ་གཉིས་ལས་འབྲས་
 སུ་འབྱེན་པར་འདོད་ལ། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཏུ་ག་པ་དང་ཀྱན་གཞི་སོགས་དེ་དག་
 གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པས། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ལས་འགག་གྱང་འབྲས་སུ་
 འབྱེན་པའི་རྩམ་པ་དེ་བཞག་ཡོད་པས་མཐར་འབྲས་སུ་འབྱེན་པར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི།
 བདག་དང་ཀྱན་གཞི་སོགས་དེ་དག་གིས་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་འབྱེན་པར་ག་ལ་འདོད།

དེས་ན་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཕ་བཞི། ལས་ཀྱི་ཞིག་པས་འབྲས་སུ་བསྐྱེད་པ་དང་། གང་
 ཟག་བཏགས་ཡོད་མིང་རྒྱང་ཙམ་དུ་འཛོག་མ་(༡༩བ)ཤེས་པ་གཉིས་ཀས་ལན་པ་ཡིན་
 ཏེ། དེ་ཡང་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་འགག་པར་འདོད་པས་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་
 འཛོག་མ་ཤེས་པའོ། །

རང་ལྷགས་ནི། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་སྤར་བཀག་པས་རང་བཞིན་གྱིས་མི་
 འགག་པར་གྱུ་བ་ཅིང་། རང་བཞིན་གྱིས་མ་འགག་པས་འགག་པ་འཇམ་ཞིག་པ་ཞེས་པ་
 བཏགས་ཡོད་མིང་རྒྱང་ཙམ་ཞིག་ལས་སྤར་ཡོད་ལོག་པའི་ཆ་ལ་བཏགས་ནས་བཞག་
 ཅིང་། དེ་ལས་འབྲས་སུ་འབྱུང་བར་འདོད་པས། འདི་ཡང་ཐ་སྟོད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་
 གྱུ་བ་པའི་བཀག་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །

དེར་མ་ཟད་བཏགས་ཡོད་མིང་རྒྱང་ཙམ་གྱིས་ངའམ་བདག་དེའི་སྟེང་དུ། ལས་སྤར་
 མས་བཞག་པའི་རྩམ་པ་བར་མ་ཆད་དུ་བརྒྱད་དེ་བྱིས་འབྲས་སུ་འབྱེན་པའི་རྩམ་པ་མཐུ་
 ཅན་དུ་སོང་བ་དེས་གྱང་ལས་ཀྱི་འབྲས་སུ་འབྱེན་པ་ནི་གཏོན་མི་ཟ་བར་ཁས་སྤངས་

དགོས་ལ། ཞིག་པ་ནི་འདས་པ་དང་། རྒྱས་པ་ནི་ད་ལྟར་པ་ཡིན་ནོ། །

སྐབས་འདིར་དོགས་པའི་གནས་ཅུང་ཟད་ཡོད་དེ། དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བའི་ལས་
 གི་ཞིག་པས་སྒྲིར་འབྲས་ལུ་བསྐྱེད་ཀྱང་། ལས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་སྒྲིན་འབྱེན་པར་ཁས་བླངས་
 བ། མཛོད་ལས། རྣམ་སྒྲིན་རྒྱ་ནི་མི་དགོ་དང་། དགོ་བ་ཟག་པ་ཅས་རྣམས་ཁོ་ན། ཞེས་
 དང་། འདི་ཉིད་དུ་ཡང་། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་སྒྲིན་མི་དགོ་ནག་པོའི་ལས། རྣམ་སྒྲིན་དགོ་
 ཉིད་དགོ་ལས་ཡིན་མཐོང་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་ཅུ་འབྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་དང་ཡང་
 བསྟན་ན། དགོ་བའི་ཞིག་པ་དགོ་བ་དང་། མི་དགོ་བའི་ཞིག་པ་དེ་ཉིད་མི་དགོ་བར་
 འགྱུར་དེ། ལུང་མ་བསྟན་དང་ཟག་མེད་ཀྱིས་རྣམ་སྒྲིན་མི་འབྱེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་
 འདོད་དོ་སྟུམ་ན། དགོ་བའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱུད་དགོ་བའམ་ལས་མིན་པར་
 ཐལ། ད་ལྟར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཛོད་ན། ལུགས་(༡༥ན)འདིའི་རྗེས་འབྲང་
 དག་གིས་ལན་རིམ་ལྟར་གདབ་ཡང་ཐུགས་ལ་ཞོག་ཅིག །

གཉིས་པ་ཚུད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། རྣམ་སྒྲིན་འབྱེན་པ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་
 ཚུད་སྤང་དང་། ཀྱན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བའི་ཚུད་སྤང་།
 དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྣམ་སྒྲིན་སྤང་བའི་ལས་ཀྱང་སྤང་རྣམ་སྒྲིན་འབྱེན་པར་ཐལ།
 ལས་ཀྱི་ཞིག་པས་རྣམ་སྒྲིན་འབྱེན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དེའི་སྒྲིན་མེད་ཅེས་ལན་འདེབས་
 པ་ནི། རིམ་ལྟར་ལུ་ནི་ཡོད་ཅེས་དེ། འདི་ལ་དཔེར་ན་སྒྲིན་པའི་ལས་གཅིག་གིས་སྤྱོད་པ་
 ལྟ་བུ་ཅམ་གྱི་བར་དུ་རྣམ་སྒྲིན་ཡོངས་སྤྱོད་འབྱེན་པ་ཡོད་པས། རྣམ་སྒྲིན་སྤང་བའི་པ་ནི།
 ལས་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་སྒྲིན་འབྱེན་རྒྱ་གང་ཡོད་སྤང་བའི་པ་ལ་བྱ་ཡི། ལན་གཅིག་སྤང་
 ཅམ་ལ་མི་བྱུང་། །

ཚུད་པ་འདིའི་བསམ་དོན་ནི། ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་རྣམ་སྒྲིན་སྤང་བའི་ནས་ཀྱང་ཡོད་
 བར་བསམས་སྤང་སྟེ་འདི་དབྱུང་གཞི་ཆེར་སྤང་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལས་

འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ནི། ཀུན་གཞི་ཡོད་ཅིང་། ཞེས་པ་ནས།
དང་དོན་ཉིད་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་ཏེ། མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག །གཞུང་འདིས་
ཀུན་གཞི་བདེན་གྱུ་བ་གསུངས་པ་དང་དོན་ཏུ་བསྟན་གྱི། སྦྱིར་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཏུ་མ་བསྟན་ཏེ། གང་ཟག་དང་ལུང་པོ་སྟགས་
དང་འབྲེལ། ཞེས་ཟེར་ཏེ། རྗེ་བླ་མའི་ལུགས་ལ་རིང་ཏུ་འདྲིས་པར་བྱས་ན་ནི་བག་
ཆགས་ངན་པ་དེ་དག་སྦྱར་ཏུ་སྒྲོག་པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་སྡེ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སྦྱིར་(༢༥བ)བཀག་ནས། གཉིས་པ་
སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་བྲག་རྩ་དགག་པ་ནི། དེ་ལ་འདིར་རང་རེའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་
མོར། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་བྲག་རྩ་དགག་ ཅིས་གསུངས་པ་ནི། སྦྱིར་དབྱེ་མ་པ་
དང་མི་མཐུན་པའི་སེམས་ཅམ་གྱི་འདོད་པ་འགའ་ཞིག་འགོག་པ་ཅམ་མིན་གྱི། སེམས་
ཅམ་པས་གཞན་སྡེ་འདོད་ཚུལ་གྱི་ལུགས་བྱད་པར་བ་གཅིག་བཀོད་ནས་དེ་ཉིད་འགོག་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ས་དྲུག་པར་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་ཚུལ་སེམས་ཅམ་པ་རང་གི་
སྦྱོར་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ལས་བརྒྱམས་ཏེ། གཞན་སྡེ་འདོད་ཚུལ་གྱི་ལུགས་ཐོག་མར་
བཀོད་ནས་དེ་ཉིད་འདིར་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་འདི་ལ་གཉིས། སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གསུང་བ་མེད་པར་འཛིན་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། ཞེས་པ་ནས། ཡོད་
དང་སྦྱོས་ཀུན་ལུལ་མིན་རང་བཞིན་ཡོད། ཅིས་པའི་བར་ཏེ། དེ་ལ་སེམས་ཅམ་པ་རྣམས་
ན་རེ། ས་དྲུག་པ་བས་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྡེ་མེད་ཏུ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཤེར་
ཕྱིན་ལྷག་པའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཅི་ཞེ་ན། ས་དྲུག་པ་བས་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་
ཐམས་ཅད་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྦྱོང་པའི་སེམས་ཅམ་ཏུ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་

གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤར་བྱིན་ལྷག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

འོན་ཏེ་དོན་མེད་ན། དོན་སྤང་གི་སེམས་པ་བསྟོན་མེད་དུ་སྒྲེབ་འདི་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟེ་
ན། སྟོན་མེད་དེ། བྱི་དོན་མེད་ཀྱང་། དོན་སྤང་གིས་སེམས་པ་བདེན་གྱུ་ཀྱན་གཞིའི་སྤང་
གི་བག་ཆགས་སྟོན་པ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེབ་སྟེ་གཞན་སྟེ་ཐོད་དོ། །དེས་ན་གཞན་
དབང་གི་སེམས་པ་ནི་བྱད་པར་གསུམ་དང་ལྟན་ཏེ། རོ་བོའི་བྱད་པར་རང་བཞིན་(༢༠ན)
གྱིས་སུ། བདེན་པར་གྱུ་བ། རྒྱའི་བྱད་པར་ཀྱན་གཞིའི་བག་ཆགས་ལས་ཕྱུང་བ།
ལུ་ཅན་གྱི་བྱད་པར་དོན་དམ་པར་སྟོན་གི་དབྱེད་པའི་ལུ་མིན་པ་དེ་གསུམ་དང་ལྟན་
པའི་བྱིར་། ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་དེ་དག་ག་པ་ལ་གསུམ། གཞན་དབང་གི་སེམས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྱུ་
པའི་བསྒྲུབ་བྱ་དག་ག། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དག་ག། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དག་ག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། འདི་ནས། སྟོ་ཡང་མེད་ཅེས་དོན་འདི་སེམས་པར་གྱིས། ཞེས་པའི་བར་
དང་། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཞུང་མེད་འཛིན་པ་ཉིད་བྲལ་ཞིང་། ཞེས་ནས། བྱིས་ནས་
སྟོབས་ལྟན་བདག་གིས་བསྟེན་པར་བྱ། ཞེས་པའི་བར་དང་། གསུམ་པ་ནི། མངོན་
གྱུར་མངོན་ཕྱོགས་ཞེས་མན་ཆད་དོ། །

དང་པོ་འདི་ལའང་གསུམ་སྟེ། དཔེ་དག་ག། དོན་དག་ག། དེ་ལ་ལུང་རིགས་དང་
འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལའང་། མི་ལམ་དང་སྒྲ་ཤད་ཀྱི་དཔེ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། འོན་ཏེ་རྩལ་གྱི་ལུ་ལག་ཏན་མེད་པར་དེ་སྤང་བའི་སེམས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེབ་པའི་
དཔེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡོད་ཅེས་བྲིས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། མི་ལམ་ན་བྱི་རྩལ་གྱི་སྤང་ཆེན་མེད་ཀྱང་།
ཁང་མིག་རྒྱུང་དུར་ཉལ་བའི་ཆེ་དེ་ན་སྤང་ཆེན་གྱི་བྱ་བྱིག་པར་སྤང་བའི་སེམས་པ་སྒྲེབ་
བཞིན་ནོ་ཟེར་ན། སྤྱིར་དེ་འདྲའི་སེམས་པ་སྒྲེལ་ད། རྒྱུ་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྟོ་སྒྲེས་པ་ཡིན་
གྱི་སེམས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྱུ་བ་བསྒྲེབ་པའི་དཔེར་མི་རིགས་ཏེ། མི་ལམ་གྱི་ལུ་ལ་དང་

དབང་པོ་དང་ཤེས་པ་གསུམ་ཀ་རྩལ་པ་ཅམ་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཕྱི་
རོལ་མེད་སེམས། ཞེས་པ་ནས། གཏི་མུག་གཉིད་སངས་ལས་དེ་དེ་(༡༧)བཞིན་ནོ། །
ཞེས་པའི་བར་ཏེ། འདིར་ཡང་མི་ལམ་གྱི་གྲང་ཆེན་དང་། མི་ལམ་གྱི་དབང་ཤེས། མི་
ལམ་གྱི་མིག་དབང་། ཞེས་པ་ཐ་སྟད་དུ་ཁས་ལེན་ཞིང་། མི་ལམ་ན་གྲང་ཆེན་སྐྱེས་
གསུམ་པོ་ཐ་སྟད་དུ་འང་མེད་པའི་རྒྱལ་ཤེས་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཁོ་ན་རེ། སྐྱ་ཤད་མེད་བཞིན་དུ་རབ་རིམ་ཅན་ལ་སྐྱ་ཤད་གསལ་
སྒྲུབ་གི་ཤེས་པ་སྟེ་བ་ཡང་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་སྟེ་བའི་མཐུན་དཔེ་ཡིན་ནོ་
སྟམ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། དབང་པོ་རབ་རིམ་བཅས་པ་སྟོ་ཞེས་སྐྱེས་སྟོ་ཀ་ལ་གཉིས་
ཏེ། འདི་དང་སྐྱ་མ་གཉིས་ཀར། ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་རྩལ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལྟག་ཡིན་པར་
པ་རོལ་པ་ལ་གྲགས་པས། ཡུན་ཅན་ཤེས་པ་ཡང་རྩལ་པ་ཅམ་དུ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་
རྩལ་པ་ལ་ཡུལ་ཅན་བདེན་གྲུབ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩལ་པས་འབྱུང་པའི་ཆོས་བདེན་
བར་གྲུབ་པ་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ཡང་ཡུལ་འཆོམས་རྒྱང་ཟད་ལ་སྟོས་
དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་དོན་དགག་པ་ལ་གཉིས། རུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལས་རྣམ་
ཤེས་སྟེ་བདག་པ་དང་། སྐྱར་ཡང་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་ཡོད་རྒྱལ་བཟོད་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀའ་ཕྱིར་མཐོང་བ་དག་ལ་སྟོ་རུས་ནི། ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་གྲུད་
གཅིག་གཏོགས་པར་རིགས་མ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་ཏེ། དེ་ཡང་ཁོ་ན་རེ། རབ་རིམ་
མེད་པ་ལ་སྐྱར་སྐྱར་གི་སྟོ་སྟེ་བའི་སྟོན་མེད་དེ། དེ་ལ། སྐྱར་སྐྱར་གི་རུས་པ་སྒྲིན་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཟེར་ན། རུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཅིག་ཡོད་ན་དེ་ལས་ཤེས་པ་
བདེན་གྲུབ་བསྟེན་རྒྱལ་གྱང་རུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ། ཞེས་སྟོན་པར་
བྱེད། སྐྱར་འབྲས་སུ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས། འདིར་(༡༨)ན།

ཤེས་པའི་རྒྱ་རྒྱུས་པའི་བག་ཆགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའོ། །དེ་ལ་རྒྱུས་པ་
ཡོད་པ་ཡང་གསུམ་སྟེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ད་ལྟར་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། འདས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲུལ་ལ་རྒྱུས་པ་སྤྱིད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་ཏེ། འདིར་འབྲེལ་པ་
དང་རྣམ་པའདྲ་གཉིས་སྟེ། རྣམ་ཤེས་དང་རྒྱུས་པ་གཉིས་ལ། རྒྱུས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་
དུག་པའི་རྒྱལ་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དམ། རྒྱུས་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་ཞེས་ལྟ་པའི་རྒྱལ་
དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད། ཅེས་འདྲི་བ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་དུ་ཡོད་
དམ། ཐ་དད་དུ་ཡོད་འདྲི་བ་ཡིན་པས། འདིར་ཡང་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པས་འགོག་
པ་ཡིན་ནོ། །ལྟག་མ་རྣམས་གོ་སྟོལ། །

གཉིས་པ་ནི། མིག་སྒྲོ་སྒྲེ་བ་རང་རྒྱུས་གང་ཞིག་ལས། ཞེས་པ་ནས། ཅོད་ཉིད་
སེལ་བྱེད། ཅེས་པའི་བར་ཏེ། དེ་ཡང་། མིག་སྒྲོ་སྒྲེ་བ་རང་རྒྱུས་གང་ཞིག་ལས། ཞེས་
པའི་གཞུང་འདིས། སེམས་ཅམ་པས་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུས་པ་ཞིག་མིག་དབང་དུ་
འདོད་པར་བརྟན། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མ་དག་པས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སེམས་ཅམ་པས། ལྟོ་ལྟོར་
ཞབས་ཞུམ་ཞུམ་སྒྲོར་པའི་རྒྱུས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲུལ་པ་དང་། གྲང་བ་སྒྲོབས་པའི་རྒྱུས་པ་ཉིད་
གོས་སྟེ། བས་ལེན་དགོས་པས་ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ། །

གསུམ་པ་དེ་ལ་ལུང་རིགས་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ལུང་དང་འགལ་བ་
སྤང་། རིགས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ནི། མངས་རྒྱུས་རྣམས་གྱིས་ནི། །
འགར་ཡང་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་མ་བརྟན་ནོ། །ཞེས་དང་། གཉིས་པ་ལ་ཡང་། མི་སྟག་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། རབ་རིབ་ཅན་དང་མཚུངས་པའི་(༡༥བ)
ཤེས་པ་གཞན་ཡང་མཚོན་ཏེ་བརྟན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྣལ་འབྱོར་བ་ཡི།
ཞེས་སྟགས་དང་། གཉིས་པ་ནི། རབ་རིབ་དང་ལྡན་དབང་པོ་ཅན་མཚུངས་པ། ཞེས་
སྟགས་སོ། །དེ་ཡང་སྒྲུབས་འདིར། རང་རེའི་རྣམ་པའདྲ་ཆེན་མོ་དང་། དེའི་དགོངས་པ་

པ་དང་། འགྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་སྟགས་སུ། རྒྱ་གྲུང་གི་རྒྱན་
ལཔ་པའི་སྟེང་དུ་ལས་བྱུང་པར་བ་བསགས་པའི་ལྷ་མི་ཡི་དྲགས་སྟགས་ཀྱིས་དུས་གཅིག་
རྒྱ་བཏུས་པའི་ཆོ་ཆ་ཤས་ཀྱི་དངོས་པོ། རྒྱན་ཁོང་བཤེར་བ་གཅིག་གི་སྟེང་ན། ཆ་ཤས་
བདུད་ཅི་རྒྱག་ཁྲག་སྟགས་དུས་གཅིག་རྒྱ་སྟེས་པ་གཅིག་གིས་པ་གཅིག་གཙོ་བོར་སྐྱབ་
པ་ཡིན་གྱི། རྒྱག་ཁྲག་དང་བདུད་ཅི་སྟགས་མེད་བཞིན་དུ་འབྲལ་གྱི་འབྲལ་རྒྱས་བསྐྱད་
པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྐྱར་བའི་མིག་ཤེས་ཤིན་རྒྱ་ཡང་བཞེད་ལ། སྐབས་འདིར་དཔེ་
དོན་སྟོར་རྒྱའི་ཤེས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱག་ཁྲག་ལ་མཚན་ཉིད་པ་མེད་བཞིན་དུ་སྐྱར་བ་
ནི་ཤེས་པ་ཉིད་བྱ་དགོས་ཏེ། སྐར་བཤད་པའི་མི་ལས་གྱི་ཤེས་པ་དང་། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་
ཤེས་པ་དང་། ཀེང་རུས་མེད་བཞིན་དུ་སྐྱར་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་རྒྱམས་དང་འབྲེལ།

དེ་ལྟར་ན། ཕྱི་རོལ་མེད་སེམས་རྒྱས་ནི་གང་དུ་ཡོད། ཅིས་པ་ནས། འདི་ལན་གྱིས།
གཞན་དབང་གི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་བ་གསུམ་ནས། གཉིས་པ་
སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་དགག་པ་ནི། རང་རིག་འགོག་པ་ཅམ་གྲགས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་
གཞན་དབང་གི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན། དེ་འགྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་གང་ཡིན་ཞེས་
དྲིས་པ་ལ་ཁོན་རེ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ལ་ཁ་ནང་དུ་ཕྱྱགས་པའི་རང་རིག་འགྲུབ་པོ་ཟེར་ན།
དེ་འགོག་པ་(༡༥ན)ལ་གསུམ། རང་རིག་དགག་པ་དངོས། དེ་ལྟར། ཁས་ལེན་པ་ལ་
གནོད་བྱེད་དང་། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྐྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུང་མེད།
ནས། གཞན་ལ་མོ་གཤམ་བྱས་གནོད་ཅི་ཞིག་སྟེལ། ཞེས་པའི་བར་ཏེ།

འདི་ལ་རྩེད་ཟེད་བཤད་ན། རང་རིག་གི་བསྐྱབ་བྱ་དགག་ །སྐྱབ་བྱེད་མ་ངེས་
པར་བསྟན། རང་ལྟགས་གྱི་ཤེས་པ་རྒྱམས་འགྲུབ་རྒྱལ། དང་པོ་ནི། ལང་ཀར་
གཤེགས་པ་ལས། དེ་ལྟར་རལ་གྱི་རང་གི་སོ། གཙོད་པར་མི་བྱེད་སོར་སོ་ནི། རང་
ལ་རིག་པར་མི་བྱེད་ལྟར། རང་གི་སེམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་བར་། དེའི་ལྷན་དུ། ཡང་ཟོར་གྱིས་སྐྱེས་ལུ་རང་ཉིད་གྱི་ཕྱག་པ་
ལ་ཞོན་མི་རྒྱས་པ་དང་། མེས་རང་ཉིད་པ་སྐྱེས་མི་རྒྱས་པ་དང་། མིག་ཤེས་རང་ཉིད་
ལྷ་མི་རྒྱས་པ་པའིན་དུ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་གྱིས་རང་ཉིད་རིག་པའི་རང་རིག་མི་འཐད་
ཐར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། རང་རིག་འདོད་པ་པོས། རྩོན་འཛིན་ལྷ་ལུ་རང་ཉིད་གྱིས་རང་
ཉིད་རིག་པར་འདོད་པ་མེན་གྱང་། རྩོན་འཛིན་གྱི་ལྷན་ན་གཉིས་སྒྲུང་ཐམས་ཅད་དང་
བྲལ་བའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་ཐ་ཡོད་པ་དེ། ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་རིག་པར་འདོད། དེ་
ལྷ་ནའང་ཤེས་པ་ཁོ་རང་གིས། ཁོ་རང་རིག་པ་ཅམ་ལ་གཞོད་བྱེད་དེ་དག་འཇུག་པ་མ་
ཡིན་གྱི། རྩར་མཐོང་གི་རྩོན་འཛིན་ལྷ་ལུ་ཤེས་པས་རང་ཉིད་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གྱི་
རྣམ་པ་མི་འཆར་པའིན་དུ་རང་ཉིད་རིག་པ་ནི། སྤར་མོས་རང་གི་རྩེ་ལ་རིག་པ་སོགས་
བྱ་བྱེད་གཅིག་རྒྱ་ཐལ་བ་སོགས་འཕེན་པ་ཡིན་ལ། (༢༥)ཤེས་པ་སྐྱི་ཅམ་གྱིས་ལྷན་
ནས་དེ་ལྷར་འཕེན་ན། རེ་སྤྱ་མས་དངོས་སྒྲུ་མ་གསུངས་གྱུང་དགག་བྱ་ལ་གཏུག་པའི་
འཇུག་འཆམས་ལ་ལྷོས་དགོས་དེ། དེ་ཡང་འདི་ལྷར། རྩོན་འཛིན་ཆད་མས་སྐལ་རང་
དངོས་ནས་རང་ཉིད་གྱིས་རང་ཉིད་རིག་ན། དེའི་ཆེ་དེ་གཉིས་སོ་སོ་བར་ཐལ། རང་པའིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་པས། རྩལ་སྟེ། རིག་བྱ་འདི་ཞེས་
རང་དངོས་ནས་གྲུབ་པ་གཅིག་དང་། རིག་བྱེད་འདིས་ཞེས་རང་དངོས་ནས་གྲུབ་པ་གཉིས་
སྒྲུ་འབྱེད་རྒྱས་ན་དེས་པར་གཉིས་དོ་བོ་སོ་སོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། བ་སྒྲུབ་ཏུ་ཡང་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་གྲུབ་
 རང་ཤིག་ཤིག་སུ་། སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་རང་ཤིག་འཛོམས་པ་ནི་
 དེས་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་རང་གི་ཁྱུང་ལ་སྒྲུབ་ཏེ་མ་བཟུགས་མ་དཔྱད་པར་གྲུབ་པ་ཙམ་
 གྱིས་མ་ཆོམ་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ཚུལ་ལ་བཟུགས་ཏེ་དེས་པར་འཛོམས་དགོས་པའི་
 ལྟ་རྟོག་། །

དེས་ན་སེམས་ཙམ་པ་སྟགས་གྱིས་རང་རིག་འདོད་པའི་རྩ་བ་སྤྱང་བྱའི་ཤེས་པ་རང་
མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་ཐུག་ཅིང་། ཐལ་འགྱུར་པས་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ཡང་
སྤྱང་བྱ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་ཐུག་གོ།

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཁར་སང་གི་སྒྲོན་འཛིན་ལྟ་བུ་ལ་རང་དུས་དེར་སྤྱང་བྱེད་
གཅིག་ཡོད་དེ། དེ་རིང་གི་དུས་སུ་སྒྲོན་འཛིན་དེ་དྲན་པ་འཐད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། ཁར་
སང་གི་སྒྲོན་པོ་ལ་དུས་དེར་སྤྱང་བྱེད་ཡོད་པས་དེ་རིང་དྲན་པ་བཞིན་ནོ། ཁྱེད་མེད་ན།
འདིའི་ལན་ལ་གཉིས། དྲན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གྲུབ་(མཇུག)བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་
དང་། དྲན་ཙམ་ལ་བྱབ་པ་མ་དཔེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དུས་བྱིས། ཞེས་སྟགས་
དང་། གཉིས་པ་ནི། གང་བྱིར་གང་གིས་ཡུལ་སྤྱང་གྱུར། ཁྱེད་སྟགས་ཏེ། འདི་ལ་རང་
རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྒྲུབ་ཆུང་བའི་ཞབས་དང་། སྤྱོད་འཇུག་མཁན་པོའི་ཡུགས་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། གཞུང་འདིས་གསལ་བར་བསྟན་ཏེ། མདོར་བསྟན་ན། ཁར་སང་གི་སྒྲོན་
འཛིན་ལ་དུས་དེར་སྤྱང་བྱེད་མེད་ཀྱང་། དེ་རིང་དྲན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲོན་འཛིན་སྒྲ་
མ་དེ་དང་བྱིས་ཀྱི་དྲན་པ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་མིན་པར་ཡུལ་སྒྲོན་པོ་གཅིག་
ལ་མཚུངས་པར་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དྲན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྒར་སྒྲོན་པོ་མ་གཏོགས་སྒྲོན་འཛིན་མ་སྤྱང་ཡང་། བྱིས་སྒྲོན་འཛིན་
ཡང་དྲན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དོ། །ཡུལ་སྒྲོན་པོ་དྲན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་སྒྲོན་འཛིན་
ཡང་དྲན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། སྒར་བྱི་བས་རྒྱག་པ་སྤྱང་གི་དུག་མ་སྤྱང་ཡང་། བྱིས་རྒྱག་
པ་དྲན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དུག་ཞུགས་པ་དྲན་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་རང་ཡུགས་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་འགྲུབ་ཆུང་ནི། འོ་ན་སྒར་གྱི་སྒྲོན་འཛིན་
ལ་དུས་དེར་སྤྱང་བྱེད་རང་རིག་མེད་ན། སྒྲོན་འཛིན་དེ་ཡོད་པར་ཅིས་འགྲུབ་སྟམ་ན། ཡུལ་
སྒྲོན་པོ་གཞན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོན་འཛིན་འགྲུབ་ཏེ། ཡུལ་ལ་སྟེན་ནས་ཡུལ་ཅན་དང་།

ལུ་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་ལུ་ཅན་ལ་འབྱུང་བའི་བྱིར་རྟེ། དེ་ཡང་ཚོགས་གསལ་ལས། ཚད་མ་དང་
གཞལ་བྱ་ལན་ཚུན་ལྟོས་ནས་འཛིག་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། ལྟོན་པོ་རང་
ཉིད་(༡༩བ)ཀྱིས་ལྟོན་པོ་གཞལ་བའི་ཤུགས་ལ་རང་ཉིད་གཞལ་ཞེས་པར་མི་བཟུང་
ངོ། །དེས་ན་ཚུར་མཐོང་ལྟས་སྒྲིན་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་ལ་ལུ་ཅན་པོ་འཇུག་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་ལས་
ལོགས་སུ་ལྟོན་འཛིན་འཇུག་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་དུས་དེར་བཅལ་མི་དགོས་ཏེ། ལྟོན་པོ་
གཞལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟོན་འཛིན་འབྱུང་རུས་པའི་བྱིར་རྟེ། །

དེ་ལྟར། རང་རིག་པ་བཀག་ནས། གཉིས་པ་དེ་ལྟར། ཁས་ལེན་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་
ནི། གཞན་དབང་གི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན། འཛིག་རྟེན་ན་གཤམ་པའི་ཀུན་
རྫོབ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ཉམས་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་བརྟགས་
པའི་ཐབས་མེད་པས། གྲུ་གྲུབ་གྱི་ལུགས་ལས་བྱེ་རྟེན་ལྟར་པ་ལ་ཐར་བ་ཅམ་ཡང་
འབྱུང་ཐབས་མེད་དོ། །ཞེས་ལྟོན་པ་ནི། གཞན་གྱི་ལྟར་ན། ཞེས་པ་ནས། ལམ་ངན་
ཞུགས་ཞེས་པའི་བར་རོ། །

གསུམ་པ་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྒྲངས་པ་ནི། ཁོན་རེ། བྱེད་གྱིས་གཞན་དབང་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བཀག་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་བརྟགས་པའི་ཉེས་པ་བྱེད་ཉིད་
ལ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟངས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྣམ་བཞག་
གཅིག་ཁས་མ་སྒྲངས་གྱི་རང་བཞིན་མེད་བཞིན་དུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་རོ་ཅམ་དུ་རྣམ་
གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པར་ཁས་ལེན་པས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་ལྟོན་པ་ནི། རི་ལྟར་
བྱེད་གྱི་གཞན་དབང་། ཞེས་པ་ནས། བྱིན་སྒྲོལ་སྒྲོལ་བདག་གིས་བཞུན་པར་བྱ། །
ཞེས་པའི་བར་རོ། །

གསུམ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་གྱི་ལུང་དགག་པ་ནི། ཁོན་རེ། བྱེ་རྟེན་མེད་པའི་སེམས་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལུང་གིས་གྲུང་གྲུབ་སྟེ། ས་བཙུལ་ལས། གྱེ་རྒྱལ་པའི་སྤྲེལ་དག །

(༤༠ན)དེ་འདི་སྐྱམ་ཏུ་སེམས་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་སེམས་ཙམ་མོ། །ཞེས་
དང་། ལང་ལང་ཀར་གསེགས་པ་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རྩལ་སྤང་བ་ཡོད་མིན་དེ། སེམས་ནི་སྐྱ་
ཚོགས་རྣམས་སུ་སྤང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་ན། འདི་ལ་
གཉིས། ས་བརྩུ་པའི་ལུང་གི་དགོངས་པ་བཤད། ལང་ཀར་གསེགས་པའི་དགོངས་པ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་བརྩུ་པའི་ལུང་དེས་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་བྱེད་པ་པོ་བདག་
རྟག་པ་དོན་གཞན་སོགས་གྱིས་བྱས་པ་བཀག་ནས། རང་གི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཙམ་
ཞིག་ཏུ་བསྟན་གྱི། ཕྱི་རྩལ་མེད་པར་མ་བསྟན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། མདོན་གྱུར་མེད་ན་
ཕྱོགས་ཞེས་པ་ནས། འཛིག་རྟེན་སྟེས་རིགས་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་ཏེ་གོ་སྟོལ། །

གཉིས་པ་ནི། ལང་ཀར་གསེགས་པའི་ལུང་དེས་ཕྱི་རྩལ་མེད་པའི་སེམས་ཙམ་
གསུངས་ཀྱང་། དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཙན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། མདོན་གྱེ་གང་ལས་ཕྱི་
རྩལ་སྤང་ཡོད་མིན། །ཞེས་པ་ནས། དེས་དོན་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་པའི་བར་ཏེ། དེ་ལང་
སྤར་ས་བརྩུ་པའི་ལུང་དྲངས་མ་ཐག་པས་ནི། ཕྱི་རྩལ་མེད་པའི་སེམས་ཙམ་གཏན་ཐག་
པ་ནས་མ་བསྟན་པས། རྣམ་རིག་པ་རྣམས་གྱིས་མདོན་དེའི་དགོངས་པ་ལོག་པར་བཀྲལ་
བ་ཙམ་ཏུ་ཟད་ལ། ལང་ཀར་གསེགས་པ་ལས། ཕྱི་རྩལ་སྤང་བ་ཡོད་མིན་དེ། །སེམས་
ནི་སྐྱ་ཚོགས་རྣམས་སུ་སྤང་། །ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་གནས་འདྲ་བ། །སེམས་ཙམ་ཏུ་ནི་
ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཕྱི་རྩལ་མེད་པར་བསྟན་ཀྱང་། ལུང་རིགས་
གཉིས་ཀྱི་སྟོན་སྤྱོད་དྲང་དོན་ཏུ་འབྲེལ་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་ནི། ཕྱི་རྩལ་
(༤༠བ)གྱི་གསུགས་སོགས་དང་རང་གི་སེམས་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དང་ཐ་
སྤང་ཙམ་ཏུ་ཡོད་པར་མཚུངས་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཡང་གསུགས་སོགས་ལ་སྤྱག་པར་ཆགས་
པའི་གང་ཟག་གི་ཆགས་པ་རྫོགས་པའི་ཆེད་ཏུ་ཕྱི་རྩལ་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
བསྟན་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། ལུང་ནི། ལང་ཀར་གསེགས་པ་ལས། རི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་

ལ། །སྒྲན་པས་སྒྲན་ནི་གཏོང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་ལ། །སེམས་
ཅན་པ་ཡང་གསུངས་པར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པ་འདིས་བསྟན་ནོ། །

འོན་ལང་ཀར་གསེགས་པའི་ལུང་དེས་དེ་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ན་དང་དོན་ཏུ་བསྟན་ནམ་
ཞེན། མིན་ཏེ། རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་མདོ་ལྟེན་ལང་ནི། །དང་དོན་ཉིད་ཏུ་ལུང་འདིས་
གསལ་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་པར། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་
བུའི་མདོ་ལྟེན་ཡིན་ཞེན། རིགས་དུད་གོངས་པ་དེས་པར་འགྲེལ་པའི་མདོ་ལས་བདགས་
པ་དང་གཞན་གྱི་དབང་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱའི་རང་བཞིན་གསུམ་བསྟན་པ་
ལས། བདགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དང་། གཞན་གྱིས་དབང་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ།
ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་ལ། །ས་བོན་ཐམས་ཅད་རྒྱ་བོའི་རྒྱན་ལྟར་འབབ། །
བདག་ཏུ་རྟོགས་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས། །བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ངས་ནི་དེ་མ་བསྟན། །
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྐྱེས་པ་ལྟེ། རི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ། །སྒྲན་པས་སྒྲན་ནི་གཏོང་བ་ལྟར། །
དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་ལ། །སེམས་ཅན་ཏུ་ཡང་གསུངས་པར་མཛད། །
ཅེས་བྱ་བའི་ལུང་འདིས་དང་དོན་ཉིད་ཏུ་གསལ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་བཙུག་
འདས་གྱིས་མདོ་བཟོད་པ་ལས། དེ་བཞིན་གསེགས་(༤༡ན)པའི་སྤྱིང་པོ་གསུངས་པ་
དེ། ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་ལྟེན་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྒྲུབ་རྣམས་གྱིས་
དེས་པའི་དོན་ཉིད་ཏུ་ཁས་སྐྱངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བའི་དོན་ཉིད་ཡིན་པར་ལུང་འདིས་
གསལ་པར་བྱས་ན། ཞེས་པའི་བར་གྱི་དོན་རྒྱུད་ཟད་གོ་སྒྲུབ་པར་བཟོད་ན། འདིར་རི་ལྟར་
ནད་པ། ཞེས་པའི་ལུང་གིས་དང་དོན་ཏུ་འགྲེལ་བྱའི་མདོ་ལྟེན་རྣམ་པ་གཞན་ནི་བཞིན་དེས་
ཏེ། འགྲེལ་པས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་
ཉིད་གྱིས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་བསྟན་པ་གཉིས་དང་། སྐྱེས་
ཁོངས་ནས་བསྟུས་པ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་། མཐར་

ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བྱུང་པར་བསྟན་པ་གཉིས་ཏེ་བཞིའོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་དུ་གསུངས་པ་དེ་དེ་དུ་ཁས་ལེན་པ་འདི་ལས་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འགྲེལ་བའི་ལུགས་སོ། །

འོན་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཀྱན་གཞི་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་གང་སྟུང་ན། དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱི་མདོ་བརྗོད་པ་ལས། ཞེས་སྟགས་གྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། སྟིང་པོར་རྟག་བརྟན་གསུངས་པའི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་ལང་གསེགས་ཉིད་ལས་གསུངས་པས། དེ་སྟུང་གྱན་གཞི་སྟོན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་ཡང་དྲང་དོན་དུ་འབྱུང་བོ། །ཅེས་ཀྱན་གཞི་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་དཔེ་སྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་དགོངས་གཞི་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཚེས་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་སྒྲས་ཟིན་བཞིན་དུ་སྟོན་པར་མཚུངས་པས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །

མི་སེས་པ་ཁ་ཅིག །དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པའི་བསྟེན་འཆམས་ཆིག་བྱུང་(༡༧)ནས། འགྲེལ་བའི་སྟགས་ཁོངས་སུ་རྟག་བརྟན་གྱི་སྟིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དྲངས་ནས། དེ་ཉིད་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྟེ་གཞན་གྱི་ནང་དུ་ཅི་བཞི། རྟེན་མ་ཉིད་ལ་སྟོན་འཛིན་ལུགས་སུ་སྟངས་ནའང་། དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བ་ལ་ཅོ་འདྲི་བར་བྱེད་པས་རང་ཉིད་བསྒྲས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བྱ་རྣམས་སེམས་ཅན་པས་དཔེ་དེ་དུ་ཁས་ལེན་པར་འགྲེལ་པས་བཤད་ཅིང་། རྟག་བརྟན་གྱི་སྟིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་སེམས་ཅན་པས་མི་ལམ་དུ་འང་དཔེ་དོན་དུ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར།

འོན་སྟིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་འདི་དང་། ཀྱན་གཞི་སྟོན་པའི་མཚན་ཉིད་དགོངས་གཞི་གཅིག་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་སྟུང་ན། རྒྱན་སྟག་པོ་བཀོད་པ་ལས། ས་རྣམས་སྟེ་སྟགས་ཀྱན་གཞི་སྟེ། །བདེ་གསེགས་སྟིང་པོ་དགེ་བའང་སྟེ། །སྟིང་པོ་དེ་ལ་ཀྱན་གཞིའི་སྒྲས། །དེ་བཞིན་གསེགས་རྣམས་སྟོན་པར་མཛད། །སྟིང་པོ་ཀྱན་གཞིར་བསྒྲག་པ་ཡང་། །སྟོ་ཞན་

ནུམ་སྒྲིལ་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་འགར་གྱུན་གཞི་དང་།
སྒྲུབ་སྒྲུབ་སྒྲིང་བོའི་མིང་གིས་གསུངས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་ཟབ་མོ་སྒྲོ་
ཞན་པས་མི་ཤེས་པར་གསུངས་པས་གོ་རུས་སོ། །སྒྲིང་བོའི་མདོ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་འདིར་དགོངས་
པ་ཅན་དུ་འགྲེལ་རྒྱ་ནི། རྒྱུད་སྒྲུབ་མའི་བཤད་བྱ་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་སྒྲིང་བོའི་མདོ་དང་
གཏན་མི་གཅིག་སྟེ། རྒྱུད་གསུམ་དར་ལུག་ཆེན་བོའི་མདོ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པར་སྒྲིན་པའི་མདོ་ནུམ་སྒྲིལ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་ལུང་འདིས་ཕྱི་རྒྱུ་ཀྱི་དོན་དང་ནང་གི་སེམས་གཉིས་ཡོད་མེད་མཚུངས་
པར་བཞེད་དེ། འོན་ཀྱང་མདོ་སྒྲིལ་པས་བསྒྲུབས་ཤིང་། སེམས་ཅན་པས་(༤༩ན)བཀའ་
པའི་རྒྱལ་ཕྱན་ཆ་མེད་བསགས་པའི་ལིངས་པོ་ལ་ཕྱི་རྒྱུ་རྒྱལ་སྒྲུ་འདོད་པ་ལྟར་གཏན་
ཁས་མི་ལེན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་བསྟོན་མེད་ལ་ཕྱི་སྟོན་དང་ནང་བཅུད་ཅེས་གྲགས་
པ་ལྟར། ལུམ་པ་སྒྲུམ་སྒྲུ་སྟགས་ལ་ཕྱི་རྒྱུ་ཀྱི་དོན་ཞེས་ཐ་སྟོན་གྱིས་ཐར་བཏགས་ནས་
བཞག་པ་ཅམ་ཞིག་ཁས་ལེན་པའོ། །

འོན་ལུགས་འདིས་མདོའི་དྲང་དེས་ཀྱི་འཛིག་འཆམས་གང་ལ་འདོད་སྒྲུམ་ན། དེ་
ལ་སྒྲུར་དེས་པའི་དོན་ཞེས་པ། ཆོས་གང་དང་གང་གི་རང་བཞིན་ནམ་གསལ་གསལ་ལུགས་
མ་བཅས་པ་དེ་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། ཆོས་དེའི་རང་བཞིན་དེ་ལས་གཞན་དུ་དྲངས་མི་རུས་
པར་དེ་ཅམ་ཞིག་དྲངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དྲང་བའི་དོན་ནི། ཆོས་དེའི་རང་བཞིན་ནམ་གསལ་གསལ་ལུགས་དེ་མིན་པར་ཆོས་དེའི་
སྒྲིང་དུ་བཅོས་མཁམས་གསར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ནི་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། ཆོས་འདིའི་
གནས་ལུགས་སམ་རང་བཞིན་དེ་ཅམ་དུ་མ་དེས་པར་ད་དྲང་དེ་ལས་གཞན་དུ་སྒྲུར་
དྲང་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་གཞུགས་ལྟ་བུའི་སྒྲིང་དུ་དེའི་དེས་པའི་དོན་ནམ། གསལ་གསལ་དེ་ཉིད་

བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། ངེས་
དོན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་ཆ་ནས་ངེས་བཞག་པའོ། །ཡང་གཞུགས་
ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་དང་པོའི་དོན་དམ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་མདོ་རྣམས་
དང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དཔེ་དང་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་བཞག་
པའི་བྱིར་རོ། །

དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་པར། དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་སྒྲོག་མི་ཟད་པའི་
མདོ་ལ་མོགས་པ་དག་(༤༩བ)ལས་ཀྱི་ཆེར་བསྟན་པ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱའོ། །བྱོགས་
ཅམ་ཞིག་ནི་བཟོད་པར་བྱས་ཏེ། དཔེར་ན་ཐག་པ་བསྟོགས་པ་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་སྐུལ་དངོས་ལ་
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་དུ་མ་བཏགས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་ཡང་
གཞན་གྱི་དབང་བྱས་པ་ཅན་ལ་ནི་ཀྱན་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་
མིན་དང་། གཞན་ལ་སྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་བས་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་བྱས་པ་ཅན་
ཡིན་ནོ། །གཞུང་བཞིན་པའི་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་བྱས་པ་ཅན་གཞུགས་བརྟན་
དང་འདྲ་བ་ལ་བཏགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སངས་རྒྱུ་གྱི་སྦྱོད་ལུ་ལ་ནི་དངོས་པོ་
ཡིན་ཏེ། ཀྱན་དུ་མ་བཏགས་པའི་བྱིར་རོ། །དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རེག་པར་རང་
བཞིན་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པས་དེ་ཉིད་བྱགས་སུ་རྒྱུད་པའི་བྱིར་། སངས་
རྒྱུ་ཞེས་བཟོད་དོ། །དཔེ་བྱིར་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་དང་གཞན་གྱི་དབང་དང་ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་མདོའི་
དགོངས་པ་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པར་འདིའི་དོན་རྒྱུ་ཟད་བཤད་ན། རི་སྐད་
བཤད་པའི་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གཤམ་པར་འགྱུར་བས་དེ་བཟོད་ན། ཁོ་ན་རེ། དགོངས་
འགྲེལ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པ་དྲང་དོན་ཡིན་ན། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དང་། དེ་སྟོན་པ་

དང་དོན་དུ་འགྲོ་ལུགས་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་སྟེ་མ་ན། དང་པོ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱས་པར་སྒོ་གྲོས་
མི་ཟད་པའི་མདོ་ལ་སྟོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་བར་བྱ་ཞིང་། འདིར་ཡང་དོན་ཉིད་གསུམ་
གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་ཕྱོགས་ཅུ་མ་བཟོད་ན། དཔེར་ན་སྐུ་ལ་གྱི་རང་(༤༡ན)བཞིན་ནི་
ཐག་པ་བཞུགས་པ་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་དང་། སྐུ་དངོས་ལ་ཡོངས་གྲུབ་དང་། ཐག་
པ་གཞན་དབང་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་ནམ་གཤིས་ལུགས་དེས་དོན་དེ་ཡང་
འདུས་བྱས་གཞན་དབང་རྣམས་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་རྣམས་
རང་བཞིན་ནམ་གཤིས་ལུགས་དེར་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡིན་
ཏེ། བྱས་པ་ཅན་དང་རང་བཞིན་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་། རང་བཞིན་ནམ་གཤིས་ལུགས་སམ་དེས་དོན་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཇི་
ལྟ་བུ་མཐུན་པའི་དངོས་ཀྱི་ལུལ་དེ་ལ་ནི་ཀུན་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཡོངས་གྲུབ་
དངོས་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་དེར་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཇི་ལྟ་བུ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་མ་
རེག་པར་ཏེ་དེའི་སྣང་བ་རྒྱུ་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་འབའ་ཞིག་གཟིགས་པའི་
ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཏེ། དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་བཞག་གོ། ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། འདིར་དངོས་
པོ་བྱས་པ་ཅན་བདེན་སྣང་གི་ཆ་ལ་བྱེད་པ་དོན་མིན་ཞིང་། མི་རེག་པའི་དོན། རང་བཞིན་
དེ་ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་བྱས་པ་ཅན་གྱི་སྣང་བ་རྒྱུ་པ་ལ་བྱས་ཏེ། མདོར་ན་དེ་བཞིན་
ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་གི་སྒྲོས་པ་རྒྱུ་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ཞེས་བཟོད་
ཅེས་པའི་དོན། དེའི་སྒྲིང་དོད། ཏུ་ཏྟ་བུ་རྒྱ། ཞེས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་
འཇུག་པས། རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་བཟོད་དོ། །ཞེས་པར་འགྱུར་
པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲར་ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་ཞེས་པར་སངས་རྒྱས་(༤༡བ)ཀྱིས་
བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

འདིར་བཤད་པའི་བྱས་པ་ཅན་ཞེས་པ་བདེན་སྣང་ལ་ངེས་པར་བྱེད་ན། ཅ་ཤིས།
རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་ཞེས་བྱར། །དེ་ནི་ཐི་ལྷར་རིགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་བཤད་
པའི་སྒྲུབས་གི་བྱས་པ་ཅན་ཡང་བདེན་སྣང་ལ་བྱ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ད་
ལྷར་བཏགས་པ་དང་། །ཞེས་སྒྲུབས་གི་དོན་ནི། བཤད་ཚུལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱམས་
ལུས་གིས་ལེའུ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་བཅུན་པ་ངེས་དོན་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ངོ་བོ་
ཉིད་གསུམ་བཅུན་པ་དང་དོན་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། བྱམས་ལུས་
གི་དོན་མདོར་བསྟུན། གསུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གི་བར་རེ་རེ་ལའང་གདགས་གཞི་
གཞན་དབང་གི་ཆ་རེ་རེ་དང་། བཏགས་ཆོས་ཀྱན་བཏགས་གི་ཆ་རེ་རེ་དང་། དེས་སྟོང་
པའི་ཡོངས་གྲུབ་གི་ཆ་རེ་རེ་བཞག་ནས་སྟོང་ཉིད་ཤུམ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ལ་སྦྱར་དགོས་
ལ། དགོངས་འགྲེལ་དུ་ནི་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་རང་མཚན་གིས་གྲུབ་པར་
བསྟན་པས། རང་མཚན་གིས་གྲུབ་པ་ནི་འདིར་དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་ཀྱན་བཏགས་
པར་བཤད་པས་དེའི་རང་བཞིན་ནམ་ངེས་དོན་མིན་ལ། དེས་ནི་དེ་ལྷར་སྟོན་པའི་དགོངས་
འགྲེལ་དང་དོན་དུ་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་ངེས་དོན་གི་རྣམ་གངས་དོན་དམ་བདེན་པ་བཟྃ་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་
མདོ་ནི། ངེས་དོན་གི་མདོ་དང་། དང་དོན་གི་རྣམ་གངས་ཀྱན་ཟློབ་བདེན་པ་བཟྃ་བྱའི་
གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་མདོ་ནི། དང་དོན་གི་མདོར་བཞག་སྟེ། ཞི་འཚོ་ཡབ་བྲས་ལྷར། ལྷ་ཐི་
བཞིན་པ་ཞེས་སྦྱར་མི་དགོས་སོ། །འདི་དག་རྗེ་སྤྱ་མའི་བཤད་སྟེལ་ཤིན་ཏུ་འགངས་ཆེ་
བར་སྣང་བས་སྦྱོས་ཏེ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྷར་ན་སེམས་ཙམ་བྱེ་(༤༤ན)བྲག་རྩ་དགག་པའི་གཞུང་འདི་རྣམས་བསྟན་
བཅོས་འདིའི་དགའ་པའི་གནས་སུ་གགས་པ་ལྷར། རྗེ་སྤྱ་མའི་དགོངས་པ་གཉིད་བྱིན་
པར་བཤད་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་སྤྱག་པར་ཤེར་བྱིན་ལྷག་ཚུལ་སེམས་ཙམ་པའི་

འདོད་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་སྤྱི་འགྲུབ་རྩལ་གྱིས་
 སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་རྣམས། གཞུང་བམེད་པར་འཛིན་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། ཞེས་
 སྟགས་གྱིས་བརྟེན་ནས། དེ་འགོག་པ་ནི། ཐོག་མར་བསྐབ་བྱ་བྱི་རྩལ་མེད་པའི་སེས་
 པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དཔེ་དོན་འགོག་པ་དང་། དེ་རྗེས་སྐབ་བྱེད་ཚད་མ་དང་
 ལུང་གཉིས་རིམ་པ་ལྟར་འགོག་པ་ལ་སྦྱར་རྟེ། དེ་ཡང་། གཞུང་བམེད་པར་འཛིན་པ་མ་
 མཐོང་ཞིང་། ཞེས་པ་ནས། སྤྱི་ལྷན་ལུལ་མིན་རང་བཞིན་ཡོད། ཅིས་པའི་བར་གྱིས་
 སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་བརྟེན། བྱི་རྩལ་མེད་སེམས་དཔེ་ནི་གང་དུ་ཡོད། ཅིས་པ་ནས།
 སྤྱི་ཡང་མེད་ཅིས་དོན་འདི་སེས་པར་གྱིས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བྱི་རྩལ་མེད་པའི་སེམས་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དཔེ་དང་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་འགོག། གཤམ་ཏེ་གཞུང་མེད་
 འཛིན་པ་ཉིད་བྱལ་ཞིང་ཞེས་པ་ནས། སྤྱི་བས་ལྷན་བདག་གིས་བསྟན་པར་བྱ། ཞེས་པའི་
 བར་གྱིས་སྐབ་བྱེད་ཚད་མ་འགོག། མཛོན་འགྱུར་མཛོན་བྱུགས་ཞེས་པ་ནས། དེས་དོན་
 སེས་པར་གྱིས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་འགོག་རྩལ་རྣམས་སེས་པར་བྱའོ། །
 སྤྱི་བདེ་ཐོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་གྱིས་ནི། བྱི་རྩལ་མེད་པར་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་
 བཀའ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་འདོད་དེ། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་རབ་ལས་(༤༤བ)སེས་པར་འགྱུར་
 རོ། །དེ་ལྟར་གཞན་སྤྱི་དགག་པ་བརྟེན་ཟེན་ཏོ། །

གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ལས་སྤྱི་བ་འགོག་པ་ནི། གཅེར་བུ་བན་རེ། རྩ་བུ་ལྟ་བུ་ཉེར་
 ལེན་འཛིམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བདག་སྤྱི་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་སྟེན་རྩ་མཐན་སྟགས་ལ་ལྟོས་
 ཏེ་གཞན་སྤྱི་ཡིན་པས། བྱུགས་རེ་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོན་རྣམས་མི་འཇུག་གོ་
 སྟམ་ན། དེ་འགོག་པ་ནི། གཉིས་ལས་སྤྱི་བ་རིགས་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན། ཞེས་སྟགས་ཏེ་གོ་
 སྤྱའོ། །བཞི་པ་རྒྱ་མེད་ལས་སྤྱི་བ་དགག་པ་ནི། རྒྱང་འཕེན་པན་རེ། འབྲས་བུ་རྒྱ་ལས་སྤྱི་
 བར་ཁས་ལེན་ན་བདག་གཞན་རེ་རེ་བ་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྤྱི་མོད་དེ། ཁོ་བོ་ཅག་རྒྱ་ལ་

མ་ལྟོས་པར་སྒྲེ་བ་ལས་ལེན་པས་སྤར་བཤད་པའི་སྒྲོན་གསུམ་པོ་དེ་མི་འདུག་གོ་སྒྲུམ་
ན། དེ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱ་མེད་ཁོ་ནར། ཞེས་པ་ནས། མ་བཤད་འབྱུང་བ་འདི་དག་
ལྟ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་བར་དེ། རྒྱང་འཕེན་འདིས་འབྲས་བུ་རྒྱ་མེད་ལས་
སྒྲེ་བ་ཡོད་འདོད་ཅིང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱར་འདོད་པ་དང་། ཆོ་འདིའི་རྣམ་ཤེས་པ་མའི་ལུས་
ཀྱི་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་སྒྲེ་བ་སོགས་ཀྱང་འདོད་དེ། འགལ་འདུལ་ལས་ལེན་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། འོན་ཏེ་མཐའ་བཞི་ལས་སྒྲེ་བ་བཀག་པ་འདིས་
ཅི་ཞིག་འབྱུབ་སྒྲུམ་ན། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་པར་འབྱུབ་པོ། ཞེས་སྒྲོན་
པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང་གཞན་དང་། ཞེས་པའི་རྒྱང་པ་གཉིས་ཏེ། ཕྱིར་དགི་
འདུས་བྱས་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་དེ། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་
མི་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ས་བོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོག་(༤༥ན)
གསལ་དུ་འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲུ་ནི་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་རང་ལས་སྒྲེ་བ་དང་འབྲེལ་
གྱི་ཡོད་པ་དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཀག་པར་དོན་གྱིས་འབྱུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་
པའི་དོན་གྱིས་འབྱུབ་ཚུལ་ནི། མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྒྲེ་བ་ཉགས་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་
མི་སྒྲེ་བ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་པ་འདི་ལ་དགོངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་འདི་ཡན་ཆད་དུ་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བེད་དུ་གཏན་ལ་ཡབས་
ནས། གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བ་ལ། རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར་དངོས་ཀྱི་
དོན་དང་། བསྟུམ་ཏེ་བསྟན་པ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཅུང་ཟད་སྤངས་ན་འདི་
ལྟར་མཛོན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འགོག་གིས་སྒྲུབས་འདིར། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་
པའི་ཤུལ་དུ་ཐ་སྟད་ཅམ་དུ་ཡོད་པར་འཛོག་པའི་བདེན་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གཅིག་སྒྲོན་
པར་བཞེད་པ་ལ་འདི་ཡན་ཆད་དུ་འདུས་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བེད་དུ་བསྟན་པ་ལ་ཚུད་
པ་སྤང་སྟེ། ཐ་སྟད་ཅམ་དུ་འདུས་བྱས་སྒྱིར་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་བྲག་དུ་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་

སྤྱི་བ་དང་། དེ་ལྟར་རྒྱལ་ལམ་བྱས་པའི་འབྲས་ལུན་མས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་
རྣམས་སྟོས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་འདི་ལ་བཞི། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་དེ་ལྟར་སྤྱང་བའི་སྤྱི་བ་མི་འཐད་
པའི་ཚུད་སྤང་། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཚུད་སྤང་།
རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྤྱོད་གང་ན་མི་སྤྱོད་པར་ཐལ་བའི་ཚུད་སྤང་། དེ་ལྟར་རྒྱལ་ལམ་བྱས་
པའི་འབྲས་ལུན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དངོས་པོ་རྣམས་རང་དངོས་ནས་མ་གྲུབ་
ན་བྱིས་པ་(༤༧)མོ་སྤྱི་བོ་མཐའ་དག་ལ་བྱི་ནང་གི་འདུས་བྱས་མི་འདྲ་བ་སྤྱོད་ཆོག་ས་
པ་འདི་དག་ལྟལ་རང་དངོས་ནས་ཚུགས་སྤྱབ་པ་ལྟ་སྤྱང་བ་འདི་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན།
དེའི་ལན་ནི་གང་གིས་སྤྱོད་ཆོག་ས་དང་མཚུངས། ཞེས་སོགས་གྱིས་མ་རིག་པས་བསྟན་
པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྤྱང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་ནས། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ན་མ་རིག་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདྲ་བྱེད་འབྱུང་བ་དང་། མ་རིག་པ་མེད་པར་འདྲ་བྱེད་མི་འབྱུང་བར་
གཞུངས་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་མཁུངས་པ་དང་མི་མཁུངས་པའི་གང་ཟག་སོ་
སོ་ལ་དགོངས་སོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཏི་མུག་བརྟེན་ནས་ལས་འབྱུང་ཞེས་
པའི་ཤོ་ཀ་གཅིག་གོ། །

གཉིས་པ་ནི་ཡང་ཁོ་ན་རེ། འདུས་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན། མོ་ཤམ་སྤྱི་
བཞིན་དུ་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་མེད་སྤྱང་ལ་སྤྱང་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་ཚུད་པ་
ནི། གལ་ཏེ་དངོས་རྣམས་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ན། ཞེས་པས་བསྟན་ནས་དེའི་ལན་ནི། གང་
དག་རབ་རིབ་ཅན་སོགས་ལྟལ་འགྱུར་བ། ཞེས་པ་ནས། མོ་ཤམ་སྤྱི་དང་མཚུངས་པར་
ཐལ་མི་འགྱུར། ཞེས་པའི་དྲགས་གྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་སུམ་སོགས་འདི་དག་དེ་
ཉིད་དུ་མེད་ཅིང་། ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་འདིས། རང་སྤྱི་བྱུང་ཁྱེད་སྤྱི་བས་སྤྱང་བ་དང་སྤྱི་
སྤྱི་སོགས་དོན་དམ་པར་བརྟེན་དུ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་བདག་སྟོན་ཅམ་དུ་ཡོད་པར་

འདྲི་པ་ལོ། །ཉན་ཐོས་སྡེ་པ། ཁོ་རང་གི་འདྲི་པ་དཔེར་བྱས་ནས་སུམ་སྟགས་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་འཐད་དོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་
པ་དོན་གསལ་དུ། སྤྱིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་པར། རི་ལྟར་བྱེ་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྟོ་
(༤༥ན)པའི་ལུགས་ལ། ཞེས་སྟགས་དོན་སྟོ་པའི་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། འདིར་བཤད་
བ་གཉིས་གནད་གཅིག་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི་ཡང་ཁོ་ན་རེ། འདུས་བྱས་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྟེན། གང་ན་མི་སྟེ་
བར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། དེའི་ལན་ནི་འདུས་བྱས་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྟེ་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཁོ་ནས། བརྟེན་ནས་སྟེ་བ་ཅམ་ཞིག་འཐད་ལ། བརྟེན་ནས་སྟེ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་ན་
མཐའ་བཞི་ལས་སྟེ་བར་འཛིན་པའི་ལྟ་རན་གྱི་དུ་བ་ཡང་གཅོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་སྟོན་
པ་ནི། གང་བྱིར་རྒྱ་མེད་པ་དང་དབང་ལྷག་གི། ཞེས་སྟགས་ཤོ་ལོ་ག་གསུམ་གྱིས་སྟོན་
པར་བྱེད་དོ། །

བཞི་པ་ནི། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཁྱོད་དང་གྲུ་སྟེབ་སྟགས་གྱིས་དཔེ་མའི་བརྟེན་བཅོས་
འདི་རྣམས་སུ་སོ་སོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཐྱོགས་ལ་རིགས་པའི་དབྱུང་པ་ཞིབ་མོ་
སྟར་བཤད་མ་ཐག་པའི་བཀྲལ་ལན་འདི་ལྟ་བུ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་གང་སྟམ་ན། མཐར་
འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ལྡོག་པའི་བྱིར་དུ་ཡིན་གྱི། བ་རོལ་པོ་ཐེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ཅམ་གྱི་ཆེད་
དུ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། སོ་སོ་སྟེ་བ་རྣམས་ནི། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་
དབྱུང་པ་ནི་སྟར་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར། ཅེས་པའི་བར་ཏེ། མདོར་ན། དེ་ཉིད་དེ་ལས་
འབྱུང་མིན། ཞེས་པ་ནས། འདི་མན་ཆད་དུ་རིགས་པའི་དབྱུང་པ་བྱས་པས་འདུས་བྱས་
མཐའ་བཞི་ལས་སྟེ་བར་འཛིན་པ་སྟགས་ཀྱན་བཏགས་གྱི་མཐར་འཛིན་རྣམས་ལྡོག་
ཅིང་། དེ་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟན་སྟེས་གྱི་མཐར་འཛིན་རྣམས་ལྡོག་ །དེ་རྣམས་ལྡོག་
པས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་རིག་པ་ལྡོག་སྟེ། གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གདམས་

པའོ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་(༤༦)པས་སྐུ་བ་པའི་རྩལ་བཤད་ཟེན་དོ། །

གཉིས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་སྐུ་བ་པ་ལ་གསུམ། ཐར་འདོད་
 གྱིས་ཐོག་མར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་སྐུ་བ་པ་དག་ག་དགོས་པར་བསྟན་ནས། བདག་
 དང་བདག་གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐུ་བ་པ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་རྩལ། བདག་དང་གིང་
 རྟའི་དབྱུང་པ་དངོས་པོ་གཞན་ལའང་བསྐྱེད་རྩལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཉམ་མོངས་སྒྲིན་
 རྣམས་ཞེས་སོགས་ཏེ་གོ་སྟེ། །

གཉིས་པ་ལ། བདག་རང་བཞིན་གྱིས་སྐུ་བ་པ་དག་ག་པ་དང་། བདག་གི་བ་རང་
 བཞིན་གྱིས་སྐུ་བ་པ་དག་ག་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། བདག་རང་གི་
 རོ་བོས་སྐུ་བ་པ་དག་ག་པ་དང་། བརྟན་ནས་བསྟགས་པ་ཙམ་དུ་སྐུ་བ་པར་བསྟན་པའོ། །
 དང་པོ་ནི། འདི་ནས་བཟུང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་བདག་མེད་དངོས་ཆོས་དང་བྱལ་བྱིར། ཞེས་
 པ་མན་ཆད་དང་། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་རང་འཛིན་རྟེན་ནི་དངོས་པོ་མིན། ཞེས་པ་ནས།
 མ་བརྟགས་གྲགས་པར་གཏི་མུག་ལས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་རོ། །དང་པོ་འདི་ལའང་
 གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། བདག་ཕུང་གཅིག་ཐ་དད་སོགས་སུ་བཞུགས་ཏེ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་
 དག་ག། གང་དུའང་བཞུགས་ཏེ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་དག་ག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ནས། ཅེ་
 མོ་མཐོ་བར་གྱུར་པ་འདི་དག་གོ། ཞེས་པ་ཡན་ཆད་དང་། གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་དེ་
 ཉིད་གཞན་ཉིད། ཅེས་པ་མན་ཆད་དོ། །དང་པོ་འདི་ལ་རྣམ་དབྱུང་ལྟའི་སྒོ་ནས་བདག་
 རང་བཞིན་གྱིས་སྐུ་བ་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ལས། གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་པོ་གཉིས་
 དག་ག་པ་དང་། ལྷག་མ་གསུམ་དག་ག་པའི་རྩལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གྱེ་མ་གཞན་གྱི་རྣམ་
 པོར་འཕྱར་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་ཡན་ཆད། གཉིས་པ་(༤༧)ནི། ཕུང་བོར་བདག་ཡོད་
 མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ཏེ། བདག་ཕུང་རོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཞན་
 ལུགས་དག་ག་པ་དང་། རོ་བོ་གཅིག་པ་རང་སྟེའི་ལུགས་དག་ག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བ་

པོ་རྟག་དངོས་ཞེས་པས་གཞན་སྡེའི་ལུགས་བརྗོད་ནས། མོ་ཤམ་སྤྱར་སྒྲེ་བ་དང་བྲལ་
ཕྱིར། །ཞེས་སྟགས་ཀྱིས་དེ་འགོག་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་གུངས་ཅན་པས། བདག་ཤེས་
རིག་གི་སྒྲེས་སྤྱེས་པ་ལྟར་ཆོས་ལྡན་ལྟར་དང་། བྱེ་བྲག་པས་བདག་ཡོན་ཏན་དགུ་ལྟར་
ཏེ། མདོར་ན་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་སྤང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་ཞིང་དོན་གཞན་པ་
རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་འདོད་ལ། དེ་འགོག་པ་ཡང་། དེ་འདྲའི་བདག་
ཡོད་ན་སྤང་པོ་ལས་ལོགས་སུ་ངོ་བོ་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་རིགས་པས་འགོག་པར་མཛད་དེ་གོ་སྤྱོད། །

གཉིས་པ་རང་སྡེའི་ལུགས་དགག་པ་ལ་གཉིས། །འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་སྤྱེ། ཞེས་ཏེ། རང་སྡེ་འདི་དག་གིས་
བདག་གི་མཚན་གཞི་ནི་མཐར་གཏུག་ན་བརྟགས་ཤིང་དབྱུང་ནས་འཛིག་ལ་འདི་ཡང་
སྤང་པོ་ཉིད་ལས་ལོགས་སུ་སྤྱར་པ་མེད་པས་སྤང་པོ་ཉིད་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་
དེ། ཁཅིག་གིས་སྤང་པོ་ལྡོ་ཆར་དང་། ཁཅིག་གིས་སྤང་པོ་རེ་རེ་བ་དང་། ཁཅིག་གིས་སྤང་
པོའི་རྒྱན་ལ་འདོད་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་བདག་བཏགས་ཡོད་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་ལོག་ནས་
འབྱུང་བའི་གནས་མ་སྤྱུ་པ་མ་གཏོགས་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། (༤ མ་བ)སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དགག། །
བདག་མེད་རྟོགས་པས་བདག་ལྟ་སྤྲོང་མི་རུས་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ནས།
དེའི་ཕྱིར་རར་འཛིན་སྒྲོ་དེ་རྣམས་ལ་མིན། །ཞེས་པའི་བར་དང་། གཉིས་པ་ནི། བདག་
མེད་རྟོགས་ཆེ་རྟག་པའི་བདག་སྤྲོང་ཞིང་། །ཞེས་སྟགས་སོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ཏེ།
སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བརྗོད་པ་དང་། སྤྱབ་བྱེད་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། སྒྲེ་འགྱུར་དེའི་ངོ་བོ་རྟོགས་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་བར་དང་། གཉིས་པ་ནི། གང་
ཕྱིར་སྟོན་པས་སྤང་པོ་བདག་གོ་ཞེས། །ཞེས་སྟགས་སོ། །དང་པོ་འདི་ལ་ཡང་གསུམ་

སྟེ། བདག་མེད་པ་སྟགས་སུ་ཐལ་བ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་དྲི་བ་ལ་ལན་མཛད་རིགས་
བར་ཐལ་བ། ལུང་པོ་མེད་པ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
ཏེ་ལུང་པོ་བདག་ན། ཞེས་ཏེ། འདི་ལ་རིགས་པའི་རྩ་བ་ལྟ་ཡོད་དེ། བདག་མང་པོར་ཐལ་
བ། བདག་རྩམ་ཡོད་དུ་ཐལ་བ། བདག་འཛིན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཐལ་བ། ལྷག་མེད་
གྱི་ཆོ་བདག་ཆད་པར་ཐལ་བ། ལྷག་མེད་གྱི་ལྷ་རོལ་དུ་བདག་སྟེ་འཛིན་བྱེད་པར་ཐལ་
བའོ། །བྱེད་པོ་མེད་པས་དེ་འབྲས་མེད། །གཞན་གྱིས་བསགས་ལ་གཞན་གྱིས་ཟ་བར་
འགྱུར། །ཞེས་བ་རྣམས་ནི་ཐལ་འགྱུར་ལྷ་པ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན་དེ་ལྷར་འཕེན་པ་
ཡིན་པས་རིགས་པ་ལྷ་པའི་ནང་དུ་འདུས་སོ། །དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་
ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན། རང་སྟེ་ཉིད་གྱིས་ཁས་ལེན་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱི་ལུང་དང་
དངོས་སུ་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། བཞི་པ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན། ལྷ་རོལ་པོ་འདི་ལ་
གྲགས་པའི་མཐར་འཛིན་ཁས་བླངས་བསམ་ཁས་(༤༥)བླངས་འགལ་བར་འགྱུར་ཞིང་།
གསུམ་པ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན་ཡང་ཁས་བླངས་དངོས་སུ་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ལྷ་
པ་ལ་འདོད་ན། བདག་སྟངས་ཅིག་སྟེ་གཉིས་དོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོར་བར་
འགྱུར་བས་བྱེད་པ་པོ་མེད་པ་དང་། མ་བྱས་པ་དང་ཐུད་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་འཇུག་པར་
འགྱུར་ཏེ། རིགས་པའི་འཕུལ་འཚམས་ཞིབ་དུ་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཛིན་རྟོག་མཐའ་ལྡན། ཞེས་ཏེ། ལུང་པོ་ཉིད་བདག་ཡིན་ན།
བདག་དང་འཛིན་རྟོག་མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་སྟགས་གྱི་དྲི་བ་ལ། དུས་དེ་ཉིད་དུ་ལན་
ལུང་སྟོན་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐབས་དེར་རྟོགས་བྱང་ལ་སྟགས་པ་རྣམས་ལ་ལུང་པོ་མི་
རྟག་པ་དང་། སྟེ་བ་ཕྱི་མ་ཡང་རྒྱན་འཇུག་པ་སྟགས་སུ་སྟོན་པའི་སྟོན་དུ་རུང་བའི་བྱིར་
རོ། །རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། བྱེད་གྱིས་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ། ཞེས་ཏེ།
འདི་འཕུལ་འཚམས་ཞིབ་དུ་མ་ཤེས་ན་ལུང་པོ་ལ་བཏགས་པའི་ང་ཅམ་དང་མཆུངས་པ་

སྒྲོངས་མི་རྒྱས་པར་འགྱུར་བས། འདི་ལྟར་གཤམ་དགོས་ཏེ། རྒྱར་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པའི་
བདག་གི་འདོད་ཚུལ་བརྟེན་པ་ཐམས་ཅད་གྲང་། རར་འཛིན་ལྟན་སྒྲིམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་
གཉིས་ལས་དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་དེ་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
ན་ཡུང་པོ་ཉིད་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་ལ། རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་མངོན་
སྤྲུལ་དུ་མཐོང་བའི་དོན། ཡུང་པོ་མེད་པར་མཐོང་བ་ཙམ་ལ་བྱེད་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ།
དེའི་ཆེ་རར་འཛིན་གྱི་དམིགས་པའི་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་མཐོང་བ་གང་
ཞིག །ཡུང་པོ་ཉིད་(༤༥)དེའི་དམིགས་པར་འགྱུར་པའི་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པ་དེ་ཡིན་པར་བྱོད་གྱིས་ཁས་སྤངས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་རང་སྡེ་ལ་འཇུག་དགོས་སོ། །

དེ་ལྟར་རིགས་པ་བདུན་གྱིས་ཡུང་པོ་བདག་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་བརྟེན་ཆེན་
ནས། གཉིས་པ་ཡུང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཡུང་པོ་
བདག་ཏུ་འདོད་རིགས་དེ། རང་ཅག་གི་སྟོན་པའི་མདོ་ལས། བདག་གི་སྤྲུལ་དུ་ཡང་
དག་པར་ལྟ་བུ་དེ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཡུང་པོ་ཁོ་ན་ལ་ལྟ་བར་གསུངས་པ་སོགས་
གྱི་རྟགས་ལས་འགྲུབ་པོ། ཞེས་པའི་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ནི། གང་བྱིར་སྟོན་པས་ཡུང་པོ་
བདག་གོ་ཞེས། ཞེས་པས་བརྟན་ནས། དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་
པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོགས་པ་དང་དབྱིབས་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། དེ་ནི་ཡུང་ལས་གཞན་བདག་འགོག་པས་ཏེ། ཞེས་སོགས་དང་། གཉིས་
པ་ནི། དེ་ཆེ་དེའི་ཡན་ལག་ཚོགས་གནས་རྣམས། ཞེས་པ་ནས། བྱེད་པོ་མེད་ལས་
མེད། ཁྱེས་པའི་བར་གྱིས་ཡུང་པོ་ཚོགས་པ་དང་དབྱིབས་བདག་ཡིན་པ་བཀག་ནས།
གང་བྱིར་གྲུབ་པས། ཞེས་སོགས་ཤོ་ག་གཉིས་གྱིས་དོན་བརྟུལ་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་འདི་ཡན་གྱི་ཡུང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་རྒྱས་པར་བརྟེན་
ནས། གཉིས་པ་བདག་མེད་རྟགས་པས་བདག་ལྟ་སྒྲོང་མི་རྒྱས་པར་ཐལ་བ་ནི། གཞན་

ཡང་རང་ཉེ་བྱེད་ཅག་གི་ལྷགས་ལ་ལུང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ཡིན་ན།
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོན་གང་ལ་བྱེད་ཅིས་དྲིས་པས། ལུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་
རྟོག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་ཅིས་བདག་མེད་མངོན་(༤༧ན)
སྒམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་བྱེད་དོ་སྒྲམ་ན། དེ་ཅིས་ཞིག་བསྒྲམས་པས་འཛིག་ལྟ་ལྟ་
སྒྲིལ་སྒྲོང་བར་འདོད་པ་ནི། བཤད་གང་གྱི་གནས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བདག་མེད་
རྟོགས་ཆེ་ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་བདག་ལུང་གཉིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་བཀག་ཐེན་
ནས། གཉིས་བ་རྟེན་དང་བ་རྟེན་པ་ཐོགས་ལྷག་མ་གསུམ་དགག་པ་ནི། ལུང་པོར་བདག་
ཡིད་མ་ཡིན། ཞེས་ཐོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་སྟེ། དེ་ལ་རྣམ་དབྱུང་རྣམ་པ་ལྟ་ནི། བདག་ལུང་
གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། ཐ་དད་པ་གཉིས། ལུང་པོ་ལ་
བདག་རང་བཞིན་གྱིས་བ་རྟེན་པ། བདག་ལ་ལུང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་བ་རྟེན་པ། བདག་
ལུང་པོ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ལྟན་པས་ཉེ་ལྟ་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་ལུང་པོའི་ཚོགས་པ་བདག་
ཡིན་པ་དང་། དབྱིབས་བདག་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་དབྱེད་པ་ལ་རྣམ་དབྱུང་རྣམ་པ་
བདུན་ཞེས་བྱ་ཞིང་། བདུན་པོ་འདི་ཡང་གཅིག་ཐ་དད་གཉིས་སུ་འདུས་ཉེ། རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་རྟེན་དང་བ་རྟེན་པ་གཉིས་ཤེས་པར་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་ལས་འབྱེད་
དགོས་པ་དང་། ལྟན་པ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ལྟན་རྒྱུ་དང་། ཐ་དད་པའི་ལྟན་རྒྱུ་
གཉིས་ལས་མ་འདས་པ་གཅིག་ཐ་དད་གྱིས་ཕྱོགས་གང་རུང་དུ་འདུས་གིང་། ཚོགས་པ་
དང་དབྱིབས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་བྱིར་རོ། །

མདོར་ན་འདིར་བདག་ལུང་གཉིས་རྣམ་དབྱུང་བདུན་གྱིས་བསྐུལ་བ་ནི་གཅིག་དུ་
བྲལ་གྱི་མཐའ་རྒྱས་པར་དབྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། མདོར་བསྐུན་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་
རིགས་པར་འདུས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་འདི་ཡན་ཆད་(༤༨བ)གྱིས་བདག་ལུང་གཉིས་གཅིག་

དང་ཐ་དད་སྟགས་སུ་བརྗོད་དུ་ཡོད་པའི་སྒྲོགས་ལེགས་པར་བཀག་ནས། གཉིས་པ་
མཐའ་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་སྒྲོགས་དགག་པ་ནི། རང་སྡེ་གནས་མ་བུའི་སྡེ་པའི་
ནང་ཚན་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བདག་ལུང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཅུང་དུ་ཁས་སྒྲུངས་ན་སྟེར་
བཤད་པའི་སྒྲོན་འཕྲུག་མོད། ཁོ་པོ་ཅག་གི་ལྟར་ན། དེ་གཉིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་རྟག་
མི་རྟག་སྟགས་མཐའ་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་ལ། དེ་འདྲ་བའི་བདག་དེ་རྣམས་སུ་ཡང་
ཡོད་དོ་སྟུམ་ན། དེ་འགོག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་དེ་ཉིད། ཅེས་སྟགས་ཤོ་ལོ་ག་བཞི་སྟེ་གོ་སྟེ། །

དེ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས། གཉིས་པ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ལ། རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར། བདག་མཐའ་བདུན་
དུ་མེད་ཀྱང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་གིང་རྟ་དང་འབྲ་བར་བསྟན། ཞེས་སྟགས་གསུངས་
པའི་དགོངས་པ་གོ་སྟེ་བར་བསྟུས་ན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བདག་གིང་རྟ་དང་འབྲ་བར་
བཏགས་ཡོད་ཙམ་དུ་མདོར་བསྟན། དཔེ་གིང་རྟ་ཉིད་བཏགས་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་བྱས་
པར་བཤད། སྒྲུང་ཡང་དཔེ་དོན་སྒྲུར་བས་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཁྱེད་
ཀྱིས་བདག་ལུང་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བསྟུལ་བས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟོན་ན་ལུང་པོ་ལ་གཏན་
མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། གིང་རྟ་དང་འབྲ་བར་ལུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པོ། ཞེས་སྟེན་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་རར་འཛིན་རྟོན་ནི་དངོས་པོ་མིན། །
ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ག་གཉིས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོགས་པ་དང་དབྱིབས་གིང་རྟ་ཡིན་པ་དགག། ལན་ལག་ལ་བརྟེན་
ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བྱས་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། རིགས་(ལོ་མ་)པ་
དེ་གཞན་ལ་སྒྲུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། གིང་རྟ་དང་བདག་གཉིས་མཚུངས་པར་
མ་གྲུབ་སྟེ། གིང་རྟའི་ལན་ལག་ཆོགས་པ་འཇམ། དེའི་དབྱིབས་གང་ཅུང་གིང་རྟ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟུམ་ན་དེ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོགས་ཙམ་གིང་རྟར་འགྱུར་ན་ནི།

ཞེས་པ་ནས། ལྷ་ཞིག་རི་ལྷར་འགྱུར། ཞེས་པའི་པར་གྱིས་ཚོགས་པ་དང་དབྱིབས་གིང་
རྟ་ཡིན་པ་བཀག་ནས། གཉིས་པ་ནི། རྩོད་གྱིས་འདི་ནི་རི་ལྷར་འདོད་དེ་ལྷར། ཞེས་པའི་
ཤོ་ལོ་གཤམ་གཉིས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་གིང་རྟ་གཏན་མ་གྱུ་བ་པར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། དེ་ནི་
དེ་ཉིད་དུ་འཇུག་འཛིན་ཏེན་དུ། ཞེས་པས་ཡན་ལག་ལ་བདག་ས་པ་ཅམ་དུ་གྱུ་བ་པར་
བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཆ་གསུམ་ཅན། ཞེས་སོགས་གྱིས་ཐ་སྟད་གཞན་
ཡང་བདག་ས་ཅམ་གྱིས་གིང་རྟའི་སྟེང་དུ་གྱུ་བ་བོ། ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་སྟུར་ཡང་དབེ་དོན་སྟུར་བས་དོན་བསྟུ་བ་ནི། གིང་རྟ་ཡན་ལག་ལ་
བརྟེན་ནས་བདག་ས་ཅམ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་བདག་གུང་ལུང་ལམས་སོགས་ལ་བརྟེན་
ནས་བདག་ས་པ་དང་། དེས་ན་བདག་འདི་ལ་རྟ་གི་རྟ་སོགས་གྱི་མཐའ་གང་དུ་འདི་མ་
གྱུ་བ་པ། ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་བཞིན་འཛིན་ཏེན་གྲགས་པས། ཞེས་སོགས་དེས་ན་རང་
འཛིན་གྱི་དམིགས་པའི་ང་ཅམ་འཆིང་གྲོ་ལ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པ་ཅམ་ཞིག་མ་བདག་མ་དབྱུང་
པར་གྱུ་བ་བོ། ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཀླང་ལ་རྟ་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུ་མས། ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་གཤམ་གཉིས་
སྟེ། འདི་ཡན་ཆད་དུ་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྱུ་བ་པ་ལོགས་པར་བཀག་པ་ན། འཆིང་
གྲོ་ལ་གྱི་གཞི་ཅམ་(༥༠བ)ཡང་མ་གྱུ་བ་བོ་སྟུམ་པའི་དོགས་པ་སྟེ་བས་དེ་བཅད་པའི་
ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྷར་བདག་རང་གི་ངོ་བོས་གྱུ་བ་པ་བཀག་ཅིང་བརྟེན་ནས་བདག་ས་
ཅམ་དུ་གྱུ་བ་པར་བསྟན་ནས། གཉིས་པ་བདག་གི་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྱུ་བ་པ་དེ་དག་ག་
པ་ནི། གང་ཕྱིར་བྱེད་པོ་མེད། ཅེས་པའི་ཤོ་ལོ་གཤམ་སྟེ། བདག་ལུང་པོ་ལ་བདག་ས་པ་
ཅམ་གྱིས་ང་ལ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ། བདག་གི་བ་ཞེས་པ་ཡང་བདག་གི་མིག་ན་སོགས་ལ་
བདག་ས་ཅམ་གྱི་བདག་གི་བའམ་དེ་ཡིན་པ་ཅམ་བྱས་ཏེ། མིག་ན་སོགས་མཆོན་གཞིར་
གསུངས་པ་ཡང་བདག་ས་པའི་གཞི་ཞེས་པ་འོ། །

གསུམ་པ་བདག་དང་ཤིང་རྟའི་དབྱང་པ་དངོས་པོ་གཞན་ལ་བསྐྱེ་བར་བསྟན་པ་
 མི། དེ་ཡང་སྐར་བདག་དང་ཤིང་རྟ་གཉིས་ནུམ་དབྱང་བརྟན་གྱིས་བཙལ་བའི་ཆེ་རང་
 གི་སྤང་པོ་དང་ཆ་གསུམ་གྱིས་སྤེད་ཏུ་མ་རྟེན་ཅམ་མ་བརྟགས་མ་དབྱང་པའི་ཆེ་སྤང་པོ་དང་ཆ་
 གསུམ་ལ་བརྟན་ནས་མིང་གི་ཐ་སྟོན་བརྟགས་པ་ཅམ་ཏུ་གྲུབ་བར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད། སྐམ་
 པ་དང་སྐམ་ཁུ་སྐྱེས་འཛིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་ལའང་སྐར་བར་བྱའོ། །ཞེས་
 ཐ་སྟོན་བརྟགས་ཡོད་གཙོ་བོར་འཛིག་པ་ལ་གཉིས། སྐམ་སྐམ་སྐྱེས་ལ་བསྐྱེ་བ་དང་།
 རྒྱ་འབྲས་ལ་བསྐྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐམ་པ་སྐམ་ཁུ་རེ་ལྟེ་དམག་དང་། ཞེས་སྐྱེས་ཏེ།
 གོ་སྐྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང་། རང་གི་སྟན་འབྱོན་ལ་མཚུངས་པ་སྤངས་པའོ། །དང་
 པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱའི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བསྐྱེད་དེ་ལྟ་ན་ཞེས་སྐྱེས་ཡིན་ཏེ། འདིར་རྒྱ་འབྲས་
 སྤང་མ་སྤང་གི་དབྱང་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་སྤང་པ་དང་མ་སྤང་པ་གང་ཡིན་བརྟགས་
 པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྤང་ན་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྤང་དགོས་པས་རང་
 བཞིན་(༡༡)ན་འདྲེས་བར་སོང་ཞིང་། མ་སྤང་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་གཏན་ནས་
 འབྲེལ་མེད་ཏུ་འགྱུར་བས་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་ནུམས་དང་ཁྱད་མེད་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། སྐར་
 སྤང་མ་སྤང་ཅམ་ལ། ཚྭ་གསུམ་གསུམ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྒྱ་དོད་པ་ཉི་ཉ་སམ་སྤང་པ་ཏེ།
 ཞེས་པ་བརྟན་ནས་སྤང་ནས་ལྟོས་ནས་འབྱུང་བ་གསུམ་ལ་ནུམ་གངས་སུ་འཇུག་བར་
 གསུངས་ཤིང་། རྗེ་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་སྐབས་དེར། སྤང་ལྟོས་རྟེན་གསུམ་ནུམ་གངས་སུ་
 མཛད་ལ། ཚྭ་གསུམ་པ་བརྟགས་པའི་རྟེན་ཆེན་ཏུ། རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤང་ན་
 ལྟན་ཅིག་ཏུ་འཕུལ་རུས་ཤིང་། སྤང་ཅམ་ལ་དགག་པ་གཏན་མ་བཟོད་པས་སྤང་ཅམ་ཏུ་
 ཁས་ལེན་ནམ་དབྱང་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་རྩོད་ལན་གཉིས་ལས་རྩོད་པ་ནི། སྟན་འབྱོན་འདིས་སྟན་དབྱང་བར་
 བྱ། ཞེས་སྐྱེས་གྱིས་བསྟན་ནས། དེའི་ལན་ལ་བཞི་ལྟེ། རྒྱ་འབྲས་དང་སྟན་འབྱོན་གྱི་

དབུ་མ་ལ་མཚུངས་པའི་དམ་བཅའ་བཞག། དེའི་སྐབ་བྱེད་བཞུག། རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་མེད་གཉིས་སྐབ་རུས་མི་རུས་མཚུངས་པ། དཔེར་ན་སུན་འབྱེན་ལྷག་མའི་ཕྱོགས་
ཀྱི་ལན་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སུན་འབྱེན་པས་སུན་དབུང་བར་བྱ།
ཞེས་པས། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཐུང་མ་ཐུང་གི་དབུང་པ་འཕྲུག་ཅིང། དེ་
ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱོགས་ལ་དབྱེད་པ་དེ་མི་འཕྲུག་པས་མཚུངས་སོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་
བཞག་ནས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་
འཐད་ཚུལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དེ་མི་འཐད་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རི་
ལྷར། ཁྱོད་གྱིས་ཉི་མའི་དྲིལ་ལོར། ཞེས་བསད་པེ་དང། དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་
ཤེས་རབ་(༡༡བ)གདོང་། ཞེས་བསདོན་བསྟན་ནོ། །མདོར་ན་གཟུགས་བརྟན་ལྷན་
པས་བསྐྱབ་བྱ་བྱེད་བཞིན་མཛེས་པར་སྐབ་རུས་པ་བཞིན་དུ་གཏན་ཚིགས་ལྷན་པས་
བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་རུས་ཤིང། སུན་འབྱེན་ལྷན་པས་གྲུང་སུན་འབྱེན་པར་རུས་སོ་ཞེས་པའི་
དོན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བྱེད། ཅེས་ཏེ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་ཐུང་མ་ཐུང་གི་དབུང་པ་བསྐྱབ་པས་སྐབ་མི་རུས་བར་འགྱུར་རོ། །
ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་པོ་ཅག་གི་ཕྱོགས་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ནམ་གཞག་འཐད་
པར་མ་ཟད་རང་བཞིན་མེད་པར་སྐབ་གྲུང་རུས་ཏེ། ལ་རོལ་ལ་གྲགས་པའི་མཐུན་དཔེ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁྱོད་གྱིས་ལྷགས་ལ་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་མི་འཐད་པར་མ་ཟད་
དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྐབ་པར་མི་རུས་ཏེ། དབུ་མ་པའི་ངོར་འཐུན་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ཞེས་སྟན་པ་ནི། དངོས་ནམས་མཐའ་དག། ཅེས་སོགས་གོ་སྟོན་ལོ། །

བཞི་པ་ནི། འདིར་སུན་འབྱེན་ལྷག་མ་ཞེས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་དངོས་ཀྱི་

སྒྲུབས་དང་། སྒྲུབ་ཚེས་ཀྱི་བདག་འགོག་གི་སྒྲུབས་སྒྲུབ་ཚེས་དང་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་
 སྒྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་མ་བཤད་ཅིང་སྒྲུབ་སྒྲུབ་སོགས་གཞན་ལ་རིགས་བསྒྲིལ་བའི་སྒྲུབས་
 སྒྲུབ་ཤིང་པ་ལ་བྱས་ཏེ། མདོར་ན། རྒྱ་རྒྱུ་མས་འབྲས་བྱ་དང་ཐུང་མ་ཐུང་དབྱུང་ནས་
 འགོག་པའི་དེ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་གོང་དུ་བསྟན་པའི་སྒྲུབ་འབྱེན་ལྟག་མ་ཡང་ནི་ཤེས་
 བྱས་ནས་ཞེས་པ་དོན་གྱིས་གོ་དགོས་པས། གོང་དུ་བསྟན་པའི་སྒྲུབ་འབྱེན་ལྟག་མ་དེ་
 ལྟ་བུ་རྒྱུ་མས་པ་རྒྱུ་པ་ལ་འཇམ་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱས་ནས། རང་ལ་ཚུལ་མི་མཚུངས་པའི་
 ལན་འདེབས་ཚུལ་བཤད་(༥༩ན)མ་ཐག་པ་འདི་ལྟ་བུ་བཏང་བར་བྱའོ། །ཞེས་སྟོན་པར་
 བྱེད་པ་ནི། སྒྲུབ་འབྱེན་ལྟག་མ་གང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ནི་ཤེས་བྱས་ནས། ཞེས་སོགས་
 ཀྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་བདག་མེད་རིགས་པས་སྒྲུབ་པར་བཤད་ཐེན་ཏོ། །

གཉིས་པ་དེས་བསྒྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་
 རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་མེད་འདི་ནི། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་ཡང་
 བཅུ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། སྒྲུབ་ཡང་བཞིར་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ལྟར་དེའི་རང་
 བཞིན་དེ། ཞེས་པ་ནས། མི་དམིགས་ཞེས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་དེ། ཞེས་པའི་བར་ཏེ་གོ་སྒྲུའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱུན་ལས་འབྱུང་ཕྱིར་དངོས་རྒྱུ་མས་ལ། ཞེས་སོགས་ཏེ། དངོས་པོ་
 དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་
 བཞིའོ། །དེ་ལ་འདིར་རང་རྒྱུད་པ་དང་སེམས་ཙམ་པ་སོགས་དང་མི་འདྲ་བར། གང་
 ཐག་གི་བདག་མེད་དང་ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་བྱེད་པར་མི་འདོད་
 པས། དགག་བྱའི་བདག་གཅིག་ཉིད་བཞི་གང་ཐག་གི་སྟོང་དུ་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་
 བདག་མེད་དང་ཚེས་ཀྱི་སྟོང་དུ་བཀག་པ་ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་འཛིག་ལ། དེ་ལྟར་དགག་
 བྱ་བ་དེན་གྱུ་རྒྱུ་མས་པར་བཅད་ཙམ་གྱིས་མེད་པར་དགག་པ་དེ་ཉིད་ལ། སྟོང་གཞི་ཚེས་
 ཀྱི་སྟོན་སྒྲུབ་དབྱེ་ན། མདོར་བསྟན་པ་གཉིས། འབྱིང་དུ་བཞི། རྒྱས་པར་དབྱེ་བ་བཅུ་དྲུག་

ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་སའི་ཡོན་ཏན་ཤིང་ཕྱིན་ལྷག་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཅོམ་ནས། གསུམ་པ་སའི་
ཡོན་ཏན་བཅོམ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་བསྟུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་སྒོ་གྲོས་ཟེར་གྱིས་(༥༡༧)ལྟར་
བ་གསལ་བྱས། ཞེས་སོགས་ཏེ། ས་འདིར་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་དུ་
རྟོགས་པའི་ཤིང་ཕྱིན་ལྷག་པའི་སྒྲིབ་ས་གྱིས་ལྟར་མ་ཐོབ་པའི་འགོག་པའི་སྒྲིབ་ས་པར་
འཇུག་པ་བྱུང་པར་བ་ལ་འཇུག་རྒྱས་ཤིང་། དེ་ལྟར་འདི་འགོག་པ་དེས་ཐུགས་སྤྲོག་སྟེ་
ཞི་བའི་མཐར་མི་ལྟར་བ་ནི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཐུས་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་ཐབས་ཤེས་གྱིས་
འདབ་གསོག་རྒྱས་པའི་ཐུགས་གྱིས་སངས་རྒྱས་གྱིས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་དུ་
སོན་རྒྱས་སོ། །

དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅིས་བྱ་སྟེ། བདེན་གཉིས་འདབ་གསོག་རྒྱས་པའི་རྒྱུ་ཐུགས་ཅན། །
དཔལ་ལྷན་ངང་བའི་རྒྱལ་པོ་སྒོ་ལྷན་བྱེད། །ལྷགས་བཤད་མགྲིན་པའི་རྒྱ་རྒྱུང་བཞིན་
དུ། །རང་བཞིན་སྐྱེ་མེད་མཁའ་ལ་རོལ་བ་གཅེས། །སྤྱར་ཡང་འགོག་པའི་དབྱིངས་
ལས་ཕྱིར་སྤྲོགས་ཏེ། །ཡན་བདེའི་པད་དཀར་འབྲེང་བ་འཛིན་པ་ཅན། །རྒྱལ་བའི་ཡོན་
ཏན་རྒྱ་མཚོ་འདིར་ཞུགས་ལ། །སྒྲལ་བཟང་རྒྱ་བྱའི་འབྲེང་བ་རྒྱས་པར་མཛོམ། །སེམས་
བསྐྱེད་བ་དུག་པའི་གཞུང་འབྲེལ་བཅོམ་ཟེན་ཏོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བདུན་པའི་གཞུང་འབྲེལ།

བདུན་པ་འིང་དུ་སོང་བ་བཤད་བ་ནི། འིང་དུ་སོང་འདིར། ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ག་སྟེ།
ས་འདིར་བར་ཕྱིན་བརྩའི་ནང་ནས་ཐབས་གྱི་ལར་ཕྱིན་ལྷག་པ་དང་། དུག་པར་ཐོབ་
པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འཇུག་ལྟར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་བཤད་དེ།

སྒྲུབ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་དང་པོར་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །

སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་བརྒྱད་པའི་གཞུང་འབྲུག་ལ།

བརྒྱད་པ་མི་གཞི་བའི་ས་ནི། ཡང་ཡང་སྒྲུབ་དགོ་ལས་ལྷག་ ཁྱེད་སྐྱེས་པ་ཏེ། ས་
བརྒྱད་པ་ནི། སར་བྱེན་བརྒྱའི་ནང་ནས་སྒྲོན་ལམ་གྱི་སར་བྱེན་ལྷག་པའི་བྱེད་པར།
འགོག་པ་ལས་སྒྲོང་བའི་བྱེད་པར། ཉོན་ཆེན་ཟད་པར་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་(༡༣ན)པར།
དབང་བརྒྱུ་ཐོབ་པའི་བྱེད་པར་ཏེ་བཞི་དང་ལྷན་པར་བསྐྱེད་པ་ལས། གཞན་རྣམས་གྲགས་
ཆེ་ཞིང་། འགོག་པ་ལས་སྒྲོང་རྒྱུ་ནི། ས་བརྒྱུ་པའི་མདོ་ལས། གྱི་རྒྱལ་པའི་སྐྱེས་དག་
དེ་ལྟར་བྱང་རྒྱལ་སྐྱེས་པ་དཔལ་ས་མི་གཞི་བ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སྐྱེས་པ་དཔལ་
སྒྲོན་གྱི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་སྒྲོབས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲོའི་དྲིང་དེ་འཛིན་ལ་གནས་
པ་དེ་ལ། སངས་རྒྱུ་བཙུག་ལྷན་འདས་རྣམས་དེ་སའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་བར་སྐྱབ་པར་མཛད་
དེ། དེ་ལ་འདི་སྒྲུབ་ཅིས་བྱང་བཀའ་ལྷུ་པ་ཏོ། ཞེས་པ་ནས། གལ་ཏེ་སངས་རྒྱུ་
བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་དག་གིས། བྱང་རྒྱལ་སྐྱེས་པ་དཔལ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
ཡེ་ཤེས་མཛོན་པར་སྐྱབ་པའི་སྒྲོ་རྣམས་སྐྱབ་ཞུགས་པར་མཛད་ཟིན་ན། དེ་དེ་ཉིད་ཆེ་ཡོངས་
སྐྱུ་ལྷན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་རོ། སྐྱེས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱ་བ་ཡང་རྒྱུན་ཆད་
པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་པའི་རྒྱགས་གྱིས་བསྐྱེད་ཏེ། སྒྲུབ་བཤད་པ་བཞིན་སྤྱད་པར།
འགོག་པ་གསར་དུ་ཐོབ། བདུན་པར་དེ་ལ་སྒྲུབ་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྒྲོམས་པར་འཇུག་ལྟར་
བྱེད་རྒྱས་པ་ནི། བརྒྱད་པར་འབད་རྩིས་རགས་པ་ལ་མི་སྒྲོམ་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་
ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་ཐོབ་པས་འགོག་པ་དེ་ལ་ངམ་ངམ་གྲགས་གྱིས་འཇུག་པར་རྒྱས་ལ། དེ་
ཡང་། བྱང་སྐྱེས་འདིས་བསམ་འོ་ལ་སྒྲོམ་ཏེ། སྒྲུབ་མི་ལྟར་བའི་རྒྱལ་གྱིས་འཇུག་པ་

མིན་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས་སྒྲུང་མི་ལྟ་བུ་པའི་དོགས་པ་ཅམ་ཞིག་ས་འདི་ནས་ཡོད་པས།
 འགོག་པ་ལས་སྒྲུང་བའོ། །སྒྲུང་བའི་དགོས་པ་ནི། རྗེས་ཐོབ་བསོད་ནམས་གྱི་(༥༩བ)
 ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསོག་པའི་ཆེད་དུ་བསྐྱུལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཡང་ལུས་གྱི་མདོར། རྗེས་ས་
 སྒྲིན་སྒྲུང་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ནམས་དོན་གཅིག་ལ། ཟུང་པར་ནི། ལུས་གྱི་མདོར། ལམ་སེམས་སྒྲོམ་པ་བོའི་བྱང་
 སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྱུར་གདམས་བ་དང་། འདིར་ས་བརྒྱད་པ་བ་འབའ་ཞིག་ལ་
 གདམས་པའི་ཟུང་པར་ཅམ་ཡོད་དོ། །དཔེར་ན། ཉི་མེ་སྒྲུང་བར། འཕགས་གྲོལ་གྱི་ས་
 བརྒྱད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་བཀག་པར་གསུངས་པའི་དོན་
 ཡང་། འདིར་འགོག་པ་ལས་སྒྲུང་བར་གསུངས་པ་འདི་ཉིད་ལ་དགོངས་ཏེ། དགོངས་
 པ་ཅན་གྱི་ཐུང་འདས་དང་འདིའི་འགོག་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་ཏུ་འཆད་སེམས་དགོས་
 ཏེ། འདི་དག་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱིས་ཟབ་གནད་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་ཚོགས་རྒྱ་དུའི་
 ཅམ་གྱིས་མཐའ་མི་ཆོད་ཅིང་ཉ་ཅང་མང་ན་ཡི་གེ་མང་བས་འདིགས་པར་འགྱུར་བས་
 མ་སྒྲིས་མོ། །

སེམས་བསྐྱེད་དགུ་པའི་གཞུང་འབྲེལ།

སེམས་བསྐྱེད་པ་དགུ་པ་ནི། དགུ་པ་ལ་ནི་དེའི་སྒྲོབས་ལྟ་ཞིག་ །ཅེས་སོགས་ཏེ།
 སྒྲོབས་གྱི་པར་བྱིན་ལྟག་པ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་བ་བཞི་ཐོབ་པའི་ཟུང་པར་གཉིས།
 བསྐྱར་ཏེ་རྗེས་སྒྲུའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བརྩ་པའི་གཞུང་འབྲུལ།

བརྩ་པ་ཚོས་ཀྱི་སྒྲིན་ནི་བརྩ་པའི་ས་ལ་ཞེས་སོགས་ཏེ། ས་འདིར་འོད་ཟེར་ཆེན་
པོའི་དབང་སྐྱར་ཐོབ་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་བྱུང་པར་གཉིས་ཐོབ་ཅིང་།
ཚོས་ཀྱི་སྒྲིན་ཞེས་པའི་སྒྲུའི་དོན་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ་རྟོགས་སྒྲུའོ། །

ས་བརྩའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ས་བརྩའི་ཡོན་ཏན་ནི། དེ་ཆོ་འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་བརྩ་མཐོང་ཞིང་། །
ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་ཡང་ས་དང་པོར་ཡོན་ཏན་བརྩ་ཕྱག་བརྩ་གཉིས། (༡༤ན)གཉིས་
པར་སྟོང་ཕྱག་བརྩ་གཉིས། ས་གསུམ་པར་འབྲུམ་ཕྱག་བརྩ་གཉིས། བཞི་པར་བྱེ་བ་
ཕྱག་བརྩ་གཉིས། ལྔ་པར་བྱེ་བ་སྟོང་ཕྱག་བརྩ་གཉིས། སྟག་པར་བྱེ་བ་བརྩ་ཕྱག་སྟོང་
ཕྱག་བརྩ་གཉིས། བདུན་པར་ཡོན་ཏན་ཐོག་ཐོག་འབྲུམ་ཕྱག་བརྩ་གཉིས་དང་། བརྩ་དྲུག་
པར་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་རྩལ་གྱི་གྲངས་ཚད་རི་སྟེང་
ཡོད་པའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ས་དགུ་པར། སྟོང་གསུམ་འབྲུམ་ཕྱག་
བརྩའི་རྩལ་གྱི་གྲངས་ཚད་དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ས་བརྩ་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཞིང་བརྗོད་རྩ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་རྩ་མེད་པའི་ཞིང་གི་རྩལ་གྱི་གྲངས་ཚད། རི་སྟེང་ཡོད་
པའི་ཡོན་ཏན་བརྩ་གཉིས་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། རྩལ་གྱི་གྲངས་ཚད་རྣམས་ནི་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་ན་རྩལ་ཕྱན་རི་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་བྱས་ན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མང་

ཉུང་ངེས་པ་ཡང་མེད་པས། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་རེ་རེ་ཞིང་། དཔག་ཚད་གིས་
གཞུག་ལ། དཔག་ཚད་དེ་རྒྱུད་གྲགས་དང་། རྒྱུད་གྲགས་གཞུ་འདོམས། གཞུ་འདོམས་སྒྲུ་
གཞུ་ལ། སྒྲུ་སོར་མོ་དང་། སོར་མོ་ནས་གིས་གཞུག་པའི་རིམ་གྱིས། རྩལ་ཕྱ་མོ་ལ་ཐུག་
པར་བརྟེན་ན། ལེགས་པར་མཛོན་ལ། ཡོན་ཏན་བཟུ་གཉིས་པོ་གྲངས་དེ་ཙམ་པ་སྦྱར་
ཐོབ་པ་ཙམ་མ་ཡིན་གྱི། རྩལ་སྐད་ཅིག་ཐང་གཅིག་ཡུད་ཙམ་གཅིག་ལ་ཐོབ་པའི་གྲངས་
ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་བྱས་ན། ས་དང་པོ་བས་རྩལ་སྐད་ཅིག་ཐང་གཅིག་ཡུད་ཙམ་གཅིག་
ལ་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་གནས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་བསྐྱལ་པ་བརྒྱའི་(༥༧བ)
ཡུན་ཚད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་རྩལ་ཡིན་ནམ། ཞེས་པར་འགྱུར་ཏེ། ས་བརྒྱུད་པ་བས་
སྐད་ཅིག་ཐང་གཅིག་ཡུད་ཙམ་གཅིག་ལ་འད་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་རྩལ་ཚད་
དང་གྲངས་མཉམ་པའི་བསྐྱལ་པར་གནས་རྩལ་སོ་ཞེས་སོགས་ཁས་ལེན་དགོས་ལ།
འདི་དག་ད་ལྟ་རང་ཅག་གི་སྒོ་ལས་འདས་པར་སྒྲུང་ན་འད་མོས་པ་བསྐྱེད་དགོས་སོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག འདི་སྟུམ་དུ། སྐད་ཅིག་སོགས་ཡོན་ཏན་བྱི་མ་རྣམས་ལ་མི་སྦྱར་གྱི་
ས་དང་པོ་རང་ཉིད་ལ་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་བཞུགས། ཞེས་སོགས་ལ་སྒོ་ཅེ་གཏད་ན། རང་
ཅག་རྣམས་གིས་པར་བྱིན་ཐེག་པའི་ལམ་གྱིས་འཛང་རྒྱ་བ་ལ། བསྐྱལ་པ་གྲངས་མེད་
གསུམ་དགོས་སོ། །ཞེས་སོགས་དང་ཤིན་ཏུ་ཡང་འགལ་པར་འགྱུར་ལ། དེར་མ་ཟད་
བྱང་སེམས་འཛང་རྒྱ་བ་ལ། ཡུན་རིང་དུ་ཐོགས་པ་ཉིད་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་པར་སོང་བས།
ལྟ་མ་ཁོན་དགོས་པར་གོའོ། །རྒྱའི་ས་རྣམས་བཤད་ཐོན་ཏོ། །

འབྲས་ཁུ་སངས་རྒྱས་གྱི་སའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་འབྲས་ཁུ་སངས་རྒྱས་གྱི་སའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དེ་ན་

སངས་རྒྱལ་པའི་སྐུ་དང་ཡོན་ཏན་གྱིས་རྒྱལ་གཞག། སྐར་ཡང་སྐུ་ལ་འཕྱིན་ལས་མཛད་
པའི་རྩྭ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འོན་རྒྱལ་བཅའི་མཐར་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་ན། གནས་
གང་དུ་སྐབས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཇི་ལྟར་མངོན་དུ་མཛད་ཅེན་གང་བྱིར་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་མེད་
ལ་ཞེས་སོགས་གྱིས་གནས་འོག་མིན་སྐྱབ་པོ་བཞུགས་པར། ཞེས་དང་། གོ་འཕང་མཆོག་
ཞི་བ། ཞེས་སོགས་གྱིས་ཞི་བའི་ཆོས་སྐུ་མཐར་ཐུག་པའི་གོ་འཕང་དེ་མངོན་དུ་མཛད།
ཅེས་བ་དང་། ཇི་ལྟར་སྟོན་གྱི་དབྱེ་བས། ཞེས་སོགས་གྱིས། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བུ་ལ་
(༥༥ན)མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཇི་སྟེད་པ་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་
གཟིགས་པའི་རྩྭ་གྱིས་སྐུ་དེ་མངོན་དུ་མཛད། ཅེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

འོན་དེའི་ཆོ་ལུ་དང་ལུ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་གཞག་སོགས་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུ་
ཇི་ལྟ་བུ་དང་། ཡེ་ཤེས་གཉིས་རོག་ཅིག་དུ་འདྲེས་འདུག་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་པའི་རྩྭ་པ་
སྟོང་བའི། གང་ཆེ་ཞི་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ན་ཞེས་སོགས་སོ་ལོ་ཀ་ལྟར་གོ་སྒྲུའོ། །

གཉིས་པ་ལ་སྐུ་འི་རྒྱལ་བཞག་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱལ་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཆོས་སྐུ་དང་། འོངས་སྐུ་དང་། སྐུ་ལ་སྐུའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱའི་བྱང་ཤིང་
སྐམ་པོ་མ་ལུས་པ་ཞེས་སོགས་གྱིས་ཤེས་བྱེ་བ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཞི་བའི་དབྱིངས་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རོ་བོ་དང་། སྐྱེ་འགག་མེད་པ་རོ་བོ་ཁྱད་པར་དང་། རྒྱལ་རྟོག་འགོག་པ་ལུ་
ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཏེ། ཆོས་སྐུ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལུ་བཞད་དེ། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ཁོ་ན་ཡིན་
ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཞི་སྐུ་དཔག་བསམས་ཤིང་ལྟར། ཞེས་སོགས་གྱིས་རྒྱལ་རྟོག་ཞི་བ་
དང་། དཔག་བསམ་ཤིང་དང་ནོར་བུ་ལྟར་འགྲོ་དོན་དུ་གསལ་བ། དུས་འཁོར་པ་ཇི་བྱིད་
པར་གནས་པ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོན་ལུ་དུ་
སྤང་བས་ཏེ། འོངས་སྐུ་ཁྱད་པར་བཞི་ལུ་བསྟན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཐུབ་དབང་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་དེའི་རྒྱ་མཐུན། ཞེས་པ་ནས། མ་
ལུས་དུལ་གང་དེ་སྟེད་ལ་གངས་མེད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་སྟངས་ཅིག་རེ་རེ་ལའང་སྐུལ་
པ་མཐའ་ཡས་པ་སྟོན་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་སྟོན་པ་(༥༥བ)ལའང་འབད་ཚུལ་མེད་པར་
བཞེད་པ་ཅམ་གྱིས་མངའ་བསྐྱར་བར་བསྟན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་གྱིས་རྣམ་བཤག་ནི། གནས་དང་གནས་མིན་མཐུན་སྟོབས་
དང་། ཞེས་པ་ནས། ཡོན་ཏན་འདི་དག་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོབས་
བརྩེ་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད། མཐའ་དག་པར་བརྟེན་མི་རུས་པའི་ཚུལ། དེ་ལྟར་
ཡང་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཐབ་རྒྱ་ཆེ་གཉིས་སུ་འདུས་ཚུལ་རྣམས་རིམ་པ་ལྟར་འཆད་དོ། །

གསུམ་པ་སྐར་ཡང་སྐུལ་སྐུས་ཕྱིན་ལས་མཛད་ཚུལ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྐར་བཤད་
པའི་སྐུ་དེ་དག་དང་པོར་མཛོན་དུ་མཛད་ནས་ཆོས་སྐུ་དང་ཡོངས་སུ་གཉིས་དྲག་ཏུ་བཞུགས་
པར་བཤད་མོད། སྐུལ་པའི་སྐུ་ལན་གཅིག་བསྟན་པའི་ཚུལ་དེ་ཅམ་དུ་ཐད་དམ་སྐྱམ་
ན། མཁའ་ཉེ། རྣམ་མཁའ་ཇི་སྟེད་བར་སྐུལ་སྐུ་རྒྱུན་མི་ཆད་དུ་སྟོན་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་དུལ་
བྱའི་དོན་སྒྲ་ཆོག་སྐུ་བ་པར་མཛད་དོ། ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གསུམ། སྐར་ཡང་
སྐུལ་སྐུ་རྒྱུན་མི་ཆད་དུ་སྟོན་ཚུལ། དེས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལས་ལ་རིམ་གྱིས་དགྲི་ཚུལ།
ད་དུང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འཛང་རྒྱ་ཚུལ་སྟོན་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའོ། །དང་བོ་དང་གཉིས་པ་ནི།
སྐར་ཡང་མིག་ཡོ་སྐྱ་མངའ། ཞེས་པ་ནས། སྟོ་སྐྱངས་རྣམས་ལ་ལོག་སྐུ་གསུངས། །
ཞེས་པའི་བར་གྱིས། སྐར་ཡང་སྐུལ་སྐུས་གདུལ་བྱ་དམན་པ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་དང་།
མཆོག་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཉག་གཅིག་བསྟན་ནས་དགྲི་བར་མཛད་པའི་ཚུལ་སྟོན་པར་
བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འཛང་རྒྱ་ཚུལ་(༥༦ན)སྟོན་པའི་ལུན་ཆད་ཇི་ཅམ་
ཞིག་སྐྱམ་ན། རྣམ་མཁའ་ཇི་སྟེད་གནས་གྱི་བར་དུ་འཛང་རྒྱ་པའི་ཚུལ་སྟོན་པར་མཛད་

དོ། །ཞེས་པ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པ་མ་ལུས་ཕྱོགས་ཞིང་། ཞེས་སྟགས་དང་། འོ་ན་
 ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་མཐའ་ལ་མི་བཞུགས་པར་རྟག་ཏུ་གཞན་དོན་ཁོ་ན་མཛད་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྟེ་ན། མཁའ་མཉམ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྟག་བསྐྱེད་ལས་
 སྒྲོལ་བར་བཞེད་པའི་བཙུང་བ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མ་མས་བསྐྱེད་པ་གངས་མེད་གསུམ་ཏུ་
 བསྐྱེད་པའི་མཐུས་གཞན་དོན་རྒྱན་མི་འཆད་ཏུ་སྐབས་རུས་པའི་ལུས་སྟོབས་ཡོངས་
 གྱུ་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། རྒྱལ་བ་ཇི་སྟོན་འཛིག་རྟེན་མཐའ་དག་
 མཆོག་ཏུ་རབ་ཞི་བར། ཞེས་པ་ནས། སྟོན་ལ་བྱ་ངན་འདས་མི་མངའ། ཞེས་པའི་བར་
 ཏེ་གོ་སྒྲུའོ། །མདོར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་རྒྱན་མི་འཆད་ཏུ་མཛད་པའི་རྒྱལ་བ་རྟེན་
 བཅོས་ཀྱི་འཇུག་ཏུ་སྐབ་བཞེད་ནས་འདི་འདྲིའི་རིགས་ཀྱི་བཤད་པ་ཆད་ལུན་པ་ལ་མོ་ཆེས་
 མཛད་པར་སྟུང་དོ། །

བསྟན་བཅོས་ཇི་ལྟར་རྩོམ་རྒྱུ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་ཇི་ལྟར་རྩོམ་རྒྱུ་སྟགས་བཤད་པ་ནི། ལྷགས་འདི་དག་
 སྟོང་ཟླ་གྲགས་ཀྱིས། ཞེས་སྟགས་ཀྱིས། རྩོམ་རྒྱུ་དངོས་དང་། འདི་ལས་གཞན་ནི།
 ཞེས་སྟགས་ཀྱིས་ཀྱུ་སྐབ་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་གཞན་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་
 བསྟན་ཅིང་། ཀྱུ་སྐབ་སྟོ་མཆོ་ཞེས་སྟགས་ཀྱིས། ཀྱུ་སྐབ་ཀྱི་དགོངས་པ་གཞན་ཀྱིས་མ་
 རྟོགས་ཀྱང་ཟླ་བས་(༥༥)རྟོགས་རྒྱུ། དེ་ཉིད་བཤད་ཐིན། ཞེས་སྟགས་ཀྱིས་གཞན་
 ཀྱིས་མ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན། སྟོབ་དཔོན་ཀྱུ་སྐབ་ལྷགས་བཟང་བསྟན་ལས་བདག་གི་
 བསོད་ནམས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐར། ཞེས་སྟགས་ཀྱིས། དེ་ལྟར་བརྩམས་པའི་དགོ་པ་བསྟོ་
 བའོ། །

དེ་ལྟར་ན་བདག་གིས་ལྷ་ར་གང་ཞིག་བཤད་པར་དམ་བཅས་པ་དག་ལས་དང་པོ་
བརྒྱམས་ཀྱིས་གོ་སླ་བར་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ། རྗེ་སླ་མ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་རི་ལྟར་ཡིན་པ་མ་
ཉམས་ཤིང་ཟུར་ཕྱིན་པར་བཀོད་དོ། །

གཞུང་ལྷ་ཕྱིའི་འབྲེལ་དང་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ལྷགས་འདིས་འབྲེལ་བྱེད་གཞན་དང་
ཐུན་མོང་མིན་པར་འབྲེལ་ཚུལ་གྱི་གནད་རྒྱམས་འོལ་སྤྱི་ཙམ་དུ་མ་བཞག་པ་དེ། དག་
པའི་མིག་ལམ་དུ་བརྟེན་པའི་གཟུགས་བཀོད་པ་ལྟར་ཅེས་གསལ་བར་བྱས་སོ། །

མཛད་བྱང་།

འདིར་སྤྱད་པ། གྲུ་ཁྱབ་སློ་མཚོའི་གཉིང་མཐའ་མ་ལུས་པ། རྒྱལ་བར་དཀར་མོད་
མཁས་པའི་དེད་དཔོན་ལ། །བརྟེན་ནས་འདི་འདྲའི་སློ་མིག་བྱིན་གྱུར་ན། གུས་ལྟན་དོན་
གཉེར་མཐའ་དག་ཅིས་མི་འཇུག །འབྲེལ་བྱེད་རྒྱས་པར་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི། །
ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་རི་བོང་མཚན་མ་ཅན། །སྟོན་མེད་འོད་དཀར་འབྱེད་པའི་རླབ་ཞིག །
གྲུ་ཁྱབ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་སུ་མཛེས་པ་མཐོང་། །དེ་ཡི་བཞིན་རས་བདུད་ཅི་འཛག་
པའི་དཔལ། །སློ་བཟང་སློ་ཡི་ཀུ་མུད་ལ་ཆགས་པས། །གྲགས་པའི་དྲི་བསུང་ཕྱོགས་ཀྱི་
མཐར་འགྲོ་བ། །སྒྲལ་བཟང་ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་འདི་སྤྱོད་སོ། །མགོ་ལ་དམ་པའི་
ཞབས་རྩལ་ལན་མང་བཀོད། །རྒྱ་བའི་སྒྲོ་ལ་ཐོས་པའི་ལམ་བྱེད་ཞིང་། །སྟིང་ནི་ལེགས་
བཤད་བདུད་ཅིས་གང་གྱུར་པ། །དེ་ཡི་ཁ་ལ་འདིར་ཡང་ཆོག་འདི་འབྱུང་། །ཆོས་འདི་
དང་ནི་འདི་སྟོན་(༥༥ན)སྤྲུམ་དང་། །ལྷགས་འདི་གང་ནས་བརྒྱད་པའི་རྗེ་བཙུན་ལ། །
སྟིང་ནས་གུས་ཤིང་རིང་ནས་གསོལ་བཏབ་པས། །བདག་གི་ཡིད་ལ་སྒྲལ་བཟང་འདི་
བྱིན་ནོ། །སྤྲུམ་ཡང་ཆོ་རབས་ཀུན་དུ་ག་པའི་ལྟ། །རྗེ་བཙུན་གཉིས་དང་སློ་བཟང་དགོ་

བའི་བཤེས། །མདོན་དུ་གྱུར་ནས་རྒྱལ་བའི་དམ་ཚེས་ཀྱན། །དེ་དག་རྣམས་དང་མཚུངས་
 བར་འཛིན་གྱུར་ཅིག། ཅིས་དབྱུག་ལ་འཇུག་པའི་གཞུང་འབྲེལ་དགོངས་པ་རབ་རྒྱགས་ལ་
 བའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་གདམས་རྗེ་སྤྱི་མ་ཉིད་ལ་
 དངོས་སུ་གནང་བ་རྣམས། གསུང་བགྲོས་ཆེན་མོ་རྣམས་སུ་རི་ལྟར་བཞུགས་པ་ལ་གཞི་
 བྱས། སྤྱི་མ་དམ་པའི་མན་ངག་གིས་ཅུང་ཟད་ཟུར་བྱིན་པར་བཀོད་དེ། ལས་དང་པོ་བ་
 རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བདེ་སྤྱག་རྒྱུ་འཇུག་པའི་བྱིར་དུ། མང་དུ་ཐོས་པའི་བཙུན་པ་འཇམ་དབྱངས་
 དགའ་བའི་སྒྲོ་བློས་ཀྱིས། དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོར་
 བཞུགས་པ་འདིས་ཀྱང་། རྒྱལ་བའི་བཙུན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་དུས་གནས་སྐབས་ཐམས་
 ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་ཅུས་པར་གྱུར་ཅིག། ༥མཛུ་ལོ། ༥

༣༩། །བཏུན་པཅོས་ཆེན་མོ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱི་ཐལ་འཇམ་དབྱངས་
དགའ་བའི་སྒོ་གོས་ཀྱི་གཙུང་རྒྱན་ཟིན་བྱིས་སྤྱི་
བོད་པ་བཞུགས་སོ། །

མཚན་བརྗོད་དང་རྩུམ་པར་དམ་བཅའ།

སྤྱི་མ་དང་ལྟག་པའི་ལྷ་མཚོག་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབུ་མ་དབྱངས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་
བྱག་འཚལ་ཞིང་སྤྱབས་སུ་མཆིའོ། །

རྒྱབས་ཆེན་ཆོགས་གཉིས་དུ་མས་བསྐྱུན་པའི་མཐུས། །བྱང་རུབ་སེམས་ཀྱི་ལྷ་གུ་
ཆེར་སྤྱོས་ནས། །མཚན་དཔེའི་ཡལ་འདབ་གཞན་ཡན་འབྲས་སུ་འཛིན། །ཐུབ་དབང་
དཔག་བསམ་དབང་པོ་རྒྱལ་གྱི་རྩེ་ཅིག་ཡིད་འཕྲོག་མཚན་དཔེའི་འོད་མུང་འཁྲིགས་པའི་
སྤྱི། །གདངས་སྟན་དུག་རྩེའི་རྒྱ་དབྱངས་སྤྱོག་པའི་གཙུང་། །སྤྱོན་བྱལ་ཡོན་དན་མཐའ་
དག་ཆོགས་པའི་བྱགས། །འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་པའི་གཏེར་ལ་གུས་བྱག་འཚལ། །
ངེས་དོན་འབྱེད་པར་རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་ཞིང་། །དཔག་ཡས་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་བྱགས་
སྤྱི་རུང་། །ལྷ་ངན་སྤྱི་སྤྱོགས་ཆོགས་རྣམས་ལམ་མཛད་པའི། །སྤྱི་རྒྱུ་ཡབ་སྤྱི་བཟུང་
པར་བཅས་ལ་འདུད། །བསྐྱབ་གསུམ་རིན་ཆེན་དོག་གིས་ལེགས་སྤྱི་ཤིང་། །བྱང་རུབ་
སེམས་ཀྱི་སྤྱོག་ཤིང་རབ་བརྟན་ལ། །ཕྱིན་དུག་བསྐྱུ་པའི་རྒྱན་གྱིས་རྣམ་པར་(༡ན)མཛེས། །
ཡོངས་འཛིན་བཏུན་པའི་རྒྱལ་མཚན་དེ་ལ་འདུད། །གནས་ལུགས་གཟིགས་པའི་སྤྱི་
གོས་སྤྱོན་སྤྱོང་ལྟ། །མཐའ་བྱལ་རྟེན་འབྱུང་རིགས་པའི་ལག་ཉལ་གྱིས། །མཐར་འཛིན་
ལྷ་མིན་དབྱང་ཆོགས་ལམ་མཛད་པའི། །བཤེས་གཉེན་འཆི་མེད་དབང་པོ་རྒྱལ་གྱི་རྩེ། །

འདི་ན་མཐའ་བྲལ་ལམ་ལ་མཁས་རྫོམ་མང་། །ཀླུ་སྐུ་བ་དགོངས་དོན་རྟོགས་པ་གིན་ཏུ་
ཏུང་། །དེས་ན་ལམ་བཟང་སྒྲོལ་འབྱེད་སྒྲོགས་ལ་གྱི། །པད་མོ་རྒྱས་བྱེད་མཁས་པའི་
གསུང་འདི་བྲི། །

དེ་ལ་འདིར། ས་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་མེ་སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལུན་འདས་ཞེས་སྟན་པའི་
བ་དན་ས་གསུམ་ན་གཞོ་བ་དེ་ཉིད་གྱིས། དང་པོར་བྱང་རྒྱལ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད།
བར་དུ་བསྐྱལ་བ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་བསགས། མཐར་མངོན་པར་རྫོགས་
བར་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་གྱི་ཡུང་བོ་ཇི་སྟེད་ཅིག་གསུངས་པ་རྣམས་གྱི་ནང་ནས་རབ་དང་
ལུལ་དང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། འདིས་དངོས་བསྟན་
སྟོང་ཉིད་གྱི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་ཐབ་ཅིང་། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ལེ་གེས་ཆོགས་ལམ་ནས། སངས་རྒྱས་གྱི་བར་བཞུད་པར་བྱེད་པའི་སྟེན་དོན་མངོན་
རྟོགས་གྱི་རིམ་པ་ཡང་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་དཔལ་(༡༧)མགོན་
འཕགས་པ་ཀླུ་སྐུ་བ་གྱི་དབྱུ་མ་རིགས་པའི་ཆོགས་དུག་གིས་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་གྱི་
རིམ་པ་དེ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་ཐབ་ཅིང་། རིགས་ཆོགས་དུག་གི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་བསྟན་བཙུགས་ཆེན་མོ་དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་དེ་འདིར་གང་
བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སོ། །

རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་སུ་བསྟན་པ།

དེ་འཆད་པ་ལ་གཉིས། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་སུ་
བསྟན་པ། དེ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་ལུན་གང་དག་སྒྲོག་
འདི་ཇི་བྲིད་འཆོ་བ་དེ་བྲིད་ཀྱི་བདེ་བ་རྒྱལ་ཅིང་སྟུག་བསྐྱལ་བསལ་བ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་

ལེུ་ལས། ལྷོན་པ་སངས་རྒྱལ་ལུགས་འབྱུང་དང་ལུགས་བསྐྱོག་གི་སྒྲོན་མ་ཚད་མའི་
སྒྲིམ་ཕར་སྒྲུབ་ཅིང་། རང་གཞན་གྱི་སྒྲོན་པ་དང་བསྐྱན་པའི་སྒྲོན་ཡོན་དང་རིགས་གཉིས་
གྱི་སྒྲོན་མ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྒྱལ་པའི་བསྐྱན་པ་སྒྲིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། རྒྱལ་པའི་བསྐྱན་པ་སྒྲིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་། ཟུང་པར་དུ་
བསྐྱན་བཅོས་འདིས་རྩ་བའི་གཞུང་འབྲེལ་རྒྱལ་པཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་རྒྱལ་པའི་
བསྐྱན་པ་དངོས་དང་། དེའི་དགོངས་འབྲེལ་ཇི་ལྟར་བྱུང་རྒྱལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འོ་ན།
རྒྱལ་པའི་བསྐྱན་པ་ཁོན་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་དོགས་ཡིན་ན། དེ་ལ་དུ་ཡོད་སྟམ་ན། དེ་
ལ་ལུང་གི་བསྐྱན་པ་དང་། རྟོགས་པའི་བསྐྱན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། ལྷོན་
པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དང་པོར་གང་ལ་འཇུག་དགོས་སྟམ་ན། དང་པོར་ལུང་གི་བསྐྱན་པ་ལ་འཇུག་
དགོས་(འབ)པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་གི་བསྐྱན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས།
རྟོགས་པའི་བསྐྱན་པ་རིམ་གྱིས་རྒྱད་ལ་སྒྲེབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལྷན་ལས། འདི་
ན་དང་པོར་ཐོས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་པ་ཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འབྱུང་། །རྒྱལ་པ་ཞིན་ཡིད་
ལ་བྱེད་པ་ལས་ཀྱང་ཡང་དག་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་། །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་ཐོས་པ་ཙམ་
གྱིས་དོན་མཐོང་གྱུར་ན་བསྒྲུབ་པ་དོན་མེད་འབྱུར། །གལ་ཏེ་མ་ཐོས་པར་ཡང་སྒྲུབ་བྱུང་
གྱུར་ན་བསྐྱན་པ་དོན་མེད་འབྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ན། དེ་ལ་དུ་
ཡོད་སྟམ་ན། དེ་ལ་ཇོ་བོ་བྱེད་ཆོག་གི་སྒྲོན་མ་རྒྱལ་པར་བྱེ་ན། ཆོས་ལུང་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་
སྟོང་། དེ་བསྐྱན་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས། དེ་བསྐྱན་གསུང་རབ་ཡན་ལག་

དགུར་ཡོད། བཟོད་བྱ་དོན་གྱི་སྒྲི་ནས་དབྱེ་ན། རྩེ་སྒྲོད་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་
 དེ། ལྷག་པ་རྩུལ་ཁྲིམས་གྱི་བསྐྱབ་པ་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྐྱར་པའི་བཀའ།
 འདུལ་པའི་རྩེ་སྒྲོད་དང་། ལྷག་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་
 རྣམ་བསྐྱར་པའི་བཀའ། མདོ་རྩེའི་རྩེ་སྒྲོད། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་གྱི་བསྐྱབ་པ་བཟོད་བྱའི་
 གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྐྱར་པའི་བཀའ་རྣམས་མདོན་པའི་རྩེ་སྒྲོད་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར།
 ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་སྒྲི་ནས་དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་དང་ཐེག་དམན་གྱི་
 བཀའ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་
 བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་
 ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ་རྣམས་ཐེག་
 དམན་གྱི་བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐེག་དམན་གྱི་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ལ། དང་པོར་
 དག་བཙའ་པ་བདུན་གྱིས་མཛད་པའི་ཆོས་(༤ན)མདོན་པ་རྩེ་བདུན་དང་། དེ་དག་གི་
 དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ལ་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་རྣམས་བྱང་ཁིང་། དེ་
 དག་ལའང་། ཤིང་རྩེའི་སྒྲོལ་འབྱེད་གྱི་རྣམ་བཞག་མ་བྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་
 དམན་གྱི་བཀའ་རྣམས་བཀའ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྐུར་པ་བདུབ་པའི་ནང་རྩེའི་གྲུབ་མཐའ་
 སྐུ་བ་མེད་པས་ཐེག་དམན་ལ་ཤིང་རྩེའི་སྒྲོལ་འབྱེད་དང་། ཐེག་དམན་བཀའ་སྐུ་བ་པའི་
 རྣམ་གཞག་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་བཀའ་མ་ཡིན། །ཞེས་སྐུར་པ་འདེབས་
 པའི་ནང་རྩེ་བྱང་བས། ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྐུ་བ་བདུབ་དང་། ཤིང་རྩེའི་སྒྲོལ་འབྱེད་གྱི་རྣམ་
 གཞག་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

ལས་དང་པོ་བས་དང་པོར་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པར། ཆོད་ལྡན་གྱི་སྤྱི་ཐལ་དགོངས་
 པ་འགྲེལ་པའི་རྩེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཇུག་དགོས་པ་ཡིན་གྱི་རང་དབང་དུ་འཇུག་མི་རུས་

དྲེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དྲང་ངེས་སྒྲ་ཚོགས་སུ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དྲེ། སྒྲ་རི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དུ་རུང་སྟེ། བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
བཀའ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་དུ་མི་རུང་པའི་ཕྱིར་དྲེ། མདོ་ལས། དག་སྒྲོང་དག་གམ་མཁས་
རྒྱམས་ཀྱིས། །བཟླག་བཅད་བདར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་
ཡི་བཀའ། །སྤང་བར་བྱ་ཡི་གུས་ཕྱིར་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཐེག་ཆེན་
བཀའ་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རི་ལྟ་སྒྲམ་ན། མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས། ཉན་ཐོས་སྟེ་
གཉིས་ཀྱི་བཀའ་དྲང་ངེས་གཉིས་སུ་འདོད་ཅིང་། ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐེག་
ཆེན་བཀའ་མི་འདོད་པ་མ་ཡིན་དྲེ། ཐེག་ཆེན་བཀའ་མི་འདོད་པ་དེ་རྒྱམས་ཀྱི་ནང་
ནས། ཉན་ཐོས་སུ་འདའ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲལ་བཟང་མིག་འབྱེད་དུ་
ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་(༤བ)བཀའ་ལ་ངེས་དོན་ཁོ་ནར་འདོད་ཅིང་།
དྲང་དོན་མི་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་དྲང་ངེས་གཉིས་སུ་འདོད་པ་རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས་གསུངས་
ཞིང་། དེ་དག་གི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་སྒྲ་རི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་དུ་རུང་མི་རུང་
གི་སྒྲོ་ནས་འབྱེད་ལ། དེ་དག་གིས་ཐེག་ཆེན་བཀའ་མི་འདོད་པ། དཔུ་མ་སྤང་བའི་
དགོངས་པ་ཡིན་དྲེ། དཔུ་མ་སྤང་བ་དང་། མདོ་སྟེ་རྒྱན། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ། ཐེག་
བསྟུམ། སྒྲོད་འཇུག་མོགས་སུ་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྒྲུབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས།

འོ་ན། ཐེག་ཆེན་ལ་གིང་རྟའི་སྒྲོ་ལ་འབྱེད་ཀྱི་རྒྱམ་བཞག་འཐད་ན། དེ་ལ་དུ་ཡོད་
སྒྲམ་ན། དེ་ལ་གཞན་ཀྱི་འདོད་པ་བཟོད་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་གཉིས། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་གིང་རྟའི་སྒྲོ་ལ་འབྱེད་དེ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། འཕགས་
བ་ཀྱི་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་བཀའི་དགོངས་པ་དཔུ་མར་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་བར་བྱེད་པ་
ལ་དཔུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་དུག །འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་བཀའི་

[illegible]

ཁ་ཅིག་གི་མིང་ལྟེན་སྒྲུབ་ལུང་དེ་ལ་གྲུ་གྲུབ་དང་། བྱམས་པ་གཉིས་སྒྲུབ་ཡོད་དོ། །
ཐེར་ན། མི་ལྷན་ཏེ། མིང་ལྟེན་སྒྲུབ་ལུང་དེ། འཇམ་མཁའ་གླིང་པའི་མིའི་རྟེན་ཅན་ཅིག་
གི་རྟེན་དུ་འཇོག་དགོས་པ་གང་ཞིག་། བྱམས་པ་ལྟེན་རྟེན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱམས་
པ་མིང་ལྟེན་སྒྲུབ་ལུང་ཡིན་ན། རྟེན་པའི་གྲས་པ་ཀུན་ཀ་མིང་ལྟེན་སྒྲུབ་ལུང་དུ་འགྱུར་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་གིང་རྒྱུ་ལྟར་ཕྱེད་དེ་ལ་ཁྱུ་ལྟར་དང་། ཐོགས་མེད་གཉིས་
ཁྱུ་དེས་ཏེ། ཁྱུ་ལྟར་གྱིས་ཐོག་ཆེན་གྱི་དཔུ་མའི་པག་འི་དགོངས་པ་མཐའ་དག་རིགས་
ཆོགས་རྣམས་ཁྱུ་དཔུ་མར་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་བར་བྱེད་ཅིང་། ཐོགས་མེད་གྱིས་ཐོག་
ཆེན་གྱི་པག་འི་དག་གི་དགོངས་པ་ས་སྡེ་རྣམས་ཁྱུ་མེམས་ཙམ་དུ་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་

པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། ལྷོ་ཕྱོགས་པེ་ཏའི་ཡུལ་རུ་ནི། དགོ་སློང་
 དཔལ་ལྷན་ཞེས་གྲགས་པ། དེ་མིང་གྲུ་ཞེས་འབོད་པ་སྟེ། ཡོད་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་
 འཛིག་པ། ར་ཡི་ཐེག་པ་འཛིག་ཏེན་དུ། སློ་མེད་ཐེག་ཆེན་རབ་བཤད་ནས། རབ་ཏུ་
 དགའ་བའི་ས་བསྐབས་ནས། བདེ་བ་ཅན་རུ་དེ་སྤྱར་འགོ་ ཞེས་གསུངས་ཞིང་། འཇམ་
 དཔལ་ཙ་རྒྱད་དུ། ང་ནི་ཕ་རན་འདས་འོག་དུ། ལོ་ནི་དུག་བརྒྱ་ལོན་པ་ན། ཐོགས་མེད་
 ཅེས་བྱའི་དགོ་སློང་འབྱུང་། བརྟན་བཅོས་གྱི་ནི་དོན་ལ་མ་ལས། མདོ་སྡེ་དྲུང་དང་(༥)བ་
 དེས་པའི་དོན། རྣམ་པ་མང་པོར་རབ་ཏུ་འབྱེད། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་
 གྱི་འགྲེལ་བྱའི་བཀའ་ལ་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུད་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། གྲུ་རྒྱུ་བྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་
 དེ་ལ་དཔུ་སེམས་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་དཔུ་མའི་བཀའི་དགོངས་པ་མཐའ་
 དག་རིགས་ཆོགས་རྣམས་སུ་དཔུ་མར་བཀྲལ་བ་ལྟར་གནས་ཤིང་། ཐོགས་མེད་གྱིས་
 སེམས་ཅམ་རུ་བཀྲལ་བ་ནི། སེམས་ཅམ་རུ་གནས་ཀྱང་དེ་བཀའི་དགོངས་པ་མཐའ་
 ཐུག་མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། དེ་སྟོང་ཉིད་ལྷ་མོ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་སྐྱེས་སུས་ཉམས་
 སུ་ལེན་རུ་རུང་བར་འདོད་དོ། ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་གྱིས་གཞུང་རྣམས་གྱི་དགོངས་
 པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་སེམས་ཅམ་རུ་གནས་ཤིང་གྲུ་རྒྱུ་བ་
 གྱིས་བཀྲལ་བ་ནི་བཀའ་གང་གི་འདུང་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད། གང་ཐག་གང་
 གིས་ཀྱང་ཉམས་སུ་ལེན་རུ་མི་རུང་བར་འདོད་དོ། །

དེ་གཉིས་གྱི་ནང་ནས་གྲུ་རྒྱུ་བ་ཡབ་སྐུ་གྱིས་དྲུང་དེས་འབྱེད་རྒྱལ་བཤད་པ་ལ།
 གཞི་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱེད་པ་དང་། རི་ལྟར་འབྱེད་པའི་རྒྱལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སློ་
 གྲོས་མི་ཐད་པས་བརྟན་པའི་མདོ་དང་། ཉིང་འཛིན་རྒྱལ་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱེད་
 པ་ཡིན་ཏེ། སློ་གྲོས་མི་ཐད་པའི་མདོ་ལས། དྲུང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་གང་། དེས་པའི་
 དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་གང་ཞེ་ན། མདོ་སྡེ་གང་དག་ཀྱན་རྩོབ་བསྐབ་པ་སྟོན་པ་དེ་དག་ནི་དྲུང་

ཚོགས་དྲུག་གསུངས་ལ། དེ་དག་གི་ནང་ནས་དགག་བྱ་བ་དེན་གྱུ་བ་གཙོ་བོར་འགོག་
 བར་བྱེད་པ་ལ་ཅུ་ཤེད་དང་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་བྱུང་། དེ་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་
 གྱུ་བ་པ་འགོག་པ་(༥བ)ལ་ཅུ་ཤེད། གྱུ་བ་བྱེད་རྟོག་གའི་ཆོག་དོན་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྱུ་བ་པ་འགོག་པ་ལ་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་གསུངས་སོ། །རང་བཞིན་
 མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་འཐད་རྩལ་སྒྱིར་བསྟན་པ་ལ། ཅོད་སྒྲོག་དང་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་
 གསུངས། དེ་ཡང་ཅུ་ཤེད་རབ་བྱེད་དང་པོར། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། རྒྱུན་
 ལ་སོགས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ་
 ལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་ན། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་ཅེས་པའི་ཆོག་ཀྱང་རང་
 བཞིན་གྱིས་མེད་དགོས། དེས་ན་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྱུ་བ་པ་འགོག་མི་རུས་ཤིང་
 རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱབ་མི་རུས་སོ། །ཞེ་ན། རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་དགག་སྐྱབ་བྱི་
 རྣམ་གཞག་བྱེ་བྲག་རྩ་འཐད་རྩལ་སྟོན་པ་ལ། ཅོད་བསྒྲོག་གི་གཞུང་ལྟག་མ་རྣམས་
 བྱུང་ངོ། །རབ་བྱེད་བདུན་པར། ཁྱི་ལམ་ཇི་བཞིན་སྐྱུ་མ་བཞིན། །ཞེས་འདུས་བྱས་
 ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་མི་ལམ་དང་སྐྱུ་མ་དང་འདྲ་བར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན།
 དེ་ལྟར་ཡིན་ན། མདོ་ལས། འདུས་བྱས་ལ་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་གསུངས་པ་དང་
 འགལ་ལོ། །སྟུམ་ན། འདུས་བྱས་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་། ཐ་
 སྟོང་རྩ་བྱ་བྱེད་འཐད་རྩལ་སྒྱིར་སྟོན་པ་ལ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་གསུངས་སོ། །དྲག་
 ཆད་བྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ལམ་དེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མ་ཐད་ཐར་པ་ཐོབ་
 བའི་ལམ་གྱི་རྩ་བར་དགོས་སོ་ཞེས་ཐེག་དམན་རང་གི་ལུང་དང་སྐུར་ནས་སྟོན་པར་
 བྱེད་པ་ལ་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོར་དགོས་
 སོ། །ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་རིན་ཆེན་ཕྱེད་བ་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེས་དོན་ལུང་གིས་སྐྱབ་པ་ལ་མདོ་ཀྱན་ལས་བདུས་པ་གསུངས་ཤིང་།

དེ་ཡང་ཇི་སྒྲིག་བཤད་པའི་ཟབ་མའི་དོན་དང་བཅོམ་ལྷན་འདས་(ཉ)ཀྱིས་གསུངས་
པའི་མདོ་འདི་དང་། འདིའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དྲང་ངེས་ལུང་སྦྱར་དུ་སྟོན་པ་ནི། དྲང་
ངེས་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་ལ།
གཞི་གང་ལ་བརྟེན་བ་དང་། ཇི་ལྟར་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་
འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱེད་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཁྱས་པའི་
ལེུ་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དང་པོར་ལུལ་མ་ར་རྒྱ་སེར་དྲང་སྦྱར་བ་དེ་དུགས་
ཀྱི་ནགས་སུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཁྱགས་པ་རྣམས་ལ་འཕགས་པའི་
བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་བས་ཆོས་ཀྱི་ལའོར་ལོ་ངོ་མཚར་མདྲ་དུ་བྱུང་བ་ཐོན་
ལྟར་གྱུར་བའམ་མེར་གྱུར་བ་ལུས་ཀྱང་མཐུན་པར་འཛིག་རྟེན་དུ་མ་བསྒྲོར་བ་གཅིག་
རབ་དུ་བསྒྲོར་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་ལའོར་ལོ་རབ་དུ་བསྒྲོར་བ་དེ་ཡང་སྒྲ་
ན་མཆིས་པ་སྐབས་མཆིས་པ་དྲང་བའི་དོན་རྩྭ་དཔའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་བ་ལགས།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྒྱམས། སྐྱེ་
བ་མ་མཆིས་པ་དང་འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་གཞོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་
ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་བརྒྱམས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་
དག་པར་ཁྱགས་པ་རྣམས་ལ་སྦྱང་བ་ཉིད་སྦྱོས་པའི་རྣམ་པས་ཆོས་ངོ་མཚར་མདྲ་དུ་བྱུང་
བའི་ཆོས་ཀྱི་ལའོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྒྲོར་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་ལའོར་ལོ་
བསྒྲོར་བ་དེ་ཡང་སྒྲ་ན་མཆིས་པ་སྐབས་མཆིས་པ་དྲང་བའི་དོན་རྩྭ་དཔའི་གཞིའི་གནས་སུ་
གྱུར་བ་ལགས་ཀྱི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་
ལས་བརྒྱམས། སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང་འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་གཞོད་(ལ)མ་ནས་
ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་བརྒྱམས་ནས་
ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཁྱགས་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བ་

དང་ལྷན་པ་དེ་མཚར་མད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ལམ་ལོ་གསུམ་པ་བསྒྲོར་དེ། བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་ལམ་ལོ་བསྒྲོར་བ་འདི་ནི་སྒྲོ་ན་མ་མཆིས་པ་སྐབས་མ་མཆིས་
པ་དེས་པའི་དོན་ལགས་ཏེ་རྩོད་བའི་གཞིའི་གནས་སུ་བྱུང་བ་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། འདིས་ལམ་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དང་དོན་དང་། མཐའ་མ་དེས་དོན་
དུ་གསུངས་གིང་། དྲང་དེས་ཡང་མདོ་དཔེ་དངོས་བསྟན་སྐྱེ་མི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དུ་མི་
རུང་བའི་མདོ་ནི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། མདོ་དཔེ་དངོས་བསྟན་སྐྱེ་མི་བཞིན་དུ་ཁས་
ལེན་དུ་རུང་བའི་མདོ་ནི་དེས་དོན་གྱི་མདོར་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ། མདོ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ས་སྡེ་ལྷ།
སྡོམ་རྣམ་པ་གཉིས་མཛད་པའི་སྒྲོ་ནས་དྲང་དེས་འབྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །རྩལ་དེ་ནི་རྒྱལ་
བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་བཤད་གཞི་སྡེ་སྡོད་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་དུ་བསྟན་ནས། དང་
པོར་བཤད་གཞི་དོས་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞི་བསྟར་བ། བཤད་གཞི་དེ་དག་གི་བཤད་
བྱའི་དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་མ་ཆང་བ་མེད་པར་ཐོགས་གཅིག་དུ་
བསྟན་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པ། རྣམ་གྲངས་བསྟར་བ། བཤད་གཞི་སྡེ་སྡོད་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་
གྱི་བཤད་བྱའི་དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་འཆད་རྩལ་འདི་ལྟ་བུའི་སྒྲོ་ནས་འཆད་དོ། །ཅིས་སྟོན་
པ་ལ། རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྒྲོ་བསྟར་བ། བཤད་གཞི་སྡེ་སྡོད་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་གྱི་བཤད་
བྱའི་དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་རྣམས་ཐོགས་གཅིག་དུ་བསྟོན་པ་རྣམས། བཤད་ཐབས་ཡན་
ལག་གི་སྒྲོ་ནས་འཆད་རྩལ་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་རྩ་བ་ལྟ་བུ་ནི། སའི་དངོས་གཞི་དང་།
དཔེ་འགྲེལ་(པན)པ་ལྟ་བུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟར་བ་ཡིན་ནོ། །ས་སྡེ་ལྷ་པོས་ཐེག་པ་
ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་མདོན་པའི་ཆོག་དོན་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས།
སྐར་ཡང་གཏུལ་བྱའི་བསམ་པ་དང་བསྟན་ནས་བསྟན་ཏེ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། སྡོམ་
རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་དེ། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་མདོན་པའི་

ཆོག་དོན་བཤད་གཞི་བཞི་བཅུར་བསྐྱེད་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། ཐེག་བསྐྱེད་དང་།
 ཐེག་པ་སྐྱེད་མོང་པའི་ཆོས་མཛོད་པའི་ཆོག་དོན་བཤད་གཞི་ལུང་པོ་ལ། སྒྲེ་མཆོད་བཅུ
 གཉིས། ཁམས་བཙུང་བཅུད་ཏེ་སྐུ་མཆོད་པར་བསྐྱེད་ནས་བསྐྱེད་པ་ལ་མཛོད་པ་ཀྱན་
 ལས་བཅུས་གསུངས་པའི་བྱིར།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གྱིས་ས་སྡེ་ལྟ་མཛད་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་པའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་
 བ། གང་གི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་བཀྲལ་སྐྱེས་ན། རྗེ་བཅུན་བྱམས་པའི་མན་ངག་
 ལ་བརྟེན་ནས་འགྲེལ་པ་ཡིན་ཏེ། བཅུད་སྟོན་དོན་བསྐྱེད་ལས། དེའི་དོན་དུ་བཙུག་
 འདས་བྱམས་པ་མཉེས་པར་བྱས་ནས། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དགོངས་པ་
 འགྲེལ་པར་བྱེད་པའི་མཛོད་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་མཛད་ཅིང་།
 ཐོགས་མེད་གྱིས་དབྱིག་གཉེན་སོགས་ལ་གསུངས་པར་མཛད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ན། རྗེ་བཅུན་བྱམས་པས་བཀའི་དགོངས་
 པ་འགྲེལ་པའི་བསྐྱེད་བཙུག་པོ་ལྟར་མཛད་སྐྱེས་ན། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ལྟ་བུ་དཔུ་
 མའི་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ལ། རྒྱད་
 སྟོ་མ་དང་། མཛོད་རྟོགས་རྒྱུ་གཉིས་མཛད་ཅིང་། ལྟ་བུ་སེམས་ཙམ་ཕྱོགས་སུ་གནས་
 པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའི་(༥)དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ལ། མདོ་སྡེ་རྒྱུན་དང་
 འབྲེད་རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དང་པོ་རྒྱད་སྟོ་མས་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། བཤད་བྱ་ཅུ་
 བའི་མདོ་རིམ་བཟུང་བ་དང་། དེ་རིམ་ལྟར་འགྲེལ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
 དེའི་བཤད་བྱ་ཅུ་བའི་མདོ་དེ་ལ་ཡང་ལྟ་ཡོད་དེ། གཟུངས་གྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་
 པའི་མདོ། དཔལ་འབྱེད་སངས་ཀའི་ང་རོས་ཞུས་པའི་མདོ། དེ་བཞིན་གསེགས་པ་སྟོང་
 པའི་མདོ། གྲུ་མོ་རིན་པོ་ཆེས་ཞུས་པའི་མདོ། ཡེ་ཤེས་སྤང་བ་རྒྱུན་གྱི་མདོ་དང་ལྟར་ཡོད་

པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེས་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། མདོ་དེ་དག་གི་
དགོངས་པ་སྤྱད་གཞི་ཁམས་བདེ་བར་གསལ་གསུང་པའི་སྒྲིང་པོ་ཇི་ལྟར་སྤྱད་བའི་ཐབས་
དེ་སྤྱད་བའི་འབྲས་བྱ་དང་གསུམ་དུ་བསྐྱས་ནས་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར།

མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་འཆད་པ་ལ། བཤད་བྱ་ཙ་
བའི་མདོ་ཐོས་བརྒྱུད་བ་དང་། དེ་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་གཉིས། །དང་པོ་ནི། དེའི་
བཤད་བྱ་ཙ་བའི་མདོ་དེ་ལ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པ་
དོན་གསལ་ལས་ཀྱང་། དང་པོར། རྒྱལ་བའི་ལུས་རྒྱུ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་ཀྱང་། ཞེས་
པ་དང་། མཐུག་ཏུ་ཡང་། ལ་ལ་ལས་དོན་གཞན་ལས་ཚོག་ །གཞན་ལས་རྒྱུ་པ་གསུམ་
མིང་གིས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྒྲིང་པོ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་
པ་ནི། ཞེས་སྐོག་གི་སྐབས་སུ། གཞུང་ཤེས་བྱའི་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་ཁོ་མོས་
ཅན་དུ་བརྒྱུད་བ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེས་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་
འགྲེལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེས་བཀའི་དགོངས་པ་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་བརྒྱུད་དང་། རྗོད་བྱེད་
(འཇ)སྐབས་བརྒྱུད་དུ་བྱེད་ནས་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར། ལྟ་བུ་སེམས་ཅམ་སྤྲོགས་སུ་གནས་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཕྱི་མ་གསུམ་འཆད་པ་ལ། དང་པོར། དབུས་མཐའ་རྒྱུ་པ་འབྲེད་ནི་
ལམ་ལ་མཐའ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་པ་བཞག་བསྟན་ནས།
རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བར་བསྟན་ཅིང་། དེ་ནས་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་ལམ་བཟོད་
ཚུལ་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཅུགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གིས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་
པས་རྟག་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་ཞིང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
གིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པས་ཆད་མཐའ་དང་བྲལ་བར་བསྟན་པ་ལ་དབུས་མཐའ་རྒྱུ་པ་
འབྲེད་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་མཐའ་ལས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །

འདི་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། རྟོང་པ་ཉིད་ནི་འདི་ལ་ཡོད། །དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །

ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ནི། བཟུན་བཅོས་སྒྲིལ་མ་ལས་བཟུན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་གཞིར་བཞག་པའི་སྟེང་དུ། ཀུན་བདག་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་
པའི་གཞི་གཞན་དབང་ལམས་བ་འགྲུབ་པའི་གཞིའི་ཆོས་དང་། གཞན་དབང་ཀུན་
བདག་སྤྱོད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་སྒྱིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་
ཐུང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གཞིའི་ཆོས་ཉིད་དུ་བྱས་ནས་བཟུན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་
བཟུན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འཁོར་བ་ཉེས་དམིགས་གྱི་སྒྲིལ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་པར་
བྱ་བ་དང་། ཐུང་འདས་གྱི་ཕན་ཡོན་གྱི་སྒྲིལ་སྤྱོད་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ལས། འདིར་གང་ཤེས་ནས་འགའ་ཞིག་སྤངས་བྱ་ཞིང་། །(ལབ་)
གཞན་འགའ་ཞིག་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་བྱ་བ། །དེ་ཕྱིར་དེ་དག་ཆོས་ཉིད་སྒྲིལ་སྤྱོད་ནི། །
རྣམ་དཔྱེ་འདོད་པའི་སྒྲིལ་སྤྱོད་འདི་བརྩམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ལྟེ་རྒྱན་གྱིས་བཟུན་བཅོས་སྤྱོད་པ་ལས་བཟུན་པ་གཞིར་བཞག་པའི་སྟེང་དུ། ཐེག་
ཆོན་གྱི་བརྟོག་བྱ་བའི་བརྩམ་བཟུས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཁྱད་པར་དུ་བཟུན་བཅོས་འདིས་རྩ་བའི་གཞུང་འགྲེལ་ཚུལ་
བཤད་པ་ལས་སྤྱོད་བཟུན་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ངོས་བཟུང་བ། དེས་དེ་རི་ལྟར་འགྲེལ་
པའི་ཚུལ། དང་པོ་ནི། ལུས་རྒྱས་འབྲིང་བཟུས་གསུམ་དང་མདོ་ལྟེ་སྤྱོད་བཟུན་གཉིས་
བཟུན་བཅོས་འདིའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ཡིན་ཏེ། བཟུན་བཅོས་འདིས་རྩ་བའི་ནས་བཟུན་

པའི་སྒྲིང་ཉིད་གཏན་ལ་ཡབ་ཅིང་། ཅུ་ཤེ་དེས་རྒྱལ་འབྲིང་བསྐྱེད་གསུམ་གྱི་དངོས་བསྟན་
 སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་ཕྱིར་དང་། བསྟན་བཅོས་འདིས་ས་བརྩའི་རྣམ་
 བཞག་དང་ས་བརྩའི་པོ་རེ་པར་བྱིན་བརྩའི་པོ་རེ་པར་ལྷག་པའི་རྒྱལ་དང་། བྱད་པར་བྱ་ས་
 ལ་བ་ནས་བྱག་པ་བར་འཕོ་རྒྱལ་རིམ་པ་རྣམས། མདོ་སྡེ་ས་བརྩའི་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་
 ལ་ཡབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གཉིས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་
 དབུ་མ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་གཅིག་ལ་བྱ་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 རང་འགྲེལ་ལས། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དབུ་མ་ལ་འཇུག་
 བ་རྩེ་མ་བར་འདོད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་ཕྱེད་བ་དང་། ཅུ་ཤེ་གཉིས་
 བཤད་བྱ་ཅུ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་འདིས་སོ་སོ་སྒྲེ་བོའི་སའི་ཆོས་
 གསུམ་པོ་དེ། རིན་ཆེན་ཕྱེད་བར། བདག་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་འདིས། ཁྱེད་བྱང་
 རྒྱལ་འཕྲོ་བ་འདོད་ན། །དེ་ཡི་རྩ་བ་བྱང་རྒྱལ་སེམས། །རི་དབང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་བརྟན་དང་། །
 ཕྱོགས་མཐས་གཏུགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་དང་། །གཉིས་ལ་མི་(༡༠)བརྟེན་ཡེ་ཤེས་ལགས། །
 ཞེས་པའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་ཕྱིར་དང་། ཅུ་ཤེ་དེ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་
 བ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དབུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་དབུ་མ་དེ་ཅུ་ཤེ་ལས་གཞན་པའི་
 དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་བྱད་མི་རིགས་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཅུ་ཤེས་ཁྱེད་སྐྱོས་
 བ་ན་དབུ་མ་ལས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བསྟན་བཅོས་གཞན་ཁྱེད་སྐྱོས་མཛད་
 བ་ན་རང་མིང་ནས་སྐྱོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་འདིས་ཅུ་བའི་གཞུང་འགྲེལ་རྒྱུར་བསྟན་
 བ། བྱེ་བྱག་ཏུ་གཞུང་སོ་སོའི་འགྲེལ་རྒྱལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྷ་ཆེ་བའི་
 སྒོ་ནས་འགྲེལ་རྒྱལ་དང་། ཟབ་པའི་སྒོ་ནས་འགྲེལ་རྒྱལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཅུ་ཤེ་ལས་རྒྱ་
 ཆེ་བའི་རིམ་པ་མ་བསྟན་པས། ལྷ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཞན་གྱིས་

ཁ་བསྐྱངས་པའི་སྒོ་ནས་རྩ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་རྩ་ཤེའ་སྒྲུ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་མ་བསྟན་ན། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་མ་
 ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། དེའི་སྒྱུན་མེད་དེ། སྤྱིར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་དུ་འབྱེད་པ་ནི།
 ཟབ་མའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་མིན་གྱི། ཟབ་མའི་དེ་ཉིད་
 རྟོགས་པ་ཐེག་དམན་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་སུ་འབྱེད་
 པ་ནི། རྩ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱིས་ཟེན་མ་ཟེན་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རིན་ཆེན་གྲེང་བར།
 ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒོ་ནས་ལམ་དང་། །སྤྱོད་པ་ཡོངས་
 བསྟོ་མ་བཤད་པས། །ཐེག་པ་ཆེན་པོར་གལ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
 ཡིན་ཀྱང་། བསྟན་བཅོས་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་(༡༠བ)དང་ཐེག་དམན་གྱི་བསྟན་
 བཅོས་སུ་འཛོག་པ་དེ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་སྒོ་ནས་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆེད་དུ་
 བྱ་བ་དེ་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་བསྟན་བཅོས་
 རྣམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་
 བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་བསྟན་བཅོས་སུ་འཛོག་
 པ་གང་ཞིག །རྩ་ཤེར་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོང་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་
 གྲངས་མཐའ་ལས་པའི་སྒོ་ནས་གདན་ལ་ཕབ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཁོ་ནའི་
 ཉམས་ལེན་གྱི་དབང་དུ་མཛད་པ་གང་ཞིག །རྩ་ཤེར་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མདོ་དང་
 བསྟན་བཅོས་གཞན་གྱིས་ཁ་བསྐྱངས་ཚུལ་ལ། སོ་སོ་སྒྲེ་བའི་སའི་ཆོས་གསུམ་རིན་ཆེན་
 གྲེང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གདན་ལ་ཕབ་ཅིང་འཕགས་པ་སྒྲོབ་པའི་ས་བརྩུ་འབྲས་བུའི་ས་
 དང་བཅས་བརྣམས་མདོ་ལྟེ་ས་བརྩུ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། གདན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་འདིས་ཟབ་པའི་སྒོ་ནས་རྩ་ཤེའི་དགོངས་པའི་འགྲེལ་
 ཚུལ་ནི། ཟབ་མོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་གདན་ལ་ཕབ་ནས་འགྲེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་

ཡང་དགག་ཕྱོགས་ནས་དམ་བཅའ་བཞི། སྐབ་ཕྱོགས་ནས་དམ་བཅའ་བཞི་དང་བཅས་
 བས་བརྒྱད་ཡོད་དོ། །དང་པོ་བཞི་ནི། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་
 ཁས་མི་ལེན་པ། ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཁས་མི་ལེན་པ། རང་རིག་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་ཁས་
 མི་ལེན་པ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དང་དམ་བཅའ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་བཞི་ཡོད་ཅིང་། གཉིས་
 པ་བཞི་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐ་སྟད་དུ་ཁས་ལེན་པ། འཕགས་པའི་གོ་འཕང་སྟོབ་པ་ལ་
 སྟོང་ཉིད་ཐ་མོ་ངེས་པར་རྟགས་དགོས་པ། བདེན་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་(༡༡)ན་དུ་བཞེད་པ།
 དུས་གསུམ་གྱི་འཛོག་ཚུལ་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཁས་ལེན་པ་དང་བཞི་ཡོད། དེ་ལྟར་བསྟན་
 བཅོས་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། འཕགས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་ཚུལ་ལ། རང་གི་
 མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དུལ་ཅམ་ཡང་མེད་ཀྱང་། ཕྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བཞག་པས་ཆོག་
 པའི་འགྲེལ་ཚུལ་གྱི་ལུགས་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་ལ་བདེན་ནས་རྣམ་པར་བཞག་
 པའི་གྲུབ་མཐའ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དང་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་དེ། དེ་གང་ཞེ་
 བ། རེ་ཤིག་གཙོ་བོ་རྣམས་བཞོད་ན། ཆོགས་དུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀྱན་གཞིའི་
 རྣམ་ཤེས་དང་རང་རིག་འགོག་ལུགས་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་བས་ཕྱི་
 སྟོན་གྱི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་བསྟེན་པ་ཁས་མ་ལེན་པ་དང་། ཤེས་པ་ཁས་ལེན་
 པ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་ཁས་སྐྱང་དགོས་པ་དང་། ཉན་རང་ལ་དངོས་པོ་རང་
 བཞིན་མེད་པར་རྟགས་པ་ཡོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཛོག་པ་
 དང་། ཞིག་པ་དངོས་པོ་མིན་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དུས་གསུམ་གྱི་འཛོག་ཚུལ་
 སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
 པ་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན། སྟོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་
 དུ་རྟགས་པའི་སྟོབ་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེས། དངོས་པོ་ལ་སྐྱར་པ་འདེབས་བྱེད་
 དང་། དངོས་པོ་འཛིག་པའི་རྒྱར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། རེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། འདི་ཆོས་ཅན།

དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་སྒྲོ་ནས། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་
 མཛོད་སྐུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་(༡༡)གྲུབ་
 བ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་དམིགས་དགོས་པ་ལས་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དགོས་ཏེ།
 དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་གྲུབ་པ་དེ་དེའི་གནས་ལུགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་
 གྲུབ་པས་སྟོང་ན་སྟོང་བ་དེ་དེའི་གནས་ལུགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་དམིགས་པ་མ་
 གྲུབ་ན། མཉམ་བཞག་དེའི་གཞིགས་དོར་དངོས་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། དེས་དངོས་པོ་རང་
 གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་སྒྲུང་ཅན་གྱི་སྤེས་
 པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རང་ལུ་འོན་དམ་བདེན་བ་
 ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྒྲོབ་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་སྤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 མ་དམིགས་སོ་ཟེར་ན། མཉམ་བཞག་དེ་དངོས་པོ་འཛིག་བྱེད་དུ་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་
 མཉམ་བཞག་དེའི་སྒྲོ་རྣམས་ཡོད་ཅིང་། མཉམ་བཞག་དེའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་མེད་པར་འགྱུར་
 པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཏེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་མཉམ་
 བཞག་དེ་དངོས་པོ་ལ་སྐྱར་འདེབས་དང་། དངོས་པོ་འཛིག་བྱེད་དུ་འགྱུར་ན་ཡང་དེ་ནི་
 རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡང་འདི་ལ་རག་ལས་
 རྒྱལ་ནི། དངོས་པོར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་དགོས་ལ། དེ་
 གྲུབ་ན་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་འགགས་དགོས། དེ་ལྟར་འགགས་ན་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་དངོས་
 པོར་མི་འཐད་པས། དེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་མི་རིགས་ལ། དེས་ན་ལས་འབྲས་ཀྱི་
 རྟེན་དུ་ཀུན་གཞི་སྟགས་ལས་ལེན་པ་ཡིན་པ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་
 ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ། དེ་མ་གྲུབ་པས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་འགགས་སོ། །དེ་
 མ་འགགས་པས་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འཐད་ལ། དེ་འཐད་པས་ལས་འབྲས་ཀྱི་
 རྟེན་དུ་(༡༢)ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
 དགོས་ཏེ། རང་གི་སྤང་པོ་ལྷ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ས་པའི་ང་ཙམ་དེ་ལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་
 རྟེན་ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་ཏུ་འཛོག་མི་རྒྱས་ཤིང་། དེས་ན་སྤང་པོ་ལས་དོན་གཞན་ཏུ་གྱུར་
 པའི་བདག་ནི་སྤང་པོ་ལ་མི་ལྟོས་དགོས་པ་དེ་འདིར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་པའི་
 རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིགས་པས། དེས་ན་ཀུན་གཞི་ལྷ་སྤྱི་སྤང་པོ་གཅིག་ལས་
 འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་ཏུ་འཛོག་ལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་
 དེའི་ཕྱིར། རང་གི་སྤང་པོ་ལྷ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ས་པའི་ང་ཙམ་དེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་
 ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་ཏུ་འཛོག་པས། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་ཀུན་གཞི་མཉམས་ཁས་མི་
 ལེན་པ་འདི་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ། །

རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡང་འདི་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་གི་
 མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་ན་མཚན་ཉིད་དང་གཞུང་ཕྱ་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་
 འཛོག་མི་རྒྱས་ལ། དེ་མི་རྒྱས་པས་ཚད་མས་ལུལ་གཞུང་པ་ཙམ་གྱིས་རང་ཉིད་ཡོད་
 པར་འཛོག་མི་རྒྱས་ལ། དེས་ན་ཚད་མས་རང་ཉིད་ཡོད་པར་གྲུབ་པའི་རང་རྟོག་རང་
 རིག་མཛོད་སྤྲུལ་ཞེས་ཕྱ་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་གཅིག་འདོད་པར་བྱེད་ལ།
 དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པས་ཚད་མ་དང་གཞུང་ཕྱ་
 ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་འཛོག་རྒྱས་ཤིང་། དེ་རྒྱས་པས་ཚད་མས་ལུལ་གཞུང་པ་ཙམ་གྱིས་
 ལུལ་ཅན་རང་ཉིད་ཡོད་པར་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། འབྲུབ་ཤི། ལུལ་གཞུང་པ་ཙམ་གྱིས་
 རང་ཉིད་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་རང་རྟོགས་ཀྱིས་འདྲན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་
 (༡༩བ)ཡང་འདི་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རྟོག་གི་རྟགས་ནི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་གཞི་
 ལྟོག་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་ཅིང་རང་རྟོག་གི་དམ་བཅའ་ཡང་དམ་
 བཅའ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་ལོ་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་ཏུ་

ཁས་ལེན་པ་ཡང་འདི་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་
གྲུབ་པས་ནང་གི་ཤེས་པ་དང་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡན་ཚུན་ལྟོས་ནས་འཛིན་ཀྱས་ཤིང་། དེ་
ཀྱས་པས་ནང་གི་ཤེས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་ཡོད་པར་
འདོད་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པས། གང་ཟག་དེ་རང་
གི་ལུང་པོ་ལྷ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་པའི་ང་ཙམ་ལས་འབྲས་གྱི་རྟེན་དུ་ཁས་ལེན་ཞིང་།
ལས་འབྲས་གྱི་རྟེན་དུ་ཀུན་གཞི་སྤྲུལ་ཁས་མི་ལེན་པས། བྱི་རོལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྤང་
བ་འདི་ཀུན་གཞིའི་སྟངས་ཀྱི་བག་ཆགས་སད་པའི་དབང་གིས་ལུང་བ་མ་ཡིན་པར་འདོད་
པའི་བྱིར།

དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པ་སྟངས་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་པར་འདོད་པ་ཡང་འདི་ལ་
རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་དགག་
བྱའི་བདག་དང་། དེ་གང་ཟག་གི་སྟངས་དུ་འཛིན་པ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་འདོད་
ཅིང་། དེ་མ་སྤངས་པར་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པ་སྤྲུལ་གྱང་མི་འདོད་ལ། དེའི་ཞེན་ལུལ་སྒྲིག་
པ་ལ་གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་བྱིར་དང་། གང་
ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་སྒྲིག་པ་ལ། རིན་ཆེན་འབྲེང་བར། རི་སྤྱིད་ལུང་པོར་
འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྤྱིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ཞེས་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་
གྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་སྒྲིག་དགོས་ལ། དེ་སྒྲིག་པ་ལ་ལུང་པོ་སྤྲུལ་གྱི་(༡༡ན)
ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་བྱིར།

འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ལ། དེས་པར་སྟངས་ཉིད་བྱ་མོ་རྟོགས་དགོས་པར་
འདོད་པ་ཡང་འདི་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་དེ་
ལྟར་གྲུབ་པ་དགག་བྱའི་བདག་བྱ་མོ་ཡིན་ལ། དེ་གང་ཟག་གི་སྟངས་དུ་མེད་པ་གང་ཟག་

གི་བདག་མེད་དང་། དེ་མཛོན་སྐུ་ཏུ་མ་རྟོགས་པར་འཇགས་ལམ་ཐོབ་པ་སྐུ་གུང་
མི་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་ཐྱིབ་ཏུ་འདོད་པ་འདི་ལ་རག་ལས་ཚུལ་ནི། དངོས་པོ་
རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་དགག་བྱའི་བདག་ལྷ་མོ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་
སྐྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིང་ཏུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་
ལ། དེ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་འདོད་དགོས་པས་སོ། ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་
པ་ཡང་འདི་ལ་རག་ལས་ཏེ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་ལས་རང་བཞིན་
གྱིས་མ་གྲུབ། དེ་མ་གྲུབ་པས། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་འགགས། དེ་མ་འགགས་པས།
ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འཇོག་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱེ་བྲག་ཏུ་གཞུང་སོ་སའི་འབྲེལ་ཚུལ་བཤད་པ་ལས་བསྟན་བཅོས་
འདིའི་འཇུག་བྱའི་དཔུ་མ་ངོས་བསྟར་བ།

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཞུང་སོ་སའི་འབྲེལ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། ཐོག་མར་མཚན་
དོན་གྱི་སྐབས་སུ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། གཞན་ལྷགས་དགག་རང་ལྷགས་བཞག་ཏེ་
ལ་རྩོད་པ་སྒྲོང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་
དང་བྲལ་བ་དེ་དཔུ་མའི་མཚན་ཉིད་ཐེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྟོད་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
བཞིན་ཉིད་ཏུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲོང་ཉིད་ཏུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
(༡༡བ)གཞན་ཡང་། གཞི་གྲུབ་ན་དཔུ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན།
རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷ་བ་ཡིན་ན་དཔུ་

མའི་ལྷ་བ་ཡིན་པས་བྱ་བར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། རྟག་ལྷ་དང་
ཆད་ལྷ་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག། འོན་དམ་བདེན་བ་དཔལ་ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དཔལ་
ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དཔལ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་ཐལ། དཔལ་ལ་འཇུག་
པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དཔལ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱ་བུ། རང་འགྲེལ་ལས། དཔལ་མའི་
བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་བྱིར། དཔལ་ལ་འཇུག་པ་བརྩམ་པར་འདྲོད་པས།
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག། བཀའ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟན་གསུམ་དཔལ་ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་
པའི་དཔལ་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དཔལ་མའི་བསྟན་བཅོས་སུ་ཐལ། དཔལ་
ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དཔལ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། བསྟན་བཅོས་ཡིན་
པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། བཀའ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག། རིན་ཆེན་འབྲིང་བ་དེ་དཔལ་ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དཔལ་
ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར།
འདྲོད་ན། དཔལ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ན། ཅུ་ཤེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་
བྱིར། ལྷ་མ་ལ་བྱ་བུ། རང་འགྲེལ་ལས། ཅུ་ཤེ་ཁྱེད་སྟུང་སྟུང་མཛད་པ་ན་དཔལ་ལས།
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། བསྟན་བཅོས་གཞན་ཁྱེད་སྟུང་སྟུང་མཛད་པ་ན་རང་མིང་
ནས་སྟོས་པ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཡང་ཅུ་ཤེའི་རབ་བྱེད་ཉེར་བདུན་ཆོག་ས་པའི་ཆོག་ས་ཙམ་དེ་ཅུ་ཤེ་ཡིན་ནོ། ཟེར་
ན། འོ་ན། གང་ཟག་གི་ལུང་པོ་ལྷ་ཆོག་ས་ཙམ་(༡༤ན)དེ་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་དེའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་བྱིར་ལུང་པོ་ཆོག་ས་ཙམ་བདག་མ་ཡིན། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དུམ་རང་རྒྱུད་པ་དེ་དུམ་པ་མ་ཡིན། ཟེར་ན། དུམ་ཐལ་རང་གཉིས་
 ལུ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ལེམས་ཅམ་པ་ལ་རྣམ་བཤེན་རྒྱུ་
 གཉིས་ལུ་མེད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲ་
 བའི་གང་ཟག་ལ་དུམ་ལེམས་གཉིས་ལུ་མེད་པར་ཐལ། དུམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲ་བའི་
 གང་ཟག་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་ལུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དུམ་པ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་
 ལུ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དུམ་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་
 རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་བས་བྱུང་བར་ཐལ། དུམ་པ་ཡིན་ན། དུམ་ཐལ་འབྱུར་
 བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། དངོས་པོ་བཤེན་པར་འཛིན་པའི་བཤེན་
 འཛིན་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་དུམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འབྲུའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་དེ་ལ་བྱམས་པ་དང་། གྲུ་སྒྲུབ་གཉིས་ལུ་ཡོད་དོ། །
 ཟེར་ན། རྩེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཆོས་ཅན། བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་རྒྱལ་བས་ལུང་
 བརྟན་པའི་མིའི་གསུགས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། མིའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།
 འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ལྟའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་
 གྱི་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་བའི་གང་
 ཟག་ཡིན་ན། ཤིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྩེ་(༡༧བ)བཙུན་བྱམས་པ་
 ཤིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ལྟན་པ་ལྷན་གྱིས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་
 ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་
 གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་
 བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་རང་དབང་དུ་གསུངས་

པ་པོའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སངས་འཕགས་ཡིན་པའི་བྱིར།
གཞན་ཡང་། བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་བར་རང་
དབང་དུ་འགྲེལ་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡིན་ན། སིང་རྟའི་སྤྱལ་འབྲེད་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། བུམས་པ་སིང་རྟའི་སྤྱལ་འབྲེད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ས་རིའི་ཕུ་ཆོས་
ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐེག་དམན་གྱི་ཆོས་མངོན་
པའི་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་བར་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་
བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་འཕགས་གང་ཞིག་ཆོས་
མངོན་པ་ལྟེ་བདུན་པོ་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་ཆོས་མངོན་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་
བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་བར་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་
པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཉན་ཐོས་གྱི་རྒྱལ་བཟུང་བའི་གང་ཟག་ཅིག་ཡོད་
པའི་བྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སིང་རྟའི་སྤྱལ་འབྲེད་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ཁ་ཅིག་མ་ལ་འཇུག་པ་འདི་ལུལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་རྒྱས་བར་
གཏན་ལ་ལབ་པའི་སྒོ་ནས་རྩ་མེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་འཇུག་པ་དེ་རྩ་མེ་ལ་ལབ་
པའི་སྒོ་ནས་(༡༥ན)འཇུག་རྒྱལ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལུལ་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་གཏན་ལ་ལབ་པ་འཇུག་པ་ལས་རྩ་མེ་ཆེས་སེན་ཏུ་རྒྱས་པའི་
བྱིར་ཏེ། རྩོད་ཉིད་གཏན་ལ་ལབ་རྒྱལ་འཇུག་པ་ལས་རྩ་མེ་ཆེས་སེན་ཏུ་རྒྱས་པའི་བྱིར་
ཏེ། རྩ་མེའི་རབ་འབྲེད་རེ་རེས་ཀྱང་རྩོད་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གངས་མཐའ་ལས་པའི་
སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ལབ་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། རྒྱས་བར་བཤད་པ་འཇོན་པར་
འདོད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་རྩ་མེ་ནས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་བསྟན་
ནོ། ཟེར་ན། འོན། རྩ་མེར་དུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པར་ཐལ།

དམ་བཅའ་དེ་གང་ཞིག །དངོས་སུ་མ་བཟུན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། འཇུག་པ་དེས་
 རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་མདོ་དང་བཟུན་བཅས་གཞན་གྱིས་ཁ་བསྐང་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་
 འབྲེལ་པ་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། རིན་ཆེན་གྱིང་
 བདད། ས་བཅུ་པའི་མདོ་གཉིས་པོ་དེ་དབྱུང་མ་འཇུག་པའི་བཤད་བྱ་ཅུ་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཅུ་ཤེས། རྫོང་ཉིད་ཕྱ་མོ་དངོས་སུ་བཟུན་
 པའི་ཤུགས་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་བཟུན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཅུ་ཤེན་ས་
 དངོས་སུ་བཟུན་པའི་རྫོང་ཉིད་ཕྱ་མོ་ཆོས་ཅན། མེད་དགག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཉིད་
 བརྗོད་པའི་སྐྱུ་ས་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་འཕེན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
 རང་ཉིད་བརྗོད་པའི་སྐྱུ་ས་རང་གི་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་རྒྱ་
 ཆེ་བའི་རིམ་(༡༥བ)པ་འཕེན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཅུ་ཤེ་དུ་རྫོང་ཉིད་ཕྱ་མོ་བཟུན་པའི་
 ཤུགས་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་བཟུན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་མེད་དགག་ཡིན་པར་ཐལ།
 དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། ཅུ་ཤེ་ལ་བདེན་ནས་རྫོང་ཉིད་ཕྱ་མོ་
 རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཅུ་ཤེ་དུ་
 རྫོང་ཉིད་ཕྱ་མོ་དངོས་སུ་བཟུན་པའི་ཤུགས་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་བཟུན་པའི་བྱིར།
 འདོད་ན། དེ་འབྲེལ་རྗེས་དཔག་དེའི་ཤེས་ངོར་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཤེས་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
 འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྣང་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡོད་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བདེན་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་
 ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀུན་རྫོབ་སྣང་ལུལ་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཀྱི་སྣང་
 ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་བཅས་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ།

འདྲ་པའི་ཕྱིར། འདྲ་མི་རུས་ཏེ། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
བཟླ་བཅོམ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཟླ་བཅོམ་སྤྱི་ཐལ་ལ་དེ་བཞིན་བྱའི་སྒྲོ་སྒྲིག་འཇོག་
དགོས་པར་ཐལ། ཅ་ཤེ་དུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་བཟླ་བ་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འདྲ་མི་རུས་ཏེ། བཟླ་བཅོམ་འདི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཟླ་བཅོམ་(༡༥)ལ་
འཇོག་པ་དེ་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་སྒྲོ་སྒྲིག་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་
བཟླ་བཅོམ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཟླ་བཅོམ་ཡིན་དགོས། གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་
རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་བཟླ་བཅོམ་ཡིན་ན། ཐེག་དམན་
གྱི་བཟླ་བཅོམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དུ་མ་འཇུག་པའི་བཤད་བྱ་ཅ་བའི་གཞུང་ཡིན་ན། དུ་མ་འཇུག་པ་
གང་ལ་འཇུག་པའི་དུ་མ་ཡིན་པས་བྱལ་བོ་ཟེར་ན། བཀའ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། འཇུག་པ་དེ་ཅ་ཤེ་ནས་
བཟླ་བའི་སྒྲོང་ཉིད་ལྷ་མོ་དེ་གཏན་ལ་ལབ་པའི་བཟླ་བཅོམ་གང་ཞིག །ཅ་ཤེ་དེ་
བཀའ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་གྱི་དངོས་བཟླ་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་གཏན་
ལ་ལབ་པའི་བཟླ་བཅོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཅ་ཤེ་དེ་དུ་
མ་ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དེ་བཀའ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་གྱི་སྟུག་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་
རིམ་པ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་ལབ་པའི་བཟླ་བཅོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དུ་མ་འི་
བཟླ་བཅོམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲ་མི་རུས་ཏེ། མངས་(༡༥)རྒྱས་
ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བཀའ་དང་བཟླ་བཅོམ་མི་འགལ་ཟེར་
ན། དེ་འགལ་བར་ཐལ། བཀའ་གསུང་བ་པོའི་གང་ཟག་དང་། བཟླ་བཅོམ་རྩིས་པ་

པོའི་གང་ཟག་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་འགལ་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བཀའ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བརྩམས་པའི་དག་རྣམ་དག་དེ། བསྟན་བཅོས་
གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཕྱི་རྩལ་པའི་རིགས་བྱེད་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་
དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རྩལ་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱི་རྩལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རྣམས་ཏེ། ཕྱི་རྩལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བཀའ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བརྩམས་པའི་དག་རྣམ་དག་དེ། བསྟན་
བཅོས་རྣམ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། མདོ་ལྟེ་དགོངས་འགྲེལ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་
ལོངས་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་དགོངས་འགྲེལ་ཞེས་
བཤད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་ལྟར། རྒྱ་བྲལ་མ་ལས། འདི་ནི་དང་སྤྱང་གསུང་ཡིན་
བསྐྱོག་པ་གཞན། ཞེས་པ་དང་། དེ་ཡང་དང་སྤྱང་གསུང་བཞིན་སྒྲི་བོས་བསྟེན། ཞེས་
བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གྱི་དོན་ཤོག་སོ་སོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཚན་རྒྱ་སྐད་དུ་སྒྲིམ་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་
པ་ཡོད་དེ། སྒྲི་ཏའི་སྐད་ལ་བག་ཆགས་བཞག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྟན་
བཅོས་གྱི་མཚན་བོད་སྐད་དུ་སྒྲིམ་པ་ལ་ཆོས་(ཉ་ལྔ)ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལོ་རྒྱུ་བ་
རྣམས་གྱི་བཀའ་དྲིན་དྲན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་
བྲལ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། དེ་ལ་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་
པའི་དེ་ལ་ཡིན་ན། ཅུ་ཤེ་ཡིན་པས་ལྷག་པོ། །

འཇུག་པ་འདིས་ཅུ་ཤེ་དགོངས་པ་རང་རྒྱད་པ་དང་སེམས་ཅན་པ་སོགས་དང་

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་སྒྲོ་ནས། ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་
 འཕྲུག་པ་དེ། ཅུ་ཤེའ་ཟབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཕྲུག་ཚུལ་ཡིན་ནོ། ཅུ་ཤེའ་ས་ཁྱ་ཆེ་བའི་
 རིམ་པ་མ་བཟུན་ཀྱང་། འཕྲུག་པ་འདིས་ཁྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་མདོ་མྱེ་དང་བཟུན་བཅོས་
 གཞན་གྱི་ཁ་བསྐྱངས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་འཕྲུག་པ་དེ། ཅུ་
 ཤེའ་ཁྱ་ཆེ་བའི་སྒྲོ་ནས་འཕྲུག་ཚུལ་ཡིན། གང་གི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་། ཞེས་
 པ་ནས། རབ་བྱེད་ཉེར་བདུན་ཚོགས་པའི་ཚོགས་པ་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་བདག་ས་
 པའི་བཟུན་བཅོས་དེ། ཅུ་ཤེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། འཕྲུག་པའི་བཤད་བྱ་ཅུ་བའི་གཞུང་
 དེ་ལ་མདོ་བཟུན་བཅོས་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་མདོ་མྱེ་ས་བཅུ་པ་དང་། ཁྱས་འབྲིང་བཟུས་
 གསུམ་པོ་དེ་བཤད་བྱ་ཅུ་བའི་མདོ་དང་། རིན་ཆེན་གྲེང་པ་དང་། ཅུ་ཤེའི་གཉིས་འདིའི་
 བཤད་བྱ་ཅུ་བའི་བཟུན་བཅོས་ཡིན་ནོ། །

ཤིང་རྟེན་སྒྲོལ་འབྲེད་དེ་ལ་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དབུ་མའི་བཀའི་དགོངས་
 པ་འགྲེལ་བའི་ཤིང་རྟེན་སྒྲོལ་འབྲེད་དུ་ལུང་བཟུན་པ་ཀྱུ་སྒྲུབ་ཏུ་ངེས་ཤིང་། ཐེག་ཆེན་
 གྱི་བཀའི་དགོངས་པ་སེམས་ཙམ་དུ་འགྲེལ་བར་ལུང་བཟུན་པ་ཐོགས་(༡༥)མེད་དུ་
 ངེས་པ་ཡིན་ནོ། གཏུལ་བུའི་རྒྱུད་གྱི་ཉོན་མོངས་འདུལ་བའི་ཐབས་སྟོན་པ་གཞན་ལ་
 མ་སྟོས་པར་རང་དབང་དུ་བརྩམས་པའི་དག་རྒྱམ་དག ཤིང་རྟེན་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་
 བ། རྗེས་སུ་གནང་བའི་བཀའ། དྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་བཀའ། ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་
 བཀའ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འདི་སྒྲིང་བདག་
 གིས་ཐོས་པ་ཞེས་སྐོག་སྟེན་ལྟ་བུའོ། རྟེན་པའི་ནུ་རིམ་པ་པའི་ནུ་རིམ་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྱུར་རས་
 གཟིགས་གྱི་དྲི་བ་དྲི་ལན་དང་། ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ལ་སྒྲུབ། རྩོམ་པ་པོ་རྒྱམ་གཡང་མེད་
 པའི་ཡིད་ཅན་གྱིས་སྟོན་པ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་དུ་
 བརྩམས་པའི་འཆོས་སྒྲོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྟན་པའི་དག་རྒྱམ་དག་དེ། བཟུན་

བཅོས་རྒྱུ་དག་གི་མཆན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་ལེ། དུ་མ་ཡིན་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་མ་ཁྱེད་པར་ཐལ།
 རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བུལ་བའི་དུ་མ་ཡིན་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་མ་
 ཁྱེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཐུམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
 ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
 དུ་མ་ཡིན་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་མ་ཁྱེད་པར་ཐལ། དུ་མ་དེ་ལ་གཞི་དུ་མ།
 ལམ་དུ་མ། འབྲས་སུ་དུ་མ་དང་གསུམ་དུ་(༡)པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་
 རྒྱད་སྟེ་ཅ་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ཆོས་ཅན། ཅ་
 མེ་ཡིན་པར་ཐལ། དུ་མ་ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
 དེར་ཐལ། དེ་འཇུག་པའི་བཤད་བྱ་ཅ་བའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པ་དེས་སྒོ་
 སྒྲིལ་བའི་སའི་ཆོས་གསུམ་རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། དུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ན། ཅ་མེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ཆོས་ཅན། ཅ་མེ་ཡིན་པར་ཐལ། དུ་མ་ལ་འཇུག་
 པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཇུག་པ་དེས་ཁྱོད་གཙོ་
 བོར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། འདིར་མ་ཁྱེད་པ།
 མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་དུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀྱན་
 རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། གཞན་ཡང་། དུ་མ་འཇུག་པ་དེས། ཅ་མེའི་
 དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་སྒོ་ནས་ཅ་མེའི་
 དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེ་ཅ་མེ་ལ་ཐབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཚུལ་ཡིན་པར་
 ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོབ་དཔོན་གྱི་པས་ཀྱང་ཅ་མེ་ལ་ཐབ་པའི་

སྒྲོ་ནས་འཇུག་ཅུས་པར་ཐལ། འདྲོད་པ་གང་ཞིག །སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱི་ཕུས་ཅུ་ཤེའི་
 དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་
 དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱུའ། མ་གྲུབ་ན། དེ་དར་ཐལ། ཅུ་
 ཤེའི་ལྷ་སྒྲོད་གཉིས་ཀ་(༡༥)མེམས་ཅམ་དུ་བཀྲལ་བའི་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་
 བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་མེམས་ཅམ་དུ་འགྲེལ་བའི་བརྗེ
 ཏུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། འཇུག་པ་དེ་ཅུ་ཤེའི་ལ་ཐབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་པ་དེ་འདྲིའི་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
 འཇུག་པ་འདིས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་མེམས་ཅམ་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གཏན་
 ལ་ཡབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་འཇུག་པ་དེ། ཅུ་ཤེའི་ལ་ཐབ་པའི་
 སྒྲོ་ནས་འཇུག་ཅུ་ཤེའི་ལ་ཐབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་པར་ཐལ། འདིས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། མེམས་
 ཅམ་པ་གཉིས་ཀ་དང་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་
 དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན། འདིར་མ་ཁྱུའ་པོ། འདྲོད་ན། ལེགས་
 ལྷན་འབྲེད་གྱིས་ཅུ་ཤེའི་ལ་ཐབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་པར་ཐལ། འདྲོད་པ་གང་ཞིག །
 ལེགས་ལྷན་འབྲེད་གྱི་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་མེམས་ཅམ་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་
 གཏན་ལ་ཡབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན། མ་
 ཁྱུའ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་གཞུགས་ནས་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་
 བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་ཅིང་། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རྒྱུ་འོད་མེད་པ་དང་།
 ཀྱན་གཞི་དང་། རང་རིག་མེད་པར་ཁས་ལེན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་
 བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་བརྗེ་ཏུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་
 ན། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གྲགས་པ་དེས་ཅུ་ཤེའི་ལ་ཐབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་པ་དེ། དཔལ་
 ལྷན་རྒྱ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་

ཡང་། འཇུག་པ་འདིས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
 པར་གཏན་ལ་ལབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེ། ཅུ་ཤེ་
 ལ་ཟབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་ལྟུང་ཡིན་པར་ཐལ། འཇུག་པ་དེས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་(༡༩ན)
 པ་རང་རྒྱད་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ལབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་
 པ་འགྲེལ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེ་ཅུ་ཤེ་ལ་ཟབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་ལྟུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། འཕགས་མེད་གཉིས་པོས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་
 དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ལབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་
 འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ། མ་གྱུབ་ན། དེར་ཐལ། འཕགས་མེད་གཉིས་པོས་ཅུ་ཤེའི་
 དགོངས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཅིང་། རང་རིག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་
 ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་
 པའི་པརྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ནས། གཞན་ཡང་། ཅུ་ཤེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་
 གྱི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོན་ལམ་དང་
 བཟོ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 རྟེན་སྒྲོན་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོན་པ་དང་། བཟོ་བ་ལ་སོགས་པ་མ་བསྟན་
 པས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རིན་ཆེན་
 ཐུང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོན་ལམ་དང་། །
 སྒྲོན་པ་ཡོངས་བཟོ་མ་བཤད་པས། །ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཅུ་ཤེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་བསྟན་
 བཅོས་གཞན་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། དེས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་
 རྟོགས་དགོས་པ་གང་ཞིག །ཅུ་ཤེ་ལས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
 མ་གྱུབ་ན། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དེས་རྒྱ་

ཆེ་བའི་རིམ་པ་རྟོགས་པ་དེ་འཇུག་པས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་མདོ་དང་(༡༩༥)བསྟན་
བཅོས་གཞན་གྱི་ཁ་བསྐངས་པའི་སྒྲོ་ནས་རྩ་སེའི་དགོངས་པ་འགེལ་བ་ལ་ལྟོས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རྩ་སེའི་ཆེད་དུ་བའི་གདུལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མདོར་རྟོགས་རྒྱུ་ཆེད་དུ་བའི་གདུལ་བྱ་དེས་ཟབ་མའི་རིམ་
པ་རྟོགས་པ་བསྟན་བཅོས་གཞན་ལ་ལྟོས་པར་ཐལ། རྩ་སེའི་ཆེད་དུ་བའི་གདུལ་བྱ་
དེས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་རྟོགས་པ་བསྟན་བཅོས་གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
འཇགས་པ་ཐོགས་མེད་ཆོས་ཅན། འགེལ་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་བཀའི་དགོངས་
པ་རང་དབང་དུ་འགེལ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། སིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བཀའི་དགོངས་པ་འགེལ་བ་བྱམས་པའི་
ཆོས་ལུ་ལ་བརྟེན་ནས་འགེལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱམས་མགོན་བསྐྱབས་ནས་མཉེས་
པར་བྱས་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བསྟན་བཅོས་མདོར་རྟོགས་རྒྱུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྟོན་པ་གཞན་གྱི་
རྗེས་སུ་འབྱངས་ནས་བཀའི་དགོངས་འགེལ་དུ་བརྩམས་པའི་ངག་རྒྱུ་དག་ཡིན་པར་
ཐལ། བསྟན་བཅོས་རྒྱུ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རང་གི་སྟོན་པའི་རྗེས་
སུ་འབྱངས་ནས་བཀའི་དགོངས་འགེལ་དུ་བརྩམས་པའི་ངག་རྒྱུ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་མི་འགལ་བར་ཐལ། སེར་ཕྱིན་གྱི་
མདོ་དེ་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསྟན་བཅོས་ཆེན་མོའི་རྒྱུ་བཤད་
མཛད། ཅིས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་སྐབས་
ནས་བསྟན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བཀའ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་
གསུམ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་ཐལ། འཆོས་སྒྲོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་

ལྷན་(༡༠ན)པའི་ངག་རྒྱལ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྒྱལ་
བཤད་རིགས་པར། འཛོམས་སྒྲོ་བ་ཡོན་ཏན་ཕྱིར་ན་བཟུན་བཅོས་ཏེ། །གཉིས་པོ་འདི་དག་
གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མེད། །ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཉན་རང་ཐུབ་དབང་ལས་འབྱུངས་ཚུལ་དང་ཉན་ཐོས་གྱི་
སྒྲོ་བཤད་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱལ་འབྲིང་རྒྱལ་སྟེན་པའི་སྒྲོ་བས་སྒྲུ་དགག་བཞག་སྒྲུངས་གསུམ།
དང་པོ་ནི། །ཁ་ཅིག །ཉན་ཐོས་དང་སངས་རྒྱལ་འབྲིང་པོ་རང་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་སྟེན་
ཅན། ཐུབ་དབང་གི་གསུང་ལས་འབྱུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐུབ་དབང་གིས་རྟེན་འབྲེལ་ཐབ་
མོའི་དོན་བཟུན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་འབྱུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། རང་སངས་རྒྱལ་
དེ་སངས་རྒྱལ་འབྲིང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་ཆོས་ཅན་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། སངས་རྒྱལ་ལ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་གསུམ་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རྒྱལ་ཏེ། སངས་རྒྱལ་ཡིན་ན། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བརྟེན་སྒྲོ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་ན། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྒྲོ་འཇུག་པའི་
གཞི་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རང་རྒྱལ་དེ་སངས་རྒྱལ་འབྲིང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱལ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱལ་སྟེ།

ཁ་ཅིག་ ཉན་རང་གཉིས་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱ་ཐུབ་དབང་གི་གསུང་ལས་ལུངས་
 པ་ཡིན་ཏེ། ཐུབ་དབང་གིས་རྟོན་འབྲེལ་ཟབ་མའི་དོན་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་
 ལུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་གཉིས་རང་རྒྱ་ཐུབ་
 དབང་ལས་ལུངས་ཤིང་(༡༠༧)ཁྱིར་ཐུབ་དབང་ལས་མ་ལུངས་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་
 པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྐབས་འདིར་རང་རྒྱ་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། ཉན་རང་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཐུབ་དབང་ལས་ལུངས་པར་ཐལ། ཐུབ་དབང་གི་
 གསུང་ལས་སྒྲུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐུབ་དབང་གི་རྟོན་འབྲེལ་ཟབ་མའི་དོན་བསྟན་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་ཁྱོད་ལུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ ཉན་རང་གཉིས་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱ་ཐུབ་
 དབང་ལས་ལུངས་ཏེ། རང་རྒྱ་ཐུབ་དབང་གིས་རྟོན་འབྲེལ་ཟབ་མའི་དོན་བསྟན་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་ལུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། ཉན་རང་གཉིས་ཐུབ་དབང་ལས་མ་
 ལུངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་རང་རྒྱ་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། གང་ཕྱིར་བཅེ་ཉིད། ཅེས་སྐགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་སྟོང་རྩ་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་
 གཞན་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་རྩ་དེ་སེམས་
 དང་། ཞེས་སྐགས་ཀྱི་གཞུང་དང་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་རྒྱའི་གཙོ་བོ་གསུམ་ལས་
 ལུངས་པར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་
 འབྲིང་རྣམས། ཞེས་པའི་གཞུང་འདིས་ཉན་རང་གཉིས་ཐུབ་དབང་ལས་ལུངས་པར་
 མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་ཉན་རང་གཉིས་ཐུབ་དབང་ལས་ལུངས་པར་ཐལ།
 མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ལྷ་ལྷ། གཞུང་འདི་སྒྲ་རི་བཞིན་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་
 འདོད་ན། གཞུང་འདིས་སྟོང་རྩ་ཆེན་པོ་དེ་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཐོག་སྟན་ཆོགས་བསྐྱེད་པ་ལ་
 དང་པོར་གལ་ཆེ་བར་མ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ས་བོན་
 དང་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་སངས་རྒྱལ་དེ་རང་ལམ་དུ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྤྱོད་
 རྒྱལ་པས་ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག །རང་ལམ་དུ་ཤེས་པ་ལ་བདེན་འཛིན་སྤྱོད་མི་རྒྱལ་པས་
 སངས་རྒྱལ་ལས་དམན་པ་ན་འབྲིང་པོར་བཤད་དོ་ཟེར་ན། (༡༡ན)འོ་ན། རང་རྒྱལ་
 སྤྱོད་པ་དེས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྤྱོད་ཀྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤྱོད་པར་
 ཐལ། ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག་རྒྱལ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱལ་དེ་གཟུང་
 འཛིན་གཉིས་སྤྱོད་བསྒྲུལ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྒྲུལ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། ཉན་ཐོས་དེས་རང་རྒྱ་ཁྱབ་པའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱིས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཉིད་བསྒྲུལ་
 བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྒྲུལ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་བསྒྲུལ་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤྱོད་རྒྱལ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
 རྒྱལ་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀུན་བདག་ས་ཀྱི་ས་བོན་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་། གང་ཟག་
 རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྤྱོད་པ་ལ་
 གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པར་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
 གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཁྱབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་
 པའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་དེས་རང་རྒྱ་ཁྱབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་
 པའི་རྟོག་པ་སྤྱོད་ཀྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་རང་རྒྱ་ཁྱབ་པའི་རྣམ་
 ཡོད་ཀྱིས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཉིད་བསྒྲུལ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྒྲུལ་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། དགས་པའི་མི་རྟོག་སྟགས་བརྩ་དུག་རྟོགས་ཟེན་བསྒྲུལ་པར་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་
 འཁོར་པ་ལས་གྲོལ་རྒྱལ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རང་རྒྱལ་དེ་རང་
 ལམ་དུ་ཤེས་པ་ལ་བདེན་འཛིན་སྤྱོད་མི་རྒྱལ་པར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་ལས་དམན་པའི་
 རྒྱལ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱལ་ཏེ། རང་རྒྱལ་དགྲ་བོའ་དེ་བདེན་འཛིན་མ་
 ལུས་པར་སྤྱངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྱུབ་ན། དེར་ཐལ། དགྲ་བོའ་པ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རང་རྒྱལ་དགྲ་བོའ་པ་དེ་བདེན་(༡༧)འཛིན་ས་བོན་
དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མགྲུབ་ན། བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་དེག་བཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དེག་བ་ཡེ་ཤེས་དང་འགལ་སྒྲུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
སྒྲུར་པའི་དེག་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་རྒྱལ་དཔལ། སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཆོ་སྒོ་བ་དཔོན་གཞན་གྱི་གདམས་
ངག་ལ་མི་ཉོས་པར་རང་གི་བྱང་རྒྱལ་མངོན་དུ་བྱེད་རྒྱས་པས། ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག་པ་
ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཉན་ཐོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་རང་གི་བྱང་རྒྱལ་མངོན་དུ་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཉན་ཐོས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་མེད་ཉེར་འགོའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དཔལ་ལྷན་སྒྲུབ་གྲགས་པ་དཔལ་བཟླ་བཅོས་རྩེ་མ་པའི་ཐོག་མར་
སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་པར་འདོད་ནས་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དེ་བཟླ་བཅོས་འདིའི་བསྟོད་
ཕྱག་གི་ཕུལ་དུ་འོས་པར་སྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དཔལ་འཕགས་པའི་གང་
ཟག་བཞིའི་རྩ་པར་སྒྲུབ་པར་འདོད་ནས་ཐོག་མར་ཉན་རང་གཉིས་སྒྲུབ་དབང་ལས་
འཁྲུངས་རྒྱལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། ངག་དོན་ནི། ཉན་རང་གཉིས་ཆོས་
ཅན། སྒྲུབ་དབང་གི་གསུང་ལས་འཁྲུངས་པ་ཡིན་ཏེ་སྒྲུབ་དབང་གིས་རྟེན་འབྲེལ་ཟལ་
མོའི་དོན་བཟླ་བ་ལས་ཁྱོད་འཁྲུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་གཞན་
ལས་ཉན་ནས་བསྒྲོམ་པས་འབྲས་བུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་པ་ན། དོན་དེ་གཞན་
ལ་ཐོས་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས། ཐོས་པར་བྱེད་རྒྱལ་ནི། མདོ་ལས། འདི་ལྟར་བྱ་བ་
བྱས་སོ། །འདི་ལས་སྤྱིད་པ་གཞན་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བྱ་བ་བྱེད་རྒྱལ་
ཡང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་བྱ་བ་ནི། ཉན་མོངས་སྤྱིང་བ་ཡིན་ལ། དགྲ་བོའ་པ་ཐོབ་པ་

ནས་ཉན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྤངས་སོ། །ཞེས་བཤད། སྤྱི་པ་གཞན་མི་ཤེས་པའི་ཚུལ་
 ཡང་། དག་(༡༩ན)བཅོམ་ཐོབ་པ་ནས། ལས་ཉན་གྱི་དབང་གིས་སྤྱི་པ་གཞན་དུ་ཉོང་
 འཛམས་མི་སྒྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །འོ་ན། གཟུགས་མེད་ཁམས་པའི་ཉན་ཐོས་ལ་སྒྱ་
 བཤད་མེད་པས་ཉན་ཐོས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །སྒྲུལ་ན། སྒྱུར་མེད་དེ། སྒྱ་དངོས་སུ་
 འཇུག་པ་ལ་སྒྱ་བཤད་དུ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྲུལ་ལས་སྒྱེས་པའི་བདུ་ལ་
 མཚོ་སྒྱེས་ཀྱི་སྒྱ་དངོས་སུ་འཇུག་ཀྱང་། དེའི་སྒྱ་བཤད་དུ་མེད་པ་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་
 ཐྱིར། དེའི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་ཡང་མི་དག་བརྟུ་སྤྱོད་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་
 ཉིད་གཅིག་པུའི་ཐྱིར་དུ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ནས། ལམ་བསྐྱབ་པ་
 གསུམ་ལ་སྒྲོབ་ན། ཚྲིགས་ལམ་དང་། སྒྱུར་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་དང་། སྒྲུལ་
 ལམ་བཞི་བཟོད་དེ་དག་བཅོམ་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་ཆེ་
 ཆུང་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཐེག་པ་ཆུང་པའི་གང་ཟག་ཏུ་དམིགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད། རང་རྒྱལ་དེ་ལ་འབྲིང་པོ་ཞེས་བཤད་པའི་སྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་རང་ལམ་དུ་རང་
 གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་བསྐྱལ་པ་བརྒྱུར་བསྐྱེད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བཟོད་པ་གོང་
 འཕེལ་དུ་བྱེད་ཅུས་ཤིང་། དེའི་དབང་གིས་སྤྱི་པ་ཐ་མ་བའི་ཆོ་སྒྲོབ་དཔོན་གཞན་གྱི་
 གདམས་ངག་ལ་མ་ལྟོས་པར་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་ཅུས་
 པས། ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག་ །དེའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚྲིགས་བྱུང་པར་
 ཅན་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་མེད་པས་སངས་རྒྱུས་
 ལས་དཔམན་པས་ན། འབྲིང་པོར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །རང་རྒྱལ་གསུམ་པོ་ཚྲིགས་
 བསོག་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། བསེ་རུ་ལྟ་པུའི་རང་རྒྱལ་དེ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཚྲིགས་
 ལམ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ནས་བསྐྱལ་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱུར་སངས་རྒྱུས་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན་
 བསྐྱེད་ནམས་(༡༩བ)དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚྲིགས་བསོག་པར་བྱེད་ཅིང་། སྒྲུལ་ལམ་

ཁྱད་པར་ཅན་གསུམ་འདེབས་སོ། །གསུམ་པོ་ནི། སངས་རྒྱལ་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཞིང་
ཁམས་སྟོང་པར་སྒྲེ་བར་ཤོག །ཅེས་དང་གཏུལ་བྱ་ལ་སྒྲེ་མེད་ལུས་ཀྱི་ནམ་འབྱུར་གྱི་སྒྲོ་
ནས་ཆོས་སྟོན་རྒྱལ་པར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་དང་། སྤྱིད་པ་ཐམ་པའི་ཆོ། སྟོབ་དཔོན་གཞན་
གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མི་སྟོས་པར་རང་གི་བྱང་རྒྱལ་མངོན་ཏུ་བྱེད་རྒྱལ་པར་གྱུར་ཅིག །
ཅེས་པ་གསུམ་འདེབས་སོ། །ཆོགས་སྟོད་ཆེ་བ་དེས་རང་རྒྱལ་གྱི་སྟོར་ལམ་མན་ཆད་
ལ་གནས་ནས་དེ་ལྟར་བྱེད། ཆོགས་སྟོད་རྒྱུང་བ་དེས་བྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་མན་ཆད་
ལ་གནས་ནས་དེ་ལྟར་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཉན་རང་གཉིས་སྤྱབ་དབང་ལས་མ་འབྱུངས་པར་ཐལ།
སྤྱབ་དབང་ཉན་རང་གཉིས་ལས་འབྱུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། སྤྱབ་དབང་མེམས་ཅན་ལས་
འབྱུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། སྤྱབ་དབང་ཉན་རང་ལས་འབྱུངས་པར་ཐལ། ཉན་
རང་གི་ཐེག་པ་དེ་སྤྱབ་དབང་གི་ཐེག་པ་ཐོབ་བྱིར་ཏུ་གསུངས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱད་
སྒྲམ་ར། ཐེག་པ་གཅིག་སྟེ་གཉིས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །སྟེ་པའི་དོན་ཏུ་ཐེག་པ་གསུམ་
བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་དེ་སྤྱབ་དབང་
གི་ཐེག་པ་ཐོབ་པའི་བྱིར་ཏུ་གསུངས་པར་ཐལ། ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་དེ་གནས་སྐབས་
ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། སྤྱབ་དབང་གི་ཐེག་པ་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་
ཡང་། ཉན་རང་གཉིས་ཉན་ཐོས་དབང་པོ་རྫོ་བར་ཐལ། ཉན་རང་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་བྱ་བྱང་
རྒྱལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་གང་ཞིག །རང་རྒྱལ་དེས་རང་ལམ་ཏུ་རང་གི་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་
པའི་བྱིར་ཏུ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱུ་ཆོགས་བསྟོན་དགོས་ཤིང་། ཉན་ཐོས་དེས་དེ་ལྟར་མི་
དགོས་པའི་བྱིར། དང་པོ་མཁུ་བ་ན། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་
པའི་བྱིར་ཏེ། རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པས་ཀྱང་། ཉན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པ་སྤངས་(༡༩ན)
ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་སྤང་བྱའི་ས་པོན་རྩུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྤངས། ཉན་ཐོས་དགྲ་

བཅོམ་པས་ཀྱང་ཉོན་མྱི་བ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེས་ཤེས་
 མྱི་བ་གྱི་ས་པོན་རྩེ་ཟད་སྤངས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྩུས་ཏེ་ཐེག་
 དམན་གྱི་གང་ཐག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཉན་
 ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་དེ་རྩེ་བྱ་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་དེ་འབྲིང་པོར་བཤད་པ་མི་འཐད་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱད་ལ་བསྐྱོད་ནམས་དང་ཡེ་
 ཤེས་གྱི་ཚོགས་ཁྱད་པར་ཅན་མེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱད་ལ་དེ་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ལས་
 དམན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱད་ལ་ཡེ་ཤེས་གྱི་
 ཚོགས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱད་ལ་སྤྲོད་ཅིང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
 ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྤྲོད་ཅིང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རང་
 རྒྱལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སངས་རྒྱས་ཀྱང་སེམས་ལས་འབྲུངས་རྒྱལ་བཤད་པ།

སངས་རྒྱས་ཀྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྲུངས་ཤིང་། ཞེས་ཐོགས་གྱི་སྒྲུབས་
 རུ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་ཚོས་ཅན། བྱང་རྒྱལ་
 སེམས་དཔའ་ལས་འབྲུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སྒྲོབ་ལམ་རྒྱལ་ཉམས་
 རུ་སྤངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་འབྲུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་ཚོས་ཅན།
 ཁྱོད་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལས་
 འབྲུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྩུས་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རོ་བོ་ཉིད་ལྷ་
 ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །སངས་འཕགས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་
 ལས་འབྲུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དང་རྒྱད་གཅིག་རྒྱ་གྲུར་པའི་བྱང་སེམས་གྱིས་ཉེར་ལེན་

དང་། རང་དང་རྒྱན་ཐ་དང་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་(༡༩བ)བདག་རྒྱུན་བྱས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་འབྲུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་
སངས་འཕགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སངས་
འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་
འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱལ་པོའི་སྤྱུང་སྤྱུར་པའི་
བྱང་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་དེ་ལ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱུང་སྤྱུར་པའི་སྤྱུང་
སྤྱུར་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་སངས་
འཕགས་ཡོད་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་གྱུར་
པའི་སངས་འཕགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། ཁྱོད་དེ་ལས་མ་འབྲུངས་པར་
ཐལ། ཁྱོད་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཉན་རང་
གཉེས་སྐབ་དབང་ལས་འབྲུངས་པར་བརྟན་པ་ལ། འོ་ན། སྐབ་དབང་གང་ལས་འབྲུངས་
སྐྱུ་མ་ན། སྐབ་དབང་བྱང་སེམས་ལས་འབྲུངས། ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་
བྱང་། དག་དོན་ནི། སངས་འཕགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱང་སེམས་ལས་འབྲུངས་པ་ཡིན་
ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་ལམ་ཉམས་སུ་བྱངས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཁྱོད་སྦྱོང་སྦྱོང་བུ་མཐར་ཐུག་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་བྱང་སེམས་ལས་མ་འབྲུངས་པར་
ཐལ། བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ལས་འབྲུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
རྒྱལ་པོའི་སྤྱུང་སྤྱུར་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་པོའི་སྤྱུང་སྤྱུར་པར་
ཐལ། རྒྱལ་པོའི་སྤྱུང་སྤྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱལ་སྤྱུང་སྤྱུར་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲུབ། གཞན་ཡང་།
བྱང་སེམས་སངས་འཕགས་ལས་འབྲུངས་པར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱིས་རྟེན་འབྲེལ་

ཟབ་མོའི་ཆོས་བསྟན་པའི་དོན་ཉམས་སྒྲ་བྲངས་པ་(༡༩ན)ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བྱང་
 རྒྱུ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན། མ་གྲུབ། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཉན་ཐོས་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། སྤྱོད་དབང་ལས་འབྱུངས་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་ན། བྱང་
 སེམས་སྤྱོད་དབང་ལས་འབྱུངས་པས་བྱུང་པར་ཐལ། སྤྱོད་དབང་འཛིག་རྟེན་དུ་བྱོན་
 བས་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དོན་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ཉམས་སྒྲ་བྲངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་
 བྱང་རྒྱུ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་ན། བྱང་སེམས་དེ་སྤྱོད་དབང་འཛིག་རྟེན་དུ་བྱོན་
 བས་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དོན་བསྟན་པའི་དོན་ཉམས་སྒྲ་བྲངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་
 གི་བྱང་རྒྱུ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་རང་ལས་འབྱུངས་
 པའི་སྤྱོད་དབང་ཡོད་ན། སྤྱོད་དབང་ཉན་རང་ལས་འབྱུངས་པས་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
 ཐལ། ཉན་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྤྱོད་དབང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཉན་
 རང་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྤྱོད་དབང་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
 སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱལ་འབྲིང་རྣམས་སྤྱོད་དབང་
 སྟེས། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་ཕྱིན་ཅི་ལྟག་ཏུ་བཤད་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་རྒྱལ་སྐུ་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་ན། དེའི་སྒྲ་བཤད་པའི་གཞི་
 ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྒྱལ་སྐུ་ཡིན་ན། རྒྱལ་བའི་སྐུ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོ་
 ན། རྒྱལ་བའི་རྒྱུ་འབྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་
 ན། དེར་ཐལ། རྒྱལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། རྒྱལ་བའི་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱལ་བ་ལས་
 འབྱུངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་(༡༩བ)རྣམ་ཏེ། དེའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་

པའི་གཞི་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྒྱལ་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་པའི་གཞི་ཡིན་ན། རྒྱལ་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་པའི་གཞི་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་མེད་ཁམས་པའི་ཉན་ཐོས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་གཞན་ལ་ཉན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་མེད། གཞན་ལ་སྒྲིགས་པའི་ངག་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་མེད་ཁམས་པའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་ངེས་ཚུལ་ ཚུད་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

སྤྱིར་རྗེའི་སེམས་དང་། ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ་དགག་བཞག་སྤངས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་སྤྱིར་རྗེའི་སེམས་དང་མཐའ་གཉིས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ཤེས་རབ་ཀྱན་ཚོའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་གསུམ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་ལྷན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྒྱུམ་གྱི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་གཙོ་བོར་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་དེ། བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་མཚན་ཉིད་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་སྤྱོད་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་ཡོད་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་རྒྱའི་གཙོ་བོ་དངོས་སུ་སྐྱེད་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་མ་མཐའ་དེ་རྟོགས་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བྱང་སེམས་ལ་བྱེད་རིགས་པ་གང་ཞིག་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་སྟན་གྱི་ལྟོན་ཤིང་གི་སྤྱུ་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་མ་ཞུགས་གྱི་བྱང་སེམས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་

པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་
 (༡༥ན)པའི་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོའི་རྣམ་རིག་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་
 བསྐྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། འོ་ན། གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་
 ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་སེམས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
 དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སེམས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་
 གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སེམས་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྤྱོད་བ་
 ཐོན་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སེམས་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་སྤྱོད་
 བ་ཐོན་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་དུ་འཇུག་པ་དུས་མཉམ་པ་གང་ཞིག །དེ་ལ་
 སྒྲོམ་བྱུང་གི་སྤྱོད་བ་ཐོན་པ་ལ། དེ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྤྱོད་བ་ཐོན་པ་ཐོན་དུ་འགོ་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་རིམ་གྱིས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཅ་
 བར་འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །
 གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོའི་
 རྣམ་རིག་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་གྱི་རྒྱུད་
 གྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་
 གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཐོག་ལྷན་ཆོགས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཐོག་མར་གལ་ཆེ་བར་བརྟན་
 པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་ཐོན་པའི་སེམས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་ས་མཚམས་ཆོགས་ལམ་ནས་ས་བརྩའི་བར་
 དུ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་མེད་པར་ཐལ། སངས་འཕགས་གྱི་
 རྒྱུད་ལ་ཡང་དེ་(༡༥བ)མེད། བྱང་འཕགས་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡང་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་

ཐལ། ཁྱོད་གྱི་ས་མཁམས་འཕུགས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། བྱང་འཕགས་གྱིས་སྒྲིབ་
 པ་མ་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་ལ་ས་མཁམས་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་
 བ། སྒྲིབ་པ་སྒྲངས་པའི་སེམས་སྐྱེད་སྟགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་མེ་རྒྱན་ལས།
 སེམས་བསྐྱེད་དེ་ནི་ས་རྒྱམས་ལ། །མོས་དང་ལྷག་བསམ་དག་བ་དང་། །རྒྱམ་པར་སྒྲིན་
 བའང་གཞན་དོན་དུ། །དེ་བཞིན་སྒྲིབ་པ་སྒྲངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གང་ཞིག །སྒྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་
 ཟེན་བ་ལ་ལྷོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན།
 མཚན་ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དེ་ཁྱོད་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་དགོས་
 པར་ཐལ། ཁྱོད་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན།
 འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། སྒྲོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་
 པར་ཐལ། སྒྲོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གང་ཞིག །སྒྱོད་པ་ཉམས་ལེན་
 གྱི་བྱ་བས་ཟེན་བ་ལ་ལྷོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན།
 དེར་ཐལ། དེ་སྒྲོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་
 ཐལ། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་གཉིས་འགལ་བའི་
 ཕྱིར། སྒྲོན་སེམས་ལ་སྒྲ་མ་དང་འདྲ།

ཁ་ཅིག །འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་ས་མཁམས་ཆོགས་ལམ་ནས་ས་བརྩུ་བའི་
 བར་དུ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཕུང་བར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་སན་འཇུག་པ་སེམས་
 བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲོན་སེམས་གྱི་
 ས་མཁམས། ཆོགས་ལམ་(༥༣)ནས་ས་བརྩུན་པའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །ཟེར་ན། མི་
 འཕུང་བར་ཐལ། སང་གནས་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྒྲོན་སེམས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སང་གནས་གྱི་
 རྒྱུད་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན། སྒྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་ས་དངོས་སུ་ཟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

དེར་ཐལ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ས་ཐོབ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་སྦྱོང་པ་ནན་ཏན་
དང་བུལ་བ་མི་སྦྱོང་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། འཇུག་སྒོམ་མ་ཐོབ་
པའི་སར་གནས་ཡོད་པར་ཐལ། སྒོན་སེམས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སར་གནས་ཡོད་པའི་བྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། འཇུག་སྒོམ་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན།
འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྒོམ་རིམ་ལས། དེ་ཕན་ཆད་
སྒོམ་པ་གསུང་ནས་ཚོགས་ལམ་རྣམས་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ནི་འཇུག་པའི་སེམས་སོ། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ན་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་སྦྱང་བས་ཁྱབ་ཟེར་ན།
མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། སྒྲོང་ཉིད་གྱི་ལྟ་བུ་ལ་རག་མ་ལས་པར། བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་རང་རྒྱུད་
ལ་སྦྱོབ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་རག་མ་ལས་པར་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་ལ་སྒོ་
སྦྱངས་པས་དེ་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་སྦྱང་བ་ཐོན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་སྒོ་སྦྱངས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་དེ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྦྱང་བ་ཐོན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐེག་ཚེན་གྱི་རིགས་
ཅན་དབང་རྒྱལ་རྣམས་གྱིས་དང་པོར་བྱང་རྒྱུ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དེ་རྗེས་སྒྲོང་ཉིད་གྱི་
ལྟ་བུ་བཙལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དཔུ་མ་རྒྱན་ལས་ཡང་དག་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་བ། །
རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། །ཐུབ་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་སྦྱངས་བྱས་ཏེ། །
དེ་ནི་ཡང་དག་ཤིས་འཚོལ་བརྩོན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་མ་ཁྱབ་
པར་(༡༧བ)ཐལ། བྱང་སེམས་དང་སེམས་ཙམ་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། སྒོབ་དཔོན་གསེར་གླིང་པ་གཞི་གྲུབ་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་ཤིང་། ཞེས་སོགས་
གྱི་སྐབས་སྟེ། ཐུབ་དབང་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་པར་བརྟེན་པ་ལ། བྱང་
སེམས་གང་ལས་འབྱུངས་སྐྱམ་ན། དེ་རྒྱུ་ལ་ཅོ་པོ་གསུམ་ལས་འབྱུངས། ཞེས་སྟོན་

བྱས་པ་ལ་ཡང་གྲངས་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་རྣམས་བསམ་པ་ཡིན་ནོ། འིན་ཏྲན་པའི་
 ཚུལ་ཐོག་མར་ཆེ་འདིའི་མ་ལ་དམིགས་ནས་འིན་གྱིས་བསྐྱངས་ཚུལ་རྣམས་བསམ་
 ཞིང་། དེ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་འིན་གྱིས་བསྐྱངས་ཚུལ་དཔག་
 ཏུ་མེད་པ་བསམ་ཞིང་། དེ་ཡང་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཡང་ཡང་བསྐྱངས་ཚུལ་བསམ་པ་
 ཡིན་ནོ། འིན་ཏྲན་ནས་འིན་གཙོ་དགོས་པས། དེ་གཙོ་བ་ལ་མ་འིན་ཅན་འདི་དག་ཡལ་
 པར་འདོར་བ་ནི་བདག་གི་ཆ་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་པའི་འིན་གཙོ་བའི་སྒྲོ་སྒྲེས་སྒྲེས་གྱི་བར་
 ཏུ་བསྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱམས་པ་བསྒྲོམ་ཚུལ། སྒྲིང་རྩེ་བསྒྲོམ་ཚུལ། ལྷག་བསམ་
 བསྒྲོམ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དམིགས་ལུལ་ནི་བདེ་བས་ཐོངས་པར་གྱུར་པའི་སེམས་
 ཅན་རྣམས་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ནི་བདེ་བ་དང་ལྡན་ན་སྟེ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། བསྒྲོམ་
 ཚུལ་ནི་བདེ་བ་དང་ལྡན་ན་ཅི་མ་རུང་བར་བདེ་བ་དེ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག །བདེ་བ་
 དང་ལྡན་པར་བདག་གིས་བྱའོ་སྟེ་པའི་བསྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པའི་དམིགས་ལུལ་
 ནི། ལྷག་བསམ་གྱིས་མནར་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ནི་ལྷག་བསམ་
 དང་བྲལ་ན་སྟེ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། བསྒྲོམ་ཚུལ་ནི་ལྷག་བསམ་ཞེས་བརྗོད་པ་མ་
 གཏོགས་སྟར་དང་འདྲ། གསུམ་པ་ནི། (༡༥བ)སྟར་བཤད་པའི་བྱམས་པ་དང་སྒྲིང་རྩེ་
 དམིགས་རྣམ་ཡང་ཡང་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཁུར་ཏུ་
 འཁུར་བའི་སྒྲོ་སྒྲེས་གྱི་བར་ཏུ་བསྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡང་དག་པར་རྟོགས་
 པའི་སངས་རྒྱས་སྐུ་མཆན་བཟང་པོ་སྟེ་མ་ཚུ་སྒྲོ་སྒྲེས་དང་། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་
 ཅུས་བརྒྱན་པ་དང་། རང་གི་སྐུ་གཅིག་ལ་རུས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུའི་བཀོད་པ་དཔག་ཏུ་མེད་
 པ་སྟོན་ཞུས་པ་དང་། སྒྲིར་གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དུག་ཅུ་དང་། ཟུང་པར་ཏུ་གསུང་
 གཅིག་གིས་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་གྱིས་འིན་ཏྲན་གྱི་བ་མི་

སེམས་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 ཐོབ་པར་འདོད་པའི་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་ཞིག། །སེམས་བྱུང་པར་ཅན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
 བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
 སེམས་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། དེར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་
 པར་དགོན་པའི་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སྤྱར་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་
 འཇུག་སྒྲོམ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 ཉགས་བྱུང་ཁས། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་འཇུག་སྒྲོམ་ཐོབ་པའི་དུས་འདས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། འཇུག་པའི་སྒྲོམ་པ་དེ་རི་བྱིད་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར་དུ་ཁས་བླངས་པའི་སྒྲོམ་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ་དེ་རི་བྱིད་འཆོའི་བར་དུ་ཁས་བླངས་པའི་སྒྲོམ་པ་ཡིན་
 ན། འཆི་བའི་འོག་དུ་མ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ་གཏོང་བས་(༡༥བ)བྱུང་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་།
 གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་
 བསྐྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན། མ་བྱུང་།
 འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཐབས་ཤེས་
 གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་
 བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་
 གྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
 སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དམིགས་རྣམ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་
 པར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་
 ཉིད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེའི་
 རྒྱུད་ལ་ཀྱན་ཞོལ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་གཉིས་སྤང་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
 ལུས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་
 ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གཞན་དོན་དུ་རང་ཉིད་ཞོགས་བྱང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྒྲོ་
 ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྒྲེ། རྒྱན་དུ།
 སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཞོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། །ཅིས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། སྒྲོན་སེམས་ཀྱིས་མཚམས་མི་འཐད་པར་ཐལ། སར་གནས་ཀྱི་གང་
 ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་སྒྲོན་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་
 དངོས་སུ་ཐེན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་སར་(༡༩ན)གནས་ཀྱི་གང་ཟག་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲོད་པའི་གཙོ་བོ་སྤང་ཉིད་དྲོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་མ་
 ཐེན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་སར་གནས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན།
 མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་དེ་འདྲ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཇུག་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཇུག་སྒྲུལ་ཐོབ་
 ལ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་ཀྱང་ཡིན། སྒྲོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཐེན་
 པའི་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 འཇུག་སྒྲུལ་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་གཉིད་འཇུག་པོ་ལྷག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན།
 མ་ཁྱབ་པོ། །

ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བའི་སྟིང་རྩེ་ ཚུད་སྟིང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གང་ཕྱིར་བརྟེ་ཉིད། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་
ནི། ཁ་ཅིག། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་སྟུག་བསྟུལ་
དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་རྩ་བའི་སྟིང་རྩེ་དེ། སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་
ན། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟིང་རྩེ་ཚད་མེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་གང་ཞིག །
རྣམ་པ་སྟུག་བསྟུལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་སྟིང་རྩེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ།
སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྟོན་ནས་ཚད་མེད་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་དེར་ཐལ། སྟིང་རྩེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཚད་མེད་བཞི་ཀ་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེ་འདྲའི་ཕྱི་རོལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཆི་འཕོས་མ་ཐག་རྩ་ཚངས་ཆེན་དུ་སྟེ་བ་ལེན་
པར་ངེས་པའི་ཕྱི་རོལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག། སྐབས་འདིར་བསྟན་ཀྱི་སྟིང་རྩེ་ཡིན་ན།
(ཨ་ལའ་)ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟིང་རྩེ་ཡིན་པས་བྱུང་པོ་ཟེར་ན། འོ་ན། སྟིང་རྩེ་ཆེན་
པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། གང་ཕྱིར་བརྟེ་ཉིད། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདིས་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དེ་རྒྱལ་བའི་ལོ་རྟོག་ལུན་ཆོགས་བསྐྱེད་པ་ལ་
ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་
ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟིང་རྩེ་དེ་ཁྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ།
སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱལ་བའི་ལོ་རྟོག་

ལུན་ཆོག་ས་བསྐྱེད་པ་ལ་མཐའ་མར་གལ་ཆེ་བའི་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་
 ཅིག །དམིགས་པ་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་སྟུག་བསྟུལ་
 མཐའ་དག་དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རྣམ་པར་མི་འཆོད་པའི་སེམས་བྱུང་དེ།
 སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཆོད་ཉིད། ཟེར་ན། སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་སེམས་བྱུང་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ།
 སྤྱིང་རྩེ་དང་གཙོ་བོའི་སེམས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་
 རྒྱད་ལྔ་གྱི་གང་ཐག་གི་རྒྱད་ལ་གཙོ་བོའི་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ། སྤྱིང་རྩེ་
 ཆེན་པོ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་སྟུག་བསྟུལ་ལས་སྦྱོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་
 བོ་ཟེར་ན། དེ་ཁྱབ་པར་ཐལ། འཇུག་པའི་མཆོད་བཟློག་ལུ་གྱུར་པའི་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་
 བོ། སེམས་ཅན་སྟུག་བསྟུལ་ལས་སྦྱོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། སྐབས་འདིར་མཆོད་བཟློག་ལུ་གྱུར་པའི་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་
 སེམས་ཅན་སྟུག་བསྟུལ་ལས་སྦྱོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། ཉན་རང་གི་སྤྱིང་རྩེ་ལས་
 བྱུང་བར་ཤིན་ཏུ་ཆེན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་
 འགྲེལ་ལས། སེམས་ཅན་འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བསྐྱམས་པ་སྐབས་མེད་པ་མ་ལུས་
 པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོབ་པའི་མཆོད་(༡༠ན)ཉིད་ཅན་གྱི་བཙོན་ལྔ་འདས་མ་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་
 ལ་བསྟོད་པར་འོས་པ་ཉིད་ལུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
 སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་སྟུག་བསྟུལ་ལས་སྦྱོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་དགོས་
 པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་སྟུག་བསྟུལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྒོ་
 རྒྱགས་དུག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན། རང་འབྲས་སྟུག་བསྐྱུར་རྣམ་དག་དོས་
 སུ་འདྲོན་ཏུ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །རྒྱལ་བའི་ལོ་དོག་ལུན་ཆོག་ས་བསྐྱེད་པ་ལ་
 ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་སྤྱིང་རྩེ་དེ། བསྟན་བཙོན་འདིའི་མཆོད་བཟློག་
 ལུ་གྱུར་པའི་ལུམ་གྱི་མཆོད་ཉིད། ཟེར་ན། སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།

དེའི་ཕྱིར། ཉགས་སྒྲ། འདོད་ན་ཡུམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
མཁུན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ལམ་མ་ཞུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་ཞེས་སྟགས་གྱི་སྒྲ་བས་སྟ། བྱང་སེམས་དེ་རྒྱའི་
གཙོ་བོ་གསུམ་ལས་འབྱུངས་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། དེ་དག་གི་ནང་ནས་གཙོ་བོར་
བྱུང་པ་དེ་གང་ཡིན་སྟེ་མ་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་བྱང་སེམས་གྱི་རྒྱ་གཞན་གཉིས་གྱི་ཅ་
བའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྟན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། དཔལ་ལྡན་སྒྲ་
བ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་བརྩམ་པའི་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་རྒྱལ་བའི་ལོ་འོག་ལུན་ཆོགས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཐོག་
མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དང་པོར་གལ་ཆེ་རྒྱལ་ཡོད་དེ། སྙིང་
རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེས་སེམས་ཅན་སྟག་བསྟེན་གྱིས་མནར་བར་མཐོང་
ནས་དེ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྒོ་(༡༠བ)ཤུགས་དྲག་སྒྲེས་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་
དུ། བྱང་རྒྱལ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་འབྱུང་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པའི་དམ་བཅའི་དོན་
ཡང་ལྟ་བ་གཙོ་བོར་བྱུང་པའི་སྟོད་པ་ལར་ཕྱིན་དུག་ལ་སྟོབ་དགོས་པར་མཐོང་ནས་སྙིང་
པ་ཉིད་གྱི་ལྟ་བ་འཆོལ་བ་དེ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེའི་རྒྱལ་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་
རང་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེས། སེམས་ཅན་སྟག་བསྟེན་གྱིས་མནར་བ་ལ་མི་
བཟོད་པའི་སྒོ་ཤུགས་དྲག་སྒྲེས། དེ་དབང་ནོན་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྟག་བསྟེན་དེ་
ལས་འབྲལ་རུས་མི་རུས་གྱིས་བཏགས་པ་བྱེད་པ་འབྱུང་། དེ་འབྱུང་བ་ན་སྟག་བསྟེན་
རང་བཞིན་མེད་པར་སེམས་ལས་འབྲལ་རུང་གི་སྒོ་བྱུང་བ་ཡིན་པར་མཐོང་ནས་བྱང་
རྒྱལ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དམིགས་པ་སྟག་བསྟེན་གྱིས་མནར་བའི་
སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་སྟག་བསྟེན་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བར་

འདོད་པའི་སྒྲིང་རྩེ་ཡང་ཡིན། རང་འབྲས་ལྷག་བསམ་རྒྱུ་དག་འདྲིན་ཀྱི་རིགས་
 ལུགས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ཡིན་ན།
 སེམས་ཅན་ལྷག་བསམ་ལས་སྒྲོབ་པའི་རྒྱུ་པ་ཅན་ཡིན་པས་བྱུང་བ། །སྒྲུབས་འདིར་
 བུམ་གྱི་སྒྲིང་རྩེ་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལམ་མ་ལུགས་གྱི་སྒྲིང་རྩེ་ལ་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་མཆོན་ཉིད་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲིང་རྩེ་
 ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱམས་པ་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་
 ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱམས་པའི་ལོག་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོང་ཁྱོ་
 ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་བྱུང་། གཞན་ཡང་། སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་ན།
 སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ལྷག་བསམ་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་དོན་དོན་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པ་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་
 པའི་ཕྱིར་ན། མ་བྱུང་། དེར་ཐལ། (༡༡)དོན་གཉིས་ཀྱི་འདྲན་པ་ཡིན་ན། སེམས་
 བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྒྲིང་རྩེ་དང་ལྷག་བསམ་རྒྱུ་དག་གཉིས་ལ་
 བྱེད་པར་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་པ་ལ་བྱེད་པར་མེད་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་
 ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་བྱེད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་རྒྱུ་པ་སེམས་
 ཅན་ལྷག་བསམ་ལས་སྒྲོབ་པའི་རྒྱུ་པ་ཅན་དུ་མཆོངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་བྱུང་། ཕྱི་མ་དེར་
 ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པར་མཆོངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་
 འདོད་ན། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་དུ་ལྷག་བསམ་རྒྱུ་
 དག་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཁུར་དུ་ལུར་པའི་སྒོ་
 ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་ལྷག་བསམ་ལས་སྒྲོབ་པའི་རྒྱུ་པ་ཅན་
 ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཡང་། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷག་བསམ་རྒྱུ་དག་གཉིས་

ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་
ཡིན་ན་རང་འབྲས་ལྷག་བསམ་རྒྱུ་དག་དངོས་སུ་འདྲོན་ཅུས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ།
སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པར་ངེས་པའི་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཐོག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལས་ཉམས་པར་
ངེས་པའི་ཐོག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཇམ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་དང་པོར་སྒྲིང་རྩེ་རང་རྒྱུད་ལ་
བསྐྱེད་ནས། དེའི་རྩེས་སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷ་བ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ཀྱི་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཉྟག་ལུན་ཆོགས་བསྐྱེད་པ་ལ་དང་པོར་གལ་ཆེ་རྒྱལ་དེ་
འཆད་རིགས་ལ་གཞུང་འདི་འཇམ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ལས་བསྐྱེད་རྒྱལ་
སྒྲིང་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། བྱི་མ་དེར་ཐལ། གཞུང་(༡༧)འདི་
འཇམ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་སོ་སོ་སྒྲེ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལས་བསྐྱེད་རྒྱལ་
སྒྲིང་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཇམ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱས་དང་པོར་སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས། དེའི་རྩེས་ཀྱན་རྩྭ་
བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དང་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཐོག་
ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྒྲེ། དཔུ་མ་རྒྱན་ནས། ཡང་དག་
ཤེས་འཚོལ་སྒྲིང་བཏང་ནས། །དོན་རྒྱུ་རྒྱུ་པར་ངེས་གྱུར་ཏེ། །ལྷ་ངན་ཐབས་གནས་
འཇིག་རྟེན་ལ། སྒྲིང་རྩེ་ཀྱན་དུ་བསྐྱེད་ནས་སྤྱ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
གང་ཕྱིར་བརྩེ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བཟུན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་
ན། ལས་མ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདིའི་སྐབས་ནས་
བཟུན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་སྒྲིང་རྩེ་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལས་མ་ཞུགས་ཀྱི་
རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིང་རྩེ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་འདྲའི་སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་ན།

བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡང་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
 མཚན་བཟོད་ཀྱི་སྐབས་ནས་བཟུན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
 གསུམ་པོ་དེ། བྱང་སེམས་ལས་དང་བོ་བའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། མ་ཁྱལ།
 གཞན་ཡང་། དེ་འདྲི་སྒྲིང་ཇི་ཡིན་ན། ལམ་མ་ཁྱལ་ས་ཀྱི་སྒྲིང་ཇི་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་
 ལོ། །སྒྲིང་ཇི་ཡི་སེམས་དང་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བཟུན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
 སྒྲིང་ཇི་ཡིན་ན། ལམ་མ་ཁྱལ་ས་ཀྱི་སྒྲིང་ཇི་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་
 ཁུ་བཟུན་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཀྱི་སེམས་ཡིན་ན། ལམ་མ་ཁྱལ་ས་ཀྱི་སེམས་ཡིན་དགོས་པའི་
 བྱིར་ཉེ། དེའི་སྐབས་ནས་བཟུན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཀྱི་སེམས་དེ་བྱང་
 རྒྱལ་ཀྱི་སེམས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲོམ་པའི་སྒོ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱལ།

སྒྲིང་ཇི་གསུམ་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་། འཛིན་ལྟའི་དམིགས་པ་
 ང་དང་ང་ཡི་བ་ཚུད་སྒྲིང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

དང་བོར་ང་(༢༡ན)ཞེས་བདག་ལ་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་ཁུ་དགག་གཞག་སྒྲིང་
 གསུམ། དང་བོ་ནི། ཁ་ཅིག །དམིགས་པ་རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ང་ལ་
 དམིགས་ནས། རྒྱལ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་དེ་འཛིན་ལྟའི་
 མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། དམིགས་པ་རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལྟའི་རྒྱུད་ཀྱི་ང་ལ་
 དམིགས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་མིའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་ཚེས་ཅན།
 དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཚེས་ཅན་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
 ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལྟའི་རྒྱུད་ཀྱི་ང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
 འཛིན་པའི་མིའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལྟའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པར་འཛིན་པའི་མི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་པར་འདོད་ན། དེ་ངར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་འཛིག་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འབྲ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ངའོ་སྒྲུམ་
པའི་སྒྲོ་ཡིན་པར་ཐལ། ངར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་དང་
རྒྱད་གཅིག་དུ་གྱུར་པའི་ལྟ་ལྟ་རྒྱད་ཀྱི་ང་དེ་མིའི་རྒྱད་ཀྱི་ང་ཡིན་པར་ཐལ། རང་དང་རྒྱད་
གཅིག་དུ་གྱུར་པའི་ལྟ་ལྟ་རྒྱད་ཀྱི་ང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་འཛིན་པའི་མིའི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོ་དེ། ངའོ་སྒྲུམ་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་ས་ཁས།

ཁ་ཅིག །དམིགས་པ་རང་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་དེ། ངར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ལྟ་མཆོན་ཉིད། འོན། ང་ཡི་བར་འཛིན་
པའི་འཛིག་ལྟ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ང་ཡི་འོ་སྒྲུམ་
དུ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ང་ཡི་བར་
འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །
དམིགས་པ་རང་རྒྱད་(༡༩བ)ཀྱི་ང་ཡི་བ་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་དེ། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ལྟ་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན།
དམིགས་པ་རང་རྒྱད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་
ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྒྲེ། རང་རྒྱད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་པོ་རང་རྒྱད་ཀྱི་ང་ཡི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། རང་རྒྱད་ཀྱི་བདག་དེ་རང་རྒྱད་ཀྱི་ང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་པར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིག་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ།
ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྒྲེ། རང་རྒྱད་ཀྱི་ཕུང་
པོ་ལྟ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཕུང་པོ་མོགས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག །ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་ཆོས་

ཅན། བྱོད་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། དམིགས་པ་གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམིགས་པ་རང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡང་མ་ཡིན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱང་པོ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་མི་འབད་པར་ཐལ། བདག་འཛིན་ཕྱ་མོ་དེ་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་དེ། བདག་མེད་པའི་དོན་དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྱ་མོ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྱ་མོ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་དེ། འཕྲུག་པར། ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །སྐབས་འདིར་སེམས་ཅན་མེ་རྒྱན་གྱི་འབྲུལ་འཁོར་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་སྟོན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། (༡༡ན)སེམས་ཅན་སྟུག་བསྐལ་གྱིས་མནར་རྒྱུ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་རྒྱད་ལ་སྟེ་བའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དེ་མི་འབད་པར་ཐལ། ལྷུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་སྟུག་བསྐལ་གྱིས་མནར་བ་མཐོང་བ་ན་དགའ་སྟོ་སྟེ། ལྷུ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་སྟུག་བསྐལ་གྱིས་མནར་བ་ན་བདར་སྟོ་མས་ཀྱི་སྟོ་སྟེ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་བཅེ་ཉིད། ཅེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་སྟོ་སྟེ་མ་ཕྱེ་བར་བསྟོད་པ་ལ། འོན། བསྟོད་ལྷུ་ཀྱི་སྟིང་རྩེ་ལ་དུ་ཡོད་སྟུམ་ན། དེ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་སྟགས་གསུམ་དུ་ཡོད། དུས་པ་ལ། དེའི་ངོ་བོ་རྩེ་ལྷ་སྟུམ་ན། དེའི་ངོ་བོ་དང་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྟེད་པའི་ཐབས་བསྟན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བཙོས་ཅན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྩེ་ལ་བྱུག་འཚལ་བ་ཡིན་དེ། བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་གི་བྱོད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་

བ་སྒྲུག་བསྐལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་སྒྲིང་རྩེ་ལ་བྲུག་འཛལ་བ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་སེམས་ཅན་ཚོ་རྒྱ་གྱི་འབྲུལ་འཁོར་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་
 བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་ལ་སྒྲེ་བའི་ཐབས་སྒྲུག་སྒྲུངས་
 པའི་ཕྱིར། དམིགས་པ་རང་རྒྱུད་གྱི་ང་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
 གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་དེ། འཛིག་ལྟའི་མཚན་ཉིད། དམིགས་པ་རང་རྒྱུད་གྱི་ང་
 ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་སྒྲུལ་རྒྱུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་
 དེ། རང་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟའི་མཚན་ཉིད། དམིགས་པ་ང་ཡི་བའི་རང་ལྟོག་ལ་དམིགས་
 ནས། རྣམ་པ་ང་ཡི་སྒྲུལ་རྒྱུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ང་ཡི་བར་
 འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟའི་མཚན་ཉིད། འཛིག་ལྟ་ཡིན་ན། གང་ཟག་(༡༩བ)བདག་འཛིན་
 ཡིན་པས་བྱུང་བོ། །

གསུམ་པ་ལ་ཁོ་ན་དེ། དམིགས་པ་རང་རྒྱུད་གྱི་ང་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་
 གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་གཙོ་བོ་སེམས་ཆོས་ཅན། འཛིག་ལྟ་ཡིན་པར་
 ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གཙོ་བོ་
 སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་
 རྒྱེ། མ་རིག་པ་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདོད་ཆགས་
 ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱུང་རྒྱེ། དེ་གཉིས་ཅུ་ཉོན་ཏྲུག་གི་ནང་
 ཚན་རྒྱུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་
 པར་ཐལ། དམིགས་པ་ལུང་སྟོན་གྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
 གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་རྒྱེ། དམིགས་པ་གང་ཟག་ལ་དམིགས་
 ནས། རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ན། གང་ཟག་གི་

བདག་འཛིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་གྲུབ། ཅུ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
 དམིགས་པ་ང་ཡི་པའི་རང་ལྟོགས་དམིགས་པ་གང་ཞིག། །ང་ཡི་པའི་རང་ལྟོགས་དེ་ཆོས་
 དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁུང་ལོགས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས།
 ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ང་ཡི་བ་ང་
 ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་གི་བ་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ངར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་གཉིས་
 བོ་དེ། དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་བྱུང་པར་མི་འབྱེད་པར་རྣམ་པའི་སྒྲོ་ནས་བྱུང་པར་འབྱེད་
 པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་པར་མཚུངས་ཤིང་ངར་འཛིན་པའི་འཛིན་
 ལྟ་དེ། ངའི་སྒྲུལ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་(༡༩ན)ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་
 ལྟ་དེ་ང་ཡི་འོ་སྒྲུལ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་ན། དེ་རྣམ་པའི་སྒྲོ་
 ནས་བྱུང་པར་མི་འབྱེད་པར་ཐལ། དེ་རྣམ་པ་བདེན་གྱུ་བ་ཀྱི་རྣམ་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར་།
 ཟེར་ན། འོ་ན། ངར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་
 ཐལ། དམིགས་པ་གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྱུ་བ་པར་
 འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱིས་གྱུ་བ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ང་ཡི་འོ་སྒྲུལ་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
 ཀྱིས་གྱུ་བ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་བྱིར་། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར་། གཞན་
 ཡང་། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིན་
 ལྟ་ཡིན་ན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་བྱུ་བ་པའི་བྱིར་། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་
 བྱུང་པོ་ལྷས་བསྐྱེས་པའི་ང་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྱུ་བ་པར་
 འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་། དེར་ཐལ། འཛིན་ལྟ་འཛིན་ལྟར་འཛིན་པའི་འཛིན་

ཚོགས་དེ་ཡང་པོ་ལྷ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་
གཉིས་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་བྱུང་བར་མ་འབྱེད་པར། རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་བྱུང་བར་འབྱེད་
པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་པར་མཚུངས་པ་གང་ཞིག །དང་པོ་དེས་
རྣམ་པ་ངོ་སྤྲོད་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན། ཕྱི་མ་དེས་རྣམ་པ་ང་
ཡི་སྤྲོད་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་
གཉིས་འཛིན་ལྟར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། དེ་གཉིས་དམིགས་པའི་སྒོ་
ནས་བྱུང་བར་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་བྱུང་བར་མི་འབྱེད་(༡༧བ)
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་དེ། ང་ཡི་བའི་རང་ལྟོགས་ལ་
དམིགས་པ་གང་ཞིག །དང་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་དེ་ང་ཡི་བའི་རང་ལྟོགས་ཅམ་ལ་ཡང་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་བྱུང་བར་མི་འབྱེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྣམ་པ་
བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མ་རིག་པ་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་པས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། མ་
རིག་པ་དང་གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་
པའི་གཙོ་བོ་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། མ་རིག་པ་དང་གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་
གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དང་གཙོ་བོ་སེམས་
ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱིད་པའི་ས་ཐོན་རྣམ་ཤིས་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

འགྲོ་བ་གཡོ་བ། ཞེས་སྐོག་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
ཁ་ཅིག །དམིགས་པ་བདག་མེད་ལྟ་རགས་གང་གིས་གྲུང་བྱུང་བར་དུ་མ་བྱས་པའི་
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་

པའི་སྒྲིང་རྗེ་དེ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། མི་འཐད་
 པར་ཐལ། བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་
 གཞི་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན་བདག་མེད་ཕྱ་མོས་ཁྱད་པར་དུ་
 བྱས་པས་ཁྱབ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། བདག་མེད་རགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་
 ཁྱབ་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། བདེན་སྒྲིང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་
 བྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྣམ་མཛད་གྱིས་སྒྲིང་པས་ཁྱབ་པའི་
 བྱིར། དམིགས་པ་བདག་མེད་རགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
 བྱས། རྣམ་པ་ལྟག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སྒྲིང་རྗེ་དེ། ཚོས་ལ་
 དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེའི་(༣༧ན)མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་
 རྗེ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདག་མེད་རགས་པས་ཁྱད་
 པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་གང་ཞིག་ལྟམ་པ་ལྟག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་
 བར་འདོད་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་དམིགས་
 ལུ་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད། དེ་ཡིན་ན་བདག་མེད་རགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་
 བྱས་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་
 མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སེམས་ཅན་ལ་
 དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ལ་དམིགས་པ་བདག་མེད་ཕྱ་མོས་ཁྱད་
 པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་བྱས། རྣམ་པ་ལྟག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་
 འདོད་པའི་སྒྲིང་རྗེ་དེ། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན།
 ཚོས་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། རྣམས་སྐབས་ལྟམ་པ་
 བཞིན་ནོ། །

ཁ་ཅིག་ལ་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་བདེན་སྒྲིང་དུ་

རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ལམ་མ་ཁྱལ་ས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་དམིགས་སུ་
མེད་ཀྱི་སྒྲིང་རྗེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམིགས་སུ་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་རྗེ་རྒྱད་ལྔ་ཀྱི་ལམ་མ་ཁྱལ་ས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་ཅན་བདེན་སྒྲིང་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་མ་ཁྱལ་ས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་
ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོར་སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་བཅུ་ལ་
ནས། དེ་རྗེས་བྱང་རྒྱལ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། སེམས་ཅན་བདེན་
སྒྲིང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒོ་ཡིན་པར་(༡༥བ)ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། མ་ཡིན་པར་ཐལ།
སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་ལྟལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་མ་ཁྱལ་ས་ཀྱི་སྒོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྒྲེ། ལམ་མ་ཁྱལ་ས་ཀྱི་གང་ཟག་རྣམས་རང་ལུ་གཏན་ལ་ལ་བ་
པ་ལ་སྒྲིའི་རྣམ་པ་གིན་ཏུ་རྒྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལམ་མ་ཁྱལ་ས་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་དེས་སེམས་ཅན་མི་
རྟག་པར་རྟོགས་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱད་ཀྱི་དམིགས་སུ་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་རྗེས་སེམས་ཅན་བདེན་
སྒྲིང་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ཁས། འདོད་ན། ལྟར་དང་འདྲ། གཞན་ཡང་། སྒྲིང་རྗེ་
གསུམ་པོ་དེ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་མ་འབྱེད་པར་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་
འབྱེད་པར་ཐལ། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་མི་རྟག་པའི་རྣམ་
པ་ཅན་ཡིན་དགོས། དམིགས་སུ་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་བདེན་སྒྲིང་གི་རྣམ་པ་
ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དངོས། དང་པོ་ཕྱི་མ་ལ་སྒྲོགས། ཅུ་བར་འདོད་ན།
བདག་མེད་གཉིས་པོ་དེ་སྒྲིང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་པར་རྣམ་
པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་འབྱེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་མེད་འདི་ནི་
འགོ་བ་རྣམ་དགོས་ཕྱིར། ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས། ཁྱེས་
བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

དམིགས་ན་རང་བཞིན་མེད་པའི་བྱ་བ་རྟུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་
བྱུང་བ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དཔལ་ལྷན་སྒྲ་བས་སེམས་ཅན་ལ་ཚད་མར་
སོང་ན། རང་བཞིན་མེད་པས་བྱ་བ་རྟུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་ཚད་མར་སོང་བས་
བྱུང་བ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཏེན་འབྲེལ་གྱི་དྲགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རང་བཞིན་མེད་
པར་སྐྱབ་པའི་ཚེ། དཔལ་ལྷན་སྒྲ་བ་གྲགས་པས་སྐར་བཤད་པའི་བྱུང་བ་ཁས་ལེན་
ཅིང་། རང་སྐྱབ་པས་བྱུང་བ་དེ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ཚེ་
མོལ་གྱི་མོལ་གཉིས་ཀ་(༡༥)ལྟ་བ་གྲགས་པས་ཚེས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་
སྐད་རྟུ་བྱུང་བ་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དང་པོར་ང་ཞེས། ཞེས་མོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སྟུ། མེམས་ཅན་ལ་
དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེའི་ངོ་བོ་བརྟན་པ་ལ། འོན། ཆོས་དང་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་
པའི་སྒྲིང་རྗེའི་ངོ་བོ་རི་ལྟ་སྒྲུམ་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྟན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་
དོན་ནི། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་བ་
ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་རགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཏེ་མེམས་
ཅན་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་སྟག་བསྟུལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་རྩ་བུ་བའི་སྒྲིང་
རྗེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་བའི་བྱིར། དེ་དེའི་མཆོན་ཉིད་དུ་འཛིག་གོ། །ཡང་དེ་ཆོས་ཅན།
དམིགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་བ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་བདག་མེད་ལྷ་མོས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ཏེ། རྣམ་པ་སྟག་བསྟུལ་དང་བྲལ་བར་
འདོད་པས་རབ་རྩ་བུ་བའི་སྒྲིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་བའི་བྱིར། དེ་དེའི་མཆོན་ཉིད་དུ་འཛིག་
གོ། །དག་ས་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་ན། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པོ། ཐེག་དམན་ཀྱི་རྒྱད་ལ་སྒྲིང་རྗེ་གསུམ་ཀ་ཡོད་ཀྱང་། སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མེད་
དེ། ལམ་མ་ཁྱགས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡང་སྒྲིང་རྗེ་གསུམ་ཀ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མེད་དོ། །

པའི་ཕྱིར་དྲེ། ཚེས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པ་གང་ཞིག་རང་ལུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ཚེས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་
ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་དྲེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་
ཤེས་ཡིན་(༡༥བ)པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལམ་མ་ཁྱགས་ཀྱི་དམིགས་མེད་གྱི་སྒྲིང་
རྗེ་ཚེས་ཅན། བདག་མེད་ཕྱ་མོས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་
སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པར་ཐལ། དམིགས་མེད་གྱི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། སེམས་ཅན་
བདེན་རྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འོ་ན།
སེམས་ཅན་བདེན་རྟོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་
དྲེ། སེམས་ཅན་སྐྱག་བསྐྱལ་དང་བྲལ་འདྲོད་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་མ་ཁྱགས་ཀྱི་སྒྲོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྒྲེ། ལམ་མ་ཁྱགས་ཀྱི་སྒྲོ་གཅིག་གི་འཛིན་སྐྱངས་གྱི་རྣམ་པ་ལ།
མི་མཐུན་པ་དུ་མ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ས་དང་པོ་རབ་རྩ་དག་པ་བཤད་པ།

ས་དང་པོའི་ངོ་བོ་རྩོད་སྒྲོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

རྒྱལ་བའི་སྐུ་པོ། ཞེས་སྐུ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག་སྤྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དེ། ས་དང་པོའི་
མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། ས་གཉིས་པ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་
དེར་ཐལ། ས་དང་པོ་དེ་དེ་འབྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། སྤྱི། ཁ་ཅིག་སྤྱིན་པའི་
པར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པས་རབ་རྩ་ཕྱེ་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དེ། ས་དང་པོའི་མཚན་

ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། ས་དང་པོར་བྱིན་པའི་ཡར་བྱིན་ཅམ་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་ཐལ།
 མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན་ས་དང་པོར་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ལྷག་བརྒྱ་གཉིས་
 ལྷག་པར་མ་ཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆེ་འདི་ས་ནི་སངས་
 རྒྱལ་བརྒྱ་མཐོང་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས། བསྟན་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 བྱིར། ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་ཀྱི་མོས་སྦྱོད་ཀྱི་སས་སའི་གོ་ཆོད་དོ་ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་
 སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་
 ན། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་དེ་སར་གནས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 བྱིར། ཁ་ཅིག །དམན་པའི་སས་སའི་གོ་ཆོད། ཟེར་ན། འོ་ན། དམན་པའི་ས་ལ་ནས་
 པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སར་གནས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །(༡༥ན)
 དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། རྒྱན་ལྷགས་ལྷགས་བཅོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
 བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཐལ། བརྒྱད་པའི་ས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར།
 ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། འདོད་ན་བྱང་འཕགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་ཡིན་ན། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ། །ཟེར་
 ན། འོ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་ཡིན་ན། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
 དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་
 ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ལྷོང་ཉིད་མངོམ་སྒྲུབ་དུ་རྟོགས་པའི་
 ལྷོ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པ་དང་བྲལ་པའི་
 ཤེས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ས་བརྒྱུ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གཞི་མ་གྲུབ་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡིན་
 ན། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། བྱང་
 འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་རུང་མངོན་སྒྲུབ་དུ་རྟོགས་པའི་ལྷོ་ཡིན་

ན་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན། བདག་མེད་
ཕྱ་མོ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། གང་ཟག་རང་
རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩམ་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ས་བརྒྱད་པའི་མཉམ་
བཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་ལུལ་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ན། མཉམ་
བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་བྱུང་བེར་ན། སངས་འཇགས་ཀྱི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སངས་འཇགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། (༡༥བ)འདྲོད་ན། མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འོག་སའི་སྒྲོན་དང་གོང་སའི་
ཡོན་ཏན་ལ་དམིགས་ནས་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱི་རྩལ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོ་
ཆོས་ཅན། དམ་བཅའ་ལ་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་
དེ་དེའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འོག་སའི་སྒྲོན་དང་གོང་
སའི་ཡོན་ཏན་ལ་དམིགས་པའི་ནི་ལྷག་སྟངས་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛོན་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་
ཕྱི་རྩལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོག་སའི་སྒྲོན་དང་གོང་སའི་ཡོན་ཏན་ལ་དམིགས་པའི་
བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་ཕྱི་རྩལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ལམ་ཡིན་
པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ཕྱི་རྩལ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཐག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ན། རྟོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཡིན་པས་བྱུང་བེར་
ན། འོ་ན། ས་བརྒྱུ་པའི་རྩམ་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། ཐག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོབ་པའི་རྩམ་ཐོབ་ཡེ་
ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། རྟོན་རྒྱུ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་

པའི་ཐུང་། གཞན་ཡང་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ན། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་རྒྱུག་དང་
འབྲེལ་བས་བྱུང་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཐུང་། འདྲ་ན། སྒྱུན་སྡེ་མ་འཕེན་ནོ། །

ཁ་ཅིག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་ལེ་ཤེས་ཡིན་ན། བདག་མེད་ཕྱ་
རགས་གང་ཅུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོ་ཡིན་པས་བྱུང་བེད་ན། དམན་ལམ་སྟོན་
དུ་མ་སོང་པའི་བྱང་ལེམས་སྟུར་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་རྟུ་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་མཉམ་བཞག་ལེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། སྟོང་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་རྟུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་བཞག་ལེ་ཤེས་ཡིན་
པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་པའི་བྱང་ལེམས་སྟུར་ལམ་པས་མཉམ་བཞག་རྟུ་ལེ་ཤེས་ཀྱི་
ཆོགས་བསྟོན་(མཁའ་ཅིང་། རེས་ཐོབ་རྟུ་བསྟོན་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསྟོན་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། བདག་མེད་ཕྱ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོ་ཡིན་པ་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར་དུ་འཕགས་
ལམ་འཆོལ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

[illegible]

ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁའ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁའ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ། རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་རིག་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་
འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ། རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཐེག་ཆེན་
འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁའ་པ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སྟེ།
འདོད་ན། གཙོ་སེམས་ཡིན་པར་ཐལ། (༡༩༧)འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་སྟེ། སེམས་
བསྐྱེད་ཡིན་ན། གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་ཁྱེ་སྒྲུབ་པ་ལས། སེམས་
བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། སེམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟེ་རྣམ་པར་རིག་པའོ། རྣམ་པར་
རིག་པ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་དེ། དཀར་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་
དམིགས་པ་ནི་འདི་ལ་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་
ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་
སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་
རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་མ་ལ་བྱང་སྟེ། ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་དང་ཤེས་རབ་
བྱུང་པར་ཅན་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྐྱེད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་འགལ་

པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་དོན་ཆོས་སྤྱད་དང། གཞན་དོན་གཞུགས་སྤྱད་ལམ་པའི་ཕྱིར། རྫོགས་
 པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ། གཉིས་སྤང་རྒྱུ་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱད་
 གྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཞིག། ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་རིགས་སུ་
 གནས་པ་དེའི་མཆོད་ཉིད་ཟེར་ན། མཆོད་ཉིད་དེ་ཀའོས་ཅན། ཆོས་དེ་བྱུང་ཡིན་ན།
 ཆོས་དེ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བྱུང་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་
 མཆོད་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། སངས་
 འཕགས་གྱི་རྒྱད་གྱི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་ཐལ།
 དེ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྤང་རྒྱུ་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་
 པའི་རྒྱད་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཞིག། ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་རིགས་སུ་
 གནས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ཆུལ་གོང་ནས་ཤེས་པར་བྱོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱལ་འབྲིང་རྣམས་ཞེས་པ་ནས། ལྷོང་པར་མཐོང་
 པ་ཡིས། །ཞེས་པའི་བར་(༤༠ན)གྱི་གཞུང་འདི་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཆོགས་སྤྱོར་
 གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོ་སྒྲུ་བའི་ཆོས་གསུམ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བརྟན་པ་ལ། འོ་ན། དེ་ལྟར་
 ཉམས་སུ་བྱངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་གོང་མའི་བྱུང་པར་ཇི་ལྟ་སྤོབ་སྒྲུམ་ན། ས་
 དང་པོ་རབ་རྩ་དགའ་བ་དེ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱས་པ་ལ། དེའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་སྒྲུམ་
 ན། དེའི་ངོ་བོ་མདོར་བརྟན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། ལག་
 དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། སངས་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནས་
 དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་སྤྱར་མཐོབ་པ་གསར་དུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 སྟོན་པའི་སར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཆ་ནས་རང་ཉིད་སར་བཞག་པས་རབ་རྩ་བྱེ་
 པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དེ། སངས་པོའི་མཆོད་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་མཉམ་རྗེས་གཉིས།
 འཕགས་རྒྱད་གྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། བདག་མེད་བྱ་རགས་གང་རུང་མདོན་

སྒྲིལ་དུ་རྟོགས་པས་བྱུང་། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་
 རྟེ། དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་ཚྭ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་སྟོང་ཉིད་ལ་
 རྟོན་སྒྱུའི་རྒྱལ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་
 ཚགས་གང་རུང་གི་བསྐྱེད་པ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་། དེ་
 དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་ནི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་འདོད་དོ། །སྟོབ་ལམ་གྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་
 ཤེས་པ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སྒྲིལ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་
 བྱུང་བོ། །རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་རྒྱུ་པའི་ཐེག་ཆེན་
 འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན། ཤེས་རབ་བྱུང་
 པར་ཅན་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། རྟོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་
 ཀྱི་མཚན་ཉིད། ས་མཚམས། ས་དང་པོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། (༤༠བ)ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚྭ་ལམ་ཚས་ཅན། ས་དང་པོའི་
 མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། ས་དང་པོ་དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དང་པོ་ཡིན་
 པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་འཕགས་ལམ་དང་པོ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་དང་
 པོ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་། ཅ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
 ཚྭ་ལམ་དུ་དང་པོར་ཞུགས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་དང་པོར་ཞུགས་པ་དུས་
 མཉམ་པའི་བྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། བྱང་སེམས་ཚྭ་ལམ་པ་དེ་སྒྱུར་པའི་ཡར་བྱིན་
 ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་འཕགས་
 པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚྭ་ལམ་ཚས་ཅན། ས་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ།
 ས་དང་པོ་དེའི་བྱིར། དམན་པ་ས་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ནས་ས་དང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ།
 རྒྱུའི་ས་བརྒྱུའི་ནང་ནས་ས་དང་པོ་ཡིན་ན། ས་དང་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་བྱིར་ན་མ་

ཁྱེད་ལ། འདྲོད་ན། ཉན་ཐོས་ཆོག་ལམ་པ་དེ་སར་གནས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ།
 འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དེ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།
 གཞན་ཡང་། ས་ཡིན་ན། མཁྱེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ས་དང་པོ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དབང་ཆེན་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
 ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འབྱུང་བཞིའི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཁྱེད་ལ། འབྱུང་བཞིའི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་ཡིན་ན། རྒྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
 ཁྱེད་ལ། འདྲོད་མི་རུས། གཞན་ཡང་། ཁམས་དེ་ལ་དུག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། སའི་ཁམས་
 གྱིས་ཁམས་ཀྱི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འབྱུང་བཞིའི་ནང་ཆོན་དུ་
 གྱུར་པའི་ས་ཁམས་གྱིས་སའི་ཁམས་ཀྱི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སྟེ། དེར་ཐལ།
 འབྱུང་བཞིའི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་(༤༡ན)པའི་སས་སའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་
 རུས་ཏེ། མདོ་ལས། སྤྱི་མཐུན་གང་ཟག་འདི་ནི་ཁམས་དུག་འདུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དེ་ལ་མཉམ་ཆེས་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཐལ།
 བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་ཡིན་ན། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
 ཡིན་ན། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་འགྲེལ་ལས། བྱང་
 རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྒྱམས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་རྩེ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་
 ཟེན་པ་ཉིད་ནི་ཆར་རྒྱམ་པར་བྱེད་ན་ས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་འཕྲོབ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་
 གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱེད་ལ། གཞན་ཡང་། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་
 མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པས་མ་ཁྱེད་པར་ཐལ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡང་ཡིན། བདག་མེད་ཕྱ་
 རགས་གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། སྤྱིང་ཉིད་ལ་དོན་སྤྱིའི་རྒྱལ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་

བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ལ་དོན་སྤྱིའི་རྒྱལ་དུ་ཅེ་གཅིག་རྒྱ་མཉམ་པར་
 བཞག་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡོད་པ་གང་ཞིག་། དེ་ཡིན་ན། ཡེ་ཤེས་ཡིན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ས་རྒྱལ་པ་མན་ཆད་དུ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
 རྟོགས་པ་ལ་དེའི་སྟོན་དུ་སྟོང་ཉིད་ལ་དོན་སྤྱིའི་རྒྱལ་གྱི་ཅེ་གཅིག་རྒྱ་མཉམ་པར་བཞག་
 པ་སྟོན་དུ་འགོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ས་རྒྱལ་པ་མན་ཆད་དུ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པ་དེ་འབད་ཚུལ་རགས་པ་ལ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ས་བརྒྱུ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་
 ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་གང་
 རུང་གིས་བསྐྱད་པ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་སྟོང་
 ལུལ་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་(༤༡)ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
 ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཟག་མེད་གང་ཞིག་། ཤེས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ལམ་བཟོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་ལས། ཟག་
 མེད་ལམ་གྱི་བཟོན་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། ཟག་
 བཅས་སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་ན། ཟག་བཅས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་
 ཡིན་ན། ཟག་བཅས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ཟག་མེད་ཡིན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་འབྱུང་བཟོན་པ་དང་སྟུག་བསྐྱལ་བཟོན་པ་གང་རུང་
 ཡིན་ན་ཟག་བཅས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རིགས་མཐུན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ངོ་བོ་
 ཐ་དད་པ་གཉིས་ཅིག་ཆར་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་དང་།
 དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་གཅིག་ཆར་ཡོད་པ་གང་ཞིག་། དེ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། འོ་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་
 སེམས་བསྐྱེད་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་ལུ་པའི་ཆ་ནས་

དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཏུ་འཛིན་ཅིང་། གཞན་དོན་ཏུ་རྫོགས་པུང་དོན་ཏུ་གཉིས་པའི་
 ཆ་ནས་ཀྱན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཏུ་འཛིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་
 ཐུང་དང་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀྱན་རྫོབ་སེམས་
 བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། རྩོད་རྫོགས་པའི་ཕྱང་རྒྱུ་
 ཀྱི་གནས་ལགས་ལ་གཉིས་སྤང་རྒྱུ་པའི་ཆ་ནས་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཏུ་བཞག་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཕྱང་
 སེམས་ཀྱི་མོས་རྩོད་ཀྱི་ས་དང་། དམན་པའི་སས་སའི་གོ་མི་ཆོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་
 གནས་པའི་གང་ཟག་གིས་སར་གནས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 སར་གནས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཐེག་ཆོད་འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྩོད་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྫོགས་པའི་ཕྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་ཆོས་
 ཅན། ཕྱང་རྒྱུ་སེམས་དབང་རྣམས་ཀྱི་ཟག་པ་(༤༩ན)མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་སོགས་
 ཀྱི་སྐབས་ནས་བལྟན་པའི་ས་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱང་སེམས་ཀྱི་ས་གང་ཞིག །ཟག་མེད་ཡེ་
 ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། རྩོད་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྫོགས་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སྤྱིན་པའི་སར་ཕྱིན་ལྟག་པའི་ཆ་ནས། རང་ཉིད་སར་བཞག་པའམ།
 རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་ཐོབ་པའི་ཆ་ནས་རང་ཉིད་སར་བཞག་པ་
 གང་རུང་ཏུ་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །ཕྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྫོགས་
 གཉིས་ཀ་ལས། འདོད་ན་སྟེ།

གཞན་ཡང་། ཕྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་བ་དེ་ལྟལ་རྩོད་པ་ཉིད་ལ། ཏུས་སྐད་ཅིག་
 མ་གྱིན་ཏུ་ཕྱང་པ་རེ་ལ་སྒྲོམས་འཇུག་མངོན་ཏུ་བྱེད་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་
 རྩོད་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྫོགས་པ་ལ་དེའི་རྩོན་ཏུ་རྩོད་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་རྒྱལ་གྱིས་རྫོགས་
 པ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་རྩོད་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྫོགས་པ་དེ་འབད་རྩོལ་རགས་

པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བརྟན་པར་མཆན་མེད་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་
 ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་བརྟན་པར་མཆན་མེད་ཚུལ་མེད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།
 གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མེག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་
 ཐལ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་ལུལ་དོན་དམ་
 བདེན་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་རྟུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་འཕགས་
 ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

དོན་ལྡན་གྱི་མཆན་ཐོས་པ་སོགས་རང་རྒྱུད་མཛེས་
 པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

དེ་ནས་བརྒྱུད་མཉེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
 ཁ་ཅིག །བྱང་མེམས་ས་དང་པོ་བཆོས་ཅན། དོན་ལྡན་གྱི་མཆན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་
 དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པའི་བྱང་རྒྱལ་(༤༩བ)མེམས་དཔལ། ཞེས་པའི་སྐྱུ་ས་
 བཤད་རྟུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། བྱང་མེམས་ཆོགས་ལམ་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
 དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དོན་དམ་པའི་བྱང་རྒྱལ་མེམས་དཔལ་ཞེས་པའི་སྐྱུ་ས་
 བཟོད་རྟུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འབྲའི་སྐྱུ་ས་བཟོད་རྟུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་སྐྱུ་ས་
 བཟོད་རྟུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་ལུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱུ་མཉེ། རྟོག་ལུལ་ན་ཡོད་
 པ་དེ། རི་བོང་ཅན་རྩ་སྐྱུ་ས་བཟོད་རྟུ་རྒྱལ་པར་བྱེད་པའི་གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་
 དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་མཆན་གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ས་དང་པོ་ལ་
 གནས་པའི་བྱང་མེམས་དེ་དོན་ལྡན་གྱི་མཆན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཏེ། ས་དང་

པོ་ཐོབ་པ་དེ་ནས་བཞུང་ཉེ་དོན་དམ་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་ལ། ཞེས་པའི་སྐྱ་དེ་གང་
 ཟག་དེ་ལ་རང་མིང་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། སངས་པོ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་
 ཡིན་ན་དོན་དམ་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་ལ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་སྐྱར་བ་དེ་
 འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་འཇགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
 གྱུ་ན། དེར་ཐལ། སངས་འཇགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་བྱང་སེམས་ཡིན་པར་
 ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁཅིག་བདགས་མིང་དང་དངོས་མིང་འགལ་ལོ་ཟེར་ན། མི་
 འགལ་བར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སང་གོ་ཞེས་པའི་
 སྐྱ་དེ་དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དངོས་མིང་གང་ཞིག །
 བདགས་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྱུ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། སང་གོའི་
 དངོས་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྱུ་ན། སང་གོ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཞེས་བཟོད་པའི་སྐྱ་བྱོད་
 ཀྱི་དངོས་མིང་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྱུ་ན།
 དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དུམ་ཟེའི་ཁྱེལ་ཁ་ཆེ་སྒྲ་ཉག་གི་བདགས་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་བདགས་(༤༩ན)པའི་བདགས་མིང་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་དེ་དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དོན་
 དམ་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་ལ་ཞེས་པའི་སྐྱ་དེ། གང་ཟག་དེ་ལ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་
 པས་བྱུང་བར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་སྐྱར་བ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་པའི་བྱང་
 རྒྱུ་སེམས་དཔལ་ལ་ཞེས་པའི་སྐྱ་དེ། བྱང་སེམས་ས་གཉིས་པ་བ་ལ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་
 པར་ཐལ། ས་གཉིས་པ་བ་དེ་དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 དེ་བྱང་སེམས་འཇགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་བྱང་སེམས་ས་གཉིས་པ་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་

པར་ཐལ། དེ་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་ས་དང་པོ་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བྱེད་གྱི་མིང་
ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་ས་དང་པོ་བ་ལ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་
བྱིར་ཏེ། ས་དང་པོ་བ་དེ་དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་བྱང་
འཇགས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། རྒྱལ་པའི་སྐལ་པོ་འདིའི། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ས་དང་པོའི་ངོ་བོ་མདོར་
བསྟན་པ་ལ། དེའི་ངོ་བོ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། དེ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དཔའ་ས་ཡིན་ཏན་
གྱི་བྱེད་པར་རིམ་བུ་ཐོབ་སྟུང་ན། དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ནོ། །
ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་ཚོས་
ཅན། དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་
ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཚོས་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བྱེད་གྱི་
མིང་དེ་ཚོས་དེའི་དངོས་མིང་གི་མཚན་ཉིད། ཚོས་དེ་ཐུན་མོང་མ་(༤༡བ)ཡིན་པར་གོ་
བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་དེའི་མིང་དེ། ཚོས་དེའི་བཏགས་མིང་གི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དོན་དམ་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་ན། དོན་དམ་པའི་སེམས་
བསྐྱེད་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བྱེད་གྱི་སྦྱར་བ་དེ་འཐད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་སྦྱར་ལམ་
པ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དོན་དམ་པའི་གང་ཟག་
དང་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུབ། མ་གྲུབ་ན། དེ་དོན་
དམ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཇགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
དེ་ཐོག་ཆེན་འཇགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་བྱང་སེམས་སྦྱར་ལམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་མིང་དང་བཏགས་མིང་འགལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོས་དེའི་

དངོས་མིང་དང་བརྟགས་མིང་ལག་ལ་བའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་
དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བྱེད་གྱི་མིང་དང་། ཆོས་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བྱེད་མ་
ཡིན་པའི་མིང་གཉིས་ལག་ལ་བའི་བྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཁྱོད་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར།
ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་དག་བཙོམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྩོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་
ཆོས་ཅན། བྱང་འཕགས་ཡིན་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་དང་འཕགས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་
པའི་བྱིར།

འདི་ནི་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་རྣམས་ཀྱི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྒྲ་དགག་བཞག་
སྒྲ་དག་སྒྲུལ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །དེ་བཞིན་གསེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྦྱེས་པའི་
ཡོན་ཏན་དེ། ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་
བཞིན་གསེགས་པ་རྣམས་(༤༤ན)ཀྱི་རིགས་སུ་སྦྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་བྱང་
སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ལུབ་ཏུ་རིགས་ངེས་པའི་
ཉན་ཐོས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་ལ་རིགས་ཀྱི་སར་
བཞད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་བཞིན་གསེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྦྱེས་པའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་
ལམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གླ་མེད་རྟོགས་བྱང་ལས་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟོགས་ཐོབ་པའི་བྱང་
སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་དབང་རྩོན་ཡོད་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྒྲ། ས་དང་པོ་བ་དེ་དོན་
ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པ་ལ། ཡོན་ཏན་འདི་ཙམ་དུ་བྱང་
དོ་སྦྱམ་ན། དེར་མ་བྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འགོ་བར་ངེས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་གྱི་
ཞེས་རྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་ཆོས་

ཅན། དེ་བཞིན་གསེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྒྲེས་པའི་ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་རྣམས་
དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོའི་སྒྲེ་བོ་དང་། ཉན་རང་གི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་གིང་།
སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་འགྲོ་བར་ངེས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི་ཁོ་ན་རེ། སོ་སོ་སྒྲེ་བོའི་ས་དང་། ཉན་རང་གི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་
གིང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་འགྲོ་བར་ངེས་པ་དེ། ས་དང་བོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་ཐལ། བྱིད་ཀྱི་སྦྱར་བ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་
འདྲའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་སྦྱར་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་
ཐོས་དག་བཙམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་སྦྱར་ལམ་པ་དེ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་འགྲོ་བར་ངེས་
པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག །ཉན་རང་དང་(༤༤བ)སོ་སོའི་སྒྲེ་བོའི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་སྦྱར་ལམ་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག །བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་
མ་བྱུང་། འོན། ཉན་ཐོས་དག་བཙམ་པའི་རྟོགས་པ་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་སྦྱར་
ལམ་པ་དེ་ཐེག་ཆེན་སོ་སྒྲེའི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་སོ་སྒྲེའི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཐེག་
ཆེན་གྱི་རྟོགས་སྦྱར་གྱི་ས་ལས་འདས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་སེམས་སྦྱར་ལམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལ་ཞི་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ་སྒྲུ་མི་བྲིད་པར་ཐལ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་འགྲོ་བར་ངེས་པའི་ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞི་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ་ལ་འདྲིས་
པར་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གནས་སྐབས་ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན།
ཉན་རང་གི་ས་ལས་འདས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་བྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཆོག་ས་ལམ་པ་རང་
ལམ་ནས་ཐེག་དམན་ལམ་དུ་ལྷུང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱང་སེམས་ཐེག་ཆོད་གྱི་སེམས་
བསྐྱེད་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་ཐེག་དམན་ལམ་དུ་འཇུག་
པར་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར།

འདི་ནི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྦངས་པ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གྱི་
སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྦངས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །སྒྲུང་པོ་བ་ཡིན་ན།
མཐོང་སྦངས་ཀུན་སྦྱོར་སྦངས་པས་བྱུང་བོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་(༤༥ན)ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སྟེ། འདོད་མི་
རུས་ཏེ། དེའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྱོ་ལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་སྦངས་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྦངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར།
མ་གྲུབ་ན་སྟེ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་
གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྱོ་ལ་ལམ་ལ་གནས་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་སྦངས་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྦངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
པའི་བྱིར། འདོད་ན་སྟེ།

ཁ་ཅིག །འཛིག་ལྟ་ཐེ་ཆོམ་ཉན་མོངས་ཅན་དང་རྒྱལ་བྱིམས་བརྒྱལ་ཞུགས་མཆོག་
འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་གསུམ་པོ་མཐོང་སྦངས་སུ་གྱུར་པའི་ཀུན་སྦྱོར་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། འཛིག་
ལྟ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲིབ་པ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་སྦངས་སུ་གྱུར་པའི་ཀུན་
སྦྱོར་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ས་བདུན་

བ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ས་དང་པོ་བ་དེ་
རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པ་ལ། འོན། སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་རི་ལྟ་བུ་
དང་ལྡན་སྟམ་ན། མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྦྱར་གསུམ་སྤངས་པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྡན་ཞེས་སྟན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན།
སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྦྱར་གསུམ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་
པའི་ཕྱིར། མཐོང་སྤངས་སྤྱུར་པའི་ཀྱན་སྦྱར་དེ་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་
འཛིག་ལྟ། དེར་གྱུར་པའི་ཐེཾ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། དེར་གྱུར་པའི་བརྒྱལ་(༤༥བ)
ལྷགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་དེ་གསུམ་
གཏན་ལ་ཐབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་བགེགས་
བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྦྱིབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྦྱར་གསུམ་
སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་
གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་དང་དེ་གསུམ་མ་སྤངས་
པའི་གང་ཟག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན།
མཐོང་ལམ་རྣམ་གྱོ་ལ་ལམ་ཐོབ་ཐེན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་སྤངས་ཀྱན་
སྦྱར་གསུམ་པོ་སྤངས་ཟེན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་དང་
མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། སྦྱིབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྦྱར་གསུམ་པོ་དེ་ཅམ་

ཅིག་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་བགགས་བྱེད་གི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་བགགས་བྱེད་གི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདི་ནི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཇི་ལྟ་དེ་ལྟ་ཉེ་བར་བསྟན། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་
 ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ །བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བཙོས་ཅན།
 རྟོད་ལ་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་སྤངས་རྟོགས་ཆོས་མཐུན་ཅི་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་
 ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། འདི་ནི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཇི་ལྟར་ཞེས་
 སོགས་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་དེ་(༤༦)ས་དང་པོ་ལ་བྱེད་
 རིགས་པར་ཐལ། རྟོད་གྱི་སྒྱུར་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྒྱན་ཞུགས་
 ཞུགས་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། གཞུང་འདི་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དེ་ས་དང་པོ་བས་
 འཕགས་ཆོས་ཐོབ་རྩལ་དཔེར་སྟོན་བྱེད་གི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། གཞུང་འདི་དེ་བསྟན་
 རོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དེ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་ཐལ།
 ས་དང་པོ་བ་དེ་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་སྤངས་པ་ཆོས་མཐུན་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། དེ་མཐོང་སྤངས་ཀུན་སྒྱུར་གསུམ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤངས་ཀུན་སྒྱུར་གསུམ་སྤངས་པའི་
 རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་དགོ་སྒྱུང་རྩལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་
 ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རྒྱན་ཞུགས་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་
 ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་བུ་གནས་ཡིན་པར་

ཐལ། འདྲ་པའི་ཕྱིར། འདྲ་མི་རུས་ཏེ། རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མཐོང་སྤངས་ཀྱང་སྤྱོད་གསུམ་
སྤངས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་གསུམ་གྱི་དངོས་གཉིན་བར་ཆད་མེད་
ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །མཐོང་སྤངས་ཀྱང་སྤྱོད་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་དགོ་སྤྱོད་ཚུལ་
གྱི་འབྲས་སུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་དེ། རྒྱུ་ལྷགས་
ལྷགས་པའི་མཆོད་ཉིད། ཟེར་ན། རྒྱུ་ལྷགས་གྱི་འབྲས་སུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བཞིན་
པའི་ཉན་ཐོས་ཆོགས་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། (༤༦)མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། རྒྱུ་ལྷགས་གྱི་འབྲས་སུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དག་བཅོམ་པའི་
འབྲས་སུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཆོགས་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ཐར་པ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདྲེན་ན།
འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲ་པའི་ཕྱིར། འདྲ་མི་རུས་ཏེ། ཉན་ཐོས་
ཆོགས་ལམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རྒྱུ་ལྷགས་གྱི་འབྲས་སུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་
བརྩོན་བཞིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཆོགས་ལམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཉན་ཐོས་སྤྱོད་ལམ་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཐོང་སྤངས་ཀྱང་སྤྱོད་གསུམ་སྤངས་པའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་སྤྱོད་པའི་ཉན་ཐོས་སྤྱོད་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གསུམ་སྤངས་པའི་
ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །མཐོང་སྤངས་ཀྱང་སྤྱོད་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་དགོ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་
འབྲས་སུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་ལྷགས་པའི་གང་ཟག་དེ། དེའི་མཆོད་ཉིད་ཟེར་
ན། འོ་ན། རྒྱུ་ལྷགས་འབྲས་གནས་ཡིན་ན། མཐོང་སྤངས་ཀྱང་སྤྱོད་སྤངས་པས་རབ་

ཏུ་བྱེ་བའི་དགེ་སྤྱོད་རྩལ་གྱི་འབྲས་ལུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
 རྒྱུད་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཡིན་ན།
 དེ་གསུམ་ཙམ་སྤངས་པའི་དགེ་སྤྱོད་རྩལ་གྱི་འབྲས་ལུ་ལ་གནས་པའིན་པའི་གང་ཟག་
 ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། འདྲོད་པའི་སྒྲོམ་སྤངས་ལུ་
 བོ་སྤངས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱིར་འོང་ཞུགས་བ་
 དང་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཡང་། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་ས་མཚམས། ཉན་ཐོས་གྱི་སྒྱུར་ལམ་སྟན་གཅིག་
 པ་ནས་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། (༧༥ན)མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་ན།
 འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཡིན་
 དགོས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ན། འཕགས་པ་ཡིན་པས་
 མ་ཁྲལ་པར་ཐལ། གང་ཟག་ཡ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་པས་མ་ཁྲལ་པའི་
 བྱིར་ཏེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་པས་མ་ཁྲལ་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་
 ཏེ། ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ན། འཕགས་རྒྱུད་གྱི་མཐུན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་
 ཐལ། དེ་ཡིན་ན། འགོག་ལམ་གང་རུང་གིས་བསྟུས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་དགོས་པའི་
 བྱིར། གཞན་ཡང་། ས་དང་པོ་བ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྲལ་པར་
 ཐལ། ས་དང་པོ་བ་འཕགས་ཆོས་ཐོབ་རྩལ་གྱི་དབང་སྟོན་པའི་གང་ཟག་དེ་ཡིན་ན། ཐེག་
 ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྲལ་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་
 པས་མ་ཁྲལ་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་པའི་
 གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་རྩལ་ལ་ཞུགས་གནས་གྱི་རྣམ་པའི་མི་འཐད་དོ། ཟེར་ན། རང་
 རྩལ་དེ་ཉོན་སྤྱིབ་སྤངས་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་

དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཉོན་སྒྲིབ་ལས་གཞན་པའི་སྤངས་བྱའི་སྒྲོད་བཅུད་སྒྲོང་བར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲོད་བཅུད་སྒྲོང་བར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་བཟུང་ཉྱེ། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ས་དང་པོ་བ་དེ་རང་རྒྱུད་
མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པ་ལ། ཡོན་ཏན་དེ་ཙམ་དུ་ཐད་དམ་
སྟམ་ན། དེར་མ་ཟད་མདོར་བསྟུས་ན་འཕགས་ཆོས་ཐོབ་ཚུལ་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་
དང་ཆོས་མཚུངས་སོ། །(༤༥)ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི།
ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། འཕགས་ཆོས་ཐོབ་ཚུལ་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་
པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དེ་འཕགས་པའི་ཆོས་ཐོབ་པ་ལས་རང་དང་ཇེས་སུ་
མཐུན་པའི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་རུས་པ་དེ་བཞིན་དུ།
ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ནས། ས་དང་པོའི་སྒྲོན་ཐད་ཅིང་ཡོན་ཏན་རྣམས་གོང་
འཕེལ་དུ་བྱེད་རུས་པའི་ཕྱིར། མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྒྱུར་གསུམ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་རང་
ཉིད་དགོ་སྒྲོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུར་བཞག་པའི་འབྲས་བུ་དེ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་
ཞུགས་པའི་གང་ཟག་དེ། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད། ས་འཚམས་ནི་ཐེག་
དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཁོ་ནར་ཡོད་དོ། །འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཡིན་
ན། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། གཞུང་འདིའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འཕགས་པ་བརྒྱད་
པ་ཡིན་ན། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་དེ་འཐད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་དགོ་འདུན་དགོན་མཚོག་ཡིན་ན། རྒྱན་
ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེ་
ཡིན་ན། མཚོན་བྱེད་དཔའི་དགོ་འདུན་དགོན་མཚོག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་

བཞིན་པའི་ཐོག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བཞི་རིམ་གྱིས་བཞོད་
ནས་མཐར་ཐུང་འདས་ཐོབ་པའི་ཐོག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་
མི་རྒྱས་ཏེ། ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་ཐུ་ཐོབ་
ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་པ་འགྲིག། །མ་གྲུབ་
ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དམན་(༤༥བ)པའི་སའི་ནང་ནས་བརྒྱད་
པའི་ས་དང་དག་བཙམ་གྱི་མངོན་རྟོགས་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དག་བཙམ་པ་
དང་འཕགས་པ་བརྒྱད་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་དག་བཙམ་
དེ་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཐོང་བའི་ས་དང་དག་བཙམ་པའི་
མངོན་རྟོགས་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱན་ཞུགས་
འབྲས་གནས་གྱི་མངོན་རྟོགས་དང་དག་བཙམ་པའི་མཐུན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དག་བཙམ་འབྲས་གནས་དེ་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྒྱད་པའི་ས་དང་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མངོན་རྟོགས་གཉིས་དོན་
གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐོང་བའི་ས་དང་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་
གནས་གྱི་མངོན་རྟོགས་གཉིས་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་སའི་མཚན་
གཞི་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མཐོང་ལམ་ཤེས་བཞེད་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་བཙུ་ལ་གནས་པའི་
རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱན་བརྒྱས་ལས། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་གྱི་
སྐད་ཅིག་མ་བཙུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་པ་ཁས།
འདོད་ན། རྒྱག་བརྒྱལ་ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་ཐུང་། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་
རྒྱན་ལྷགས་ལྷགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཐུང་། འདོད་ན། རྒྱན་ལྷགས་ལྷགས་པ་
དང་། རྒྱན་ལྷགས་འབྲས་གནས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཐུང་།

གཞན་ཡང་། (༤༩ན) ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱིས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བརྩ་དུག་
པོར་ཐམ་པ་ལ་སྐྱེང་བ་ལྟར། རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
གྱིས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་བཙུ་ལ་གནས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ལས། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་
བརྒྱད་པོ་ངོ་པོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་
ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ན། དེ་བརྒྱད་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཉན་བཤད་པ།

རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལྷན། ཞེས་སྟོན་གྱི་སྒྲུབ་སྐབས་སྟུ། དགག་པ་ཞག་སྤངས་
 ག་སྟུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་རིགས་ཀྱི་སྟོན་སྒྲུབ་ཐོབ་ཀྱིས་གཞོན་
 རྒྱུ་པའི་ཡོན་ཏན་དེ། ས་དང་པོ་ཡན་མང་གི་ཕུན་མོང་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོན་ནོ། །ཟེར་ན།
 དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པས་ཀྱང་། ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་རིགས་
 ཀྱི་སྟོན་སྒྲུབ་ཐོབ་ཀྱིས་གཞོན་རྒྱུ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེ་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་
 ཀྱི་སྟོན་སྒྲུབ་ཐོབ་ཀྱིས་གཞོན་རྒྱུ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་
 མདོ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་སྟོད་པ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་བས་ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་རིགས་
 ཀྱི་སྟོན་སྒྲུབ་ཐོབ་ཀྱིས་གཞོན་རྒྱུ་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག །ས་ཐོབ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་
 སྟོད་པ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་མི་ཐོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། སྟོད་

པ་ནམ་ཉན་དང་བྱལ་ཡང་། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་བསྐྱལ་བར་ཚོད་བར་སྤྱད་བ་ཡང་ཟེལ་
གྱིས་གཞོན་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ་ལམ་བའི་དཔལ་བ་
ཐམས་ཅད་བསྟོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱལ་པོའི་བྱ་སྤྱེས་མ་ཐག་ཏུ་སྟོན་པོའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་
གཞོན་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། ཐེག་ཆོན་གྱི་ཚོགས་ལམ་(༤༩བ)ནས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་
རིགས་ཀྱི་སྟོན་སྤྱེས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ།
ས་བརྩུ་པའི་མདོ་ལས། གྱེ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱེས་དག །འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། རྒྱལ་པོའི་རིགས་
སྤྱེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་མཚན་དང་ལུན་པ་ནི། སྤྱེས་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱལ་པོའི་བྱིན་གྱིས་སྟོན་
པོའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅིང་། རང་གི་སྟོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནམ་པར་དབྱང་
བས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ས་དང་པོ་བས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་སྟོའི་སྟོབས་ཀྱི་སྟོན་སྤྱེས་ཟེལ་གྱིས་
གཞོན་རྒྱས་སོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། དེས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་སྟོ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་སྟོན་སྤྱེས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། ལྷག་ཏུ། ཉན་
རང་སྟོའི་སྟོན་སྤྱེས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་སྟོ་དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྟོ་ལ་བྱེད་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་སྟོ་དེ་ཡུལ་འགོག་བ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་མཐའ་ཤེས་ཚུལ་བྱང་
པར་བཅིག་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བརྩུ་པའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ས་བརྩུན་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་པས་ནི། རང་གི་ཡུལ་ཤེས་
པའི་ཆེད་ལ་གནས་པའི་ཉན་རང་གི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ནི་རིང་ཏུ་སོང་བ། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་

སེམས་ལྟ་ཞེས་སོགས་ལས་འཕྲོས་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞུང་དང་པོ་འདི་
ས་དང་པོ་བས་ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་བཟུན་པ་ལ། འོ་
ན། སྒྲོའི་སྒྲོ་ནས་དུས་ནས་ཀྱི་ཆེ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་སྟམ་ན། ས་བདུན་པ་ཐོབ་པ་
ནས་སྒྲོའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་སོ་ཞེས་སྟུན་པ་ལ། དེ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་
རྒྱུས་བྱང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་དང་པོ་ནས་ཉན་རང་སྒྲོའི་(༥༠ན)སྒྲོ་ནས་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཉུགས་ཁས།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་ས་དང་པོ་བ་དེ་རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྟན་པར་བཟུན་པ་ལ། ཡོན་ཏན་དེ་ཙམ་དུ་བྱེད་དམ་སྟམ་ན། དེར་མ་བྱེད་དེ། ཉན་
རང་དག་བཅོམ་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་སོ། །ཞེས་སྟུན་པར་བྱེད་པ་
ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་དག་བཅོམ་
རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྟན་པ་ཡིན་དེ། ཀྱན་ཇོ་བ་
སེམས་བསྐྱེད་དང་། སྒྲིང་ཇོ་ཆེན་པོའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
ཡིན་ཀྱང་སྒྲོའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་རྒྱས། གསུམ་པ་ནི། ས་དང་པོ་བས་ཉན་
རང་དག་བཅོམ་སྒྲོའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་ཐལ། དེས་དེ་སྒྲོ་ཀྱན་ཇོ་བ་
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། དེ་
རྒྱས་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཉན་རང་སྒྲོའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

དེ་ནི་རིང་དུ་སྔར་བའི་སྒྲོ་ཡང་ལྟག་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྟུ།
དག་ག་བཞག་སྒྲིང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་

ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་དུས་ཡོད་དེ། ཁྱོད་གྱིས་
ས་བདུན་པ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན་ས་དང་པོ་བཙུག་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་ས་བདུན་པ་ཐོབ་པ་དེའི་
ཆེ་ཁྱོད་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ཁྱོད་གྱིས་ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་
གཞོན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ལྷ་ལཱའི་དུས་ལྷ་ས་ཐོན་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། གཞུང་འདི་ས་དང་པོ་བའི་ཡོན་ཏན་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་ནོ། ། ཟེར་
ན། འོ་ན། ས་དང་པོ་བས་ཉན་རང་དག་བཅོམ་(༥༠བ)སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲུའོ། ། ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་ཚུལ་ལ། ཁ་ཅིག་། ས་བདུན་པ་བ་དེས། ཉིང་འཛིན་ལ་ཐོད་ཀྱིས་
དུ་སྒྲུམས་པར་འཇུག་རྒྱས་པས། ཉན་རང་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པ་ཡིན་
ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན་ས་དྲུག་པ་བས་ཉན་རང་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་ཐལ།
དེས་ཉིང་འཛིན་ལ་ཐོད་ཀྱིས་དུ་སྒྲུམས་པར་འཇུག་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ས་དྲུག་
པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་དེ་ལྟར་རྒྱས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་ཡར་སོང་གཞུགས་མེད་བཞི་ལ་
འགོག་པ་སྒྲེལ་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་སྒྲུམས་པར་འཇུག། མར་འོངས་སྒྲུམས་འཇུག་དགུ་ལ་
འདོད་མེས་སྒྲེལ་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་སྒྲུམས་པར་འཇུག་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དེ། ཐོད་ཀྱིས་
གྱི་ཉིང་འཛིན་ཐོབ་པའི་མེས་ས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་དེ། དེ་ལྟར་རྒྱས་
པ་ལ་ས་བདུན་པ་དེས་པར་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་རིང་དུ་སོང་བའི་སྒོ་ཡང་ལྷག་པར་
འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། ས་བདུན་པ་བ་དེས་ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲོང་བའི་རྒྱས་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ནོ་
ཟེར་ན། དམན་ལམ་སྒོན་མ་སོང་གི་ས་བདུན་པ་བས། ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲོང་བའི་རྒྱས་པ་ཐོབ་

པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དེས་ཉོན་ཐྱིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པར་
 ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་མ་སྤངས་པར་ཐལ།
 དམན་ལམ་སྟོན་མ་སོང་གི་མ་དག་སར་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེས་དེ་སྟོང་
 པའི་རྒྱས་པ་མ་ཐོབ་པར་ཐལ། གཉོན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་ཤེས་
 ཐྱིབ་སྟོང་བ་ལ་དེས་པར་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་ལྟར་སྟོང་བ་ལ་ཉོན་
 ཐྱིབ་མ་ལུས་སྤངས་ཤིང་། བསྐལ་པ་གུངས་མེད་གཉིས་ཀྱི་བསྟོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་
 ལྷན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ས་བདུན་པ་བ་དེས་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་དངོས་སུ་(༥༡ན)འདྲོན་རྒྱས་
 པ་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན། འོ་ན། ཉན་རང་སྒྲེའི་སྟོན་ས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་ས་
 བདུན་པ་བ་དེ་ཡིན་ན། ས་བདུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐ་མ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་
 དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རྒྱས་རྟེ། ས་བདུན་པ་བ་ཡིན་ན། དེ་
 ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ས་བརྒྱུ་པའི་མདོ་ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ས་བདུན་པ་
 ལ་གནས་པའི་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ས་བདུན་པ་བ་དེས་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡང་
 དག་པའི་མཐའ་ལ་རྒྱས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་རེ་ལ། མདོན་སུམ་དུ་འཇུག་ལྟངས་ཀྱིས་རྒྱས་
 པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། རྒྱས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་
 ན། རྒྱས་མཐའི་བྱང་མཐའ་ཡོད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། མེད་པར་ཐལ།
 སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ན་ཆ་བཅས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གཟུགས་ཀྱི་རྒྱང་
 མཐའ་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱས་ཀྱི་བྱང་མཐའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། རང་ལས་རྒྱང་པའི་
 གཟུགས་མེད་པའི་གཟུགས་ཡོད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རྒྱས་རྟེ།
 གཟུགས་ཡིན་ན། ཐྱོགས་བརྩའི་ཆ་དང་བཅས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཟུང་སྟེ། དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དང་། དངོས་
པོ་བདེན་མེད་དུ་མཛོན་སྟུང་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་གཉིས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་
ནས། འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་སྒྱུར་བའི་སྒྲོ་མིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག མི་རྟག་སྟགས་བཅུ་དྲུག་རྟགས་ཟིན་གྲོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཐར་པ་ཐོབ་མི་རུས་སོ། །ཟེར་ན། དེ་རུས་པར་ཐལ། ལྷ་བའི་མི་རྟག་སྟགས་བཅུ་དྲུག་
རྟགས་ཟིན་གྲོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་རུས་པའི་ཕྱིར་དེ། གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་ལྷ་མོ་རྟགས་ཟིན་གྲོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་(༥༩ན)ཐར་པ་ཐོབ་
རུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་པོ་རྟེན་ལོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་དེག་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འཕགས་མང་གཉིས་ཀའི་ལྷགས་ལ་སྤྱང་ཉིད་སྤྱན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་
མདོ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། འོ་ན་དེ་གཉིས་གྱི་ལྷགས་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་དང་ཐེག་དམན་གྱི་
མདོའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་གྱི་ལྷགས་
ལ་སྤྱང་ཉིད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡོད་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་གྱི་ལྷགས་ལ་སྤྱང་ཉིད་བསྟོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
བསྟོམ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ལྷབ་སྟེ། སྤྱང་
ཉིད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་ན། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
བྱ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། དེ་གཉིས་གྱི་ལྷགས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་བྱའི་གཙོ་བོར་
བྱས་ནས་སྤྱང་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ལྷབ་སྟེ།
དེ་གཉིས་གྱི་ལྷགས་ལ་བདེན་འཛིན་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་གྱི་
ལྷགས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ ལྷགས་ལ་ དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་དམན་དུ་འགྲུགས་པེས་པའི་

གང་ཟག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་དོ། །ཟེར་ན། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་ལ་
 དང་པོ་ནས་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་རང་རྒྱད་ཀྱི་རིགས་ལ་དམིགས་
 རས་བསྒྲུལ་པས་རང་རྒྱད་ཀྱི་རིགས་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་རང་རྒྱད་ཀྱི་རིགས་ལ་དམིགས་རས་བསྒྲུལ་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་ཅུས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 (༡༩༧)གཏུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་པོ་དེ་རང་རྒྱད་ཀྱི་རིགས་ལ་དམིགས་རས་བསྒྲུལ་
 པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྒྲུབ་པ་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་ཅུས་པའི་སྒྲོ་ནས་གནས་སྒྲུབས་རིགས་
 གསུམ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་ལས་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་
 གུ་བརྗོད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ལྷགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ལ་སྟོང་
 ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མེད་དོ། །ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་
 ལྷགས་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་པ་རང་ལམ་ནས་ལོག་ནས་ཐེག་
 དམན་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་སྟེ། དེ་འདྲ་བ་དེ་རང་ལམ་ནས་ལོག་ནས་
 ཐེག་དམན་ལམ་དུ་འཇུག་པ་དེ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལས་ཉམས་པའི་དབང་གིས་
 ཡིན་གྱི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷ་བ་ལས་ཉམས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་ལྷ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སྟེ། ས་དང་
 བོ་བས་ཉན་རང་དག་བཅོམ་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་པར་བསྟན་པ་ལ།
 འོ་ན། སྤྱི་སྒྲོ་ནས་ནམ་ཞིག་གི་ཆོ་གཞོན་པར་ཅུས་སྟུལ་ན། ས་བདུན་པ་ཐོབ་པ་དེའི་
 ཆོ་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་པར་ཅུས་སོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་
 དོན་ནི། ས་དང་བོ་བ་ཆོས་ཅན། རྟོད་ཀྱི་ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྤྱི་སྒྲོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་
 གཞོན་ཅུས་པའི་དུས་ཡོད་དེ། རྟོད་ཀྱི་ས་བདུན་པ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆོ་ཉན་རང་དག་བཅོམ་
 སྤྱི་སྒྲོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་འདི་ས་དང་བོ་བའི་ཡོན་ཏན་

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། གཞུང་འདི་ས་དང་པོ་པའི་ཡོན་ཏན་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་
ཡིན་པར་ཐལ། གཞུང་འདི་ས་དང་པོ་པའི་གཞན་རྒྱུད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་
འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མེམས་བསྐྱེད་དང་པོའི་གཞུང་འདི་
རྣམས་གྱི་ས་དང་པོའི་རང་རྒྱུད་མཛོན་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། གཞན་རྒྱུད་ཟེལ་
གྱི་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་བཤད་པ་ལས། གཞན་རྒྱུད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་
ཏན་འཆད་པ་ལ། རྟོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་མེམས་ལྟ། ཞེས་སྟགས་གཞུང་འདི་རྣམས་
གསུངས་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་། དེར་ཐལ། རང་རྒྱུད་མཛོན་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་འཆད་
པ་ལ། དེ་ནས་བརྒྱུད་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་ཞེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་
རྣམས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བདུན་པ་བ་ཡིན་ན། ཉན་རང་སྟེ་སྟོན་སྟེ་ཐོབ་པའི་གྱིས་གཞོན་ལུས་
པས་བྱུང་བར་ཐལ། ཉན་རང་སྟེ་སྟོན་སྟེ་ཐོབ་པའི་གྱིས་གཞོན་ལུས་པའི་ཡོན་ཏན་འཆད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། ས་བདུན་པ་བ་ཡིན་ན། ཉན་རང་སྟེ་སྟོན་སྟེ་ཐོབ་པའི་གྱིས་གཞོན་པའི་སྟོ་མཛོན་

གྱུར་དུ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན།
སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
འདོད་མི་རུས་ཏེ། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་ས་བདུན་པ་བ་ཡོད་
པའི་བྱིར་ཏེ། (༥༣བ)ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ལ་མ་དག་པའི་ས་ཞེས་བཤད་པ་ལ་རྒྱ་
མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བདུན་པ་བ་དེས་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཤིན་ཏུ་བྱུང་བ་གཅིག་ལ། ཤེར་
བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡང་དག་མཐའ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འཇུག་
རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེས་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཤིན་ཏུ་བྱུང་བ་རེ་
ལ་ལྷལ་སྒྲོང་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྒྲོང་
བ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེ་འབད་རྩྱལ་རགས་པ་ལ་མ་སྟོས་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིར་ན། མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། འབད་རྩྱལ་རགས་པ་ཞི་བའི་འགོག་པ་ས་
བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ས་བརྒྱད་པ་བ་དེ་ལ་འགོག་པ་ལས་སྒྲོང་བར་
མཛད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བདུན་པ་བ་དེས་བྱ་རྟོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཤིན་ཏུ་བྱུང་བ་རེ་ལ་
ཤེར་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱི་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་དེ་ལ་འཇུག་ལྡང་གཉིས་ཀ་
མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་རུས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། དེས་དུས་སྐད་
ཅིག་མ་གཤིན་ཏུ་བྱུང་བ་གཅིག་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་
ན། དེས་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཤིན་ཏུ་བྱུང་བ་རེ་ལ་དེ་འདྲའི་འགོག་པ་དེ་ལ་སྟོམས་པར་
འཇུག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ལྡང་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ས་བདུན་
པ་བའི་གནས་སྐབས་སུ། མཉམ་ཆེས་གཉིས་མི་འགལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། དེས་སྟོ་གཅིག་གིས་དུས་ཅིག་ཆར་དུ་བདེན་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་

ལ་བགེགས་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་(༥༧ན)ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོག་ཅོད་པ་ལས། འཕགས་པའི་གང་ཟག་
ཐམས་ཅད་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རབ་ཏུ་སྒྲེབ་པའི་སྒྲུང་དུ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མ་
ཁྱབ་ན། ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདིའི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་འདུས་མ་བྱས་དེ་རྟོང་
ཉིད་ལ་བྱེད་མཁས་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་གིས་སྤྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པར་ཐུག་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་གིས་སྤྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུང་། དེར་ཐུག་། ཐེག་དམན་འཕགས་པས་ཀྱང་སྤྱོད་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག་། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པས་ཀྱང་སྤྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། འོན་། ས་དང་པོ་བས་ཀྱང་ཉན་རང་དག་
བཅོམ་སློང་སློ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་ཐུག་། ས་དང་པོ་བས་སྤྱོད་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་ཅིང་ཉན་རང་འཕགས་པས་སྤྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་།
ཕྱི་མ་ཁས། དང་པོ་དེར་ཐུག་། ས་བདུན་པ་བས་སྤྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་།

གཞན་ཡང་། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱེད་བདེན་འཛིན་ས་ཐོན་དང་
བཅས་པ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་གྱི་དངོས་གཞིན་པར་
མད་མེད་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྤྱོས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། སྤྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་མ་མྱོང་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱན་ལུགས་འབྲས་གནས་དེ་མཐོང་སྤངས་ཀྱན་ཕྱོད་གསུམ་སྤངས་
པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་

རྟོགས་པར་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ས་དང་པོ་བས་ཕྱི་རྩལ་པའི་ཆགས་བྱལ་རྣམས་སྒྲིའི་སྒྲོན་མེའི་
གྱིས་གཞོན་(༥༤)ཀུས་ཤིང་། ཉན་རང་དགྲ་བཙུག་སྒྲིའི་སྒྲོན་མེའི་གྱིས་གཞོན་མི་
ཀུས་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ས་དང་པོ་བས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པ་གང་ཞིག །ཕྱི་རྩལ་པའི་ཆགས་བྱལ་དང་ཉན་རང་དགྲ་བཙུག་པས་སྟོང་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་དེ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན།
དེའི་རྒྱད་ལ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་མངོན་གྱུར་བ་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ།
འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་རྒྱད་ལ་ཉན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། རང་རྒྱད་ལ་སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་སྒོ་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱད་ལ་ཉན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་བདེན་སྟོང་གི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་ཡིན་ན།
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱུ་བཟུལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་སྒྲེ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཁྱབ་པའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་སྒྲེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཉགས་ཁས། འདོད་མི་ཀུས་
ཏེ། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱིས་
བ་ལག་མཐིལ་ལྟ་བུ་ཡི། །འདུ་བྱེད་སྐྱུ་བཟུལ་སྐྱ་མི་རིག། འཕགས་པ་མིག་དང་འདྲ་
བ་ཡི། །དེ་ཡི་ཡིད་ཀྱང་གིན་ཏུ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཁོར་བ་འདི་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུའི་སྐྱུ་བཟུལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་མངོན་

པའི་མཐའ་ལ་བྱ་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཅིག་མ་ཤིན་(༥༥བ)ཏུ་བྱང་བ་གཅིག་ལ་འཇུག་ལང་
མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་ཅུས་པས་བྱུང་བའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་པའི་སྒོ་མངོན་
གྱུར་དུ་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། ཉན་རང་སྒྲེའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་ཉན་རང་སྒྲེའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་པའི་སྒོ་མངོན་
གྱུར་བ་ཡོད་དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་འཇགས་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན་སྒྲུའོ། །

སྒྱིན་པའི་ལར་བྱིན་གྱི་ངོ་པོ་རྩོད་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

དེ་ཆེ་དེ་ལ་ཚྭ་གས་སངས་བྱང་ཆུབ་རྒྱ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། དགག་བཞག་
སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ཀྱིས་ཚྭ་གས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་དང་པོ་སྒྱིན་པའི་ལར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིའི་ཡོ་བྱད་དང་ནང་
གི་ཤ་བཅད་ནས་སྟར་བ་ལ་སེར་སྒྲེའི་ཀྱན་འཛིན་མེད་པར་མ་བད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲུས་པ་
དང་ལྷན་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། ས་དང་པོ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་
སྒྱིན་པའི་ལར་བྱིན་དེ་ཚྭ་གས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་དང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་ཀྱི་སྒྱུར་
བ་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ས་དང་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
འདོད་མི་ཅུས་ཏེ། ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ལ་ཆོགས་སྒྱུར་ཐོབ་པ་ལྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་

ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཁ་དང་པོ་བཙོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པའི་
 རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་དང་པོ་སྦྱོར་པའི་ཡར་སྦྱོར་ལྷག་པར་སྐབ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་
 རྒྱ་མ་དེའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། མ་དང་པོ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་སྦྱོར་པའི་ཡར་སྦྱོར་དེ་འཇིག་
 རྟེན་ལས་(༥༦ན)འདས་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པའི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་དང་པོ་
 ཡིན་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་དེའི་ཕྱིར། འོ་ན། མ་དང་པོ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་མི་རུས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་རྒྱད་ལ་ལྷན་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་
 ལམ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དག་བཙོས་པར་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་
 བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཁ་དོང་བའི་སེམས་སྦྱོར་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། སྦྱོར་
 བ་ཡིན་ན། ཤེས་བ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
 ཏེ། སྦྱོར་བ་དང་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྦྱོར་
 བ་དང་། ལུས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུས་ཀྱི་
 སྦྱོར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྦྱོར་བ་ཡིན་ན། ཡིད་ལས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལས་ཡིན་ན། ཡིད་ལས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན། ལས་ཡིན་ན། སེམས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལས་དེ་ལ་སེམས་ཀྱི་ལས་དང་། བསམ་པའི་ལས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཛོད་ལས། ལས་ནི་སེམས་པ་དང་དེས་བྱས། །སེམས་བ་ཡིད་ཀྱི་
 ལས་ཡིན་ཏེ། །དེ་བསྐྱེད་ལུས་ངག་གི་ལས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལུས་ངག་གང་རུང་གི་ལས་ཡིན་ན། གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་
 བས་བྱུང་ཟེར་ན། ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་གདོང་བའི་སེམས་ཆོས་ཅན།
 དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྱུབ་ན། དེར་ཐལ། ལུས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།

སྤྱིན་པ་གང་ཞིག་ ཡིད་ལས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། གཏོང་བའི་(༥༦བ)
 མེས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ལས་
 ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བང་གི་མེས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ སྤྱིན་པའི་
 བར་སྤྱིན་ཐོགས་པ་དེ་སྤྱིན་པ་གཏོང་ཡུལ་གྱི་མེས་མ་ཅན་རྣམས་གྱི་དབུལ་བ་པོར་བ་ལ་
 རག་ལས་སོ་ཐེར་ན། འོ་ན། སྤོན་བྱོན་མིན་པའི་སྒྲིབ་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱིན་པའི་བར་སྤྱིན་མ་
 ཐོགས་པར་ཐལ། ད་དུང་འགོ་བ་དབུལ་པོ་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཟུབ་སྟེ། སྤོད་འཇུག་
 ལས། ད་དུང་འགོ་བ་ཀྱོན་ཡོད་ན་སྤོན། སྒྲིབ་པ་རི་ལྟར་པ་རོལ་བྱིན། ཞེས་གསུངས་
 པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྤྱིན་པའི་ཕར་སྤྱིན་རྫོགས་པ་དེ་ལ་མ་སྟོན་པར་གསལ། དེ་རྫོགས་པ་
གཏོང་སེམས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱུང་བ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། དེར་གསལ། དེ་ཉིད་ལས།
བདོག་པ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བཙས་ཏེ། སྤྱོ་བོ་ཀུན་ལ་གཏོང་སེམས་ཀྱི། སྤྱིན་པའི་ཕ་
རྒྱལ་ཕྱིན་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟ་དེ་ནི་སེམས་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སེམས་བརྒྱད་བརྒྱ་བརྒྱ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སེམས་རབ་གསུམ་གྱིས་ཟེན་
པའི་གཏོང་པའི་སེམས་པ། རྒྱན་པའི་ཐར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཐེར་ན། འོ་ན། རྒྱན་པའི་
ཐར་ཕྱིན་ཡིན་ན། རྒྱད་ཉིད་རྟོགས་པའི་སེམས་རབ་གྱིས་ཟེན་པས་ཁྲུབ་པར་ཐལ། མཚན་
ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་ཡིན་ན། རྒྱད་ཉིད་རྟོགས་ཕྱིར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་
ལ། །

ཁ་ཅིག །ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གྱིས་ཟེན་པའི་གཏོང་བའི་སེམས་དང་མཚུངས་
བར་ལྡན་པའི་མཁུན་པ་དེ། ལྷན་པའི་ཡར་ལྷན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཐེང་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་
ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་

ཟེན་པའི་གཏོང་བའི་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་མཁུན་པ་དེ། ཟེན་པའི་པར་ཟེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ས་འཚམས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ན་ཡོད་དོ། །ཕྱི་ལོ་བྱད་དང་ནང་གི་ག་བཅད་ནས་སྟར་བ་ལ་སེར་སྒྲིལ་གྱི་ཀུན་འཛིན་མེད་པར་མ་ཟད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲུས་པ་དང་ལྡན་པ་དེ། ས་དང་པོར་ཟེན་པའི་པར་ཟེན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་དོན་ཡིན།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཟེན་པའི་པར་ཟེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རིགས་གནས་སྒྲིལ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཟེན་པའི་པར་ཟེན་གཏོང་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྫོགས་པ་གཏོང་སེམས་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་རྫོགས་པ་གང་ལ་བཏང་བའི་འགྲོ་བ་དཔུལ་བ་བོར་བ་ལ་རག་ལས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་དག་བཙོམ་གྱི་རྫོགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་བྱད་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཟེན་པའི་པར་ཟེན་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་ཐལ། ཕྱི་ལོ་བྱད་དང་ནང་གི་ག་བཅད་ནས་སྟར་བ་ལ་སེར་སྒྲིལ་གྱི་ཀུན་འཛིན་མེད་པར་མ་ཟད། ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲུས་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཐག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་ལྟར་སྟར་བ་ལ་སེར་སྒྲིལ་གྱི་ཀུན་འཛིན་མེད་པ་གང་ཞིག །ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲུས་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཐག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སེར་སྒྲིལ་གྱི་ཀུན་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་གང་ཐག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དག་བཙོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱད་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་དེ་དེ་ལྟར་སྟར་བ་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲུས་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་དེ་ལྟར་སྟར་བ་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩོན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ། དེར་ཐལ། དེ་སྤྱད་བྱ་ཕྱིར་སྤྱད་དུ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩོན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ལྟར་(༥༥ན)སྟར་བ་ལ་སེར་སྒྲིལ་གྱི་ཀུན་འཛིན་མེད་པར་མ་ཟད།

ཤིན་ཏུ་གུས་པ་དང་ལྡན་པ་དེ། རང་དུ་ས་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་འབྲས་ལུ་
ཡིན་པར་ཐལ། ཟུང་གྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་དེ། རང་དུ་ས་ཐོབ་
པ་དང་དེ་ལྟར་སྟེར་བ་སེར་སྒྲིའི་ཀྱན་འཛིན་མེད་པར་མ་ཟད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གུས་པ་དང་
ལྡན་པ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མ་དང་པོ་ཐོབ་པ་དང་སྦྱིན་པའི་ཕར་
སྦྱིན་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པ་གང་ཞིག། །དེ་ལྟར་སྟེར་བ་ལ་སེར་སྒྲིའི་ཀྱན་འཛིན་མེད་པར་
མ་ཟད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གུས་པ་དང་ལྡན་པ་དེ་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་ཕར་སྦྱིན་ལྷག་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་བྱིར།

སྦྱིན་པ་སྦྱིན་བྱ། ཞེས་སོགས་གྱི་སྒྲུབས་སྒྲུ། དགག་བཞག་སྒྲུང་གསུམ། དང་པོ་
ནི། ཁ་ཅིག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟེན་པའི་སྦྱིན་པ་དེ། འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་སྦྱིན་པའི་ཕར་སྦྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་པའི་
བྱང་སེམས་སྟོར་ལམ་པའི་རྒྱད་གྱི་སྦྱིན་པའི་ཕར་སྦྱིན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ་དེའི་བྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། ཟུབ་སྟེ། བྱང་སེམས་སྟོར་ལམ་པ་ཡིན་ན།
སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་རྒྱད་ལ་སྦྱེ་བྱིང་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཐོག་ཆེན་གྱི་སྟོར་ལམ་དང་
པོར་ཐོབ་པ་དང་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་དེར་འཕོས་པའི་ས་འཚམས་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་དུས་མཉམ་པར་ཐལ། དམན་ལམ་སྟོན་མ་སོང་གི་བྱང་སེམས་
སྟོར་ལམ་པས་ཐོག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པ་དུས་མཉམ་པའི་བྱིར་དེ། དེ་དེར་འཕོས་པའི་ས་འཚམས་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅུ་
བར་(༥༥)འདྲོད་ན། འཕགས་རྒྱད་གྱི་སྦྱིན་པའི་ཕར་སྦྱིན་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་
བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་དེ། སྒྲིའི་རྒྱད་གྱི་སྦྱིན་པའི་ཕར་སྦྱིན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་།

སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱེན་དེ། འཛིག་རྟེན་ལས་
 འདས་པའི་སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན་སྤར་ལྟར་རོ། ཁ་ཅིག་སྒྲོང་ཉིད་
 མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་ཕར་བྱེན་དེ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
 པའི་སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེས་དངོས་སུ་མ་ཟེན་པའི་སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱེན་
 དེ། འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། དང་པོ་ལ། བདེན་
 འཛིན་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་གྱི་སྒྲིན་པའི་
 ཕར་བྱེན་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
 བྱང་འཕགས་གྱི་རྒྱད་གྱི་སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱེན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར།
 མ་གྲུབ་ན། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་
 ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་རྒྱད་ལ་སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱེན་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་རྒྱད་ལ་ཐེག་ཆེན་
 གྱི་འཕགས་ལམ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་
 ཅན་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་རྒྱད་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་དེ་སྒྲོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན་སྟེ།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་ས་དང་པོར་སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱེན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཅིང་སྒྲིན་པ་
 དེ་ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྟན་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། དེ་ལ་དབྱེན་དུ་ཡོད་སྟུང་ན། དེ་
 ལ་དབྱེན་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ་ཞེས་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི།
 སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱེན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དབྱེན་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲིན་
 པའི་ཕར་བྱེན་དང་། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱེན་གཉིས་སུ་
 ཡོད་པའི་བྱིར། སྒྲོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་རིགས་སུ་
 གནས་པའི་སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱེན་དེ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱེན་གྱི་
 མཚན་ཉིད། དེས་དངོས་སུ་མ་ཟེན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱེན་དེ།

འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲིན་པའི་ཐར་བྱེན་གྱི་མཚན་ནི།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་བྱང་མཇུག་
མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་ལ་སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱིན་ཡོད་པར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་སྒྲིན་པའི་ཕར་བྱིན་ཡིན་ན། ལྷོང་ཉིད་མངོན་གྱུར་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
དངོས་སུ་ཟིན་པས་མ་ཁུབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རྟོགས་
གནས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་ལམ་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་དགོས་པའི་
བྱིར། དེར་ཐལ། བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁུབ་།

གཞན་ཡང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་
ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་དང་མཚུངས་ལུན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རྟོང་
ཉིད་མཛོན་སྐུ་ཏུ་རྟོགས་པའི་བྱང་ལེམས་ཆོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་
ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དང་པོ་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་དབང་ཏུ་བྱས་པའི་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན་སྒྲ།

ས་གནིས་པ་རྒྱུ་མ་མེད་པ་བཤད་པ།
 ཚུལ་བྲིམས་དག་མ་དག་གི་ངོ་བོ་དང་། ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་ལྷག་
 ཚུལ་ཚད་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

དེ་ཚུལ་ཐུན་ཚོགས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
 པོ་ནི། ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་ས་གནིས་པ་བ་ཚོས་ཅན། ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་ལྷག་
 པར་ཐོབ་(༡༩བ)ཡིན་ཏེ། གནིད་སང་པའི་སྐབས་གནས་སྐབས་སུ་ཚུལ་བྲིམས་འཆལ་
 པའི་རྒྱུ་མ་མ་གོས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་
 ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐོན་དུ་སོང་པའི་བྱང་སེམས་སྤྱོད་ལམ་པ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར།
 མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཚུལ་བྲིམས་འཆལ་པའི་རྒྱུ་མ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་གང་ཟག་
 ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དག་བཅོམ་པ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར།
 འདོད་ན། སར་གནས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུང་འདི་གནིད་སང་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མ་ཟད། མི་ལམ་གྱི་
 གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཚུལ་བྲིམས་འཆལ་པའི་རྒྱུ་མ་མ་གོས་པ་དང་ལྷན་པ་དེ། ས་
 གནིས་པར་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་ལྷག་པར་སྐབ་པའི་སྐབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གཞུང་
 ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གཞུང་འདི་ཚུལ་
 བྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་དེ། ས་གནིས་པར་གནིད་སང་པའི་གནས་སྐབས་
 སུ་མ་ཟད། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཚུལ་བྲིམས་འཆལ་པའི་རྒྱུ་མ་མ་གོས་
 པར་སྐབ་པའི་སྐབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཡོན་ཏན་དག་
 ལྷན་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །སྤྱོད་པའི་སེམས་ཚུལ་བྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་
སེམས་ཀྱི་ཚུལ་བྱི་མཚན་ཡིན་ན། ཉེས་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་བྱི་མཚན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དགོ་བ་ཆོས་བསྟུན་གྱི་ཚུལ་བྱི་མཚན་
སྟགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཚུལ་བྱི་མཚན་ཡིན་ན། སྤྱོད་སེམས་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཚུལ་
བྱི་མཚན་དང་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལུས་
དང་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལུས་ཀྱི་
ལུས་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །(༥༠ན)སེམས་བསྟུན་བསྟོན་བ་སྟོན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་
པའི་སྤྱོད་པའི་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་མཐུན་བ་དེ་ཚུལ་བྱི་མཚན་ཀྱི་ཡར་བྱིན་
གྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ན། སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པས་བྱུང་པར་ཐལ། ཚུལ་བྱི་མཚན་ཀྱི་ཡར་བྱིན་ཡིན་ན། དེས་ཟེན་
པས་བྱུང་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས། གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་
མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་
སེམས་ཀྱི་མཐུན་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་སྤྱོད་སེམས་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན་སྒྲ།

འདིར་ཚུལ་བྱི་མཚན་ཀྱི་ཡར་བྱིན་གྱི་ལྷག་པའི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག །གཉིད་སངས་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་མ་ཟད། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཚུལ་བྱི་མཚན་འཆལ་པའི་དྲི་
མས་མ་གོས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་བྱི་མཚན་ལ་སྒྲོ་བ་རུས་པ་དེའི་དོན་ནི་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་
དག་བཅོམ་པས་གྱུར་དེ་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལྷག་སྒྲོ་བ་རུས་པའི་བྱིར། མ་
གྱུར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཚུལ་འཆལ་གྱི་དྲི་མ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་གང་

ཐག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགྲ་བཙུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཐེག་ཆེན་
འཕགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཀྱི་ལྷན་པ་ལྟེན་པའི་གང་ཐག་ཡིན་ན། དཔལ་བ་པ་ལས་ལེན་གྱི་གང་
ཐག་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། ཟེར་ན། དེ་མ་བྱུང་པར་ཐལ། དཔལ་བ་པ་ལས་མི་ལེན་པའི་གང་
ཐག་གི་རྒྱུད་ལ་རྒྱུ་ལྷན་པ་ལྟེན་པ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་
ཐེག་པ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཀྱི་བ་དེ་ལ་འབྱུག་ཅན་གྱི་ཐེག་ཏུ་གྱུར་པ་བཙུག་ལྟར་འདས་གྱི་བཙུགས་
པ་ལ་ལྷོས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ། བཙུགས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལྟར་མི་
ལྷོས་པའི་(༥༠༠)ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཆོན་ཉིད། ཟེར་ན།
དེ་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་གཉིས་པོ་འགལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་རུས་ཏེ། དགེ་སློང་གིས་མི་བསད་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ། དེ་ཆོས་ཅན། བཙུགས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡམ་པ་བཞི་པོ་གང་རུང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློག་གཙོད་ཀྱི་ཡམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། ཞིབ་ཆ་རྣམས་དགོས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་
པར་ཐལ། མི་དགེ་བ་བརྒྱ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློག་གཙོད་ཀྱི་ལས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དགེ་སློང་གི་སྒྲིམ་པ་དེ་སློང་བ་བདུན་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྒྲིམ་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགེ་སློང་སྒྲིམ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་
ན། བཙུགས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགེ་སློང་གི་རྒྱུད་ལ་
རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་འབྱུང་བ་མེད་པར་ཐལ། དགེ་སློང་གི་སྒྲིམ་པའི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན།

བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །བྱ་བ་དེ་ལ་འཇུག་ཙམ་གྱི་སྒྲིག་ཏུ་འབྱུང་བ་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱི་བཅས་
 བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ། བཅས་རྒྱང་གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལྟར་
 མི་ལྟོས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཆོན་ཉིད། ཟེར་ན། ལྷ་
 མ་ལ། དགེ་སློང་གི་སྒྲིག་གཙོད་པའི་ལུང་བཙུག་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་
 བ། དེར་ཐལ། དགེ་སློང་གི་རྒྱུད་གྱི་སྒྲིག་གཙོད་གྱི་ལུང་བཙུག་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ།
 དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བཙུག་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། སྒྲིག་གཙོད་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བཙུག་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལ། དགེ་སློང་གི་བསམ་བཞིན་
 ཏུ་མི་ཆོས་(༡)ན་སྤྱོད་པའི་ལམ་པའི་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་
 བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མི་དགེ་བཅུ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 རྒྱུ་རྒྱས་པའི་ལས་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྒྱུད་འབྱུང་བ་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་གྱི་བཅས་པ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་བཞིན་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་བཅས་པ་ལ་མི་ལེན་པའི་གང་ཐག་གི་རྒྱད་
ལ་ཚྭ་གཅོད་ཀྱི་ལྷང་བ་འབྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། དག་སྟོང་གི་རྒྱད་ལ་ཚྭ་གཅོད་ཀྱི་
ལྷང་བ་འབྱུང་བ་དེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་བཅས་པ་ལ་མི་ལྷོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྟེ།

ཁའིག ལོ་ཐར་གྱི་ལྷ་མ་པ་དང་། བྱང་སེམས་གྱི་ལྷ་མ་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དོ་
ཟེར་ན། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་དུ་གྱུར་པའི་ལྷ་མ་པ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་གང་
ཐག་གི་པའི་འོག་དུ་སྤྱང་པར་ཐལ། ལོ་ཐར་གྱི་ལྷ་མ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། ལོ་ཐར་
གྱི་ལྷ་མ་པ་ཡིན་ན་ཇི་མེད་འཛོལ་པའི་བར་གྱི་ལྷ་མ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅ་རྟགས་མ་
གྱུ་བ་ན། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་སེམས་གྱི་ལྷ་མ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། བྱང་

སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་ན། རི་སྒྲིད་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར་དུ་ཁས་ལེན་པའི་སྡོམ་པ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩལ་བྲིམས་དང་། སྡོམ་ཀྱི་རྩལ་བྲིམས་
ཀྱི་གནི་མཐུན་མེད་དོ་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དག་སྒྲོང་གི་སྡོམ་པ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་
སྡོམ་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་དག་སྒྲོང་གི་སྡོམ་པ་
དེ་འདྲའི་གནི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྡོམ་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །
བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩལ་བྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། (༡༡)བྱང་སེམས་ཉེས་
སྒྱུད་སྡོམ་པའི་རྩལ་བྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱད་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་མི་དག་
པ་བདུན་སྒྲོང་བ་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉེས་སྒྱུད་སྡོམ་པའི་རྩལ་བྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་
སྟེ། དག་སྒྲོང་གི་སྡོམ་པ་དེ་སྒྲོང་བ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེའི་རྒྱད་ལ་ཉེས་སྒྱུད་སྡོམ་པའི་རྩལ་བྲིམས་མེད་པར་ཐལ། དེའི་
རྒྱད་ཀྱི་དག་སྒྲོང་གི་སྡོམ་པ་དེ་ཉེས་སྒྱུད་སྡོམ་པའི་རྩལ་བྲིམས་མ་ཡིན། ལུས་ངག་གི་
མི་དག་པ་བདུན་སྒྲོང་བའི་སྒྲོང་བ་དེ་ཡང་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆེ་དེ་ལ་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ས་དང་པོར་བྱིན་པའི་ཕར་
བྱིན་ལྷག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བརྟན་པ་ལ། འོ་ན། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བྱངས་པ་ལ་
རྟེན་ནས་ལམ་གོང་མའི་བྱང་པར་རི་ལྟ་སྟེ་ཐོབ་སྟམ་ན། ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་དེ་
ཐོབ་པོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ། འོ་ན། ས་གཉིས་པ་འདིར་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་པར་རི་ལྟ་
སྟེ་ཐོབ་སྟམ་རྩལ་བྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྟན་ནོ། ཞེས་
སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། ས་གཉིས་པ་བ་ཆོས་ཅན། གཉིད་སང་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་མ་ཟད། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་རྩལ་བྲིམས་འཇལ་བའི་དྲི་
མས་མ་གོས་པ་དང་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ། རྩལ་བྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་
སེམས་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་བ་དེ་ས་གཉིས་པར་རྩལ་བྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་ལྷག་

པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །སྤྱོད་པའི་སེམས་པ་དེས་ཀྱན་ནས་བྱངས་པའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་
 རྒྱུ་ལྟ་བུ་བྱི་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་བྱི་ཙམ་དང་ལུས་བྱི་རྒྱུ་པར་རིག་བྱེད་བྱི་
 གཞི་མཐུན་དང་ལུས་བྱི་རྒྱལ་བྱི་ཙམ་གང་རུང་ཡིན་ན། ལུས་བྱི་རྒྱུ་པར་རིག་བྱེད་
 ཡིན་པས་བྱུང་བོ། །བྱ་བ་དེ་ལ་འཇུག་ཙམ་གྱི་སྤྱི་ཏུ་འགྱུར་བ་བཅོམ་ལྡན་(༥༩ན)
 འདས་བྱི་བཅས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ། བཅས་རྒྱུང་
 གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་མི་ལྟོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་
 བ་དེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཚན་ཉིད། མོ་ཐར་གྱི་སྤྱོད་པ་དང་། བྱང་སེམས་
 གྱི་སྤྱོད་པ་ཅིག་ཅར་ཏུ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཐག་གི་རྒྱུད་གྱི་མོ་ཐར་གྱི་སྤྱོད་པ་དང་།
 དེ་དང་རིགས་འཐུན་པའི་མི་དགོ་བཅུ་སྤྱོད་གི་རྒྱལ་བྱི་ཙམ་དེ་བྱང་སེམས་བྱི་ཉེས་སྤྱོད་
 སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་བྱི་ཙམ་ཡིན་ནོ། །དགོ་སྤྱོད་གི་སྤྱོད་པའི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པའི་གང་ཐག་གི་
 རྒྱུད་གྱི་མི་དགོ་བཅུ་སྤྱོད་གི་རྒྱལ་བྱི་ཙམ་དེ་ཡང་བྱང་སེམས་བྱི་ཉེས་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་
 བྱི་ཙམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རྟེན་ནས་བྱིན་ཏུ་ག་གོང་འཕེལ་ཏུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དེ་བྱང་
 སེམས་བྱི་དགོ་བ་ཆོས་བལྟུང་གྱི་རྒྱལ་བྱི་ཙམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རྟེན་ནས་དོན་བྱ་ལུ་བྱི་
 སེམས་ཅན་བཅུ་གཅིག་པོ་གང་རུང་གི་དོན་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དེ། བྱང་སེམས་བྱི་
 སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་གྱི་རྒྱལ་བྱི་ཙམ་ཡིན་ནོ། །བྱང་རྒྱུ་བྱི་སེམས་བྱིས་ཟེན་པའི་སྤྱོད་
 པའི་སེམས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་མཐུན་པ་དེ། རྒྱལ་
 བྱི་ཙམ་གྱི་པར་བྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། བྱེད་ཡོ་བྱེད་དང་ནང་གི་ཤ་བཅད་ནས་སྟེར་བ་ལ་སེར་
 ལྷའི་ཀྱན་འཛིན་མེད་པར་མ་ཆད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྱུས་པ་དང་ལྡན་པ་དེ། ས་དང་པོར་
 ལྷུན་པའི་པར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་སྤྱུ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། གཉིད་སང་པའི་གནས་
 སྐབས་སུ་མ་ཆད། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ། རྒྱལ་(༥༩པ)བྱི་ཙམ་འཆལ་པའི་དྲི་

མས་མ་གོས་པར་ལྟན་པ་དེ། ས་གཉིས་པར་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱོན་ལྟག་པར་ཐོབ་
པའི་སྐབ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྦྱར་བ་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། དེས་ས་དང་པོར་སྦྱོན་པའི་ཕར་བྱོན་ལྟག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱོན་ལྟག་
པར་ཐོབ་པར་ཐལ། གཉིད་སང་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མ་བད། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་
སུ་ཡང་ཚུལ་བྲིམས་འཆལ་བའི་དྲི་མས་མ་གོས་པའི་སྒོ་ནས་ཚུལ་བྲིམས་ལ་སློབ་རུས་
པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་ཚུལ་འཆལ་འབྱུང་བ་མིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་
བྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་འབྱུང་མིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་ཉན་མོངས་ཀྱི་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལས་འབྱུང་
མིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་ཉན་མོངས་འབྱུང་མིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་། གཞན་ཡང་། དག་སློང་གི་དུད་འགྲོ་གསོད་པའི་ལུང་
བ་དེ་བཅས་རང་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་མི་འགལ་བའི་བྱིར།
འདོད་ན། དེ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
(༥༩ན)བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་བཅས་པ་ཁས་མ་སྐྱངས་པའི་རྒྱད་ལ་ལུང་བ་འབྱུང་བ་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བཅས་
རྒྱད་གི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉེས་པ་ཁྱོད་ལ་འབྱུང་བ་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་
བཅས་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་། དག་སློང་གི་སྒྲིམ་པ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་གཉིས་གཅིག་ཆར་
དུ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་གང་ཐག་གི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཆོས་ཅན། སི་བའི་འོག་ཏུ་
སྒྲིང་པར་ཐལ། སྒྲིམ་པ་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་

ཅིག། སྔོ་ཐར་ལས་བརྩམས་པའི་རྩལ་བྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་ན། རྩལ་བྲིམས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པས་བྱུང་། ཟེར་ན། དེ་མ་
བྱུང་པར་ཐལ། དགོ་སྒྲོང་འགའ་ཞིག་སྔོ་ཐར་ལས་བརྩམས་པའི་རྩལ་བྲིམས་རྣམ་པར་
དག་པ་དང་ལྡན་ན་ཡང་། རྩལ་བྲིམས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་པར་འཛིན་
པའི་གང་ཟག་དེ། རྩལ་བྲིམས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
གལ་ཏེ་དེ་ནི་བྲིམས་དག་རང་བཞིན་ལྟ། དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་རྩལ་བྲིམས་དག་མི་འགྱུར། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་མ་བྱུང་པར་ཐལ། སྔོ་ཐར་ལས་བརྩམས་པའི་རྩལ་བྲིམས་རྣམ་
པར་དག་པ་ཡང་ཡིན། རྩལ་བྲིམས་འཆལ་བ་རྩལ་བྲིམས་དང་ལྡན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་
ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཀོན་མཆོག་བརྟེན་པ་ལས། དགོ་
སྒྲོང་འགའ་ཞིག་སྐྱུངས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྟེན་གཉིས་དང་ལྡན་ཡང་ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་
པ་ཡོད་ན། རྩལ་བྲིམས་འཆལ་བར་རྩལ་བྲིམས་དང་ལྡན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་བཞི་བའོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྔོ་ཐར་ལས་བརྩམས་པའི་རྩལ་བྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་
པའི་བྱེ་བྲག་སྒྲ་བའི་དགོ་སྒྲོང་ཡོད་པར་ཐལ། སྔོ་ཐར་ལས་བརྩམས་པའི་རྩལ་བྲིམས་
རྣམ་(༥༦ན)པར་དག་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་པ་ཁས། འདོད་ན། རྩལ་བྲིམས་གྱིས་
བསྐྱུས་པའི་འཁོར་གསུམ་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རུས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ནི་རྟག་ཏུ་གསུམ་ཆར་ལའང་། ཞེས་སོགས་གྱི་གསུང་འདིས་ས་

གཉིས་པ་པ་བཅས་རང་གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་མ་གོས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་བྱིས་ས་དག་པར་
མ་ཟད། ཚུལ་བྱིས་ས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ལམ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་
ཚུལ་བྱིས་ས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་དག་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བཅས་རང་གི་ཁ་ན་
མ་ཐོ་བས་མ་གོས་པ་ཅམ་གྱིས་ཚུལ་བྱིས་ས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པར་དག་པར་འགྱུར་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སོ་ཐར་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཚུལ་བྱིས་ས་རྒྱུ་པར་དག་པ་
དང་ལྡན་ན་ཚུལ་བྱིས་ས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ བྱང་སེམས་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཚུལ་བྱིས་ས་རྒྱུ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་
ན། ཚུལ་བྱིས་ས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པར་དག་པས་བྱུང་བོ། ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། བྱང་
སེམས་ཀྱི་ཚུལ་བྱིས་ས་རྒྱུ་པར་དག་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཅམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་རྒྱུ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅམ་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། ཚུལ་བྱིས་ས་ཀྱི་བསྐྱས་པའི་ལམ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་
སེམས་ཅམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དེ་ཚུལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སུ་ས་གཉིས་པ་བ་དེ་ཚུལ་བྱིས་ས་
འཆལ་པའི་དྲི་མས་མ་གོས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་བྱིས་ས་རྒྱུ་པར་དག་པར་བརྟན་པ་ལ།
ཚུལ་བྱིས་ས་རྒྱུ་པར་དག་ཚུལ་དེ་ཅམ་དུ་ཟད་(༥༥)དམ་སྒྲུམ་ན། དེར་མ་ཟད་ཚུལ་
བྱིས་ས་ཀྱི་བསྐྱས་པའི་ལམ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས། ཚུལ་བྱིས་ས་
ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པར་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི།
བྱང་སེམས་ས་གཉིས་པ་བ་ཆོས་ཅན། ཚུལ་བྱིས་ས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པར་དག་པ་ཡིན་
ཏེ། ཚུལ་བྱིས་ས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ལམ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་བྱིས་ས་འཆལ་བ་ཀྱུན་ནས་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་ཉན་མོངས་དང་མི་ལྡན་པའི་
སེམས་དཔལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སོ་ཐར་དང་བྱང་སེམས་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཚུལ་བྱིས་ས་

རྣམ་པར་དག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེས་གིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པས་མ་
བྱུང་བོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་པས་བྱུང་པར་ཐལ། རྟོང་
ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་ན། རྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོམ་པ་རྣམ་
པར་དག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། རྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། རྟོམ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་སེམས་ཙམ་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ཆོས་
ཅན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེས་གིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུལ་ཁྲིམས་
ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་འཆལ་ཀྱན་ནས་
སྟོང་བྱེད་ཀྱི་ཉན་མོངས་དང་ཏུ་མི་ལེན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །ཚུལ་འཆལ་
ཀྱན་ནས་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་ཉན་མོངས་དང་ཏུ་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། (༥༥ན)ཉན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་ལས་བརྒྱུམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་
ལྡན་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེས་གིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པས་བྱུང་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱུས་པའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན།
བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་མགོས་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་

ཡིན་ན། འཇུག་སྒྲོམ་གྱི་མི་མཐུན་སྤྱོད་གསུམ་གྱིས་མ་གོས་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་རྣམས་དང་། ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །རྒྱལ་ཁྲིམས་དེ་མངོན་མཐོ་དང་དེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱར་
བསྟགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་རྣམས་གྱི་མངོན་མཐོ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་
རང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གྱི་དེས་ལེགས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་རྒྱལ་
ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གྱིས་ཟེན་པའི་
སྒྱིན་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་རྒྱར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་
མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། དེས་ལེགས་གྱི་རྒྱ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཉུགས་ཁས་འདོད་ན། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དེ་སངས་རྒྱས་གྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་གྱི་ས་བོན་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་
ལྟར་དུ་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཆོང་བར་ཉམས་
སུ་ལེན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཐབས་ཁོ་ནར་དེས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་
སོང་། དེར་ཐལ། དེ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཁོ་ནར་དེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། (ལྔ་བ)དེ་ཐོབ་
པའི་རྒྱ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉུགས་ཁས་འདོད་ན། ཉ་ཅང་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། སྤྱིང་ཉིད་ཉུགས་པའི་ཤེས་རབ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེའི་རྒྱ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཁོ་ནར་དེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་
བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྒྱིན་པ་བཏང་བ་ལ་རྟེན་ནས་
ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་མཐོའི་རྒྱ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཁོ་ནར་དེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་ནི། ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། མ་གཉིས་པ་བ་དེས་ རྒྱལ་
ཁྲིམས་གྱི་ལར་ཕྱིན་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། རྒྱལ་ཁྲིམས། དེ་

ཡོན་ཏན་རི་ལྷ་བྱ་དང་ལྷན་སྐྱེས་ན། མངོན་མཐོ་དང་དེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱར་རྒྱལ་
 བྱིམས་བསྐྱུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི།
 མངོན་མཐོ་དང་དེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱར་རྒྱལ་བྱིམས་བསྐྱུགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
 དེ། རྒྱལ་བྱིམས་དང་བྲལ་བ་ན་དེ་དག་ཐོབ་དགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྒྱལ་བྱིམས་དེ་མངོན་མཐོ་དང་དེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་
 རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་སྒྲོར་བ་དེ་གཞུང་འདིའི་དོན་སྒྲོར་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
 བྱུང་། འདོད་ན། དེ་དེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་ན། དེས་ལེགས་ཚོས་ཅན།
 བྱོད་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱལ་བྱིམས་དེ་བྱོད་ཀྱི་རྒྱ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་འབྲས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། ཐར་བ་བྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ།
 ཁོང་ཁྱོད་ཉེས་དམིགས་དང་། བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་
 ལྷག་རྒྱལ་ཚོད་སྒྲོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

སེས་བྱའི་བྱད་གིང་མ་ལུས་བསྐྱེད་པའི་མེ། །ཞེས་སྟོན་གྱི་སྐབས་སྟེ། དགག་
 བཞག་སྒྲུང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ས་གསུམ་པ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ལ་འོད་བྱེད་པ་
 ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཉམ་བཞག་རྒྱ་ཡེ་སེས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་བྱད་པར་ཅན་
 འབྱུང་བ་ལ་རྟོན་ནས། རྗེས་(༥ན)ཐོབ་རྒྱ་འོད་དམར་སེར་གྱི་སྒྲུང་བ་འབྱུང་བའི་ས་
 ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། སྒྲོང་ཉིད་ལ་གཉིས་
 སྒྲུང་རྒྱུ་པའི་ས་གསུམ་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་སེས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་བྱད་པར་ཅན་འབྱུང་

པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་སྒྲོ་བྱོལ་པ་དེ་གཞུང་དེའི་དོན་སྒྲོ་བྱོལ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྤང་བ་འབྱུང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ཁྱོད་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ།
རང་ལུ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་གཉིས་སྤང་རུབ་པའི་སྒྲོ་བྱོལ་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཤེས་བྱའི་ལུང་གི་དེ། ཉོན་ལྷོ་ལ་ཤེས་ལྷོ་
གྱི་མིང་གིས་བདག་ས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། ཉོན་ཐོས་དག་བཅོམ་པས་ཤེས་བྱའི་ལུང་
གི་དེ་སྤངས་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་བ་དེ་ཉོན་ལྷོ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཉམས་ཁས།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་བདེན་སྤང་སྤངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། མ་སྤངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་རྗེས་ཐོབ་ལེ་ཤེས་ལ་རང་ལུ་ལ་བདེན་པར་སྤང་བའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེའི་རྒྱུད་གྱི་རྗེས་ཐོབ་ལེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རང་ལུ་ལ་བདེན་
པར་སྤང་བར་ཐལ། ཁྱོད་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་རྗེས་ཐོབ་ལེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤེས་ལྷོ་ལ་གྱི་ས་བོན་སྐབས་འདིར་ཤེས་བྱའི་ལུང་གི་དེ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་
ན། འོ་ན། ས་གསུམ་པའི་ལེ་ཤེས་ཡང་ཡིན། ཤེས་ལྷོ་ལ་གྱི་ས་བོན་སྤང་རུས་གྱི་ལེ་
ཤེས་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྒྲུལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་ལྷོ་ལ་གྱི་ས་
བོན་སྤང་བ་ལ་ངེས་པར་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་རྒྱལ་
ལུན་ཆོག་ས་ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སྒྲུ། ས་གཉིས་པར་(ལྔ)རྒྱལ་བྱིས་ས་གྱི་ལར་བྱོན་
ལྷག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བསྟན་པ་ལ། དེ་ལྷར་ཉམས་སུ་སྤངས་པ་ལ་རྟེན་ནས་
ལམ་གོང་མའི་ལུང་པར་རི་ལྷ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་དེ་ཐོབ་བོ། །
ཞེས་བྱས་པ་ལ། དེ་ལ་འདྲ་བའི་ལེ་ཤེས་པའི་རྒྱ་མཚན་རི་ལྷ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ། དེའི་རྒྱ་མཚན་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། ས་གསུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་

འདྲ་བྱེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཉམ་བཞག་ཏུ་སྒྲིང་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་
ཏུ་གཉིས་སྒྲིང་ཐུབ་པའི་སྒྲིབས་ཀྱིས་རྗེས་སྐྱོད་ཏུ་རྒྱ་མ་ལུ་བྱའི་འཆར་ཚུལ་འདྲ་དམར་
སེར་གྱི་སྒྲིང་བ་འབྱུང་བའི་ས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་སྒྲིང་བཤད་པའི་བྱིར།
གཉིས་སྒྲིང་འབྲུལ་བའི་ཆ་དེ་སྒྲིབས་འདིར་བསྒྲན་པའི་སེས་བྱའི་བྱེད་ཤིང་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་བ་སྒྲངས་པའི་ས་གསུམ་པའི་ཡེ་
སེས་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། སེས་སྒྲིབ་གྱི་དངོས་གཉེན་
ཏུ་གྱུར་པའི་ས་གསུམ་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡོད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་གསུམ་པའི་དོས་སྒྲལ་གྱི་སྒྲིང་བྱར་གྱུར་པའི་སེས་སྒྲིབ་མངོན་
གྱུར་བ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདྲོད་ན། ས་གསུམ་པའི་བར་ཆད་
མེད་ལམ་གྱི་དོས་སྒྲལ་གྱི་སྒྲིང་བྱར་གྱུར་པའི་སེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་བ་ཡོད་པར་ཐལ།
འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། དེའི་དོས་སྒྲལ་གྱི་སྒྲིང་བྱར་གྱུར་པའི་སེས་སྒྲིབ་ཡོད་པར་
ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། དེའི་དོས་སྒྲལ་གྱི་སྒྲིང་བྱར་གྱུར་པའི་སེས་སྒྲིབ་སྒྲོམ་
སྒྲིང་ཡོད་པར་ཐལ།

གཞན་ཡང་། ས་གསུམ་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་དོས་སྒྲལ་གྱི་
སྒྲིང་བྱར་གྱུར་པའི་སེས་སྒྲིབ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲོམ་སྒྲིང་སྒྲིང་མངས་ཆེན་པོའི་
འབྲིང་གི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ས་གསུམ་པའི་བར་ཆད་
མེད་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དོས་སྒྲལ་གྱི་སྒྲིང་
བྱར་གྱུར་པའི་སེས་སྒྲིབ་ཡོད་པར་ཐལ། ས་(ལེན་)གསུམ་པའི་དོས་སྒྲལ་གྱི་སྒྲིང་བྱར་
གྱུར་པའི་སེས་སྒྲིབ་ཡོད་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདྲོད་ན། དེའི་དོས་སྒྲལ་གྱི་སྒྲིང་སྒྲིང་
བྱར་གྱུར་པའི་སེས་སྒྲིབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲིབ་པ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐེག་

ཆེན་མཐོང་ལམ་པར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་སྦྱིབ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་སྦྱིབ་ཀྱི་པར་གསལ་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཤེས་སྦྱིབ་ཡིན་ན་ལྟན་སྦྱིས་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ས་གསུམ་པའི་པར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཤེས་སྦྱིབ་མངོན་
གྱུར་པ་འགོག་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་གྱི་དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ས་གསུམ་
པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་ཤེས་སྦྱིབ་མངོན་གྱུར་པ་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་པའི་ལམ་ཡིན་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གལ་ཏེ་གནས་མིན། ཞེས་སྐྱེས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག ཁྱི་འབྲུག་ས་པའི་སེམས་བཟོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན།
བཟོད་པ་ལ་སྐྱག་བསྐྱེད་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ། གཞོད་པ་ལ་རི་མི་སྦྱུང་པའི་བཟོད་པ་
དང་གཉིས་སུ་ངེས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ལ་ངེས་
པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་སེམས་
ཁྱིམ་པའི་རྟོན་ལ་སྐབས་སུ་པའི་བཟོད་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
མི་འཐད་པར་ཐལ། སྦྱིན་སྐྱོག་ཆོས་གསུམ་དེ་དག་ལལ་མོ་ཆེ། །པདྨ་པར་གཤེགས་
པས་ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་བསྐྱགས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བཟོད་པའི་ཡར་ཕྱིན་རྟོགས་པ་དེ་གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒྲོམ་པས་
སེམས་ཅན་མི་སྐྱན་པ་མེད་པར་བྱས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། སྟོན་བྱོན་ཟེན་
པའི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བཟོད་པའི་ཡར་ཕྱིན་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། ད་དུང་སེམས་
ཅན་མི་སྐྱན་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་(པ་ལ་)དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བཟོད་པའི་ཡར་ཕྱིན་
རྟོགས་པ་སེམས་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟེན་པའི་

སྒྲོན་ས་མི་འབྲུག་ས་པའི་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་མཁུན་
 བ་དེ། བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་མི་འབྲུག་ས་པའི་སེམས་མེད་པར་ཐལ། ཁྱུང་གྱི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རིགས་གནས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡོད་པར་
 ཐལ། དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་བཟོད་པའི་བཟོད་པ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ས་གསུམ་པ་བ་དེ། ཁོང་ཁྱོད་གནས་མིན་ནོ། ཟེར་ན། འོ་ན། ས་གསུམ་
 པ་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་གསུམ་
 པ་བ་དེ་གཞན་གྱིས་རང་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བཟོད་པ་ལྷག་པར་སྒྲེ་
 བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བཟོད་པ་གཅོད་པར་བྱེད་ལ་
 ལྷག་པར་སྒྲེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་ལ་གནོད་བྱེད་གྱིས་ཤི་བཅད་པ་སོགས་ལ་རྒྱད་མི་འབྲུག་ས་པར་
 བཟོད་པ་སྒྲོབ་རུས་བ་དེ། ས་གསུམ་པར་བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན།
 ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པས་ཀྱང་བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་ཐལ། དེས་གནོད་
 བྱེད་གྱི་རང་གི་ཤི་བཅད་པ་སོགས་ལ་རྒྱད་མི་འབྲུག་ས་པའི་སྒྲོན་ས་བཟོད་པ་ལ་སྒྲོབ་
 རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཁོང་ཁྱོད་ལུས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་
 པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱའི་ཐུང་ཤིང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། ས་གསུམ་པ་ལ་འོད་
 བྱེད་པ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། ས་གསུམ་པར་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱེད་པར་རི་
 ལྷ་ཐོབ་སྟམ་ན། པར་ཕྱིན་ལྷག་མ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པར་
 ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྟན་པར་བྱེད་པ་ལ། (༥)ན།གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱང་

དང་པོ་ནི། ལུལ་གང་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་པས་བསྐྱལ་བ་
བརྒྱར་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛོམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུལ་
གང་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་པས་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་བསགས་
པའི་དགོ་ཅུ་འཛོམས་པའི་ལུལ་དེ་ལ་ངས་པར་བྱང་སེམས་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གང་ཕྱིར་རྒྱལ་སྐས་རྣམས་ལ་བྱོས་པ་ཡིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྒྱོད་འཇུག་ལས་བྱང་སེམས་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་པས་
བརྒྱར་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛོམས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཟེར་ན། མི་འགལ་
པར་ཐལ། སྒྱོད་འཇུག་ལས་གསུངས་པ་ནི། བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ལ་
དང་། བྱང་སེམས་སྒོ་དམའ་བས་སྒོ་མཐོ་བ་ལ་ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་པས་
བསྐྱལ་བ་སྒྱོད་ཀྱི་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛོམས་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་སྒོ་མཐོ་བས་དམའ་བ་ལ། ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་
པ་ལ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛོམས་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱང་
སེམས་མིན་པ་ལ་མ་ལྟར་ཞིང་མས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། བུམས་པ་མེད་གོ་སྒྲིམ་ཁུས་པའི་
མདོ་ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་སྒྱོད་གསུམ་གྱི་སྒྱོད་ཆེན་པོའི་
འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་སུ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྱོས་པ་དང་རྒྱལ་བ་
སྟོན་པས་བྱང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ་མ་ལྟར་ཞིང་མས་པར་མི་འགྱུར་ལ་བྱང་
རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ་སྒྱོས་པ་དང་རྒྱལ་བ་
སྟོན་པས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ་མ་ལྟར་ཞིང་མས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་བསྟན་མ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ལུང་
བསྟན་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་པས་

སྒྲིལ་པ་དེ་སྟེང་གྱི་(༥༧ན)གྲངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐྱལ་པར་གཞི་ནས་ལམ་སྒྲིལ་པ་
ལ་འབད་དགོས་པའི་བྱིར་དྲེ། བསྟུང་བ་ལས། ལུང་བསྟན་མ་ཐོབ་བྱུང་རྒྱུ་མེད་སྔ
དཔའ་གང་ཞིག་གིས། ལུང་བསྟན་ཐོབ་ལ་མེད་སྔ་ཁོས་ཚུང་བ་བཙུམ་བྱེད་ན། ཐལ་
བ་སྟོན་ལུན་མེད་སྔ་གྱི་སྐད་ཅིག་ནི་སྟེང་བ། །དེ་སྟེང་བསྐྱལ་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་
དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ཁོང་ཁྱོད་ལ་ཕྱར་ཕྱར་པའི་དགོ་ཅུ་ལ་བསྟན་ནམས་གི་ཚོགས་སུ་ངེས་
པོ་ཟེར་ན། དེ་མ་ངེས་པར་བཤ། ཁོང་ཁྱོད་ལ་ཕྱར་ཕྱར་པའི་ཡོ་སྟེན་ཚོགས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེས་ལོ་ཕྱར་ཕྱར་པའི་བསམ་གཏན་གྱིས་བསྟུན་པའི་དགོ་ཅུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཁོང་ཁྱོད་ལ་ཕྱར་ཕྱར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དཔོན་གཞི་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།

ཁའི་གཞི་གྲོལ་ལྟོགས་པའི་དགེ་ཅུ་ཁོང་ཁྱོས་འཛམ་མ་གཟིང་དོ། །ཟེར་ན།
དེ་མེད་པར་བཤམ། ལྟོང་ཉིད་ལྟོགས་པའི་གཞི་ལྟོགས་ཟེན་པའི་དགེ་ཅུ་ཁོང་ཁྱོས་
འཛམ་མ་གཟིང་པའི་ཕྱིར། དེར་བཤམ། འདིར་ཡང་། ལྷན་དང་ཁྱོས་ལྟོགས་ལྟོང་དགེ་པ་བསྐྱེད་
པ་བརྒྱར། ཁྱོས་དང་། ལྟོང་འཇུག་དུ་ཡང་། ལྷན་དང་པདྨ་གཞིགས་མཆོད་ལ་ཞུགས།
ཁྱོས་པཤད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་རྒྱུད་ལ་ཁོང་ཁྱོད་སྟོབས་ཅན་སྒྲིམ་པས་དགེ་ཅན་མ་སྒྲིམ་གྱི་འབྲས་ལ་
འབྱེན་པ་རྒྱུད་བཅིང་བར་བྱེད་པ་དེ། ཁོང་ཁྱོད་དགེ་ཅན་འཛོམས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
ཟེར་ན། འོ་ན། མི་དགེ་པ་སྟོབས་ཅན་ཐམས་ཅད་དགེ་ཅན་འཛོམས་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ།
མི་དགེ་པ་སྟོབས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱིས་དགེ་ཅན་འཛོམས་སྒྲིམ་འབྲས་ལ་འབྱེན་པ་རྒྱུད་བཅིང་
བར་བྱེད་པའི་ཁྱིམ། ཁྱུ་བ་པ་ཁས། མ་ཁྱུ་བ་ན། དེར་ཐལ། མདོ་ལས། ལས་གྱི་འཁོར་
བ་ལྷི་གང་དང་། ཉེ་བ་གང་དང་གོམས་པ་གང་། ཁྱོད་བྱས་གང་ཡིན་དེ་དག་ལས། །

སྒྲུ་མ་སྒྲུ་མ་རྣམས་སྒྲིན་འགྲུར། །ཞེས་(༥༧བ)གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་བཟོད་ལས་
གཞན་སྒྲིག་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མི་དག་བསྟོབས་ཆེ་བ་རྣམས་མི་དག་བསྟོབས་རུང་བ་རྣམས་འཛོམས་
བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། མི་དག་བསྟོབས་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མི་དག་བསྟོབས་རུང་བ་
རྣམས་ཀྱི་རྣམས་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་ལ་འབྱིན་པ་རྒྱུད་བསྐྱིད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྒྲུར་
ལྟར་རོ། །འདོད་ན་མི་དག་བསྟོབས་རུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་རྣམས་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་ལ་
འབྱིན་མི་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁ་ཅིག །རང་རྒྱུད་ལ་ཁོང་ཁྱོ་
སྟོབས་ཅན་སྒྲིས་པས་རང་རྒྱུད་ལ་དག་ཅ་གཏན་མེད་ཏུ་བྱས་པ་དེ། ཁོང་ཁྱོས་དག་ཅ་
འཛོམས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དག་ཅ་རྒྱུད་ལ་མི་ལྟན་པའི་བྱང་མེས་ས་ཡོད་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་རུང་གི་རུས་པ་རྒྱུད་ལ་
མི་ལྟན་པའི་མེས་ས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱས་འགྲུར་གྱི་
རིགས་རྒྱུད་ལ་མི་ལྟན་པའི་མེས་ས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་
འཆང་རྒྱུ་མི་མྱིད་པའི་མེས་ས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཁོང་ཁྱོས་དག་ཅ་འཛོམས་མ་མྱིད། ཟེར་ན། མྱིད་པར་ཐལ། བསགས་
པ་སྒྲིད་ཅིག་གིས་འཛོམས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལས་དེའི་
རུས་པ་བཅོམ་ན་ལས་དེའི་ས་བོན་བཅོམ་པས་བྱབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྱུར་ལས་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན། ལས་ཉན་གྱི་དབང་གིས་ངན་སྤང་
ཏུ་སྒྲེ་འགྲུར་གྱི་ལས་ཀྱི་ས་བོན་བཅོམ་པར་ཐལ། དེའི་རུས་པ་བཅོམས་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེ་ལས་ཉན་གྱི་དབང་གིས་ངན་སྤང་ཏུ་སྒྲེ་བ་མི་ལེན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། མཛོད་ལས། བཟོད་ཐོབ་ངན་སྤང་ཡོངས་མི་ལྟང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དེ་ཆོས་ཅན། འཕགས་པའི་གང་ཟག་(ལྔ་མཉམ་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ལའིག །ལུལ་གང་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲེས་པས་དགོ་ཅུ་འཛོམས་
 པའི་ལུལ་དེ་ལ་ངེས་པར་བྱང་སེམས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ། ཟེར་ན། དེ་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ།
 བྱང་སེམས་མིན་ཀྱང་གྲོགས་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྟོད་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་
 ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲེས་པས་དགོ་ཅུ་འཛོམས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་
 ལས། དགོ་སྟོང་གིས་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་མཆོད་རྟེན་ལ་བྱག་འཚལ་བའི་དགོ་ཅུ་
 གྲོགས་ཚངས་པར་མཚུངས་པར་སྟོད་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་
 སྒྲེས་པས་འཛོམས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མདོ་ལས། ཐ་ན་འགལ་སྐྱུ་
 ཅམ་ལ་ཡང་ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མི་བྱ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས།
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་
 མིན་ཀྱང་གྲོགས་ཚངས་པར་མཚུངས་པ་སྟོད་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་སྒྲེས་པས་
 དགོ་ཅུ་འཛོམས་པ་དེ་ཐོས་པ་དང་ཚུལ་བྱིམས་ཀྱིས་སྟོབ་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་དེ། རྒྱ་
 བ་སྟོན་མས་ཁྱུས་པའི་མདོ་ལས། ཡན་ཚུན་གནང་བའི་སེམས་སྤྱ་གང་བྱས་པ་དེ་ལ་
 ཚུལ་བྱིམས་ཐོས་པས་སྟོད་མི་རུས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞོད་པ་བྱས་པས། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྟུ། གཞོད་བྱེད་ལ་ཁོང་
 ཁྱོད་སྒྲེས་པས་ཆེ་འདི་ལ་ལྟོས་པས་དགོས་པ་མེད་ཅིང་། ཆེ་ཕྱི་མ་ལ་ལྟོས་དེ་ཞེས་དམིགས་
 ཆེ་བར་བརྟན་པ་ལ། སྟོན་དེ་ཅམ་དུ་ཟད་དམ་སྟུ་ན། དེར་མ་ཟད་ལུལ་བྱང་སེམས་
 ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་སྟོད་པས་བསྐལ་པ་བརྒྱ་སྟོང་དུ་བསགས་
 པའི་དགོ་ཅུ་འཛོམས་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། སྤྱོད་ན་ནི།
 མི་(མེ་འབྲུག་)པ་ཟོད་ཁོང་ཁྱོད་ལས་སྟོབས་ཆེ་བའི་སྟོན་པ་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་དེ། ཁོང་
 ཁྱོད་ཅིག་རྣམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་སུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མ་ཟད། ལུལ་བྱང་སེམས་ལ་དམིགས་

ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཀླད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིལ་པས། བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཉིད་དུ་བསགས་པའི་དགོ་
 ཅུ་འཛམས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། བརྒྱ་ཉིད་གི་ཁྱད་པར་ཡང་བྱང་སེམས་སྒོ་དམའ་བས་
 སྒོ་མཐོ་བ་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཀླད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིལ་པ་དང་། བྱང་སེམས་མིན་
 པས་བྱང་སེམས་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཀླད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིལ་པས་བསྐལ་པ་ཉིད་
 དུ་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛམས་ཤིང་། བྱང་སེམས་སྒོ་མཐོ་བས་སྒོ་དམའ་བ་ལ་དམིགས་
 ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཀླད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིལ་པས། བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་
 འཛམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་གང་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཀླད་ཅིག་མ་གཅིག་
 སྒྲིལ་པས་དགོ་ཅུ་འཛམས་པའི་ཡུལ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་ཡིན་པས་མ་བྱུང་གྱང་།
 བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཉིད་དུ་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛམས་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་བྱང་སེམས་ཡིན་
 པས་བྱུང་བོ། །བཙུག་བྱའི་དགོ་ཅུ་ལ་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉིད་ཉིད་རྟོགས་
 པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །བཙུག་སྐུ་
 པའི་དོན་ནི་རང་རྒྱུད་ལ་ཁོང་ཁྱོད་སྒྲིལ་པས་དགོ་ཅུ་མ་འབྲས་བུ་འབྱེན་པའི་རྣམ་པ་བཙུག་
 པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཁོང་ཁྱོད་འཛམས་བྱུར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཡོད་གྱང་ཉིད་
 ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་དགོ་ཅུ་ཁོང་ཁྱོད་འཛམས་མི་རུས་སོ། །

གཞུང་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཡུལ་གང་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཀླད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིལ་
 པས་བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛམས་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་ངེས་པར་བྱང་སེམས་
 མི་དགོས་པར་ཐལ། ཡུལ་སངས་འཕགས་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཀླད་ཅིག་མ་གཅིག་
 སྒྲིལ་པས་བསྐལ་པ་བརྒྱར་(ལྟ་ན)བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛམས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།
 དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་གང་ཞིག །བྱང་སེམས་དང་
 སངས་འཕགས་གཉིས་སངས་འཕགས་ཤིན་ཏུ་ཡུལ་གཉན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་གི་དོ་རྩེ་སྒྲོ་བ་དཔོན་ལ་

པའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་བྱབ་ཟེར་ན། བདེ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་
 པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་ཅན་ ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་རང་གི་སྐུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་མངོན་
 ཤེས་ལྡན་དང་ལྡན་པར་མ་གྱུར་གྱི་བར་དུ་བདག་སངས་མི་རྒྱལ། །ཞེས་དམ་བཅས་པའི་
 དམ་བཅའ་མཐར་ཕྱིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།
 ཁ་ཅིག །ཆོད་མེད་བཞི་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་
 ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་བྱབ་ཟེར་ན། ལྷར་ལྷར་རོ། །

ཡང་། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྒྲུང་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
 ཅས་བསྟན་པའི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་གང་ལ་བྱེད་བྱས་པས།
 ཁོ་ན་རེ། ས་གསུམ་པའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་བྱེད་ཟེར་ན།
 དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དག་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་
 འགགས་པ་དེ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་གསུམ་པ་ལ་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཞི་རགས་ཀྱི་
 རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་དང་། གཞུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་བྲལ་བྱར་གྱུར་པའི་
 ཉོན་མོངས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་འདིའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་ལས། ལྷ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྤྲོ་ནས་རུབ་པོ། །ཞེས་
 པའི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག །ལྷ་བ་ཉོན་མོངས་པ་ཐ་མ་གསུམ་མཐོང་ལམ་ནས་སྤངས་པ་ལ་
 བྱེད་དོ། ཅེས་ན། འོ་ན། དེ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན། མཐོང་སྤངས་(ལ་འཇམ་ཡིན་དགོས་
 བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན། ཀྱན་བརྟགས་
 ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། མཐར་ལྷ་ལྷན་སྐྱེས་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་འདིའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་ལས། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྒྲུང་དང་། གཏི་མུག་ལ་

མོགས་པ་རྣམས་བསྐལ་བ་འབྱུང་བྱུང་མར་འགྲིལ་པར་དགའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་
 ཁ་ཅིག་སྒྲིམ་སྒྲངས་ཉོན་མོངས་དེ་ལ་ཆེ་འབྱིང་བྱུང་ཏུ་ངེས་པས། མགས་སུ་པའི་དོན་
 སྐལ་གྱི་སྒྲང་བྱུང་སྒྲུང་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་བྱེད་དོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། ཉན་ཐོས་གྱི་སྒྲིམ་
 ལམ་ཆེན་པོ་སྒྲོར་གསུམ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་སྒྲང་བྱུ་སྒྲིམ་སྒྲངས་ཉོན་མོངས་རྒྱང་ཏུ་
 སྒྲོར་གསུམ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་མོང་། དེར་ཐལ། སྒྲིམ་སྒྲངས་ཉོན་མོངས་དེ་ལ་ཆེ་
 འབྱིང་བྱུང་ཏུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཉ་ཅང་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག །ས་བདུན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་སྒྲོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་རྒྱུ་ཅུ་སྒྲོམ་
གསུམ་གྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ས་དང་པོ་དུག་གི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
དུག་དང་། སྒྲོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་ཆེ་འབྲིང་དུག་སྤངས་གཉེན་ཅུ་སྒྱུར་ནས་བཤད་པ་དེ་
མི་འཐད་བར་ཐལ། སྒྲོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་རྒྱུ་ཅུ་རྒྱུ་ཅུའི་དངོས་གཉེན་ཅུ་སྒྱུར་པའི་
ས་བདུན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཡ་ཏེ་གནས་མིན། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྒྲ་ས་གསུམ་པར་བཟོད་
 པའི་པར་བྱིན་ལྟག་པར་བསྟན་པ་ལ། ཡོན་ཏན་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་དམ་སྟུམ་ན། དེར་མ་ཟད།
 ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ལྟག་པའི་མཐུས། བསམ་གཏན་བཞི་དང་ཚད་མེད་དང་མཛོན་
 ཤེས་ལྡ་ལ་སྟགས་པ་ཐོབ་ཅིང་། དེ་དག་གི་དབང་གིས་མཛོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ཉོན་
 མོངས་རགས་པ་མཛོན་གྱུར་པ་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་(༡༡)དང་ལྟན་ནོ། ཞེས་སྟོན་
 པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ས་གསུམ་པ་བ་ཚོས་ཅན། ཡོན་ཏན་
 ལྟག་ཚུལ་དང་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བཟོད་པའི་པར་བྱིན་ལྟག་པར་མ་ཟད་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
 བསྐྱབ་པ་ལྟག་པའི་མཐུས། བསམ་གཏན་བཞི་ལ་སྟགས་པ་ཐོབ་ཅིང་། དེ་དག་གི་
 དབང་གི་མཛོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་རགས་པ་མཛོན་གྱུར་པ་ཟད་པའི་ཡོན་
 ཏན་དང་ལྟན་པའི་བྱིར། འདིར་བསྟན་ཆགས་སྟགས་རྣམས་མཛོན་པ་ནས་བཤད་པའི་

ཉེན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་ཐད་གྱི་མདོ་ལས། ལྷ་བའི་ཉེན་མོངས་པ་རྣམས་ལྷ་ནས་རྒྱབ་པོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། ལྷ་བ་ཀྱན་བརྟགས་ལྷ་མཐོང་ལམ་ནས་སྤངས་པ་ལ་བྱེད་དོ། །བསྐྱལ་པ་འབྲུག་ཕྱག་རྒྱ་མར་འགྲུབ་པ་དགའ་བར་གསུངས་པའི་ཉེན་མོངས་ནི་སྒོམ་སྤངས་ཉེན་མོངས་ལ་ཆེ་འབྲིང་དགྱུར་ངེས་ལ། སྒོམ་སྤངས་ཉེན་མོངས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱག་དང་། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་རྒྱ་སྤངས་གཉེན་གྱུར་བས། ས་གསུམ་པའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤངས་བྱར་གྱུར་པའི་ཉེན་མོངས་ལ་འདོད་དོ། །ས་གསུམ་པ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་ཚུལ་བྱད་པར་ཅན་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་ཆེར་ལྷ་འི་དབང་པོའི་ཚུལ་བསྐྱང་ནས། མེམས་ཅན་རྣམས་འདོད་པའི་འདམ་ནས་འདོན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོན་རེ། སྒོམ་སྤངས་ཚུང་རྒྱུར་གསུམ་དག་པ་ས་གསུམ་གྱིས་ངེས་ཅན་རྒྱ་སྤྲོང་བར་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་གྱི་དངོས་གཉེན་རྒྱ་གྱུར་པའི་ས་བདུན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུག། དེར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤངས་བྱར་གྱུར་པའི་སྒོམ་སྤངས་ཉེན་མོངས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤངས་བྱ་ཡིན་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཕྱ་ཁིང་ཕྱ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

(མ་འདྲུག་ལྷན་ཡང་། དེ་ལྷར་རྒྱ་སྤྲོང་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དག་ས་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་ས་བོན་ཅམ་སྤྲོང་བའི་མགོ་བརྒྱུམས་པ་གང་ཞིག །དེ་སྤྲོང་བའི་མགོ་བརྒྱུམ་པ་ལ་སྒོམ་སྤངས་ཉེན་མོངས་མ་ལུས་སྤངས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་སྒོམ་སྤངས་ཉེན་མོངས་ཚུང་རྒྱུར་གསུམ་གཅིག་ཆར་རྒྱ་སྤྲོང་བའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་གྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །ས་དགྲུ་པ་ཡན་ཆད་རྒྱ་ཡང་དེ་

མེད། བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་ནས་ཀྱང་འདོད་དེ། འོ་
ན། ཉན་ཐོས་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དེས་དེ་གསུམ་གཅིག་ཅར་དུ་སྤྲོད་པའི་དངོས་
གཞིན་བྱེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་པོ། །

སྤྱིན་སྟགས་ཆོས་གསུམ་དེ་དག །ཞེས་སྟགས་གྱི་སྒྲུབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །རང་ཉིད་དེ་སངས་རྒྱུས་གྱི་གཟུགས་སྤྱི་ཐུན་མོངས་མ་
ཡིན་པའི་ལག་རྒྱུ་འཛིན་བྱེད། བསྐྱེད་ནམས་གྱི་ཆོགས་གྱི་མཆོན་ཉིད། རང་ཉིད་
སངས་རྒྱུས་གྱི་ཆོས་སྤྱི་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་ལག་རྒྱུ་འཛིན་བྱེད་དེ། ཡེ་ཤེས་གྱི་
ཆོགས་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། ལྷ་མ་ལ་ཉན་ཐོས་ཆོགས་ལམ་པའི་རྒྱད་གྱི་ཆོགས་ལམ་
ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་གྱིས་ཟིན་པའི་ཆོགས་ཡིན་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཆོས་སྒྲུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་རྒྱ་ཡོད་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་དེ་
ཁྱོད་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་མཆོན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཁྱོད་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རོ་(མ་ལ)པོ་
ཉིད་སྒྲུ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་ཆོས་སྤྱི་
ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་ལག་རྒྱུ་འཛིན་བྱེད་དེ། ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་
ན། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེ་དེར་
ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་
ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྲོད་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་གྱིས་ཟིན་པའི་ཆོགས་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་སྤྱི་མོགས་དང་པོ་གསུམ་དེ་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་
 ཁྱིམ་པའི་རྟེན་ལ་སྐྱབ་སྐྱབ་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཁྱིམ་པ་ལ་གཙོ་པོར་བསྐྱགས་པ་ཡིན་ནོ་
 ཟེར་ན། ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁྱིམ་པ་རྩལ་ཁྱིམས་བསྐྱང་སྐྱབ་པར་
 ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚོས་སྐྱབ་པའི་རྟེན་ལ་རབ་བྱུང་གཙོ་
 པོར་བསྐྱགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། སྤྱི་མོགས་དང་པོ་གསུམ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁྱིམ་པས་སྐྱབ་སྐྱབ་
 བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁྱིམ་པས་བཟོད་པ་སྐྱབ་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱིམ་པ་དེར་དགྲ་འདུལ་གཉེན་སྦྱོར་གི་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་པའི་ཕྱིར།
 རབ་བྱུང་དེ་དག་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མོང་ཏུ་པར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན།
 གསུམ་པོ་དེ་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་པར་ཇི་ཉུང་དང་ལུན་སྒྲམ་ན་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་ལུན་
 རོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། སྤྱི་མོགས་དང་པོ་གསུམ་ཚོས་ཅན།
 ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་པར་གསུམ་དང་ལུན་པ་ཡིན་དེ། ཇོ་བོའི་བྱུང་པར། འབྲས་སུའི་བྱུང་
 པར་དང་། རྟེན་གྱི་བྱུང་པར་གསུམ་དང་ལུན་པའི་ཕྱིར། པར་ཕྱིན་དུག་གི་ནང་ནས་
 དང་པོ་གསུམ་དེ་ཁྱིམ་པས་སྐྱབ་སྐྱབ་པ་ལ་དགོངས་ནས། ཁྱིམ་པའི་རྟེན་ལ་(༡༤ན)
 གཙོ་པོར་བསྐྱགས་པ་དང་། ཇོ་བོ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་བཟོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་
 ཡིན་པ་འབྲས་སུ་སྤྱི་མོགས་ཀྱི་ནང་ནས་གསུགས་སྐྱོབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། །
 ཁྱིམ་པས་སྐྱབ་སྐྱབ་པའི་སྤྱི་པ་ནི། ཐང་ཟེང་གི་སྤྱི་པ་དང་། བཟོད་པ་ནི་ཚོས་ལ་ངས་
 མེམས་ཀྱི་བཟོད་པ། རྩལ་ཁྱིམས་ནི། དག་བསྟེན་དང་བསྟེན་གནས་ཀྱི་རྩལ་ཁྱིམས་
 རྒྱུས་ཡིན་ནོ། །རང་གི་ཐོབ་ཕྱར་ཕྱར་པའི་ཚོས་སྐྱའི་སྤྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་ལག་རྩེས་
 འཛིག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཚོགས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་

ཐོབ་བྱུང་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྒྲིའི་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་ལག་རྒྱུ་འཛིག་བྱེད་གྱི་རིགས་
སྒྲིག་ནས་པའི་ཚོགས་དེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རིགས་གནས་སྒྲིམ་པ་ལ་དགོས་པ་
མེད་པར་ཐལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཡིན་ན། བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པས་
བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱད་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མེད་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱད་ལ་བསོད་ནམས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཚོགས་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ལས་དམན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་བྱུང་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན། རྣམ་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་དུ་བསྐྱལ་བཅང་
མིག་འབྱེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲིན་སོགས་དང་པོ་གསུམ་པོ་དེ་རབ་བྱུང་གི་རྟེན་ལ་གཙོ་བོར་
བཟུགས་པར་ཐལ། རབ་བྱུང་ནམས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་དུག་གི་ནང་ནས། དང་པོ་གསུམ་སྒྲུབ་
སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར། སྒྱིར་ཡར་ཕྱིན་དུག་གི་ནང་ནས་དང་པོ་གསུམ་སྒྲུབ་སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར། ཡར་ཕྱིན་
དུག་པོ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་རགས་ཅིང་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རགས་དང་
སྒྲིམ་པའི་རིམ་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ།
 བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་སྒྲི་དང་བྱང་ཕྱོགས་སེ་ཚན་བདུན་གྱི་བརྩོན་
 འགྲུས་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ་དང་། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་
 ཀྱི་བདག་རྩ་འཛིན་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྐབས།

ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བརྩོན་འགྲུས་རྗེས་འགོ་ཁིང་། །ཞེས་སྐོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགག་
 བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་(༥༦བ)ནི། ཁ་ཅིག །ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་
 རྗེས་སུ་འགོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། སྒྲིན་སྐོགས་ཚས་གསུམ་པོ་དེ་དག་བརྩོན་
 འགྲུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གསུམ་ལ་
 རྟེན་ནས་སྐྱེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཡར་
 ཕྱིན་དེ་ཡར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་ལ་རྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡར་ཕྱིན་དུག་
 པོ་དེ་སྐྱ་མ་ལ་རྟེན་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྐྱ་མ་ལ་རྟེན་ཕྱི་མ་
 སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བརྩོན་འགྲུས་དེ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན།
 དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་དོན་ཚོས་སྤྱད་
 གཞན་དོན་གཟུགས་སྤྱེ་འགལ་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཚོགས་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ།
 ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་དང་ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀྱུན་
 རྒྱུ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་འགལ་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྒྲོ་བའི་སེམས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 སྒྲོ་བའི་སེམས་དང་ལེ་ལོའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུ་བ་ངན་པ་ལ་སྒྲོ་བའི་སེམས་

དང་ལེ་ལོའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དགོ་བ་ལ་སྒྲོ་བའི་སེམས། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་
ཡང་། མི་འཐད་པར་ཐལ། བརྩོན་འགྲུས་དང་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོའི་གཞི་མཐུན་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། སྒྲོ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བའི་ལུས་ངག་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་ཞེན་
བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གནས་མིན། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྟུ། སྟགས་མ་པར་
བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་ལྟག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བཟུན་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བླངས་
པ་ལ་ཉེན་ནས་ལམ་གོང་མའི་བྱུང་པར་རི་ལྟ་བུ་ཐོབ་སྟུ་མ་ན། ས་བཞི་བ་འོད་འཕྲོ་བ་དེ་
ཐོབ་པོ། །བྱས་པ་ལ། འོན། ས་བཞི་བ་འདིས་ཡོན་ཏན་(ལྔ་ན)གྱི་བྱུང་པར་རི་ལྟ་བུ་
ཐོབ་སྟུ་མ་ན། པར་ཕྱིན་ལྟག་མ་བདུན་གྱི་ནང་ནས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྟག་པར་
ཐོབ་པོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན། བརྩོན་འགྲུས་དེ་ཡོན་ཏན་བྱུང་པར་
ཅན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་དེ། ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་རང་དང་རང་ལ་སྒྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་
ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་བརྩོན་འགྲུས་དེ་ལ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ཆ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ས་
བཞི་བ་འདིར་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་པར་ཕྱིན་ལྟག་པར་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ།
བརྩོན་འགྲུས་དང་པོ་སྟག་དུ་ལྟག་པའི་ས་དེ་ལ་ས་བཞི་བ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བཤད་
པའི་ཕྱིར། བརྩོན་འགྲུས་དེ་ལ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ཀའི་བརྩོན་འགྲུས་ཡོད་དོ། །དགོ་
བ་ལ་སྒྲོ་བའི་སེམས་དང་། དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་རྣམས་
བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

བྱང་ཐུབ་ཕྱོགས་ལྟག །ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྟུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག །བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་པོ་དེ་རྗེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བཟུན་བཟུར་འདུས་སོ། །
ཟེར་ན། འོན། དུན་པ་ཉེར་བཞག་དེ་དུན་པ་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་སུ་འདུས་པར་ཐལ།

དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དུན་པ་ཉེར་བཞག་ཡིན་ན་དུན་པ་དང་གཤམ་རབ་གང་
 རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དུན་པ་ཉེར་བཞག་དང་
 མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་དུན་པ་ཉེར་
 བཞག་ཏུ་འདོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀྱན་བརྟམ་ལས། དུན་པ་ཉེར་བཞག་གང་ཞེན།
 དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་སྟེ། ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དུན་པ་ཉེར་བཞག་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། དེ་
 ཡིན་ན། དུན་པ་དང་གཤམ་རབ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་
 ལམ་ཡན་ལག་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 མི་རྒྱས་ཏེ། (ལ་པ)ནམ་མཁུན་ཡིན་ན། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 ཁ་ཅིག འཕགས་ལམ་གྱི་ཆ་གས་ཡིན་ན། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ་
 ཐེར་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
 མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མཐོང་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་མ་ཐོབ་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་དེ་ཐོག་པ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་
 གཤམ་ནས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་ལྷེ་རྒྱན་ལས། དེའི་འོག་ཏུ་ཇི་ལྟ་
 བར། འོག་ས་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྩེ་འདུས་པ་མ་ཡིན་པར་
 ཐལ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་པོ་རྣམས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྟོབས་ལྡེ་པོ་གང་
 རུང་ཡིན་ན་སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དུན་པ་ཉེར་བཞག་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། སྟོབས་བརྩེ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་

དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། རྣམ་མཁུན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དམིགས་པ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཚོར་སེམས་ཚས་བཞི་པོ་གང་
རུང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཉིས་སུ་བརྟགས་ནས་
ཉམས་སུ་བྱངས་པའི་མཁུན་པ་དེ། དུན་པ་ཉེར་བཞག་གི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། དུན་པ་
ཉེར་བཞག་གི་དམིགས་ལུལ་ཡིན་ན། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཚོར་སེམས་ཚས་
བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། གཞི་གྲུབ་
ན་དུན་པ་ཉེར་བཞག་གི་དམིགས་ལུལ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན།
རྣམ་མཁུན་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དམིགས་པ་ལུས་ཚོར་སེམས་(ལྔ)ཚས་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་དམིགས་
ནས་རྣམ་པ་རང་སྤྱི་གང་རུང་བརྟགས་ནས་བསྒྲམས་པའི་མཁུན་གསུམ་གྱི་ཉམས་
ལེན་དེ། དུན་པ་ཉེར་བཞག་གི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དུན་པ་
ཉེར་བཞག་ཚས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བྱང་ཕྱགས་སོ་བདུན་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ལྷན་
མོངས་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་
བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྦྱོར་བ་བཞི་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། རྣམ་མཁུན་ཡིན་ན་དེ་བཞི་པོ་གང་
རུང་མ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །བདེན་བཞིའི་བྱང་དོར་ལ་སྦྱོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དེ། ཡང་དག་སྦྱོང་བའི་
མཚན་ཉིད་ཟེར་ན་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་བཞིའི་བྱང་དོར་ལ་སྦྱོ་བའི་བརྩོན་
འགྲུས་ཚས་ཅན། དེར་ཐལ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
བདེན་བཞིའི་བྱང་དོར་རྩལ་བཞིན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལམ་ཞུགས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་

ཐལ། དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་རྒྱད་ལྟ་བུ་གི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་
སེམས་བསྐྱེད་རྒྱད་ལ་སྒྲེ་བ་ལ་དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་རྒྱད་ལ་སྒྲེ་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རང་རྒྱད་ལ་སྒྲེ་བ་ལ་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས། དེ་ཡི་རྩ་བ་སྒྲིང་རྩེར་འདོད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། ལམ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཡང་དག་སྒྲིང་བ་ཡིན་ན། བརྩོན་འགྲུས་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ།
དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྟ་བུ་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་སྒྲིང་
བར་འཛིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བརྟུས་ལས། ཐོགས་གང་ཞེ་ན། དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་
ལྟ་བུ་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག །རྩ་འབྲུལ་གི་རྒྱུ་བ་ཡིན་ན། ཉིང་འཛིན་(ཡེ་བ)ཡིན་པས་བྱབ་
ཟེར་ན། རྩ་འབྲུལ་གི་རྒྱུ་བ་ལ་སྒྲིང་བའི་རྩ་འབྲུལ་གི་རྒྱུ་བ་སོགས་བཞི་མེད་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དབང་པོ་ལྟ་བུ་དང་སྟོབས་ལུའི་བྱད་པར་རང་གི་
མི་མཐུན་སྟོགས་འཛོམས་པའི་རྒྱས་པ་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་སྒྲོན་ས་བྱེད་དོ། །ཟེར་ན། འོ་ན།
དད་པའི་དབང་པོ་དང་དད་པའི་སྟོབས་འགལ་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་རྒྱས་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་སྒྲོར་ལམ་བཟོད་པ་ཡན་ཆད་གི་དད་པ་དེ་གཉིས་ཀ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡན་ཆད་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་གི་དད་པའི་དབང་པོའི་
མཚན་གཞི་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཕགས་རྒྱད་ལ་དད་པའི་དབང་པོ་མེད་པར་ཐལ། དད་པའི་དབང་
པོ་ལ་རང་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་མ་དད་པ་སོགས་འཛོམས་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེའི་བྱད་སྟོགས་སོ་བདུན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་ནས་བྱང་རྩལ་ཡན་ལག་གསར་དུ་ཐོབ་
ཅིང་། བསྐྱེད་ལམ་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གསར་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། མི་
འབད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ལེ་ཤེས་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་
ལག་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་གྱི་དུན་པ་དེ་དུན་པ་ཡང་དག་
བྱང་རྩལ་གྱི་ཡན་ལག་གི་ངོ་བོར་བྱེད་དོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། དུན་པ་ཡང་དག་བྱང་རྩལ་གྱི་
ཡན་ལག་ཡིན་ན། དུན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པ་གང་ཞིག །ཆོས་རབ་རྒྱུ་རྒྱུ་
འབྱེད་ཡང་དག་བྱང་རྩལ་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ན། མེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་
མ་མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཆོས་རབ་རྒྱུ་རྒྱུ་འབྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་འགྲིག །འདྲོད་ན། བྱང་རྩལ་ཡན་ལག་ཡིན་ན། མེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །མཉམ་གཞག་རྒྱ་རྟགས་པའི་ལྷ་བ་རྗེས་ཐོབ་རྒྱ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའི་
མཁྱེན་པ་དེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཡང་དག་པའི་
ལྷ་(མ་ཆན)པའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། མཚན་ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཕགས་ལམ་
ཡན་ལག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་
ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདྲོད་ན། འཕགས་ལམ་ཡིན་པར་
ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་དང་སྤྱི་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་ ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་དང་དམན་ལམ་ཐོན་དུ་མ་སོང་པའི་བྱང་མེམས་སྤྱོད་ལམ་པའི་ཤེས་
པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་ལ་མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །མཉམ་གཞག་རྒྱ་རྟགས་པའི་ལྷ་བ་དེ་རྗེས་ཐོབ་རྒྱ་གཞན་ལ་གོ་བར་བྱེད་
པའི་དག་ཀུན་ནས་སྤོང་བྱེད་གྱི་མཁྱེན་པ་དེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་གྱི་ནང་

ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཡང་དག་པའི་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་
 ཀྱི་ཡང་དག་པའི་རྟོགས་པ་ཚོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་
 གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱད་ལ་འཕགས་ལམ་ཡན་
 ལག་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་ཀུན་སྒྲོང་གི་རྩ་ལ་བ་ཡོད་པར་
 ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་རྟོག་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག བཤམ་པ་གསུམ་གྱི་མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་དུ་རྟོགས་པའི་
 ལྟ་བུ་དེ་ཉིད་རྗེས་སྐྱོབ་ཏུ་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ངག་དེ། འཕགས་ལམ་ཡན་
 ལག་གི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཡང་དག་པའི་ངག་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན། དེ་ཚོས་ཅན།
 བྱོད་འཕགས་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་
 མཁྱེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི་བཞི་པ་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ས་བཞི་པ་དེ་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་
 བཤད་པ་ལ། (ལ་ལ)དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་རིམ་ལྔ་སྟུང་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་
 བར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། ངག་དོན་ནི། ས་བཞི་པ་བ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ལ་འོད་འཕྲོ་
 བ་ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཉམ་བཞག་དུ་བྱང་རྒྱུ་ཕྱོགས་མཐུན་ཤེས་
 པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལྟག་པའི་མཐུས། རྗེས་སྐྱོབ་ཏུ་འོད་དམར་སེར་གྱི་སྒྲུབ་པ་
 དེ་ལས་ལྟག་པར་འབྱུང་བའི་ས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཚོས་
 མོ་བདུན་པོ་དེ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ལ་བྱང་རྒྱུ་གྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཚོས་ཞེས་བརྗོད་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མད་མི་སྒྲེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་བྱང་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེ་སྐོབ་པ་དང་
 རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དམིགས་པ་
 ལུས་ཚོར་སེམས་ཚོར་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་བརྟགས་
 ནས་སྒྲོམ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་མཁྱེན་པ། དུན་པ་ཉེར་བཞག་གི་མཚན་ཉིད།

ཡང་དག་སྤྱོད་བ་ནི་གཙ་ཆེར་བརྩོན་འགྲུས་ལ་བྱེད་ཅིང་། དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་
 པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པའི་སྒྲོ་བར་འཛོལ་གོ། ཐེག་
 པ་གསུམ་ཀའི་སྒྱུར་ལམ་དྲོད་ནས་དབང་པོ་ལྟ་བུ་ཐོབ་ཅིང་། བཟོད་པ་ནས་སྒྲོབས་ལྟ་
 ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་ཡང་ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་སྒྱུར་ལམ་ཅེ་མོ་མན་
 ཆད་ཀྱི་དད་སྟགས་ལྟ་ནི། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཛོམས་པའི་རྒྱས་པ་བྱུང་བར་
 ཅན་མ་ཐོབ་པའི་དབང་པོར་འཛོལ་ཅིང་། བཟོད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་དད་སྟགས་ལྟ་ནི་རང་
 གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཛོམས་པའི་རྒྱས་པ་བྱུང་བར་ཅན་ཐོབ་པས་སྒྲོབས་སུ་འདོད་པ་
 ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་ཀྱི་བྱུང་བ་དེ་བྱན་པ་ཡང་དག་ཡིན་
 ལ། དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱན་པ་ཡང་
 དག་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན། ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡན་ཆད་
 ཀྱིས་མཉམ་(པ་ལྟར)གཞག་རྒྱ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དེ་རྗེས་ཐོབ་རྒྱ་མོ་མོར་དཔྱོད་བར་བྱེད་
 པའི་མཁྱེན་པ་དེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཡང་དག་
 པའི་ལྟ་བ་དང་། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ངག་གི་ལས་རྣམ་པར་དག་པའི་མཁྱེན་པ་ནི་དེའི་ནང་
 ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཡང་དག་པའི་ངག་དང་། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ལས་རྣམ་པར་དག་
 པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ལུས་ངག་གཉིས་ཀའི་ལས་རྣམ་པར་དག་པ་
 ནི། ཡང་དག་པའི་འཆོ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དུན་པ་ཉེར་བཞག་གི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 དུན་པ་ཉེར་བཞག་ཡིན་ན། དུན་པ་དང་ཤེས་རབ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་པོ་དེ་རྗེས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་བཟུན་བཟུར་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཉེ། མཛོད་
 ལས། མིང་གི་སྒྲོན་ས་རྗེས་སུ་བཟུ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་དགོས་པར་ཐལ། མཛོད་ལས། དུན་པ་ཉེར་བཞག་བཤད་པའི་

སྐབས་སུ་དྲན་པ་ཉིད་བཞག་ཤེས་རབ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟེ། །ཀུན་བརྟུས་
ལས། དྲན་པ་ཉིད་བཞག་ །གང་ཞེ་ན། དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར། རྩ་བུ་ལ་མ་བྱུང།

གཞན་ཡང་། ཡང་དག་སྤྱོད་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཡང་དག་སྤྱོད་བར་འཛིན་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཡང་དག་སྤྱོད་བ་ཡིན་ན། བརྩོན་
འགྲུས་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། མཛོད་ལས། བརྩོན་འགྲུས་ཡང་དག་འཛིན་ཅེས་བྱ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཐེར་ན། མ་བྱུང།

གཞན་ཡང་། རྩ་བུ་ལ་གྱི་རྒྱུ་པ་ཡིན་ན། ཉིད་རེ་འཛིན་ཡིན་པས་བྱུང་པར་
ཐལ། མཛོད་ལས། རྩ་བུ་ལ་རྒྱུ་པ་ཉིད་འཛིན་རྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང།

གཞན་ཡང་། ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་སྒྲོུར་ལམ་ཅེ་མོ་མན་ཆད་གྱི་དད་སྟོགས་ལྟ་པོ་
དེས་རང་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་འཛམས་པའི་རྩམ་པ་(མ་པ)ཐོབ་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་
ཀའི་སྒྲོུར་ལམ་དྲོད་ནས་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེས་རང་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་
བདེན་འཛིན་འཛམས་པར་རྩམ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ནས་ཞི་ལྷག་ཐུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིད་
འཛིན་ཐོབ་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་རྩལ་གྱི་ཡན་ལག་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་
སེམས་བྱུང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་རྩལ་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འཛིན་མི་རིགས་
པར་ཐལ། དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་རྩལ་གྱི་ཡན་ལག་དང་ཆོས་རབ་རྩུ་རྩམ་འབྲེད་བྱང་རྩལ་
གྱི་ཡན་ལག་འགལ་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དྲན་པ་དང་ཆོས་རབ་རྩུ་རྩམ་འབྲེད་གྱི་སྒྲོ་
གཉིས་འགལ་བའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་
ལག་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་དེ་གསུམ་ཀའི་སྒྲོུར་ལམ་ནས་

ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དྲེ། མཛོད་ལས། མཐོང་དང་སྒྲུབ་ལ་རབ་རྒྱུ་ཆེ། །ཞེས་གསུང་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་པོ། །

རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་དགག་བཞག་སྒྲུང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཁྱབ་པའི་རྒྱས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་
ན། འཛིན་ལྟ་ཀྱན་བརྟགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། ས་བཞི་པ་
ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྟོག་ལྟ་གྱི་སྒྲུང་བྱར་བྱུར་པའི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་
ཁྱབ་པའི་རྒྱས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དྲེ། དེའི་རྟོག་ལྟ་གྱི་སྒྲུང་བྱར་
བྱུར་པའི་འཛིན་ལྟ་རགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བཞི་པ་བ་དེས་དེའི་རྟོག་ལྟ་
གྱི་སྒྲུང་བྱར་བྱུར་པའི་འཛིན་ལྟ་ཕྱ་རགས་ཟད་པར་སྒྲངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དྲེ། རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་ཟད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དུང་རྒྱུ་ཕྱོགས་ལྟག་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ས་བཞི་པ་བ་དེ་རྟོགས་
པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་བརྟན་པ་ལ། འོ་ན། ཡོན་ཏན་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་དམ་སྒྲུམ་ན།
(ལེན)དེར་མ་ཟད་སྒྲངས་པའི་ཡོན་ཏན་བྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ་
གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། ས་བཞི་པ་བ་ཆོས་ཅན། སྒྲངས་པའི་ཡོན་ཏན་བྱད་པར་
ཅན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་དྲེ། ས་བཞི་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྟོག་ལྟ་གྱི་
སྒྲུང་བྱར་བྱུར་པའི་འཛིན་ལྟ་ཕྱ་རགས་ཟད་པར་སྒྲངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་
ཕྱིར། ཕྱ་རགས་ཀྱི་བྱད་པར་ཡང་དེའི་རྟོག་ལྟ་གྱི་སྒྲུང་བྱར་བྱུར་པའི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་
ཁྱབ་པའི་རྒྱས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་རགས་པ་དང་། དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་
ནས་རྒྱུ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཕྱ་མོ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ས་བཞི་པའི་རྟོག་ལྟ་གྱི་སྒྲུངས་བྱར་བྱུར་པའི་འཛིན་ལྟ་ཕྱ་
རགས་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་པའི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཁྱབ་པའི་རྒྱས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་

རྟོག་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། འཇིག་ལྷ་ཀྱན་བརྟགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་རྣམ་པ་མི་མཐུན་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། དེ་
 ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་འཛིན་
 པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་
 ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བཞི་པ་བ་ཚས་ཅན། ཁྱེད་ས་བཞི་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་ཆད་
 མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྒྲུལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་འཇིག་ལྷ་ཕྱ་རགས་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བའི་
 གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྤངས་
 པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་
 མི་རྒྱས་ཏེ། ཁྱེད་དང་དེའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་
 གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བཞི་(ལ་བ)པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ས་ལྷ་པ་སྤངས་དགའ་བ་བཤད་པ།

བདུད་བཞི་དང་བདེན་བཞིའི་ངོས་འཛིན་ཅོད་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

བདག་ཉིད་ཆེད། ཞེས་སྐགས་གྱི་སྐབས་སུ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
 ལ་ཅིག །བདུད་གཞན་གསུམ་ལས་འདའ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་དགའ་རབ་དབང་
 ལྷག་གི་རྒྱས་པ་དེ། ལྷའི་སྤྱི་བདུད་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡིན། ཟེར་ན། དེ་ཚས་ཅན། ཁྱེད་
 གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་ལྷའི་སྤྱི་བདུད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ལྷེ། ཉན་ས་ལས།
 ལྷའི་སྤྱི་བདུད་གང་ཞེ་ན། ལྷའི་སྤྱད་བང་ལྷག་ཐོབ་པ་ཉེ་བར་འདས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ལྷའི་སྤྱད་གཤམ་རབ་དབང་ལྷག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་
སྤྱོད་གི་དེ་འདྲའི་རྣམས་པ་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷའི་སྤྱོད་འདྲའི་སྤྱད་གཤམ་རབ་དབང་ལྷག་དེ་ལྷའི་བདུད་ཀྱི་གཙོ་མོ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྷའི་སྤྱོད་འདྲའི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མགྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དམ་
བཅའ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདྲོད་ན། རྟག་ཕྱོགས་ལ་དགའ་པའི་ལྷ་རྒྱུན་མས་ལྷའི་
སྤྱོད་འདྲའི་ལོ་མོར་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདུད་ཕྱོགས་གཞན་གསུམ་ལས་འདའ་བ་ལ་བར་དུ་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་དགའ་
རབ་དབང་ལྷག་གི་རྣམས་པ་དེ་ལྷའི་སྤྱོད་འདྲའི་ཕྱོགས་མོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ལྷའི་སྤྱོད་འདྲའི་ཕྱོགས་མོ་བཙམས་པ་དང་སངས་རྒྱུས་པ་དུས་
མཉམ་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རྣམས་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་
ནས་དེ་བཙམས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནས་སྐབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཐེ་ཆོམ་མ་ལུས་པ་
སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནས་སྐབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཁྱེད་གཙམ་ཉེར་ཡོན་ཀྱི་སྤང་པོ་དེ་སྤང་པོའི་བདུད་རྟགས་པ་དང་། མ་
རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ལ་རྟོན་ནས་སྤང་བའི་ཡིད་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཀྱི་ལུས་དེ་སྤང་པོའི་བདུད་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན། (༥༠ན)མ་རིག་བག་ཆགས་
ཀྱི་ས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་དད་པ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ཡིན་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཉོན་སྦྱིབ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།
ཁྱེད་སྟེ། འཆི་བདག་གི་བདུད་ཡིན་ན། འཆི་བ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
འདྲོད་མི་རྣམས་ཏེ། ཤེས་སྦྱིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་ལེ་མས་ས་བརྩུབ་པའི་
རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་དབང་མེད་པར་སྒྲོག་དབང་འགག་པའི་ཆ་དེ། འཆི་བདག་གི་བདུད་
 གྱིང་པོ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། འཆི་བདག་གི་བདུད་བཅོམས་
 པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་པོ་བ་ཆོས་
 ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྒྲེ་འཆི་
 སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཟུད་སྒྲུར། འཕགས་པས་རྒྱ་དང་ན་བ་དང་། །འཆི་བའི་སྐྱུ་བསྐྱེལ་རྩད་ནས་སྤངས། །
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འཆི་མེད་གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པའི་གང་
 ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཡིན་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་འཆི་བདག་གི་བདུད་བཅོམས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། འཆི་བ་མཚན་ཉིད་པ་བྱེད་པའི་སངས་པོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲུའི་ས་བརྩ་
 པ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། མ་ཡིག་བག་ཆགས་ཀྱི་སངས་། ཟག་མེད་གྱི་ལས་ལ་རྟེན་ནས་
 བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་འཆི་འཕོ་བྱེད་པའི་ས་བརྩ་པ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲེ་འཆི་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་འཆི་བ་ཡིན་ན། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་
 འཆི་བ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འཆི་བ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྒྲེ་བ་ཡིན་ན།
 ལས་(༥༠བ)ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྒྲེ་བ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 མི་རུས།

ཁ་ཅིག །ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་བཅོམས་པའི་ས་འཚོམས། ས་བརྩུད་པའི་རྣམ་
 གྲོལ་ལམ་ནས་འཛིག་བ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། ས་བརྩུད་བ་ནས་དེ་བཅོམས་པར་འཛིག་
 མི་རུས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་བརྩུད་པ་ལ་བྱི་མ་དེ་དག་རྩ་
 བཅས་ཉེ་བར་ནི་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི། ས་བརྩུད་པའི་ཡོན་ཏན་འཆད་

བྱེད་གྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ལུང་པོའི་བདུད་བཅོམས་པའི་ས་འཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན།
 ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ནས་འཛིག་ཅིང་། ཐེག་དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དག་བཅོམ་
 ཐོབ་ནས་འཛིག་གོ་བཅེར་ན། དང་པོ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ས་དང་པོ་ནས་ལུང་པོའི་བདུད་
 བཅོམས་པའི་བྱིར་རྟེ། དེ་ནས་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ལུང་པོ་སྤངས་པའི་བྱིར།
 བྱི་མ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ལུང་པོ་དང་བཅས་པའི་དག་བཅོམ་
 ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། ཉན་ཐོས་སྒྲིམ་ལམ་པ་དང་ལུས་རྟེན་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་དག་བཅོམ་
 པ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། མ་རིག་བག་ཆགས་གྱི་ས་དང་། ཟག་མེད་གྱི་ལས་ལ་རྟེན་ནས་
 འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩུག་གིས་མཚན་ཉིད་པ་ཁས་ལེན་
 རིགས་པར་ཐལ། མ་རིག་བག་ཆགས་གྱི་ས་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་དང་། དེ་དང་
 ཟག་མེད་གྱི་ལས་ལ་རྟེན་ནས་སྤངས་པའི་ཡིད་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་དེ་ལུང་པོའི་བདུད་
 ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདྲོད་ན། མ་རིག་བག་ཆགས་གྱིས་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་
 བརྩུག་གིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་
 ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་རྟེ། ཤེས་
 སྒྲིབ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་ཞེས་སོགས་གྱི་སྒྲུབས་སུ། ས་བཞི་པ་བ་(༥)ན།
 དེས་བརྩོན་འགྲུས་གྱི་ཐར་བྱིན་ལྷག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བསྟན་པ་ལ། དེ་ལྟར་
 ཉམས་སུ་སྤངས་པ་ལ་རྟེན་ནས་ལམ་གོང་མའི་བྱེད་པར་རི་ལྟ་ཐོབ་སྟམ་ན། ས་ལྟ་
 པ་སྤངས་དཀའ་བ་དེ་ཐོབ་པོ་ཞེས་བྱས་པ་ལ། དེ་ལ་སྤངས་དཀའ་བ་ཞེས་བཤད་པའི་
 རྒྱ་མཚན་རི་ལྟ་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་རྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། ས་ལྟ་

པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤྱད་སྤྲོད་དཀའ་བ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་གནས་པའི་
བྱང་མེམས་དེ་ལ་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་ལྷའི་བྱའི་བདུད་
ཐམས་ཅད་གྱི་པམ་པར་མི་རུས་ན། དེའི་བཀའ་ཉན་བྱན་ལ་སོགས་པ་ལྟ་སྒྲིལ་གྱང་ཅི་
དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར། ལྷའི་བྱ་དགའ་རབ་དབང་ལྷག་
ལྷའི་བྱའི་བདུད་གྱི་གཙོ་བོ་དང་། དེའི་བཀའ་ཉན་བྱན་ལ་སོགས་པ་ནི། དེའི་ལའོར་
ཡིན། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་བྱིར་མི་ལྷག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པ་ནས་དང་ཐེག་
དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ནས་བཙོམ་པ་ཡིན་ནོ། ཁྱོག་དབང་
འགག་པའི་ཆ་དེ་འཆི་བདག་གི་བདུད་གྱི་རོ་བོ་དང་། དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་ལས། རང་
དབང་མེད་པར་སྒྲིག་དབང་འགག་པའི་ཆ་དེ་རགས་པ་དང་། མ་རིག་བཤུ་ཆགས་གྱི་
ས་དང་། ཟག་མེད་གྱི་ལས་ལ་རྟེན་ནས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་སྒྲིག་དབང་འགག་
པའི་ཆ་དེ་ཕྱ་མོ་ཡིན། དང་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ས་དང་པོ་དང་། ཐེག་དམན་
གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལྷུང་པོ་ལྷག་མེད་ནས་བཙོམ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་བཙོམ་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་དུས་མཉམ་མོ། ཟག་བཙས་ཉེར་ལེན་གྱི་
ལྷུང་པོ་དེ་ལྷུང་པོའི་བདུད་གྱི་རོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་དང་འཆི་བདག་གི་བདུད་རགས་པ་སྤངས་
རྒྱལ་འདྲའོ། ཉོན་སྒྲིབ་ས་བོན་དང་བཙས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་གྱི་རོ་བོ་དང་། དེ་
ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ས་བརྒྱད་པ་དང་། ཐེག་(༡)བ་དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
ན་དག་བཙོམ་ཐོབ་པ་ནས་བཙོམ་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག །འཆི་མེད་གྱི་གོ་འཕང་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་མེད་པར་
ཐལ། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བར་དུ་གཙོད་བྱེད་གྱི་བདུད་བཞི་པོ་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་
སུ་མེད་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། མ་བྱབ། མ་གྱུབ་ན། ལྷའི་བྱའི་བདུད་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་
སུ་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྱུབ་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དངོས།

གཞན་ཡང་། མ་ཤིག་བག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲིབ་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ལ་རྟེན་ནས་
སྤངས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་དེ་སྤང་བའི་བདུད་ཡིན་པར་ཐུག་། མ་ཤིག་བག་
ཆགས་ཀྱི་སྒྲིབ་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ལ་རྟེན་ནས་སྤྲོག་དབང་ལགས་པའི་ཆ་དེ་འཆི་
བདག་གི་བདུད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་པས། བྱུང་སྟེ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གི་སྤྲོག་
དབང་ལགས་པའི་ཆ་དེ་འཆི་བདག་གི་བདུད་རྟགས་པ་ཡིན་ན། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་
སྤངས་པའི་སྤང་བའི་སྤང་བའི་བདུད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་ན།
དཔོན།

གཞན་ཡང་ དེ་ཕུང་པོའི་བདུད་མིན་པར་ཐལ། ལོངས་སྤྱོད་བྱ་བ་དང་དེ་སྤངས་པ་
དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱིས་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ཡིན་པར་ཐལ།
 མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱིས་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་སྒྲིག་དབང་འགག་པའི་ཆ་དེ་
 འཆི་བདག་གི་བདུད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་སྟེ། མ་རིག་པའི་དབང་གིས་སྒྲིག་དབང་
 འགག་པའི་ཆ་དེ་འཆི་བདག་གི་བདུད་ཡིན་ན། མ་རིག་པ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ཡིན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར།

བསམ་གཏན་ལྷན་ཅིང་། ཞེས་སྐོམ་གྱི་སྒྲ་བས་སྒྱུ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་། མི་རྟག་ལྷན་བསྐྱེད་བདག་མེད་བཞིའི་ཚྷགས་པའི་ཚྷགས་དོན།
ལྷན་བསྐྱེད་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ལུང་པོ་ཚྷས་ཅན།
མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚྷས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
(༡༩ན)ཚྷས་དང་ཚྷས་ཅན་གྱི་ཚྷགས་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རྟག་ཏེ། ཚྷས་ཅན་ཡན་གར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྤྱི་དེ་སྤྱི་དང་མི་རྟག་པའི་
ཚྷགས་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ལུང་པོ་དེ་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་

ཕུང་པོ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚྲིག་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མི་རྟག་སྟུག་བསྟུལ་སྟོང་
བདག་མེད་པའི་ཚྲིག་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་སྟུག་ཁས། འདོད་ན། སྒྲོ་དེ་
སྒྲོ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲོ་པོ་ཐ་མལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཚུལ་ཅན། རྒྱུ་ཀྱན་
འབྱུང་རབ་སྒྲེ་རྒྱུན་པའི་ཚྲིག་སྒྲོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་འགྲིག། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཉོན་མོངས་པའི་ཀྱན་འབྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཚུལ་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚུལ་དང་ཚུལ་ཅན་ཚྲིག་སྒྲོ་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚུལ་ཅན་ཡན་གར་བར་གྱུར་པའི་གཞི་གྲུབ་ཡིན་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞིག ཁག་བཅས་རྒྱ་བསྟུལ་གྱི་
ཆར་གྱུར་པ། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། མཚན་ཉིད་དེ་ཚུལ་ཅན།
ཚུལ་དེ་ཁྱོད་ཡིན་ན། ཚུལ་དེ་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱན་
འབྱུང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲོ་པོ་ཐ་མལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
ཉོན་མོངས་ཚུལ་ཅན། ཉོན་ཐོས་དག་བཅས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་
པོ་དེ། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བདེན་པ་གང་
ཞིག ཁག་བཅས་རྒྱ་བསྟུལ་གྱི་ཆར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚུལ་
ཅན། དེར་ཐལ། སྟུག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐག་(༡༩བ)བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚུལ་ཅན། དེར་ཐལ། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། སྟུག་བདེན་ཡིན་ན། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉོན་ཐོས་དག་བཅས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་

ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་ཡང་སྤྱིད་ཕྱི་མའི་རྣམ་སྤྲིན་དང་། བདག་པོ་གང་རུང་གི་རྒྱ་ཡིན་
བར་ཐལ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་སྟེ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་ཟག་
བཅས་རྒྱ་བསྐྱས་ཞེས་བཤད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་
ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ལས་ཉན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྟེ་བ་ཡིན་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཟུག་བདེན་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་འགལ་ཟེར་ན། མི་འགལ་བར་ཐལ།
དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མོ་སྟེ་ཐ་མལ་པའི་རྒྱུད་གྱི་ཉན་མོངས་དེ་དེ་འདྲའི་
གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་
གང་ཞིག ཟུག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སྒྲུབ་ཟེན། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ཟག་
བཅས་ཉར་ཡིན་གྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཉན་མོངས་ཡིན་ན་ཉན་མོངས་གྱི་ཀུན་འབྱུང་ཡིན་པས་ཟུབ་བར་ཐལ་
ལོ་ཟེར་ན། ས་དང་པོ་བའི་རྒྱུད་གྱི་བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། བདེན་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
རང་འབྲས་ཡང་སྤྱིད་ཕྱི་མའི་རྣམ་སྤྲིན་དང་། བདག་པོ་གང་རུང་གི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཟག་བཅས་གྱི་ལས་ཡིན་ན། ལས་གྱི་ཀུན་འབྱུང་ཡིན་པས་
ཟུབ་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་གྱི་ཟག་བཅས་གྱི་ལས་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟག་བཅས་གྱི་ལས་རྒྱུད་
(༡༩ན)ལ་ལྡན་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་རྒྱུད་
ལ་ལྡན་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་ཁྱད་། སྤྱིད་
ཡིན་གྱི་གསལ་འདེབས་བྱེད་མེད་པས་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་ལས་ཉན་གྱིས་འཁོར་བར་

སྒྲིབ་མི་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། མྱིད་པའི་མྱིད་ལས་རྣམ་
བརྒྱལ་བས། །ལས་གཞན་འཕེན་རྒྱས་མ་ཡིན་དེ། །ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ཟད་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འཁོར་པའི་སྐྱག་བསྐྱལ་ཡིན་ན། སྐྱག་བསྐྱལ་ཡིན་པས་བྱུང་བོ་ཟེར་ན།
ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚེར་བ་བདེ་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
འགྱུར་པའི་སྐྱག་བསྐྱལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚེར་བ་
སྐྱག་བསྐྱལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མོ་སྒྲིབ་ཀྱི་གཟུགས་སུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱུང་བ་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱག་བསྐྱལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་
པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱ་ཟག་བཅས་ཀྱི་དགོ་བ་བྱས་པ་ལས་འབྲས་སུ་ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་
བ་འབྱུང་བ་མེད་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡིན་ན། སྐྱག་བསྐྱལ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་དགོ་བ་བྱས་པ་ལ་རྟེན་ནས་འབྲས་སུ་བདེ་བ་འབྱུང་བ་མེད་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཆོད་པའི་རྣམ་
མཆོད་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འགོག་བདེན་གྱི་བྲལ་རྒྱར་འགྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་བདེན་པ་དེ། ལམ་
བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རྣམ་མཆོད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་
དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྣམ་མཆོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འགོག་
བདེན་(༡༡བ)སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་བྲལ་རྒྱར་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་བདེན་པ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲིབ་པའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་
དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་དམན་གྱི་འགོག་བདེན་གྱི་བྲལ་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་
བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །ཐེག་ཆེན་གྱི་འགོག་བདེན་གྱི་བྲལ་རྒྱུར་
གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་
གྱི་མཁུན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་འགོག་བདེན་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་
བར་བྱེད་པའི་བྲལ་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། དེས་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་
ན། སྒྲིབ་པའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། འགོག་བདེན་གྱི་བྱི་ལྟགས་སྒྱུ་བྱུང་བའི་ལམ་བདེན་ཆོས་ཅན། མཚན་
ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། བྱང་འདས་གྱི་བྱི་ལྟགས་སྒྱུ་བྱུང་བའི་ལམ་བདེན་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་དག་
བཅོམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྒྲིན་དུ་སང་བའི་བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་
ན། འགོག་བདེན་གྱི་སྒྲིབ་ལྟགས་སྒྱུ་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ།
འགོག་བདེན་གྱི་བྱི་ལྟགས་སྒྱུ་བྱུང་བའི་བྱིར། དེས་འགོག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཁ་ཅིག །རང་ཐོབ་བྱེད་གྱི་ལམ་བདེན་གྱི་བྲལ་འབྲས་སྒྱུ་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་བདེན་
པ། འགོག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཐོབ་བྱུར་གྱུར་པའི་འགོག་བདེན་གྱི་བྲལ་
རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་བདེན་པ་དེ། (༥༤ན)ལམ་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བྱི་མ་
ལ་རྣམ་མཁུན་གྱིས་བཤགསོ། །

ཁ་ཅིག །འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་ཡིན་པར་ཐལ།
 དགག་གཞི་ཚུལ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་གྱི་སྒྲིང་དུ། དགག་བྱ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་ཕྱ་མོ་ཅི་
 རིགས་བཀག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགག་
 གཞི་ཚུལ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་གྱི་སྒྲིང་དུ་དགག་བྱ་གཉིས་སྒྲུང་ཕྱ་མོ་བཀག་ཅམ་དེ་དོན་
 དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་གཅིག་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་བདེན་པ་གཉིས་སྒྲུ་མ་འདུས་པར་
 ཐལ། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྐྱུ་བསྐྱེལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་མངོན་སུམ་དུ་
 རྟོགས་པ་འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་པས་བཞི་པོ་དེ་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བཤད་པ་
 ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲི་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། སྐྱུ་བདེན་གྱི་སྒྲིང་གི་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པའི་སྒྲི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྒྱད་ལྔ་གྱི་སྒྲི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྐྱུ་བདེན་གྱི་སྒྲིང་གི་མི་རྟག་པ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སྒྲི་ཡོད་དོ། །ཟེར་
 ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། སྐྱུ་བདེན་རང་གྲུབ་དུས་གྱི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་མྱོད་པ་ལ་
 ཕྱ་བའི་སྐྱུ་བདེན་གྱི་སྒྲིང་གི་མི་རྟག་པ་ཐལ་འབྱུར་བ་དང་རང་རྒྱད་པ་སོགས་གང་གི་
 ལུགས་ལ་བཞག་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཐམས་ཅད་གྱི་ལུགས་ལ་དེ་ལས་ཕྱ་བའི་མི་རྟག་པ་
 གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་རང་གྲུབ་དུས་གྱི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་མྱོད་པ་
 ལས་ཕྱ་བའི་མི་རྟག་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྐྱུ་བདེན་གྱི་སྒྲིང་གི་བདག་མེད་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་(༥༥བ)གཉིས་མེད་
 དོ། །ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་ཕྱ་རགས་

གཉིས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ། བདེན་འཛིན་ལ་བྱ་མོའི་ཉོན་མོངས་སྐབས་པའི་ཉོན་
མོངས་གཅིག་དང་། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཁྱབ་པའི་རྣམ་ཡིད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་
རགས་པའི་ཉོན་མོངས་སྐབས་པའི་ཉོན་མོངས་གཉིས་ཡིད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྤྱད་པ་དེ་ནི་མཉམ་གཤིས་མཉམ་པ་དེ་ལ་སྤྱད་པ་མཉམ་གཤིས་སྤྱད་དོ་ཟེར་
ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། སྤྱད་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་མཉམ་པ་དེ་ཐལ་ལྟར་བས་བྱུང་མོངས་
མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་བདག་མཉམ་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་སྒྲིབ་གི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་ལ་སྤྱ་རགས་གཉིས་སུ་
མེད་དོ་ཟེར་ན། ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཐལ་འབྱུང་བས་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་ཁས་
ལེན་པའི་སྤྱ་མོ་གཅིག་དང་། རང་རྒྱུད་པ་མཉན་ཆད་བྱིས་ཁས་ལེན་པའི་རགས་པ་གཉིས་
སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མེད་པ་དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར་དེ། རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་
རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་དོག་པས་དྲངས་ནས་སྒྲུས་པའི་མེད་པ་གཅིག་དང་། དེ་ལ་
སྤྱ་པ་མེད་པར་བདེན་འཛིན་སྤྱ་མོས་དྲངས་ནས་སྒྲུས་པའི་མེད་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་
བྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ལ་སྤྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་གཙོ་བོ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
ཀུན་འབྱུང་དེ་ལ་སྤྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཉོན་མོངས་དེ་ལ་སྤྱ་
རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །འགོག་བདེན་གྱི་སྒྲིབ་གི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་ལ་བྱ་རགས་གཉིས་སུ་མེད་དོ། །
 ཟེར་ན། དེར་ཐལ། དེའི་དགག་ཕྱ་སྒྲིབ་པ་དེ་ལ་བྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 ཉོན་སྒྲིབ་དེ་ལ་ཡང་བྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད། ཤེས་སྒྲིབ་ལ་ཡང་བྱ་རགས་གཉིས་སུ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་ཁས་
 ཡིན་པའི་བྱ་མོ་གཅིག་དང་། རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐུན་མོངས་སུ་ཁས་ཡིན་པའི་རགས་པ་
 གཉིས་(༥༥)སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བས་བདེན་འཛིན་བྱ་མོ་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་

ཅིང་། རང་རྒྱུད་པས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཅ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་
ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱ་མོ་གཅིག་དང་རང་རྒྱུད་
པ་མན་ཆད་ཀྱིས་ཐུན་མོངས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་རགས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པས་བདེན་འཛིན་ཕྱ་མོ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་ཅིང་། ཐལ་འགྱུར་བས་
དེ་ལྟར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འགོག་བདེན་ལ་སྤྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་
ཐལ། ཐལ་འགྱུར་བས་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་ཅིང་། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་ཀྱང་
རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ལ་སྤྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཐར་པ་དེ་ལ་སྤྱ་རགས་
གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་རགས་པའི་མི་རྟག་
སྒྲིགས་རྟགས་ཐེན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་རྟེན་ནས་འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་བར་འདོད་
ཅིང་། ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལམ་བདེན་གྱི་སྒྲིབ་གི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་ལ་སྤྱ་རགས་གཉིས་སུ་མེད་དོ་
ཐེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ལམ་བདེན་གྱི་གཙོ་བོར་སྒྲིབ་ཉིད་རྟགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་སྤྱ་
རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲིབ་ཉིད་ལ་སྤྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བདག་ཉིད་ཆེ་དེ། ཞེས་སྒྲིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ས་ལུ་པ་དེ་ལ་སྐྱེས་
དཀའ་བ་ཅེས་བཤད་པ་ལ། ས་ལུ་པ་འདིར་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་བུ་སྟོབ་སྟུམ་ན།
ལྟག་མ་དུག་གི་ནང་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་ལར་ཕྱིན་ལྟག་པར་སྟོབ་ཅིང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལྟག་པར་
སྟོབ་པོ། ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ས་ལུ་པ་བ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་གྱི་(༥༥)བསམ་གཏན་གྱི་ལར་ཕྱིན་ལྟག་པར་སྟོབ་པ་ཡིན་དེ། ས་བཞི་པར་

བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཡར་ལྗན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། ཉེས་པ་མཐའ་དག་སྦངས་
 པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
 བསྐྱབ་པ་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་ཡར་ལྗན་ལྷག་པའི་མཐུས་བདེན་
 བཞིའི་ངོ་བོ་དང་ཤར་གསལ་ཤེས་བཞི་བཙོས་རྟོག་པ་ལ་སྐབས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བདེན་པ་ཡང་ཡིན། ཟག་བཅས་འབྲས་བུས་ཀྱི་
 ཆར་གྱུར་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། ལྷག་བདེན་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་
 ལྷག་བསྐྱེལ་གྱི་ལྷག་བསྐྱེལ། འགྱུར་བའི་བསྐྱེལ། རྒྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལྷག་བསྐྱེལ་དང་
 གསུམ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་བ་ལྷག་བསྐྱེལ་ནི་དང་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། རྟོད་ལ་
 དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ལྷག་བསྐྱེལ་དུ་སྒྲུབ་ཁེང་བདེ་བའི་གོ་སྐབས་
 མེད་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ནི་གཉིས་པ་ཡིན་ལ།
 དེ་ཆོས་ཅན། རྟོད་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། བདེ་བ་ལྟར་སྒྲུབ་ཡང་རིགས་
 འདུ་བྱི་མ་ལྷག་བསྐྱེལ་ལས་མི་འདས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཟག་བཅས་ཉེར་
 ཡེན་གྱི་སྤང་པོ་དེ་གསུམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། རྟོད་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་
 ཡོད་དེ། ལས་ཉོན་གྱིས་འདུས་བྱས་ཤིང་སྟོང་ཅེ་ནས་མནར་མེད་གྱི་བར་དུ་རྒྱབ་པས་དེ་
 ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བདེན་པ་ཡང་ཡིན། ཟག་བཅས་རྒྱ་
 བུས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད།
 དེ་ལ་དབྱེ་ན་ལས་ཀྱི་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་གཉིས།
 མོ་སྟེ་ཐ་མལ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་རྒྱམས་དང་པོ་དང་། དེའི་ཉོན་མོངས་
 རྒྱམས་གཉིས་(༥)པ་ཡིན་ནོ། །དགག་གཞི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་སྟོ་
 སུར་གྱི་དྲི་མ་ཅི་རིགས་པ་གཉེན་པོས་བཙོམ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། འགོག་བདེན་གྱི་
 མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་འགོག་བདེན་དང་ཐེག་དམན་གྱི་འགོག་བདེན་གཉིས།

དེ་ཡིན་ན། རོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་བོ། །ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པར་བྱེད་
པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཚན་པ། ལམ་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་ཐེག་དམན་དང་།
ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་བདེན་གཉིས་རྣམ་པ་བརྩུག་གི་ནང་ནས་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ལ་ཕྱ་
རགས་གཉིས་སུ་མེད་ལ། གཞན་རྣམས་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་སྤྱོད་མོངས་པ་ཡིན་པར་
ཁས་ལེན་པའི་ཕྱ་མོ་རེ་དང་། འོག་མ་རྣམས་དང་སྤྱོད་མོངས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་རགས་
པ་རེ་དང་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལྷག་བདེན་དང་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་འགལ་བར་ཐལ།
ཁྱོད་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པ་གང་ཞིག །ཐག་བཅས་རྒྱ་བསྐྱུས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པ་དང་།
ཐག་བཅས་འབྲས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ཡང་
སྤྱིད་ཕྱི་མའི་རྣམ་སྤྱོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། དེའི་རྒྱ་འགལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་རང་ལ་
འགལ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་གི་མཚན་གཞི་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་
ཀུན་འབྱུང་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་འཕགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་
གིས་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་ངས་པའི་འཕགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་
ཐལ། རྒྱན་ཞུགས་སྤྱིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་ཡིན་ན། མ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཡིན་
མི་དགོས་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཐག་བཅས་ཀྱི་ལས་གང་རུང་ཡིན་ན། ཀུན་
འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་(༥༦)ལ་རྟེན་ནས་སྤངས་
པའི་ཕུང་པོ་ཡིན་ན། ལྷག་བདེན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཁོར་བ་སྐྱག་བསྐྱལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་སྒོ་དེ་ལོག་ཤེས་ཡིན་
པར་ཐལ། འཁོར་བའི་སྐྱག་བསྐྱལ་ཡིན་ན། ལྷག་བསྐྱལ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བྱུར་ཤེས་པའི་སྒོ་དེ་ཡང་བྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པར་

ཐལ། འདྲི་པའི་ཕྱིར། འདྲི་མི་རུས།

གཞན་ཡང་། མདོ་ལས། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་སྤྲུག་བསྐྱེད་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ།

གཞན་ཡང་། འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཡིན་ན་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
འཁོར་བའི་བདེ་བ་ཡིན་ན། བདེ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བདེ་བ་ཡིན་ན་
ཟག་མེད་གྱི་བདེ་བ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་སྤྲོང་གི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་ལ་བྱ་རགས་གཉིས་
སྤྱི་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་གྱི་ལས་དང་སྤྲོད་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་
པའི་སྤྲོང་གི་རྣམ་པ་བཞི་ཀར་ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ།

གཞན་ཡང་། ལམ་བདེན་གྱི་སྤྲོང་གི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་ལ་བྱ་རགས་གཉིས་སྤྱི་མེད་
པར་ཐལ། སྤྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ལམ་བདེན་གྱི་སྤྲོང་གི་རྣམ་པ་བཞི་ཀར་ཐལ་རང་
གཉིས་པོས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། །འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་ལ་བྱ་རགས་གཉིས་
སྤྱི་མེད་པར་ཐལ། ཉན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ་འགོག་བདེན་གྱི་སྤྲོང་གི་རྣམ་པ་
བཞི་ཀར་ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ།

གཞན་ཡང་། འགོག་བདེན་གྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྲིད་པར་ཐལ། འགོག་བདེན་
དོན་དམ་བདེན་པ་གང་ཞིག །དོན་དམ་བདེན་པའི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁུབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། (ལྟ་ན)བདེན་གྲུབ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར།
འདྲི་ན། དེའི་དགག་བྱ་སྤྲུབ་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྲིད་པར་ཐལ། འདྲི་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན།
འོ་ན། སྤྲུམ་མེད་གྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྲིད་པར་ཐལ། སྤྲུམ་མེད་རི་བོང་རྩ་མེད་
པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །རི་བོང་རྩ་མེད་པའི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར། ཁུབ་

པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རི་བོང་རྩ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུ་མ་
པ་ཤེས་བྱར་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ།
འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་ལྷག་ཚུལ་
ཚུད་སྤོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྟུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ས་དྲུག་པ་ཆོས་ཅན། མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ས་ཡིན་ཏེ། སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་སའི་སྒྲོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་སོགས་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། ས་བཙུ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། ས་དྲུག་པ་ཐོབ་པ་ནས་དེ་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་ལུ་ཕྱོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ས་དྲུག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་ས་དྲུག་པ་བ་ཆོས་ཅན། ལུ་མ་མངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་
སྒྲོམས་འཇུག་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཟེར་ན། ས་དྲུག་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བྱང་སེམས་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ས་དྲུག་པ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
ས་ལྟ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐ་མ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེས་ཤེས་ཕྱིར་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་སྟེ། ལུ་མ་མངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་
དེ་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་སྒྲོབས་ཀྱིས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤེས་རབ་གནས་པས་
འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་ལྟ་པའི་ཡེ་ཤེས་

ཐ་(༥༧)མ་ལ་གནས་པའི་བྱང་མེས་མ་དེས། མ་རྒྱལ་པ་ཐོབ་ཟིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤེར་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་ཅིང་དགག་གཞི་ཚོས་ཉིད་དེ་བཞིན་
 ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་གཉིས་སྒྲུང་ལྷོ་མོ་བཀག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་
 སྟོམས་འཇུག་དེ། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བྱིར་མི་འོངས་ལུས་
 མངོན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཚོས་ཅན། ཤེར་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་
 ཐོབ་པར་ཐལ། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར་
 ཏེ། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་པའི་བྱིར་མི་འོངས་ལུས་མངོན་བྱེད་ཡོད་པའི་བྱིར།
 དེར་ཐལ། མངོན་ལས། འགོག་པ་ཐོབ་པའི་བྱིར་མི་འོང། །ལུས་ཀྱི་མངོན་སུམ་བྱེད་པར་
 འདོད། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་
 ཀྱི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཐེག་
 དམན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཚོས་ཅན་དེའི་
 བྱིར།

གཞན་ཡང་། འགོག་པའི་སྒྲུབ་ས་འཇུག་ཡིན་ན། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་
པ་ཡིན་དགོས་པར་བཤམ། དེ་ཡིན་ན། ཤེར་བྱིན་ལྷག་སྒྲུབ་ས་ཀྱིས་བྱོབ་དགོས་པའི་
བྱིར། རྟགས་ ཁས། འདྲི་མི་རུས་ཏེ། ཐུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྒྲུབ་ས་འཇུག་ཡོད་
པའི་བྱིར་ཏེ། མཛོན་པ་གོང་འོག་ནས་བཤད་པའི་སྒྲུབ་ས་འཇུག་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རང་གི་སེམས་རྟེན་གྱི་ཕྱི་ལོ་སེམས་ལ་རྟེན་ནས་དགག་གཞི་ཡོ་སེམས་
ལྷ་མོའི་སྐྱེད་དུ་དགག་བྱ་ཆོག་སྤྱད་པ་གསལ་པོར་བཅས་བཀག་པའི་འཕགས་སྐྱེད་
ཀྱི་སྒྲུབ་སྤྱད་ལྷན་མིན་ལྟ་བུ་བྱེད་དེ། འགོག་པའི་སྒྲུབ་སྤྱད་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་
ན། འོ་ན། སྤྱད་པའི་སྐྱེད་ཀྱི་ཕུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲུབ་སྤྱད་ཆོས་

ཅན། ལྷན་མིན་འདྲ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། འགོག་(༡༥ན)པའི་སྒྲིམས་འཇུག་ཡིན་པའི་
བྱིར། དེར་ཐལ། ལྷན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ།
ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། ཤེས་རབ་གནས་པས་འགོག་པ་
ཐོབ་པར་འགྱུར། ཁྱིམ་པའི་སྒྲིམས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་
ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། གཞུང་འདིའི་བསྟན་དོན་གྲུབ་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་རྟེ། ཤེས་
བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དགག་གཞི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་དུ་དགག་བྱ་གཉིས་སྒྲུང་ཕྱ་མོ་བཀག་
པའི་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ། ལྷན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་
འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྟོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དགག་གཞི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་དུ་དགག་བྱ་གཉིས་སྒྲུང་ཕྱ་མོ་བཀག་
པའི་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ། དེའི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། སྟོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་ལམ་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་
མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་
ཅན་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། བྱང་ལམ་མཐོང་ལམ་པས་ཤེས་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྷག་པར་ཐོབ་པས་
ཁྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤེས་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་

མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ། དེའི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། (༥༥)འོ་ན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་
 ཐུབ་པའི་རྩལ་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ས་བདུན་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་
 མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ས་
 བདུན་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོང་ཉིད་
 མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐུན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
 ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཅིང་དགག་གཞི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་
 དགག་བྱ་གཉིས་སྟངས་སྤྱོད་མོ་བཀག་པའི་རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་ས་དུག་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མཉམ་
 བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། ས་དུག་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་གསལ་
 ལ་སྒྲར་དང་འདྲ།

ཁ་ཅིག །ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཅིང་དགག་གཞི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ།
 དགག་བྱ་གཉིས་སྟངས་སྤྱོད་མོ་བཀག་པའི་རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་ཐོག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
 ཤེས་པ་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
 དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་
 ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དགག་གཞི་ཡོད་ཤེས་སྤྱོད་མོའི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ཆོགས་དུག་རགས་པ་
 འཁོར་བཅས་བཀག་པའི་སྟོམས་འཇུག་དེ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྟོམས་ཀྱི་
 མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
 ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་

སྒྲོམས་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲོམ་གྱི་སྒྲོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཚེས་ཅན་དེའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་སེམས་རྟེན་སྤྱིད་ཅེའི་སེམས་(ཡེ་ན་)ཡ་རྟེན་ནས་དགག་གཞི་ཡིད་
ཤེས་ལྷ་མོའི་སྤྱིང་དྲུ་དགག་བྱ་ཚོགས་དྲུག་རགས་པ་འཁོར་བཅས་བཀག་པའི་སྒྲོམས་
འཇུག་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྒྲོམ་གྱི་སྤྱིད་ཅེའི་དངོས་གཞིའི་སྒྲོམས་འཇུག་
དག་པ་བསྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་མོང་། དེར་
ཐལ། རང་གི་སེམས་རྟེན་སྤྱིད་ཅེའི་སེམས་ལ་རྟེན་པ་གང་ཞིག །དགག་གཞི་ཡིད་ཤེས་
ལྷ་མོའི་སྤྱིང་དྲུ་དགག་བྱ་ཚོགས་དྲུག་རགས་པ་འཁོར་བཅས་བཀག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་
ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ཚེས་ཅན་དེའི་བྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། སྤྱིད་
ཅེའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། འཕགས་སྤྱི་སྒྲོམས་འཇུག་
ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲོམ་གྱི་སྒྲོམས་འཇུག་
ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་འདྲའི་འཕགས་སྤྱི་སྒྲོམས་འཇུག་དེ་ཐུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་
སྒྲོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འཕགས་སྤྱི་སྤྱིད་ཅེའི་དངོས་གཞི་སྒྲོམས་
འཇུག་དག་པ་བསྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། ཚེས་ཅན་དེའི་བྱིར། འདྲོད་ན། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་
པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཐུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་ཤེས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། ཤེས་
བྱ་ཚེས་ཅན། དེ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མངོན་
པ་གོང་འོག་དང་ཐུན་མོངས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་དེ་ལྷན་མིན་
འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ཀ་དང་ཐུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་

མིན་འདྲ་བྱེད་དེ། ཐུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྒྲོ་མས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ས་བརྩུ་བ་ཚོས་ཅན། (༧༠ན)དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ཁྱོད་མཛོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་སར་འཛོག་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུ་བ། འདོད་ན། མཛོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་སར་འཛོག་པ་ལ་
འཛོག་བྱེད་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཛོན་སུམ་དུ་ཕྱོགས་
པའི་ས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཅེ་གཅིག་རྒྱ་མཉམ་
པར་གཞག་བཞིན་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན།
ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྒྲོ་མས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར།
མ་བྱུ་བ་ན། དེར་ཐལ། དེ་འགོག་པའི་སྒྲོ་མས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུ་བ་ན། དེར་
ཐལ། ཐེག་ཆེན་དག་བཅོམ་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་འདྲའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་འགོག་པའི་
སྒྲོ་མས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྒྲོ་མས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་དག་
བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་དེ་ཤར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འགོག་བདེན་དེ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲོ་མས་འཇུག་
གང་ལ་སྒྲོ་མས་པར་འཇུག་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ས་བརྩུ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་འགོག་
བདེན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བརྩུ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་འགོག་བདེན་དེ་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཤར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་བདེན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཅེ་
གཅིག་རྒྱ་མཉམ་པར་གཞག་བཞིན་པའི་སྒྲོ་མས་འཇུག་ཡིན་ན། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་
པའི་འགོག་སྒྲོ་མས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་དག་

བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་(༡༠བ)པའི་འགོག་སྒྲིམས་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་
རྒྱུད་ལ་རང་རྒྱུད་གྱི་འགོག་བདེན་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་ཐུབ་པའི་རྩལ་གྱིས་ཅེ་གཅིག་རྒྱུ་མཉམ་
པར་བཞག་པའི་སྒྲིམས་འདུག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྒྲུབས་འཇུག་དེ་ཚོས་ཅན། ལུན་མིན་
འདྲ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་བཤད། མཐར་གནས་སྒྲུབས་འཇུག་དགུ་པོ་སེས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་བཤད། མངས་འཇགས་རྒྱད་ཀྱི་དེ་དགུ་པོ་སེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། དེ་ཡི་
སེས་ཚོས་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། སྒྲུབས་འཇུག་དགུ་ཡི་བདག་
ཉིད་ནི། ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། མཐར་གནས་སྒྲིམས་འཇུག་དགུ་པོ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་
ཐར་བརྒྱད་པོ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་ཐར་སྒྲོ་གསུམ་པོ་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱེད།

གཞན་ཡང་། ཐུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། རང་གི་སེམས་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་སྒྲིམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན།
མ་ཁྲལ། རང་གི་སེམས་རྟེན་གྱི་ཅེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་སྒྲིམས་འཇུག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཀྱན་བཏུས་སྟེ།
དེ་སྟོན་པའི་སྐབས་སྟེ། གྱིད་པའི་ཅེ་མོ་ལས་བྱེད་དུ་སྦྱོད་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཟེར་ན། རང་རྒྱུད་གྱི་འགོག་བདེན་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་གཞག་བཞིན་པའི་ཉན་
ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་གྱི་མཉམ་བཞག་ལེ་ཤེས་འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་ཐུན་མོངས་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་གུང་མ་ཡིན། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་
འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་གུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ཁྱེད་ཉིད་མཛོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རྒྱུད་གྱི་འགོག་བདེན་མཛོན་སུམ་དུ་

རྟོགས་པའི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུང་སྟེ། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འཇུག་པའི་(༧)ན་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་འགོག་སྟོམས་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་རབ་གནས་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་འགོག་སྟོམས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ས་དྲུག་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ། ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒར་བསྐྱབས་ཟེན།

གཞན་ཡང་། ཀུན་བདུས་སུ་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་རྩ་མ་བཤད་པར་ཐལ། དེར་སྤྱོད་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་རྩ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྤྱོད་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ས་ཞེས་པའི་རྒྱ་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་གཞི་ཡིན་ན། དེའི་རྒྱ་འཇུག་རྩ་ཡོད་པའི་གཞི་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ས་བརྩལ་པ་དེ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ས་ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་ན། དེ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་སར་འཛིག་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ས་བརྩལ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་སྟོབས་དང་མི་འཛིག་ས་པོགས་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཇི་ལྟར་ཡོང་བའི་ཆོག་ས་ཀུན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ཁྱད་ཆོས་བཞི་ལྷན་གྱི་མཐུན་པ་མཐར་ཐུག་དེ། ཤེས་ཕྱིན་གྱི་མཚན་

ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་ན། རྟེན་གྱི་བྱང་པར་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་
 ཡོད་པས་བྱུང་བར་ཐལ། (༧༡བ)མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སློབ་ལམ་
 ན་ཤེར་ཕྱིན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སངས་རྒྱལ་པར་ཤེར་
 ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱལ་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་
 བྱང་མེམས་དཔལ། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲུབ་མ་ཐོབ་པར་ཐལ།
 མ་གྲུབ་པ་དེའི་བྱིར། བྱུང་ལྟེ། ཤེས་རབ་གནས་པས་ཞེས་མོགས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། མ་རྒྱལ་པར་གེར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་ཐལ། རེར་གེས་རབ་བྱི་
བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཀ་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་བྱིར། མ་རྒྱལ་པར་བདེན་བཞི་གེས་པའི་གེས་རབ་
བྱི་བསྐྱབ་པ་ལྷག་པས། མ་བཞི་པར་བྱང་རྩལ་ཕྱོགས་མཐུན་གེས་པའི་གེས་རབ་བྱི་
བསྐྱབ་པ་ལྷག་པའི་བྱིར། རང་པོ་དེར་ཐལ། གློ་བཟང་བདེན་རང་བཞིན། ཞིབ་མོར་
རྟོགས་ལའང་གིན་རྩལ་པས་པར་ཐོབ། ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ།
བྱང་རྩལ་ཕྱོགས་ལྷག་ ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེར་བྱེན་ཡིན་ན་ཤེས་པ་གྱི་ཡ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པས་ཟེན་པའི་ལམ་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། རྟེན་གྱི་བྱང་པར་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་དགོས་
པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། སྦྱོན་པའི་ཡར་བྱེན་ཡིན་ན་སྦྱོན་པའི་ཡ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པའི་ལམ་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འོན་སྦྱོན་པའི་ཡར་བྱེན་དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་དང་
འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྦྱོན་པའི་ཡར་བྱེན་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་
ཕྱིར། འདྲོད་ན། སྦྱོན་པ་སྦྱོན་བྱ་ཅིས་མོགས་ཀྱི་བསྟན་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདྲོད་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བར་ཕྱིན་དུག་པོ་ལྷ་མ་ལྷ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ལར་ཕྱིན་དུག་གསར་དུ་ཐོབ་པ་དང་སངས་རྒྱལ་བ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་

ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱུན་ལས། ལྷ་མ་ལ་རྟེན་ཕྱི་མ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤར་ཕྱིན་དུག་པོ་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ།
དེ་དུག་(༧༩ན)པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། རྣམ་མཁུན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ལྷར་བཀག་ཅིན།

ཁ་ཅིག ཆོས་རབ་རྒྱ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྟོ་གང་ཞིག །སྤིང་ཞིའི་པ་རོལ་རྒྱ་ཕྱིན་ཅིན་
པའི་མཁུན་པ། ཤར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཤར་ཕྱིན་ཡིན་ན། ཤེས་རབ་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཆོས་རབ་རྒྱ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྟོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དམ་
སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་སྟེ།

ཁ་ཅིག །ཕྱིན་སྟོགས་དང་པོ་ལྷ་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་སྦྱོད་པར་བྱེད་པ་སྦྱང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་རག་ལས་སོ། །ཟེར་ན། འོན་ཀྱང་། ཕྱིན་སྟོགས་དང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་
པ་རོལ་རྒྱ་ཕྱིན་པར་འཇོག་པ་སྦྱང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་རག་ལས་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས།
ཤེས་རབ་དེས་མ་ཅིན་ཀྱང་བྱུང་རྒྱུ་ཆེན་པོར་བསྟོས་པས་ཅིན་པ་ནི་ལམ་དེ་པ་རོལ་རྒྱ་
འགོ་བ་ཞེས་པ་ལ་བཞག་པའི་ཕྱིར། པ་རོལ་རྒྱ་ཕྱིན་པའི་མིང་ཚབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་རབ་གནས་པས། ཞེས་སྟོགས་ཀྱི་སྐབས་སྐབས་དུག་པར་ཤར་
ཕྱིན་ལྟག་པར་བསྟན་པ་ལ། འོན་ཀྱང་། ཤར་ཕྱིན་དེ་ཡོན་ཏན་རི་ལྷ་བྱུང་དང་ལྷན་སྟམ་ན། ཕྱིན་
སྟོགས་དང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་སྦྱོད་པར་བྱེད་པ་ཤར་ཕྱིན་ལ་རག་ལས་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། ཕྱིན་སྟོགས་དང་པོ་ལྷ་པོ་སངས་

ལས་པའི་ཕྱིར། འདྲི་ན། དེ་དག་སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་བསྐྱོད་པ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་ལ་རག་ལས་པར་ཐལ། འདྲི་པའི་ཕྱིར་ན་མ་(༧༡ན)བྱལ། འདྲི་
མི་རྒྱས་ཏེ། དམན་ལམ་སྟོན་མ་སོང་གི་ཚོགས་སྐྱོར་གྱི་ལམ་ནམས་སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་
བསྐྱོད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་དག་སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ལ་རག་ལས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་བདག་འཛིན་སྐྱོ་མོ་སྟན་འབྱིན་པར་
འཛིན་པ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་རག་ལས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སོ་སོ་སྒྲུབ་པའི་དུས་ན་འང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
གདུལ་ཐོས་པ་དང་གོ་བ་གཉིས་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ཀྱི་བ་སྤྲུལ་པ་མོགས་
རྟགས་མི་འབྱུལ་བ་དང་། ལུན་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པས་བྱལ་བོ། ཟེར་ན། འོ་ན། སྟོང་
ཉིད་སྟོན་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བག་ཆགས་སང་པས་བྱལ་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲི་མི་རྒྱས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་རྒྱས་
མང་པོ་གསར་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དུ་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་བསྟན་དགོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་རྒྱས་མང་པོ་གསར་དུ་འཛིན་དགོས་ཀྱི་གདུལ་
བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུས་ཀྱི་བ་སྤྲུལ་པ་མོགས་
རྟགས་མི་འབྱུལ་བ་དང་མི་ལུན་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ལ་མོས་པར་བཤད་པ་དང་ལུན་ཞིང་།
སྤྲུལ་དམ་པས་བསྐྱོབ་ལས་མི་འདའ་པའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་ཡང་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་བསྟན་
དུ་རུང་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། (༧༡བ)བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་དེ་རང་གི་མཐུན་པའི་
རྒྱུན་ཉི་བར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོན་ས། རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་ལ་དད་པ་འཇེལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་

ལྟར་བྱ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་།

ཁ་ཅིག ། ཅུ་ཤེན་ས་བསྟན་པའི་སྟོང་ཉིད་ལྷ་མོ་རྟོགས་པར་འཇུག་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམ་དེ། འཇུག་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོན་ཀྱང་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཅུ་ཤེན་ས་བསྟན་པའི་སྟོང་ཉིད་ལྷ་མོ་དེ་རྟོགས་པར་འཇུག་པའི་དགོངས་པ་རང་འགྲེལ་གྱིས་བཀྲལ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམ་ཡིན་པའི་བྱིར་། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར་། འདོད་ན། ཅུ་ཤེན་ས་བསྟན་པའི་སྟོང་ཉིད་ལྷ་མོ་རྟོགས་པར་འཇུག་པ་ལ་རག་ལས་གིང་། འཇུག་པའི་བསྟན་བཅོས་གཞན་གྱིས་བཀྲལ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་འབྲུ་དབྱེ་མ་འཇུག་པའི་དགོངས་པ་རང་འགྲེལ་གྱིས་བཀྲལ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར་།

གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་ཡོང་བའི། ཞེས་སྟགས་གྱི་སྒྲུབས་སུ་སྤྱད་པར་ཐོབ་པའི་ཤེར་བྱིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་བར་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པ་ལ། ཤེར་བྱིན་དེའི་ཕྱལ་སྟོང་ཉིད་དེ་སྟོང་རི་ལྟ་ལ་བསྟན་སྟུམ་ན། སྟོང་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་བསྟན་ན་དོན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས། སྟོང་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ་བསྟན་པར་བྱའོ། ཞེས་བྱས་པ་ལ། འོན་ཀྱང་། (༧༤ན)སྟོང་དང་ལྡན་མི་ལྡན་རི་ལྟར་ཤེས་སྟུམ་ན། ལུས་ངག་གི་རྟོགས་བྱུང་བར་ཅན་ལ་རྟེན་ནས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དམ་དོན་ནི། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ཐོས་པ་དང་གོ་བ་གཉིས་ཆོགས་པ་ལ་རྟེན་ནས་ལུས་ཀྱི་བ་སྒྲུ་ལྟང་བ་སྟགས་རྟགས་མི་འབྲུལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་ཆོས་ཅན། སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་ཏེ་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་བག་ཆགས་རུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་། དེ་འབྲུའི་གདུལ་བྱ་དེ་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་ཏེ་རུང་བའི་པའི་

གཏུལ་བྱའི་མཚན་ཉིད། སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་རུང་གི་གཏུལ་བྱ་དེ་ལ། སྟོང་ཉིད་དངོས་
སུ་སྟོན་རུང་རྟེན་པའི་གཏུལ་བྱ་དང་། སྟོང་ཉིད་གྱི་རིགས་ནུས་མང་པོ་གསར་རྟེན་འཛིན་
དགོས་ཀྱི་གཏུལ་བྱ་གཉིས། ཅུ་ཤེས་བསྟན་པའི་སྟོང་ཉིད་ལྷ་མོའི་དོན་རྟོགས་པ། འཇུག་
པ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། འཇུག་པའི་དགོངས་པ་བསྟན་པཅོས་གཞན་གྱིས་བཀྲལ་བ་ལ་
མི་སྟོས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམ་དེ་འཇུག་པའི་ཆེད་རྟེན་བྱ་བའི་གཏུལ་
བྱའི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། མཚན་ཉིད་དེ་མི་འབད་བར་ཐལ། འཇུག་པའི་གཏུལ་
བྱ་ཡིན་ན། དེའི་ཆེད་རྟེན་བྱ་བའི་གཏུལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེའི་གཏུལ་བྱ་ཡིན་
ན། དེ་གང་གི་ཆེད་རྟེན་གསུངས་པའི་གཏུལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་རུང་གི་(༧༩བ)གཏུལ་བྱ་དེ་ལ་གཉིས་སུ་
མེད་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་རུང་གི་གཏུལ་བྱ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་རྟེན་པའི་
གཏུལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་ཡིན་ན། མ་མཐོང་གྱི་པའི་རུས་ན། ཞེས་སྟགས་
གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་གཏུལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་། དེར་ཐལ། གཞུང་དེ་དེ་འདྲའི་
གཏུལ་བྱ་དོན་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་རུང་གི་གཏུལ་བྱ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་རྟེན་པའི་
པའི་གཏུལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་རྟེན་པའི་མཚན་པའི་
གཏུལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་།

གཞན་ཡང་། སྟོང་ཉིད་ལ་བག་ཆགས་བཞག་པའི་གཏུལ་བྱ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་
དངོས་སུ་སྟོན་རུང་གི་གཏུལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་
རུང་གི་གཏུལ་བྱ་དེ་ལ་གཉིས་སུ་འབྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་། འདོད་མི་རུས་རྟེ། རྒྱལ་པའི་
གསུང་རབ་ཐམས་ཅད། གཏུལ་བྱས་སྟོང་ཉིད་ལ་བག་ཆགས་བཞག་པའི་ཕྱིར་རྟེ།

གཞུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད། གཏུལ་བྱས་ལྟར་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལྟ་
གཞུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་དངོས་དང་རྒྱད་པའི་སྒོ་ནས་མཐར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ལ་གཞོལ་བ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འཁེབས་པ་གཞུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མཐའ་བཞིའི་སྒྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྩོད་སྒྲོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན། ཞེས་མོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
 དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ བྱིན་པ་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་བ་མེད་དེ།
 མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་(ལལ་ན)
 མིན། ཞེས་མོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་རྟགས་སུ་བཞོན་
 བས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་དམ་བཅའ་བར་འཛིག་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་
 ཐལ། བྱོད་ཀྱི་སྐྱོར་བ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་
 མིན། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་རྟགས་སུ་བཞོན་བས།
 དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་མེད་དམ་བཅའ་བར་འཛིག་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་མ་ཡིན་ཞེས་བ་འདིས་དངོས་པོ་རང་
 བཞིན་གྱི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ།
 རང་འགྲེལ་ལས། འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་རང་ལས་སྐྱེ་བ་
 དང་འབྲེལ་གྱི། ཡོད་པ་དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་དགག་པ་དོན་གྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྡེ་བདེ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་
གྱི་སྡེ་མེད་དུ་སྒྲུབ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བསྐོས་བའི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་བ་

དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞུང་འདི་ལས་ལོགས་སུ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང་
གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེས་དང་། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་གི་ཕྱིར་ན། ཞེས་ལོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་དངོས་པོ་མཐའ་བཞི་གང་
རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྐྱབ་པའི་གྲུབ་དོན་བསྟན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཉིད་
དེ་ལས། ཞེས་ལོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་དངོས་པོ་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བར་
དམ་བཅའ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་
མོང་། དེར་ཐལ། གཞུང་(ལྔ་བ་)འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དེ་དངོས་པོ་རང་
བཞིན་གྱི་སྐྱེ་མེད་དུ་བསྟན་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ།
གཞུང་འདིའི་བསྟན་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཚོས་ཅན། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྐྱེ་ན། སྐྱེ་བ་
དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
རྒྱ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་འབྲས་སུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་
པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། ལྷ་གྲ་ཚོས་ཅན། ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ས་
བོན་གྱི་དུས་གྲུབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདི། དེ་ནི་དེ་ལས་ཞེས་
ལོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་བདག་སྐྱེ་འགོག་བྱེད་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་
པར་ཐལ། ཁྱེད་གྱི་སྒྲུབ་བ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་འདིའི་གསལ་བའི་
ལྷག་དོན་གངས་ཅན་ཁོ་ནའི་ཁས་ལེན་དང་འབྲེལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ལྷ་གྲ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་གངས་ཅན་ཁོ་ནའི་ཁས་ལེན་དང་འབྲེལ་བར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་ལྷགས་ལ་དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་ལྷགས་ལ་ལྷ་གྲ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུང་འདིས་བདག་སྐྱེ་ཁས་ལེན་བ་ལ། ཁས་ལེན་འགལ་བ་བཟོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་གཞོད་བྱེད་བསྟན་ཟེན་བར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་སྦྱར་བ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། (ལུན)འདོད་ན། གཞུང་འདི་ལས་ལོགས་སུ། དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན། ཞེས་སྒྲིམ་བ་ལ་དགོས་བ་མེད་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞན་དག་ལས་ལྷ་ག་ལ་ཞིག་ཞེས་པའི་གཞུང་འདི། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་པའི་སྦྱོན་བཟོད་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། སྦྱར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞུང་འདི་ལས་ལོགས་སུ་གཞན་ལ་རྟེན་ནས་གལ་དེ། ཞེས་སྒྲིམ་བ་ལ་དགོས་བ་མེད་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདི་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་པའི་སྦྱོན་བཟོད་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། བདག་ལས་མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་སྦྱོན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་བཟོད་པའི་རྩ་ཤེའི་གཞུང་ཚིག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ནི་དེ་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་པོ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་སྦྱོན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ནི་དེ་ལས་ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་སྦྱོན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།

གང་གི་ཕྱིར་ན་ཞེས་སྟགས་གི་གཞུང་འདི། དེ་ཉིད་དེ་ལས། ཞེས་སྟགས་གི་གཞུང་རྣམས་
གི་གྲུབ་དོན་སྟོན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདི་
མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྟེ་བར་སྟུབ་པའི་གྲུབ་དོན་བསྟན་པའི་(༧༥བ)གཞུང་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ལྷ་གུ་དེ་ཉིད་དེ་དེ་ལས་སྟེ་བ་བདག་སྟེ་དོན་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན།
གྲངས་ཅན་པས་ལྷ་གུ་དེ་ཉིད་ལས་དེ་ཉིད་སྟེ་བར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེ་བདག་ལས་
སྟེ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་ལྷ་གུ་ས་བོན་ལས་སྟེ་
བར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ལྷ་གུ་ས་བོན་ལས་སྟུར་ཡང་སྟེ་བར་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷ་གུ་ཆོས་ཅན། ས་བོན་ལས་སྟུར་ཡང་སྟེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ས་
བོན་གི་དུས་སྟུག་ཕྱུ་ཕྱུ་ཐེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདིའི་གསལ་པའི་སྟོག་དོན་
གྲངས་ཅན་ཁོ་ནའི་ཁས་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཆོགས་གསལ་ལས། ཐལ་བར་
འགྱུར་བ་སྟོག་པའི་དོན་དང་ལྷ་ས་རོལ་པོ་ཉིད་དང་འབྲེལ་གི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག བདག་སྟེ་མེད་ཀྱང་བདག་ལས་སྟེ་བ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། ལྷ་གུ་རང་དང་ངོ་
བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྟེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། དཔལ་ལྷན་
སྟེ་བས། བདག་ལས་སྟེ་བ་བཀག་པའི་སྐབས་སུ། ལྷ་གུ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་
སྟེ་བ་བཀག་པ་ལ། རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདག་ལས་འབྲས་ལྷ་སྟེ་བ་ཡོད་ན། བདག་ལས་སྟེ་བ་ཡོད་དགོས་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་དངོས་པོ་ཡིན་ན། བདག་སྟེ་ཡོད་
དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་འབྲས་གི་དེན་དུ་གྱུར་པའི་

བདག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དཔུ་མ་པ་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་མི་ལེན་པས་ཁྱབ་
ཟེར་ན། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མཐུབ་ན་དེར་ཐལ།
གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་(༧༥ན)ཕྱོགས་
གཅིག་དང་། དམ་བཅའ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན་བདེན་མེད་ཡིན་པའི་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དྲགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཕྱ་མོར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རང་
རྒྱུད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུབ་ན། དེར་ཐལ། དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེ་རང་
མཚན་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་རྟེན་གྱུར་ན། ཞེས་
པའི་གཞུང་གི་ཕྱོགས་སྤྱོད་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། རང་མཚན་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། གཞན་སྤྱོད་ཁས་ལེན་
པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་པ་ཡིན་པས་
ཁྱབ་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། སེམས་ཅམ་པ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཅམ་པ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐོབ་པའི་སེམས་ཅམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྤྱབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཁས་མི་ལེན་ཟེར་ན། གཏན་ཚིགས་ཡང་
དག་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། མཐའ་བཞི་གང་
རུང་ལས་མི་སྤྱོད་པ་དེ། དངོས་པོ་བདེན་པའི་སྤྱོད་མེད་དུ་སྤྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དུ་
ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་འཇུག་པའི་རང་གཞུང་རྣམ་

དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ། འདུས་བྱས་བདེན་པའི་སྒྲེ་བ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཟེར་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ས་ལུ་བ་བ་དེས་མཉམ་པ་ཉིད་བརྩ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོ་ནས་(༡༥)ས་དུག་པར་འཇུག་བཤད་པའི་མཉམ་ཉིད་བརྩའི་ནང་ནས། སྒྲེ་བ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་མཉམ་ཉིད་བརྩ་ཀ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་ལུ་བ་དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ས་དུག་པར་འཇོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྒྲེ་བ་དེ་དངོས་པོ་བདེན་པའི་སྒྲེ་མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་དོ་རྩེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཆོག་ས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐའ་བཞི་གང་རུང་གིས་མི་སྒྲེ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་བདེན་པའི་སྒྲེ་མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། དོ་རྩེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཆོག་དང་། གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཆོག་རྣམས་འདུས་བྱས་བདེན་པའི་སྒྲེ་མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་དོན་དམ་ལ་དབྱད་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ལབ་པ་དེའི་ཆེ་འདུས་བྱས་བདེན་པའི་སྒྲེ་མེད་དུ་རྒྱས་པར་རིགས་པས་གཏན་ལ་ལབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་བདེན་པའི་སྒྲེ་བ་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྱ་མོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་གཏན་ལ་ལབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ལབ་པ་དེའི་ཆེ་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྒྲེ་བར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་བདེན་པའི་སྒྲེ་མེད་དུ་རིགས་པས་གཏན་ལ་ལབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བདེན་མེད་རྟོགས་པ་ལ་དགག་བྱ་སྟོ་ལུ་དུ་འཆར་མི་དགོས་མོ་ཟེར་
ན། དེ་དགོས་པར་ཐལ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཆོས་རྒྱམས་བདེན་མེད་དུ་གཏན་
ལ་ཐབ་པ་འདི་ལ་བདེན་པར་གྱུ་བ་ཚུ་ལ་དེ་རིམ་དུ་བཞིག་ཡིན་པ་དང་། ལདན་པར་འཛིན་
པའི་ཚུ་ལ་ལེགས་པར་མ་ཤེས་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་དེས་པར་འཇུག་པ་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། (༧༥ན)གཞན་ཡང་དེ་དགོས་པར་ཐལ། གཞི་དེར་བུམ་པ་མེད་པར་
དེས་པ་ལ་བུམ་མེད་ལ་མེད་རྒྱུ་ལ་བུམ་པ་སྟོ་ལུ་དུ་འཆར་དགོས་པའི་བྱིར། དེ་དགོས་
པར་ཐལ། རྟོད་འཇུག་ལས། བརྟགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་
འཛིན་མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ཐལ་རང་གཞིས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་རགས་
ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་དོ་ཟེར་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་བས་རང་མཚན་ཐ་སྟོད་དུ་
མི་འདོད་ཅིང་། རང་རྒྱུད་བས་རང་མཚན་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། དེས་
གཞན་སྟེ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། ཁྱད་ཀྱི། ཆོག་གསལ་ལས། རྟོན་ཉིད་འདི་པ་ཅམ་གྱི་
ཀུན་རྫོབ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་གྱི་བྱོགས་བཞི་ཁས་སྤངས་པའི་སྟོ་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྟུ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་དེ་ལ་བྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་
གཞན་ལས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་གཞན་སྟེ་བ་གཞན་སྟེ་འོན་
ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དགག་བྱ་འགོག་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་སྟུ་བ་པ་ཐལ་འགྱུར་འབའ་ཞིག་
གི་སྟོ་ནས་བྱེད་པའི་དབུམ་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་པ་དང་། དེ་འདྲ་བ་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་
གི་སྟོ་ནས་བྱེད་པའི་དབུམ་པ་དེར་རང་རྒྱུད་པར་འཛིན་རིགས་པར་ཐལ། དེ་གཞིས་ཀྱི་
ལྟ་བུ་ལ་བྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་བས་གཏན་

ཚིགས་ཡང་དག་ཁས་མ་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་། །

གཉིས་པ་ནི། མདོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱང་མེས་ས་སྟག་པ་
བ་དེ་མཉམ་ཉིད་བརྒྱུ་མདོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོ་ནས་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པ་བརྟན་པ་ལ། མཉམ་
པ་ཉིད་བརྒྱུ་པོ་དེ་རི་ལྷ་སུ་སྟམ་ན། བརྒྱའི་ནང་ནས་ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མཉམ་པ་
ཉིད་གཏན་ལ་ཐབ་ན། གཞན་རྣམས་རྟོགས་སྒྲུབ་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་གཏན་(༢༥བ)ལ་
ཐབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་དམ་བཅའ་ཅམ་
ཞིག་འཛོག་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཚེས་ཅན།
མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། དེ་ལ་སྐྱེ་བ་འོག་ནས་འཆད་པའི་རིགས་པས་གཞོད་
པའི་ཕྱིར། འབྲས་སུ་རང་དང་དོ་པོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་བདག་སྐྱེའི་དོན་དང་དེ་
དང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཐ་སྟོན་དུ་ཡང་མེད་དོ། །དུ་མ་པ་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་
པས་མ་ཁྱབ་པོ། །སྐབས་འདིའི་དམ་བཅའ་བཞི་ཞེན་དོན་མེད་དགག་ཡིན་པར་མ་ཐད།
དུ་མ་པའི་བདེན་མེད་སྐྱབ་པའི་དམ་བཅའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེན་དོན་མེད་དགག་ཡིན་ནོ། །
ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྒྲོ་གཞོད་མེད་ལ་སྤང་
བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར། སྤལ་རང་གི་སྤོད་ལྷགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་
གཅིག་ཡོད་ན། དེ་རང་རྒྱུད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཕྱ་མོ་དང་། རྟོགས་པས་བརྟགས་
ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཡོད་པ་གཅིག་བྱང་བ་དེ་ཐལ་འགྱུར་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཕྱ་མོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི་ཁོན་རེ། གཞུང་འདི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་མེད་
དུ་སྐྱབ་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདི་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་
མི་སྐྱེ་བར་སྐྱབ་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞུང་འདི་དངོས་པོ་རྣམས་
མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་དམ་བཅའ་ཞིག་བརྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྒྱལ་ཁབ་ལ་ འདྲོད་ན། དེ་འདྲའི་ཕྱོགས་ཚུལ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
འདྲོད་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། གཞུང་འདི་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྡེ་བར་
སྐྱབ་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདིས་དངོས་པོ་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྡེ་བར་
སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་(༢༧ན)ཀྱང་མ་བཞོད། མཐའ་བཞི་གང་རུང་དུ་སྡེ་བ་ལ་གནོད་
བྱེད་ཀྱང་མ་བརྟན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྡེ་བར་
དམ་བཅའ་ཅམ་ཞིག་འཛིན་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། འོ་ན། གཞུང་
འདིས་བདག་ལས་སྡེ་བ་ལ་སྡེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་ཀྱི་གནོད་བྱེད་བརྟན་པར་
ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས། རྩ་བར་འདྲོད་ན། གང་གི་ཕྱིར་ན། ཞེས་
སྐྱོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱི་སྡེ་མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དངོས་སུ་
བརྟན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཉ་ཅང་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྡེ་བར་དམ་བཅའ་ཅམ་ཞིག་
འཛིན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདི་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་
མི་སྡེ་བར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་ལས་མ་ཡིན་
གཞན་ལས་མིན། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི། དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་
མི་སྡེ་བར་སྐྱབ་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྡེ་བ་
འགོག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཞེས་སྐྱོགས་ཀྱི་གཞུང་
འདི། བདག་ལས་མ་ཡིན། ཞེས་སྐྱོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་རྣམས་ཀྱི་གཞན་སྡེ་བ་གཞན་པ་
ལ་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་འབྲས་སུ་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྡེ་བར་ཡོད་པར་ཐལ།
འབྲས་སུ་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། འབྲས་སུ་

རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་ལས་འབྲས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུ་མ་གྱུ་བ་ན་བདག་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་འབྲས་སྐྱེ་བ་(༧༧)ཡོད་
པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱེ་མེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་
འབྲས་སྐྱེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། སྐྱེ་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དུ་མ་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིག་ཁས་མི་ལེན་པས་ཁྱབ་པར་
ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཁས་ལེན་མི་རིགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིགས་གསལ་ལས།
རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སྤྲོད་བཀའ་པ་ཁས་བླངས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་ས་གཞན་རང་
མཚན་ཁས་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དུ་མ་པ་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་མི་ལེན་པས་མ་
ཁྱུ་མ་གྱུ་བ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། དེ་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུ་མ་
གྱུ་བ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་
མཚན་རྒྱལ་ས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཕྱ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐོ་ཡོར་སྤྱོད་དུ་བརྟགས་པའི་མི་དང་། སྤང་པོའི་སྤྱོད་དུ་བརྟགས་པའི་
མི་གཉིས་ལ་མིང་གི་བརྟགས་སྟུང་ཁྱུ་ཁྱུ་བར་མེད་པར་ཐལ། མིང་གི་བརྟགས་ཅམ་མ་
ཡིན་པའི་ཡོད་པ་དེ་དགག་པའི་ཚད་ཕྱ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱུ་
བར་ཡོད་པར་ཐལ། ཐོ་ཡོར་གྱི་སྤྱོད་དུ་བརྟགས་པའི་མི་དེ་རི་ལྟར་བརྟགས་པ་ལྟར་དུ་
མ་གྱུ་བ། སྤང་པོའི་སྤྱོད་དུ་བརྟགས་པའི་མི་དེ་རི་ལྟར་བརྟགས་པ་ལྟར་གྱུ་བ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱུད་པར་མེད་པར་
ཐལ། སྐམ་བ་བདེན་གྱུ་བ་དེ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀའི་དགག་བྱ་ཕྱ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
རང་རྒྱུད་པའི་དགག་བྱ་ཕྱ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རང་རྒྱུད་པའི་དགག་བྱ་ཕྱ་མོར་ཁས་

དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
 དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག་ཨིག་གསལ་ལས། སྐབས་ཀྱི་དོན་ལས་སྒྲོག་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་
 དང་། དེའི་ཆོས་ཤིག་པའི་དོན་མངོན་པས་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྒྲེ་བ་དང་། སྒྲེ་
 བ་འབྲས་སུ་དང་བཅས་པ་དང་། སྒྲེ་བ་བྱག་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བྱུ་བ་
 པའི་མཐའ་དང་འགལ་ཞེས་པའི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག་ལེགས་ལྡན་འབྲེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་
 ཡང་དག་ཡིན་ན། སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པས་བྱུ་བ་པར་ཁས་
 ལེན་པས། མངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཡང་། སྐབ་བྱེད་
 འཕེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྟགས་སྒྲོག་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ལོག་རྟགས་
 སུ་འགྱུར་བས། རང་ལུགས་ལ་སྒྲེ་བ་དོན་བཅས་དང་། བྱག་བཅས་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་
 འགལ་ཞེས་སྒྲོན་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་སྐབས་ལན་བཏབ་པ་ན། རང་
 རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ཁས་མི་ལེན་པས་སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཁས་
 མི་ལེན་པ་ངེས་ན། མངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཡང་སྐབ་བྱེད་མི་འཕེན་པས་
 སྒྲོན་མེད་དོ། ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལེགས་ལྡན་
 འབྲེད་ཀྱིས། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན། སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་
 ཡིན་པས་བྱུ་བ་པ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལེགས་
 ལྡན་འབྲེད་ཀྱིས། སྐྱོམ་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་སྐབ་བྱེད་འཕེན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱུ་བ་སྒྲེ། དེས་ཐལ་
 འགྱུར་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་བྱས་པ་དེ་སྐྱེ་མི་རྟག་
 པའི་སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དཔལ་(༡༠༡ན)ལྡན་སྐབས་སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་
 ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེས་སྐྱེ་སྐྱོམ་ཅན།

རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེས་
སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པར་འདོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་སྒྲུག་བདེན་མེད་ཏུ་སྒྲུབ་
པའི་གཏན་ཆོག་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་གྱི་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ལ་རང་ལུགས་ལ་སྐྱེ་བ་
དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་འགལ་ཞེས་སྒྲོན་བཞིན་པ་དེ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་གྱི་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་རང་ལུགས་ལ་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་
དང་ཐུག་བཅས་ཁས་མི་ལེན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་གྱི་འབྲེལ་བ་འདིས་སྐྱེ་
བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་རྟགས་སུ་མ་བཞོན་པའི་བྱིར་དེ། དངོས་པོ་བདག་གི་
བདག་ཉིད་ཏུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི། ཞེས་པ་ནི་དེ་དག་གི་ཅེས་པའི་རྒྱས་བཤད་ཏུ་བྱས་
ནས་དེ་ཉིད་རྟགས་དང་། ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་དོ། ཅེས་པ་ནི། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་
ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། ཞེས་པའི་རྒྱས་བཤད་དང་། ཅི་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་ནི་རྣམ་ཡང་མི་
སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་པ་ནི་གིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར། ཞེས་པའི་རྒྱས་
བཤད་ཏུ་བྱས་ནས་ཐལ་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག གཞུང་འདིས་བདག་སྐྱེ་འགོག་བྱེད་གྱི་གཏན་ཆོག་སངས་དང་དཔེ་མ་བཞིན་
པར་སྐྱུར་ངག་ཅམ་ཞིག་འགོད་པར་འདོད་དོ། ཟེར་ན། འདིས་བདག་སྐྱེ་འགོག་བྱེད་གྱི་
སྐྱུར་ངག་འགོད་པར་ཐལ། འདིས་བདག་སྐྱེ་འགོག་བྱེད་གྱི་གཏན་ཆོག་སངས་དང་། དཔེ་
མ་བཞིན་པར་སྐྱུར་ངག་ཅམ་ཞིག་འགོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། འདིས་གཏན་ཆོག་སངས་
དང་དཔེ་མ་(༡༠༧)བ་བཞིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་རང་ལུགས་ལ་གཞན་
སྐྱེ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་འགལ་ལོ། ཞེས་སྒྲོན་བཞིན་པ་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན་དེ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་གྱིས་གཞན་སྐྱེ་ཁས་མི་ལེན་པ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་གྱིས་མ་

དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལེགས་ལུན་འབྱེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཀྱི་དགོངས་པ་གཞན་སྒྲིག་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་མགོན་པོ་སྐུ་སྐུ་བ་ཀྱི་དགོངས་པ་གཞན་སྒྲིག་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལེགས་ལུན་འབྱེད་ཀྱི་སྐུ་བ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བདག་སྒྲེ་འགོག་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྐུ་གཏོས་ཅན། སྐར་ཡང་སྒྲེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ལས་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་། དེ་ཉིད་སྒྲིག་པ་ནི་བདག་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་དེ། སྐར་ཡང་སྒྲེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་སྐོང་ལ། སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱི་སྐར་ཡང་སྒྲེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཁས་མི་ཡིན་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་སྒྲོན་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལེགས་ལུན་འབྱེད་ཀྱི་ཆོག་གསལ་ལས་སྐར་ཡང་གི་ཆོག་ཡོད་པར་མ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཆོག་འདི་ལ་སྒྲོན་བཞེད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལེགས་ལུན་འབྱེད་ཀྱི་ཆོག་འདི་གཉིས་ཀ་མདོར་བསྟན་རྒྱལ་བའད་དུ་མ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལེགས་ལུན་འབྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་བཞེད་རྩལ་དེ་ནི་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་དང་། ཐུག་མེད་གཉིས་སུ་མ་བཞོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་རྒྱལ་བས་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། བདག་ལས་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། སྒྲེ་བ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། བདག་ལས་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལས་སྒྲིག་པ་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་བཅས་དྲགས་སུ་བཞོད་པས་རང་ལྷགས་ལ་དམ་བཅའ་བཞིའི་ཞེན་དོན་(༡༠༩ན)མེད་དགག་ཏུ་ཁས་ཡིན་པ་དང་འགལ་ཞེས་སྒྲོན་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་དེ། ཅེས་པ་དམ་བཅའ་བར་བྱས་པས་བདག་སྒྲེ་འགོག་ལ། སྒྲེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཁས་སྤངས་པས་དངོས་པོ་རྣམས་སྒྲེ་ཞིང་བདག་ལས་མི་སྒྲོན། གཞན་ལས་སྒྲེ་བ་ལྷགས་ལ་འཕངས་པས་དམ་བཅའ་བཞིའི་ཞེན་དོན་མེད་དགག་ཏུ་ཁས་

ལེན་པ་དང་འགལ་ཞེས་སྒྲིན་བརྗོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་རྒྱུད་གྱི་གཏན་ཆོག་ལས་ཁས་མི་ལེན་པས་སྒྲུབ་བྱེད་
འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལས་མི་ལེན་ཟེར་ན། ཐལ་འགྱུར་བས་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་
པའི་ཐལ་འགྱུར་ལས་ལེན་པར་ཐལ། རང་འགྲེལ་དུ། གཞན་ལ་ཉེན་ནས་གལ་ཏེ་
གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། ཁོ་ན་མེ་ལྷེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་འབྲུག་པོ་འབྱུང་བར་
འགྱུར་ཞིང་སྟེ། གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་མཐོང་བའམ་མ་རིག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།
དེའི་བྱིར། དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེ་ཉིད་གྱི་བྱིར་རྒྱ་དང་འབྲས་ཅུག་ཞན་ཉིད་དུ། །
ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་དང་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྟེ་བར་
འགྱུར་ཏེ་གང་གི་བྱིར། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། ཡང་མི་ལྟར་ས་ལུ་ཐུག་གཞན་དུ་གྱུར་
པ་ས་ལུའི་ས་བོན་ལ་བཏེན་ནས་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ལུ་མ་བ་དང་ལུ་མ་ལུ་ལ་སོགས་
པ་ཡང་འབྱུང་བ་ཞིག་ནི། དེའི་བྱིར་མཐོང་བའི་མ་རིག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ །དུ་མ་བས་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བདག་སྟེ་འགོག་མི་རུས་པར་འདོད་ཟེར་
ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོག་ལས་ལས་ལས། རང་གིས་ཁས་སྒྲུངས་པ་དང་འགལ་
བས། རྩོད་པས་མི་ལྟོག་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ །ཁི་ག་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་(༡༠༩༧)ལས། དངོས་ཟེན་གྱི་རྟགས་སྟོག་
དགོས་ན་དངོས་ཟེན་གྱི་དམ་བཅའ་ཡང་སྟོག་དགོས་ཏེ། མཚུངས་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་རྒྱ་
མཚོན་མཚུངས་པ་ལ་བྱེད་དོ་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་ཟེན་གྱི་རྟགས་སྟེ་བ་
དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་རྟགས་སུ་བཞོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡོད་པ་ལྟར། བདག་སྟེ་མེད་
པ་དམ་བཅའ་བར་བྱས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། སྟེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་
མེད་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤིང་ཅིང་། བདག་སྟེ་མེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱིན་དག་གི་
 དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྟེ་བར་དམ་བཅའ་བཞག་པ་ལ། འོན།
 དེ་ལྟར་སྟེ་བ་ལ་གཞོད་བྱེད་རིམ་སུ་ཡོད་སྟུང་ན། དེ་ལ་ཐོག་མར་བདག་ལས་སྟེ་བ་ལ་
 ཁས་སྐྱེས་འགའ་བ་བཟོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཀྱིས་གཞོད་བྱེད་སྟོན་པར་བྱེད་བ་
 ལ་གཞུང་འདི་བྱང། འདི་ལ་གཞན་གྱིས་སྟོན་བཟོད་པའི་རྒྱལ་དང། དེ་ལ་དབལ་ལྟན་སྟེ་
 བས་ལན་བཏབ་པའི་རྒྱལ་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཆོག་སྒྲིལ་ལས། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་
 གིས་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཆོག་སྒྲིལ་དང་དཔེ་མ་བཟོད་པའི་བྱིར། རང་གཞན་
 གྱིས་སྟེ་བའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་བྱིར་རོ། ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཆོག་ཡིན་པའི་
 བྱིར། སྐབས་ཀྱི་དོན་ལས་ལྷོག་པས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་དེའི་ཆོས་བསྟོག་པའི་དོན་
 མངོན་པས། དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྟེ་བར་འགྱུར་བ་དང། སྟེ་བ་འབྲས་སུ་དང་
 བཅས་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བ་དང། སྟེ་བ་ཐུག་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་གྲུབ་པའི་མཐའ་
 དང་འགའ་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེའི་དོན་ཡང་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་སྟེ་
 གྱིས་བཤད་པའི་སྟོན་བ་དེ་བདག་སྟེ་འགོག་རྒྱས་ཀྱི་གཏན་ཆོག་སྒྲིལ་དང་དཔེ་མ་བཟོད་
 དམ་བཅའ་ཙམ་ཏུ་ཟད་པའི་བྱིར་དང། དེ་ལ་གཞན་གྲངས་ཅན་གྱིས་རྒྱ་རྒྱས་སུ་མངོན་
 པར་མི་གསལ་བའི་(༡༠༣ན)བདག་ཉིད་ལས་སྟེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་པ་ཡིན་ནམ། འབྲས་
 སུ་མངོན་པར་གསལ་ཟིན་གྱི་བདག་ཉིད་ལས་སྟེ་བ་མེད་དེ། ཞེས་པ་གང་ཡིན། དང་
 པོ་ལྟར་ན་བྱབ་པ་འགའ་ཞིང། བྱི་མ་ལྟར་ན། བྱབ་ཟིན་སྟེ་བའི་སྟོན་ཏུ་འགྱུར་རོ་
 ཞེས་པའི་སྟོན་བཟོད་མ་གསལ་བའི་བྱིར་དང། ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཆོག་ཡིན་པའི་
 བྱིར། ཞེས་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་རབ་སྟོན་མར། ལྷགས་དང་བཅས་པའི་ཆོག་ཡིན་པའི་
 བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་གྲགས་ཡོད་རྒྱལ་ཡང་། སྟོན་བའི་ཆོག་ལ་བདག་སྟེ་
 མེད་པ་དམ་བཅའ་དང། སྟེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་ཏུགས་སུ་བཞོད་ནས་བྱོགས་

ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོན་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། བདག་ལས་སྒྲོན་ནི་མེད་དང་། ཐུག་མེད་
 ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་འགོད་ན་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ན། བསྐྱབ་བྱ་གྲུབ་པའི་
 སྒྲོན་ཏུ་འགྱུར་བས་དངོས་ཟེན་རྟགས་སུ་འགོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་བསྒྲིག་
 ཏིན་གཉིས་རྟགས་སུ་འགོད་པས་སངས་རྒྱས་བསྐྱབས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་མ་
 ཏུ་ལེགས་ལུན་འབྱེད་ཀྱིས་སྒྲོན་བཅོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དཔལ་ལུན་སྒྲོན་བས་ལན་
 འདེབས་ཚུ་ལ་ནི། ཁྱེད་ཀྱིས་གཏན་ཆོགས་དང་དཔེ་མ་བཅོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དེ་རང་
 རྒྱད་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་ནམ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་གང་ཡིན།
 དང་པོ་ལུང་ན་བདག་སྒྲོ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། རང་རྒྱད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་མ་བཞོད་
 པའི་སྒྲོན་མེད་དེ། སྐབས་འདིར་རང་རྒྱད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་བཅོད་པ་ལ་དགོས་རྒྱུས་གང་
 ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་ཁས་བླངས་འགལ་
 བར་བཅོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཀྱི་འགོག་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེས་འགོག་
 མི་རྒྱས་ན་རང་རྒྱད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་བཞོད་པས་ཀྱང་འགོག་མི་རྒྱས་(༡༠༡བ)པར་
 ཐལ། ཁྱེད་མངོན་སུམ་ལ་བསྒྲོན་འདོད་པ་གང་ཞིག །མངོན་སུམ་ལ་བསྒྲོན་པ་དང་ཅོད་
 རྒྱར་མི་རུང་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱད་ཀྱི་རྟགས་ལ་གཞན་གྲངས་ཅན་གྱི་སྒྲིབ་པའི་ཉེས་པ་
 མ་བསལ་བའི་སྒྲོན་མེད་དེ། དཔུ་མ་བས་རང་རྒྱད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་ལེན་ཏུ་མི་རུང་པའི་
 ཕྱིར་དེ། རང་མཚན་ཁས་ལེན་ཏུ་མི་རུང་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལུང་ན། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་འགོད་མི་དགོས་པ་དང་། འགོད་
 དགོས་ན་ཡང་བཞོད་པར་བསྐྱན་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། བདག་སྒྲོ་འགོག་པའི་
 སྐབས་འདིར། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་འགོད་མི་དགོས་པར་ཐལ། བདག་སྒྲོ་
 འདོད་པའི་ཆོལ་བ་རྣམས་ཀྱིས། བདག་སྒྲོ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་སྐབ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་
 བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མ་སོང་པའི་ཕྱིར་དེ། གྲངས་ཅན་པས་སྐྱ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་

ཉིད་ལས་སྒྲེ་སྒྲེ། སྒྲེ་བ་གང་ཞིག་རང་གི་རྒྱུ་ཉི་ལྟ་སྒྲེ་མེད་པར་མི་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བ་
འདི་ལས་ལྷག་པ་བཞོད་རྒྱུ་མེད་ལ། འདི་ལ་ནི། གཉིས་ཀ་ལ་གྲགས་པའི་མཐུན་དཔེ་མ་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི་འགའ་ཞིག་ལ་བཞེད་དགོས་ན་ཡང་མ་བཞེད་པའི་སྒྲིན་མེད་དོ། །སངས་
རྒྱུ་བསྐྱུངས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དེས་དངོས་པོ་བདག་ཉིད་ཉུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཡང་སྒྲེ་བ་
དགོས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ནི། དེ་དག་གི་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཉུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱུ་བཤད་ཉུ་བྱས་ན་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་ཐལ་ལ་བསྐྱབ་བྱར་བྱས་
པས། དེས་ན་སྒྲུ་གཞི་ཅན། སྤྱར་ཡང་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་དེ། རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་ཟེན་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་མངོན་པར་གསལ་ཟེན་གྱི་བྱམ་བ་འདི་བཞིན་ཞེས་བཞོད་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་གཞན་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྒྲུ་བའི་ཉེས་བ་མ་བསལ་བའི་སྒྲིན་མེད་དོ། །གྲངས་
ཅན་གྱིས་རང་གི་རྒྱུ་བའི་ངོ་བོར་(༡༠༩ན)ཡོད་པའི་སྒྲུ་གུ་དེ། སྤྱར་ཡང་སྒྲེ་ཞིང་
མངོན་པར་གསལ་ཟེན་གྱི་བྱམ་བ་དེ་སྤྱར་ཡང་མི་སྒྲེ་བར་ཁས་སྤྱངས་པས། དང་པོ་
ཆོས་ཅན་དང་ཕྱི་མ་མཐུན་དཔེར་བྱས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་ཐལ་བར་འགྱུར་
བའི་སྒྲིན་མེད་དེ། ལྷགས་ལྷན་འབྱེད་གྱིས་ཐལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་སངས་རྒྱུ་བསྐྱུངས་
ཀྱི་འགྲེལ་པའི་དོན་མ་ཡིན་ལ། འགྲེལ་པ་དེས་དངོས་སུ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གཉིས།
ཤུགས་ལ་གང་ན་ཆོག་སྤངས་ཡང་དག་གཉིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ། འགྲེལ་པ་བརྒྱ་པ་ལི་ཏ་
ལས། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདག་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྒྲེ་
བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཉུ་གྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། བེན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དངོས་
པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་ཉུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སྒྲེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ། ཅི་སྒྲེ་
ཡོད་ཀྱང་སྒྲེ་ན་ནམ་ཡང་མི་སྒྲེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། དེ་ཡང་
སྒྲུ་གཞི་ཅན། སྤྱར་ཡང་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

དེ་དག་གི་སྒྲུབ་ཐུག་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲུབ་ཟིན་སྒྲུར་ཡང་སྒྲུབ་ལ་དགོས་པ་མེད་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དེ་གཉིས་ནི་སངས་རྒྱུས་བསྐྱེད་སྒྲུབ་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་། བཟུང་བཅོམ་
 འདི་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། དངོས་
 ཟེན་གྱི་རྟགས་ལྟོག་དགོས་ན། དངོས་ཟེན་གྱི་དམ་བཅའ་ཡང་ལྟོག་དགོས་ཏེ་མཚུངས་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནི་སངས་རྒྱུས་བསྐྱེད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་
 རྟགས་གཉིས་སུ་བཀོད་ན་བདག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པར་བཅད་ཅུ་གྱི་མེད་དགག་ལས་སྒྲོག་
 པའི་མ་ཡིན་དགག་བསྐྱབ་བྱར་(༡༠༧བ)ལས་ཡིན་དགོས་པར་མཚུངས་ཞེས་པའི་དོན་
 ཡིན་ནོ། །

གཞན་ལ་རྟོན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་ཞིག་ཁྱེས་མོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་དགག་བཞག་
 སྒྲུབ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ཁྱེས་སྒྲུབ་ལ་ཕྱེད་ལ་མེ་ལྷེ་དམར་འབར་བ་ལས་
 གསལ་བྱ་ཐུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་
 གཞན་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སུ་གཞན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་
 ན། འོ་ན། གཞུང་འདི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས་རང་གི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སུ་གཞན་འབྱུང་བ་དེ། གསལ་བྱེད་མེ་ལྷེ་དམར་འབར་བ་
 ལས་གསལ་བྱའི་ཐུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་བ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གཞུང་
 ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་བདེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། གཞུང་འདི་གཞན་
 སྒྲུབ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཏེ་ཆེད་ཐལ་པའི་གཞོན་བྱེད་སྒྲུབ་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གསལ་བྱེད་མེ་ལྷེ་དམར་འབར་བ་ལས་གསལ་བྱའི་ཐུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་
 བར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
 གྲུབ་པའི་འབྲས་སུ་གཞན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་སྟངས་ཟེར་ན། འོ་ན། ཐལ་འགྱུར་དེ་
 སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཞུང་དེའི་དག་དོན་

ནམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གསལ་པ་ཚད་
མས་བསལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། གསལ་བྱེད་མེ་མེ་དམར་འབར་བ་ལ་གསལ་བྱའི་མུན་པ་འཐུག་པོ་མི་འབྱུང་
བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལྷང་བ་ལས་མུན་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
ཉིན་མོ་ལས་མཚན་མོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་སྐུ་གུ་རང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་གཞན་སྐྱེའི་དོན་ཡིན་ནོ་
ཐེར་ན། འོ་ན། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ། སྐུ་གུ་རང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་
བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་(༡༧ན)ཡོད་པ་གང་ཞིག། ཤུག་གཉིས་ངོ་
བོ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་
མེད། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་དོན་དམ་བདན་པ་ཡིན་ནོ་ཐེར་ན། སྐུ་གུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་
མེད་པ་དོན་དམ་བདན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སྐུ་གུའི་
གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། འདོད་ན། སྐུ་གུ་གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་བར་རྟོགས་པའི་
གང་ཟག་ཡིན་ན། སྐུ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་དུ་ཚད་མས་རེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་
རྟོགས་གྱིས་སྐུ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་དུ་སྐབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱི་ནོལ་ཡང་
དག་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་
མི་སྐྱེ་བའི་རྟོགས་གྱིས་སྐུ་གུ་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་མེད་དུ་སྐབ་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཚད་མས་
རེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཚོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་སྐུ་གུ་བདན་མེད་དུ་སྐབ་པའི་རྟོགས་ཡིན་ན། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐབ་

ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྟེ་བ་དེ་ཡང་
 ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྟུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་
 གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་བ་དེ་ཡང་། དེ་ལྟར་སྟུབ་པའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྟུབ་ཀྱི་རྟགས་
 ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན་མོང་། དེར་ཐལ། ལྷ་གུ་(༡༧བ)གཞན་ལས་
 མི་སྟེ་བ་དེ་ལྷ་གུའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེར་
 ཐལ། ལྷ་གུ་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་བ་ལྷ་གུའི་གནས་ལུགས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་ལྟར་སྟུབ་པའི་དེ་སྟུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མེད་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟེན་འབྲེལ་ལྷ་གུ་བདེན་མེད་དུ་སྟུབ་པའི་དེ་སྟུབ་
 ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟེན་འབྲེལ་ལྷ་གུ་
 བདེན་མེད་དུ་སྟུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་། ཁྱིམ་པའི་སྐབས་སུ་གཞན་སྟེ་
 བཀག་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རང་ཉིད་རང་ལས་སྟེ་བ་མི་འཐད་པས། བདག་སྟེ་མེད་ཅིང་དེ་
 མེད་པས་གཉི་ཀ་ལས་སྟེ་བ་མེད་ལ། རྒྱ་མེད་ལས་སྟེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་པས་མི་རིགས་
 ཀྱང་། གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་། ཁྱིམ་གཞན་སྟེ་དགག་པ་མི་རིགས་ཏེ། བཅོམ་
 ལུན་འདས་ཀྱིས་མདོ་ལས། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྟེན་བཞི་གཞན་དུ་འགྱུར་
 བ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་སུ་རྒྱུ་མས་སྟེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། གཞན་སྟེ་
 ཡིན་ན། འབྲས་སུ་རྒྱུ་མས་སྟེ་བ་ལ་འགལ་རྟེན་ཀྱིས་ཟིན་བཞིན་དུ་སྟེ་བ་དང་། མཐུན་
 རྟེན་མ་ཆང་བཞིན་དུ་སྟེ་བར་ཐལ་བའི་གནོད་བྱེད་རྟེན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་
 ལྷང་། དག་དོན་ནི། (༡༧ན)ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གསལ་བྱེད་མེ་ལྷེ་དམར་འབར་བ་
 ལས། དེའི་གསལ་བྱར་གྱུར་པའི་མུན་པ་འབྲུག་པོ་འབྱུང་བར་ཐལ། རང་གི་མཆོན་ཉིད་
 ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སུ་གཞན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཐལ་བ་ལས། རང་གི་མཆོན་

ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སྤྱ་གཞན་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། གསལ་བྱེད་མེ་ལྷེ་དམར་འབར་བ་ལས་དེའི་གསལ་བྱར་གྱུར་པའི་མུན་པ་འབྲུག་པོ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་བཞོད་པའི་ཆོ་ན་གསལ་བྱེད་མེ་ལྷེ་དམར་འབར་བ་ལས་དེའི་གསལ་བྱར་གྱུར་པའི་མུན་པ་འབྲུག་པོ་མི་འབྱུང་བའོ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སྤྱ་གཞན་མི་འབྱུང་བར་རྒྱབ་པའི་དྲགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ། །

ཡང་རྒྱ་ཡིན་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་ལས། འབྲས་སྤྱ་ཡིན་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་སྒྲེ་བར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སྤྱ་གཞན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འགལ་བ་ལས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སྤྱ་གཞན་མི་འབྱུང་བའོ། རྒྱ་ཡིན་མ་ཡིན་ཐམས་(༡༠༥བ)ཅད་ལས། འབྲས་སྤྱ་ཡིན་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་མི་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཞོད་པའི་ཆོ་ན་རྒྱ་ཡིན་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་མི་སྒྲེ་བའོ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སྤྱ་གཞན་མི་འབྱུང་བར་རྒྱབ་པའི་དྲགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ། །རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སྤྱ་གཞན་མི་འབྱུང་བ་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ལྷ་གྲུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི་ཁོ་ན་རེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སྤྱ་གཞན་སྒྲེ་བ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་སྒྲེ་བམེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲགས་དམ་བཅའ་ལ་རྒྱག་འདོད་ན། ལྷ་གྲུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ལྷ་གུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཐའ་བཞི་གང་
 རུང་ལས་མི་སྒྲེ་བ་དེ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་མེད་ཏུ་སྒྱུ་བ་པའི་རྟགས་(༡༠༥)ན་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་པ་ལྷ་གུའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་
 ཐལ། དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷ་གུ་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་
 པ་ལྷ་གུའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ །ལྷ་གུ་ཐ་སྟོད་ཏུ་སྒྲེ་བ་
 དང་ཐ་སྟོད་ཏུ་གཅིག་ཡིན་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ལྷ་གུ་ཐ་སྟོད་ཏུ་གཅིག་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་པའི་གཅིག་དང་བདེན་པའི་ཏུ་མ་གང་རུང་ཏུ་མ་གྱུ་བ་པའི་རྟགས་
 གྱིས། ལྷ་གུ་བདེན་མེད་ཏུ་སྒྱུ་བ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་བྱི་རྒྱལ་ཡང་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
 ལྷ་གུ་བདེན་མེད་ཏུ་སྒྱུ་བ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་རྒྱལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷ་གུ་བདེན་
 མེད་ཏུ་ཆད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ལྷ་གུའི་གནས་ལུགས་ཆད་
 མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ། མ་གྱུ་བ་ན། དེར་ཐལ། ལྷ་གུ་བདེན་
 པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་པ་ལྷ་གུའི་གནས་ལུགས་གང་ཞིག་ །ཁྱོད་ལྷ་གུ་བདེན་པའི་གཅིག་
 ཏུ་མེད་པར་ཆད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། བྱི་མ་དེར་ཐལ།
 ཁྱོད་སྒྱུར་བ་དེ་སྒྱོར་གྱི་རྒྱལ་གསུམ་ཆད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཆོས་
 ཅན་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞན་སྒྲེ་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷ་གུ་རང་དང་ངོ་བོ་གཞན་པའི་རྒྱལ་ས་
 སྒྲེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ལྷ་གུ་དང་ས་པོན་ངོ་བོ་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སེལ་བྱེད་མེ་ལྷེ་དམར་འབར་བ་ལས་དེའི་གསལ་བྱར་གྱུར་པའི་

མུན་པ་འབྲུག་པོ་མི་འབྲུང་བ་དེ། ཤེས་བྱ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་
 ལས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་གཞན་མི་སྟེ་བར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་
 དག་ཡིན་(༡༠༥)པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
 རྒྱ་གཞན་ལས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་གཞན་མི་འབྲུང་སྟེ། མེལ་
 བྱེད་མེ་ལྷེ་དམར་འབར་བ་ལས་དེའི་གསལ་བྱར་གྱུར་པའི་མུན་པ་འབྲུག་པོ་མི་འབྲུང་
 བའི་ཕྱིར། ཞེས་བའི་རྟགས་སྟུར་འདི་རྟགས་སྟུར་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།
 འདོད་ན་དེ་འདྲ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་ལས་མི་
 སྟེ་བར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེར་ཤེས་
 བྱ་རང་གི་རྒྱ་ལས་མི་སྟེ་བར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། དེ་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྒྱ་ལས་མི་སྟེ་བར་ཐལ། མེལ་བྱེད་མེ་ལྷེ་དམར་འབར་བ་
 ལས་དེའི་གསལ་བྱར་གྱུར་པའི་མུན་པ་འབྲུག་པོ་མི་འབྲུང་བའི་ཕྱིར།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། འཛིག་རྟེན་ཤེས་རིམ་
 ལྟོས་པའི་ཡང་ལོག་གི་བྱུང་པར་བཤད་པ།

དངོས་ཀྱན་ཡང་དག །ཞེས་མོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
 དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །མཐར་ཐུག་དཔྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་དེ་དོན་
 དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་ཀྱན་ཇོ་བ་བདེན་པའི་མཚན་
 ཉིད་ཟེར་ན། དང་པོ་ལ། ལུས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
 ཐལ། དེའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་ལྟ་བུ་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་གཞལ་བྱ་

ཡིན་པའི་བྱིར། གཞི་གྲུབ་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར། མཚན་ཉིད་བྱི་མ་ལ། སུམ་པའི་གནས་ལུགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་གནས་ལྷ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རི་སྒྲིབ་པ་མཆོད་པའི་རྣམ་མཆོད་
བྱི་གནས་ལྷ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རོན་(༡༠)ན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་གང་ཞིག །དེ་ཁྱོད་
ལ་ལྟོས་ཏེ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མར་སོང་བ་དེ། རོན་དམ་བདེན་པའི་
མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། མཚན་ཉིད་དེ་ཀ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དེ་ཁྱོད་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་དོན་
དམ་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། རོན་དམ་བདེན་པ་ཆོས་ཅན། སུམ་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་
ཐལ། སུམ་པ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་གང་ཞིག །དེ་ཁྱོད་
ལ་ལྟོས་ཏེ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མར་སོང་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
ཁྱོད་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེར་འཇོག་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན་སྟེ།

ཁ་ཅིག །ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་གང་ཞིག །དེ་ཁྱོད་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཐ་སྙད་
པའི་ཚད་མར་སོང་བ་དེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། མཚན་ཉིད་དེ་ཀ་
ཆོས་ཅན། ཆོས་དེ་ཁྱོད་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
ཁྱོད་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཆོས་ཅན། སུམ་པའི་
གནས་ལུགས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སུམ་པའི་གནས་ལུགས་ཐ་སྙད་པའི་
ཚད་མའི་རྟེན་དོན་གང་ཞིག །ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་དེ་ཁྱོད་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཐ་སྙད་ཚད་མར་
སོང་བའི་བྱིར། སྐབ་རྩལ་སྤར་དང་འདྲ།

གཞན་ཡང་། རོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་གཉིས་སྒྲིམ་པ་ལ་དགོས་
པ་མེད་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་དེ། སུམ་པའི་གནས་

ལྷགས་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མར་སྤང་བར་ཚད་མས་ངེས་(༡༠༥བ)
པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ལུས་པའི་གནས་ལྷགས་དོན་དམ་བདེན་པར་ཚད་མས་ངེས་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་གཉིས་སྒྲིམ་པ་ལ་དགོས་
པ་མེད་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་དེ། ལུས་པ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མར་སྤང་བར་
ཚད་མས་ངེས་ན། ལུས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ཁྱོད་གང་གིས་རྟེན་པའི་ཚད་མ་དེ། ཁྱོད་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་
ཤེས་ཚད་མར་སྤང་བ་དེ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། མཚན་ཉིད་དེ་ཀ་
ཚས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་ན་ཁྱོད་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རི་བོང་རྩ་ཚས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར།
འདོད་ན། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདིས་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་རིགས་འདྲེའོ། །

ཁ་ཅིག །མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་
ཤེས་ཚད་མར་སྤང་བའི་ལུས། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། ལུས་པའི་གནས་ལྷགས་དེ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་མཐར་
ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མར་སྤང་བའི་ལུས་དུ་ཚད་མས་ངེས་ན། ལུས་པའི་
གནས་ལྷགས་དོན་དམ་བདེན་པར་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར་ཉེ། དེ་ཚད་མས་ངེས་
ན་དེའི་གནས་ལྷགས་མཐར་ཐུག་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར་ཉེ། དེ་ཚད་མས་ངེས་
ན། དེ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་ལུས་དུ་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མར་སྤང་བའི་ལུས་དེ། ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུས་པ་ཐ་(༡༠༦ན)སྙད་པའི་ཚད་

མའི་ཡུལ་དུ་ཆད་མས་ངེས་ན། ལུ་པ་ཀུན་ཚྭ་བདེན་པར་ཆད་མས་ངེས་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེར་ཆད་མས་ངེས་ན། དེ་རྒྱན་པར་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བདེན་པ་ཙམ་དཔྱེག་ཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་
པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། ཀུན་ཚྭ་བདེན་པ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་རྒྱན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མ་ངེས་མོ་ཟེར་ན། དེ་ངེས་པར་ཐལ། དེ་ལ་
བསྐྱེམ་མི་བསྐྱེམ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསྐྱེམ་མི་བསྐྱེམ་གཉིས་ནས་བཅད་ཡོངས་
གཅོད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོ་ངོར་བུང་གསུམ་མི་མྱིད་པའི་འགལ་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་ཐལ། ཡང་སྤྲུལ་མཐུན་པའི་
མདོ་ལས། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀུན་ཚྭ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འདིར་ཐད་དོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོན་ཀྱང་། སེམས་དེ་སེམས་
བདེན་པས་སྒྲོང་བ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། སེམས་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་སེམས་
ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་ཚྭ་བདེན་པ་གང་ཞིག །
སྤང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་རུས་པ་དེ། ཡང་དག་ཀུན་ཚྭ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན།
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡང་དག་ཀུན་ཚྭ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་ཡིན་ན་ཀུན་ཚྭ་མ་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཀུན་ཚྭ་བདེན་པ་གང་ཞིག །སྤང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་མི་རུས་པ་དེ། ལྷག་
པའི་ཀུན་ཚྭ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་(༡༠༧)མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷག་པའི་ཀུན་
ཚྭ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགོངས་པར་པགས་པ་ལས། ལྷག་པའི་ཀུན་ཚྭ་ཡོད་

ན་ཡང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཞག་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། རྟོན་དམ་བདན་པ་ལ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་དོ། །ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྟོང་གཞི་ཚས་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་སྟོང་གཞི་ཚས་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག ། འབྲིང་དུ་དབྱེ་ན་སྟོང་ཉིད་བཞི། བསྐྱ་ན་ཚས་གྱི་བདག་མེད་དང་། ཀང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། ཀུན་རྫོབ་བདན་པ་དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་འཛིག་རྟེན་པ་དེ་སྒྲེ་མཐའ་དག་ལ་བྱེད་དོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། ཉན་ཐོས་སྒྱུར་ལམ་པའི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་བདན་པ་དེ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་པ་རང་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདན་པ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། དེ་འདྲའི་འཛིག་རྟེན་པ་དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་སྟོང་བའི་སྒྲེ་མཐའ་དག་ལ་བྱེད་དོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། བར་ལ་མ་སྟོང་བའི་བྱིས་པ་རུང་དུའི་ཤེས་ངོ་ལ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བདན་པ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒན་དེའི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བར་ལ་མ་སྟོང་བའི་བྱིས་པ་རུང་དུ་དེས། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒན་བྱད་བཞིན་དུ་སྟོང་ཡང་བྱད་བཞིན་དུ་མི་བདེན་པར་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་(༡༡༠ན)བར་ལ་སྟོང་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། དེ་འདྲ་བའི་འཛིག་རྟེན་པ་ཡིན་ན། གྲུབ་མཐའ་སྒྲུ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་

བ་ཁོང་དུ་མ་ཆུང་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པས། ཐོག་མར་བདེན་གཉིས་ལྟལ་ཅན་དང་
བཅས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ། གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱི་ནང་གི་དངོས་
པོ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་དག་
གི་སྟེང་དུ་མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་སེས་ཀྱིས་རྟེན་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་དང་། ཐ་
སྟོན་པའི་ཚད་མས་རྟེན་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། སེས་བྱ་ཅམ་དབྱེ་གཞིར་
བྱས་ནས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཅིང་དེ་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །བདེན་
པ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དང་བ་ཅམ་དུ་འདོད་དོ། །རང་མངོན་སུམ་རྟོགས་
པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་གཉིས་སྒྲུབ་ཅུབ་པའི་རྩལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དོན་
དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། དེས་གཉིས་སྒྲུབ་དང་བཅས་པའི་རྩལ་གྱིས་རྟོགས་པར་
བྱ་བ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྱང་
པར་མེད་ཀྱང་སྟོང་གཞི་ཚས་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ །འབྲིང་
གི་སྒྲོ་ནས་བྱེད་ན་སྟོང་ཉིད་བཞི། བཟུ་ན་བདག་མེད་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་ལ་སྒྱིར་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མེད་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་སེས་ངོ་ལ་ལྷོས་ཏེ་
ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་བརྒན་དེ་དེ་ལ་ལྷོས་ཏེ་ལྟལ་ལོག་པ་དང་། བྱང་
བཞེན་དེ་ལ་ལྷོས་ཏེ་ལྟལ་ཡང་དག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འཇིག་རྟེན་གྱི་སེས་ངོ་ལ་ལྷོས་ཏེ་
ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་འཇིག་རྟེན་པ་དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་མྱོང་གིང་བརྡ་ལ་
སྒྲུབ་(༡༡༡)ན་པའི་གང་ཟག་དེ་ལ་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་གྲུབ་མཐས་སྟོ་བསྐྱར་མ་བསྐྱར་གཉིས་
ཡོད་ལ། དེའི་སེས་པ་ལ་ཡང་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཐ་སྟོན་པའི་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་ཡིན་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པ་ཡིན་པས་བྱབ་ཅིང་། མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་སེས་ཀྱི་རྟེན་དོན་ཡིན་ན། དོན་
དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ཐལ། བྱང་གི་སྒྲུབ་པ་དེ་གཞུང་དེའི་དོན་སྒྲུབ་རྣམ་

དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། གོང་ནས་ཤེས་སོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཙམ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་བདེན་པ་སློ་གང་གི་ཡང་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱོད་འཇུག་ལས་དོན་དམ་སློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །སློ་ནི་ཀུན་ཚོ་བ་ཡིན་པར་འདྲོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཐལ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་བཞིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། འགོག་བདེན་གྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྱོད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཙན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་གཉིས་སྒྲུང་རྒྱུ་པའི་རྩལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་དེས་རང་དང་ཐ་དད་མེད་པའི་རྩལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་སྟེ། ཅ་བར་འདྲོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་ཚོ་བ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཙན། ཀུན་ཚོ་བ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་(༡༡༡བ)སྤར་བཞིན། གཞན་ཡང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་ངོ་པོའི་སློ་ནས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། ས་གོང་མའི་འགོག་བདེན་རྣམས་ས་འོག་མ་འོག་མའི་མཉམ་བཞག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེར་ཐལ། མདོ་ལས། སྤྱིན་མཐོང་མཁའ་ལ་ཉི་གཞོན་འདིར་ཁྱོད་སློ་གྲོས་ཕྱོགས་གཅིག་ཙན། །སློ་མིག་དག་པའི་འཕགས་མཚོག་གིས་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་མ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་འོག་མ་འོག་མའི་མཉམ་བཞག་གིས་ས་གོང་མ་གོང་མའི་འགོག་བདེན་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བར་ཐལ། ས་བརྩུབ་འི་མཉམ་བཞག་གིས་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དེ་སངས་རྒྱུ་མ་འཕགས་པ་ནང་ལན་རྒྱན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱད་ལུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སྒྲུ་འབྱེད་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་ངོ་ཡང་ཡིན། ཐ་སྙད་ཙམ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཚད་མ་དེས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སྒྲུ་འབྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུ་འདོད་ན། དེ་འདྲ་བའི་ཚད་མ་དེས་དེ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སྒྲུ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སྒྲུ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལུལ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། ལུལ་ཅན་ཐ་དད་པའི་རྩལ་གྱིས་སྒྲུང་བ་ཡིན་ན། ལུལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་རྒྱབ་པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ལུལ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ལུལ་ཅན་རྒྱུ་མ་འཕྱེན་ཐ་དད་པའི་རྩལ་གྱིས་སྒྲུང་བ་ཡིན་ན། ལུལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་རྒྱབ་པའི་སྒྲོ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུ་མ་འཕྱེན་གྱིས་(༡༡)ལྟར་རྒྱུ་མ་འཕྱེན་གཉིས་སྒྲུང་རྒྱབ་པའི་རྩལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རི་སྟེང་པ་མཁུན་པའི་རྒྱུ་མ་འཕྱེན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལུལ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ལུལ་ཅན་རང་ཉིད་ཐ་དད་དུ་རང་ཉིད་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལྷན་སྟེ། རྒྱུ་མ་དེས་ལས། ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་གཟིགས་པ་ལ་ལོག་པ་ནི། རྒྱུ་མ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་ཁོ་ནར་གོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲུ།

གཞན་ཡང་། ལུལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་རྒྱབ་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ན་གཉིས་

སྒྲུང་མེད་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པས་ཁྱུང་པར་ཐལ། གཉིས་སྒྲུང་རྒྱུ་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ན། གཉིས་
སྒྲུང་མེད་པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རི་སྒྲེད་པ་མཁྱེན་པའི་རྒྱམ་མཁྱེན་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་གཉིས་
སྒྲུང་དང་བཅས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཀུན་ཚྭ་བདེན་པ་དེ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་རིགས་བར་
 ཐལ། དེ་ལ་སྒྲུང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ཚུལ་པ་དང་། མི་ཚུལ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 བདེན་གཉིས་ལས། སྒྲུང་དུ་འབྱེད་དག་ཚུལ་པའི་ཕྱིར་དང་མི་ཚུལ་ཕྱིར་།
 ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི། ཀུན་ཚྭ་གྱི་མི་དབྱེ་བ་བུས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལོག་པའི་ཀུན་མོལ་ཡོད་པར་ཐལ། ལོག་པ་དང་ཀུན་མོལ་པའི་
གཞི་འཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། མེ་ཡོང་ནང་གི་བྱད་པའི་ཕྱི་གཟུགས་བརྟན་དེ་དེ་འདྲ་
པའི་གཞི་འཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མི་ཤེས་གཞི་དང་གྱིས་ཞེས་སྐོག་གི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ལྟ་བུ་དག་གི་བཞག་སྒྲུབ་གསུམ་པ་དང་པོ་
ནི། ལ་ཅིག །གངས་ཅན་གྱིས་བཞག་སྒྲུབ་པའི་སྒྲིག་ཅོ་བོ་དང་། ལྷ་མའི་(༡༡༩བ)རྟ་སྒྲུབ་
དང་སྒྲིག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱེལ་སྐོག་སྒྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། རྟོན་འཛིན་རྟོན་གྱི་ཐ་སྒྲུབ་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། རྟོན་ཡོད་པ་ལ་འཛིན་རྟོན་པའི་ཐ་སྒྲུབ་པའི་ཆད་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་
ན། མི་ཡོང་ནང་གི་བྱུང་བ་ཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒྱན་མེད་པར་ཐལ། ལྷ་མའི་རྟ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་གྱིས་སྒྲུག་
བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། སྒྲུག་ཆོས་
ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། རྟོན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་བརྒྱན་
བཞིན་ཞེས་པའི་རྟགས་སྒྲུབ་འདི་རྟགས་སྒྲུབ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒྱན་ཡོད་པར་ཐམ། མེ་

ལོང་གི་གཞུང་དག་པ་དང་སྐྱེས་ལུང་གུང་པ་མེན་གཉིས་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུགས་
བརྟན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུགས་བརྟན་
གུང་པ་མེན་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷ་མའི་རྩ་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷགས་ལྷས་བྱིས་མིག་བསྐྱད་པའི་དབང་
གིས་དེ་ཉིད་རྩ་ལྷ་དང་པོ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ལྷ་མ་ལ་ཐན་བྱིས་དེ་ཉིད་རྩ་ལྷ་ལ་པོ་ཡོད་
པའི་བྱིར་ཏེ། ལྷ་མ་ལ་ཐན་བྱིས་ལྷ་མ་རྩ་ལྷ་ལ་པོ་ཡོད་པའི་བྱིར་།

གཞན་པར། རྩི་ལམ་གྱི་གཟུགས་མེད་པར་ཐལ། ལྷ་མའི་དྲ་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདྲོད་ན། ཆོས་གྱི་རྩི་མེད་པའི་གཟུགས་མེད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཤེས་པ་ལྟར་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་མི་ལམ་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ལ་ཤིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལྷག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་མི་ལམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ།
ཁྱེད་ཉིད་རྟོགས་མ་ཁྱེད་པའི་གང་ཟག་དཔེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་(༡༡༩ན)ལྟར་མེད་པ་རྟོགས་མི་
རུས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷགས་ཐུག་གིས་མིག་བསྐྱད་པའི་མིག་སེམ་དེ་སྒྲུ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲུ་མའི་དྲ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་
པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། གཞུགས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆོད་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་
ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་སེམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མཐོང་པ་རྒྱན་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ལོག་པའི་རྣམ་
བཞག་ཏུ་མ་ཞིག་བརྟན་པའི་ནང་ནས། རང་གི་ངོ་བོ་བཞག་ཏུ་མེད་པ་བྱེ་བྱག་ཏུ་བཀར་
ནས་གཏན་ལ་འབབས་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། རག་དོན་ནི། བྱངས་ཅན་པས་
བདག་ས་པའི་སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་། ལྷ་མའི་རྟ་གྲུང་དང་། སྤྱིག་སྤྱི་ལ་རུ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་

ཅན། ཁྱོད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཡོད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་
པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གནོད་པའི་བྱིར། གཉིད་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ལ་རི་ར་
བ་ཁང་བྱིས་སྒྲ་ཚོགས་སུ་སྤང་བའི་སྤང་བ་དེ། མི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན། སྤྱི་མ་ལ་
དེས་འདྲེ། སྤྱི་མའི་རྟ་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱི་མ་ལ་རྟ་མེད་དོ། སྒྲིག་སྤྱི་ལ་དེ་དང་འདྲ་ལོ། །

སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅོད་སྒྲོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གཉི་མུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་བྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགག་གཞག་སྤང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ཀུན་རྫོབ་རྟ་ཡོད་ཅེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་མེད་དོ་ཟེར་ན། འོན། ཀུན་རྫོབ་རྟ་ཡོད་
ཅེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། སྒྲོ་ཀུན་རྫོབ་པ་གཉི་མུག་བདེན་འཇིན་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཡིན་ན། (191བ)
ལོག་ཤེས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་རྣམས་སྒྲིབ་ཀུན་རྫོབ་རྟ། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་
པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། དེ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད། ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་
པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རྣམས་
ཏེ། དེ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད། ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན།
ཚོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པའི་སྤྱི་བཤད་པའི་གཞི་ཡིན་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་བས་བྱུང་བོ་ཟེར་
ན། བུམ་པའི་གནས་ལུགས་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།

སྒོ་ཀུན་རྫོབ་པ་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོ་བོར་བདེན་པར་སྤང་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རྟེ། ལུས་པའི་གནས་ལུགས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོ་བོར་བདེན་
པར་སྤང་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གཟུགས་བརྒྱན་ལ་སྟགས་བརྒྱམས། ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་དང་། དག་
སའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གྱི་ངོ་བོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་རྒྱམས་དེ་དག་གི་ངོ་བོར་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཐར་བ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ། ཉན་སྒྲིབ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་
ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱང་འདས་
ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མི་གནས་པའི་བྱང་འདས་ཐོབ་པ་
ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་
བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲད་མི་རུས་རྟེ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ། ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། ཉན་སྒྲིབ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་(༡༡༧ན)རྩ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་
བྱངས་པར་གྱུར་པའི་རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་རྒྱམས་གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་བ་འོག་མ་རྒྱམས་དང་
ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
དེ་གཞིམ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཡིན་ན། རང་གི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་གང་
ཐག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལས་བྱུང་དགོས་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། གང་ཐག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་རང་དང་
རྒྱམ་པ་མི་མཐུན་པའི་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རིན་ཆེན་
ཐུང་བ་ལས། ཇི་སྟིང་ཐུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། ཇི་སྟིང་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ངར་

འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་དེ། །དེ་ལས་ཡང་ནི་སྒྲིབ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པས་བྱངས་
པར་གྱུར་པའི་ཅུ་ཉེན་དང་ཉེ་ཉེན་རྣམས། ཐལ་འགྱུར་པས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཁས་
ལེན་པའི་ཉེན་མོངས་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། འོག་མ་རྣམས་དང་
ཐུན་མོང་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཉེན་མོངས་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ཉེན་མོངས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཡིན་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པས་
བྱུང་ཟེར་ན། དེ་མ་བྱུང་པར་ཐལ། ཉེན་མོངས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་དང་།
ཉེན་མོངས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར་དེ། ཉེན་མོངས་པའི་ས་བོན་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤེས་སྒྲིབ་དང་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། མེད་པར་ཐལ། སྒྲིབ་
པ་དང་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་ན། ཉེན་སྒྲིབ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ལུལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཤེས་
སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། བདེན་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་
ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་(༡༡༩བ)པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྒྲིབ་པ་
དང་ལམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དངོས་ཀྱི་ཡང་དག །ཅིས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་བྱིན་པ་གི་དངོས་
པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ།
འོ་ན། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཇི་ལྟ་སྟུམ་ན། དེའི་ངོ་བོ་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་
དོན་ནི། གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྟོ་ཀྱན་རྫོབ་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐོང་པ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་
དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར། གཞུགས་སྒྲུ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་
པ་ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོ་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོར་བདེན་པའི་རྒྱ་

མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚེས་ཅན། ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་བ་དང་དག་
སའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་གྱི། བདེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་
གིས་ཁྱོད་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཟད་པར་སྤངས་ཐེན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་
པའི་ཀུན་རྫོབ་དེ། གཏི་མཉམ་བདེན་འཛིན་ལ་བྱེད་དོ། །ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ།
ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེན། ཀུན་བདག་སྐུ་དང་ལྷན་སྦྲེས་གཉིས། ཉོན་སྒྲིབ་དང་
མཐོང་སྤངས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེན། མཛོན་གྱུར་དང་། ས་བོན་
གཉིས། ཉོན་སྒྲིབ་དང་སྒྲོམ་སྤངས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་དེ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེན།
མཛོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གཉིས། ཐར་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས།
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེན། མཛོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གཉིས། རང་རྒྱ་ཉོན་མོངས་པས་
བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱང་ཡིན། བདེན་འཛིན་བསྐྱེད་མི་རུས་ཤིང་། བདེན་སྤང་ཙམ་
བསྐྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཀྱི་མཚན་ཉིད།
འཇམ་(༡༡༥ན)ཤེས་དུག་པོ་ལ་ལུལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་བའི་
གཉིས་སྤང་འབྱུང་བའི་ཆ་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་མཛོན་གྱུར་པའི་མཚན་ཉིད། རང་རྒྱ་སྐབ་པའི་
རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པས་དངས་པར་གྱུར་པའི་རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་ལ་སྟགས་
པ་རྣམས་གྲུབ་མཐའ་སྒྲིབ་པ་འོག་མ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཉོན་མོངས་
དང་དེ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་བདེན་འཛིན་ཕྱ་མོས་དངས་པར་གྱུར་པའི་རྩ་ཉོན་དང་། ཉེ་
ཉོན་ལ་སྟགས་པ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཉོན་མོངས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོན་རེ། ལུམ་པའི་གནས་ལུགས་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཀུན་རྫོབ་

བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲིག་ཉེས་པ་གཏི་མུག་བདེན་
འཛིན་གྱི་དོར་བ་བདེན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྒྲིག་འདོད་ན། གུན་ཉེས་
བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་གྱི་དོར་བ་བདེན་པའི་ཆོས་ཡིན་ན། གུན་ཉེས་
བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གུན་ཉེས་བདེན་པའི་སྒྲིག་བཤད་པའི་གཞི་ཡིན་ན། དེའི་
སྒྲིག་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རོན་དམ་བདེན་པའི་སྒྲིག་བཤད་པའི་གཞི་
ཡིན་ན། རོན་དམ་བདེན་པའི་སྒྲིག་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། གཟུགས་སྒྲིག་ལ་སྟགས་པའི་གནས་ལུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཉེས་རང་
དག་བཅོམ་པ་དང་། དག་སའི་རྗེས་སྟོབ་ལེ་སྟེན་གྱི་དོར་བ་གུན་ཉེས་ཅམ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་དག་གིས་ཁྱོད་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་
དོར་བ་རྒྱུ་པ་ཅམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་དོར་བ་བདེན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉེན་སྒྱིབ་གུན་བཏགས་གྱི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པར་ཐལ། གང་
ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་རྟག་པ་དེ་མཐོང་སྤང་དུ་ཆད་མས་ངེས་
ན། དེ་ཉེན་སྒྱིབ་གུན་བཏགས་སྤང་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྤང་བྱུང་ཆད་མས་ངེས་ན། དེ་དེར་(༡༡༥)ཆད་མས་
ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉེན་སྒྱིབ་ལྷན་སྒྲིལ་གྱི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུས་པ་
བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ་སྒྲིལ་སྤང་དུ་ཆད་མས་ངེས་ན། དེ་ཉེན་སྒྱིབ་ལྷན་
སྒྲིལ་སྤང་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྒྲིལ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དོས་སྒྲུལ་
གྱི་སྤང་བྱེད་སྒྱིབ་པར་ཆད་མས་ངེས་ན། དེ་དེར་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་སྒྲིབ་དང་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འཇུག་ཤེས་
 ཏུག་ལ་ལུལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་སྤང་བ་འདི་འཐད་དོ་སྒྲུལ་ཏུ་འཛིན་པའི་
 རྟོག་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲིབ་པ་
 གང་ཞིག་། ཤེས་སྒྲིབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འཇུག་ཤེས་ཏུག་
 ལ་ལུལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་སྤང་བའི་ཆ་དེ་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། འཇུག་ཤེས་ཏུག་ལ་ལུལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་སྤང་བ་དེ་ཉོན་སྒྲིབ་
 ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ན། ལྷན་སྒྲེས་ཡིན་པས་མ་བྱུབ་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་
 དག་པོ་མ་གྱི་རྟོགས་པ་ལྷན་ཏུ་སྤང་བའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་
 སྤྱོད་བར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་འདྲའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་
 མེད་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་འདྲའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་སྤྲད་ཅིག་
 མཐའ་མ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་མཐོང་ལམ་ཏུ་འཕྲོས་པའི་ཆོ་མཉམ་བཞག་ནས་
 མཉམ་བཞག་ཏུ་འཕྲོ་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་འདྲ་བའི་སྐག་ཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མེད་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་
 བའི་སྐད་དང་པོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲ་བའི་སྐག་ཉིས་
 བའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་།

སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཤེས་པུ་མཁུན་ཚུལ་ ཚུངས་པ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

རབ་རིབ་མཐུ་ལས། ཞེས་སྐོག་གི་སྒྲ་བས་སྒྲ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག རི་ལྷ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱིས་གཉིས་སྤང་རུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་
རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཆོས་ཅན། རོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཛིན་བྱེད་
ཡིན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། རི་ལྷ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། རོན་(༡༡༥ན)
དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རི་ལྷ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱིས་གཉིས་སྤང་རུབ་
པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རི་ལྷ་བ་རྟོགས་
པའི་རྣམ་མཁུན་དེས་རི་ལྷ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་རང་དང་ཐ་དད་པའི་སྤང་བ་རུབ་
པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རི་ལྷ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་
གྱིས་རི་ལྷ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་རང་དང་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རི་སྟེང་བ་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། རི་སྟེང་བ་མཁུན་པའི་
རྣམ་མཁུན་གྱིས་གཉིས་སྤང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་
ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷག་པ་འགྲིག །རྟོགས་གསལ་སྒྲ་མས་ཤེས།

ཁ་ཅིག །བྱམ་པའི་གནས་ལུགས་ཆོས་ཅན། རྟོད་ལ་རོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོ་རོན་དམ་བ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་གྱི་ངོར་
བདེན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། རོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་
རོན་དམ་དེ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་བྱིར་ཏེ།

ཆོག་གསལ་ལས། རྟོན་ཡང་ཡིན་ལ། དམ་པ་ཡང་དེ་ཡིན་པས་ན་རྟོན་དམ་པའོ། རེ་
ཉིད་མི་སྐྱ་བས་ན་བདེན་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ལེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྟོན་དམ་བདེན་པ་
ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་རྟོན་དམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་
རྩམ་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག རྟོན་དམ་བདེན་པའི་སྐྱ་བཤད་པའི་གཞི་ཡིན་ན། རྟོན་དམ་བདེན་པའི་
སྐྱ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་མ་བྱལ། ཟེར་ན། བྱལ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། གནས་
ལུགས་དམ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་མཚམས་སྒྱར་དུ་རྟོན་དམ་པའི་རྟོན་དམ་
བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་གང་གིས་ཀྱང་ལུས་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་རྟོན་ལ། ཁ་ཅིག །
རྟོན་དམ་བདེན་པ་དེ་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་གང་གིས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་རྩམ་ཤིང་། དེའི་རྗེས་
སྐྱ་འབྲངས་པའི་རྟོག་པ་གང་གིས་ཀྱང་རྟོགས་པར་མི་རྩམ་པ་དེ་དེའི་རྟོན་ཡིན་ན་ཟེར་
ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེས་རྟོན་གྱི་མདོ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྟོན་དམ་བདེན་པ་
དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན་སོང་། (༡༡༥བ)དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རྟོན་དམ་བདེན་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་མཁྱེན་
བཞིན་དུ་གཞན་ལ་བསྟན་པར་ཐལ། རྟོན་དམ་བདེན་པ་སྐྱོ་གང་གིས་ཀྱང་རྟོགས་མི་
རྩམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཏུ་ཅང་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག །སྐྱ་ཤད་ཀྱི་དེ་ཉིད་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་མཐོང་བ་དེ་མ་ཡིན་གྱི། རབ་རིབ་
དང་བྲལ་བས་མཐོང་བ་དེ་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱི་རོལ་གྱི་སྐྱ་
ཤད་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་དེ་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། རབ་
རིབ་དང་བྲལ་བས་མཐོང་བ་དེ་དེའི་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདྲོད་ན།

དམ་བཤེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཛིན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དོན་དམ་བཤེན་པ་ཞེས་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གནས་ལུགས་དམ་བ་ཡང་ཡིན། མི་སྐྱུ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་བཤེན་པའི་རྒྱ་བཤད་པའི་གཞི་ཡིན་ན། དེའི་རྒྱ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ཁྱབ། འདིའི་མཚན་སྤྱོད་དུ། དོན་དམ་བཤེན་པ་ཞེས་བཞེད་པ་གང་གི་ཡང་ལུས་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཁྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གང་གིས་ཀྱང་བཞེད་རྒྱལ་རྟོགས་པར་བཞེད་མི་རུས་ཤིང་རྒྱ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྱངས་པའི་རྟོག་པ་གང་གིས་ཀྱང་རྟོགས་རྒྱལ་རྟོགས་པར་རྟོགས་མི་རུས་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་ནོ། རི་ལྟ་བུ་མ་ཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ལུང་སོགས་མ་གཟིགས་པའི་རྒྱལ་གྱིས་ལུང་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཟིགས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། རི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་རི་ལྟ་བུ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ལུང་སོགས་མེད་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལུམ་པའི་གནས་ལུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་བསྐྱུ་བ་མ་ཡིན་པར། སྐྱུ་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷང་རྒྱལ་དང་གནས་རྒྱལ་མི་མཐུན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷང་རྒྱལ་ལ་བཤེན་པར་སྐྱང་ཞིང་གནས་རྒྱལ་ལ་བཤེན་མེད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་བཤེན་པར་འཛིན་པའི་བཤེན་འཛིན་གྱི་ངོ་བོར་སྐྱང་རྒྱལ་བཤེན་པར་སྐྱང་ཞིང་། གནས་རྒྱལ་བཤེན་མེད་དུ་གནས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྱབ། མ་གྱུ་བ་ན། དེར་ཐལ། གཞི་གྱུ་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དོན་དམ་བཤེན་པ་དེ་མེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱའི་མཚན་ཉིད་བཞེད་མི་རུས་པར་ཐལ། དེ་བཞེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱས་རྟོགས་པར་བཞེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེས་དོན་དམ་བཤེན་པ་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པར་བཞེད་མི་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་བཤེན་པ་བཞེད་མི་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེས་དོན་དམ་བདེན་པ་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་རྫོགས་མི་རུས་པར་
ཐལ། དེས་དོན་དམ་བདེན་པ་(༡༡)པ་རྫོགས་པར་རྫོགས་མི་རུས་པའི་བྱིར། རྟགས་
ཁས། འདོད་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་རྫོགས་མི་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རི་ལྷ་བ་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་གཟིགས་ངོར་ལུང་སྐགས་ཡོད་
ཅིང་། རི་ལྷ་བ་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱིས་རི་ལྷ་བ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ལུང་
སྐགས་མེད་པའི་བྱུང་པར་འཐད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། རི་ལྷ་བ་
རྫོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱིས་ལུང་སྐགས་མ་གཟིགས་པའི་རྩལ་གྱིས་ལུང་སྐགས་གྱི་
གནས་ལུགས་གཟིགས་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་ལུང་སྐགས་གཟིགས་
པའི་བྱིར། དེའི་གཟིགས་ངོར་ལུང་སྐགས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན། ཞེས་སྐགས་གྱི་སྒྲུབས་སྒྲ། དགག་བཞག་སྒྲུང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་འཕགས་ལམ་
འཛོལ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མཐོང་བ་ཚད་
མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་འཛོལ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། སོ་སོ་སྒྲེ་བོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྫོགས་པ་ཡོད་
པའི་བྱིར། བྱབ་པ་འགྲིག། ཁ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྫོགས་པའི་སོ་སྒྲེ་ཡོད་
པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལྷོང་ཉིད་རྫོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱབ་
སྒྲེ། ལྷོང་ཉིད་རྫོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་ན་སོ་སྒྲེའི་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་
དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་། ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་འཕགས་ལམ་འཛོལ་བ་ལ་དགོས་
པ་མེད་པར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
ཟེར་ན། འོ་ན། ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་འཕགས་ལམ་འཛོལ་བ་ལ་དགོས་

པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་པའི་བྱིར།
མ་གྲུབ་ན། ལུལ་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་ན། ལུལ་དེ་མངོན་སུམ་(༡༡)པོ་ཚད་
མས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་
པར་ཐལ། རྟོགས་པ་དང་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། གཟུགས་
འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཟུགས་འཛིན་དབང་ལྡན་གྱིས་
དངས་ནས་སྦྱེས་པའི་གཟུགས་དོན་མཐུན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་
པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་
མས་གཞོད་པ་མེད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་མཐོང་བ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་
བྱིར། ཟེར་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་
མས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་དེས་གཞོད་པ་མེད་པའི་བྱིར། རྟོགས་ཁས། འདོད་ན།
ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་དུ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་
པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ལྷ་
གྲུ་བདེན་མེད་དུ་སྐབ་པའི་བྱོགས་ཆོས་འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་
ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་གཞན་སྦྱེ་བཀའ་བ་ལ་ཁོ་ན་དེ། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་
སུམ་ཚད་མས་གཞོད་དོ། ཟེར་ན། དེ་ལྟར་གཞོད་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་
མཐོང་བ་ཚད་མར་འགྱུར་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་
འཕགས་ལམ་འཚོལ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་
གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་
འཕགས་ལམ་འཚོལ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་མཐོང་

བཙུག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོན་དམ་དུ་གཞན་སྒྲེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟོན་པའི་མངོན་
སྤྲུམ་ཚད་མས་མི་གཞོད་དེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཛིག་རྟོན་པའི་
མཐོང་བ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པའི། ཁོ་ན་རེ། རྟོན་དམ་(༡༡༥)པར་སྒྲེ་བམེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོན་
དམ་པར་གཞན་སྒྲེ་བ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟོན་པའི་མངོན་སྤྲུམ་ཚད་མས་གཞོད་ན། དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཛིག་རྟོན་པའི་མཐོང་བ་ཚད་མ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
གཞན་སྒྲེ་འི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞན་སྒྲེ་རྟོན་
དམ་པར་མེད་པ་གཞན་སྒྲེ་འི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན།
རྟོན་དམ་པར་གཞན་སྒྲེ་མེད་པ་རྟོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་སྒྲེ་རྟོན་དམ་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཀག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐའ་བཞིའི་སྒྲེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་
དུ་བཀག་པའི་ཕྱིར།

འཛིག་རྟོན་རྟོན་ནི། ཞེས་སྟགས་གྱི་སྒྲུབས་སྒྲུ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ལུམ་པ་རྩས་སུ་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའི་ཞེན་རྟོན་ལ་
འཛིག་རྟོན་པའི་མངོན་སྤྲུམ་ཚད་མས་གཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། ལུམ་པ་རྩས་སུ་གྲུབ་པ་འཛིག་
རྟོན་ན་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ལུམ་པ་རྩས་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ། ལུམ་པ་
རྩས་སུ་མ་གྲུབ་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཞེན་རྟོན་ལ་འཛིག་རྟོན་པའི་མངོན་
སྤྲུམ་ཚད་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ཁས། འདོད་ན། ལུམ་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལུམ་པ་རྩས་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའི་ཞེན་རྟོན་ལ་
འཛིག་རྟོན་པའི་མངོན་སྤྲུམ་ཚད་མས་གཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། ལུམ་པ་རྩས་ཡིན་པར་འཛིག་
རྟོན་ན་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ལུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྟོན་རྩས་གཅིག་དང་

ག་དང་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་ཀྱི་ ཡོད་ན་གཅིག་དང་
 ག་དང་གང་རུང་ཁྱོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམས་ཁྱེད་ཀྱི་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་ཀྱི་ གཅིག་དང་ག་དང་གང་རུང་ཁྱོད་ན་ཁྱོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། བདེན་པར་གྱུ་བ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ། ལུ་པ་ལོར་རྣམས་མ་ཡིན་
 པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གཞོད་(༡༡༩ན)
 པ་ཡིན་ཏེ། ལུ་པ་ལོར་རྣམས་ཡིན་པར་འཇིག་རྟེན་ན་གཤམ་ཤིང་གྱུ་བ་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན།
 དེ་འདྲ་བའི་དམ་བཅའ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་
 སུམ་ཚད་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ན་མེད་པས་
 ཁྱེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་ཞེན་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་དེ། དམ་བཅའ་ཡང་
དག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རྒྱ་མི་རྟག་པར་མ་ངེས་བཞིན་དུ་དམ་བཅས་པའི་དམ་
བཅའ་ཚུགས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྒྱ་མི་རྟག་པར་དམ་
བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། གཞི་གྲུབ་ན་རྒྱ་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་གི་ཞེན་དོན་རང་སྒྲུབ་པེས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཚེས་ཅན། དམ་བཅའ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དམ་
བཅའ་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ། རྒྱ་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་དང་དམ་
བཅའ་རྒྱས་པ་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ། རྒྱམ་འགྲེལ་ལས། རྒྱས་པ་མཚུངས་བྱིར་
གོགས་བྱེད་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་ཆེས་མོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཞན་སྡེ་བཀག་པ་ལ་
འཕྲིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་མི་གཞོད་པར་བརྟན་པ་ལ། འོ་ན། དེས་གཞོད་

པའི་དོན་རིམ་ལྟ་བུ་སྟུང་ན། འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་དོན་མེད་དོ། །ཞེས་
མེད་ན། དེས་གཞོད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། རག་དོན་ནི། ལུས་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ལོར་རྩམ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ལ་འཛིག་རྟེན་
པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལོར་རྩམ་ཡིན་པ་འཛིག་རྟེན་ན་
གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་བྱིར། རང་གི་ཞེན་དོན་རང་སྤྱོད་པོས་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་དམ་
བཅའ་དེ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན། དེས་པ་སྤྱིའི་དམ་བཅའ། རྫོང་
པ་ཆེག་གི་དམ་བཅའ་གཉིས། རང་གི་ཞེན་(༡༡༧བ)དོན་རང་སྤྱོད་པོས་ཆད་མས་མ་
གྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་དེ། དམ་བཅའ་ལྟར་སྤྱད་གི་མཆན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལུམ་པ་ཚོས་ཅན། རྩམ་ཡིན་པར་ཐལ། གོར་རྩམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུལ། འདོད་ན། རྩམ་གཅིག་དང་རྩམ་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷུང་དག་ཡིན་ན། དག་ཡིན་པས་མ་ཁྱུང་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་ཡིན་
ན། དག་ཡིན་པས་མ་ཁྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་པ་སྒྲིའི་དམ་བཅའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། རང་གི་དམ་བཅའ་ལྷུང་པར་བྱེད་པའི་དག་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། འོར་ཤས་དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཤས་ཡོད་ཀྱི་གང་
ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འོར་ཤས་ཡིན་ན། ཤས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རྒྱས་ཏེ། ཤས་ཡོད་ཀྱི་གང་ཟག་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེས་པ་སྒྲིའི་དམ་བཅའ་ཡོད་པར་ཐལ། རྟོན་དེ་ཡོད་པར་དེས་ན་དེ་
ཐོབ་ཕུར་དམ་བཅའ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་པ་སྒྲེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་རྟོག་པར་ན། ཞེས་སྟོན་གྱི་སྒྲུབ་སྟེན། དག་གི་བཞག་
སྒྲུབ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ ཁེམས་ཙམ་པ་དེ་གཞུང་འདིའི་ཐུགས་སྒྲུབ་པ་པོ་

ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅམ་པ་དེ་གཞན་སྐྱོད་ན་དམ་པར་
མེད་ཅིང་ཐ་སྐད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་གཞན་སྐྱོ་
དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་
ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེས་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ།
དེས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང་། ཀུན་བདུགས་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་
ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལམ་ལོ་མཐའ་མའི་མདོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། (༡༩༠ན)ལམ་ལོ་མཐའ་མའི་
མདོ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིའི་ཚུགས་སྐྱ་སྐྱ་བ་པོ་ཡིན་
ན། རང་སྟོང་ཁས་ལེན་པས་བྱལ། སེམས་ཅམ་པས་དེ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་
ཐལ། དེའི་ཐད་ཀྱི། རང་འགྲེལ་ལས། དཀོན་ཅེགས་མདོ་གཉིས་དངས་པར། འོད་སྤང་
གཞན་དཔུ་མའི་ལམ་གྱི་ཆོས་རྒྱམས་ལ་སོ་སོར་དཔྱོད་པ་ན། གང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱམས་
སྟོང་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྒྱམས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པར་གསལ་པར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། སེམས་ཅམ་པས་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིའི་ཚུགས་སྐྱ་སྐྱ་བ་པོ་ཡིན་
ན། རང་སྤྱད་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། གཞན་སྐྱོད་ན་དམ་པར་
མེད་ཅིང་ཐ་སྐད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་
ཕྱིར་དངོས་པོ་ཞེས་པའི་མཚན་སྟོར་དུ། དོན་དམ་པར་སྐྱོ་བ་མེད་པས་བདག་དང་
གཞན་ལས་སྐྱོ་བ་དགག་པ་ལ་རག་མོད། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གཟུགས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་

བཞག་ལེ་ཤེས་དེས། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་སྒྱུར་བ་བཏབ་པའི་སྒྲོ་ནས་དངོས་
 པོའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་མཉམ་བཞག་
 དེས་མ་དམིགས་དགོས་པ་ལ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་མཉམ་གཞག་དེས་
 དམིགས་དགོས་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། ཐལ་ལྟུང་དེས་རང་མཚན་ཁས་ལེན་པའི་རང་རྒྱད་
 པ་ལ་གཞོད་བྱེད་མི་འཇུག་པར་ཐལ། རང་རྒྱད་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་
 པའི་མཉམ་གཞག་ཁས་མི་ལེན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
 ཁས་ལེན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐལ་(༡༩༠བ)ལྟུང་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་མཉམ་
 གཞག་དེས་དམིགས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་རི་ལྟ་བུ་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་
 གྱིས་དམིགས་པའི་བྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། དེས་གཟིགས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་རྒྱད་པས། གཞི་གྲུབ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་བྱབ་པ་ཁས་
 ལེན་ནོ་ཟེར་ན། འོན། རང་རྒྱད་པས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན། ཡང་དག་ཀུན་
 རྫོབ་ཡིན་པས་བྱབ་པ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་དེ་ཡིན་ན། ལྷང་པ་ལྟར་དོན་བྱེད་
 རུས་པ་ཡིན་པས་བྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སང་། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན།
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་བྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ།
 རང་རྒྱད་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། དེར་
 ཐལ། དཔུ་མ་བདེན་གཉིས་ལས། ལྷང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་དག །ཞེས་སོགས་གསུངས་
 པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེས་གཞི་གྲུབ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱབ་པ་ཁས་མི་ལེན་
 པར་ཐལ། དེས་ཀུན་རྫོབ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ལུམ་པ་ལུམ་པས་སྟང་པ་རང་སྟང་གི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། ལུམ་པ་ལུམ་

པ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་
གང་ཞིག། །དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་ཡང་ལུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་གཞན་སྟེ་པག་ག་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་སོགས་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་ལས་སྟེ་པག་གཞན་སྟེ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་ལྟར་ན་སྟོང་ཉིད་
མངོན་ལུས་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་དེ་དངོས་པོའི་གནས་
ལུགས་ལ་སྐྱར་འདེབས་དང་། དངོས་པོའི་འཛིག་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ་
གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། སྟོང་ཉིད་མངོན་ལུས་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་པ་འཕགས་
པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་སྐྱར་པ་བཏབ་པའི་སྟོན་ས་
དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་མངོན་ལུས་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་མཉམ་
(༡༡༧)བཞག་དེས་མ་དམིགས་དགོས་ལ། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་མཉམ་བཞག་དེས་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་མ་དམིགས་སོ། །ཟེར་ན། མཉམ་
བཞག་དེ་དངོས་པོའི་འཛིག་བྱེད་དུ་ངེས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་མཉམ་བཞག་
དེའི་སྒྲ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལས་མཉམ་བཞག་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་མེད་པར་སྔར་བའི་ཕྱིར།
དེས་ན་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་སྟོང་ཉིད་མངོན་
ལུས་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་དེ། དངོས་པོའི་འཛིག་བྱེད་དང་དངོས་པོའི་གནས་
ལུགས་ལ་སྐྱར་འདེབས་སུ་འགྱུར་དགོས་ན་ཡང་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདིའི་ཕྱོགས་སུ་སྐྱབ་པོ་ཡིན་ན། རང་རྒྱད་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། །རང་རྒྱད་པས།
དངོས་པོ་ཡིན་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་བྱུང་པ་ཁས་ལེན་ཀྱང་གཞི་གྲུབ་
ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་བྱུང་པ་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །ལུས་པ་རང་གི་ངོ་པོས་
གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་རང་སྟོང་གི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རང་རྒྱད་པས་རང་སྟོང་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེས་

གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་རྣམས་དཔྱད་ན། །ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་
བཞག་སྒྲུང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ ལྷུང་འདས་བདེན་པར་གྲུབ་པོ་ཟེར་ན། འོ་
ན། ལྷུང་འདས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ལྷ་པའི་ལྷ་བ་དེ་མེད་པའི་ལྷ་བར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཅ་ཤེ་ལས། གང་དག་སྟོང་པ་
ཉིད་ལྷ་བ། །དེ་དག་སྒྲུབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷུང་འདས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཇི་ལམ་ལྷ་བ་
སྒྲུ་མ་ལྷ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་ལས། ལྷུང་ན་ལས་འདས་པ་ཡང་ཇི་ལམ་
ལྷ་བ་སྒྲུ་མ་ལྷ་བ་ཡིན་ནམ། ལྷས་པ། ལྷུང་ན་ལས་འདས་པ་ཡང་ཇི་ལམ་ལྷ་བ་སྒྲུ་མ་ལྷ་
བ་ལོ། །གལ་ཏེ་ལྷུང་ན་ལས་འདས་པ་ལས་ལྷ་ག་པ་གཅིག་ཡོད་ན། དེ་ཡང་ཇི་ལམ་ལྷ་
བ་སྒྲུ་མ་ལྷ་བ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྟོང་ཉིད་བཙུ་བྱུག་མེད་པར་ཐལ། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་མེད་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སྟོང་། དེར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་དེ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ལྷུབ་སྟེ། བདེན་པར་མེད་པ་དེ་ཕྱི་སྟོང་པ་(༡༩༩ན)ཉིད་མ་ཡིན་ན། ཕྱི་སྟོང་པ་
ཉིད་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅ་དགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གཞུང་འདིའི་ཐོག་ས་སྒྲུབ་པོ་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་པས་མ་ལྷུབ་
པོ། །ཟེར་ན། དེ་ལྷུབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། གཞན་སྒྲེ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྟོད་
ཏུ་ཡོད་པར་འདོད་པས་ལྷུབ། ཐལ་ལྷུང་པས་གཞན་སྒྲེ་ཐ་སྟོད་ཏུ་ཡང་མི་འདོད་ཅིང་།
སེམས་ཙམ་པས་དོན་དམ་ཏུ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་སྒྲུ། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། འདིའི་མཚམས་སྟོར་ཏུ་དོན་དམ་པར་སྒྲེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་
ལས་སྒྲེ་བ་དགག་པ་ལ་རག་མོད། གཞུགས་དང་ཚོར་པ་ལ་སྟགས་པ་ཆད་མ་གཉིས་

གྱིས་དམིགས་པ་འདི་དག་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། ཅི་སྟེ
 དེ་ལྟར་མི་འདོད་ན། བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཅི་སྟེ་བཟོད་དེ། བདེན་པ་ནི་གཅིག་ཁོ་ནར་
 འགྱུར་རོ། དེའི་ཕྱིར། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 འདིའི་དོན་ཡང་རང་རྒྱུད་པས་གཞན་སྐྱེ་མེད་ན་བདེན་པ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་
 བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་ན། ཡང་
 དག་ཀྱང་ཚེ་བ་མེད་དགོས། དེ་མེད་ན་ཀྱང་ཚེ་བ་བདེན་པ་མེད་དགོས། དེ་མེད་ན་
 བདེན་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་བཟོད་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ལན་
 ཏུ། བདེན་མོད་གྱི་དོན་དམ་བར་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མེད། ཞེས་པའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག །
 དོན་དམ་བར་ནི་ཞེས་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་
 བཞག་ལེ་ཤེས་གྱི་ངོར། ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ངོར་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མེད་དོ། །ཞེས་
 པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན་འོ་ན། དེའི་ངོར་ཀྱང་ཚེ་བ་བདེན་པ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་
 ངོར་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ལས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་
 མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ངོར་ཀྱང་ཚེ་བ་བདེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་གཞན་སྐྱེ་བ་ཀུན་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་དེ། རང་
 གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་(༡༩༥བ)པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་རང་གི་མཚན་
 ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྐྱམ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པའི་དབྱུང་བཟོད་
 ཏུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྐྱོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་
 པའི་དབྱུང་བཟོད་ཏུ་ཐལ། གཟུགས་སྟགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
 མོང་། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན། རིགས་པས་དབྱུང་བཟོད་ཏུ་འགྱུར་པའི་རྒྱལ་ཡོད་དེ།
 རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་ན། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་དབྱུང་པའི་ཆོ་དེ་
 བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བ་རྟོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རང་གིས་རང་ཉིད་སྐྱེ་ན། མཐའ་བཞི་

གང་རུང་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དབྱུང་མ་དབྱུང་གི་དོན་ཡང་རིགས་པས་དབྱུང་
 ཅུམ་ལ་མི་བྱེད་པར་དོན་དམ་དབྱུང་བྱེད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཟུགས་སྟོན་སྟེང་
 མིང་གིས་བཏགས་ཅུམ་དུ་མ་ཆེས་པར་དེ་ལས་གཞན་པའི་གཟུགས་སྟོན་གྱི་སྟོང་
 ལུགས་ལ་དབྱུང་པ་ནས། གཟུགས་སྟོན་གྱི་དོན་དམ་ལ་དབྱུང་པ་ཡིན་ལ། རི་ལྟར་
 དབྱུང་པ་ལྟར་གྱི་རྟེན་རྒྱ་གཅིག་བྱུང་ན། དེ་རིགས་པས་དབྱུང་བཅོད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་
 རོ། །རང་རྒྱུད་པས་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱུང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒྱན་དངོས་པོར་མི་འདོད་
 དེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་ན་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་པས་བྱུང་པར་འདོད་ཅིང་།
 གཟུགས་བརྒྱན་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཐད་གྱི་འགྲེལ་པར།
 བདེན་མོད་གྱི་ཞེས་སྟོན་གྱི་དོན་ཡང་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་པའི་
 མཉམ་བཞག་གི་ངོར་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མེད། །ཅེས་པའི་དོན་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོན་རེ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པ་དོན་དམ་དེ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་པའི་མཉམ་བཞག་ལེ་ཤེས་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དོན་དམ་པ་
 ཞེས་པའི་དམ་པ་དེ་དེ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་
 གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རང་རྒྱུད་པས་གཟུགས་སྟོན་སྟེང་གིས་བཏགས་ཅུམ་མ་ཡིན་པར་
 དེ་ལས་གཞན་པའི་སྟོང་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེས་རིགས་
 (༡༩༩ན)པས་དབྱུང་བཅོད་ཁས་མི་ལེན་པ་གང་ཞིག །དེ་རིགས་པས་དབྱུང་བཅོད་གྱི་
 དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དངོས། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེས་བདེན་གྲུབ་ཁས་མི་ལེན་
 པའི་ཕྱིར། ལྷ་མ་ལ་མ་བྱུང་། འདོད་ན། དེས་གཟུགས་སྟོན་སྟེང་གིས་བཏགས་ཅུམ་
 དུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེས་གཟུགས་སྟོན་
 རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གུན་གཞི་འགོག་ཚུལ་དང་། རུས་གསུམ་
ཚུངས་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་དེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུ། དགག་བཞག་སྒྲུར་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟོན་དུ་ཀུན་གཤི་སོགས་ལས་ལེན་མི་
དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ལས་ཀྱི་ཞིག་པས་རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་སྐྱེད་རྒྱས་པ་འདི་
ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། དགོ་བའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པས་རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་
བའདི་བ་འབྱེན་རྒྱས་པར་ཐལ། ལས་ཀྱི་ཞིག་པས་རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་
བསྐྱེད་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགོ་བའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཚོས་ཅན། དགོ་བ་ཡིན་
པར་ཐལ། རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་བའདི་བ་འབྱེན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ད་ལྟར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལས་ཀྱི་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་མ་ཡིན་
ཅོ་ཟེར་ན། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་ལེན་དགོས་པར་བལ། ལས་
ཞིག་ནས་བསྐྱལ་བར་ཡོན་པའི་པོག་ཏུ་ལས་ཀྱི་ཞིག་པས་ལས་ཀྱི་འབྲས་ལུ་དངོས་སུ་
བསྐྱེད་མི་ཐུས་པའི་ཕྱིར་རེ། དེའི་དུས་སུ་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རེ། དེའི་དུས་
སུ་ལས་ཀྱི་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་དེ་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ དེའི་དུས་སུ་ལས་
ཀྱི་དང་པོའི་ཞིག་པ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱལ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ད་ལྟར་བ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
འདས་མ་འོངས་གཉིས་པོ་དེ་ད་ལྟར་བའི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་སྟོས་ནས་བཞག་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཐུང་། དེར་ཐལ། ལས་ཀྱི་ཞིག་བའི་ད་ལྟར་བའི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་སྟོས་

ནས་ཞིག་པར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ལས་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཞིག་པར་
འཛིན་པར་ཐལ། (༡༩༩བ)མ་གྲུབ་པ་དཔེ་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དེ་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལས་ཀྱི་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་དེ་ལས་ཀྱི་ཞིག་
པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲོ་ལུལ་དུ་འཆར་བ་དེ་ལས་སྒྲོ་ལུལ་དུ་འཆར་བ་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་
ཕྱིར། དེ་སྒྲོ་ལུལ་དུ་འཆར་བ་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་སྒྲོ་ལུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་དགོས། ལས་
ཀྱི་ཞིག་པ་སྒྲོ་ལུལ་དུ་འཆར་བ་དེ་ལས་སྒྲོ་ལུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ རྒྱུས་ལ་མ་འགག་པ་ད་ལྟར་པའི་མཚན་ཉིད། ལྷ་ཡོད་ཅིང་མ་རྒྱུས་པ།
མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད། དང་པོ་ལ། ལུས་པའི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ལུས་པ་རང་གྲུབ་
དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་ལྟོད་པ་དེ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
འདྲོད་ན། ལུས་པའི་འཛིན་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན།
ལུས་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ལུས་པ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་ལྟོད་པ་དེ་དངོས་
པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུས་པ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མ་བལྟ་ད་པ་དངོས་
པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལུས་པ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་ལྟོད་པ་ལས་
རྒྱུས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལུས་པའི་འདས་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་ལ་འགགས་པ་ཡིན་པར་
ཐལ། འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ།
དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལུས་པའི་མ་འོངས་པ་ཆོས་ཅན། ལྷ་ཡོད་ཀྱང་མ་རྒྱུས་པ་ཡིན་པར་
ཐལ། མ་འོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། རྒྱུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ །རང་ཉིད་དུས་གང་དུ་བཞག་པ་ཆོས་དཔེའི་རང་དུས་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཞག་པའི་

ཆོས་དེའི་དུས་སྤུ་མ་སྤྱེད་པ། མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སུམ་པའི་མ་འོངས་
པ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སུམ་
པའི་མ་འོངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་སུམ་པའི་དུས་སྤུ་མ་སྤྱེད་པར་ཐལ། །
འདོད་པ་གང་ཞིག། ཁྱོད་སུམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་འོངས་པར་བཞག་པའི་བྱིར། དང་པོ་
དངོས། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། སུམ་པའི་མ་འོངས་པ་དེ་ད་ལྟར་པའི་
(༡༩༥)དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་འོངས་པར་བཞག་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། དེ་དེའི་དུས་སྤུ་མ་སྤྱེད་ཟེན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སུམ་པ་སྤྱེ་བཞིན་པའི་གནས་
སྐབས་དེ་སུམ་པའི་དུས་སྤུ་མ་སྤྱེད་ཟེན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག། །རང་ཉིད་དུས་གང་དུ་བཞག་པ་དེའི་རང་དུས་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཞག་དགོས་
པའི་ཆོས་དེའི་དུས་སྤུ་མ་སྤྱེད་པ། འདས་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སུམ་པའི་ཞིག་པ་
ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ནས། འདོད་ན། སུམ་
པའི་དུས་སྤུ་མ་སྤྱེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག། ཁྱོད་སུམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཞིག་
པར་བཞག་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སུམ་པ་དེ་རང་དུས་སྤུ་མ་སྤྱེད་པའི་བྱིར། འདོད་
པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག། ཞིག་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཡིན་པར་ཐལ། མིའི་ཞིག་པ་
དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མིའི་ཞིག་པ་རང་རྒྱ་ལས་བྱུང་པའི་བྱིར་ཏེ། མི་ཤི་བ་རང་
རྒྱ་ལས་བྱུང་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཡང་རང་གི་སྤྱེ་བའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་པའི་བྱིར་ཏེ། ས་བཅུ་
པ་ལས། སྤྱེ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ཤི། ཞེས་པ་དང་། ཤི་བ་ནི་བྱ་བ་གཉིས་སུ་ཉེ་བར་གནས་
པ་ཡིན་ཏེ། འདུ་བྱེད་འཛིག་པར་ཡང་བྱེད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པ་རྒྱུན་མི་ཆད་
པའི་རྒྱ་ཡང་འབྱེན་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། སུམ་གྱི་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་

པས་ལས་ཀྱི་རྩམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་ལུ་བསྐྱེད་མི་རུས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལས་ཞིག་ནས་བསྐྱལ་པར་ཡོན་པའི་འོག་ཏུ་ལས་ཀྱི་
ཞིག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་འཐད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་
ཞིག་པ་དེ་དེ་རིང་གི་རུས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། དེ་མེད་པར་
ཐལ། དེ་རང་གྲུབ་རུས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་འགག་ཟེན་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱུབ།
ལས་ཀྱི་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡོན་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱུབ། འདྲོད་ན། ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་ལས་ཀྱི་སྐྱད་
ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་ཟེན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་
རང་རུས་སུ་ཞིག་ཟེན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ལུམ་པའི་འདས་པ་ཆོས་ཅན། འདས་པའི་མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ།
འདས་པ་ཡོན་པའི་བྱིར། རྟགས་སྒྲ། འདྲོད་ན། ལུམ་པ་རང་རུས་སུ་ཐལ་ཟེན་པར་
ཐལ། འདྲོད་པ་གང་ཞིག །ལུམ་པའི་ཞིག་པ་དེ་ལུམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཞིག་པར་འཛོག་
པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། ལུམ་པ་རང་རུས་སུ་ཞིག་ཟེན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར།
འདྲོད་ན། ལུམ་པ་ཆོས་(༡༡༥ན)ཅན། རང་རུས་སུ་མ་ཞིག་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡོན་
པའི་བྱིར། གསལ་པ་དངོས་འགལ་ལ་མི་འགོ་བའི་རྩལ་གྱིས་པར་བྱའོ། །མ་འོངས་པའི་
མཆོན་ཉིད་ལ་ལུམ་པའི་མ་འོངས་པས་བཤད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

དེའི་བྱིར་རྩམ་སྒྲིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ། དགག་གཞག་སྤང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག །སྒྲིས་ལུད་མ་པས་སྤང་བྱར་འོས་པའི་ཆོས། དགོ་བའི་མཆོན་ཉིད།
ཟེར་ན། འོངས་སྐྱུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྒྲིས་ལུ་
དམ་པས་དོན་རྟག་ཉེར་བྱར་འོས་པའི་ཆོས་ཡོན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱི་དོན་རྟག་ཉེར་བྱར་འོས་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། གང་ཟག་ཡོན་པའི་བྱིར།

གཤམ་ཡང་། སྤྱེས་སྤྲུང་མ་པས་དོར་བྱར་འོས་པའི་ཆོས། མི་དགོ་པའི་མཚན་ཉིད་
 ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་ཉིད་གཅིག་ཤིང་བདེ་དོན་གཉེར་གྱི་
 སྒོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་
 དཔས་དོར་བྱར་འོས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་གོགས་ཀྱི་
 གཙུག་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ལམ་བཟོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་རང་འབྲས་
 རྒྱུ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སྤྱུང་བའི་ཕྱིན་བྱེད་དེ། དགོ་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐག་མེད་ཀྱི་
 དགོ་བ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཐག་མེད་
 ཀྱི་དགོ་བས་དགོ་པའི་གོ་མ་ཚད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐག་མེད་ཀྱི་
 བདེ་བས་བདེ་བའི་གོ་མ་ཚད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡིད་གཏན་སྤྱབ་
 པའི་བདེ་བ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ཐག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ་དེ་ཡིད་
 གཏན་སྤྱབ་པའི་བདེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་སོ། རྩ་བར་འདོད་ན། ཐག་
 བཅས་ཀྱི་དགོ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱབ་སྟེ། མཛོད་ལས། རྒྱུ་སྒྲིན་
 ཀྱི་རྒྱ་ནི་མི་དགོ་དང་། དགོ་བ་ཐག་བཅས་རྒྱུ་སྤྱུང་ཞོ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 སྤྱེས་སྤྲུང་མ་པས་སྤང་དོར་བྱར་སྒྲོམས་སྤྱུང་བའི་ཆོས། ལུང་མ་བཟླན་གྱི་མཚན་
 ཉིད། ཟེར་ན། ཁམས་གོང་མ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་དག་པ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ།
 (༡༡༥)མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྤྱིབ་ལུང་མ་བཟླན་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། སྤྱེས་སྤྲུང་མ་པས་དོར་བྱར་འོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་
 མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དཀར་པའི་ཆོས། དགོ་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་
 ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བཟོན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
 གྲུབ་ན། ཆོས་དགོན་མཚོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །
 ཡང་། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ནག་པའི་ཆོས། མི་དགོ་པའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན།

ཁམས་གོང་མའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་ལུལ་གཉིས། ཞེས་སྐགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་
སྒྲུ་ཤད་མཐོང་གི། །པོང་ལུའི་རུ་མི་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། རྣམ་སྒྲིན་སྤྱང་ཟེན་པའི་
ལས་ལས་རྣམ་སྒྲིན་འབྱེན་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་སྒྲིན་སྤྱང་ཟེན་པའི་ལས་ལས་རྣམ་སྒྲིན་
འབྱེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བསྟན་པ་ལ། དབེ་དེས་དོན་རི་ལྟ་བུ་མཆོན་སྟུམ་ན། དགོ་
མི་དགོའི་ལས་རང་བཞིན་མེད་པར་མཆུངས་ཀྱང་རྣམ་སྒྲིན་ཡིད་དུ་འོང་བ་ནི་དགོ་པའི་
ལས་ལས་འབྱུང་ཞིང་། རྣམ་སྒྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ནི་མི་དགོ་པའི་ལས་ལས་འབྱུང་བར་
མཆོན་ནོ། ཞེས་སྟན་པ་ལ། གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། དགོ་མི་དགོའི་ལས་རང་
བཞིན་མེད་པར་མཆུངས་ཀྱང་རྣམ་སྒྲིན་ཡིད་དུ་འོང་བ་ནི། དགོ་པའི་ལས་ལས་འབྱུང་
ཞིང་། རྣམ་སྒྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ནི་མི་དགོ་པའི་ལས་ལས་འབྱུང་བར་གཤམ་པར་བྱེད་
རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། མེད་པར་མཆུངས་ཀྱང་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སྒྲུ་ཤད་མཐོང་གི། །པོང་
ལུའི་རུ་མི་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། སྒྲིས་སུ་དམ་བས་བྱང་བྱར་འོས་པའི་ཆོས་
ཀྱང་ཡིན། རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་འབྲས་སུ་བ་དེ་བ་འབྱེན་བྱེད་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་
པ། དགོ་པའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེན། དོན་དམ་དགོ་བ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དགོ་བ།
མཆུངས་ལྟན་གྱི་དགོ་བ། དེ་ཀྱན་སྒྲོང་གི་དགོ་བ་དང་བཞི། དང་བོ་ནི། ཐར་པ་ལྟ་བུ་
ལ་འདོད། གཉིས་པ་ནི། དད་པ་སྐགས་སེམས་བྱུང་དགོ་བ་བཅུ་གཅིག་ལ་འདོད། དེ་
དག་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དགོ་བ་ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེ་དག་སྒྲིས་(༡༩༦)ཅུ་
ནས་དགོ་པའི་རོ་བོར་སྒྲེ་ཡི་མི་དགོ་པའི་རོ་བོར་སྒྲེ་མི་སྤྱིད་ཅིང་། ཀྱན་སྒྲོང་གང་གིས་
ཀྱང་བསྐྱར་དུ་མེད་བས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། དགོ་པའི་སེམས་དང་
མཆུངས་པར་ལྟན་པའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་ལ་འདོད་པ་ནི་དགོ་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཀྱན་

ནས་སྤངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་རྒྱམས་ལ་འདོད། དེ་དག་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། ལུས་ངག་གི་བདུན་པོ་དེ་ཀུན་སྤྱོད་གཙོ་བོར་གྱུར་བས་དེ་ལྟར་བཤད་
པའི་ཕྱིར།

སྤྱི་མ་ཁུ་དམ་པས་དོར་བྱར་འོས་པ་ཡང་ཡིན། རང་འབྲས་རྒྱུ་སྤྱི་མ་ཁུ་འབྲས་སུ་
སྤྱི་མ་ཁུ་ལ་འབྱེན་བྱེད་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། མི་དགོ་པའི་མཚན་ཉིད། དཔྱེ་
ན། དོན་དམ་པ། རོ་བོ་ཉིད། མཚུངས་ལྡན། ཀུན་སྤྱོད་གི་མི་དགོ་བ་དང་བཞི། དང་བོ་
ནི། འཁོར་བ་དང་། གཉིས་པ་ནི། སེམས་བྱུང་དགོ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་ལྷག་ཕྱོགས་ལ་
སྤྱི་མ་ཁུ་ལ་རྒྱམས་ལ་འདོད། རྒྱ་མཚན་ནི་ལྟ་མ་ལས་ཤེས། གསུམ་པ་ནི། མི་དགོ་པའི་
སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བྱུང་ལ་འདོད། བཞི་པ་ནི། མི་དགོ་པའི་
སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་རྒྱམས་ལ་འདོད། རྒྱ་མཚན་ལྟར་
དང་འདྲ། སྤྱི་མ་ཁུ་དམ་པས་སྤང་དོར་བ་དང་སྤྱི་མ་ཁུ་སྤྱི་མ་ཁུ་པའི་ཆོས་ཡང་ཡིན། རང་འབྲས་
རྒྱུ་སྤྱི་མ་ཁུ་ཀྱི་འབྲས་སུ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ལུང་མ་བསྟན་
ཀྱི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། བདེན་བཞིན་སྤང་དོར་ལ་བདེན་པར་འཛིན་བཞིན་པའི་རང་
ནས་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མ་ཁུ་དམ་པས་སྤང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ།
དགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
མཛོད་རྟོགས་རྒྱུ་ལས། རྒྱལ་ལ་སྤྱི་མ་ཁུ་ལ་ཆགས་པ་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རུས་དེ། སྤྱི་མ་ཁུ་དམ་པས་དོར་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་དོར་
བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

(༡༥༧)གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་ཉིད་གཅིག་སྤྱི་མ་
བདེ་དོན་གཉེར་གྱི་སྤྱོ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མ་ཁུ་དམ་པས་སྤང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དགོ་བ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་བཤེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲེས་སྤངས་པས་དོར་
བྱར་འོས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དོར་བྱར་འོས་པའི་ཆོས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་བདེ་བ་
འབྱེན་བྱེད་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པར་ཐལ། དགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟག་མེད་གྱི་དགོ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་མི་འབྱེན་པར་
ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མི་དགོ་བའི་མཚན་ཉིད་གྱི་ཟུར་དུ་རིགས་གནས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་
བ་མེད་པར་ཐལ། མི་དགོ་བ་ཡིན་ན། རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་སྒྲུག་བསྒྲུལ་
འབྱེན་བྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དགོ་བའི་བསམ་བསམ་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་རྩལ་སྤྱོད་པའི་ངག་གི་
ལས་ཆོས་ཅན། དགོ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་སྒྲོང་དགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་དམ་བཅའ་ལ་སྒྲིགས། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། མི་དགོ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩལ་སྤྱོད་པའི་ངག་གི་ལས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ལུས་ངག་གི་ལས་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་འདྲ། ཟེར་རོ། །

ཀུན་གཞི་ཡོད་ཅིང་། ཞེས་སྟགས་གྱི་སྒྲུབས་སུ། དགག་བཞག་སྒྲང་གསུམ། དང་
ཐོ་ནི། ཁ་ཅིག །གཞུང་འདིས་ཀུན་གཞི་བདེན་གྱུ་བ་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་བྱང་དོན་དགོངས་
བཅའ་དུ་བསྟན་བ་ཡིན་གྱི། ཀུན་གཞི་མེད་པར་བསྟན་བ་མ་ཡིན་པས། ཀུན་གཞི་ཡོད་
ཟེར་ན། འོ་ན། རྣམ་སེམས་ཆོགས་དུག་དུ་མ་ངེས་པར་ཐལ། ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། རྒྱས་འབྱེད་བསྒྲུས་གསུམ་གྱི་འགོས་
རྒྱང་དེ་ལ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུར་མ་ངེས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་ཁས་ལེན་རིགས་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་ཀུན་གཞི་
ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་། (༡༥ན) ལས་ཞིག་ནས་བསྐྱལ་པར་ལོན་པའི་འོག་ཏུ་ལས་ཀྱི་
ཞིག་པས་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དངོས་སུ་སྟེན་རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ་
མི་འགགས་པ། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་ལུང་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཕྱི་རོལ་སྤྱོད་ཆོག་སྤྱོད་པ་འདི་ནང་ཀུན་གཞིའི་སྟངས་གི་བག་ཆགས་
སྤང་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཅམ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཕྱི་
རོལ་མེད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ནང་གི་ཤེས་པ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དེ་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་ཁས་ལེན་རིགས་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། གང་ཟག་བྲག་ས་དོན་བཅའ་པའི་སྒོ་
ནས་འཛོག་དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། རིགས་པའི་དབྱུང་བ་བྱོད་
ཡོད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། གང་ཟག་གི་ལུང་པོ་རེ་རེ་བ་གང་ཟག་ཡིན་
པར་ཐལ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན་ཁཅིག་། བདག་ལྟའི་
རྟེན་ཏུ་ལུང་པོ་ནི། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་འཇུག་པའི་རང་གཞུང་རྣམ་དག་ཡིན་པར་
ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཀུན་གཞི་
མེད་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་ལོ། །ཞེ་
ན། དེའི་སྒྲིན་མེད་དེ། ལུང་དེ་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ།
འོ་ན། ལུང་དེ་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་སྟེན་ན། རེ་ཞིག་སྟོང་ཉིད་སྤྱོད་མོ་
དངོས་སུ་སྟོན་མི་རུང་པའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ་

སོགས་པའི་ཡུང་རྒྱམས་ཆོས་ཅན། རྒྱུད་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་གདུལ་བྱའི་
 རོ་བོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་ཏེ། སྤར་བཤད་པའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་
 བྱིར། དེས་ན། ཀུན་གཞིའི་རྒྱམ་ཤེས་ཡོད་པར་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་ཡུང་རྒྱམས་བྱང་དོན་
 དགོངས་པ་ཅན་ཡང་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཀུན་གཞིའི་རྒྱམ་ཤེས་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པར་སྟོན་
 པའི་ཡུང་(༡༩༧བ)བྱང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཀུན་
 འབྱུང་གི་ཆོས་རྒྱམས་སྒྲེ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་རྒྱམ་ཤེས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུང་འདིས་གང་ཟག་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་ཡུང་དང་མུང་པོ་ཡོད་
 པར་སྟོན་པའི་ཡུང་བྱང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཏུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདིས་ཀུན་གཞི་
 ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཡུང་བྱང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཏུ་བསྟན་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
 གང་ཟག་དང་མུང་པོ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་ཐལ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་འགྲེལ་ལས། རི་ལྷར་
 ཁས་ལེན་དང་ཉེ་བ་ཞེས་སོགས་ལ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་ཟེར།

འདིག་ཆོགས་ལྟ་དང་བྱལ་ཡང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྒྲ། དགག་བཞག་སྤང་
 གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག ཁངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ང་དང་ང་ཡིའི་སྒྲམ་པའི་སྒོ་
 མེད་དོ་ཟེར་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་ངའི་ཉན་ཐོས་སྒྲམ་པའི་སྒོ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་
 བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སངས་འཕགས་ཀྱིས་ངའི་ཉན་ཐོས་རྒྱམས་ཀྱིས་དེང་ནས་བཟུང་
 སྟེ་སྟོག་བཅད་པར་མི་བྱའོ། ཞེས་བསྒྲ་བ་བཅས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྟོན་པས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་ངའི་ཆོས་གོས་དང་ལྷུང་བཟེད་ལོང་ཅིག་
 ཅས་གསུངས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྟོན་པའི་རྒྱུད་ལ་ངའི་ཆོས་གོས་སོ་སྒྲམ་པའི་སྒོ་མེད་
 པའི་བྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་དེ་མི་འཛིགས་པ་བཞི་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱིས་ངན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་མཛོན་པར་
ཛོགས་པ་སངས་རྒྱས་པའོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྟོལ་བ་མེད་པའི་
མི་འཛིགས་པ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རྟེ། སངས་འཕགས་ཀྱིས་ངན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་མཛོན་པར་ཛོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རྟེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤང་པོ་འདི་དག་འབའ་ཞིག །ཅེས་མོགས་གྱི་སྐབས་སུ་སྤང་པོ་
བདེན་གྱུ་བརྟུ་ལྟོན་པའི་ལུང་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་རྒྱ་བཟུན་པ་ལ། འོ་ན། (༡༩༥)
དེ་ལྟར་ལྟོན་པའི་དབེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡོད་སྟུང་ན། དེའི་དབེ་ལྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་
སྤང་། དག་དོན་ནི། སྤང་པོ་བདེན་གྱུ་བརྟུ་ལྟོན་པའི་ལུང་། དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་རྒྱ་
འགྲེལ་པའི་དབེ་ཡང་ཡོད་དེ། སངས་འཕགས་ཀྱིས་འཛིག་ཆོགས་སུ་ལྟ་བ་མ་ལུས་པ་
སྤངས། རང་རྒྱུད་གྱི་ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་པ་ལྟར་ལྟོན་པ་དེ་བཞིན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ང་དང་ང་ཡིར་སྟུང་པའི་སྒོ་ཡོད་ཀྱང་། ང་
དང་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ནི་མེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག །སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ང་དང་ང་ཡིར་སྟུང་པའི་སྒོ་
མེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་སྒོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་
ལྟར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ང་ཡི་ཆོས་གོས་སྟུང་པའི་སྒོ་ཡོད་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་སྒྲོང་གི་རྩྭ་པ་ཡོད་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་རྟོག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རུད་འགྲོས་ལས་བཟང་པོའི་འབྲས་ལུ་ཉམས་སུ་ཕྱིང་བ་མེད་པར་
ཐལ། ཡི་དཀའ་ཀྱིས་ལས་བཟང་པོའི་འབྲས་ལུ་ཉམས་སུ་ཕྱིང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕེན་བྱེད་མི་དག་གས་འཕངས་ནས་ཚྱོགས་བྱེད་
དག་གས་ཚྱོགས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ལྷན་ཁིང་གཤེར་བ་ཤོར་བ་གང་པོའི་སྤྲེང་དུ་ལྟ་མི་ཡི་དྲགས་གསུམ་གྱིས་
གཅིག་ཅར་བལྟས་བ་དེའི་ཆེ་ན། ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེམས་རྣམས་ཁྲག་ཤོར་གང་ཆད་
ཡོངས་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་ཡོད་དེ་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ན། དེ་གསུམ་
གསལ་དེ་ཆད་ཡོངས་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེའི་ཆེ་ན་བལྟ་གཞི་དེ་རྣམས་
ཁྲག་ཤོར་གང་ཆད་ཡོང་དུ་སོང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། (༡༧༣)དེའི་ཆེ་བལྟ་གཞི་དེ་ཡི་
དྲགས་ཀྱི་ལས་ལས་གྲུབ་པའི་རྣམས་ཁྲག་གི་རྒྱིང་དེའི་ནང་ནས་བརྒྱུས་བ་ཡོད་པའི་བྱིར་
ལྷན་ཁིང་གཤེར་བ་ཤོར་གང་གི་སྤྲེང་དུ་གང་ཟག་གསུམ་གྱིས་གཅིག་ཅར་བལྟས་པའི་
ཆེ། ལྟའི་མིག་སེམས་བདུད་རྩི་ཤོར་གང་ཆད་ཡོངས་ལ་ཆད་མར་སོང་། མིའི་མིག་སེམས་རྒྱ་
ཤོར་གང་ཆད་ཡོངས་ལ་ཆད་མར་སོང་། ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེམས་རྣམས་ཁྲག་ཤོར་གང་ཆད་
ཡོངས་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། དེའི་ཆེ་བལྟ་གཞི་དེའི་སྤྲེང་
དུ་དངོས་པོ་དེ་གསུམ་པོ་སོ་སོ་ནས་ཤོར་གང་ཆད་ཡོངས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
དེའི་བྱིར་འདོད་ན། ལྷན་ཁིང་གཤེར་བ་ཤོར་གང་གི་གོ་ས་ན། དངོས་པོ་དེ་གསུམ་སོ་
སོ་ནས་ཤོར་གང་ཆད་ཡོངས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་འདོད་ན། ལྷན་
ཁིང་གཤེར་བ་ཤོར་བ་གང་བ་དེ་རང་གི་གོ་ས་འགོག་རྣམས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིར་

ཁ་ཅིག །མེད་ལྟ་བུ་གང་ལྟ་ཉམས་སུ་བྱུང་བའི་ཡིད་གསལ་གྱི་ལུས་ཤེས་ཚད་མ་
ཡོད་དོ་ཟེར་ན། ཉེ་མེད་ལྟ་བུ་ཚོས་ཅན། བྱོང་གང་ལྟ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོང་གང་ལྟ་

རྒྱ་མམ་སུ་མྱོང་བའི་ལུས་སེས་ཆད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆ་རེག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཆ་རེག་རྒྱ་བཅས་པའི་ལུས་
སེས་ཆད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་སྒྲོང་བའི་སེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
བཀག་པས། ཁོ་ན་རེ། དེ་གྲུབ་སྟེ། དེའུ་ཤིང་རྩ་སྒྲུང་བའི་མིག་སེས་དང་། ལུ་གྲུང་
རྩ་གྲུང་རྩ་སྒྲུང་བའི་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེས་རྩ་གྲུང་གི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་
ཡིན་པའི་(༡༥༥)ཕྱིར་རོ། །སྒྲུལ་ན། དེ་དག་གྲུང་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སེས་པ་དང་
མཚུངས་པར་ལོག་སེས་སུ་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། དེའུ་ཤིང་རྩ་
རྩ་སྒྲུང་བའི་སེས་པ་དང་ལུ་གྲུང་རྩ་གྲུང་བའི་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེས་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་སེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་གྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མ་
ཡིན་ཏེ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སེས་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་ལོག་སེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྒྲུབ་པ་འདིར་ལུ་གྲུང་རྩ་གྲུང་བའི་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེས་དང་ཆད་མའི་གཞི་
མཐུན་མེད་དོ། །སྒྲུབ་ཞིང་གསེར་བ་ལོར་གང་གི་སྟེང་དུ་ལྷ་མི་ཡི་དྲགས་གསུམ་གྱི་གཅིག་
ཆར་བལྟས་པ་དེའི་ཆོ་ན་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེས་རྩ་གྲུང་ལ་ཆད་མར་སོང་ཞིང་།
ལྷའི་མིག་སེས་བདུད་རྩི་དང་། མིའི་མིག་སེས་ལྷ་ལ་ཆད་མར་སོང་གྱང་། དུས་རྩ་གྲུང་
དེ་ལྷར་སོང་བས་ནི་མ་ཁྱུང་བོ། །དེ་ལྷར་བལྟས་པ་དེའི་ཆོ་ན། དེའི་སྟེང་དུ་ལུ་གྲུང་
བདུད་རྩི་གསུམ་གཤམ་གང་ཆད་ལོངས་གཅིག་ཅར་དུ་མེད་གྱང་། དེ་ལྷར་བལྟས་པ་དེའི་
ཆོ་ན། དེའི་སྟེང་དུ་དེ་དག་ལོར་གང་ཆད་ལོངས་སུ་ཡོད་པ་སྟིང་དོ། །ཉི་མའི་རེག་བྱ་ཆ་
རེག་ཡིན་གྱང་། ཉི་མའི་རེག་བྱའི་ཆ་ཤས་དང་། གྲང་རེག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཆ་རེག་དང་གྲང་རེག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། ཆ་
རེག་གི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་གྲང་རེག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གྲང་རེག་གི་སྤྱང་དུ་ཆ་རེག་གསར་དུ་སྒྲེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། མོས་
 ཀའི་དུས་སུ། གྲང་རེག་གི་ཆ་ཤས་འགའ་ཞིག་གི་ཉེར་ལེན་དང་། ཡི་དྲགས་ཀྱིས་ལས་
 ངན་པའི་བདག་སྐྱོན་བྱས་པ་ལ་རྟེན་ནས་དེའི་སྤྱང་དུ་ཆ་རེག་གསར་དུ་སྒྲེ་བ་ཡོད་
 (༡༩༠ན)པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མོས་ཀའི་དུས་སུ། ལྷ་
 བའི་རེག་བྱའི་ཆ་གཅིག་གི་ཉེར་ལེན་དང་། ཡི་དྲགས་ཀྱིས་ལས་ངན་པའི་བདག་སྐྱོན་
 བྱས་པ་ལ་རྟེན་ནས་དེའི་སྤྱང་དུ་ཆ་རེག་གསར་དུ་སྒྲེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་དང་
 གཅིག་གང་ཞིག །ཡི་དྲགས་རྣམས་ལ་མོས་ཀའི་དུས་སུ་ནི། ལྷ་བའང་ཆ་ལ། ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷ་ཁྱེད་གསེར་བ་ཕོར་གང་གི་སྤྱང་དུ་གང་ཟག་གསུམ་གྱིས་གཅིག་
 ཅར་བལྟས་པ་དེའི་ཆོན། དེའི་སྤྱང་དུ་ལྟས་ལོངས་སྟོན་བྱར་གྱུར་པའི་བདུད་ཅི་ཕོར་
 གང་ཆད་ལོངས་དང་མིའི་ལོངས་སྟོན་བྱར་གྱུར་པའི་ཆུ་ཕོར་གང་ཆད་ལོངས་དང་ཡི་
 དྲགས་ཀྱི་ལོངས་སྟོན་བྱར་གྱུར་པའི་རྣལ་ཁྱབ་ཕོར་གང་ཆད་ལོངས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ།
 དེ་ལྟར་བལྟས་པ་དེའི་ཆོན། དེའི་སྤྱང་དུ་ཆུ་བདུད་ཅི་རྣལ་ཁྱབ་གསུམ་ཕོར་གང་ཆད་
 ལོངས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དེའི་སྤྱང་དུ་དེ་གསུམ་གཅིག་ཅར་ཏུ་ཡོད་པར་
 ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུགས་ཅན་གཅིག་གིས་གཅིག་གི་གོ་འགོག་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
 ལྷ་ཁྱེད་གསེར་བ་ཕོར་བ་གང་གི་སྤྱང་དུ་གང་ཟག་གསུམ་ཕོར་གཅིག་ཅར་བལྟས་
 པའི་ཆོན། དེའི་སྤྱང་དུ་ཆུ་བདུད་ཅི་རྣལ་ཁྱབ་ཕོར་གང་ཆད་ལོངས་སུ་མེད་ཅིས་པ་ལ་རྒྱ་
 མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ས་རུལ་གྱི་གོ་སར་རྒྱ་རུལ་ཡོད་པ་
 མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སའི་སྟོད་རྒྱས་བསྐྱང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རི་རབ་གཅིག་གི་གོ་སར་མཛོན་པ་གོང་འོག་

གཉིས་ཀ་ནས་བཤད་པའི་རི་རབ་གཉིས་གཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་(༡༣༠བ)པའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། གང་འགོག་སྟེ་མཁའ་ཤིག །

ཆོད་འགོག་ཆོད་སྟོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གང་ཕྱིར་གང་གི་ལུས་སྟོང་། ཞེས་སྟགས་གྱིས་སྒྲུབ་སྟེ། དགག་བཞག་སྟངས་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ཁ་སང་གི་དུས་ཀྱི་སྟོང་འཛིན་གྱིས་པ་ལ་རང་དུས་སུ་རང་
ལ་སྟོང་བྱེད་རང་རིག་མེད་ཀྱང་། རང་ཉིད་དུས་ཕྱིས་དུན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟར་གྱི་
སྟོང་འཛིན་གྱིས་པ་དང་། ཕྱིས་ཀྱི་སྟོང་པོ་དུན་པའི་དུན་གྱིས་གཉིས་པོ་དེ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ལུས་སྟོང་པོ་གཅིག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། སེམས་ཅམ་པས་དཔུ་མ་པའི་
ངོར་རང་རིག་སྒྲུབ་པ་དེའི་ཆེ་ཁ་སང་གི་དུས་ཀྱི་སྟོང་འཛིན་མིག་གིས་ཆོས་ཅན། རང་
དུས་སུ་རང་ལ་སྟོང་བྱེད་རང་རིག་ཡོད་དེ། རང་རིག་དུས་ཕྱིས་དུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་དྲགས་སུ་བཞོད་ནས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཟློད་ཀྱི་སྟོར་པ་དེ་གཞུང་དེའི་དོན་
སྟོར་ནམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལྟར་བཞོད་པ་དེའི་ཆེ་ན། ཆོལ་ཕྱི་
ཆོལ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲགས་པའི་དྲགས་ཆོས་གཉིས་ལུན་གྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མེད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་དེའི་ཆེ་ན། དཔུ་མ་པས་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པར་སེམས་
ཅམ་པས་གྱིས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གྱིས་པ་ཡིན་ན། རང་གི་སྟངས་པ་ལ་ཆོད་མ་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་པར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀུན་རྫོབ་སྟངས་ལུ་བྱེད་པའི་གྱིས་པ་

ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཚེས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག གཉིས་སྒྲུང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། (༡༣༡ན)རང་གི་སྒྲུང་པ་ལ་ཚད་མ་
ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ་ཟེར་ན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་སྒྲོད་ཅིག་མ་ཤིན་ཏུ་སྒྲུང་པ་
ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཚེས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་
ན། འཕགས་པ་དང་སོ་སྒྲོ་གཉིས་རང་ཡུལ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་
ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག རང་གི་ཚད་མར་སོང་པའི་ཡུལ་ཡོད་ན། ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ་ཟེར་
ན། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུང་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་སྒྲུང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚེས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། རང་གི་འཛིན་སྒྲུངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་
མི་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། སྒྲུང་པ་བདེན་པར་
གྲུབ་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག གསལ་དུ་མི་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རྩོམ་འཛིན་དབང་
མཛོན་གྱིས་དྲངས་ནས་སྒྲུས་པའི་རྩོན་པོ་དོན་མཐུན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཚེས་ཅན།
མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྩོན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་
ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དེ་རྩོན་པོ་ལ་གསལ་དུ་མི་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ།
འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩོན་པོ་རྟོགས་ཟེན་རྟོགས་པའི་རིག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚེས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྩོན་འཛིན་དབང་མཛོན་དེ་རྩོན་པོ་མཛོན་སྒྲུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། རྩོན་འཛིན་དབང་མཛོན་གྱིས་དྲངས་ནས་སྒྲུས་པའི་རྩོན་པོ་ངེས་པའི་
ངེས་ཤེས་དེ་རྩོན་པོ་(༡༣༡བ)རྟོགས་ཟེན་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ཁས།

འདོད་ན། སྒོན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་མེད་པར་བཤམ། འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་གཞལ་ཕྱ་ལ་མི་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན།
འཕགས་སྐུད་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་གི་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་
ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལོག་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཐོན་འཛིན་གྱིས་པ་ལྟུང་ཐོན་པོ་ངེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྟུང་ཅན་རང་
ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ལྟུང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཏེ་ལ་རང་དུས་ལྟར་
ལ་སྟོང་བྱེད་རང་རིག་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག །དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་རང་གི་མཚན་
 ཉིད་མི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། བ་སྒྲུབ་ཏུ་རང་རིག་མི་འདོད་པ་མིན་ནོ། །ཟེར་ན། དཔལ་ལྷན་
 རྒྱ་བས་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པར་བལ། རང་འགྲེལ་ལས། རྩམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་
 གྲུབ་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པའི་རང་རིག་མེད་པ་མ་ཟད། བ་སྒྲུབ་ཏུ་ཡང་རང་རིག་མེད་
 པར་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དཔལ་ལྷན་སྒྲིབས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་བཞེད་པར་བཤམ། དེས་ཚད་མ་
དང་གཞལ་བྱ་ལ་སྟོམ་ནས་གྲུབ་པར་མི་འདོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེས་ཚད་མས་ལུལ་གཞལ་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལུལ་ཅན་རང་ཉིད་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེས་རང་རིག་འདོད་
པའི་བྱིར་།

ཁ་ཅིག །རང་གི་རྟོན་རྟགས་ལ་རྟོན་ནས་རང་གི་འདོན་སྐྱེད་ས་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་
 པའི་གཞུང་ལ་བྱ་ལྷོག་གྱུར་བ་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་རིག་པ་དེ། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་འི་
 མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རྗེས་སུ་(༡༩༩ན)དཔག་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ན།
 རང་གི་རྟོན་རྟགས་ལ་རྟོན་ནས་སྐྱེས་པས་བྱུང་བར་ཐལ། ཁས་ལེན་འགལ་བ་བཟོད་

པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པ་ལ་རྟེན་ནས་བདག་སྒྲེ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་
གསར་དུ་སྒྲེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཇམ་པར་བདག་སྒྲེ་འགོག་
པའི་སྒྲུབས་འདིར་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དེ་ལས་གཞན་
བ་མ་བསྟན་པ་དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁས་ལེན་འགལ་བཟོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པ་ལ་རྟེན་ནས་
བདག་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་འགོག་མི་རུས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འཕངས་པ་ལ་
རྟེན་ནས་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྒྲེ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
འབྲའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་རྟེན་རྟགས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར། རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ལུལ་
དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་བ་ལ་མི་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའི་
མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན།
མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྣལ་འབྱུང་མངོན་
སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་དོན་
དམ་བཤེན་པ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རིགས་ཤེས་
རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་དོན་དམ་བཤེན་པ་དེ་རྟོག་གྱུར་ཡིན་
པར་ཐལ། རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་དེ་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོག་གྱུར་ལ་མི་སྒྲུབ་པའི་རིག་
(༡༩༩བ)པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་དོན་དམ་བཤེན་
པ་དེ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གྱི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་དོན་དམ་བཤེན་པ་ཆོས་ཅན། བྱེད་མངོན་གྱུར་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱེད་རྟོག་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་དམ་བཤེན་པ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་པའི་རིག་པ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའི་
མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། མ་
འཁྲུལ་པའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་དེ་མ་འཁྲུལ་པའི་རིག་པ་གང་ཞིག་ །དེ་ལ་གཞུགས་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཁས། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་གཞུགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞུགས་སྒྲུབ་པུ་
བྱེད་པའི་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ །རང་གི་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་བདག་སྟོན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་
རེ་འཛིན་ལ་རྟོན་ནས་རང་གི་འཛིན་སྒྲུངས་ཀྱི་ཕུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མེད་ཐུ་རགས་
གང་ཟུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་
ཡིན་ན། (༡༣༣)འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།
འདོད་ན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྒྱས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གང་ཟག་རང་བཞིན་
མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྒྱས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་གང་ཞིག་ །གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་
པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། བདག་མེད་ཐུ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་དེའི་སྟོན་དུ་

བདག་མེད་རགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་རྫོང་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རགས་པའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་
སྒྲེ་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྒྱད་ལྔ་གྱི་སྒོ་སྒྲེ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན།
རགས་པའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཐེན་གོམས་པར་བྱས་པ་
ཅམ་གྱིས་ལམོར་བ་ལས་གྲོལ་རྒྱས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རྒྱས་ཏེ།
ལམོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་འཛིན་ལམོར་པའི་རྩ་བ་ཡིན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་བདག་རྟེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་
འཛིན་སྐྱངས་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་པ་ལ་མི་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ། དབང་
པོ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། (༡༢༣བ)མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་གི་བདག་རྟེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་
པ་ལ་རྟེན་ནས་བྱུང་བ་གང་ཞིག །རང་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་པ་ལ་མི་
སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ།
མངོན་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དབང་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།
འདྲོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་སྐྱེ་མང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྟེན་ནི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་
འཛིན་ལ་མ་རྟེན་པར། རང་གི་སྐྱེ་མང་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་
ཞིང་རང་གི་འཛིན་སྐྱངས་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་པ་ལ་མི་སྒྲུབ་པའི་རིག་
པ། ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། རང་གི་སྐྱེ་
མང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྟེན་ནི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཐལ།
ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་སྐྱེ་མང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྟེན་ཡིད་

དབང་ལ་རྟེན་ནས་རང་གི་འཛིན་སྐྱོང་སྤྱི་ལུ་ལྟར་བའི་གཞུང་ལྟ་མཛོན་གྱི་ལ་
མི་སྤྱི་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩལ་སྟེ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་སྟེན་
མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་འཛིན་སྐྱོང་སྤྱི་ལུ་ལྟར་བའི་
གཞུང་ལྟ་མཛོན་གྱི་ལ་མི་སྤྱི་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་
མེད་མཛོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། རྗེས་དབུག་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབུག་། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དབུག་། (༡༥༣)
གཤམ་པའི་རྗེས་དབུག་གསུམ་དུ་ཡོད་དོ། ཟེར་ན། ལྷ་གྱ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་
རྗེས་དབུག་དེ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབུག་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབུག་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ལུ་ལ་དངོས་དབང་གིས་ཞུགས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལུ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཞུགས་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། མཛོན་སུམ་དང་རྗེས་དབུག་མི་འགལ་ལོ་ཟེར་ན། འགལ་བར་ཐལ། དེ་
སྐོས་སྟེ་བ་ལ་སྟོས་ཏེ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོན་སུམ་དང་མཛོན་སུམ་མིན་པ་འདི་དག་
ནི། བརྟགས་པ་པོ་གཅིག་ལ་སྟོས་པའི་ཡན་ཚུན་འཆོལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ཁྱེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མཛོན་སུམ་དང་གློག་གྱུར་མི་འགལ་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁྱེན་མཛོན་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
གཞི་གྲུབ་ན་མཛོན་གྱུར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷ་གྱ་
བདེན་མེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གློག་གྱུར་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཚུར་མཐོང་ལ་གློག་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་གཞན་མྱོང་གི་སྐབ་བྱེད་རང་རིག་བཀག་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ།
 རང་རིག་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དྲན་པ་རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་ནམ། དྲན་པ་ཙམ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་
 གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་གོང་དུ་བཏབ་ཟེན་ལ། ཕྱི་མ་
 ལྟར་ན། མ་ཁྲུབ་པའི་ལན་བཟླན་པ་ལ་གཞུང་(༡༣༧)འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། ཁ་
 སང་གི་དུས་ཀྱི་སྔོན་འཛིན་མིག་གཤམ་ལ་རང་དུས་སུ་རང་ལ། རང་དང་ངོ་པོ་གཅིག་པའི་
 མྱོང་བྱེད་མེད་ཀྱང་། རང་ཉིད་དུས་ཕྱིས་དྲན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁ་སང་གི་དུས་ཀྱི་
 སྔོན་འཛིན་མིག་གཤམ་དང་། དེ་རང་གི་དུས་ཀྱི་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་དྲན་གཤམ་གཉིས་རང་བཞིན་
 གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་སྔོན་པོ་གཅིག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་འབྲུག་པའི་རྒྱ་
 མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྗེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
 ཀྱང་རང་རིག་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་རིག་མེད་དོ། །རྒྱར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་སྔོན་
 འཛིན་མིག་གཤམ་དེ་ཡུལ་སྔོན་པོ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་རང་ཉིད་གྲུབ་པའི་
 རྒྱལ་ཡོད་དེ། དེས་ཡུལ་སྔོན་པོ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་བར་དུ་ཆད་མ་གཞན་མ་རྒྱད་
 པར་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་དྲན་གཤམ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་རྒྱས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།
 རང་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་རྒྱས་ཀྱི་གཉིས་སྤང་ཅན་གྱི་གཤམ་པ་ཡིན་ན། རང་གི་སྤང་
 བ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་ཀྱང་། རང་གི་སྤང་བ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ན། ཆད་མ་ཡིན་པས་མ་
 ཁྲུབ་པོ། །རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་སྐྱ་བའི་རིག་པ་ཆད་མའི་མཚན་
 ཉིད། དབྱེན། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་གཉིས། རང་གི་རྟེན་རྟགས་
 ཡང་དག་ལ་རྟེན་ནས་རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་རྒྱར་པའི་གཞལ་བྱ་ལྟོག་རྒྱར་ལ་
 མི་སྐྱ་བའི་རིག་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་རྟེན་རྟགས་ཡང་
 དག་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་རྒྱར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་

གྱུར་ལ་མི་སྤྱུ་བའི་རིག་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན།
 (༡) ༡༥ན། དབང་མངོན། ཡིད་མངོན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་གསུམ། རང་གི་སྤྱན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་འཛིན་
 སྐྱངས་ཀྱི་གོ་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ལ་མི་སྤྱུ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ།
 དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། མིག་སྟགས་དབང་པོ་ལ། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་
 གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ལ་མི་སྤྱུ་བའི་རིག་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་སྤྱན་མོང་
 མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཞི་ལྷག་རྒྱང་འབྲེལ་གྱི་དྲིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་
 འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་བདེན་པའི་རྣམ་པའམ། བདག་མེད་ཕྱ་
 རགས་གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སུམ་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་
 འཛིན་ཆོས་ཅན། རང་གི་སྐྱང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཡུལ་གདན་ལ་འབེབས་
 རུས་ཀྱི་གཉིས་སྐྱང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར།
 འདོད་ན། རང་གི་སྐྱང་བ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
 ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱང་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
 འདོད་ན། རང་གི་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་མི་སྤྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
 པ་གང་ཞིག །རང་གི་སྐྱང་བ་ལ་མི་སྤྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཚད་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། (༡) ༡༥བ། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱང་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་སྐྱང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་
 ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་

ཡུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཁྱོད་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཉིས་སུ་
གྲངས་མ་ངེས་པར་ཐལ། ཆོག་གསལ་ལས། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་དཔེ་ཉིས་
འཇལ་གྱི་ཚད་མ། ལུང་ཚད་མ་དེ་བཞིར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། རྗེས་དཔག་ཡིན་ན། གསར་དུ་མི་སྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་
པར་ཐལ། ཚད་མ་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན།
རྗེས་དཔག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དམན་ལམ་སྟོན་མ་སོང་གི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱུར་ལམ་དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་
དཔག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐོས་
བསམ་གྱི་སྒྲོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་སྟོམ་བྱུང་གི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་རང་གི་འཛིན་སྣངས་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་
བྱ་མངོན་སུམ་ལ་མི་སྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རྟེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། མ་ཡིན་(༡༣༥ན)པར་ཐལ། དེ་སྟོག་
གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་སྟོག་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་
བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་དེ་རང་གི་འཛིན་སྣངས་གྱི་ཡུལ་དུ་
གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་སྟོག་གྱུར་ལ་མི་སྐྱུ་བའི་རིག་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ལྷོག་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཚུར་མཐོང་ལ་ལྷོག་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲུ་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲུ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
དོན་དམ་པ་དེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན། རང་ལུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་
ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། རང་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞན་ལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ལ་མི་
སྒྲུ་པའི་རིག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་དང་རྟོགས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩོན་འཛིན་དབང་
མངོན་གྱིས་དྲངས་ནས་སྒྲུས་པའི་རྩོན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དེ་རྩོན་འཛིན་ཚད་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ཡིད་གྱི་
མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
རང་གི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་(༡༩༥བ)ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུས་པ་གང་
ཞིག །རང་ལུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་གི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཞི་ལྷན་རུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ས་བརྟེན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དྲང་ངེས་གྱི་མདོ་ཅོད་སྒྲོང་དང་བཅས་པའི་སྒྲུབ་སྒྲུ།

རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་ཞེས་སོགས་གྱི་སྒྲུབ་སྒྲུ། དགག་བཞག་སྒྲུང་གསུམ་ལས། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག །བདེ་གསེགས་སྤྱིང་པོ་རྟག་དངོས་སུ་རྩོན་པའི་མདོ་དེ། སྒྲུབ་སྒྲུ་འདིར་

རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། མདོ་དེ་སེམས་ཅམ་པས་སྒྲི་རི་བཞིན་པར་ཁས་
ལེན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་ཅམ་པས་སེམས་ཅན་གྱི་
རྒྱད་ལ་མཚན་དཔེས་སྒྲུས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲུ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཟིན་པར་ཁས་ལེན་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་སེམས་ཅམ་པས་བྱས་པ་དེ་སྒྲི་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེས་བྱས་པ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེས་དངོས་པོ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་བདེ་
གཤེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་དངོས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན་སྒྲི།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་
མདོ་ཡིན་ན། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་ཚིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས།
རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་དེ་གང་ཞེ་ན། རི་སྐད་དུ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་(༡༩༣)
ལས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་ལ་བཞིན་ངེས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་ཅིས་པའི་ལུང་དེ་ལ་ཚན་པ་གསུམ་དུ་ངེས་
པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་ཅིས་པའི་ལུང་དེ་ལ། རི་ལྟར་ནད་པ་ནད་
པ་ལ་ཞེས་པའི་ལུང་འདིར་ངེས་སོ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ལུང་དེ་ལ་
གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བཙོམ་ལུན་
འདས་གྱི་མདོ་བརྗོད་པ་ལས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འདིར་བསྟན་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་ལ་ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྟོན་པའི་

མདོ་དེར་ངེས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རྩུམ་ཏེ།
འདིར་བཟུན་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་ལ་བཞིན་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདེ་གསེགས་སྒྲིང་པོ་རྟགས་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
སེམས་ཅམ་པས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདིར་བཟུན་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་
བུའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཕྱི་དོན་མེད་པར་
སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པའི་ལུང་དུང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པར་མ་ཟད། ལྷ་ར་
བཤད་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་དེ། རྣམ་རིག་པས་སྒྲི་རི་བཞིན་དུ་ཁས་སྒྲུངས་པ་
ལས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེམས་ཅམ་པས་སྒྲི་རི་
བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། སེམས་ཅམ་པས་དུང་ངེས་
གྱི་ཁྱོད་པར་སྒྲི་(༡༩༥)རི་བཞིན་དུ་ཁས་སྒྲུངས་དུ་རུང་མི་རུང་པའི་སྒྲོ་ནས་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཅམ་པས་ལམ་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དུང་དོན་དང་། མཐའ་མ་
ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འདིར་བཟུན་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་ཡིན་ན། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་
ཆོག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རང་འགྲེལ་ལས་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་དེ་གང་ཞེ་ན། རི་
སྒྲིང་དུ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་ལས། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་བཟུན་པ་ལས།
ཀུན་བརྟགས་མེད་པ་དང་གཞན་དབང་ཡོད་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་
ངས་ནི་དེ་མ་བཟུན་ཞེས་པའི་བར་དངོས་སུ་སྟོན་པ་གཉིས་དང་། དེའི་ལྷགས་ལ་ཕྱི་
དོན་མེད་པར་སྟོན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་སྟོན་པ་དང་བཅས་པས་བཞིན་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། བོགས་ཀྱིས་བཟུས་པ་དགོངས་
འགྲེལ་ལས། ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྟོན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་
བཟུན་པ་གཉིས་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་དོན་དེར་སྟོན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་

གྱི་ཚིག་ཡོད་དེ། བྱམས་པས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་
གཟུགས་ཅན་འདི་ནི། སེམས་ལས་ཐ་དད་པའམ་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་ནམ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་གྱིས་བཀའ་སྩལ་བ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་བཞིན་
དུ་མདོ་བཟློག་པ་ལས་ཀྱང་ཞེས་པས་དེ་བཞིན་གྱི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག །བདེ་གསེགས་སྒྲིང་
པོ་རྟག་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཀུན་གཞི་
ཡོད་པར་སྟོན་པའི་ལུང་དང་(༡༩༥)དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཀུན་
གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་ལུང་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ཞེས་བཟློག་པའི་དོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་དོན་ཕྱི་དོན་མེད་པར་བསྟན་པའི་ལུང་
དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བདེ་གསེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་དངོས་
སུ་སྟོན་པའི་ལུང་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པས། དེས་ན་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་
པའི་ལུང་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་པོ་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཇི་ལྟར་ནད་པས་ནད་པ་ལ་ཞེས་པའི་འཇུག་ཐོག་དེ་མ་ཐག་དུ། དེ་བཞིན་དུ་མདོ་
བཟློག་པ་ལས་ཀྱང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། བདེ་གསེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་དངོས་
སུ་སྟོན་པའི་ལུང་དང་དོན་དུ་བསྟན་པས། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དང་དོན་
དུ་གྲུབ་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེའི་ཚུལ་ཡོད་དེ་མདོ་དེ་གཉིས་དགོངས་གཞི་གཅིག་དགོངས་
པ་གཅིག །དངོས་ལ་གཞོན་བྱེད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་དགོངས་གཞི་ཚོས་ཉིད་
ལ་དགོངས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དགོངས་པ་སྟེ་བ་སྟེ་མ་སྟེ་སྟེགས་པའི་ལྟ་བ་
ལ་གོམས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཁ་དངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་ལ་གཞོན་བྱེད་ཕྱི་རོལ་
པས། སངས་རྒྱལ་པའི་བདག་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་རིགས་པར་ཐལ། ཀུན་གཞི་རྣམ་སེས་
དེ་དང་། བདེ་གསེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་དངོས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མདོ་སྟེ་གང་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ས་བརྩུ་པའི་མདོའི་

དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱིང་། (༡༩༥)ལང་གསེགས་ལས། བྱི་རོལ་སྤང་བ་ཡོད་མིན་ཞིང་། །
 ཞེས་བྱི་དོན་བཀག་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། དེའི་སྒྲོན་མེད་དེ་ལུང་དེ་དྲང་དོན་དགོངས་པ་
 ཅན་ཡིན་པར་བཅས་པ་ལ། ལུང་དེ་ཙམ་ཞིག་དགོངས་པ་ཅན་དུ་ཟད་དམ་སྟུམ་ན། དེར་
 མ་ཟད་དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་ལུང་བཞི་པོ་དེ་ཡང་དྲང་དོན་དགོངས་པ་
 ཅན་ཡིན་ཞེས་སྒྲོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ནས་
 བཤད་པའི་ལུང་བཞི་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དྲང་དོན་
 དགོངས་པ་ཅན་ཉིད་དུ་ལང་གསེགས་ནས་བཤད་པའི་ལུང་གསུམ་པོ་དེས་གསལ་བར་
 བྱེད་པའི་བྱིར། དགོངས་འགྲེལ་ནས་བཤད་པའི་ལུང་དེ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། གཞན་དབང་
 བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྒྲོན་པའི་མདོ་དང་། བྱི་དོན་མེད་པར་སྒྲོན་པའི་མདོ། གུན་གཞི་ཡོད་པར་
 སྒྲོན་པའི་མདོ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་སྒྲོན་པའི་མདོ་དང་བཞིར་ཡོད་
 པའི་བྱིར། ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་ཅེས་པའི་ལུང་འདི་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ཇི་
 ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ་ཞེས་པའི་ལུང་འདིས་བྱི་དོན་མེད་པར་སྒྲོན་པའི་ལུང་དྲང་དོན་
 དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མདོ་བརྗོད་པ་ལས་གྱང་། ཞེས་བས་
 གུན་གཞི་ཡོད་པར་སྒྲོན་པའི་ལུང་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་བཞིན་
 དུ་སྒྲོ་གྱིས་ཆེན་པོ་མི་གཉིས་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པའི་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྒྲོན་
 པའི་མདོ་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་བྱིར། འདིར་བསྟན་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་
 ལུང་མདོ་ཡིན་ན། སེམས་ཙམ་པས་སྒྲུ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་ཅིང་། དགོངས་འགྲེལ་
 གྱི་ཆོག་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། །

(༡༩༦)གསུམ་པ་ནི། ཁོན་རེ། སྐབས་འདིར་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་
 ཅན་དུ་འགྲེལ་བའི་མདོ་ཡིན་ན། རྩ་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། འདིར་
 བསྟན་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་ལུང་མདོ་ཡིན་ན། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

རྟགས་ཁས། འདྲ་ན། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་སྒྲ། ཞེས་ཟེར་རོ། །

དེ་ལྟར་ལུང་གི་ཞེས་སྟགས་གྱི་སྒྲ་བསལ་སྒྲ། དགག་གཞག་སྒྲིང་གསལ། དང་པོ་ནི།
ཁ་ཅིག །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་
མདོ་དེ། དང་དོན་གྱི་མདོའི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདྲ་མི་རྩལ་ཏེ། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ཐ་
མོ་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཅུ་བ་ཤེས་
རབ་དེ་བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་གྱི་རིམ་བཞུགས་གཏན་ལ་འབབས་
པའི་བསྟན་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲ་ན་སོང་། འདྲ་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དང་
དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། དེའི་མཆན་ཉིད་འཐད་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་དོན་མངོན་པར་རྟགས་པ་བརྒྱད་པོ་
དེ་ཉིད་དངོས་བསྟན་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། མངོན་རྟགས་རྒྱན་དེ་ཉིད་རྩལ་པར་དངོས་བསྟན་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
སྟོན་པའི་བསྟན་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

གཞན་ཡང་། །བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་སྒྲ་སྟོན་ཡིན་ན། །དེའི་(༡༥༥)ཤུགས་
བསྟན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པ་དེ་མངོན་རྟགས་བརྒྱད་དངོས་བསྟན་
བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲ་ན། མངོན་རྟགས་
བརྒྱད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་སྒྲ། འདྲ་ན། དེས་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་བརྒྱད་པོ་དེ་བསྟན་པར་ཐལ། འདྲ་པའི་ཕྱིར། འདྲ་མི་རྩལ་
ཏེ། བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་

པའི་མདོ་དེ། དང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་
 མདོ་ཚུལ་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། དང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དང་དོན་
 དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་
 པ་དེའི་བྱིར། ཅ་པར་འདོད་ན། དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་
 པ་དེན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཀུན་གཞི་དེ་མདོ་དེའི་དངོས་
 བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་པ་དེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་
 གང་ཞིག ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་དགོས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་ངོར་ཀུན་གཞི་ཡོད་པ་དེ་དེ་
 ཡིན་པའི་བྱིར་ན། མ་ཁྱབ། འོན། ཀུན་གཞིའི་དོན་སྤྱི་དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་
 པ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་མདོ་དེའི་ཞེན་པའི་བཤྲོད་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་དེའི་སྤང་བའི་བཤྲོད་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རི་བོང་རུའི་དོན་
 སྤྱི་དེ་རི་བོང་རུ་ཞེས་བཤྲོད་པའི་སྤྱི་དེ་དེའི་སྤང་བའི་བཤྲོད་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རི་
 བོང་རུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྤང་བུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། རི་བོང་རུ་ཚུལ་ཅན།
 ཁྱོད་གྱི་དོན་སྤྱི་ཁྱོད་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྤང་བུལ་དུ་ཐལ། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅ་རྟགས་ཐྱི་(༡༩༠ན)མ་གྲུབ་ན། དེ་མདོ་དེའི་སྤྱི་ཟེན་གྱི་བསྟན་
 བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མདོ་དེ་སྤྱི་རི་བཞིན་དུ་ཁས་
 ལེན་རིགས་བར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་དགོས་ཀྱི་གདུལ་
 བྱའི་ངོར་ཀུན་གཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག མདོ་དེའི་དགོངས་གཞི་དེ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
 ཀུན་རྫོབ་པ་དེན་པ་ཡིན་ཟེར་ན། འོན་མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། ཁྱབ་
 རྒྱ། རང་འགྲེལ་དུ། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་
 པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་བདེ་གཤེགས་སྤྱིང་བོ་རྟགས་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ། དང་དོན་

དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་འདི་ལ་དགོས་པ་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མདོ་ཆོས་ཅན། དྲང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད་
 དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཞུགས་འཛིན་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ།
 མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་དོན་དམ་བདེན་
 པ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ནང་
 ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་
 པའི་སྐྱུ་གཤམ་ཤེས་པར་བྱ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 སྐྱུ་གཤམ་ཤེས་པར་བྱ་ཤེས་པར་བྱར་མེད་ཞེས་པའི་མདོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་
 དེ་བསྟན་མ་ཐག་ཏུ་ཀྱན་ཤེས་ཀོལ་འདི་ཅུའི་རྒྱད་ལ་མཐོང་ལམ་གསལ་དུ་སྟེ་བའི་ཕྱིར།
 ཁྱབ་སྟེ། མཐོང་ལམ་སྤར་མ་སྟེས་པ་གསལ་དུ་སྟེས་པའི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ན་སྟོང་ཉིད་
 རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་
 པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་(༡༩༠བ)གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བཀའ་
 བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
 ཐལ། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 མ་ཁྱབ་ན། བརྒྱད་སྟོང་པའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཞུགས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་
 པའི་མདོ་དེ་མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་ཅིང་བརྒྱད་སྟོང་པ་དེ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་
 པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱུང་གཞུགས་ནས་རྣམ་
 མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཁྱུང་འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དགོངས་འབྲེལ་
 རས་གསུངས་པའི་དྲང་ངེས་དཔྱད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་དེ་བདག་

མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་དབང་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཀྱན་རྩེ་བ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་
བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་མེད་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ན། སྐྱེ་ལྗོངས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱུ་བོ་ཟེར་ན།
འོ་ན་དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ན་མདོ་དེའི་དངོས་བསྟན་སྐྱེ་ལྗོངས་དུ་ཁས་ལེན་མི་རུང་
བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དྲང་དོན་
གྱི་མདོ་དང་དེས་དོན་གྱི་མདོའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
གཤམ་རབ་སྟོང་པོའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་དེ་སྐྱེ་ལྗོངས་
དུ་ཁས་ལེན་མི་རུང་བའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་མེད་པ་དེ་མདོ་དེའི་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་དེས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་གཟུགས་མེད་པར་སྟོན་
པ་སྐྱབས་སུ་བབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གདུལ་བྱ་ལ་གཟུགས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པ་སྐྱབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག།
བཀའ་ཡིན་ན།

(༡༧༡ན) དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་ལམ་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་
བས་ཁྱུ་བོ། ཟེར་ན། འོ་ན། བཀའ་ཡིན་ན། དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་
དྲང་དེས་དཔྱེད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ལམ་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བཀའ་ཡིན་ན། བདག་མེད་ཐུ་རགས་གང་
རུང་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བཀའ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱུ་བོ་
ལེགས་པར་བཤད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་བྲེང་བ་ལས། བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་
དུ་བྱས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། བཀའ་ཡིན་ན། ལྷ་བའི་ཆ་གཙོ་བོར་

བསྟན་པའི་བཀའ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདྲི་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །བདག་མེད་ལྷ་
རགས་གང་རུང་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་ན། དགོངས་
འགེལ་ནས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་བྱལ་བེར་ན། འོ་ན།
དེ་ཡིན་ན་དགོངས་འགེལ་ནས་གསུངས་པའི་དྲང་རེས་དབྱེད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་འཁོར་
ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲི་ན། དེ་
ཡིན་ན་བདེན་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཏན་ལ་
འབེབས་པའི་བཀའ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདྲི་བའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། བསྐལ་
བཟང་མིག་འབྱེད་དུ། བདེན་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་དབང་དུ་
བྱས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདྲི་ན། དེ་ཡིན་ན། བདེན་གྲུབ་མ་བཀག་པར།
གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཚྭ་གསལ་གཅིག་ཏུ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
སྟོན་པའམ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཚྭ་གསལ་གཅིག་ཏུ་
བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པའམ། བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་སོ་སོར་བྱེ་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་
གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདྲི་བའི་ཕྱིར། འདྲི་དམི་རུས་ཏེ། འཁོར་ལོ་
དང་པོའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་བདེན་གྲུབ་(༡༧༡)ཏུ་སྟོན་པའི་མདོ་འདི་
གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཚྭ་གསལ་གཅིག་ཏུ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
སྟོན་པའི་མདོ་མ་ཡིན། བར་པའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་རང་བཞིན་མེད་པར་
བསྟན་པའི་མདོ་དེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་
དུ་ཚྭ་གསལ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པའི་མདོ་མ་ཡིན། མཐའ་མའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཀྱན་
བརྟགས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་
གྲུབ་མ་གྲུབ་སོ་སོར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་ཡིན་ན། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡིན་པས་བྱལ་བོ།

ཟེར་ན། ལམ་ལོ་བར་པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་ན། ལམ་ལོ་བར་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། ལམ་ལོ་བར་པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་ན། ལམ་
ལོ་བར་པའི་མདོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྒྱད་སྟོང་པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་ན་
བརྒྱད་སྟོང་པའི་མདོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། བརྒྱད་སྟོང་པའི་ནང་
ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བརྒྱད་སྟོང་པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། གོང་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། མདོ་སྡེ་གང་ལས་ཕྱི་རོལ་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ལང་ཀར་གཤེགས་
པའི་མདོ་ལས། ཕྱི་རོལ་མེད་པར་སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་
དུ་གསུངས་པ་ལ། འོ་ན། དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་བུ་སྟུམ་ན། དེའི་ཁྱད་པར་སྟོན་
པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོའི་ཁྱད་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
དོན་དམ་བདེན་པ་སྐྱེ་ཇི་བཞིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་
པའི་མདོ། དེས་དོན་གྱི་མདོ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་སྐྱེ་ཇི་བཞིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་
ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་མདོ་རྣམས། དྲང་དོན་གྱི་མདོར་འཛོག་
པའི་ཕྱིར། དེ་དེའི་མཚན་(༡༩༡ན)ཉིད་དུ་འཛོག་གོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱད་ཀྱི་དྲང་དོན་གྱི་
མདོའི་མཚན་ཉིད་དེ་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་དེའི་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་
པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་གཙོ་བོ་གཞི་
མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་དེའི་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་དོན་དམ་
བདེན་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། ཕྱི་མ་སྟེ། འདོད་ན། དེའི་ཞེན་པའི་

བཞེད་བྱ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་
པའི་བཞེད་བྱ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྐྱད་སྒྲུ་མ་ལས་
བཀའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ། གང་ཞིག་དོན་ལྡན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
མ་ཁྱབ་ན། འོན། ལུང་འདི་སྐྱད་པའི་བཞེད་བྱ་ཅམ་ལ་དགོངས་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བཞེད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུ་ཡིན་ན། རང་གི་སྐྱད་པའི་བཞེད་བྱ་
ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བསྐྱད་སྟོང་པ་ཚེས་ཅན། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་
མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་དྲང་
དོན་གྱི་མདོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་རབ་སྟོང་པོའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཞུགས་མེད། ཅེས་པའི་
མདོ་ཚིག་ཚེས་ཅན། སྒྲུ་ཇི་བཞིན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཤེས་རབ་སྟོང་པོ་དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། གཞུགས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཞུགས་མེད་པ་དེ་
མདོ་དེའི་བཞེད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱིར་གཞུགས་མེད་པར་
གཞུགས་མེད་ཅེས་པའི་སྒྲུ་དེའི་བཞེད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།

བདག་འགོག་རྩོད་སྟོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

ཉོན་མོངས་སྟོན་(༡༩༡༧)ལྷ་མས་ཞེས་སྐུ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྒྲང་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་། །འཛིན་ལྷ་ལའོར་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་དེག་པར་
བསྟན་པ་དང་། ལུང་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ལའོར་པའི་རྩ་བར་གྱུར་

པའི་མ་རིག་པར་བསྟན་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་མི་འགལ་བར་འཛིག་
 ལྟ་ལོའང་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་གང་ཞིག །ཡུང་པོ་བདེན་འཛིན་ཡང་ལོའང་
 བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། འཛིག་ལྟ་དེ་རང་
 དང་རྣམ་པ་མི་མཐུན་པའི་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།
 ཉོན་མོངས་སྟོན་རྣམས་མ་ལུས་འཛིག་ཚོགས་ལ། །ལྟ་ལས་བྱུང་བ་སྟོ་ཡི་མཐོང་འགྱུར་
 ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། དེ་ཡང་རང་དང་རྣམ་པ་མི་མཐུན་
 བའི་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་
 ལས། རི་བྱིད་ཡུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་བྱིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་བའི་མ་དེག་བ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། གྲུ་གླན་ལ་ཆེ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་རྒྱུ་མས་མ་ལུས་པ་
འཛིག་ལྟ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ལུང་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ་གང་ཟག་
གི་བདེན་འཛིན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཉིས་ལ་རྟོགས་
དཀའ་སྒྲིལ་བྱུང་བར་མེད་དོ་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐུག་། གནས་མ་བྱུང་བའི་སྡེ་བ་མ་
གཏོགས་པའི་ནང་སྡེ་འོག་མ་རྒྱུ་མ་གྱི། དེ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་རྟོགས་དཀའ་སྒྲིལ་བྱུང་བར་
ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རྒྱུ་མ་གྱིས་གང་ཟག་གི་སྡེ་དང་བྱུང་བ་མེད་རྟོགས་སྒྲིལ་བྱུང་།
མུང་པོའི་སྡེ་དང་བྱུང་བ་མེད་རྟོགས་དཀའ་བའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རྒྱུ་མ་གྱི་གང་ཟག་
བྱུང་བ་མེད་དུ་འདོད་ཅིང་མུང་པོ་རྒྱས་ཡོད་དུ་འདོད་པའི་བྱིར་།

གཞན་ཡང་། དེ་གཉིས་རྟོགས་དཀའ་སྤྱི་(༡༩༩ན)ཐུང་པར་ཡོད་པར་ཐལ།
ཐར་པ་དོན་དུ་གཉིས་པའི་རྣམ་འབྱོར་པས་དང་པོར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་

ཕབ་ནས་བསྒྲུལ་ས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་
བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲོངས་པའི་མ་རིག་
པ་དང་། ལས་འབྲས་ལ་སྒྲོངས་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲོངས་པའི་མ་རིག་
པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་
རྒྱུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་རིག་པ་ཡིན་ན།
དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ མ་རིག་པ་དེ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་
ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ། མ་
རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དང་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་སྒྲིབ་དང་། ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཇུག་ཤེས་དུག་ལ་ལུལ་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུང་བའི་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པའི་ཆ་དེ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པ་གང་ཞིག་ ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་ཐོན་དང་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་
དེར་ཐལ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་ཐོན་ཡིན་ན། རང་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་པས་བཞག་པའི་བག་
ཆགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་སྒྲུང་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་ཞེས་པ་ནས། རྣམ་དཔྱད་པ་ནི་སྤྱིར་དུ་
གྲོལ་བར་འགྱུར། ཞེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་རྣམས་(༡༩༩བ)ཀྱིས་ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་
གདན་ལ་ཕབ་པ་ལ། འོ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གདན་ལ་འབེབས་སུ་ཕ་ཇི་ལྟ་སྤྱི་

སྒྲུལ་ན་ཐོག་མར་རྣལ་འབྱོར་པས་གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་གང་ན་ལ་ཕབ་ནས་
བསྒྲུལ་དགོས་སོ། །ཞེས་སྒྲོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། ཐར་པ་
དོན་གཉིས་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཐོག་མར་གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་གང་ན་ལ་ཕབ་
ནས་བསྒྲུལ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྒྱེ་ཆ་ན་འཆི་ལ་
སོགས་པའི་སྒྲོན་རྣམས་མ་ལུས་པ་འཛིན་ལྟ་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར། བསྒྲུན་བཅོས་སྤྱད་
པོར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གང་ན་ལ་ཕབ་པ་ནི། ལོག་རྟོག་འགོག་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ།
རྣལ་འབྱོར་པས་བསྒྲུལ་བའི་ཆེ། དང་པོར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གང་ན་ལ་ཕབ་ནས་
བསྒྲུལ་པ་ནི། དགོས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་རིག་པ་ཡིན་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་
གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། །བདག་མེད་གཉིས་པོ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
རྟོགས་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྣལ་འབྱོར་པས་དང་པོར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གང་ན་ལ་
ཕབ་ནས་བསྒྲུལ་དགོས་པར་ཐལ། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྒྱེ་ཆ་ན་འཆི་ལ་
སོགས་པའི་སྒྲོན་རྣམས་བྱུང་བོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར་
ཏེ། རི་མེད་བྱུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བྱོད་རང་ལ་
འགལ།

གཞན་ཡང་། བདག་མེད་གཉིས་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་སྤྱོད་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། རྣལ་འབྱོར་པ་འགའ་ཞིག་གི་ངོ་པོར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་དཀའ་
ཞིང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་སྤྱོད་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་
པར་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབས་སུ་མ་བབས་ཤིང་། བྱུང་བོ་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་
སྒྲུབས་སུ་བབས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྟེན་(༡༧༩ན)འབྲེལ་གྱི་རྟོགས་ཀྱིས་བྱུང་སོགས་
རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབས་སུ་བབས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྟེན་

འབྲེལ་དེ་ལུང་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདག་མེད་གཉིས་པོ་ལ་སྤྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་རྟགས་དཀའ་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རྣམ་ཏེ། གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་། ལུང་སྟགས་རང་བཞིན་མེད་པ་གཉིས་ལ་སྤྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོན་ཏེ་མ་བདེན་པར་མཆུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་བདེན་འཛིན་གཉིས་ལ་སྤྱོད་དཀའ་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་མེད་གཉིས་ལ་རྟགས་དཀའ་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རྣམ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་མ་སྤངས་ན། གང་ཟག་གི་བདེན་འཛིན་སྤྱོད་མི་མྱོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདེན་འཛིན་སྤངས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་སྤངས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདེན་འཛིན་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དག་བཙུམ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མ་རིག་པ་ཡིན་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྫོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྫོངས་པའི་མ་རིག་པ་དང་། ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་རྫོངས་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་སྟེ། འདིར་རྫོངས་པ་གཉིས་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྫོངས་པ་དང་། འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ལ་རྫོངས་པའོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། རང་རྒྱ་ལུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་རྟགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་སྒྲུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་རགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་(༡༧༤བ)འཛིན་རགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྟོ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤྱོད་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་དང་འགལ་སྒྲུ་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་
ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཕྱ་མོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གང་
ཟག་གི་བདག་འཛིན་རྟགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། གཟུགས་བརྟན་དང་བྱད་
བཞིན་གཉིས་པོ་དེ་ལས། གཟུགས་བརྟན་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་སྒྲུ་བ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། རྟོགས་པ་འགལ་ཞིག་གི་ངོར་བྱད་བཞིན་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་སྒྲུ་བ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་བརྟན་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབས་སུ་བབ་
པའི་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱད་བཞིན་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབས་སུ་བབ་
པའི་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོན་འབྲེལ་དེ་བྱད་བཞིན་རང་བཞིན་མེད་
པར་སྒྲུབ་པའི་རྟོགས་པ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཟུགས་བརྟན་རང་ཞིན་མེད་པ་དང་། བྱད་བཞིན་རང་བཞིན་མེད་
པ་གཉིས་ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་བྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་རྟོགས་དཀའ་སྒྲུའི་
བྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གཟུགས་བརྟན་རང་བཞིན་མེད་པར་
རྟོགས་སྒྲུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་བརྟན་དེ་བྱད་བཞིན་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་
མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱད་བཞིན་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་
མེད་དེ། རྟོན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྟན་བཞིན་ཞེས་པའི་
རྟོགས་སྒྲུ་བ་དེ་རྟོགས་སྒྲུ་བ་རྣམས་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་
དོན་དམ་བདེན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གལ་ཏེ་ཡུང་པོ་བདག་ན་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། དགག་བཞག་སྒྲུང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། (༡༤༥ན)ཁ་ཅིག་། བདག་མང་པོར་འགྱུར་པར་ཐལ། ཡུང་པོ་བདག་གང་
ཞིག་། ཡུང་པོ་མང་པོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བདག་མང་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་

མང་པོར་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། འགྲོ་བ་རིགས་སྤྱག་གི་སེམས་ཅན་མང་པོར་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ཁ་བདག་གཅིག་ཉིད་ལ་བདག་མང་པོར་ཡོད་པར་ཐལ། སྤང་པོ་བདག་གང་ཞིག་ཁ་བདག་གཅིག་ཉིད་ལ་སྤང་པོ་མང་པོ་ཡོད་པའི་བྱིར། རྟགས་སོང་། ཟེར་ན། བདག་གཅིག་ཉིད་ལ་དུས་གཅིག་རྒྱ་བདག་མང་པོར་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་ལ་དུས་གཅིག་རྒྱ་རང་གི་གདགས་གཞི་དུ་མ་ལ་བདགས་པའི་བདག་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། བདག་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་རྒྱ་བདག་གི་གདགས་གཞི་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ཡིད་དེ་བདག་གི་མཚན་གཞི་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན། སྤང་པོ་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་སྤང་པོ་ནི། ལྷ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་འཇམ་པའི་རང་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གལ་ཏེ་སྤང་པོ་བདག་ན་དེ་བྱིར་དེ། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི། ཟླ་བ་རང་ལུགས་ལ་གཞོད་བྱེད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་སོ། །

གཞན་ཡང་། བདག་དེ་རྣམ་དབྱེད་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཅལ་བའི་ཆོ་ན་རྟེན་པར་ཐལ། སྤང་པོ་བདག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་ལྷ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་ཅིག་འདོད། ཅིས་པའི་སྐབས་སུ་ནང་ལྟེ་འོག་མ་རྣམས་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྤང་པོ་བདག་རྒྱ་འདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། གང་ཟག་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་རྒྱ་བདག་དོ་པོ་ཐ་དད་པ་མང་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྤང་པོ་བདག་(༡༩༥བ)ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་སོང་། བདག་རྣམས་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྤང་པོ་བདག་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་སོང་། འཇིག་ལྷ་སྟོ་བྱིན་

ཅི་ལོག་རྒྱ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འཛིག་ལྷ་ལུལ་ཇམ་སུ་གྲུབ་པའི་ལུལ་ཅན་ཡིན་པའི་
 བྱིར། དེར་ཐལ། སྤང་པོ་བདག་གང་ཞིག། སྤང་པོ་ཇམ་སུ་གྲུབ་པའི་བྱིར། རྟགས་སོང་།
 སྤང་པོ་ལྷག་མེད་གྱི་སྤང་འདས་ལ་ཞུགས་པ་དེའི་ཆེན་བདག་རྒྱན་ཆད་པར་ཐལ། སྤང་པོ་
 བདག་གང་ཞིག། དེའི་ཆེ་སྤང་པོ་རྒྱན་ཆད་པའི་བྱིར། རྟགས་སོང་། སྤང་པོ་ལྷག་མེད་
 སྤང་འདས་ལ་ཞུགས་པ་དེའི་སྤང་པོ་ལ་རྒྱ་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱད་ཅིག་གིས་སྤྱེ་འཛིག་
 བྱེད་པར་ཐལ། སྤང་པོ་བདག་གང་ཞིག་དེ་སྤང་པོ་ལ་རྒྱ་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱེ་ཅིག་གིས་སྤྱེ་འཛིག་
 བྱེད་པའི་བྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། ལས་བྱས་པ་རྒྱད་ཅོས་པར་ཐལ། བདག་སྤང་
 མས་བྱས་པའི་ལས་བྱི་མས་མ་སྤྱོད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། འདོད་ན། རྒྱད་གཞན་
 གྱིས་བསགས་པའི་ལས་རྒྱད་གཞན་གྱིས་ཟ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། བདག་སྤྱད་ཅིག་
 སྤང་བྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོ་བ་གང་ཞིག། བདག་སྤང་མས་བསགས་པའི་
 ལས་བདག་བྱི་མས་སྤྱོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྤྱོད་པོན་ལེགས་ལུན་འབྱེད་དེས། འཛིག་ལྷ་སྤྱོ་བྱིན་
 ཅི་ལོག་རྒྱ་མི་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་འཛིག་ལྷ་ལུལ་ཇམ་སུ་གྲུབ་པའི་
 ལུལ་ཅན་རྒྱ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེས་སྤང་པོ་བདག་རྒྱ་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག།
 དེས་སྤང་པོ་ཇམ་མེད་རྒྱ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེས་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་
 བདག་རྒྱ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། རྟག་གི་འབར་བ་ལས། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་
 ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྤྱད་དོས་སུ་འདོགས་ཏེ། ལང་བྱིད་སྤྱེ་བ་ལེན་པའི་བྱིར། ཞེས་
 གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེས་འཛིག་ལྷ་ཉོན་མོངས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར།

གཞན་(༡༤༦ན)ཡང་སྤང་པོ་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་སྤང་པོ་ལྷག་མ་མེད་
 པའི་སྤང་འདས་དེ་ལྷག་མེད་སྤང་འདས་ལེན་པར་ཐལ། གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་ག་མ་
 རྣམས་གྱི་སྤང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་སྤང་འདས་ལ་ཞུགས་པ་དེའི་ཆེ་སྤང་པོ་རྒྱན་ཆད་

པར་ཁས་ལེན་ན། དེའི་ཆོ་བདག་རྒྱན་ཆད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷག་མེད་མུང་འདས་དང་ལྷག་བཅས་མུང་འདས་གཉིས་པོ་དེ་དང་
པོར་ལྷག་མེད་མུང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མུང་འདས་དང་
པོར་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་མུང་འདས་དེ་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། མུང་འདས་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་མུང་འདས་ལ་ཅེ་གཅིག་
རྒྱ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ལེ་ཤེས་དེ་གཉིས་སྒྲུང་གི་
སྒྲིམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱད་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་ལས་རྒྱད་གཞན་གྱིས་ཟ་བ་ཡོད་
པར་ཐལ། ལས་བསགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་བུས་ལོངས་སྤྱོད་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། བ་ཞོར་བྱར་དབང་བའི་ཕྱིར་རྟེ། རིགས་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བདག་པོར་གྱུར་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲོ་བ་དཔོན་ལེགས་ལུན་འབྱེད་ཀྱི་རྣམས་
གྲུབ་རྒྱལ་གྱི་དགག་བྱ་ལྟ་མོར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་འཇིག་ལྷ་ཡུལ་རྣམས་སྤྱུ་བ་
པའི་ཡུལ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན། དེས་འཇིག་ལྷ་སྒྲོ་ཕྱིན་ཅི་ལྟ་རྒྱ་མི་འགྱུར་པར་ཁས་ལེན་
པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་ཁས་ཁས། འདོད་ན། དེས་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེས་དངོས་པོ་རྣམས་
གྲུབ་རྒྱ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་འོག་མ་རྣམས་གྱིས་མུང་པོ་ལྷག་མེད་ཀྱི་མུང་
འདས་ལ་ཞུགས་པ་དེའི་ཆོ། མུང་པོ་རྒྱན་ཆད་པར་ཁས་ལེན་ན། དེའི་ཆོ་བདག་རྒྱན་
(༡༩༦བ)ཆད་པར་ཁས་ལེན་དགོས། ལྷ་མའི་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་མུང་པོའི་
ལྷག་མ་མེད་པའི་མུང་འདས་དེ་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། གྲུབ་
མཐའ་སྤྱོད་པ་འོག་མ་རྣམས་གྱིས་ལྷ་མའི་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་མུང་པོ་ལྷག་མ་
མེད་པའི་མུང་འདས་དེ་ལྷག་མེད་མུང་འདས་སྤྱུ་ཁས་ལེན་ན། དེ་ལྷག་མེད་མུང་འདས་

ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཡིན་པར་ཐལ། འོག་མ་
རྒྱམས་ཀྱིས་དེ་ལྷར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྒྱམས་ཀྱིས་ལྷག་མེད་མུང་འདས་
མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་དེའི་ཐོན་དུ་ལྷག་བཅས་མུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་འགོ་དགོས་
པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། ལས་བསགས་པའི་ཡོངས་སྟོང་ལུས་ཡོངས་སྟོང་
པ་ཡོད་ན། རྒྱུད་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་ལས་རྒྱུད་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡོད་པས་མ་
ཁྱབ་པར་ཐལ། ཡའི་ཡོངས་སྟོང་ལུས་ཡོངས་སྟོང་པ་དེ་ལུ་དེའི་ཐོན་གྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་
ལུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐོན་སྟོན་པ་བཏང་བའི་འབྲས་ལུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་ཚུད་སྟོང་དང་བཅས་པའི་སྐབས།

འཛིག་རྟེན་མཐའ་ལྡན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །འདིར་བསྟན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་བཅུ་བཞི་པོ་དེ་དགོ་མི་དགོ་
ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས། ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་བཤད་
པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་བཅུ་
བཞི་པོ་དེ་དགོ་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་མི་དགོ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འདིར་བསྟན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་དྲི་བ་བཅུ་བཞི་པོ་དེ་མི་དགོ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
རྒྱམས་ཀུན་སྟོང་ངན་པས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འདིར་བསྟན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་བཅུ་བཞི་པོ་དེ་དགོ་མི་དགོ་ལུང་
མ་བསྟན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིར་
བསྟན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་(༡༩མན)པ་བཅུ་བཞི་པོ་དེས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་

བརྩ་བཞི་པོ་དེ་ལ་དེའི་ཚེ། རྟོན་པས་ལན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ལྟ་བ་
 དེ་ནམས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བར་བཤད་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྟོན་པས་དེ་དག་ལ་
 ལན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་རྟོན་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཡིན་པ་འགལ་ལོ། །ཞེ་ན།
 མི་འགལ་བར་ཐལ། དེ་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཁོ་ནས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་གྲེས་
 པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ན་ཚེ་འབྲེང་བ་ལས། འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་ནམ་ཞེས། །
 ལུས་ཚེ་རྒྱལ་བ་མི་གསུངས་བཞུགས། །གང་གི་བྱིར་ན་ཟབ་མོའི་ཚོས། །སྟོང་མིན་འགྲོ་
 ལ་མི་གསུངས་ལྟར། །དེ་ཡི་བྱིར་ན་མཐས་ནམས་གྱིས། །ཀུན་མཐུན་ཐམས་ཅད་
 མཐུན་པར་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་།
 གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་བཞི་པོ་དེ། ལུང་
 མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་བརྩ་བཞིའི་ནང་ཚན་གྱི་མཐའ་ལ་རྟེན་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་
 ན། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་ཚོས་ཅན། རང་གི་ཞེན་ལུལ་ལ་
 འབྱུལ་བའི་ལྷག་གྲེས་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བའི་ནང་ཚན་ཡིན་པའི་
 བྱིར། འདྲོད་མི་རྒྱས་ཏེ། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བདག་
 དང་ལུང་པོ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་ཚོས་ཅན། རྟོང་
 ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བའི་ནང་ཚན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོང་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་
 བྱིར་ཏེ། ལྟ་བ་བཀའ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་ནང་ཚན་དུ་རྒྱུར་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 དེར་ཐལ། འདུས་ཕྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། འཛིག་རྟེན་(༡༩ རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་
 བ་ཚོས་ཅན། རང་གི་ཞེན་ལུལ་ལ་འབྱུལ་བའི་ལྷག་གྲེས་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་མ་

བསྐྱེད་ཀྱི་ལྟ་བའི་ནང་ཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱིད་འཛིན་
སྤངས་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདག་དང་འཛིན་ཏེན་རྟག་མི་
རྟག་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཛིན་ཏེན་མི་རྟག་པར་ལྟ་བ། རྟག་པར་ལྟ་བ།
གཉིས་ཀར་ལྟ་བ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་བཞི་པོ་དེ། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་ཏེན་པའི་
ལྟ་བ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཛིན་ཏེན་རྟག་གམ་མི་རྟག་
གཉིས་ཀ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དྲི་བ་བཞི་པོ་དེ་ཡུང་མ་བསྐྱེད་གྱི་དྲི་བ་བརྒྱ་བཞི་འི་
ནང་ཚན་ནས་སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་ཏེན་པའི་དྲི་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་སྤྱུ་སྤུབ་བས་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་མི་ལེན་
པར་གཤམ་བཞིན་དུ་དྲི་བ་དེ་འདྲི་བར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་
སྟོན་པ་སྤྱུ་སྤུབ་བས་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་མི་ལེན་པར་གཤམ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཛིན་ཏེན་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་
པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་དེ་ཡུང་མ་བསྐྱེད་གྱི་ལྟ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཛིན་སྤངས་དོན་
མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བདག་དང་འཛིན་ཏེན་མཐའ་དང་ལྟན་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ། མི་ལྟན་པར་
ལྟ་བའི་ལྟ་བ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་
བཞི་པོ་དེ་ཡུང་མ་བསྐྱེད་གྱི་ལྟ་བ་བརྒྱ་བཞི་འི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་བྱི་ཐུག་མཐའ་ལ་
ཏེན་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན་བདག་དང་འཛིན་ཏེན་མཐའ་དང་མི་ལྟན་པར་ལྟ་
བའི་ལྟ་བ་ཚུལ་ཅན། ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྱུལ་བའི་ལོག་གཤམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུང་མ་བསྐྱེད་
གྱི་(༡༤༥)ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བདག་དང་འཛིན་ཏེན་མཐའ་
དང་མི་ལྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་དང་འཛིན་ཏེན་སྟེ་བ་བྱི་ཐུག་ཚད་འབྱུང་པའི་ཕྱིར།

ཏེ། བདག་དང་ལུང་པོ་སྟེ་བ་ཕྱི་མ་ལན་ཆད་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་པོ་དང་བཅས་པའི་
སེམས་ཅན་གྱི་སྟེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་སྟེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སེམས་ཅན་ཡིན་ན། ལྷོད་གྱི་སྟེ་བ་ཕྱི་མ་ཁས་ལེན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན།
འོན་ཏེ་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཅོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངས་འཕགས་ཡིན་ན་སྟེ་འཆི་མ་ལུས་པ་
སྤངས་པས་མ་ཁྱབ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་
བར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་དེ་ཞེན་སྒྲུལ་ལ་འབྱུང་བའི་ལོག་སེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལུང་མ་
བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་སྟགས་སྟེ་ལྟ་བ་བཞི་པོ་
དེ་དེ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། སེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་
དང་ལྡན་མི་ལྡན་སྟགས་སྟེ་བའི་དྲི་བ་བཞི་པོ་དེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་དྲི་བ་བཅུ་བཞི་
པའི་ནང་ཆན་དུ་གྱུར་པའི་དྲི་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། ཕྱི་རྒྱལ་པའི་སྟོན་པས་སྤྱུ་སྒྲུབ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་མི་ལེན་པར་སེས་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་
བ་དེ་ལོག་སེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དེ་སྟེ་བ་ཕྱི་མ་ལན་ཆད་མི་འབྲུང་བར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་དེ་ལོག་སེས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་སྟེ་བ་ཕྱི་མ་ལན་ཆད་མི་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་
(༡༤༥)ཟག་གི་བདག་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གྲོལ་བའི་བདག་གྲོང་ལན་ཆད་བྱང་བར་ལྟ་བ། མི་འབྲུང་བར་ལྟ་བ།

གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བུ་པ་བཞི་པོ་དེའི་ནང་ཚན་
 ཏུ་གྱུར་བའི་མུང་འདས་ལ་རྟེན་པའི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གྲོལ་
 བའི་བདག་གྲོང་ཡན་ཆད་འབྱུང་བར་ལྟ་བུ་པ་དེ་ཞེན་ལུལ་ལ་འབྱུལ་བའི་ལོག་
 ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལུང་མ་བརྟན་གྱི་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། དེ་
 འཛིན་སྐྱངས་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། གྲོལ་བའི་བདག་གྲོང་ཡན་ཆད་འབྱུང་བའི་
 བྱིར་ཏེ། དེ་སྦྱོབ་བྱི་མ་ཡན་ཆད་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། དག་བཅོམ་པ་སྦྱོབ་བྱི་མ་ཡན་
 ཆད་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། དག་བཅོམ་པ་སྦྱོབ་བྱི་མ་ལས་ལེན་བཞེད་པའི་བྱིར་ཏེ། དག་
 བཅོམ་པ་བསམ་བཞིན་དུ་ལམོར་བར་སྦྱོབ་ལེན་བཞེད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གྲོལ་བའི་བདག་གྲོང་ཡན་ཆད་འབྱུང་མི་འབྱུང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་
 པར་ལྟ་བུ་པ་དེ་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ། དེ་ལུང་མ་བརྟན་གྱི་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་
 མི་རྣམས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ཁྱང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་གྱུར་བའི་
 གྲོལ་བའི་བདག་ཞེས་སོགས་ནི། གོང་ལྟར་ཤེས་སོ། །

ཁ་ཅིག་ཁྱང་ཟག་དང་འཛིན་རྟེན་མི་རྟག་པར་བདེན་པར་ལྟ་བུ། རྟག་པར་བདེན་
 པར་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་བདེན་པར་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་བདེན་པར་
 ལྟ་བུ་པ་བཞི་པོ་དེ་ལུང་མ་བརྟན་གྱི་ལྟ་བུ་བརྟུ་བཞིའི་ནང་ཚན་ཏུ་གྱུར་བའི་ཐོན་
 གྱི་མཐའ་ལ་རྟེན་པའི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། བདག་དང་འཛིན་རྟེན་མི་རྟག་པར་བདེན་
 པར་ལྟ་བུ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལུང་མ་བརྟན་གྱི་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་ཞེན་ལུལ་
 མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བདག་དང་འཛིན་རྟེན་མི་རྟག་
 པར་བདེན་པར་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བདག་དང་འཛིན་རྟེན་མི་
 རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བདག་(༡༧༩ན)དང་འཛིན་རྟེན་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་

བདེན་པར་མེད་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱེད་ལུང་མ་བཟུན་གྱི་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་གྱི་ཞེན་
ལུ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་
བདེན་པར་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཉེ། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྟན་པར་བདེན་པར་ལྟ་བུ་ཅེས་སྟེ་ཐེར་ན།
གོང་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ན་ཞེས་སྟགས་གྱི་སྒྲ་བས་ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་
འདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བཟུན་པ་ལ། འོ་ན། ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་མི་རྟགས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཇི་ལྟ་བུ་སྟུ་མ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་ཕུང་། དག་དོན་ནི། ཕུང་
པོ་བདག་མ་ཡིན་ཏེ་ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱང་རང་རེའི་སྟོན་པ་ལ་དྲི་བ་མི་འདྲ་
བ་བརྩ་བཞི་ཞུས་པ་དེའི་ཚེ་སྟོན་པས་ལན་ལུང་དུ་མ་བཟུན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལུང་མ་བཟུན་གྱི་ལྟ་བུ་བརྩ་བཞི་དང་། དེས་ཀྱང་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་
བ་བརྩ་པོ་དེ་ལ་ལུང་མ་བཟུན་ཞེས་བཞོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དག་ལ་སྟོན་པས་
ལན་ལུང་དུ་མ་བཟུན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པས་ཁྱད་
པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་རང་རྒྱ་བྱབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་ལྟ་བུའི་ལྟ་བུ།
རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་ལྟར་དུ་ལྟ་བུའི་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་
དུ་བྱས་པའི་དེ་ལྟར་ལྟ་བུའི་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་ལྟར་
ལྟ་བུའི་ལྟ་བུ་བཞི་པོ་དེ། ལུང་མ་བཟུན་གྱི་ལྟ་བུ་བརྩ་བཞིའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་
གྱི་མཐའ་ལ་རྟེན་པའི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ལུས་སྟོག་རྣམས་གཅིག་ལྟ་བུའི་ལྟ་བུ་དང་། རྣམ་ཐ་
དད་དུ་ལྟ་བུའི་ལྟ་བུ་གཉིས་ལུས་སྟོག་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བུའི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་
རང་རྒྱ་བྱབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་ལྟ་བུའི་ལྟ་བུ་བཞིན་ཅན། ཁྱེད་བདེན་འཛིན་ཡིན་པར་

ཐལ། བྱོད་ལུང་མ་བུ་གྱི་ལྷ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཐུབ། འདོད་ན། བྱོད་གྱི་ཞེན་
 ལུལ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་
 ཐམས་ཐུད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་(༡༧༩བ)ཡོད་
 གྱིས་སྤང་བ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རྟག་
 བས་ཐུད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་པས་ཐུད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་
 གནས་ལུགས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་པས་ཐུད་པར་དུ་བྱས་
 པའི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བདག་
 དང་ཐུང་བོ་ཡིན་ན། མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་བདེན་
 འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པས་ཐུད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་རང་རྒྱ་
 ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་ལྷ་བའི་ལྷ་བ་དེ་བདེན་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཞེན་
 ལུལ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་
 རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་གྱིས་སྤང་བ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་གྱིས་སྤང་བ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་
 པ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རགས་
 པའི་མི་རྟག་སྐྱེས་པུ་རྟག་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་
 གྲོལ་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་འདྲེེ་
 ཞེས་ཟེར་ན། འོ་ན་ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ན། བདེན་
 འཛིན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་གྱིས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་
 ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་གྱིས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།

ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་བརྒྱ་བཞི་པ་གང་རུང་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་
དུ་འཛིན་པའི་སློ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་འཛིན་ཀུན་
བརྟགས་གྱི་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཟུང་གི་ཞེན་
ལུ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་
ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་སྤང་བ་དེ་དོན་དམ་(༡༥༠ན)བདེན་པ་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་མེད་ཕྱ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་
དཔའ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་རགས་པས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་ཡིན་ན། བདེན་
འཛིན་གྱིས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུང་མ་བསྟན་
གྱི་དྲི་བ་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་གྱིས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སློ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སློ་དེ་
གང་ཟག་གི་བདེན་འཛིན་ཕྱ་མོ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་གང་ཟག་གི་
གནས་ལུགས་ཕྱ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྟེ།

ཟུང་གི་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ། ཞེས་སྟགས་གྱི་སྐབས་སུ། དགག་
བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁཅིག །དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོན་ལུང་པོའི་ངོ་པོ་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་པར་ཐལ། ལུང་པོ་

བདག་དང་ཤིང་རྩ་ལ་དབྱུང་བ་ཚུད་སྒྲིང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གལ་ཏེ་ཚོགས་ཙམ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
བོ་ནི། ཁ་ཅིག་ཤིང་རྩ་ཞིག་པའི་ཡང་ལོ་དང་གཟེར་སྤྲུལ་མས་ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་ཡིན་
ན་ཟེར་ན། འོ་ན། ཤིང་རྩ་ཞིག་པའི་སྤང་པོ་དང་གཟེར་སྤྲུལ་མས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཤིང་
རྩའི་གདགས་གཞི་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤིང་
རྩ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྲེང་དུ་བདགས་ཚོས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་
ཀྱི་སྤྲེང་དུ་ཤིང་རྩ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤིང་རྩ་ཞིག་ནས་ཡན་
ལག་རྒྱམས་ཕྱོགས་གཅིག་ན་གནས་པའི་སྤྲེང་དུ་ཤིང་རྩ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། སྤུང་གནས་ལ་ཤིང་རྩ་ཉིད་ཡོད་པ་མི་འགལ་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་(༡༧༡ན)ཕྱིར།

གཞན་ཡང་ཤིང་རྩ་ཞིག་པའི་ཡང་ལོ་དང་། གཟེར་སྤེང་དུ་ཤིང་རྩའི་དབྱིབས་
ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་སྤྲེང་དུ་ཤིང་རྩ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་ཁས། འདོད་ན། ཤིང་རྩ་
ཞིག་པའི་དུས་སུ་ཤིང་རྩ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉ་ཅང་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག་ནང་ལྟེ་འོག་མ་རྒྱམས་ཀྱིས་ཡན་ལག་ཅན་ཀྱི་ཤིང་རྩ་ཁས་མི་ཡིན་ན་
ཟེར་ན། དེ་ཁས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྒྱམས་ཀྱིས་ཤིང་རྩ་ཁས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེ་རྒྱམས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་ཤིང་རྩར་འདོད། ཁ་ཅིག་ཤིང་རྩའི་ཡན་
ལག་ཚོགས་པ་ཤིང་རྩར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོག་མ་རྒྱམས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་སྤང་པོ་ལྟ་ཅར་
བདག་རྩ་འདོད་ཅིང་། ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་སྤང་བདག་རྩ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁ་
ཅིག་བདག་རྩའི་རྩེན་དུ་སྤང་བོ་ནི། ལྟ་ཅར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད། །

ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྤྱིང་དུ་ཤིང་རྩ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་ཡན་ལག་ན་བ་དང་གསོས་པ་ལ་རྟེན་ནས། གང་ཟག་
ན་བ་དང་གསོས་པའི་ཐ་སྟད་འཛིག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བའི་ཤ་ཟོས་
པས་གང་ཟག་གི་ཤ་ཟོས་པར་འཛིག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གང་ཟག་གི་
བའི་ཤ་དེ་གང་ཟག་གི་ཤ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གང་
ཟག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྤྱིང་དུ་གང་ཟག་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་གི་བའི་འོག་ཏུ་གང་ཟག་ཡོད་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་པར་འདོད་ན། གང་ཟག་ན་བ་དང་གསོས་པའི་ཐ་
སྟད་འཛིག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལུག་མགོ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ། ལུག་གི་
བའི་མགོ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་ལུག་མགོ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་འཛིག་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ལུག་གི་བའི་མགོ་དེ་ལུག་མགོ་(༡༥༩ན)ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལུག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དེའི་སྤྱིང་དུ་ལུག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་སྒྲུབ་ས་ཤིང་རྩ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཤིང་རྩ་ཁས་མི་ཡོན་པར་
ཐལ། དངོས་སྒྲུབ་པའི་ལུག་ས་ལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཤིང་རྩ་མེད་པས་དེའི་ཡན་ལག་ལྟན་
མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེས་ཤིང་རྩ་ཁས་ཡོན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་སྒྲུབ་ས་ཤིང་རྩ་ཁས་མི་ཡོན་པར་ཐལ། དེས་ཤིང་རྩའི་ཡན་
ལག་ཚོགས་པ་ལས་གཞན་དུ་ཤིང་རྩ་བཟོད་མི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་། དེ་དག་ཤིང་རྩ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་སྒྲུབ་ས་གཞི་གྲུབ་ན་ཤིང་རྩ་ཁས་མི་ཡོན་པས་བྱུང་པར་ཐལ།

དངོས་སྤྱོད་པའི་ལུགས་ལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཤིང་རྩ་མེད་པས་དེའི་ཡན་ལག་གྱུར་མེད་
 དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེས་དངོས་པོ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེས་རང་གི་
 མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་འཛིག་མི་ཤེས་པ་གང་ཞིག །རང་
 གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེས་དངོས་
 པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་མེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་བྱིར།
 གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ།
 རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅུ་པར་འདོད་ན། དངོས་པོ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། རང་གི་
 མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དངོས་སྤྱོད་
 པའི་ལུགས་ལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཤིང་རྩ་མེད་པར་འགྱུར་དགོས་པར་ཐལ། དངོས་སྤྱོད་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དང་། ཡན་ལག་ཆོགས་པ་ལས་གཞན་དུ་
 ཤིང་རྩ་འཛིག་མི་ཤེས་པ་གང་ཞིག །དེ་དག་ནི་ཤིང་རྩ་ཡིན་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ཞིན་ཅིང་།
 (༡༥༡བ)ད་དུང་ཡང་བཤད་པ་ཞིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

སྤྱོད་འབྱེད་དང་། ཐལ་འགྱུར། གཏན་ཆོགས་བཅས་བཤད་པ།

སྤྱོད་འབྱེད་པས་སྤྱོད་ཆེས་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པས་སྤྱོད་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
 པོ་ནི། ཁ་ཅིག །སྤྱོད་འབྱེད་ཡིན་ན་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། འོ་ན། སྤྱོད་པ་
 རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་སྤྱོད་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པོ་ཅེས་པའི་ཆོག་དོན་དེ་
 ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྤྱོད་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
 ཀྱིས་གྲུབ་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་སྤྱོད་འབྱེད་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་
 ཅན་དེའི་བྱིར། ཆོག་ཡིན་ན་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་ལུས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་དམ་བཅས་པའི་ཚིག་ཚས་
ཅན། ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། ལུས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
གྱིས་གྲུབ་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅས་སུན་འབྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། ཚས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས།

གཞན་ཡང་། ལུས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་དམ་བཅས་པའི་ཚིག་དེ་
ཚས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། སུན་འབྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་ཟེན་ལྟ་
མས་ཤེས།

ཁ་ཅིག ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ་ཟེར་ན། ལྟ་
ཚས་ཅན། དུས་པར་ཐལ། ཉག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉག་ན་དུས་
པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ལུན་གྱིས་བློག་པར་མི་རུས་པའི་ཐལ་དག་རྣམ་དག་དེ། ཐལ་འགྱུར་
ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། ལྟ་ཚས་ཅན། རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ།
མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལྟ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། རྟེན་(༡༥༣ན)འབྲེལ་དེ་ལྟ་བདེན་མེད་ཏུ་གྲུབ་
པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚས་ཅན། ལུན་གྱིས་བློག་པར་
མི་རུས་པའི་ཐལ་དག་རྣམ་དག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་
ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར་དེ། ལྟ་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག རང་གི་འཕང་ཕྱར་གྱུར་པའི་ཐལ་དག་ལ་གཞན་གྱིས་ཐལ་བ་མཚུངས་
པའི་སུན་འབྱེན་དེ། སུན་འབྱེན་ལྟར་སྒྲུབ་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། སུན་འབྱེན་

ལྷ་རྩལ་ཡིན་ན། ཐལ་འགྱུར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཐལ་ངག་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་རང་གིས་འཕངས་པའི་ཐལ་ངག་ལ་གཞན་གྱི་ཐལ་ངག་
མཚུངས་པའི་ཐལ་ངག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སུན་འབྱེན་ལྷ་རྩལ་ཡིན་ན། སུན་འབྱེན་ལྷག་ཆད་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་
ཡིན་ན། སྒྱུ་བ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། དུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དུས་པ་དེ་སྒྱུ་བ་གྱི་རྟགས་
ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་པ་དེ་སྒྲ་མ་དུས་པར་སྒྱུ་བ་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་ཆོས་སྒྲོག་དེ་རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤྱིང་དུ་རང་གི་
རྟགས་སྒྲོག་སྒྱུ་བ་པའི་རྩལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དེ། སྒྱུ་བ་བྱེད་
འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་དུས་པར་
ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་ཏུ་
དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དུས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྱུ་བ་པའི་སྒྱུ་བ་བྱེད་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་(༡༥༣བ)ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་པ་དེ་སྒྲ་མ་དུས་པར་སྒྱུ་བ་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཤེས་
འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་དེ་རང་གང་
ལ་འཕངས་པའི་རྒྱལ་བ་དེས་སྒྲ་མ་དུས་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་དེ་རང་གང་ལ་འཕངས་པའི་རྒྱལ་བའི་ངོར་
མི་འདོད་པའི་ཆོས་ཐལ་བར་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྒྱུ་བ་བྱེད་

འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཁང་གི་ཆོས་སྒྲོག་རང་གི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྡེ་དུ་རང་གི་རྟགས་སྒྲོག་སྐབ་
པའི་རྩལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཐལ་ངག་དེ། སྐབ་ བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། ཐལ་འགྱུར་སྐྱ་མ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར།
རྟགས་སྒྲ། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཆོས་སྒྲོག་དེ་སྐབ་སྡེ་དུ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་
རྟགས་སྒྲོག་སྐབ་པའི་རྩལ་གསུམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱ་ཆོས་
ཅན། བྱེད་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཆོས་སྒྲོག་ཡིན་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཆོས་སྒྲོག་དེ་
བྱེད་གྱི་སྡེ་དུ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་སྒྲོག་སྐབ་པའི་རྩལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། སྐྱ་དེ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐབ་པའི་ཆོས་སྒྲ་གཟུང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རུས་རྟེ། དེ་དེའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། བྱས་པ་དེ་སྐབ་གྱི་
རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག སྐྱ་མི་རྟག་པ་དེ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་ཡིན་ཟེར་ན། འདོད་ན།
སྐྱ་མི་རྟག་པ་དེ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐབ་པའི་བསྐབ་བྱའི་ཆོས་སྒྲ་གཟུང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་འཐད་པ་གང་ཞིག ཐལ་འགྱུར་དེ་སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་རྟེ། དེ་དེ་སྐབ་གྱི་བསྐབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རྟེ། བྱས་པ་དེ་དེ་སྐབ་གྱི་སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག སྐྱ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་དེ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་ཡིན་ན་
ཟེར་ན། འདོད་ན། སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་དེ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐབ་པའི་
བསྐབ་བྱའི་ཆོས་སྒྲ་གཟུང་བྱ་(༡༥༩ན)ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེ་གང་ཞིག ཐལ་
འགྱུར་དེ་སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་པ་

དེ། རྒྱ་རྒྱ་དང་མི་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་རྒྱལ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གཞུགས་ཆོས་ཅན། རྒྱ་དང་མི་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་
པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱ་དང་མི་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་དེ། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བསམ་
པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་དེ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་ཡིན་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་དང་བྱས་པའི་གཞི་མཐུན་དེ་རྒྱ་མི་རྟག་པར་རྒྱལ་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །ཐལ་འགྱུར་དེ་རྒྱལ་བྱེད་འཕེན་པའི་
ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སེམས་ཅན་ཆོས་ཅན། རྒྱ་དང་བྱས་
པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་སྒྲ། འདོད་ན། རྒྱ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལུན་འབྱེན་འདིས་ལུན་འབྱུང་ཅེས་སྐགས་གྱི་སྐབས་ལུ་རང་གི་
ལུན་འབྱེན་ལ་མ་རྩལ་པོས་ཐུད་མ་ཐུད་གྱི་བརྟག་པ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སྒྱུན་བཞོད་པ་
ལ། སྒྱུན་དེ་རང་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་གྱི། ལུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
ཁས་ལེན་ན་འཇུག་པས། རང་ཉིད་གྱིས་ལུ་འབྲས་དང་ལུན་འབྱེན་བྱ་འབྱེན་བྱེད་
ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་བྱས། རང་ལུགས་ལ་ལུན་འབྱེན་
དང་རྒྱལ་པ་ཐམས་ཅད་འཐད་ཅེས་སྒྲོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང། དག་དོན་ནི། རང་ཉིད་
གྱི་ལུན་འབྱེན་ལ་ཐུད་མ་ཐུད་གྱི་(༡༥༧)བརྟག་པ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སྒྱུན་བཞོད་པ་དེ་
མི་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་ལུན་འབྱེན་བྱ་འབྱེན་བྱེད་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར།

གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ལ་གཞོད་བྱེད་བཞོད་པའི་ངག་དེ། ལུན་འབྱེན་གྱི་
མཚན་ཉིད། དབྱེན་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྒྲུང་གཉིས། གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ལ་

སུན་འབྱེན་རྒྱལ་གྱི་ངག་སུན་འབྱེན་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། སུན་འབྱེན་ཡིན་ན། ཐལ་
འགྱུར་ཡིན་པས་མ་ཁྲུབ་སྟེ། གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ལ་སུན་འབྱེན་པའི་ངག་ཡིན་
ན། ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པས་མ་ཁྲུབ་པའི་ཕྱིར། རང་གང་ལ་འཕངས་པའི་སྐྱེལ་བ་དེས་
ལན་གྱིས་སྒྲིག་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཐལ་ངག་དེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་
ན་སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་། སྐབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་
དག་གཉིས། སྒྲིག་དོན་རྒྱལ་གསུམ་འཕེན་པའི་ཐལ་ངག་དེ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད།
མཚན་གཞིན། སྒྲུལ་མཚན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །
རྟག་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་ཡིན། སྒྲིག་དོན་རྒྱལ་གསུམ་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་ངག་
རྣམ་དག་དེ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་སྒྲུལ་མཚན། མི་རྟག་པར་ཐལ།
བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུའོ། །བྱས་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་
ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སུན་འབྱེན་ཡིན་ན། ཐལ་ངག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
སུན་འབྱེན་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་ན་ཐལ་ངག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྟག་ཚད་དུ་
(༡༥༥ན)གྱུར་པའི་ཐལ་ངག་སུན་འབྱེན་ཡིན་ན། རང་གི་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་ལ་
གཞན་གྱིས་སྒྲོན་བཞེད་པའི་སྒྲོན་བཞེད་རྒྱལ་མཚུངས་པའི་ཐལ་ངག་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། འབྲུད་ཟེར་ན། ཡང་། སྒྲིག་དོན་རྒྱལ་གསུམ་འཕེན་པའི་ཐལ་ངག་
རྣམ་དག་དེ། སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། སྐབ་བྱེད་མཚན་མཚན། རྟག་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་སྒྲིག་དོན་རྒྱལ་གསུམ་འཕེན་པའི་ཐལ་ངག་རྣམ་དག་དུ་ཚད་མས་
ངེས་ན། དེ་སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དུ་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེའི་སྒྲིག་དོན་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྒྱལ་གསུམ་འཕེན་པའི་ཐལ་ངག་རྣམ་དག་

རྩ་ཚད་མས་རེས་ན། དེ་རྒྱལ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་རྩ་ཚད་མས་རེས་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྒྱལ་འོན་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྩལ་གསུམ་འཕེན་པར་ཚད་མས་
རེས་ན། དེ་རྒྱལ་བྱེད་ཡང་དག་འཕེན་པར་ཚད་མས་རེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲུ་ཚེས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ།
འཕྱར་དེ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་རྟགས་གྲུབ་པར་ཐལ། རྟག་པ་དེ་ཁྱོད་གྱི་རྟགས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་བྱལ། འོན་ཀྱང་། སྒྲུ་ཚེས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྟག་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་
 དེའི་རྟགས་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས་པ་དེའི་ཆེ། སྤྱི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་རྟགས་མ་
 གྲུབ་ཀྱི་(༡༥༥བ)ལན་བརྟབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཆེ་ལན་འདེབས་པ་པོ་དེས་སྤྱི་རྟག་པ་
 མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ལང་། མ་བྱས་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་བསལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་དེ་
ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་བྱས་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཚད་
མའི་བསལ་བ་ཞུགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་དེའི་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་
སྟེ། སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། རང་གི་བསལ་བ་ལ་ཚད་མས་བསལ་
བ་ཞུགས་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར་དེ། དེ་ཡིན་ན། རང་གི་བསལ་བ་ལ་ཞུགས་པས་བྱབ་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན། རང་གི་བསལ་བ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པས་བྱབ་པ་
ཚད་མས་བྱབ་པར་ཐལ། རྟགས་ལ་རྩོལ་བོས་ཁས་ལེན་པ་སྟགས་བྱུང་ཚོས་གསུམ་
དང་ལྔ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་པ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དཔལ་ལྷན་གྱི་པའི་རོ་དངོས་སྤྱི་པའི་ལུགས་ལ་སྤྱུ་གུ་ཆོས་ཅན།
རྟོན་ལུགས་མ་ཡིན་པར་བཤད། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བཤད་ལྟར་དེ་ཆོས་

ཅན། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། ཁྱོད་རང་གང་ལ་འཕངས་པའི་
 སྒྲོ་ལ་བ་དེས་ལན་གྱིས་སྒྲོག་པར་མི་རུས་པའི་ཐལ་ངག་རྒྱུ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
 གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། དེ་དེར་ཐལ། (༡༥༥ན)ཐལ་འགྱུར་དེའི་དྲགས་བསལ་
 ཁྱབ་གསུམ་གང་ལ་ཡང་། དཔལ་ལྷན་སྒྲ་བསལ་ལན་དོན་མཐུན་མི་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། དེའི་
 དྲགས་ལ་དེའི་ལན་དོན་མཐུན་མི་ཐེབས་པར་ཐལ། དངོས་སྒྲ་བའི་ལྷགས་ལ་སྒྲ་གྱ་
 བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་དེའི་བསལ་བ་ལ་ལན་དོན་མཐུན་མི་ཐེབས་པར་
 ཐལ། དངོས་སྒྲ་བའི་ལྷགས་ལ་སྒྲ་གྱ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ལ་ལན་མི་
 ཐེབས་པར་ཐལ། དེས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ན། རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་
 ལེན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དཔལ་ལྷན་སྒྲ་བསལ་སྒྲ་གྱ་བདེན་མེད་དུ་དམ་བཅའ་
 བ་ལ། དངོས་སྒྲ་བསལ་སྒྲ་གྱ་ཚུལ་ཅན། རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་པར་གྲུབ་
 པའི་ཕྱིར།

ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་གཞོན་བྱེད་འཇུག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 མི་རུས་ཏེ། དཔལ་ལྷན་སྒྲ་བསལ་སྒྲ་གྱ་བདེན་མེད་དུ་དམ་བཅའ་བའི་དམ་བཅའ་དེ་
 དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་དེ་རང་གི་ཞེན་དོན་རང་དམ་བཅའ་
 བ་པོའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་གྱ་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་བསལ་
 ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། འོ་ན། རྟེན་འབྲེལ་སྒྲ་གྱ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་
 པའི་ཚུལ་གསུམ་དུ་ཚད་མས་ངེས་ན། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་(༡༥༦བ)དྲགས་ཡང་དག་ཏུ་ཚད་
 མས་ངེས་དགོས་པར་ཐལ། སྒྲ་ཚུལ་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ། དྲག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་
 ཐལ་འགྱུར་འདི་སྒྲོག་དོན་ཚུལ་གསུམ་འཕེན་པའི་ཐལ་ངག་རྒྱུ་དག་ཏུ་ཚད་མས་ངེས་
 ན། འདིའི་སྒྲོག་དོན་གཏན་ཚིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་ངག་རྒྱུ་དག་ཚད་མས་ངེས་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། དྲགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲ་གྱ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་

སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་
ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་རྟེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རྟེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་སྐྱབ་ཀྱི་(༡༥༥)ཚུལ་གསུམ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་ན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་
དག་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱ་རྟག་པར་
སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
སྐྱབ་ཟེན། འདོད་ན། སྐྱ་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤྲེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་
ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཆད་མས་ངེས་པ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྐྱ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱ་མི་རྟག་
པར་སྐྱབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྟོན་མེད་ཀྱི་སྤྲེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་
པ་ཉིད་དུ་ཆད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། སྐྱ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་
པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྟོན་མེད་གང་ཞིག །ཁྱོད་སྐྱའི་སྤྲེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་
པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཆད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། སྐྱ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་བརྒྱུང་
བ་གང་ཞིག །སྐྱ་དེ་ཁྱོད་དུ་ཆད་མས་ངེས་ནས་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཡིན་མིན་གྱི་ཆོས་ཟེ་པའི་
གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱ་དེ་སྐྱའི་རྟགས་ཀྱི་དེ་
སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་བརྒྱུང་(༡༥༥)པར་ཐལ། སྐྱ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ།
སྐྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སྟོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཡིན་མིན་གྱི་ཆོས་ཟེ་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེ་རྟགས་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན།

སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲའི་སྤྱིང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་
 དེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ཚུལ་ཡིན་སྒྲུབ་དང་།
 འགོད་ཚུལ་ཡིན་འགོད་ཡིན་པ་གང་ཞིག། ཁྱོད་སྒྲའི་སྤྱིང་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་དེས་
 པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་
 ཚུལ་ཡིན་སྒྲུབ་དང་། འགོད་ཚུལ་ཡིན་འགོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་
 ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སྒྲུབ་ཀོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་
 བ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། སྒྲ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། (༡༥༤བ)ཅུ་པར་འདོད་ན། དེ་
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་
 ཆོག་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲ་དང་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྒྱོན་མེད་གང་ཞིག། ཁྱོད་ཆོས་
 དའི་སྤྱིང་དུ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་
 དེས་པ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་
 ཆོས་ཅན་སྒྱོན་མེད་གང་ཞིག། ཁྱོད་སྒྲའི་སྤྱིང་དུ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོད་ཚུལ་དང་
 མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་དེས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་
 ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་
 མ་གྲུབ་ན། མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག། ཁྱོད་སྒྲའི་
 (༡༥༤ན)སྤྱིང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་དེས་པའི་ཕྱིར། དང་
 པོ་སྒྲ། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ཚུལ་ཡིན་
 སྒྲུབ་དང་། འགོད་ཚུལ་ཡིན་འགོད་གང་ཞིག། སྒྲ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་པར་འདོད་ན།

དེ་ཚེས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཚེས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་
གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག། ཚེས་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཚེས་ཅན་སྟོན་མེད་
གང་ཞིག། ཁྱོད་ཚེས་དེའི་སྟེང་དུ་ཐ་དད་པའི་རྩལ་གྱིས་འགོད་རྩལ་དང་མཐུན་པར་
ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཆད་མས་ངེས་པ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚེས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། མི་
རྟག་པ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། རྟགས་པས་ལག་ལེན་ན་མས་སྤར་དང་འདྲ།
རྟགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། སྐྱ་དེ་མི་རྟག་པའི་རྟགས་ཀྱི་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཚེས་ཅན་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མི་རྟག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཚེས་ཅན་དུ་བསྐྱང་
པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱ་ཚེས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སྟོར་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལུན་འབྱེན་པས་ལུན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ལུ་རང་ལུགས་ལུན་
འབྱེན་བྱ་འབྱེན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ་བསྟན་པ་ལ། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་འཐད་རྩལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་སེམས་པའི་སྟོན་སྟོན་ལྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་
འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་ལ། བསྐྱབ་
བྱ་སྐྱབ་བྱེད་འཐད་རྩལ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་གསུགས་བརྟན་བརྟན་པ་ལ་རྟེན་ནས་བྱང་
བཞིན་གྱི་ཁྱད་པར་རྟོགས་རུས་པ་དེ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་ལུན་འབྱེན་གྱིས་
ལུན་དབྱང་བྱ་སྐྱབ་འབྱེན་རུས་པའི་བྱིར། རོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚེས་ལྟ་ཆད་པ་གཞན་དོན་
བསྐྱབ་བྱ་ཡང་(༡༥༧བ)དག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྩལ་གསུམ་ཡིན་པ། དེ་སྐྱབ་
ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཚེས་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་
ཚེས་ཅན་སྟོན་མེད་གང་ཞིག། ཁྱོད་ཚེས་དེའི་སྟེང་དུ་ཐ་དད་པའི་རྩལ་གྱིས་འགོད་རྩལ་
དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཆད་མས་ངེས་པ་ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚེས་ཡིན་པའི་

[illegible]

གསུམ་པ་ནི། ཁོན་རེ། སུམ་པ་པདེན་མེད་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་འདྲོན་སྒྲུབ་ཆོས་
ལུ་ཆང་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་དོན་པ་སྒྲུབ་ཕྱེད་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
གཤམ་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་དེར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་དེ་སུམ་པ་པདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་དྲགས་
ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་བྱལ།

གཞན་ཡང་། ལྷ་རྟག་པར་རྒྱལ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་རྒྱལ་གྱི་
རྩལ་གསུམ་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྒྱལ་གྱི་ཕྱགས་ཆོས་ཡིན་པ་ཡོད་པ་
གང་ཞིག །དེ་རྒྱལ་གྱི་རྩེས་བྱལ་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ན་མ་(༡༦༠ན)བྱལ། དང་པོ་མ་
རྒྱལ་ན། དེར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་མ་རྒྱལ་ན། དེར་ཐལ། མི་
འཛིག་པའི་ཆོས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མི་འཛིག་པའི་ཆོས་རྟག་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་
པའི་བྱིར། འོ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱས་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྒྲུ་བ་

པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་རྒྱུ་བྱི་རྟགས་ཡང་
 དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཁྱོད་དེ་རྒྱུ་བྱི་རྟགས་ཁྱབ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་
 ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཁྱོད་བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།
 འདྲོད་ན། རི་བོང་རུ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། མི་འཇིག་པའི་ཆོས། རྟག་པའི་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ལུམ་པའི་ལྷོག་པ་མི་འཇིག་པའི་ཆོས་སུ་ཆད་མས་ངེས་ན། དེ་རྟག་པར་ཆད་མས་ངེས་
 དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུམ་པ་འཇིག་པར་ཆད་མས་ངེས་ན། ལུམ་པ་མི་རྟག་པར་ཆད་
 མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

བདག་མེད་དེ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་
 ནི། ཁ་ཅིག་གི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་
 ཟག་མེད་དོ་ཟེར་ན་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྐྱེད་པའི་གཙོ་བོར་
 བྱས་ནས་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉོན་ལྷིབ་སྤང་
 བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྐྱེད་པའི་གཙོ་
 བོར་བྱས་ནས་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཉོན་ལྷིབ་
 སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤང་བའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་
 པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། (༡༦༠བ)གཞུང་འདིས་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཉོན་ལྷིབ་སྤང་བྱའི་
 གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་གང་ཟག་བདག་མེད་གདན་ལ་ཡབ་པ་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཉོན་ལྷིབ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་མ་ལུས་པ་བསྐྱེད་པའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མེད་
 པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་

མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ལས། འདོད་ན། གཞུང་འདིས་བདག་མེད་གཉིས་གཞན་ལ་ཕབ་
པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་བཤམ་ལོ།

ཁ་ཅིག །གཞུང་འདིས་ཐེག་དམན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཉོན་ཐྱིབ་སྤང་བུའི་གཙོ་
བོར་བྱས་ནས་སྤྱོད་པའི་བྱིར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་བུའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་གཏན་ལ་ཡབ་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། གཞུང་འདིའི་ཆེད་དུ་བུ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་
དམན་གྱི་གདུལ་བྱ་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་
ཡབ་པའི་བསྟན་བཙུན་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། གཞུང་འདི་
ཆེད་དུ་བུ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་བསྟན་
བཙུན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། འདི་ཐེག་དམན་གྱི་བསྟན་བཙུན་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག ཁང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་
 རྟོགས་ནས་སྒོམ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། གང་
 ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་གདན་ལ་ཡབ་ནས་
 བསྒོམ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་
 དང་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་དེ་གཉིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་རྒྱུ་ལ་ཁྱུང་པར་
 མེད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་(༡༥)ན་གང་ཟག་གི་
 བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་དབང་པོ་རྩེ་གྱི་ཁྱུང་པར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། དེ་གཉིས་ལ་དབང་པོ་རྩེ་བརྩེ་གྱི་ཁྱུང་པར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག བདེན་འཛིན་གུན་བརྟགས་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་པས་ཁྱེད་མེས་
ན། གང་ཟླ་གཟུགས་ཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་བལ་
དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་བལ། སྒྲིབ་པ་གུན་བརྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། གྲུབ་

མཐའ་ངན་པས་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་རང་ལུལ་སྒྲོ་འདྲགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདྲོད་ན། ཁྱེད་གྱི་ཞེན་ལུལ་མེད་པ་ཁྱེད་གྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་གང་
ཟག་གི་བདེན་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། སོ་
སོ་སྒྲེ་པོས་གང་ཟག་གི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདྲོད་
པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་འཕགས་ལམ་འཆོལ་
བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ལས་པའི་སྒྲོ་
ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ། འོ་ན། བདག་མེད་དེ་ལ་མདོར་བསྟན་དུ་ཡོད་སྟུང་ན། དེ་
ལ་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཅེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་།
ངག་དོན་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ལ་དབྱེ་
ན་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཁྱེད་ལ་དབྱེ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་བདག་མེད་གཉིས་པོ་དེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཁོར་བ་ལས་གྲོལ་པའི་ཕྱིར་དུ་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་(༡༥༡)བཅོམ་པའི་ཕྱིར་དུ་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གདུལ་བྱ་ཡོད་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་རྟོགས་པར་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མེད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་
ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྟ་སྟེས་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་སྟོན་པའི་ཐེག་
དམན་གྱི་མདོ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་
དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པའི་

རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྟོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ལྷུ་ལྷེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཨོགས་པར་སྟོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡོད་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྟོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྟོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྒྲུབ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཨོགས་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷུ་ལྷེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཨོགས་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་(༡༦༥ན)བསྒྲུབ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། ཐེག་དམན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་གདན་ལ་འབེབས་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་རྣམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་སྟོས་ཏེ་དབང་བོ་གིན་དུ་བརྟུལ་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུང་འདིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་པའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་པར་ཐལ། གཞུང་འདིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གདན་ལ་ཕབ་པ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་

གདུལ་བྱ་ལའོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན།
འདིས་ཐེག་དམན་གྱི་གདུལ་བྱ་ལའོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
འདིས་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལའོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་
ཕྱིར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་
ནས་གསུངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདི་
ཐེག་དམན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། བདེན་འཛིན་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ལྟན་སྤྱོད་ཡིན་པས་མ་གྲུབ་
པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་དང་བདེན་འཛིན་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། གང་ཟག་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སྒྲིམ་དང་བཅས་པ། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགག་བཞག་(༡༥༡བ)སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཐེག་ཆེན་ཡིན་ཟེར་ན། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་
ཆོས་ཅན། ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེག་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་
ཆེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདུལ་མ་བྱས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་འདུལ་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཁྱེན་པ་
ཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཐེག་ཆེན་ཡིན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཁྱེན་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་དང་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་

ན། དེ་དེར་ཐལ། ལྷོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ཐོག་དམན་གྱི་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁའི་ལ། རྒྱལ་འབྲིང་བསྐྱེད་ལས་ལྷན་གྱི་ནང་ནས་བསྐྱེད་པའི་སྤྱི་ཉིད་བཙུངས་།
ཐེག་མེད་མིན་ཟེར་ན། དེ་ཡང་སྤྱད་དང་འདྲའོ། །

སྒྲོང་ཉིད་གྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། བདག་མེད་འདི་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་བདག་མེད་ཐུ་མོ་
བསྟན་ནས་སྒྲུབ་ཡང་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་དང་བསྟན་ནས་བདག་མེད་གཉིས་པོ་དེ་ལ་
སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་སྒྲེབ་བཞིན་དུ་བཞིན་ནོ། ཞེས་སྟན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་
དོན་ནི། བདག་མེད་གཉིས་པོ་དེ་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་སྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ།
བདག་མེད་གཉིས་པོ་དེ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་སྒྲེབ་དང་། སྟོང་ཉིད་བཞིན་སྒྲེབ་དང་། དེ་
ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་བྱིར། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཐེག་ཆེན་མ་
ཡིན་ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྟོན་ནས་བསྟན་
པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་རྣམས་པདོན་པར་འཛིན་པའི་བདོན་འཛིན་སྟོག་
པའི་བྱིར་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལྷོང་ཉིད་བརྒྱུག་ཐེག་ཆེན་ཡོན་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་དུ་
ཡང་བཞེད་བ་ཡིན། ཁྱེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འདིར་བརྟན་པའི་ལྷོང་ཉིད་
བརྒྱུག་ཉམས་སུ་ཡོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ། འདིར་བརྟན་པའི་
ལྷོང་ཉིད་དུག་པོ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཉམས་སུ་ཡོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ལྷོང་ཉིད་བརྒྱུག་ཉམས་སུ་ཡོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་

མེད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། སྤྱོད་ཉིད་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དེ་མེད་པར་
ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། སྤྱོད་ཉིད་བརྩུག་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་
བསྟན་པར་ཐལ། སྤྱོད་ཉིད་བརྩུག་པོ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་
གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་
ཅན་དབང་རྣམས་སྤྱོད་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་
ལ་ཡབ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་སྤྱོད་ཉིད་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དེ་ཤེས་
སྒྲིབ་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར།

ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སྤང་བ་བཤད་པ།

སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་བོ་ནི། ཁ་ཅིག །ས་བདུན་པར་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཐབས་དེ་ཡིན་ན་ཐབས་ཤེས་
གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐབས་ཡིན་པས་བྱལ་བོ། །ཟེར་ན། དེ་མ་བྱལ་པར་ཐལ། དེ་
འདྲའི་ཐབས་དེ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཕྱིན་དུག་གི་ནང་ནས་ཤེས་ཕྱིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
པར་ཕྱིན་(༡༦༩བ)ལྷག་མ་བཞེ་བོ་དེ་ཕྱིན་དུག་གི་ནང་ནས་ཤེས་ཕྱིན་དུ་འདུས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཉམས་སུ་ལེན་དེ་ལ་ཡ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་ཏུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འདུག་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་
བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན། ས་བདུན་པ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པ་ཡིན་པས་བྱལ་བོ། །
ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་སྤྱོད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།

དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་གང་
ལ་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་དེ་དག་ག་ཞི་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་
པ་ཡང་དག་པའི་མཐའི་སྟངས་དུ་དག་ག་ཕྱིན་ཉིད་ཐུ་མོ་བཀག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན། ས་བདུན་
པ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་
དུག་པ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། ཉག་ས་གསལ་སྒྲ། གཉིས་པ་ནི་གོང་དུ་ས་དུག་པར་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་པར་
ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་བསྟན་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་སྤངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་
གོང་མའི་བྱུང་པར་རི་ལྟ་བུ་ཐོབ་སྒྲིམ་ན། ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་ཐོབ་པོ་ཞེས་བྱས་
པ་ལ། འོ་ན། ས་འདིར་ཡོན་ཏན་བྱུང་པར་རི་ལྟ་བུ་ཐོབ་སྒྲིམ་ན། རུས་རྒྱད་ཅིག་མ་རེ་
ལ་ལུལ་སྟངས་ཀྱི་ལ་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་ཡང་རུས། ལྡང་པ་ཡང་རུས་པ་དེ་དག་ཕར་
ཕྱིན་ལྷག་མ་བཞིའི་ནང་ནས་ཐབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པར་བསྟན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་།
ངག་(༡༥༤ན)དོན་ནི། བྱུང་སེམས་ས་བདུན་པ་བ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་ལྷག་ཚུལ་གྱི་
བྱུང་པར་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རུས་རྒྱད་ཅིག་མ་རེ་ལ་ལུལ་སྟངས་ཀྱི་ལ་འཇུག་ལྡང་མངོན་
སུམ་བྱེད་རུས་པ་སྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ས་བདུན་པར་ཐབས་ཀྱི་ཕར་
ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཐབས་དེ་ཡིན་ན། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་ཡིན་
པས་བྱུང་། ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་
འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐབས་ཡིན་ན། ཤེས་

རབ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཐབས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཡིན་ན། ཤེས་
རབ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། མ་བདུན་པར་ཐབས་ཀྱི་ཡར་
ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཡིན་ན། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། སེམས་བྱུང་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གཙོ་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མ་དུག་པར་ཐབས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཐེན་པར་ཐལ། ཐབས་
ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་དེ་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་ནང་དུ་འདུ་བ་གང་ཞིག །མ་དུག་པར་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་པར་
ཐོབ་ཐེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། མ་དུག་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་
གསུམ་ཀ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། མ་དུག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་མ་བདུན་པ་ཐོབ་ཐེན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐབས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཐེན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མ་དུག་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཐེན་པར་ཐལ། ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་ཤེས་ཕྱིན་དུ་འདུ་བ་གང་ཞིག །མ་དུག་པར་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་
ཐེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་སོ། །

གཞན་ཡང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། ཤེས་རབ་
ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཐབས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་(༡༥༤བ)པའི་ཐབས་ཡིན་
ན། ཤེས་རབ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་ཐབས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གཙོ་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁྱེད་པར་ཐལ། བྱིར་མི་ལྷོག་དེ་ས་བརྒྱད་(༡༧༥ན)པའི་མིང་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
གང་དུ་བྱིར་མི་ལྷོག་པ་ཉིད་འགྱུར་བ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། བྱིར་མི་
ལྷོག་པའི་ས་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ས་ཡིན་
ན། ས་དུག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག ཁྱེད་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱུ་བསྐལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་དེ། སྐལ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་འགོག་ལས་སྤོང་བར་མཛད། ཅེས་པའི་སྐལ་བ་ནས་བསྐྱན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་
ཟེར་ན། འོན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤེར་བྱིན་ལྷ་གསྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་
སྐལ་བ་འདིར་བསྐྱན་ཀྱི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལུང་པོ་ལྷག་མེད་
དུ་ཞུགས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཙུམ་བས་ཁྱོད་མངོན་དུ་བྱས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ལུང་
པོ་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཙུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་མངོན་དུ་
བྱས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱུ་བསྐལ་གྱི་ལུང་པོ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་འགོག་པ་མངོན་
དུ་བྱས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཁྱོད་སྐྱུ་བསྐལ་གྱི་ལུང་པོ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁྱེད་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱུ་བསྐལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཤེར་བྱིན་ལྷ་གསྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་ཐེག་དམན་གྱི་མུང་
འདས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། སྐྱུ་བསྐལ་གྱི་ལུང་པོ་
མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་སྤོབ་པ་
འཕགས་པས་སྐྱུ་བསྐལ་གྱི་ལུང་པོ་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤོང་པའི་བྱིར། མ་
གྲུབ་ན། ཐེག་དམན་སྤོབ་པ་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་སྤོང་བར་ཐལ། ལམ་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
སྤོང་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉན་སྒྲིབ་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤོང་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན།

ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སྒོ་བ་པ་འཕགས་པ་དེས་ཤེས་སྒྲིབ་(༡༥༥) སྤང་བུའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྒོང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དོན་དུ་གཉེར་བུའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་དོན་དུ་གཉེར་པའི་ཕྱིར།

ལ་ཅིག །རྒྱལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་ལས་སྒོང་པར་མཛད། ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བེད་ན། དེ་མ་བྱུང་པར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བརྒྱུན་པ་དེས་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་མཚན་མེད་རྩོལ་བཅས་ཀྱི་སྒྱུང་བ་ཐོན་ཅིང་། ས་བརྒྱད་པ་བ་དེ་ལ་མཚན་མེད་རྩོལ་མེད་ཀྱི་སྒྱུང་བ་ཐོན་པའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སྒོང་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྤང་བུའི་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན། ས་བརྒྱུན་པའི་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་དེའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བརྒྱུན་པ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ལྷང་འདྲིས་པར་བྱས་ནས། ས་བརྒྱུན་པར་དེ་ལ་དུས་སྤང་བུའི་མ་གཅིག་ལ་འཇུག་ལྷང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་རུས་པས་ཉན་རང་སྒོའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རུས་པའི་ཕྱིར།

ལ་ཅིག །རྒྱལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་ལས་སྒོང་པར་མཛད། །ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་པ་མ་ཡིན་པས་བྱུང་བེད་ན། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་དེར་རང་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་པ་ལ་སྒྲུར་མི་ལྷང་པའི་

རྒྱལ་གྱིས་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་ལ་དགོངས་ནས་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་
སྒྲོང་བར་མཛད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱལ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་འགོག་ལས་སྒྲོང་བར་མཛད། །ཅེས་པའི་ལུང་གི་བསྟན་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། (༡༥༦ན)ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན།
ས་བརྒྱད་པ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་པ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ས་བརྒྱད་པ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དག་ས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་
ནས་བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་པ་མ་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་བརྒྱད་པ་བ་དེས་རང་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་པ་
ལ་དུས་རྒྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་འཇུག་ལྷང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་རྒྱས་པས་ཉན་རང་སྒྲོའི་
སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་
རང་སྒྲོའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་དུས་མི་བྲིད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན། རྒྱལ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་འགོག་ལས་སྒྲོང་བ་མཛད། །ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་
པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་པ་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ།
བྱང་ལམ་ས་བརྒྱད་པ་བ་དེས་ཁྱོད་ལ་གཉིས་སྒྲུང་རུབ་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་
སྒྲིམས་པར་འཇུག་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བདུན་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་
འགོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་འགོག་པའི་སྒྲུམས་འཕྲུག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། (༡༥༥)ཆོས་ཅན་
དེའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཐབས་ཀྱི་ཐ་རྩལ་བྱིན་ལེགས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
ས་བདུན་པ་བ་དེ་ཐབས་ཀྱི་ཡར་བྱིན་ལྷག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་
ན། དེ་ཅུམ་གྱིས་ཆོག་གས་སྒྲུམ་ན། ས་བདུན་པ་བ་དེས་ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་ལས་
དགེ་པའི་རྩ་བ་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ། ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་ལ་འཕྲུག་
པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་
བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་ལ་འཕྲུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་བདུན་
པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལས་ལྷག་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

འོ་ན། ས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ། ཡོན་ཏན་ལྷག་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་བུ་སྒྲུམ་ན།
ཡར་བྱིན་ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྟོན་ལམ་གྱི་ཡར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཅིང་། རྒྱལ་
བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སྟོང་བར་མཛད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ནོ། ཞེས་སྟོན་
པ་ལ། འདི་ཡི་སྟོན་ལམ། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱང་། ས་བརྒྱད་པ་འདིར་ཡོན་ཏན་
ལྷག་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡར་བྱིན་ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྟོན་ལམ་གྱི་ཡར་བྱིན་ལྷག་
པར་ཐོབ་ཅིང་། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སྟོང་བར་མཛད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྡན་པའི་བྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེར་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་
སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སྟོང་
བར་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་བརྒྱད་པ་བ་དེས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པ་ལས་
སྒྲར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲུམས་པར་འཕྲུག་ན་གཞན་དོན་རྒྱུན་ཆད་ཀྱིས་དོགས་
ནས་སྟོང་བར་མཛད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། མི་གཡོ་དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་འཇུག། ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་བྱང་མེས་ས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ། ས་བརྟན་པ་པ་ལ་བྱེད་རིགས་བར་ཐལ། (༡༥་པ་ནི)ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲོམ་བ་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ས་བརྟན་པ་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཞེས་བཤད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེར་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ས་བརྟན་པ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ས་བརྟན་པ་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པ་ལས་སྒྲོང་བར་མཛད་པའི་གང་ལས་སྒྲོང་བའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དར་ཐལ། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་ལས་སྒྲོང་བར་མཛད། ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་དང་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ས་བརྟན་པ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། བྱིར་མི་ལྷོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ས་བརྟན་པ་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ས་ཡིན་ན། ས་བརྟན་པ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདྲོད་ན། ས་བརྟན་པ་ཆོས་ཅན། དར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དར་ཐལ། དག་ས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བརྟན་པ་ཆོས་ཅན། ས་བརྟན་པ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ས་ཡིན་པའི་བྱིར། དར་ཐལ། བྱ་མེད་རྟོགས་བྱང་ལས་བྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དག་ས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་སྔ་མེར་ན། འོ་ན། རྒྱལ་བ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐུ་བསྐལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་ཆོས་ཅན། བྱང་རྒྱལ་མེས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱང་རྒྱལ་མེས་དཔའ་ལ་རྟོགས་སྒྲིན་སྐུངས་

གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་གདམས་པའི་གདམས་
 ལུ་དུ་གྱུར་(༡༥༧)པའི་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པའི་བྱར། མ་བྱལ་ན། བྱལ་བ་ཡོད་
 པར་ཐལ། ས་བརྒྱད་པ་རང་རྒྱད་གྱི་འགོག་པ་ལས་སྒྲོང་པར་མཛད་པའི་འགོག་པ་ཡིན་
 ན། ས་བརྒྱད་པ་པའི་རྒྱད་གྱི་འགོག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ། དེར་ཐལ།
 བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ་ཚྲོགས་སྒྲིན་སྒྲུངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་མཐའ་
 མངོན་དུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་གདམས་པའི་གདམས་ལུ་དུ་གྱུར་པའི་ཡང་དག་མཐའ་ཡོད་
 པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་བོ་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་
 པས་ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེས་སྤྲུལ་ཀུན་གྱི་བྱང་
 བོ་མ་ལུས་པར་སྒྲུངས་པའི་བྱིར། བྱིར་མི་སྒྲོག་པའི་ས་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པ་ཡིན་དགོས་
 པར་ཐལ། མི་གཡོ་པའི་ས་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། མངོན་དུ་
 བྱོགས་པའི་ས་ཡིན་ན། ས་བྱུག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བརྒྱུད་ཆོས་ཅན། ས་བྱུག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་དུ་བྱོགས་
 པའི་ས་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། ཚྲོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཆོས་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་དུ་བྱོགས་པའི་ས་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་བྱལ་ན། བྱལ་པར་ཐལ། ལྷ་
 མེད་ཚྲོགས་བྱང་ལས་བྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ས་ཡིན་ན། བྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ས་ཡིན་དགོས་
 པའི་བྱིར། རྟགས་སྒྲུ། ཅ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། འདོད་ན་སྒྲུ།

ཆགས་པ་མེད་པའི་སྒྲོ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སྒྲུ། དགག་གཞག་སྒྲུང་གསུམ།
 དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བཅོས་ཅན། ཉན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྒྲུངས་
 པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བསྐྱར་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་
 པའི་བྱིར་བེར་ན། དམན་ལམ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་པའི་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་
 ཆད་མེད་ལམ་བཅོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། (༡༥༨)མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ས་

བརྒྱད་པ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདྲ་མི་རྩལ་ཏེ། ཉོན་ལྷིབ་ཕྱ་ཁེང་ཕྱ་པའི་དངོས་གཉེན་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར།

ཁོན་རེ། ས་བརྒྱད་པ་པ་ཡིན་ན། ཉོན་ལྷིབ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པས་ཁྱབ་པོ་ཟེར་
ན། འོ་ན། ས་བརྒྱད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་སྒྲིམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་རྒྱུད་ཅུང་ཅུང་དངོས་
གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདྲ་མི་རྩལ་ཏེ། ས་
བརྒྱད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ན། སྒྲིམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་འབྲིང་གི་དངོས་གཉེན་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ན།
སྒྲིམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། ས་དང་པོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ན། ཉོན་ལྷིབ་ཀྱན་བཏགས་བྱི་དངོས་
གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བརྒྱད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ན། སྒྲིམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་
འབྲིང་གི་རྒྱུད་ཅུང་ཅུང་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ས་ལྷ་པ་དང་
དུག་པ་དང་བརྒྱད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གསུམ་དང་། སྒྲིམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་འབྲིང་
སྒྲོར་གསུམ་སྤང་གཉེན་སྒྲུར་བ་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ས་གཉིས་
པ་དང་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གསུམ་དང་། སྒྲིམ་སྤངས་ཉོན་
མོངས་ཆེན་པོ་སྒྲོར་གསུམ་སྤང་གཉེན་དུ་སྒྲུར་བ་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་
བྱིར། དེར་ཐལ། ས་དང་པོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ལྷིབ་པ་ཀྱན་བཏགས་སྤང་
གཉེན་དུ་སྒྲུར་བ་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲིམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་རྒྱུད་དུ་སྒྲོར་གསུམ་བྱི་དངོས་གཉེན་(༡༦༥པ)
དུ་སྒྲུར་པའི་ཐོག་ཆེན་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མེད་པར་ཐལ། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ན་ཡང་
དེ་མེད། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ན་ཡང་དེ་མེད་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ས་བརྒྱད་

པ་ཡིན་ན། ཉོན་མྱི་བམ་ལུས་པར་སྤངས་པ་སྤྱད་པ་ལེ་མྱིར། རྟགས་པས། མྱི་
 མ་དེར་ཐལ། སྤྱི་ཉེས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། མྱོམ་སྤངས་
 ཉོན་མོངས་ཆེ་འབྱིང་དུག་སྤངས་ཉེན་དུ་སྤྱར་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་མྱིར། འདོད་ན།
 དེ་གསུམ་གྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྒྱད་ལྔ་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་མེད་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་མྱིར། འདོད་ན། དེ་གསུམ་སྤངས་པའི་རྒྱམ་གྲོལ་ལམ་རྒྱད་ལྔ་
 གྱི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་མྱིར། འདོད་ན། ཉོན་མྱི་བམ་སྤངས་
 པའི་རྒྱམ་གྲོལ་ལམ་རྒྱད་ལྔ་གྱི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་མྱིར།
 འདོད་མི་རྣམས་མོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷ་པ་རྣམས་ཀྱིས། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སྟེ། ས་བརྒྱད་པ་བ་དེ་
རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་བརྟན་པ་ལ། འོན། སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་རིམ་
བུ་དང་ལྡན་སྟེ་ན། ཉོན་ཞྱིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་
འོ། ། ཞེས་རྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། ས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་
གནས་པའི་སེམས་དབང་ཚུལ་ན། ཉོན་ཞྱིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་
ཏན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བརྒྱར་བྱུང་པའི་སྟོ་
ནས་ཉོན་ཞྱིབ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་སེམས་དབང་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོན་རེ། ས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་
དེས་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པ་སྤངས་ཤིང་། ས་བརྒྱད་པ་བ་དེས་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པ་མ་
སྤངས་པའི་བྱད་པར་འབྱད་པར་ཐལ། (༡༥༧ན)ཁྱོད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་འབྱད་པའི་བྱིར་།
འདོད་ན། ས་བརྒྱད་པ་ཆོས་ཅན། ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པར་ཐལ། དེ་སྤངས་
པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་། དེར་ཐལ། ཆགས་བ་མེད་པའི་སྒྲོ་ནི་
སྒྲོན་རྣམས་དག་དང་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་ཕྱིར་། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི། ས་བརྒྱད་པ་

བ་དེ་ཉོན་ཐྱིབ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་སྟོན་བྱེད་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བརྒྱད་པ་བས་ཉོན་ཐྱིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པར་ཐལ། ས་བརྒྱད་པ་ལ་བྱི་མ་དེ་དག་རྩ་བཅས་ཉེ་བར་ཞི་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདིའི་བསྟན་དོན་གྱུ་བ་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་མེས་ས་ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་མཐོང་སྤངས་ཀུན་སྟོར་གསུམ་སྤངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་གསུམ་སྤངས་པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འདིས་ནི་ཀུན་ཏུ་སྟོར་བ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི། ས་དང་པོ་བ་དེ་མཐོང་སྤངས་ཀུན་སྟོར་གསུམ་སྤངས་པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་ལྡན་པར་སྟོན་བྱེད་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་མཐོང་སྤངས་ཀུན་སྟོར་གསུམ་མ་སྤངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་མཐོང་སྤངས་ཀུན་སྟོར་གསུམ་མ་སྤངས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། ཁྱོད་དང་མཐོང་སྤངས་ཀུན་སྟོར་གསུམ་གྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྒྱད་ལྡན་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཁྱོད་དང་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྒྱད་ལྡན་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར།

ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོལ་བཤད་པ།

དགུ་པ་ལ་ནི་དེའི། ཞེས་སྟགས་གྱི་སྐབས་སུ་དགག་གཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ས་དགུ་པར་སྟོབས་གྱི་ལར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་སྟོབས་ཏེ། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་ལ་སྟགས་བ་སྟོབས་བརྩུ་བོ་དེ་(༡༦༧བ)ལ་བྱེད་དོ་ཟེར་ན། འོ་ན། ས་དགུ་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེ། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་

པ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་བརྒྱུ་པོ་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པའི་རྩལ་གྱིས་མཁྱེན་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་དགུ་པ་བ་དེ། ཡུལ་བརྒྱུ་
པོ་དེ་ཉིན་སྤྱི་བ་དང་ཤེས་སྤྱི་བ་སྤངས་པའི་རྩལ་གྱིས་མཁྱེན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་དགུ་པ་བས་ཤེས་སྤྱི་བ་སྤངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་དགུ་པ་བ་དེས་མི་འཛིགས་པ་ཐོབ་པར་ཐལ། དེས་གནས་དང་
གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སོགས་སྟོབས་བརྒྱ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་
ཕྱིར་ཏེ། འདོད་ན། ས་དགུ་པ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བདག་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་ཐོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལ་ཆོས་
མཐུན་གྱི་རྒྱལ་བ་མེད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། མི་འཛིགས་པ་བཞི་ཐོབ་པའི་
གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ས་དགུ་པར་ཐོབ་པའི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་པོ་དེ། སོ་སོ་ཡང་དག་
རིག་པ་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན། ས་དགུ་པར་སྟོབས་ཀྱི་ལར་ཕྱིན་
ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་སྟོབས་ཀྱི་ལར་ཕྱིན་དེ། སྟོབས་ཀྱི་ལར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་དགུ་པར་ཐོབ་པར་བཤད་པའི་ཤེར་
ཕྱིན་དེ་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོབ་
ལམ་ན་ཤེར་ཕྱིན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་དགུ་པར་ཐོབ་པར་བཤད་པའི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་པོ་དེ།
སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ས་དགུ་པ་བ་དེས། སོ་སོ་ཡང་
དག་རིག་པ་བཞི་ཐོབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ས་དགུ་པ་དེ་ལ། ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཞེས་བཤད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་དགུ་པ་དེ་ལ་(༡༥༠ན)ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་པར་སྟོབས་ཀྱི་ལར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་སྟོབས་དེ་

ཡིན་ན། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་མ་ཡིན་དགོས་སོ་ཟེར་ན། མ་ཡིན་
མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཤེར་བྱིན་གྱི་ནང་དུ་འདུ་བ་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་
པའི་བྱིར་ཏེ། ཡར་བྱིན་ལྷག་མ་བཞི་ཤེར་བྱིན་གྱི་ནང་དུ་འདུ་བ་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་
དག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདི་ཡི་སྒྲོན་ལམ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ས་བརྒྱད་པར་སྒྲོན་
ལམ་གྱི་ཡར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་བརྟན་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བྱུངས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ལམ་གོང་མའི་བྱུང་པར་རི་ལྟ་བུ་ཐོབ་སྟེ་མ་ན། ས་དགུ་པ་ལོགས་པའི་སྒྲོ་
གྲོས་དེ་ཐོབ་པོ་ཞེས་བྱས་པ་ལ། འོ་ན། ས་དགུ་པ་འདིར་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་པར་རི་ལྟ་
བུ་ཐོབ་སྟེ་མ་ན། ཡར་བྱིན་ལྷག་མ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྟོབས་ཀྱི་ཡར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་
ཅིང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ཡང་ཐོབ་པོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལག་ཁྱུང་འདི་
བྱུང་། དག་དོན་ནི། ས་དགུ་པ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་ལྷག་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར་དང་ལྟན་ཏེ།
ཡར་བྱིན་ལྷག་མ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྟོབས་ཀྱི་ཡར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཅིང་། དེའི་སྟོབས་
ཀྱིས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྟན་པའི་བྱིར། ས་དགུ་པར་
ལྷག་པར་བཤད་པའི་སྟོབས་དེ་ཡིན་ན། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་ཡིན་
པས་བྱུང་། དེ་འདྲ་བའི་སྟོབས་དེ་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱུ་ནས་བཤད་པའི་སྟོབས་བརྩ་
པོ་དེ་ལ་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། བྱུང་སེམས་ས་དགུ་པ་བ་དེས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་
བཞི་ཐོབ་པར་ཐལ། བྱུང་གི་སྒྲུབ་པ་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་
(༡༥༠བ)འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞིའི་སྡེ་ཆོན་མཚན་
ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སངས་
རྒྱས་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་

རྒྱལ་མཐུན་གྱི་རྒྱལ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། སངས་འཕགས་
 གྱི་རྒྱུད་གྱི་མི་འཛིགས་པ་བཞི་པོ་དེའི་སྟེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་
 ལ་ཡོད་ན། དེ་བཞི་ཕུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་མཐུན་གྱི་རྒྱལ་པ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་
 ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་བཞིའི་སྟེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་མེད་
 པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། སངས་འཕགས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་སྐོས་ལང་དག་
 རིག་པ་བཞི་ཚས་ཅན། ཕུན་མོང་པའི་རྒྱལ་མཐུན་གྱི་རྒྱལ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕུན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་མཐུན་གྱི་རྒྱལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཕུན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་མཐུན་གྱི་རྒྱལ་པ་དེ་ལ། ལུམ་རྩ་རྩ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དྲེ། རྒྱལ་
 མཐུན་གྱི་རྒྱལ་པ་དེ་ལ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དྲེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱུན་ལས། ལུམ་
 རྩ་བདུན་དང་ལུམ་རྩ་བཞི། ལུམ་རྩ་རྩ་དགུ་དག་ཏུ་བཞེད། ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མ་བརྩུའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

དེ་ཆོ་འདི་ནི་སངས་རྒྱལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་གཞག་སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། སངས་པོ་བཙུགས་ཅན། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་ཐོབ་པའི་རྩལ་ཡོད་
དེ། སངས་རྒྱལ་བརྒྱའི་ཞལ་མཐོང་བ་དང་། དེ་དག་གིས་རང་ལ་བྱིན་གྱིས་སློབས་
པ་ཡང་དག་བ་དང་། སངས་པོར་བསྐལ་བ་བརྒྱར་གནས་རྒྱས་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་
བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་ཐོབ་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། འོན། སངས་རྒྱལ་བརྒྱའི་ཞལ་མཐོང་
བ་དེ་སངས་པོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་ཐལ། བྱེད་ཀྱི་སྦྱར་བ་དེ་འཐད་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱལ་བརྒྱའི་ཞལ་མཐོང་བའི་བྱང་སེམས་སོགས་ལམ་བ་
མེད་པར་(༡༥༡ན)ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། རྩལ་ཡོད་

གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྒྱུར་འགྲོ་བར་རྣམས་པའི་བྱང་མེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱང་མེམས་ས་བརྒྱུ་པ་པ་དཔལ། ས་བརྒྱུ་བར་སངས་རྒྱས་ཞིང་བརྒྱུ་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྒྱུ་དུ་མེད་པའི་རྣམས་པ་རབ་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐྱལ་བར་གནས་པར་བྱེད་པར་ཐལ། ས་དང་པོ་བས་ས་དང་པོར་བསྐྱལ་བ་བརྒྱུར་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ས་གོང་མ་གོང་མ་ཐོབ་ནས་སངས་རྒྱུ་བ་བྱལ་དུ་འགྲོ་བར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་ས་བརྒྱུ་སྒོ་སྒོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ལ། འོ་ན། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་རིམ་ལྔ་བྱ་ཞེ་ན། དུ་མ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་ས་དང་པོར་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་ཐོབ་པོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། ས་དང་པོ་བ་ཚོས་ཅན། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་ཡོད་དེ། དུ་ས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱའི་ཞལ་མཐོང་བ་དང་། དུ་ས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་དེ་དག་གིས་རང་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡང་མཛོན་སུ་རྟོགས་པ་དང་། དུ་ས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ས་དང་པོར་བསྐྱལ་བ་བརྒྱའི་ཡུན་ཚད་དུ་གནས་རྣམས་པ་སྒྲགས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དུ་ས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་ཡུན་ཡང་ཡིན། བསྐྱལ་བ་བརྒྱའི་ཡུན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། ས་དང་པོ་བ་དེས་ས་དང་པོར་དུ་ས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱའི་ཡུན་དུ་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ལས། འདྲོད་ན། དུ་ས་ཤིན་དུ་བྱང་བ་ཡང་ཡིན། དུ་ས་ཤིན་དུ་རིང་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྲེ། འོ་ན། རྣམས་ཤིན་དུ་རྒྱང་བའི་(༡༥)པ་གོ་ས་ཡང་ཡིན། རྟོང་གསུམ་མི་འདྲེད་འདྲིག་རྟེན་གྱི་ལམས་ཀྱི་གོ་ས་ཡང་

ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། བཙོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས། རུལ་ཤིན་ཏུ་ཕྱ་མའི་
གོ་སར་སྤོང་གསུམ་མི་འཛིན་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོན་ཡང་། རུལ་རགས་པར་ཡང་
མི་འགྱུར་ཞིང་། འཛིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཕྱ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་པའི་བྱིར་རྟེ། རུལ་རགས་
མི་འགྱུར་འཛིན་རྟེན་ཕྱ་མི་འགྱུར། །ཞེས་པའི་ཡུང་དོན་གྲུབ་པའི་བྱིར།

ཆོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་དང་སྐྱ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གང་བྱིར་ནམ་མཁའ་ཁྲི་མ་མེད། ཅེས་སྐགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགག་གཞག་སྤང་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁཅིག་ ཆོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས། འོག་མིན་ཁོ་
ནར་ངེས་སོ་ཟེར་ན། དེ་མ་ངེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཁམས་སུ་ཆོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱེད་
པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྐལ་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁཅིག་ ཆོས་སྐྱ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས། འོག་མིན་ཁོ་ནར་མ་
ངེས་སོ་ཟེར་ན། དེ་ངེས་པར་ཐལ། འདིར་ཡང་། འོག་མིན་དུ་ནི་གང་གི་དོན་དུ་འབད་
སྐྱར་གོ་འཕང་མཆོག་ཞི་བ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར་ཡང་། རང་
གིས་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་བ་བརྟེས་ནས། གང་གི་དོན་དུ་འབད་པས་བརྟོན་པ་དེ་ཡང་།
བཙོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བརྟེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁཅིག་ ཆོས་སྐྱ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་དེ། འདོད་ཁམས་སུ་གཏོགས་
པ་ཡོད་ཟེར་ན། འདོད་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཡོངས་སྐྱ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
བྱིར། འདོད་མི་རུས་རྟེ། ཡོངས་སྐྱ་ཡིན་ན། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་དགོས་
པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷག་རྩོམ་ཞེས་པའི་དེ། ཆོས་སྐྱ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་

གནས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ལྷོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་དེ་
ཡོངས་སྐྱེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། སངས་འཕགས་(༡༧༩ན)ཡིན་
ན་ཡོངས་སྐྱེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག །གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་
གནས་འོག་མིན་དེ། ཚེས་སྐྱེ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་འོག་མིན་ཡིན་ནི་ཟེར་ན། དེ་
ཚེས་ཅན། ཁྱོད་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟོར་བས་བསྐྱུས་པའི་གནས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གནས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཚེས་སྐྱེ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩལ་སྟེ།
ཡོངས་སྐྱེའི་སྐྱེ་དངོས་གྱི་ལྟོར་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཡོངས་སྐྱེའི་སྐྱེ་དངོས་གྱི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཚེས་སྐྱེ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གནས་དེར་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཁམས་
གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་དུ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གཟུགས་ཁམས་སུ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལལ་ཆེན་ལས་བཤད་པའི་ཡོངས་སྐྱེ་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཆེན་པོ་
བཞུགས་པའི་གནས་གཞི་དང་སྟོང་པོ་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་། ཚེས་སྐྱེ་དང་པོར་
མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་ཡིན་ནི་ཟེར་ན། དེ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་གཟུགས་ཁམས་སུ་
གཉོགས་པར་ཐལ། ཚེས་སྐྱེ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩལ་སྟེ།
ལང་གཤེགས་ལས། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་དེར། །འདྲོད་ཆགས་བྲལ་

ཁྱོད་འཆང་རྒྱུ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཆོས་སྐུ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་ཡིན་ན། གཞུགས་
ཁམས་སྐུ་གཏོགས་པས་བྱུང་པར་ཐལ། ཡོངས་སྐུ་ཡིན་ན། གཞུགས་(༡༥༥)ཁམས་
པའི་ལྷའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་ཡིན་ན། འདོད་
ཁམས་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ལ་བྱུང་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་མེམས་ཡིན་ན།
གཞུགས་ཁམས་པའི་ལྷའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། གཞུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་མེམས་ཡོད་པར་ཐལ། མ་
གྲུབ་པ་དེ་གང་ཞིག །འདོད་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་དེ་མེད་པའི་བྱིར། དང་པོ་དངོས།
ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། འོན་ཀྱང་། རྒྱལ་ཕུག་ཞོན་ཅུ་དོན་གྲུབ་དེ་སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་མེམས་ཡིན་
པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོན་པ་ཤུ་བྱུ་བྱུབ་པ་དེ་
བསྐྱལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་རྟོན་ལོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཟེན་པའི་བྱིར། ལྷ་མ་ལ་འདོད་
ན། གཞུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཡོངས་སྐུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་
ན། གཞུགས་མེད་ན་གཞུགས་རགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །རྩ་བར་འདོད་ན། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡིན་ན། གཞུགས་ཁམས་སྐུ་གཏོགས་པས་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པའི། གོང་དུ་ས་བཅུ་འི་གནས་སྐབས་སྐུ་པར་བྱིན་པཅུ་རིམ་གྱིས་ཉམས་སྐུ་
ལེན་པར་བཟུན་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཉམས་སྐུ་བྱངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་
པར་དེ་ལྟ་བུ་འབྱུང་སྟམ་ན། ས་བཅུ་པའི་གནས་སྐབས་སྐུ་རང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཆོས་རྒྱལ་སྐུར་དུ་ཐོབ་ཅུས་པར་མཐོང་ནས། སྐར་ཡང་འབད་པ་གཙོ་བོར་བཟུན་པ་
ལ། འོན་ཀྱང་། ཆོས་སྐུ་དེ་དང་པོར་གནས་གང་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་སྟམ་ན། དང་
པོར་འོག་མིན་ཁོ་ནར་མངོན་དུ་བྱུང་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་

དོན་ནི། བྱང་མེམས་ས་བཙུ་བ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲུབ་ས་འདིར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་
 བྱིར་དུ། སྒྲར་ཡང་འབད་བ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲར་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཅུས་པར་
 མཐོང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་འབད་བའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། (༡༥༣)ཁྱོད་ཀྱི་
 ཆོས་སྒྲུ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་བའི་གནས་ཡོད་དེ། འོག་མིན་སྟག་པོ་བཞོད་པ་ཁོ་ནར་
 མངོན་དུ་བྱེད་བའི་བྱིར། འོག་མིན་དེའི་ངོ་བོ་ཡང་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཁམས་
 གནས་རིགས་བཙུ་བ་དུན་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་བའི་འོག་མིན་ལས་རྒྱུད་གྲགས་གྱི་རྩལ་དུ་
 འཕགས་བའི་འོག་མིན་དེ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་སྒྲུ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་
 བའི་གནས་འོག་མིན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་སྒྲུ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་བའི་གནས་དེ་གཟུགས་ཁམས་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་གཞི་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ལའོར་བས་བསྟུས་
 བའི་གནས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། བྱབ་སྟེ། འདོད་ཁམས་ཡིན་ན། ལའོར་
 བས་བསྟུས་བའི་གནས་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གཟུགས་ཁམས་ཡིན་ན། ལའོར་བས་བསྟུས་བའི་གནས་ཡིན་དགོས་
 པར་ཐལ། གཟུགས་ཁམས་ལའོར་བས་བསྟུས་བའི་གནས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
 ཁམས་གསུམ་ག་ལའོར་བས་བསྟུས་བའི་གནས་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། བདེ་བ་
 ཅན་དེ་ཁམས་གསུམ་གང་དུང་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན།
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེ་བ་ཅན་དེ། ཞིང་དེར་སྟེན་པའི་མེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མཐུན་
 ཀྱི་ལས་ལས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས་སྒྲོབ་ལམ་དུ་
 རྫོགས་སྤྱིན་སྤངས་གསུམ་གྱི་དགོ་རྩམ་གསར་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཞིང་ཡིན་པའི་བྱིར། གཟུགས་
 ཁམས་གནས་རིགས་བཙུ་བ་དུན་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་བའི་གནས་འོག་མིན་ལས་རྒྱུད་
 གྲགས་གྱི་རྩལ་དུ་འཕགས་བའི་འོག་མིན་ཏེ་མ་འོངས་པ་ན་སངས་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་གང་ཟག་

ལམ་དུ་རྩོགས་སྒྲིན་སྤངས་གསུམ་གྱི་དགོ་ཅུས་གསར་དུ་སྤྱད་དགོས་པ་གང་ཞིག །
 གྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་མེས་མ་གྱི་ལུས་མཚན་དཔེས་སྤྱས་པ་དེ། ཆོ་དེ་ལ་ཆོས་སྤྱད་
 པོར་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ལོངས་སྤྱི་མཚན་དཔེས་སྤྱས་པའི་སྤྱར་འགྱུར་པའི་བྱིར་རྟེ།
 གྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་མེས་ཆོ་དེ་ལ་ལོངས་སྤྱར་འགྱུར་པའི་བྱིར་རྟེ། ཅུ་བར་འདོད་
 ན། དེ་གཟུགས་ཁམས་སྤྱད་ཀྱི་གསུང་པར་ཐལ། གྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་མེས་གཟུགས་
 ཁམས་པའི་ལྗེ་རྟེན་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། ཟེར་ན། གསང་བ་ཀྱན་གྱི་གནད་རྣམ་
 པར་དབྱེ་བ་ལས་ཡར་བྱིན་ཐེག་པའི་འཆང་རྒྱ་རྒྱལ་འཆང་པའི་སྤྱབས་སུ། ས་དེ་དག་
 རིམ་གྱིས་བཞོད་དེ། སངས་རྒྱ་རྒྱལ་ལ་ཡར་བྱིན་ཐེག་པ་ནས་གཟུགས་ཁམས་སྤྱད་ལྗེ་
 རྟེན་ལ་འཆང་རྒྱ་བ་དང་། ཅེས་པ་ནས། དེས་ན་བྱང་མེས་དང་པོར་འཆང་རྒྱ་པའི་
 རྟེན་ནི། འོག་མིན་གྱི་ལྗེ་ཁོ་ནར་ངེས་མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟེ།

གཞན་ཡང་། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་
 པའི་འོག་མིན་ལས་རྒྱང་གྲགས་གྱིས་ཆོད་པའི་འོག་མིན་སྤྱད་པོ་བཞོད་པ་དེ། སངས་
 རྒྱས་ཐམས་ཅད་གྱི་ཆོས་སྤྱད་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་འོག་མིན་ཡིན་པར་ཐལ།
 གཅང་མའི་གནས་དག་སྤངས་ནས་ནི། འོག་མིན་གྱི་ཉམས་དགའ་པར། །ཡང་
 དག་སངས་རྒྱས་དེར་སངས་རྒྱས། །སྤྱལ་པ་པོ་གཅིག་འདིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་གསུངས་
 པའི་བྱིར་རྟེ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་གྱི་ཆོས་སྤྱད་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་(༡༥༥)པའི་
 གནས་འོག་མིན་དེ་ཡང་འོག་མིན་ཅམ་པོ་དང་འོག་མིན་སྤྱད་པོ་བཞོད་པ་གཅིས་ལས་
 བྱི་མ་ལ་བྱེད་རིགས་པ་ཡིན་རྟེ། དག་དབང་གྲགས་པའི་ཆོག་སྤྱལ་ལས། དཔལ་ལྷན་སྤྱད་
 པོ་བཞོད་པར་དོན་དམ་སྤྱད་སྤྱད་ཀྱང་གྱུར་ཞིང་། །འཇམ་གྱིང་སྤྱོད་པོ་དོར་ནི་བྱོད་
 ནི་དམ་པ་ཉོག་དཀར་འགྱུར། །དེ་ནས་འདིར་ནི་ཤུག་ཉོག་གང་འགྱུར། །འཆི་བདག་
 ལས་རྒྱལ་སྤྱུ་མ་ལྟོན་པ་དེ་ལ་འདུད། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟེ། ཉན་ས་ལས། གཅང་

མའི་གནས་ལྟམས་འདས་ནས་ནི། དབང་ལྷག་ཆེན་པོའི་གནས་ཡོད་པར་བཤད་པ་ཡང་
ཉན་རང་འཕགས་པ་སྐྱེ་བར་རྣམས་པའི་འོག་མིན་ལས་འདས་པའི་འོག་མིན་གཅིག་ཏུ་ལོ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་སྒྲོད་ཀྱི་དབུ་བཟུ་ ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་གཞག་སྒྲོད་གསུམ།
 དང་པོ་ནི། ལ་ཅིག ལྷན་མཐའི་པར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྒྲོད་ས
 པ་ན། དེའི་ཐུགས་ལེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་འཁྱུར་བ་དང་། ལུས་མཆོད་དཔེས་སྐྱས་པའི་
 རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ལོངས་སྐུར་འཁྱུར་བ་རྣམས་དུས་མཉམ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་
 པར་ཐལ། རང་དོན་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ན། ལེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་རང་དོན་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ན།
 རང་པོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་སྐུ་འགག་དང་བྲལ་དགོས་པའི་
 ཕྱིར་དེ། དེ་ཆོ་སྐུ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད། ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་(༡༥༥)ཤེས་བྱའི་སྤང་བྱིང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་ཡེ་
 ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་
 བ། དེའི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་དེ། རོ་བོའི་བྱུང་པར་སྐྱེ་འགག་དང་
 བྲལ་བར་ཐལ། ཤེས་བྱའི་སྤང་བྱིང་ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ལྷ་མ་ལ་མ་བྱལ་ན་
 བྱལ་བར་ཐལ། དེ་ཆོ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི། ཤེས་བྱའི་སྤང་
 བྱིང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་ཆོས་སྐྱེ་དེའི་རོ་བོའི་བྱུང་པར་སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་
 གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་བ། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ། ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཐུག་མེད་ལེ་ཤེས་ཀྱི་ཚུལ་ཉེར་གཏིག་པོ་དེ་ལེ་ཤེས་

ཆོས་སྐྱེའི་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེའོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་དག་
སྐབས་འདིར་སྐྱེ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་གྱི་ནང་ནས་སྐྱེའི་རྣམ་གཞག་གི་ཡོ་
ན་ཏན་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་དག་སངས་རྒྱུ་གྱི་སྐྱེའི་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་སྟོབས་དང་། །
ཞེས་སོགས་གྱི་གཞུང་འདི་སྐྱེ་དང་ཡོན་ཏན་གཉིས་གྱི་ནང་ནས་སྐྱེའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་
བྱེད་གྱི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དེ་ཡོན་ཏན་གྱི་
རྣམ་གཞག་སྟོན་བྱེད་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྐབས་(༡)ལ་(༡)འདིར་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྐྱེའི་ཐ་སྟོན་མེད་
པར་ཐལ། སངས་རྒྱུ་གྱི་སྐྱེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་དང་ཡོངས་སྐྱེ་སྐྱུ་ལ་སྐྱེ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་
ཕྱིར། ཉི་མེ་སྐྱེ་བ་ལས། ད་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་རྫོང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྣམ་པ་
གསུམ་དུ་རིག་པར་བྱས་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡོངས་སྐྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་སྐྱུ་པའི་སྐྱོལ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་གསལ་ལུས་པ་བསགས་ཤིང་ཆོགས་པའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་
ཐུག །སངས་རྒྱུ་གྱི་སྐྱེའི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཡོངས་སྐྱེའི་
མཆན་དཔེ་རྣམས་སངས་རྒྱུ་གྱི་སྐྱེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གཞན་དོན་གཟུགས་
སྐྱེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྐྱེ་བའི་བསྐྱེ་མ་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་མཐར་ཐུག་དེ། སངས་
རྒྱུ་གྱི་སྐྱེའི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཆོན་
ཉེར་གཅིག་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱུ་
གྱི་སྐྱེ་ལ་རྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གནས་དང་གནས་མིན།
ཞེས་སོགས་གྱི་གཞུང་འདི་སྐྱེ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ནང་ནས་སྐྱེའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་བྱེད་གྱི་

གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཡོངས་སྒྲུབ་དཔུང་སྒྲུབ་པ་ལྟར་ན་གཞན་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཡོངས་སྒྲུབ་མཚན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན།
གཞན་དོན་གཞུགས་སྒྲུབ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཞིག །གཞུགས་ཅན་
གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། ཡོངས་(༡༥)ན་སྒྲུབ་ཅན། རྩོད་
གྱི་དཔུང་སྒྲུབ་པ་ལྟར་ན་གཞུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩོད་སངས་
འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཆོས་སྒྲུབ་དང་པོ་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་ཡོངས་སྒྲུབ་དང་རྒྱུད་གཅིག་
ཅིང་དུས་མཉམ་པའི་སྐུ་ལ་སྒྲུབ་ཡོད་དོ། །ཟེར་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། སྐུ་ལ་སྒྲུབ་དེ་སྐུ་ལ་པ་
པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་སྒྲུབ་དང་པོ་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་ཡོངས་
སྒྲུབ་དེ་ཡང་སྐུ་ལ་པ་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་མཐའི་པར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེ་སྐུ་ལ་པ་
པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེས་སྐུ་ལ་པའི་སྐུ་ལ་སྒྲུབ་ཡིན་
ན། དེ་ལས་ཕུང་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། སྒྲོབ་ལམ་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་
པར་གཞག་པ་ཞིན་པའི་ངང་ནས་སྐུ་ལ་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབ་ཅུས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་
ཕྱིར། འདྲོད་ན། སྒྲོབ་ལམ་ན་སྒྲོ་གཅིག་གིས་བདེན་གཉིས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཅུས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཆོས་སྒྲུབ་དང་པོ་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་ཡོངས་སྒྲུབ་དང་རྒྱུད་
གཅིག་ཅིང་དུས་མཉམ་པར་གྱུར་པའི་སྐུ་ལ་སྒྲུབ་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་སྒྲུབ་དང་པོ་མངོན་དུ་
བྱས་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཡོངས་སྒྲུབ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ངོ་པོ་ཉིད་སྒྲུབ་དང་
པོ་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
སྐུ་ཡི་མངོན་སུམ་མཛད་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁའི་གཞུང་མཐའ་བཞེས་ཅན། (༡༥༥)ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེད་དང་པོར་མངོན་དུ་
མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཆོས་པའི་
ངང་ནས་ཆོས་ཉིད་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཆོས་སྐྱེད་དང་པོར་དུ་
བྱས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁྱེན་སྒྲིད་ཅིག་དང་པོས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། སྦྱར་བ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདས་
མ་འོངས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཆར་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དེས་ས་སྐྱ་གཉིས་གཅིག་ཆར་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ས་སྐྱ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་མི་རུས་སོ། །

གཞན་ཡང་། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཆར་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷ་
མ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷ་ཕྱིར་གྲུབ་པའི་ཆོས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོག་མིན་དུ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ས་བརྩལ་བ་དེས། འོག་
མིན་ཁོ་ནར་ཆོས་སྐྱེད་དང་པོར་བཞུན་པ་ལ། ཆོས་སྐྱེད་དང་པོར་བཞུན་པའི་རྒྱལ་ཇི་
ཉུང་སྐྱེམ་ན། དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བུང་། དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་རྒྱན་
མཐའ་བཞེས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེད་དང་པོར་བཞུན་པའི་རྒྱལ་ཡོད་དེ། (༡༥༦)ཆོས་
ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ངང་ནས་དུས་སྒྲིད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཆོས་སྐྱེད་དང་པོར་བཞུན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་
སྐྱེད་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་སྐྱེད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེད་ལ་ངས་སྐྱེད་ཀྱི་སྐྱེད་སྐྱེད་
དེས་སོ། །རང་རྒྱ་སྒྲོབ་ལམ་དུ་ལར་བྱོན་བརྩམས་སུ་བྱངས་པ་ལ་རྟོན་ནས་ཐོབ་པའི་
སྐྱེད་མཐར་ཐུག་དེ། མངས་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེད་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེད་ལ་ངས་སྐྱེད་སྐྱེད་
སྐྱེད་གསུམ་དུ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་ཁོ་ན་དེ། རྣམ་མཁྱེན་སྒྲིད་ཅིག་གི་དང་པོས་དུས་སྒྲིད་ཅིག་མ་གཅིག་

ལ་ཚེས་ཐམས་ཅད་མདོན་སྟུང་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་འཐད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། དེས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་ཚེས་ཐམས་ཅད་མདོན་སྟུང་དུ་
རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་ས་སྐྱ་གཉིས་
རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དུས་གཅིག་ཆར་དུ་ས་སྐྱ་གཉིས་ཡོད་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྐད་ཅིག་ལྷ་མི་ཁོ་ནར་ས་སྐྱ་
གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་ལ་གསུམ་དུ་གངས་མ་ངེས་པར་བཤུ། ལེ་ཤེས་ཆོས་
རྒྱ་ཡོད་པའི་བྱིར་དེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ས་ལ་ཟག་མེད་ལེ་ཤེས་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་ལེ་
ཤེས་ཆོས་རྒྱ་ཡོད་པའི་བྱིར་དེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱལ་ལས། བྱང་རྒྱལ་བྱོགས་མཐུན་ཆོད་
མེད་པ་ཞེས་པ་ནས། ཆོས་གྱི་རྒྱ་ཞེས་པ་རྫོད་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་ལ་རྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ན། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་
མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཟག་མེད་ལེ་ཤེས་སྡེ་ཚོན་ཉེར་གཅིག་པོ་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་
མ་ཡིན་པ་ལ་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འཕོག་
བཞེན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་ལ་
རྟེན་པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ།
ང་པོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་དེ་ལ་གསུམ་དུ་མ་ངེས་པར་ཐལ། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་
 ཆེན་དུ། ཆོས་གྱི་སྐུ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་(༡༩༩༦)རྒྱལ་པ་དེ་ཡང་། རོ་བོ་ཉིད་སྐུ་
 ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྒྱལ་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་། འགྲེལ་རྒྱུད་དུ་ཡང་། དེ་ཡང་
 རོ་བོ་ཉིད་གྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་དབྱེ་བས་རྒྱལ་པ་བཞི་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཚེས་ལྔ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་པོར་སྐྱུ་དང་རྒྱད་གཅིག་

ཅིང་དུས་མཉམ་པའི་སྐུལ་སྐྱེ་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་སྐྱོད་དང་པོར་མཛོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་
 སྐྱོད་ལ་ལོངས་སྐྱོད་དང་པོ་ཤིང་གི་སྐྱོ་གཉིས་སྐྱོ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཉུགས་ལས། འདོད་
 མི་རུས་ཏེ། ཆོས་སྐྱོད་དང་པོར་མཛོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་ལོངས་སྐྱོད་དང་། དངོས་སྐྱོ་ཆོགས་
 པ་ཆར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའི་སྐུལ་སྐྱེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བཅ་
 མཐར་སྒྲ་བ་ཤར་བ་ན། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཚུ་བ་དང་སྒྲ་བའི་གཞུགས་བརྟན་ཤར་
 བ་ལྟར། ཆོས་སྐྱོ་མཛོན་དུ་བྱས་བ་དེའི་ཆེ་དག་པའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ལ་
 ལོངས་སྐྱེའི་སྒྲ་བ་ཤར་བ་ན། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་མ་དག་པའི་གདུལ་བྱ་རྒྱུ་མས་ལ་
 སྐུལ་སྐྱེའི་སྒྲ་བ་ཤར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། འཇིག་རྟེན་རྒྱལ་པའི་དགྱིལ་
 འཁོར་དུ། །གང་ལ་ཉེ་དང་རིང་རྒྱུས་ལ། །ཚུད་ནམ་མཁའ་སྒྲ་གཞུགས་བཞིན། །
 དེ་མཐོང་བ་ནི་རྒྱུ་བ་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཆོས་སྐྱོད་དང་པོར་མཛོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་ལོངས་
 སྐྱོད་རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཅིང་དུས་མཉམ་པའི་སྐུལ་སྐྱེ་དུ་མ་སྐུལ་བར་རུས་པའི་ཕྱིར། དེ་
 རྩོན་གྱི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་འབད་མེད་དུ་དེ་ལྟར་སྐུལ་རུས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རང་རྒྱུ་སྒྲོན་ལམ་ན་པར་ཕྱིན་བཅུ་ཉམས་སུ་སྒྲུངས་པ་ལ་རྟེན་
 བས་ཐོབ་པའི་སྐྱེ་མཐར་ཐུག་དེ། མངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེའི་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
 མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེ་མཐར་ཐུག་དེ་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། དེ་མཆོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་
 མཐེན་སྐྱད་ཅིག་དང་པོས་དུས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་(༡)མཛོན་
 སུམ་དུ་རྟོགས་ན། དུས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་མི་དགོས་པར་ཐལ།
 དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་སྐུ་གུ་འཇལ་བའི་རྒྱུ་མཐེན་དེས་ལོ་སྐུ་མའི་དུས་ཀྱི་སྐུ་གུ་དང་།
 ལོ་སྐུ་མའི་དུས་ཀྱི་སྐུ་གུ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་། ལོ་སྐུ་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་གུ་གཉིས་

པོ་དེ་རིང་གི་དུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུད་སྐུ་མ་དང་།
མདོ་སྡེ་གཉིས་ཀར། དེ་དག་སྐུར་མ་བཤད་པར་སྐུ་ལ་རྟོན་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་
པ་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་སྐུས་སུའི་བྱད་བཞིན་དེ་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་
གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སྔར། དེར་ཐལ།
ནམ་མཁའི་རྒྱ་བ་དང་རྒྱ་ནང་གི་རྒྱ་བའི་གཟུགས་བརྟན་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དངོས་པོ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐུས་སུའི་བྱད་བཞིན་དང་མེ་ལོང་གཡའ་དག་ཆོགས་པ་ལ་བརྟོན་
ནས་དེ་སྐུ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཆོས་སྐུ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་
པའི་ལོངས་སྐུ་དེ་དང་། རྒྱུད་གཅིག་ཅིང་དུས་མཉམ་པའི་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་ཡོད་
པར་ཐལ། དེའི་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་དང་ཐུགས་རྟེན་དབང་གིས་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུར་སྟོན་
རུས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སྔར། དེར་ཐལ། དེའི་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་དང་ཐུགས་
རྟེན་དབང་གིས་སྐུ་ལ་སྐུ་དུ་མ་སྟོན་རུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་མེད་
པར་ཐལ། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་ཡིན་ན། རང་གི་རྩ་བའི་ལོངས་སྐུ་དེས་བདག་(༡༥༥)
རྟོན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་ཆོས་ཉིད་གྱི་སྐུ་དེ། རོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་སྐུ་མ་པོ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐུ་བས་སྐུ། དག་ག་གཞག་སྐུང་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་འདུས་མ་བྱས་གྱི་སྐུ་རོ་བོ་

ཉིད་སྒྲིའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྒྲུ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དག་པ་གཉིས་ཡོན་ཉན་དུ་ལྡན་པ་གང་ཞིག་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
སྒྲུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། གྲོ་བྱར་རྣམ་དག་གི་ཡོན་ཉན་དང་ཡང་ལྡན་རང་
བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཡོན་ཉན་དང་ཡང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལོངས་སྒྲུ་དེ་
ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གྲོ་བྱར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དང་། རང་བཞིན་རྣམ་དག་
གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་འགལ་ལོ། །ཟེར་ན། དེ་མི་འགལ་བར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་
སྒྲུ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། རྒྱལ་གཉིས་
སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན། རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱང་པའི་ཚེས་ཉིད་ཀྱི་
སྒྲུ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སྤང་བྱ་གྲོ་བྱར་གྱི་དྲི་མ་ཅི་
རིགས་དང་བྲལ་བའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྒྲུ་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲིའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་
རྒྱལ་གྱི་སྒྲུ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དབྱིངས་རང་བཞིན་
གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སྤང་བྱ་གྲོ་བྱར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲུ་གང་ཞིག །འདུས་
མ་བྱས་ཀྱི་སྒྲུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་(༡༥༥)ཀྱི་སྒྲུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྒྲུ་གང་ཞིག །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལོངས་སྒྲུ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་འགོག་བཤེད་མཐར་ཐུག་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིའི་
མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་གཉིས་
སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ་ཚད་མས་ངེས་ན། དེ་མཚན་བྱ་དེར་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་
ཕྱིར། དེ་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་འགོག་བཤེད་མཐར་ཐུག་ཚད་མས་ངེས་ན། དེ་སྤངས་

པ་ཆོས་སྐྱུར་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་འགོག་པ་དེན་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཆད་
མས་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་རྣམ་མཁུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱུའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན།
རྣམ་མཁུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ། མངས་འཕགས་ནང་ཡན་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ལུ་
ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་རྣམ་མཁུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེས་
རྣམ་མཁུན་བདག་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། རྣམ་མཁུན་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀྱན་བདགས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་མཁུན་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་
ཀྱན་བདགས་ཡོད། སྤྱོད་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་།
རྣམ་མཁུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་མངས་འཕགས་ནང་ཡན་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་
ལུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུ་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་རྣམ་མཁུན་བདག་
མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རྣམ་(༡)ལ་མཁུན་བདེན་པར་འཛིན་
པའི་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལྷ་མོའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་
ཤེས་སྒྲིབ་ལྷ་མོའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མཁུན་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ས་བརྩུ་བ་བ་དེས་
ཆོས་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའིན་པའི་ངང་ནས་ཆོས་སྐྱུ་མངོན་དུ་བྱེད་
པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སྐྱུ་དེ་ལ་དུ་ཡོད་སྟུང་ན། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་
སྐྱུ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་ལུས་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་དེ་བྱེད་ཆོས་ཇི་ལྟ་བུ་དང་ལུན་
སྟུང་ན། དེ་བྱེད་ཆོས་གསུམ་དང་ལུན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི།

ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ཚེས་ཅན། རྒྱད་ཚེས་གསུམ་དང་ལྷན་ཏེ། རོ་བོའི་རྒྱད་པར་སྐྱེ་འགག་དང་
བྲལ་བ། ལྷལ་ཅན་གྱི་རྒྱད་པར་རང་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་གནས་
སྐབས་སྟེ། མེམས་མེམས་བྱུང་གི་རྒྱ་བ་སྒྲོག་པ་ལ། མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱད་པར་ལོངས་
སྐྱེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་རྒྱད་པར་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་སྐྱེའི་ཚེས་ཉིད་
གྱི་སྐྱེ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེའི་མཚན་ཉིད། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པས་རྒྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་ཚེས་ཉིད་གྱི་སྐྱེ་དེ། རོ་བོ་ཉིད་གྱི་
སྐྱེའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚེས་གྱི་སྐྱེ་དེ་
མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་མཚན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་གྱི་སྒྲིབ་
གཉིས་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ། དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་ཚེས་ཉིད་གྱི་སྐྱེར་ཆད་མས་
ངེས་ན། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེར་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཚེས་ཉིད་གྱི་སྐྱེར་ཆད་
མས་ངེས་ན། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱི་སྐྱེར་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་(༡༥༠ན)ཏེ། དེ་ཚེས་
ཉིད་དུ་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཚེས་ཉིད་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱི་
སྐྱེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པས་རྒྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་
ཉིད་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འདིར་མ་བྱུང་། འདོད་ན་དེ་ཚེས་
ཅན། སངས་འཕགས་ནང་ལ་ཚུན་ཁོ་ནའི་དངོས་གྱི་རྒྱུད་ལྷལ་ཡིན་པར་ཐལ། རོ་བོ་
ཉིད་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཉན་ཐོས་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་དེས་ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཉན་ཐོས་གྱི་མཐོང་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པས་རྒྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་

རྣམ་མཁུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། བྱོད་གྱི་དེ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དེ། བྱོད་རྣམ་མཁུན་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀྱན་
བཏགས་གྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་བདེན་པར་འཛིན་པའི་
བདེན་འཛིན་ཀྱན་བཏགས་ཡོད། བྱོད་མཐོང་ལམ་པར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པས་བྱོད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཆོས་
ཅན། བྱོད་སངས་འཕགས་ནང་བན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ།
བྱོད་རོ་བོ་ཉིད་གྱི་སྒྲུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་དེ། བྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
སྒྲིབ་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱོད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུའི་མཆོན་གཞིར་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པས་བྱོད་པར་དུ་
བྱས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྒྲིབ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་(༡༥༠བ)གྱི་ཆོས་
ཉིད་རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་གྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གནས་
རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། རང་བཞིན་གནས་བསྐྱར་བས་རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། ཅུ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་
སྒྲེ་རུང་གི་རུས་པ་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་ཡིན་ན། རོ་བོའི་བྱོད་པར་སྒྲེ་འགག་དང་བྲལ་བས་མ་
ཁྱབ་པར་ཐལ། རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དེ་སེམས་ཅན་
གྱི་གནས་སྐབས་སུ་མེད་ཅིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་གསར་དུ་བྱུང་བའི་སྐར་
མེད་གསར་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། འོ་ན། དེས་པ་ལྟ་ལྟན་གྱི་གཞུགས་སྒྲུ་
མཐར་ཐུག་དེ་འོངས་སྒྲུའི་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དེ། གཞུགས་སྒྲུ་མཐར་ཐུག་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། རང་དོན་ཆོས་སྒྲུ་མཆོན་
ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་སྤང་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོབ་ལམ་
ཡོད་པར་ཐལ། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་སྒྲོབ་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ལས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོབ་ལམ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱེད་འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཡོངས་སྒྲུ་དེ་བྱང་འཕགས་ཡན་ཆད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲིབ་ལམ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དེ་སངས་འཕགས་ནང་ཡན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་
གྱི་སྒྲིབ་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུའི་མཆོན་
གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུ་དེ། སོ་སོ་སྒྲུ་བོ་ལས་དག་ཡན་ཆད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲིབ་ལམ་མ་ཡིན་པར་(༡༧)ན་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲུ་
གསུམ་པོ་དེ་གདུལ་བྱ་ལ་སྤང་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སོ་སོར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁྱེད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན། ཁྱེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་
སྒྲོབ་པ་འཕགས་པས་བྱུང་བར་ཐལ། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་སྤངས་བ་མཐར་ཐུག་དེ་
དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགག་གཞི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་དགག་
བྱ་སྒྲོ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྱལ་བ་དེ་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞི་སྒྲུ་དཔག་བསམ་ཤིང་ལྟར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལ་ཅིག །འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་གཞུགས་སྒྲུ་དེ།
ཡོངས་སྒྲུའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་
མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོག་མིན་གྱི་རྟོན་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱའི་དོན་མངོན་
པའི་མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱིད་པ་ཐ་མའི་བྱང་ལམ་གྱི་

པདག་རྒྱུན་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་མཆོག་གི་སྐུ་སྐྱེ་ཡོད་པའི་བྱིས་པ།

ཁ་ཅིག་། འོངས་སྤྱོད་ཚོགས་སྤྱོད་སྐུ་སྐྱེ་ལ་མཆོན་དཔེ་བྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
མེད་དོ་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། འོངས་སྤྱོད་ཚོགས་སྤྱོད་པ་མཆོག་གི་སྐུ་སྐྱེ་
གཉིས་ལ་བྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་བྱིས་པ་ཏེ། འོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕྱང་འཕགས་ཡན་ཆད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ལུལ་ཡིན་ཞིང་། མཆོག་གི་སྐུ་སྐྱེ་དེ་སོ་སྐྱེ་ལས་དག་ཡན་ཆད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ལུལ་ཡིན་པའི་བྱིས་པ།

ཁ་ཅིག་། འོངས་སྤྱོད་སྐུ་སྐྱེ་ལ་མཆོན་དཔེ་གཉིས་ལ་སངས་རྒྱས་ཡིན་མ་ཡིན་
གྱི་(༡༡)བ)ཁྱད་པར་ཡོད་དོ། ཟེར་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། མཆོག་གི་སྐུ་སྐྱེ་
མཆོན་དཔེ་རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་བྱིས་པ། དེར་ཐལ། དེའི་བྱུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་དེ་གཏུལ་བྱ་ལ་མཆོན་དཔེའི་སྤྱང་བ་སྤྱོད་པའི་སྒོ་ནས་མཆོན་དཔེར་འཛོག་པའི་
བྱིས་པ་ཏེ། འོངས་སྤྱོད་བྱུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་གཏུལ་བྱ་ལ་མཆོན་དཔེའི་སྤྱང་བ་བསྤྱོད་
པའི་སྒོ་ནས་མཆོན་དཔེར་འཛོག་པའི་བྱིས་པ་ཏེ། འོངས་སྤྱོད་མཆོན་དཔེ་དེ་སངས་
རྒྱས་ཡིན་པའི་བྱིས་པ།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱའི་ཁྱད་ཤིང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སྐྱེ། རོ་བོ་ཉིད་སྤྱོད་
ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པར་བཟླ་ན་པ་ལ། འོན་ཀྱང་། འོངས་སྤྱོད་ཁྱད་ཆོས་ཇི་ལྟ་བུ་དང་
ལྡན་སྒྲུམ་ན། དེ་ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ནོ། ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་
ནི། འོངས་སྤྱོད་ཚོགས་པའི་སྒྲུལ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། འཕད་
རྩལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཞི་བའི་ཁྱད་པར། གཏུལ་བྱའི་དོན་དུ་གསལ་བའི་ཁྱད་པར། ལཱོར་
བ་མ་སྤྱོད་གི་པར་དུ་བཞུགས་པའི་ཁྱད་པར། ཕྱང་སེམས་འཕགས་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་
མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་བྱིས་པ། དེས་པ་ལྟ་ལྡན་གྱི་
གཞུགས་སྐྱེ་མཐར་ཐུག་དེ་ཡང་། འོངས་སྤྱོད་མཆོན་ཉིད། འོངས་སྤྱོད་པ་མཆོག་གི་

སྐུལ་སྐུའི་མཚན་དཔེ་ལ་སངས་རྒྱལ་ཡིན་མ་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་ཕྱ་རགས་གྱི་
ཁྱད་པར་ནི་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐྱེ་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྐྱེ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེའི་མཚན་ནི་ད་འཐད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེས་པ་ལྷ་ཡོན་ཏན་
དུ་ལྷན་པའི་གཟུགས་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་པ་ལྷ་པོ་དེས་གཟུགས་སྐུའི་
ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ལོངས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་(༡༥༥ན)ཕྱིར། རྩལ་སྟེ།
ལོངས་སྐུ་དེ་གཟུགས་སྐུའི་ཕྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཅུ་པར་འདོད་ན། ལོངས་
སྐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོག་གི་སྐུལ་སྐྱེ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འབད་ཚུལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཞི་བ་དེ་ལོངས་སྐུའི་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་
ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོག་གི་སྐུལ་སྐྱེ་ཡིན་ན། འབད་ཚུལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཞི་བས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རྟེ། སངས་འཕགས་ཡིན་ན། འབད་ཚུལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཞི་བས་ཁྱབ་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་རྟེ། ཁྱོད་གྱི་སྦྱོར་བ་དེ་གཞུང་འདིའི་དོན་སྦྱོར་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལོངས་སྐྱེ་ཡིན་ན། ཏུས་དེས་པ་འཁོར་བ་མ་སྟོང་བར་དུ་བཞུགས་
པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། དེས་པ་ལྷ་ལྷན་གྱི་གཟུགས་སྐྱེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ལྷ་དྲུའི་ཏུས་གྱི་ལོངས་སྐྱེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷ་དྲུའི་ཏུས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རུས་རྟེ། ཁྱོད་ལྷ་དྲུའི་ཏུས་སུ་འགགས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་གྲུབ་
ཏུས་གྱི་སྐྱང་ཅིག་གཉིས་པར་འགགས་ཟེན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལོངས་སྐུའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་མེད་པར་ཐལ། ལོངས་
སྐུའི་འཁོར་ཡིན་ན། བྱང་འཕགས་ཤ་སྟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་རྟེ། དེའི་
གཏུལ་བྱར་གྱུར་པའི་བྱང་འཕགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།

དེའི་འཕྲིན་ལས་འཇུག་གཞིར་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཡོངས་སྤྱི་ཡིན་ན། སྤྱི་དཔེ་པ་མཆོན་དཔེས་སྤྱི་ཡིན་དགོས་པར་ཐུག་། དེ་ཡིན་ན། དཔེ་པ་ལྟ་(༡༨༩༧)ལྟ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བག་པོས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོངས་སྤྱི་ཆོས་ཅན། དེར་ཐུག་། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐུག་། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དཔེ་སྤྱི་བྱིར་པ་ལྟར་ཁག་དང་ལྟར་པར་ཐུག་། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན་ཡང་ཁག་པོ་ཡོད་པར་ཐུག་། འདོད་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྱུང་གཞན་དོན་གཟུགས་སྤྱི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གནས་དཔེ་པ་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་སྤྱི་ཡིན་པར་ཐུག་། ཁྱོད་དཔེ་པ་ལྟ་ལྟར་གྱི་གཟུགས་སྤྱི་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ལས། འདོད་ན། འདོད་ལམས་ཀྱི་རྟོན་ཅན་གྱི་གཟུགས་སྤྱི་མེད་པར་ཐུག་། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱི་ཡིན་ན། འདོད་པའི་རྟོན་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞན་དོན་གཟུགས་སྤྱི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཁོར་དཔེ་པ་བྱང་འཕགས་གསུལ་གིས་བསྐྱར་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐུག་། ཁྱོད་དཔེ་པ་ལྟ་ལྟར་གྱི་གཟུགས་སྤྱི་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ལས། འདོད་ན། གཞན་དོན་གཟུགས་སྤྱི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ཐོག་དམན་འཕགས་པ་མེད་པར་ཐུག་། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་དེ་མེད་པར་ཐུག་། འདོད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་ཡང་མེད་པར་ཐུག་ལོ། །

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དཔེ་པ་ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུངས་པར་ཐུག་། དཔེ་པ་ལྟ་ལྟར་གྱི་གཟུགས་སྤྱི་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐོག་དམན་གྱི་བཀའ་མེད་པར་ཐུག་། རང་དོན་ཆོས་སྤྱི་མ་གསུངས་པའི་ཐོག་དམན་གྱི་བཀའ་མེད་པའི་བྱིར། གཞན་དོན་གཟུགས་སྤྱི་མ་གསུངས་པའི་ཐོག་དམན་གྱི་བཀའ་མེད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྤྱི་དཔེ་དུས་ཀྱི་ཡོངས་སྤྱི་དེ་བྱང་ལས་འདའ་རྩལ་སྤྱི་ཡིན་པར་ཐུག་།

དེ་ལོར་བ་ཇི་(༡༥ན)མིང་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་བྱ་ངན་ལས་འདེའུལ་མི་སྟོན་པར་
བཞུགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལོངས་སྐྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལོངས་སྐྱུའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། ལོངས་སྐྱུའི་ལོར་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། ལོངས་སྐྱུའི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་ཐོག་དམན་འཕགས་པ་ཡོད་ན། དེའི་ལོར་
དུ་གྱུར་པའི་ཐོག་དམན་འཕགས་པ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདྲད་ན། བྱིན་ན་རྒྱ་བོ་
ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདྲད་ན། མེམས་ཅན་ཡིན་ན། ལོངས་སྐྱུའི་ལོར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདྲད་པའི་ཕྱིར།

ཐུབ་དབང་དུས་གཅིག་ཁོན་པོ་ཞེས་སྐྱེས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ །དེས་བ་ལྷ་དང་མི་ལྷན་པའི་གཟུགས་སྐྱུ་མཐར་ཐུག་མཚོག་གི་
སྐུ་ལ་སྐྱུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྐུ་ལ་སྐྱུ་ཡིན་ན། མཚོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱུ་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདྲད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐུ་ལ་སྐྱུ་དེ་ལ་
བཟོ་བོ་སྐུ་ལ་སྐྱུ་ སྐྱེ་བ་སྐུ་ལ་སྐྱུ་ མཚོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱུ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་
སྡེ་རྒྱུ་ལས། བཟོ་དང་སྐྱེ་བ་བྱང་རུབ་ཆོ། །སངས་རྒྱས་སྐུ་ལ་པའི་སྐྱུ་འདི་ནི། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ །དེས་བ་ལྷ་དང་མི་ལྷན་པའི་གཟུགས་སྐྱུ་མཐར་ཐུག་དེ་སྐུ་ལ་སྐྱུའི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐྱུ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། དེས་བ་ལྷ་དང་མི་ལྷན་པ་གང་ཞིག་ །གཟུགས་སྐྱུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་
པོ་མ་གྲུབ་ན། དེས་བ་ལྷ་ལྷན་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདྲད་མི་རུས་སོ། །

ཁ་ཅིག་ །(༡༥ན)སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་པ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་བྱུང་བོ་
ཟེར་ན། མ་བྱུང་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུ་དྲུག་དུ་སྐུ་ལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཐབས་ལྷ་ཚོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་མེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་རུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཞི་སྐྱེ་དཔག་བསམ་གྱིང་ལྟར་ཞེས་སྐོག་སྒྲིག་གི་སྒྲུབ་སྤྱོད་ལོངས་སྐྱེ་
 དེ་ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། སྐྱལ་སྐྱེ་དེ་ཡོན་ཏན་རི་ལྷ་བྱ་དང་
 ལྡན་སྟམ་ན། དེ་རྣམ་མཐུ་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ནོ། ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་
 དོན་ནི། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཐུ་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་
 ཏེ། རང་གི་སྐྱེ་གཅིག་གི་བ་སྐྱེའི་ཁྱད་ཁྱེ་གཅིག་ཏུ་རྣམ་གཅིག་ཏུ་རང་གི་འདས་མ་འོངས་
 གི་གནས་སྒྲུབ་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་སྟོན་རྣམ་པའི་བྱིར། མོ་སྐྱེ་ལས་དག་ཡན་ཆད་གི་མངོན་
 སྐྱེ་གི་སྐྱོད་ལུལ་ཏུ་གྱུར་པའི་རགས་པའི་གཞུགས་སྐྱེ་དེ། སྐྱལ་སྐྱེའི་མཆོན་ཉིད། དེ་
 ལ་བཟོ་བོ་སྐྱལ་སྐྱེ་སྐོག་སྒྲིག་གསུམ། སངས་རྒྱུས་གི་སྐྱལ་པ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱུས་ཡིན་པས་
 མ་ཁྱབ་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། མཆོག་གི་སྐྱལ་སྐྱེའི་འདས་པ་དང་། ད་ལྟར་བ་རྣམ་གཅིག་
 ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། མཆོག་གི་སྐྱལ་སྐྱེ་དེ་རང་གི་སྐྱེ་གཅིག་གི་བ་སྐྱེའི་ཁྱད་ཁྱེ་གཅིག་ཏུ་
 རང་གི་སྟོན་གི་འདས་པ་དང་། ད་ལྟར་བ་རྣམ་གཅིག་ཏུ་མ་འཆོལ་བར་གསལ་བར་སྟོན་
 རྣམ་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐུམ་པའི་འདས་པ་དང་། ཐུམ་པའི་ད་ལྟར་བ་རྣམ་གཅིག་ཏུ་
 ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐུམ་པའི་རྣམ་སྐྱེ་ཐུམ་པའི་འདས་པ་སྐྱེ་བ་
 ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐུམ་པ་རང་རྣམ་སྐྱེ་ཞེས་ཟེན་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། (༡༥ན)འདས་མ་འོངས་གཉིས་རྣམ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ།
 མཆོག་གི་སྐྱལ་སྐྱེའི་འདས་མ་འོངས་གཉིས་རྣམ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
 ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ནང་ལན་ཚུན་ཏུ་ཡོན་ཏན་ཆེ་ཚུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་
 པར་ཐལ། ལྷ་རགས་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་བྱིར། ཡོངས་སྐྱེ་དང་སྐྱལ་སྐྱེ་གཉིས་ལ་ལྷ་

རགས་ཀྱི་བྱང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དེ་ནང་ཡན་ཚུན་དུ་སངས་རྒྱས་ཡིན་མ་
ཡིན་གྱི་བྱང་པར་ཡོད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་སོ། །

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་ནང་ཡན་ཚུན་དུ་ཡོན་ཏན་ཆེ་ཆུང་གི་བྱང་པར་མེད་པར་
ཐལ། སངས་འཇགས་ཡིན་ན། སྟོན་ཀུན་ཟད་དང་ཡོན་ཏན་ཀུན་རྟོགས་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འཇགས་པའི་གང་ཟག་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོང་ལུལ་དུ་
གྱུར་པའི་མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུ་མེད་པར་ཐལ། བྱང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོང་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རོ་མཚར་སྒྲ་བྱང་བཞོད་པའི་ཁིང་གི་གཙོ་བོ་དེ་དེ་འདྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རོ་མཚར་སྒྲ་བྱང་བཞོད་པའི་ཁིང་གི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། འོ་ན། རུལ་ཤིན་ཏུ་སྤྱ་མའི་གོ་ས་ཡང་ཡིན། སྟོང་གསུམ་མི་མཛེད་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་གོ་ས་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། སྟོན་པ་ཤུག་
སྤྱུང་པས་རུལ་ཤིན་ཏུ་སྤྱ་མའི་གོ་སར་སྟོང་གསུམ་མི་མཛེད་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གསལ་
བར་སྟོན་པར་བྱེད་ཀྱང་རུལ་རགས་པར་མི་འགྱུར། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྤྱུང་པར་ཡང་
(༡༥བ)མི་འགྱུར་ཏེ། རུལ་རགས་མི་འགྱུར་འཛིག་རྟེན་སྤྱུང་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། འདས་མ་འོངས་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། དུས་སྐད་ཅིག་མ་ཤིན་ཏུ་བྱང་པའི་ཡུན་ཚད་ཀྱང་ཡིན། བསྐལ་པ་
བརྒྱའི་ཡུན་ཚད་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་པོ་བ་དེས་སངས་པོར་
དུས་སྐད་ཅིག་མ་ཤིན་ཏུ་བྱང་པ་གཅིག་ལ་བསྐལ་པ་བརྒྱའི་ཡུན་ཚད་དུ་གནས་རུས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ཆོན་བསྐལ་པ་བརྒྱར་གནས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འདྲོད་ན། འདས་མ་འོངས་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། འོངས་སྒྲ་དང་མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུ་གཉིས་ལ་སྤྱ་རགས་ཀྱི་བྱང་པར་

མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷོ་བས་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷོ་བས་ལྷ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཏེ། དད་པའི་ལྷོ་བས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག གནས་དང་གནས་མིན་པ་སོགས་ལུ་པ་ཅུ་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པའི་
ཚུལ་གྱིས་མཐུན་པས་རབ་རྩ་བའི་མཐུན་པ་མཐར་ཐུག་དེ། ལྷོ་བས་གྱི་རྣམ་མཐུན་
གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་གྱི་རྒྱད་གྱི་མི་འཛིགས་པ་བཞི་པོ་
ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གནས་དང་གནས་
མིན་པ་སོགས་ལུ་པ་ཅུ་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐུན་པའི་མཐུན་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། བདག་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་
སངས་རྒྱས་སོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པའི་མཐུན་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར། མི་འཛིགས་པའི་རྣམ་མཐུན་ཡིན་པའི་(༡༥༥)བྱིར།

གཞན་ཡང་། གནས་དང་གནས་མིན་པ་མཐུན་པའི་ལྷོ་བས་དང་། ཐམས་ཅད་རྩ་
འགྲོ་བའི་ལམ་མཐུན་པའི་ལྷོ་བས་གནིས་འགལ་བར་ཐལ། གནས་དང་གནས་མིན་པ་
མཐུན་པའི་ལྷོ་བས་ཡིན་ན། གནས་དང་གནས་མིན་ལ་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པའི་ཚུལ་
གྱིས་མཐུན་པས་རབ་རྩ་བའི་མཐུན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སང་། དེར་
ཐལ། ལྷོ་བས་གྱི་རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ན། གནས་དང་གནས་མིན་
པ་སོགས་ལུ་པ་ཅུ་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐུན་པས་རབ་རྩ་བའི་
མཐུན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ལས། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། རྣམ་མཐུན་ཡིན་ན། དེ་
གནིས་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་གྱི་རྒྱད་གྱི་ལྷོ་བས་གྱི་རྣམ་
མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་དང་། དུན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་འགལ་བར་ཐལ། ལྷོ་བས་གྱི་རྣམ་མཐུན་
གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་རྒྱད་གྱི་དུན་པ་ཉེར་
བཞག་བཞི་པོ་དེ་ལྷོ་བས་གྱི་རྣམ་མཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་གནས་དང་གནས་མིན་པ་སོགས་

ཡུལ་པར་ཆ་གསལ་ཐོག་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁུན་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག ། སྒྱུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག ། གནས་དང་གནས་མིན་པ་སོགས་ཡུལ་པར་ཆ་གསལ་ཐོག་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁུན་པའི་མཁུན་པ་དེ། སྒྲོ་བས་གྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་བྱན་པ་ཉིད་བཞག་བཞི་པོ་ཆོས་ཅན། སྒྱུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲོ་བས་གྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉག་ས་སྤ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། (༡༥ན)སྒྱུན་མོངས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་གྱི་སྒྲོ་བས་བརྒྱ་པོ་དེ་སྒྱུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག ། རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག ། རང་གི་རིགས་འདྲ་མཆོན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དེ་སྒྱུན་མོངས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཆོན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་རང་གི་རིགས་འདྲ་མཆོན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པ་དེ། སྒྱུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཆོན་ཉིད། དང་པོ་ལ། སངས་འཕགས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་སྒྲོ་བས་བརྒྱ་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། རང་གི་རིགས་འདྲ་མཆོན་ཉིད་པ་བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྱུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་གྱི་བྱང་སྒྲོགས་སོ་བདུན་པོ་དེ་སྒྱུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉན་ཐོས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་ལ། སངས་འཕགས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་མི་འཛིགས་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག ། རང་གི་སྡེ་ཆོན་མཆོན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་བྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མི་

འཇིགས་པ་བཞི་པོ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚེས་ཅན།
 རང་གི་རིགས་འདྲ་ལྷ་མ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པར་(༡༥༥)ཐལ། རང་
 གི་རིགས་འདྲའི་རྒྱན་ལྷ་མ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པའི་བྱིར། དེ་དེར་ཐལ།
 དེ་རིགས་རྒྱན་ཤེས་པ་ལྷ་མ་འཕགས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །རྣམ་
 མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག །རང་གི་སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་
 ལ་མེད་པ། རྒྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག །
 རང་གི་སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པ་ རྒྱན་མོངས་པའི་
 རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་ཀ་ལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་
 གྱི་སྔ་སྔ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ཚེས་ཅན། རང་གི་སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་
 མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ་ལུས་བརྩ་སོ་དགུ་
 མེད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རང་གི་སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་བྱང་སེམས་ས་དགུ་པའི་
 རྒྱད་ལ་མེད་པའི་བྱིར། བྱང་སེམས་ས་དགུ་པ་བའི་རྒྱད་ལ་སྔ་སྔ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་
 མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། ས་དགུ་པར་སྔ་སྔ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ཐོབ་པས་ས་དགུ་པ་དེ་ལ་
 ལེགས་པའི་སྒོ་གྲུ་ཞེས་བཤད་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྔ་སྔ་ཡང་དག་རིག་
 སྒོ་བཟང་། །ས་དེ་ལེགས་པའི་སྒོ་གྲུ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག །རང་གི་སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་
 པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པའི་རིགས་སྤྱུགས་པ། རྒྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་
 གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། མཚན་ཉིད་དེ་ཚེས་ཅན། ཚེས་དེ་ཁྱོད་ཡིན་ན། ཚེས་
 དེ་རྒྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་(༡༥༦)པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་
 དའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོབས་

ཡུལ་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་པོ་དེ་ཐུན་མོངས་
མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག །
རང་གི་སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་
པའི་བྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་པོ་ཆོས་
ཅན། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐུན་མོང་པའི་
རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག །རང་གི་སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་
པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པ་དེ། ཐུན་མོང་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་
ན། མཚན་ཉིད་དེ་ཀ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དེ་ཁྱོད་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་ཐུན་མོང་པའི་རྣམ་མཁྱེན་
གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སངས་
འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་པོ་ཆོས་ཅན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟབས་ཡུལ་པོ་
ཐུན་མོང་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག །
རང་གི་སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་
པའི་བྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་དེར་
ཐལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན་སྟེ།

ཁ་ཅིག །ཐུན་(༡༥༧)མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་མེད་དོ་ཟེར་ན།
དེ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་གི་སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་
རྣམ་མཁྱེན་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་པོ་དེ་
དེ་འདྲ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་པོ་དེ་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། བཞི་པོ་དེ་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་ཞིང་རྗེས་སུ་ཤེས་

པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལ་ཅིག །བདེན་གཉིས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐུན་པའི་ཤེས་རྣམ་
མཐར་ཐུག་དེ། རྣམ་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཚོས་
ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་གཉིས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་
མཐུན་པའི་ཤེས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཅ་བར་
འདོད་ན། ཡིད་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྟེ། མ་ཁྲལ་ན་དེ་ཚོས་
ཅན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐུན་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རྣམ་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་གི་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་
པའི་བདག་རྒྱུན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། ཁྲལ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
རང་གི་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྲལ་སྟེ། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རྟེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དེ་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡིད་
ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་(༡༥༥ན)
བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་
འཕགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་དེ་རང་གི་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཞི་ལྷག་ཟུང་
འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། སངས་
འཕགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་པར་
ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་

བའི་མིར། འདྲོད་ན། མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ཡིན་པར་བཤལ་ལོ།

ཁ་ཅིག རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ན། རྣམ་མཁུན་ཡིན་པས་མ་ཁུང་པོ་ཟེར་ན།
འོ་ན། རྣམ་མཁུན་གྱི་དོན་རྣམ་ཡིན་ན། རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུས་པ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། དེའི་ལུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་པའི་རྣམ་
པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །སྣ་མ་ལ་
མ་ཁུང་ན། འོ་ན། དོན་རྣམ་ཡིན་ན། ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྣམ་
མཁུན་གྱི་དོན་རྣམ་ཡིན་ན། རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ལུས་པ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། སུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེའི་དོན་རྣམ་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ། དེའི་ལུས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་དེ།
སུན་མོངས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་(༡༥༥)རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་
ཐལ། དེའི་དོན་རྣམ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱའི་བྱང་ཤིང་ཞེས་པ་ནས། ལྷ་དང་བང་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་ཞེས་
མོགས་ཀྱི་བར་གྱི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་
ན། སྐུ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟ་བུ་སྟོམ་ན། དུ་མ་ཡོད་པའི་ནང་
ནས་ཐོག་མར་སྟོབས་བརྩམ་དོར་བསྟན་གྱི་རྩལ་གྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་
བྱུང་། དག་དོན་ནི། སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དབྱེ་ན་དུ་མར་ཡོད་དེ།
ཁྱོད་ལ་དབྱེ་ན་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནས། ཟག་པ་ཟད་པ་
མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཀྱི་བར་བརྩམ་ཡོད་པའི་བྱིར། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མོགས་
ལུལ་བརྩལ་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པའི་རྩལ་གྱི་མཁྱེན་པའི་མཁྱེན་པ་དེ། སྟོབས་ཀྱི་

རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡང་ཡིན། རང་གི་སྡེ་ཚན་
མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡང་ཡིན་
པའི་གཞི་མཐུན་པ། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་
ཡང་ཡིན། རང་གི་སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་
ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། ཐུན་མོངས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད།
སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་མཁུན་པ་མཐར་ཐུག་དེ། རྣམ་མཁུན་གྱི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་ཚས་
ཅན། སྒྲོབས་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་(༡༥ན)ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་
པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། སྒྲོབས་ཀྱི་རྣམ་
མཁུན་དེ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྟེ།

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་དྲན་པ་དང་བཙོན་འགྲུས་མི་འགལ་བར་
ཐལ། དེའི་རྒྱད་ཀྱི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁུན་པའི་སྒྲོབས་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་
པར་སྒྲིན་པ་མཁུན་པའི་སྒྲོབས་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ།
རྣམ་མཁུན་ཡིན་ན། སྒྲོབས་བརྒྱ་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། དེའི་
རྒྱད་ཀྱི་ཚེར་བ་དང་འདུ་གེས་མི་འགལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིགས་པ་བཞི་དེ་རང་གི་
སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པར་
ཐལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རིགས་གནས་སྤྱར་
བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་ན། དེ་བཞི་ཚས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
རང་གི་སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་བ་

ཁ་ཅིག །སྒྲོ་བ་མཛོན་པར་སྒྲོ་བ་དེ་མཛོན་པ་བརྩུག་ཅིས་ཀྱི་ཐོག་མ་ཡིན་ནོ་ཟེར་
ན། འོ་ན། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་དེ་མཛོན་གི་སྐུ་ལ་སྒྲུའི་མཛོན་པ་དང་པོ་ལ། (༡༧༠ན)
གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སངས་རྒྱས་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུས་བར་མའི་མདོ་
ལས། སྒྲོ་བ་གཅིག་གི་ཐོག་ས་པའི་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་བྱམས་པ་མཛོན་དུ་གྱུར་བ་
དེ་ལ་དྲིས་ཤིག་དང། དེའི་དོན་དེས་ལན་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉེ་བའི་སྐས་བརྒྱད་ཀ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་
པ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། བྱང་སེམས་ཡིན་ན། སངས་
རྒྱས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དག་པའི་ཞིང་གི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མཛོན་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་ཡིན་ན། མཛོན་
པ་བརྩུག་ཅིས་ཀྱི་རྩལ་རྫོགས་པར་མི་སྟོན་པས་བྱབ་བོ་ཟེར་ན། སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྱུབ་ན། དེར་ཐལ། ཁྱེད་ཀྱི་དག་པའི་ཞིང་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་དེ། མཛོན་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་དག་པའི་ཞིང་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་རང་གི་དག་
པའི་ཞིང་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་སྒྲོ་བ་ལམ་དུ་རྫོགས་སྟོན་སྐུངས་གསུམ་གྱི་དགོ་ཅ་བས་གས་ཟེན་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། མཛོན་པ་བརྩུག་ཅིས་ཀྱི་རྩལ་རྫོགས་
པར་སྟོན་པའི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྩལ་བ་འོད་དཔག་མེད་ཆོས་ཅན། མཛོན་པ་བརྩུག་ཅིས་ཀྱི་རྩལ་
རྫོགས་པར་མ་སྟོན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དག་པའི་ཞིང་གི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
མཛོན་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་གི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
མཛོན་གི་(༡༧༠བ)སྐུ་ལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་དེ། འཛམ་གླུའི་གླིང་དུ་དེ་སྐར་

སྟོན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །མཛད་པ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དངོས་གནས་ལ་
མེད་དོ་ཟེར་ན། འོན། སྟོན་པ་ཤུ་གྲུ་བྱལ་བས་ཆོས་ལམ་པ་སྟོར་པའི་མཛད་པ་དེ་དངོས་
གནས་ལ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོན་པས་ཆོས་ལམ་པ་རིམ་པ་
གསུམ་དུ་བསྟོར་པ་དེ་དངོས་གནས་ལ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོན་
པས་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་དངོས་གནས་ལ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། བཀའ་མཆོན་ཉིད་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག །མཛད་པ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་རི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་དངོས་གནས་ལ་གྲུ་བ་
པོ་ཟེར་ན། འོན། སྟོན་པ་ཤུ་གྲུ་བྱལ་བ་ལྟར་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་དེ་དངོས་གནས་
ལ་གྲུ་བ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་དེ། ལྟར་ལས་འདས་ཚུལ་
སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། དེ་འཆི་བ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ།
ཁྱོད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་དུ་བྱོན་ནས་ལ་ལར་སྐུ་བཏུམས་པ་དང་ལ་ལར་སྐུ་གཤེགས་
པའི་ཚུལ་གྱི་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་ས་གཞུགས་
མེད་དུ་བྱོན་ནས་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཆོག་
གི་སྐུ་ལ་སྐུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་གཞུགས་མེད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་དེ། གཞུགས་མེད་ན་ཆོས་ཉན་པའི་ཉན་ཤིས་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གནས་(༡༧)ན་དང་གནས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྐུ་གསུམ་
ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱལ་པར་བསྟན་པ་ལ། འོན། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་
སྐུ་ས་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་ཚུལ་རི་ལྟར་སྟོན་ན། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་དེ་ས་འོག་ས་སྟེང་
ས་སྟེང་གི་ཕྱི་པ་གསུམ་དུ་བྱོན་ནས་ལ་ལར་སྐུ་གཤེགས་པ་དང་། ལ་ལར་སྐུ་བཏུམས་

པའི་རྩལ་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་།
དག་དོན་ནི། མཆོག་གི་སྤུལ་སྤྱུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་རྩལ་ཡོད་
དེ། སའོག་ས་སྟེང་ས་སྤྱིའི་སྤྱིད་པ་གསུམ་དུ་བྱོན་ནས། ལ་ལར་སྤྱ་གཤེགས། ལ་ལར་
སྤྱ་བལྟམས་པའི་རྩལ་སྟོན་པའི་སྟོན་ས་གསུམ་བྱའི་དོན་བྱེད་པའི་བྱིར། མཆོག་གི་སྤུལ་
སྤྱའི་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་
དང་པོ་ཡང་། དག་འཁྱུན་གནས་ནས་འཕོ་བ་ནས། ལུས་ཀྱི་ལུས་སུ་ཞུགས་པ་དེ་ཡིན་
ནོ། །མཆོག་གི་སྤུལ་སྤྱུ་ཡིན་ན། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་སྟོན་པས་བྱུང་། དེ་སྟོན་
པའི་གནས་དེ་ཡིན་ན། འཛམ་བུའི་གླིང་ཡིན་པས་བྱུང་།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། མཆོག་གི་སྤུལ་སྤྱུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སའོག་ས་སྟེང་
ས་སྤྱིའི་གསུམ་དུ་བྱོན་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་ཞོགས་པར་སྟོན་པའི་སྟོན་ས་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ས་གསུམ་དུ་བྱོན་ནས་ལ་ལར་སྤྱ་གཤེགས་
པ་དང་། ལ་ལར་སྤྱ་བལྟམས་པའི་རྩལ་སྟོན་པའི་སྟོན་ས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་
བྱིར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་ན། མཆོག་གི་སྤུལ་སྤྱུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་ཞོགས་པར་
སྟོན་པའི་གནས་ཡིན་ན། འཛམ་(༡༧༡)བུའི་གླིང་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྤྱེ་བ་མངོན་པར་སྤྱེ་བ་དེ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཡིན་ན།
ཇི་བཅུན་བྱམས་མགོན་མཆོག་གི་སྤུལ་སྤྱའི་མཛད་པ་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། སྤྱེ་བ་མངོན་པར་སྤྱེ་བའི་མཛད་པ་དེ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
དང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་
ན། དེར་ཐལ། སྤྱེ་བ་མངོན་པར་སྤྱེ་བ་དང་། །ཞེས་ཐོག་མར་བཤད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་
ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཉིད་ལས་མི་གཡོས་པར་སྤྱེ་བ་མངོན་པར་

སྒྲིག་པའི་མཛད་པ་སྟོན་ཅུས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། ལྷུ་ལྷེ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ལས་མ་
གཏོས་པར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འོན། དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་
པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་ནང་ཆོན་ཡིན་པའི་
བྱིར། མ་གྲུབ་ན། བསྐྱལ་བ་བཟང་གི་སངས་རྒྱས་སྟོང་མེད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ནང་ཆོན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་ཅིག་
ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་སངས་འཕགས་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་བྱུང་
སེམས་སྒྲུ་ལྟུང་བ་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སངས་འཕགས་དེས་ཐབས་
སྒྲ་ཆོག་སྒྲིག་སྟོན་གསུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། མཆོག་གི་སྒྲུ་ལྟུང་ཡིན་ན། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལྟུང་ཚྭ་སྒྲིག་
པར་སྟོན་པས་མ་ལྷུ་བ་པར་ཐལ། དག་པའི་ཞིང་གི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མཆོག་གི་སྒྲུ་
སྒྲིག་དེས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལྟུང་ཚྭ་སྒྲིག་པར་སྟོན་པར་མ་དེས་པའི་བྱིར་དེ། དེ་
བཅུན་མོའི་འཁོར་གྱིས་དབྱེས་ལོ་གྱི་མཛད་པ་སྟོན་པར་མ་དེས་པའི་(༡༩༩ན)བྱིར།
དག་པའི་ཞིང་གི་གསུལ་བྱ་རྣམས་རང་གི་ཞིང་གི་གཙོ་བོ་ལ་མ་དད་པ་སྐྱེད་ཀྱང་པའི་བྱིར།

གང་བྱིར་འདི་ན་དེ་ཉིད་ཤེས་ལས་ཞེས་སྐྱབས་ཀྱི་སྐྱབས་སྒྲུ། དགག་བཞག་སྐྱང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྱུ་བ་པོ་བཟེར་ན། མཐར་
ཐུག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པར་གྱུ་བ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདྲོད་མི་ཅུས་དེ།
ལུང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་དེ་རང་ལམ་ནས་ལོག་ནས།
ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་དགོས་པའི་བྱིར་དེ། དེ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་བྱིར་དུ་

སངས་རྒྱལ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མདོ་ལས། འཁོར་པའི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་ལ་དག་
ལས་ཁྱོད་ཐར་གྱང་། །དུང་ཁྱོད་ནི་མྱ་ངན་ཡོངས་མི་འདལ། །སངས་རྒྱལ་ཐེག་པ་
འདི་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་
སྟོན་པ་དེའི་ལུང་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས།
ཐེག་པ་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི། དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྒྱུད་སྒྲུ་མ་ལས།
ཐེག་པ་གཅིག་སྟེ་གཉིས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །སྟེ་པའི་དོན་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་བརྟན་རྟོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་རིགས་རྒྱུད་ལ་མི་ལྟན་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་
ཐལ། ཐེག་ཆེན་ལས་དུ་འཇུག་མི་སྲིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
འདྲའི་ཉན་ཐོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། ལུང་པོ་ལྟག་མེད་དུ་ལྷགས་
པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་དེ་འདྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མཐར་ཐུག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་
པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གནས་
རིགས་རྒྱུད་ལ་མི་ལྟན་(༡༩༩བ)པའི་སེམས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་ཡིན་ན།
རང་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་པ་དེན་པས་སྟོང་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་པར་མ་དེས་
པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ལུང་པོ་ལྟག་མེད་དུ་ལྷགས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་
དེ་དེ་འདྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མཐར་ཐུག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཁས། འདོད་མི་རུས་རྟེ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། སངས་རྒྱལ་གྱི་རིགས་རྒྱུད་ལྟན་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་དེས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པོ་ཟེར་ན། འོ་ན། སངས་རྒྱས་མི་སྤྱིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིས། འདོད་ན། རིགས་ཆད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག །སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཟེན་པའི་དུས་མི་སྤྱིད་དོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་འཕགས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིས། འདོད་ན། བྱང་སེམས་ས་བརྩུ་བ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཟེན་པའི་དུས་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིས། འདོད་ན། རྒྱུན་མཐའ་བ་སངས་རྒྱས་ཟེན་པའི་དུས་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིས། འདོད་མི་རུས། དེ་ཐམས་ཅད་རང་དུས་སྤྱད་ཅིག་གཉིས་པར་ཆོས་རྒྱ་མཛོན་དུ་བྱེད་དེས་པའི་བྱིས།

གཞན་ཡང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་བ་བ་གཉེན་པོས་སྤང་དུ་མི་རུང་པའི་སོ་སྤྱོད་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་མི་སྤྱིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་བྱིས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་དེས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་བྱིས། རྟགས་ལས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྤྱི་བ་བ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་ལས་འབྲལ་རུང་གི་གྲོ་ཁུར་བ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིས།

ཁ་ཅིག །འཁོར་བ་ལ་བྱི་མའི་མཐའ་མེད་དོ་ཟེར་ན། འོ་ན། རང་གི་འཁོར་བ་ལ་བྱི་མའི་མཐའ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིས། འདོད་ན། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་མི་སྤྱིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིས། (༡༩༩ན) འདོད་མི་རུས་སོ། །

གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་མི་སྤྱིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་མི་སྤྱིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་བྱིས། འདོད་ན། གོང་ནས་ཤེས།

གཉིས་པའི། སྤྱར་ཡང་མི་གཡོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྤྱུ་མཆོག་གི་རྒྱལ་རྒྱུ་དེས། གཏུལ་བྱ་རྣམས་མཐར་མི་གནས་པའི་བྱང་འདས་ལ་དགྱི་བར་བསྟན་བ་ལ། འོ་ན།

མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པའི་ལུང་དང་འགལ་ལོ། །སྒྲུལ་ན། ལུང་དེ་དྲང་
 རོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། ངག་དོན་ནི། མངས་
 རྒྱུ་བཅོམ་ལྟ་བུ་འདས་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ཀྱིས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པའི་
 རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་རབ་དེ་དྲི་མ་མཐའ་དག་
 གི་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ཡིན་ལ། ལུལ་སྟོང་ཉིད་དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྟོན་ས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་
 བར་མེད་ཅིང་། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་དེས་ལུལ་རྟོགས་རྩལ་རྩལ་
 བའི་སྟོན་ས་ཁྱད་བར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རེམས་ཅན་ཡིན་ན། མངས་རྒྱ་དེས་ཡིན་པས་
 ཁྱབ་ཅིང་། མངས་རྒྱ་བས་ཡང་ཁྱབ་བོ། །ཞེས་ཅན་མངས་རྒྱས་ཟེན་པའི་དུས་ཀྱི་
 འཁོར་བ་ལ་འཁོར་བའི་བྱི་མཐའ་ཡོད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། མཐར་
 ཐུག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་མཐར་ཐུག་གྲུབ་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སྟོབ་ལམ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། མཐར་ཐུག་ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་ཐེག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། བཀྲ་སེས། མཛུལ། ॥ ॥

དཔུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚིག་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བཀའ་ལན་
སྐལ་བཟང་རྩ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ཞུགས་སོ། །

མཚོད་བཞི་དང་ཚུམ་པར་དམ་བཅའ་བ།

དཔུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚིག་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བཀའ་ལན་སྐལ་བཟང་རྩ་
བུ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་བཙུང་ཁ་པ་ཡབ་ཕྱུས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གྲས་བས་བྱས་འཇུག་ལོ། །

མཁུན་བ་ཤར་མེད་ཅེ་མོར་ནི། །འཛེག་པའི་ཡེ་ཤེས་འོད་སྤྲོད་ཅན། །འགྲོ་བློའི་
སྤྲོད་བ་རྒྱས་པའི་གཉེན། །འཇམ་དབྱངས་ཉི་མ་དེ་ལ་འདུད། །གཟུང་རབ་རྒྱ་མཚོའི་
གཏིང་མཐའ་ཡང་། །གང་བློའི་ཚད་ཀྱིས་འཇལ་བ་བཞིན། །མུ་མཐའ་བྲལ་བའི་མཁུན་
བ་ཅན། །སྒྲུབ་སྒྲུབ་པའི་དབང་ལྷག་རྒྱལ། །ཁྱོད་ལྷགས་ལྟ་ཡི་ལམ་ཡངས་ནས། །སྤྲོད་
མེད་ཟབ་མོའི་ལྷ་བ་ནི། །རྒྱ་ཚེན་གྲགས་པའི་འོད་དཀར་ཅན། །ཉིན་མོའི་དཔལ་ལ་
འགྲན་བ་བཞིན། །བློ་བཟང་གང་གི་གྲགས་པའི་གཏམ། །རྩ་བའི་དཔལ་དུ་འཇུག་བ་
ཅན། །མགོན་ཁྱོད་ལྷན་དང་བཅས་པ་ལ། །སྤྲོད་ནས་འདུད་དོ་རྗེས་བཅེར་མཛོད། །
འདི་ན་ཟབ་མོའི་གཞུང་ལྷགས་ལ། །འཇུག་པར་འདོད་པའི་ལྷག་པས་མ་ཅན། །ཚིག་དོན་
རྣམ་པར་འབྱེད་བ་ཡི། །དལ་བ་ལྟར་ལེན་འགའ་ཡི་ཆེད། །དམ་ཚིག་སྤྲོད་ཅིའི་དཔལ་
འབྱོར་གྱིས། །དགའ་སྤྲོད་མི་ཟད་(ཉན)བྱེད་འདོད་བས། །རིང་ནས་བསྐྱལ་བྱིར་ཉེར་
མཁོའི་གཏམ། །ཡིད་རབ་དད་པས་གླེང་བར་བྱ། །

དེ་ཡང་དཔུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་ཚིག་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བཀའ་ལན་
པ་བདེ་བླག་ཏུ་ཉོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། །གཞུང་བློའི་འཆད་རྩལ། །སྒྲིག་དཀའ་སྤྲོད་

མོངས་མ་ཡིན་པར་འགྲེལ་བའི་གནད་རྣམས་དང་བཅས་པ། གཞུང་འགྲེལ་དགོངས་
པ་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་སྒྲོ་མེར་བདག་གིས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

དཔུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་པའི་འཇུག་བྱའི་དཔུ་ མ་དང་འཇུག་ཚུལ་ལ་དབྱད་པ།

འདིར་གཞུང་སོ་སོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་ཆེ་ཡོང་རགས་པ་རྣམས་ལ།
ད་ལྟའི་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་སྒྲོ་ཁ་འབྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་ལ་བ་དང་ལན་
གྱིས་རྣམ་པར་བཞག་པ་རུང་ཟད་ཡི་གེར་བགྱི་དགོས་སོ། །ཞེས་ནན་གྱིས་བསྒྲུལ་བ་
དག་གི་དོན་དུ་གོ་སྒྲུབ་པའི་ངག་གིས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རེ་རྒྱུ་དབྱེད་ན། ཞེས་
བ་སྒྲུབས་སུ་གང་བྱུང་བ་རྣམས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འགོག་པ་མིན་པས། སྒྲོ་གྲོས་འཕེལ་
བའི་ཐབས་ཅམ་དུ་བསྐྱུང་བར་གྱིས་རྒྱལ། །ཐོག་མར་དཔུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཅེས་པའི་
མཚན་གྱི་དོན་ལ་དོགས་པའི་གནས་དབྱེད་ན། སྤྱིར་དཔུ་མའི་དོས་འཛིན་གང་། བྱེ་
བྱག་ཏུ་འདིར་འཇུག་པའི་དཔུ་མ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས་ཐོག་མར་དྲི་བར་བྱའོ། །

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ སྤྱིར་དཔུ་མ་དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། གཞི་དཔུ་མ། ལམ་དཔུ་མ།
འབྲས་པུ་དཔུ་མ་ལོ། དེ་ཡང་རིམ་བཤར་བདག་མེད་གཉིས་དང་། དེ་སྒྲོ་མ་བའི་སྒྲོ་བ་
ལམ་རྣམས་དང་། རྣམ་བཤམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །འདི་ནི་རྒྱུད་སྒྲུ་མ་དང་མཛོན་རྟོགས་རྒྱུན་གྱི་དགོངས་པར་ཡང་དེ་དག་བཞེད་བར་
སྤང་མོད། རེ་རྒྱུ་དབྱེད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་
(ཤབ་)པའི་ཆོས་ཡིན་ན་དཔུ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དཔུ་མ་ཅམ་ལ་དེ་ལྟར་གསུམ་
དུ་དབྱེ་རྒྱུ་པའི་སྤྱིར་། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། དེར་

ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཀུན་ཤོབ་ཏུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། གཞི་གྲུབ་ན། དཔུ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག །རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་དེ་ཉིད་དཔུ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་ཟེར། མ་རྟོ་མ་ཀའི་སྒྲུབ་ཤིང་ལུགས་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
རོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཀུན་ཤོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་དཔུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་པ་ཅའ་འཐད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དཔུ་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གནས་ལུགས་གྱི་རོན་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། ཀུན་ཤོབ་པ་དེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཕྱོད་གྱི་ཁ་ཅིག །རྟག་ཆད་
གྱི་མཐའ་གཉིས་ཀྱང་དཔུ་མ་ཡིན་དེ། རོན་ལ་མཐའ་བྲལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་
རྟ་ཅང་མི་འཚམས་དེ། རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དཔུ་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་གཞི་མ་གྲུབ་
པར་ཐལ། བདེན་པར་གྲུབ་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཆད་མཐའ་ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་
པར་ཐལ། ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། མཐའ་གཉིས་དང་
བྲལ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དཔུ་མ་དངོས་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུ་ལ་དཔུ་མའི་ལྟ་བུ་
ཞེས་དང་། དེ་བཤོད་བྱར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་དཔུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་དང་།
དེ་ལྟར་དམ་པ་ཅའ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་དཔུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་བྱའོ། །གསུང་གློས་
རྣམས་སུ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དཔུ་མ་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དཔུ་མའི་སྒྲུ་
(ནམ་པག་ལུགས་ཡིན་གྱི། དཔུ་མ་དངོས་མ་ཡིན་དེ། དཔུ་མ་ཡིན་ན་གནས་ལུགས་
མཐར་ཐུག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དེ། དཔུ་མའི་ལྟ་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ན། གནས་
ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། སེམས་ཅམ་པ་
རྣམས་ཀྱང་། གསུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་ལ་དཔུ་མའི་ལམ་དུ་
འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །

འོན། ལེགས་ལྡན་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས། དུམ་མའི་ལྟ་བ་རྟོགས་སྙམ་
 མ་རྟོགས་སྙམ་ན། མ་རྟོགས་པར་སྒྲུབ་གོས་དེ། དུམ་མའི་ལྟ་བ་ཐོམ་དེ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
 །ཁ་ཅིག །དུམ་མའི་ལྟ་བ་རགས་པ་ཙམ་རྟོགས་པས། ལེགས་ལྡན་ཀྱིས་རྟོགས་
 པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མ་དེས་པ་ལྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་
 རགས་པ་རྟོགས་ན་བདག་མེད་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། དུམ་མའི་ལྟ་བ་རགས་པ་རྟོགས་
 བ་དུམ་མའི་ལྟ་བ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། རང་སྡེ་དངོས་སྒྲུ་
 པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་
 ཐུབ་པའི་ཐུས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། མ་རྟོགས་པར་
 ཐལ། གང་ཟག་བདག་མེད་ཀྱང་མ་རྟོགས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱང་མ་རྟོགས་པའི་
 ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་
 མ་དེར་ཐལ། ལུང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན།
 འདིར་བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཐུ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །

ཁོ་ན་རེ། ལྷོ་བ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཚོས་ཅན། དཔུ་མ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 དཔུ་མ་ལེ་ལྷ་བ་མ་རྟོགས་པ་ལེ་ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་
 བདེན་པར་མེད་པ་ཞེ་ཐག་པ་(༡༧)ནས་དམ་བཅའ་ཞིང་། བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་ལ་
 གཙོ་བོར་ཞུགས་པས། དཔུ་མ་པར་འཛིག་རུས་པ་ལེ་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅམ་གྱི་
 ལྷ་བ་མ་རྟོགས་པ་ལེ་སེམས་ཅམ་པ་སོགས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་དེ། ལྷོ་བ་ལྷ་ཕྱི་མེད་
 བར་མ་རྟོགས་ཀྱང་། དེ་ལྷར་དུ་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་བཅའ་ཞིང་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པས།
 རྒྱུང་འཕེན་དུ་འཛིག་རུས་པ་དང་མཚུངས་སོ། །འདིར་གང་ལ་འཇུག་པ་ལེ་དཔུ་མ་ནི།
 ཅ་བ་ཤེས་རབ་ཡིན་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། དཔུ་མ་ལེ་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་འདི་
 ལྷུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འོན་ཀྱང་དེ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གང་ཡིན་སྟེ་མ་ན། ཟུང་བ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་
 འཇུག་པའི་དང་པོ་ནི། དུས་མ་ལ་གཞན་དང་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་འགྲེལ་བ་དང་།
 སེམས་ཅམ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་འདི་ལ་ཟེར་ཞིང་། གཉིས་པ་ནི་
 འཇུག་པ་འདིར་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ། སོ་སོའི་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་གསུམ། འཕགས་པ་
 སྒྲོ་བ་པའི་ས་བཅུ། འབྲས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ལ་
 ཟེར་བར་ཁ་འཆམ་མོད། རེ་ཤིག་དབྱེད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཅ་ཤེད་དགོངས་པ་
 སེམས་ཅམ་པ་དང་། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་འགྲེལ་བ་འདི། སྒྲུབ་ས་འདིའི་ཟུང་བའི་
 སྒྲོ་ནས་འཇུག་པའི་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲོ་བ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་
 ཅ་ཤེད་དགོངས་པ་སེམས་ཅམ་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་
 བ། དེར་ཐལ། དེའི་དགོངས་པ་དངོས་སྒྲུབ་དང་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་བཀྲལ་བའི་
 ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལེགས་ལྷན་འབྱེད་ཀྱིས་ཅ་ཤེད་དགོངས་པ་གྲུབ་མཐའ་
 སྒྲུབ་པའི་ནང་གི་དུས་མའི་ཚུལ་དུ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར་དེ། རང་རྒྱུད་དུ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར།
 གཞན་ཡང་ཅ་ཤེད་དགོངས་པ་(༤ན)དུས་མ་ལ་གཞན་དང་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་
 བཀྲལ་བ་འདི། སྒྲུབ་ས་འདིའི་ཟུང་བའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་ཚུལ་དུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྒྲོ་བ་
 དཔོན་ལེགས་ལྷན་ཀྱིས་ཀྱང་ཅ་ཤེས་དུས་མ་ལ་གཞན་དང་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་
 བཀྲལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་དགོངས་པ་དུས་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་ཐུན་མོངས་མ་
 ཡིན་པར་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར་དེ། དེའི་དགོངས་པ་དུས་མ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཀྲལ་བའི་
 ཕྱིར་ནི། །

རྒྱ་ཆེ་བའི་འཇུག་ཚུལ་ལའང་རེ་ཞིག་དབྱེད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཇུག་པ་
 འདིས་ཆོས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱི་ལམ་བཞོད་པའི་རིམ་པ་རྒྱས་པར་
 སྟན་པ་འདི། ཅ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་སྒྲུབ་ས་

འདིའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྒྲོ་ནས་འཇམ་རྩལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་
འདྲ་བའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་གཅིག་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་
འདོད་ན། མ་བསྟན་པར་ཐལ། དངོས་སུ་ཡང་མ་བསྟན། སྤྱགས་ལ་ཡང་མ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་མིག་གིས་མཐོང་བ་དང་འདྲ། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་སྟུང་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཐུ་མོ་བཟོད་བྱར་བྱེད་པའི་ཆོག་ཡིན་ན། རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་
གྱི་རིམ་པ་སྤྱགས་ལ་བསྟན་བས་བྱུང་བར་ཐལ། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་
གྱི་རིམ་པ་སྤྱགས་ལ་ཆང་བར་བསྟན་འདུག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉུང་ཐལ་བ་ཁོ་ན་ལོ། །

ཉན་རང་ཐུབ་དབང་དང་། ཐུབ་དབང་བྱང་སེམས། བྱང་སེམས་འདིར་
བསྟན་ཆོས་གསུམ་ལས་འབྲུངས་རྩལ་བཅས་ལ་དབྱད་པ།

ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་ཐུབ་དབང་སྟེས། ཞེས་པར། ཉན་ཐོས་དང་
སངས་རྒྱས་འབྲིང་པོ་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཞེས་འཛིན་ན། བདེ་ལ་མ་
བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་དེ་སངས་རྒྱས་འབྲིང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟུར་བ་དེའི་
ཕྱིར། (ལབ)འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ལ་རྩང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་དབྱེར་ཡོད་པར་
ཐལ། ཐེག་པ་འབྲིང་གི་གང་ཐག་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་འབྲིང་པོ་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །
ཐེག་པ་རྩང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་ཁས། འདོད་
ན། ཉན་ཐོས་དེ་སངས་རྒྱས་རྩང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག ། རང་རྒྱལ་དེ་
སངས་རྒྱས་འབྲིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་ཀ་མོང་། དེ་ཡང་འདོད་ན། བྱང་
སེམས་དེ་སངས་རྒྱས་ཆེན་པོར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཉན་ཐོས་དེ་ཉིད་རྟགས་
འབྲིང་ཐུབ་དབང་སྟེས། ཞེས་པ་དོན་ལ་ཐོབ་དགོས་རྒྱ་ཡིན་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟགས་པའི་

གང་ཟག་ལ་རྒྱུ་དུ་ཉན་ཐོས། འབྲིང་རང་རྒྱལ། ཆེན་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་གསུམ་
དུ་འདིར་འབྱེད་ན། ཐེག་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་
བས་བྱུང་བས། འོན་ཏེ་མ་བྱུང་འདྲིའོ། །

ཁ་ཅིག །དེ་གསུམ་གང་རུང་གི་གང་ཟག་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས། ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་
བས་མ་བྱུང་གྱང་། དེ་གསུམ་གང་རུང་གི་འཕགས་པ་ཡིན་ན། ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་བས་
ངེས་པར་བྱུང་བོ་ཟེར་ན། གསུང་སྒྲིམ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་མོད། རེ་ཤིག་དབྱེད་ན།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་ལྷོང་གི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་བས་
བྱུང་བར་ཐལ། འཕགས་པ་ཡིན་ན། དེས་བྱུང་བའི་བྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། ལྷོང་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ལྷོང་གི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
བས་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། བདེན་འཛིན་མངོན་
འགྱུར་བ་རྒྱད་ལུན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་བའི་མཐོང་(༥ན)ལམ་ཐོབ་ལྷོང་གི་གང་ཟག་ཡིན་
བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲིམ་ལམ་པ་ཡིན་བའི་བྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་གྱིས་ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་
བ་རྒྱད་ལ་ལུན་བཞིན་བའི་གང་ཟག་ཡིན་བའི་བྱིར།

དེས་ན་སྒྱུར་འགོད་གྱི་ཆོ། ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་རྒྱལ་ས་ཆོས་ཅན།
རང་རྒྱུ་བྱུང་བའི་དབང་བའི་གསུང་ལས་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་རྟོན་འབྲེལ་ཟབ་མའི་
ཆོས་བསྟན་བའི་དོན་སྒྲིམས་པ་ལས་ཁྱོད་སྒྲིམ་བའི་བྱིར། ཅིས་པ་ལེགས་སོ། །

སྒྲིང་རྗེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་སྟོད་དང་། ཞེས་བར། བྱང་སེམས་ལས་དང་བོ་
བའི་སྒྲིན་དུ་འགོ་བའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གསུམ་པོ་གང་ཡིན་དེས་པ་ལ། ཁ་ཅིག །སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་
པོ། ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་བའི་ཤེས་རབ། གུན་རྗེའི་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་གསུམ་པོ་ཡིན་ནོ།

ཟེར་ན། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་སྤྱོད་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་ན་ལེགས་ཀྱི། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་
དངོས་ལ་བྱེད་ན། དགོངས་པའང་མིན་ཞིང་། དེགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་རྒྱུད་ལ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཡོད་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་
ལས་དང་པོ་པའི་སྒྲིག་དུ་རང་རྒྱུད་ལ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་འགོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། མེད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོར་ཐོབ་པ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་
ལམ་དུ་ཐོག་མར་ཞུགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་དམ་སེམས་
བསྐྱེད་ཐོག་མར་ཐོབ་པ་དང་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་དུ་དང་པོར་ཞུགས་པ་དུས་མཉམ་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྒྱལ་པའི་སྤྱི་པོ་འདི་ཡི་སེམས་གང་འགོ་བ་
རྣམས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །(༡༧)ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡོད་པས་དེའི་རྒྱུད་གྱི་ཐེག་ཆེན་
སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་དོ་སྙམ་ན། འདི་ལ་འདི་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་ཉན་
ཐོས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་བྱང་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་མ་ཞུགས་
ཀྱི་རང་རྒྱལ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། འོ་ན། རང་རྒྱལ་
གྱི་དེགས་ཅན་ཡིན་ན། རང་རྒྱལ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། རང་
རྒྱལ་གྱི་དེགས་ཅན་གྱི་ཁྱི་ཆན་དུ་མ་ཡོད་པས་མི་འཐད་དོ། །

དེས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་དུ་འཇུག་ཁ་མའི་སྐབས་སུ། སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་
དང་སྤྱིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་ཀྱང་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་མཆན་ཉིད་ཆང་བ་ནི་
མེད་ལ། འོན་ཀྱང་སེམས་དེ་སྒྲིམ་པ་དང་སྒྲོ་སྒྱུང་བ་ཡོད་པས། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་ཡང་
ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ལམ་རིམ་རྣམས་
སྤྱག་སུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་གཞུང་སྒྲིག་ནི། བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲིག་དུ་

འགྲོ་བའི་རྒྱ་ཡང་ཡོད་དེ། རང་རྒྱ་སྤྱོད་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐུ་སྤྱོད་པའི་གཙོ་བོ་གསུམ་ལས་སྤྱོད་གོས་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟ་བོད་མང་པོས། ཉན་ཐོས་དང་ཉན་ཐོས་སྤྱོད་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས། ཉན་ཐོས་ལམ་མ་ཁྱུགས་ཤིན་ཏུ་མང་བ་དང་། རང་རྒྱ་ལ་ཡིན་ན། དེའི་དགྲ་བཙུན་པ་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི། མཐའ་གཉིས་སུ་ལྟར་བའི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །

འོན་ཀྱང་ལས་འདིར་རང་འཕྲི་ལུགས་ལ་སྤྱོད་ཉིད་ལེགས་པར་གཏན་ལ་མ་འབབས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཡོད་དམ་མེད་སྟུག་ན། མི་མང་རྣམས་ན་རེ། བྱང་སེམས་ལས་དང་བོ་བ་དབང་བོ་རྣེས་པའི་གཉིས་ལས། ལྷ་མ་ལ་སྤྱོད་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་མེད་ཅིང་། གཞུང་འདི་ཡང་དེའི་དབང་ཏུ་བྱས། དབང་བཅུ་ལ་ཐོག་མར་སེམས་(༥ན)་བསྐྱེད་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ལྟ་བུ་འཛོལ་བར་གསུངས་པས། སྤྱོད་ཉིད་ལྷ་མ་རྟོགས་མ་སྤྱོད་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔལ་ལ་རྒྱུ་ལས། ཡང་དག་ཤེས་འཛོལ་སྤྱོད་བྱང་སྤྱོད་ཉིད་ལས་སྐྱེས་ཀྱི་དགོངས་པར་རང་འཕྲི་སྤྱོད་པ་ལས་སྤྱོད་ཀྱིས་བཀྲལ་བ་ཡིན་ནོ་སྟུག་ཏུ་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །

གསུང་འདིའི་དགོངས་པར་ཁོ་བོ་ནི། ལམ་རུ་མ་ཁྱུགས་པའི་སྤྱོད་པ་ཀྱི་སྤྱོད་ཐོག་མར་སྤྱོད་ལྟུང་ལ་དབང་བོ་རྣེས་པའི་གཉིས་ལས་པའི་ལྷ་མ་རྟོགས་ཀྱང་། བྱང་སེམས་ལམ་ཁྱུགས་ལ་ལྟ་བུ་ལྷ་མ་རྟོགས་པའི་སྤྱོད་པ་མེད་ཅིང་། འདི་ལྟར། སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཡོད་པར་ཐལ། སྤྱོད་ཉིད་ལྷ་མ་རྟོགས་མ་སྤྱོད་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་སོང་། འདོད་ན། ཐབས་ཤེས་ཀྱང་བར་ཅན་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྟོགས་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡིན་ན། ཐབས་ཤེས་ཀྱང་བར་ཅན་ཀྱིས་ཟིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕྱུང་དོ། །

གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྷ་སྤྱོད་ཀྱིས། བདག་ཉིད་དང་ནི་འཛིན་ཉིད་འདི། །

སྒྲ་མེད་བྱང་ཚུལ་ཐོབ་འདོད་ན། །དེ་ཡི་ཚུལ་བྱང་ཚུལ་སེམས། །རི་དབང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་
བརྟན་དང་། །ཕྱོགས་མཐས་གཏུགས་པའི་སྟིང་རྩེ་དང་། །གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་ཡེ་ཤེས་
ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི། བྱང་སེམས་དབང་རྫོན་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
བརྟན་པར་ཐལ། །སྟིང་རྩེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་སྟོང་དང་། །ཞེས་པ་འདི། བྱང་
སེམས་དབང་རྫོན་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྟགས་རང་རེའི་
མི་མང་རྣམས་ལ་སོང་། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་དང་འཇུག་པ་
ནས་གསུངས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་(༥)འདི། བྱང་སེམས་དབང་རྫོན་ཁོ་
ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བྱང་སེམས་
དབང་བརྟུལ་གྱི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་ཀྱང་སྐབ་ཡབ་སྐས་གྱིས་ཡེ་མ་བརྟན་པར་ཐལ་ལོ། །
རང་རེའི་མི་མང་རྣམས་གྱིས་འཇུག་ཁྱིམ་གྱི་གཞིགས་ལུགས་དེ་ཅུང་ཐད་ཅིང་བར་མཛོད་ནོ། །

དཔུ་མ་རྒྱུ་གྱི་དོགས་དཔྱད་མཛད་པ་ན། ཆོགས་ལམ་དུ་མ་ལུགས་པའི་སྐབས་
གྱི་ཐོག་མའི་སྟོ་སྟུང་ཚུལ་ཡིན་པར་བདག་གིས་སྟར་མང་དུ་བཛོད་ཐེན་དོ། །ཐེག་ཆེན་
གྱི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྫོ་བརྟུལ་གང་ཡིན་ཀྱང་རྒྱ་གཞན་གཉིས་གྱི་རྟོན་དུ། སྟིང་རྩེ་
ཆེན་པོ་འགོ་དགོས་པ་ནི། གང་ཐུར་བརྟེ་ཉིད། ཅེས་སོགས་གྱི་དགོངས་པ་དང་། རྣམ་
འགྲེལ་ལས། སྐབ་བྱེད་ཐུགས་རྩེ་གོ་མས་ལས་དེ། །ཞེས་པ་དང་། སྐྱེས་སྤངས་འབྱིང་དང་
ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་མཆོམས་ཀྱང་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ནས་འཛིན་པ་སོགས་ལུང་རིགས་མང་པོས་
འགྲུབ་ཐུས་པ་ཡིན་ནོ། །

འོན། སྟོ་སྟུང་པའི་སྐབས་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་རི་འབྲུ་ཞིག །དེ་སེམས་བསྐྱེད་
མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་རྩེ་སྤྱ་མས་རི་ལྟར་བཞེད་སྟུམ་ན། སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་སྟུག་
བསམ་རྣམ་དག་གཉིས་གྱི་མཐུས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱུས་ཅི་ནས་
ཀྱང་ཐོབ་པར་བྱ་སྟུམ་པའི་སྟོ་སྟུམ་བྱུང་གི་ཐུང་བ་རྩེ་མེད་མ་སྐྱེས་པར་ཐོས་བསམ་

གྱི་སྤྱོད་པ་རྩོལ་བཅས་སྤྱོད་པ་ཙམ་དེ་ཉིད་ལ་འཛིན་ལ། དེ་ཙམ་ཐེག་ཆེན་སེམས་པ་སྤྱོད་
མཚན་ཉིད་ཆང་བ་མ་ཡིན་པས། དེ་ཙམ་ལ་སློ་སྤྱོད་ཡང་བྱུང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་མཚན་
ཉིད་ཆང་བ་མ་ཡིན་པའི། འཇུག་ཤིང་དང་ཤིང་གཉིས་ཀར་བྱུང་བར་ཅན་ཞེས་གསུངས་
པ་དང་། ལམ་རིམ་གཉིས་ཆར་དུ་འང་། ཐེག་ཆེན་སེམས་པ་སྤྱོད་ཆོག་ཙམ་དུ་སྤོང་ན།
དེས་ཐེག་ཆེན་པ་འདེམས་ཆོག་ཙམ་དུ་འགྱུར། སེམས་པ་སྤྱོད་པ་ཙམ་མིན་དུ་སྤོང་ན། ཐེག་
ཆེན་པ་ཡང་(ཡན་)པ་ཙམ་མིན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པས་ཤེས་རུས་སོ། །དེར་མ་ཟད།
ཤིང་ཆེན་དུ། རི་ལྟར་ཤུན་པ་དེ་བཞིན་སྤྱོད་པ་སྤྱོད། ཞེས་སོགས་གྱི། བཤད་པ་མཛད་པ་
ལྟར་རོ། །དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང་། ཞེས་པར་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་
གྱི་ལྷགས་ལ། གང་ཟག་རང་རྒྱུད་གྱི་སྤྱོད་པོ་ལ་དམིགས་ནས་རང་རྒྱུ་སྤྱོད་པའི་རྣམས་
ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སློ་ནི་འཛིན་ལྟ་ཡིན་ལ། དབྱེན་དང་འཛིན་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་
འཛིན་ལྟ་གཉིས་ཡོད། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་ལྟ་འགལ་བ་ལྷགས་འདིས་ཀྱང་
འདོད་དོ། །

སྤྱོད་ཐེག་སྤྱོད་ཀྱི་རོ་པོ་དང་བྱུང་བར་ལ་དྲོགས་པ་དབྱུང་བ།

སྤྱོད་པས་འདིར་ནི། གང་ཟག་རང་རྒྱུད་གྱི་ངད་དང་ཡི་བ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སློ་ནི་འཛིན་ལྟ་ཡིན་ལ། ལྟར་བཞིན་ངད་དང་ཡི་
བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་གཉིས་སུ་དཔེས་སོ། །

ངད་དང་ཡི་བའི་འཛིན་རྒྱུ་ཡིན། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་གྱིས་རང་གི་སྤྱོད་པོ་སོགས་
ཞོན་ལ་འཛིན་པ་དང་། འདི་བས་ང་ཙམ་དང་ང་ཡི་བ་ཙམ་སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་དུ་
བདག་སྤྱོད་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་རོས་འཛིན་ལྷགས་མི་འདྲ་བའི་གནད་

གྱིས་ཡིན་ནོ། །དང་དང་བདག་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། ང་ཡི་བདང་བདག་གི་བ་གཉིས་
 དོན་གཅིག་ཀྱང་། ངར་འཛིན་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་བ་གཉིས་དང་། བདག་འཛིན་དང་
 བདག་གི་བར་འཛིན་བ་གཉིས་ལ་ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གཞན་རྒྱད་ཀྱི་ང་དང་
 ང་ཡི་བ་ལ་དམིགས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་བར་འཛིན་བ་ནི། རིམ་བ་ལྟར་བདག་
 དང་བདག་གི་བར་འཛིན་བ་ཡིན་ཀྱང་། ང་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ངར་
 འཛིན་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་ན། འཛིན་ལྟ་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་པས། རང་
 རྒྱད་ཀྱི་ང་དང་ང་ཡི་བ་གང་རུང་ལ་(ཧ་མ)དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་འདི་
 དབྱུང་ཏེ། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའམ་བདག་གི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་འདི་གང་ཟག་
 གི་བདག་འཛིན་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་སྟུང་ན། ཕྱི་མ་མ་ཡིན་
 ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་ལྟ་འགལ་བ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། རང་རེའི་རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག་ །གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་འདོད་ལ། ཁ་
 ཅིག་ །དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བདག་འཛིན་ཕུང་གསུམ་པར་འདོད་པ་དང་།
 ཡང་ཁ་ཅིག་ །གང་ཟག་བདག་འཛིན་དངོས་མིན་ཀྱང་དེའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་
 འདོད་པའི་ལུགས་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། རེ་ཤིག་ལུགས་དང་པོ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན།
 འདི་ལྟར་དབྱུང་དེ། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ཀྱི་དམིགས་ལུ་
 དེ་ཡིན་ན། གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱེད་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ན་ཁྱེད་ཀྱི་དམིགས་ལུ་
 ཡིན་ན། ཕུང་སྟོན་གྱི་ཆོས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་འཛིན་གཉིས་རྣམ་
 པས་མི་འབྲེད་པར་དམིགས་པ་ཁོ་ནས་སོ་སོར་འབྲེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་
 མེད་གཉིས་དག་གི་བྱ་ཕྱོད་རགས་ཀྱིས་མི་འབྲེད་པར་དགག་གཞི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་
 དབྱེ་བ་ཁོ་ནས་སོ་སོར་འབྲེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་དེ་ནི་འགྲོ་བ་རྣམ་དགྲོལ་

གི་བ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདག་གི་ལོ་ཞེས་དམིགས་པའི་ཆོ་སྒྲོ་དེའི་དམིགས་པ་ལ་དེ་དང་བདག་མ་སོང་བ་མི་སྲིད་ཏེ། ལྟ་སྒྱུན་གྱིས་མིག་གོ་སྟམ་དུ་དམིགས་པའི་ཆོ་དེའི་དམིགས་པར་(ཤ)ལྟ་སྒྱུན་ལང་ངེས་པར་འགོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་འཛིག་པ་ལ་སྒྲོ་དེའི་དམིགས་པར་གང་ཟག་ངེས་པར་ཡོད་དགོས་ཀྱི། སྒྲོ་དེའི་དམིགས་པ་ཡིན་ན། གང་ཟག་ཡིན་མི་དགོས་པས། ཅུ་བའི་ཐལ་འབྱུར་དང་པོ་ལ་བྱབ་མེད་ཀྱི་ལན་བཏུབ་ན་ལགས་པར་མངོན་ནོ། །

རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག །གསུང་འདིའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་རྣམ་བཤད་གཉིས་སྟེ། ངར་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་དེ་མིན་པའི་བདག་གི་བ་ལ་དམིགས་པར་གསུངས་པས། སྒྲོ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ནོ་སྟམ་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། གསུང་དེས་ང་དང་ང་ཡི་བ་འགལ་བར་བསྟན་གྱི། བདག་འཛིན་དང་བདག་གི་བར་འཛིན་པ་གཉིས་འགལ་བར་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ངར་རེ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོ་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ཏེ་རི་ཅམ་བསམས་ཀྱང་། བདག་དམིགས་པའི་ལུལ་དུ་ཡེ་མ་སོང་བར། བདག་གི་བ་འབའ་ཞིག་ལན་གར་བའི་ཚུལ་དུ་དམིགས་ནས་བདག་གི་འདིའོ་སྟམ་དུ་ཞེན་པ་གཏན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན། ངར་འཛིན་འཛིག་ལྟ་དང་དེ་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་མི་འགལ་བར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་བདག་གི་བར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བྱབ་པ་མེད་དེ། ངར་འཛིན་གྱི་འཛིག་ལྟ་འཛིག་པ་ལ་ང་ཡི་བས་བྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་ངར་རྒྱད་ཀྱི་ང་ཅམ་འབའ་ཞིག་ལ་དམིགས་པ་དགོས། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་འཛིག་པ་ལ་བདག་གི་བས་བྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་བདག་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པ་ངེས་པར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡང་། ངར་འཛིན་དང་བདག་འཛིན་ལ་བྱབ་ཆེ་རྒྱང་ཡོད་པར་ལྟར་བཤད་པའི་གནས་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །

གཞུང་འདིའི་དག་དོན་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྡིང་ཇེ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ལ་བསྟོན་པར་འོས་ཏེ། དམིགས་པ་སྤྱད་པས་ལ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་(༧ན)ཅམ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་སྤྱད་པས་ལ་དང་བྱལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་སྒོ་ཡིན་པའི་བྱིར། སོ་སྡེ་ཐ་མལ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་འཁོར་བར་སྡེ་བ་ཡོན་པའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་འཛིན་ལྟ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་འཁོར་བའི་བྱིར་རོ། །

འགྲོ་བ་གཞི་བ་རྒྱ་ཡིན་ནང་གི་རྒྱ་ལ་ལྟར། ཞེས་པར། སྡིང་ཇེ་གསུམ་པོ་འགལ་ལམ་མི་འགལ། དག་ས་ཡན་ཆད་དུ་གསུམ་ག་ཆད་བར་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་དྲི་བར་བྱུང་། ། དེ་ལ་རང་རེའི་ཇེ་ས་འབྲང་རྣམས་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འགལ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། སྡིང་ཇེ་དང་པོ་ཡིན་ན་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱེད་བར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ། གཉིས་པ་ཡིན་ན། བདག་མེད་རགས་པ་ཅམ་གྱིས་ཁྱེད་བར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ། གསུམ་པ་ཡིན་ན། བདག་མེད་ཕྱ་མོས་ཁྱེད་བར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱེད་བར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྡིང་ཇེ་མི་སྟོན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱེད་བར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་མི་སྟོན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གཉིས་ཀས་ཁྱེད་བར་དུ་བྱས་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། རྟགས་འབྱུང་དོ། །

ཡང་དེ་ལས་ཞིབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ན་རེ། དེ་གསུམ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འགལ་ཏེ། དང་པོ་ཡིན་ན་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱེད་བར་དུ་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ། གཉིས་པ་ཡིན་ན། བདག་མེད་རགས་པ་ཅམ་(༧བ) གྱིས་ཁྱེད་བར་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ། གསུམ་པ་ཡིན་ན། བདག་མེད་

ཕྱོམ་ཁུང་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་
 པ་ནི། གསུང་གྲོས་ཀྱི་དགོངས་པར་གནས་མོད། རེ་ཤིག་དཔྱད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
 མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ན། སེམས་ཅན་མི་རྟག་
 པར་དམིགས་དགོས་པར་ཐལ། སྙིང་རྩེ་དང་པོས་རགས་པའི་བདག་མེད་པས་ཁྱད་
 པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ཡང་དམིགས། གཉིས་པས་དེ་ལྟར་དམིགས་པ་གང་ཞིག །
 སྙིང་རྩེ་དང་པོ་གཉིས་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་འགལ་བའི་བྱིར། འདོད་ན། ལམ་མ་
 ལུགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྩེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་
 གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདག་མེད་རགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་
 དམིགས་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
 བས། རྣམ་པ་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ཡིན་པར་ཐལ། །སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་
 རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་འདོད་ན། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་
 རྣམ་པ་རྟག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་རྩ་བའི་སྒྲོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ལམ་མ་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོ་གང་ཞིག །འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་རྩེ་ཉིད་ཀྱིས། སྙིང་རྩེ་རྒྱད་ལུན་གྱི་གང་ཟག་དེས་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་
 རྟོགས་ཀྱང་། སྙིང་རྩེའི་འཛིན་སྟངས་ལ་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་
 དུ་མེད་པས་སྙིང་རྩེ་གཅིག་ལ་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་མི་བྲིད་པར་གསུངས་
 པ་སོགས་དང་ཡང་ཆོས་འགལ་བའོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བདེན་སྟོང་གི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་
 ལ་(༡༠ན)དམིགས་ན། སེམས་ཅན་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། སྙིང་རྩེ་
 གསུམ་པོས་དེ་ལྟར་དམིགས། སྙིང་རྩེ་གཉིས་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་མ་དམིགས་དགོས་

པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། དམིགས་པ་བདེན་སྟོང་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་
ན། བདེན་སྟོང་རྟགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
བདེན་སྟོང་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྟགས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མགུབ་ན།
དེར་ཐལ། བྱོད་དང་བདེན་སྟོང་བདེན་སྟོང་དུ་རྟགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་དམིགས་
པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམས་པའི་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགྲེལ་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པ་རྣམས་ནི་རེ་ཤིག་དབྱུང་པ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཅུ་པའི་དྲི་བ་གཉིས་པའི་ལན་ལ་ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་ཡང་སྟིང་ཇེ་གསུམ་
ཀ་ཡོད་པར་འདོད་ན་མི་རིགས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སངས་འཇགས་གྱི་རྒྱུད་ལ་
བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་བྱུང་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་
པའི་སྟིང་ཇེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྟིང་ཇེ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས་བྱུངས། འདོད་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། སངས་འཇགས་གྱི་མཁའ་པ་ཡིན་
ན། བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གཉིས་ཀས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་མཁའ་པ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་
གྱི་སྟིང་དུ་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གཉིས་ཀ་རྟགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
འབྱུང་།

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། དག་ས་ཡན་ཆད་གྱི་སྟིང་ཇེ་ཡིན་ན། སྟིང་ཇེ་གསུམ་པ་ཡིན་
པས་རེས་པར་བྱལ་སྟེ། དེ་ཡན་ཆད་དུ་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་འཛིན་རེས་གྱིས་བདེན་
སྟོང་གིས་(༡༠བ)བྱུང་པར་དུ་མ་བྱས་པར་དམིགས་པར་འཛིན་པ་མི་བྱིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དག་ས་ཡན་ཆད་གྱི་རྒྱུད་གྱི་སེམས་ཅན་སྟངས་ལ་དུ་བྱེད་པའི་མཁའ་པ་ཡིན་ན། སེམས་
ཅན་སྟུ་མ་ལྟ་བུར་རྟགས་པས་བྱལ་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉན་རང་དབྱེ་བཅོམ་ལ་འང་མཚུངས་
ཏེ། བདེན་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པས། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་གང་རྟགས་པ་ན་འང་།

སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པས་ཁྱད་པའི་བྱིར། བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ།
 ཞེས་པ་རྩ་འབྲེལ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །མ་དག་སའི་རྗེས་སྐབས་ཏུ་ནི་སྤྱིང་རྗེ་
 གསུམ་ཀ་ཡོད་དེ། དེ་མན་ཆད་ཏུ་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་འཛིག་རེས་ཀྱིས་བདེན་
 སྤྱིང་གིས་ཁྱད་པར་ཏུ་བྱས་ནས་འཛིག་པས་མ་ཁྱད་པའི་བྱིར། བདག་མེད་རགས་པས་ཁྱད་པར་
 ཏུ་བྱས་ནས་ཀྱང་འཛིག་པས་མ་ཁྱད་པའི་བྱིར་ཏེ། སེམས་ཅན་བདེན་པར་འཛིན་པའི་
 བདེན་འཛིན་དང་། རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་ཐུགས་ཡོད་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་མངོན་གྱུར་པ་འཇུག་
 སྤྱིང་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་དབེར་མཚོན་ན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་ཐུགས་ཡོད་ཏུ་འཛིན་
 པའི་བློ་མངོན་གྱུར་པ་རྒྱད་ལུན་གྱི་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
 པའི་ཆོ། བདག་མེད་སྤྱ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་ཏུ་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་ལ་
 དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྗེའི་གསུང་ལས། བུམ་བ་མི་རྟག་པར་ལན་ཅིག་རྟོགས་
 བྱིན་པས་ཀྱང་བུམ་བ་དམིགས་པར་འཛིག་རེས་ཀྱིས་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་ཏུ་བྱས་
 ནས་འཛིག་མི་དགོས་གསུངས་པ་སྟགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཞིན་ནོ། །སྤྱིང་རྗེ་གསུམ་
 རྣམ་པས་སྐྱོ་སྐྱོར་མི་འབྱེད་པར་དམིགས་པས་འབྱེད་པའི་སྐབས་འདིར། བདག་མེད་
 སྤྱ་རགས་སྟགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་ཏུ་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱུག་པའི་
 སྐྱུ་མི་སྐྱུར་གྱི། བདག་མེད་རགས་པས་ཁྱད་པར་ཏུ་བྱས་ནས། ཞེས་(༡༠ན)པ་དང་།
 སྤྱ་མོས་ཁྱད་པར་ཏུ་བྱས་ནས་ཞེས་སྟགས། མི་ཟད་པའི་ཆོག་བསྐྱད་ཅེས་པ་འོག་མ་
 འདྲེན་པའི་ཆོག་སྐྱར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདི་ལྟར་གསུངས་པར་བྱ་ཏེ། བདག་
 མེད་སྤྱ་རགས་གང་ཡང་མ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ལ་སྤྱིང་རྗེ་བྱི་མ་གཉིས་མེད་
 ཅིང་། དང་པོ་ཁོ་ན་ཡོད། བདག་མེད་རགས་པ་རྟོགས་ཅིང་སྤྱ་མོ་མ་རྟོགས་པའི་གང་
 ཟག་གི་རྒྱད་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་གསུམ་པ་མེད། བདག་མེད་སྤྱ་མོ་ལེགས་པར་
 རྟོགས་པའི་ལམ་མ་ཁུགས་ནས་བཟུང་ཏེ། ས་བདུན་པའི་རྗེས་སྐབས་ཀྱི་བར་ཏུ་སྤྱིང་རྗེ་

སེམས་བསྐྱེད་དང་པོའི་སྐབས།
 འོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་
 སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཚུལ་ལ་དབྱད་བ།

རྒྱལ་བའི་སྐས་པོ་འདི་ཡི་སེམས་གང་འགོ་བརྒྱམས། །ཞེས་པར། ས་དང་པོའི་
 མཚན་ཉིད་ལ། འོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གསར་དུ་ཐོབ་པས་རབ་རྒྱ་བའི་བྱང་སེམས་
 ཀྱི་ས་ཞེས་འཛོག་ན། ས་གཉིས་པར་འཕོ་ཁ་མའི་ས་དང་པོ་ཚོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་
 ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ས་
 དང་པོ་ཐོབ་མ་ཐག་ནས་འོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་དང་
 པོ་ཐོབ་པ་དང་འོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དང་པོ་འདི་འོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་ཡིན་
 ཞེས་ཐེར་ན་མི་འཐད་དེ། ས་དང་པོ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྱིར་འོན་དམ་
 སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཙོ་བོ་སེམས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། ཁྱེད་ཀྱང་ཡིན། འཁོར་སེམས་བྱང་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
 རྩ་མ་ལ་བྱུང་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཀྱན་ཇོ་བ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན། གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འབུད། དེས་ན་ས་དང་པོའི་སྐབས་སུ་འོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་
 ཐོག་མར་ཐོབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། ས་དང་པོ་དེ་ཉིད་འོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་ལ། ས་
 དང་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་གང་ཡིན་ཀྱང་འོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་ནོ། །

འོན་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྒྲོང་ཉིད་ལ་
 གཉིས་སྒྲུབ་ཅུབ་བཞིན་པའི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ལ་འོན་དམ་སེམས་

བསྐྱེད་དུ་འཛོག་(༡༡ན)ཅིང་སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་ཡང་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་དང་དོན་
དམ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་འགལ་བས་མཚན་ཉིད་གྱི་བྱར་དུ་རབ་དུ་བྱེ་བའོ། རྟོགས་
རིགས་གང་རུང་གིས་འབྱེད་དགོས་སོ། །ངག་དོན་ནི་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོར་
ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་ས་དེ་ཚོས་ཅན། ས་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཅན་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཚོས་ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་རུབ་བཞིན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་གྱི་གཙོ་
བོའི་ཡིད་གྱི་རྒྱལ་པར་ཤེས་པ་གང་ཞིག །ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་
གནས་པ་དེ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཚོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡིད་གྱི་རྒྱལ་པར་ཤེས་པ་ཉན་རང་ལའང་ཡོད་མོད། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་
དུ་འཛོག་པ་ལ། རྟོགས་སྒྲུབ་མན་ཆད་དུ་བསགས་པའི་བསྐྱེད་པ་གངས་མེད་གཅིག་
གི་བསོད་ནམས་ཀྱི་རྟོགས་གྲོགས་སུ་ཡོད་དགོས་ཏེ། མདོ་མེ་རྒྱུན་དུ། བསྐྱེད་པ་དཔག་
མེད་བསྐྱེད་བཀུར་བྱས། ཞེས་དང་འདིའི་འགྲེལ་པར། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲིང་རྩེ་
ལ་སྐྱེས་པས་ཟིན་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ས་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། བར་
ཕྱིན་བརྩའི་ནང་ནས་ཕྱིན་པའི་བར་ཕྱིན་ལྷག་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་བྱང་སེམས་གྱི་ས།
དབྱེ་ན་མཉམ་བཞག་དང་རྩེས་ཐོབ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་མཚན་ནས་ས་བརྩའི་བར་དུ་རིགས་
བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །

རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་ལྟ་དང་པོ་ལ་གནས་ཤིང་། ཞེས་པར། བྱང་སེམས་
ས་དང་པོ་བ་ཚོས་ཅན། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་
ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་དང་ལྷག་བསམ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་
རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པས་ས་དང་པོ་བ་ཉན་
(༡༡བ)སྒྲིབ་སྤངས་པའི་སྤང་བའི་སྒྲོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་བཤམ། ས་དང་པོ་
བས་ཉན་རང་དག་བཅོམ་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་དང་ལྷག་བསམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་

གཞོན་རྒྱལ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ས་དང་པོ་
བ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱལ་པར་ཐལ། དེས་དེ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱལ་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། ས་དང་པོ་བས་བྱང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
རྒྱལ་པར་ཐལ། དེས་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱལ་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཕྱིར་རྟགས་
སོང་། འདོད་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་གྱིས་བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་རྒྱལ་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བས་ཁྱེད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
རྒྱལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་དངོས།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་
ལམ་པས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱལ་པར་ཐལ། ས་
དང་པོ་བས་དེ་རིགས་ཀྱིས་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱལ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་
ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་
གྱིས་གཞོན་རྒྱལ་པས་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་དུ་
རིགས་ངེས་པའི་ཁྱེ་རྒྱ་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱེད་གྱིས་ཉན་
རང་དགྲ་བཅོམ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱལ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན།
ཉ་ཅང་མི་འཆོས་མོ། །

འདི་ནི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཅེས་པའི་གཞུང་གི་རྟེན་ཏུ་ཆེ་ཡང་། སྤྱིས་བྱ་བྱང་བཞི་
དང་གང་ཟག་ཡ་བརྒྱད་ཀྱི་འཛིག་ཚུལ་རགས་པ་ཅམ་ནི་ཡར་ཕྱིན་པ་དང་འདྲ་ཞིང་
བདེན་འཛིན་ཉོན་སྤྱི་བརྟུ་བཞེད་པའི་ཆ་ནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་(༡༩)པའི་བྱད་པར་ཐ་
མོ་ཡོད་པ་རེ་ཤིག་རྟགས་པར་དཀའ་བས་བདེད་སྒྲིམས་སུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

ས་བདུན་པར་ཉན་རང་སྒྲེའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྩལ་ལ་དབྱད་པ།

འདི་མིང་མོང་གི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག་ །བྱང་མེམས་ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་
 གྱིས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་སློའི་སྒྲོན་མ་ཟེལ་གྱིས་གནོན་རྒྱས་པའི་དུས་གཅིག་ཡོད་དེ།
 ས་བདུན་པ་ཐོབ་པའི་ཆེན། ཁྱེད་གྱིས་དེ་སློའི་སྒྲོན་མ་ཟེལ་གྱིས་གནོན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་འགོད་པ་ནི། བརྗོད་ཚུལ་མ་དག་པའི་སྒྲོན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོ་བས་
 ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས་སློའི་སྒྲོན་མ་ཟེལ་གྱིས་གནོན་རྒྱས་པར་བཤམ། ས་དང་
 པོ་བས་ས་བདུན་པ་ཐོབ་པའི་ཆེན། ས་དང་པོ་བས་དེ་གཉིས་སློའི་སྒྲོན་མ་དེ་གཉིས་ཟེལ་
 གྱིས་གནོན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཏགས་ཁས་སྒྲུངས། འདོད་ན། གྲགས་ཆོད་དང་འགལ་ལོ། །

ད་ལྟ་ཁ་ཅིག ། ཆོས་ཅན་དང་དམ་བཅའ་སྡུ་མ་བཞིན་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ས་བདུན་པ་
 ཐོབ་པའི་ཆེ་ན། དེ་གཉིས་སྒྲིའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་
 པ་ན་ལེགས་མོད། རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
 ཕྱིར། ཁྱུང་པ་ཁས་སྒྲུངས། མ་གྲུབ་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ས་བདུན་པ་ཐོབ་པའི་
 ཆེ། དེ་གཉིས་སྒྲིའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་རྒྱས་ན། མ་དང་པོ་བས་དེའི་ཆེ་དེ་ལྟར་
 རྒྱས་པ་འབྱུང། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱོད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་
 པའི་རྒྱས་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གིས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པ་མི་བྱིད་པའི་ཕྱིར།
 བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ད་ནི་འདི་དབྱུང་ཏེ། མ་དང་པོ་ནས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་སྒྲིའི་
 སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་འདྲིའོ། །ཁྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
 ཉོགས་ (༡༩བ)པའི་སྒྲོ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མཚུངས་པས། དེ་ལྟར་མི་རྒྱས་པ་
 ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་པ་ལས། ལྷགས་འདི་ལས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་

ལ་ཡང་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་གསལ་པར་ངེས་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་
དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲུལ་ན། བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་བས་ཀྱང་ཉན་རང་དགྲ་བོམ་
པ་སྒྲིལ་སྒྲོལ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་རུས་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་
ཉན་རང་དགྲ་བོམ་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བྱུང་བ་མེད་ན། སྟོང་ཉིད་མཛོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ས་དང་པོ་ནས་ཉན་རང་སྒྲིལ་
སྒྲོལ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་རུས་པར་གསུངས་པ་དེ་འཐད་པ་འབྱུང་།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ས་དང་པོ་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་རྒྱལ་གྱི་སྒྲོལ་ནས་ཉན་རང་ཟེལ་
གྱིས་གཞོན་པར་མི་རུས། ས་བདུན་པ་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་རྒྱལ་གྱི་སྒྲོལ་ནས་ཉན་རང་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རུས་པའི་བྱུང་བར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། འདི་ཡང་
དཔྱད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོ་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་རྒྱལ་གྱིས་སྒྲོལ་ནས་ཉན་རང་
དགྲ་བོམ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རུས་པར་ཐལ། ས་དང་པོ་བས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་
མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོལ་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས། ཉན་རང་དགྲ་བོམ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མ་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཕྱིར་བྱུང་གིས་ཐེག་ཆེན་ལ། །དེ་ནི་ཆོང་བར་སྟོན་པ་ལགས། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་རེ་ཤིག་དཔྱད་དེ། ས་དང་པོ་བཙོས་ཅན། བྱུང་གི་ཉན་རང་དགྲ་བོམ་
སྒྲིལ་སྒྲོལ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རུས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཐབས་ཤེས་བྱུང་བར་ཅན་གྱི་
སྒྲིལ་སྒྲོལ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་སྒྲིལ་
སྒྲོལ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་སོང་། དེས་ན་འདིར་ནི། རང་
རྒྱལ་དགྲ་(༡༩ན)བཙོས་པས་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་དགྲ་བོམ་སྒྲིལ་སྒྲོལ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
རུས་པ་དང་། སྟོར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཐག །ཕྱི་མ་ཕྱི་མས་སྒྲུ་མ་སྒྲུ་
མ་རྣམས་སྒྲིལ་སྒྲོལ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རུས་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་རེ་ཤིག་ཉེས་པ་མེད་

དོ། །ཡང་ས་བདུན་པ་ནས་ཉན་རང་སྤྱི་ལོ་སྟོན་ས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱུ་ཅིང་དུག་པ་མན་
ཆད་དུ་དེ་ལྟར་མི་རྒྱུ་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་འདྲིའོ། །

རང་རེ་རྒྱམས་ཀྱི་ལུགས་ལ། ས་བདུན་པ་ནས་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་
བཞིན་ཉིད་ལ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འཇུག་ལྡང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་རྒྱུ། དུག་པ་མན་ཆད་དུ་
དེ་ལྟར་མི་རྒྱུ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། རེ་གིག་འདི་ལྟར་དབྱུང་དེ། ས་
དུག་པ་མན་ཆད་དུ་དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱུ་པར་ཐལ། དེ་མན་ཆད་དུ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སྐད་ཅིག་
རེ་རེ་ལ་འཇུག་ལྡང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་རྒྱུ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱ་ཚྲོགས་ཀྱི་སྐད་
ཅིག་རེ་རེ་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱུ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་དུག་པ་བས་
བྱ་ཚྲོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འཇུག་ལྡང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་རྒྱུ་
པར་ཐལ། དེས་བྱ་ཚྲོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་
ཡང་རྒྱུ། ཡང་བྱ་ཚྲོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མཉམ་བཞག་དེ་ལས་ལྡང་རྒྱུ་
པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ལ་ཚུངས་པ་མེད་དེ། །

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ས་བདུན་པ་ནས་བྱ་ཚྲོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་རེ་རེ་ལ་
འཇུག་ལྡང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་རྒྱུ་སོ་ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་བདུན་པ་
ནས་རྒྱུ་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འཇུག་ལྡང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་
རྒྱུ་པར་ཐལ། དེ་ནས་བྱ་ཚྲོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་རེ་རེ་ལ་དེ་ལྟར་(༡༤༥)
རྒྱུ་པ་གང་ཞིག་ །བྱ་ཚྲོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་ཡིན་ན། རྒྱུ་མཐའི་སྐད་
ཅིག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་ཡིན་ན།
རྒྱུ་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་འདིར་རྒྱུ་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་
ཁས་མི་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ལ་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་དང་
བྱ་བའི་མི་རྟག་པ་གཉིས་སུ་དབྱེར་མེད་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་མ་ལ་རྒྱུ་མཐའི་སྐད་ཅིག་

མ་དང་བྱ་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་སུ་དབྱེར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་པར་འདོད་ན། ས་
 བདུན་པ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པར་ཐལ། ཏུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་རེ་ལ་ཆོས་
 ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འཇུག་ལྡང་བྱེད་རྒྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྤོང་།
 དེ་དག་རེ་ཤིག་སྒོ་གྲོས་འཕེལ་བའི་ཐབས་སུ་དབྱེད་པ་ཡིན་ལ། དོན་ལ་གནས་པའི་
 དགོངས་པ་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། འདིར་སྒོའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན། ཞེས་གསུངས་པ་
 བོ། སྒོ་གང་ཡིན་ལ་མི་བྱ་ཡི། ཆོས་ཉིད་རྟགས་པའི་སྒོ་ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་ནོ། ཤེས་
 རབ་དེས་ཆོས་ཉིད་རྟགས་ཚུལ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་གསུངས་པ་ཡང་
 ཡིན་པས། ཤེས་རབ་དེས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འཇུག་ལྡང་བྱེད་ལུགས་བྱུང་པར་བ་ཞིག་
 གི་སྒོ་ནས་ལྟག་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ས་དུག་པར་ཤེར་བྱེན་ལྟག་པའི་སྒྲོབས་གྱིས་
 འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་བྱུང་པར་ཅན་གསར་དུ་ཐོབ་པར་གསུངས་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་
 གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་ནི། ས་ལྟ་པ་མན་ཆད་གྱི་སྐད་བྱ་སྐད་ས་པས་བྱུང་པར་
 ཏུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འདོད་ཅིང་། དེ་ལ་སྐབས་འདིར་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་
 མཐའ། ཞེས་གསུངས་གྱི། དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་ལ་འགོག་པའི་དོན་མ་ཆང་ངོ། །དེ་འདྲའི་
 འགོག་པ་བྱུང་པར་ཅན་ས་དུག་པར་(༡༥ན)ཐོབ་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་
 པས་ས་བདུན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྐད་ཅིག་མའི་ཡུན་ཆད་ཤིན་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་མངོན་
 སུམ་དུ་སྒྲོམས་པར་འཇུག་རྒྱས་ཤིང་། ཡང་དེ་ཙམ་ལས་ལྡང་རྒྱས་པས་དེ་ལྟར་གསུངས་
 ལ། དུག་པ་མན་ཆད་དུ་འཇུག་ལྡང་གི་ཚུལ་དེ་མི་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་མཚན་འདི་འགྲེལ་
 པར་བཤད་དོ། །པོད་ལྷ་མ་རྒྱམས་གྱིས་ཡེ་མ་ཐོན་ཅིང་། རེ་མདའ་བ་ཆེན་པོའི་སྒོ་གྲོས་གྱི་
 ཅུལ་ཁོ་ན་ལས་འོངས་པ་ཡིན་པས་རྗེ་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་བསྟགས་པ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ།
 རིང་དུ་སྤོང་འདིར་འདི་ནི་སྐད་ཅིག་དང་། །སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པ་འཇུག་འབྱུར་ཞིང་། །
 ཞེས་པའི་ཅུ་འགྲེལ་དང་། ས་བརྒྱུ་པའི་མདོ་ཡི་ཡང་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ས་

བརྒྱད་པ་ན་འགོག་པ་འདི་ལ་རགས་པའི་འབད་ཚུ་ལ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་ཤུགས་ཀྱིས་
སྟོམས་པར་ཞུགས་ནུས་པས། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སྒྲོང་བར་མཛད་དགོས་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བར་བྱིན་གྱི་ཡང་དག་མཐའི་སྐབས་དང་སྐར་ནས་
སྒྲིའི་མཐུ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པར་བྱའོ། །འདིའི་ཐད་གྱི་སྒྱིད་ན་ལ་ཆེ་བ་
རྣམས་ནི་བར་བར་དུ་དབྱུང་བར་བྱའོ། །

སྒྱིན་པ་སྒྱིན་བྱ་ཡིན་པོ་གཏོང་བོས་སྒྲོང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། སྒྱིན་པའི་ཕར་
བྱིན་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་ཡོད་དེ་འཛིག་རྟེན་པ་དང་དེ་ལས་འདས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་
པའི་བྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་འདྲིའོ། །སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྒྱིན་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དང་། དེས་མ་ཟེན་པའི་སྒྱིན་པ་ནི་
འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྱིན་པར་འཛིག་པ་ཡིན་ནོ་སྟེ་མ་ན། རུང་ཟད་རྩིང་པ་ཡིན་ཏེ། དམན་
ལམ་སྒྲོན་མ་སོང་གི་སྒྱུར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྱིན་པ་ཆོས་ཅན། འཛིག་རྟེན་ལས་(༡༥བ)
འདས་པའི་སྒྱིན་པར་ཐལ། ཤེས་རབ་དེས་ཟེན་པའི་སྒྱིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་། རྩལ་པ་
ལས་བྱུངས། འདྲོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྱིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།
སོ་སྒྲིའི་སྒྱིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

དེས་ན་གཞུང་དོན་ནི། སྒྲོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པ་
དང་མ་ཟེན་པ་ལ་དགོངས་སོ། །སྒྱིན་པ་དང་རྩལ་བྱིམས་ལ་སོགས་པ་ཉན་རང་ལ་ཡང་
ཡོད་ཡོད་ཀྱི། སྒྱིན་པའི་ཕར་བྱིན་དང་རྩལ་བྱིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་སོགས་ནི་ཐེག་ཆེན་
ལམ་ཞུགས་ཁོ་ནའི་མཁུན་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་བསྐྱེད་དང་པོའི་དོགས་དབྱེད་རྣམས་
དབྱུང་ཟེན་ཏེ། །

སེམས་བསྐྱེད་གནིས་པའི་སྒྲུབ་སྒྲུབ།

སེམས་བསྐྱེད་གནིས་པའི་སྒྲུབ་སྒྲུབ། གལ་ཏེ་དེ་ནི་བྲིམས་དག་རང་བཞིན་ལྟ། །
 དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ཚུལ་བྲིམས་དག་མི་འགྱུར་ཅེས་པར། །ཁ་ཅིག། །དགོས་སྤྱོད་སྒྲུབ་ལས་
 བརྒྱམས་པའི་ཚུལ་བྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་ལམ་གསུམ་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ལྟ་ན་ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པར་
 མ་བཟོད་ཅེས་པ་གཞུང་དོན་དུ་ཁས་ལེན་ན། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་བྲིམས་
 རྣམ་དག་དང་ལྡན་ན་ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པས་མ་བྱུང་པར་ཐལ། སྒྲུབ་
 ཀྱི་ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པའི་དགོས་སྤྱོད་གིས་དེའི་ལམ་གསུམ་རང་བཞིན་
 གྱིས་གྲུབ་པར་ལྟ་ན། དེ་འདྲའི་དགོས་སྤྱོད་ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་དག་ཏུ་བཟོད་པར་མི་རིགས་
 པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པའི་དགོས་སྤྱོད་
 ཡིན་ན། དེ་མ་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན། སེམས་ཅམ་པའི་དགོ་
 སྤྱོད་རྣམ་དག་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག། །ལམ་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བཟོ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་
 ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་དག་ཏུ་མ་འགྱུར་བ་གཞུང་འདིའི་དོན་(༡༧)ཡིན་ནི་ཞེས། འོ་ན། བྱང་
 སེམས་ཀྱི་ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅམ་པ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཚུལ་
 བྲིམས་ཀྱི་ལམ་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ལྟ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་བྲིམས་
 རྣམ་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲུབ་
 རྣམ་དག་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅམ་པ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན། རྟགས་
 ཀྱི་སྒྲུབ་པ་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅམ་པ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་མི་

ལུས་ཏེ། བསྐྱབས་ཆེན་གྱི་པ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་གཞུང་དོན་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་ལམ་གསུམ་ལ་བདེན་པར་
བརྩུང་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱང་ན། དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེས་ཡོངས་སུ་
དག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཞེད་པ་རིགས་པ་ཅམ་གྱི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན། དེ་ལ་ཚུལ་
ཁྲིམས་རྣམ་དག་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་འགོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་
པའི་དོགས་དབྱེད་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པའི་སྐབས།

སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ། ཤེས་བྱའི་ཁྱད་ཤིང་མ་ལུས་བསྐྱེག་པའི་མེ། །
འོད་འཕུང་ཕྱིར་ན་ས་ནི་གསུམ་པ་འདི། །ཞེས་པར། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
ས་གསུམ་པ་ལ་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་བྱུང་པར་ཅན་དང་། རེས་ཐོབ་ཏུ་འོད་ཀྱི་སྤང་བ་བྱུང་པར་ཅན་འཕུང་
པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཤེས་སྒྲིབ་
ཀྱི་སྤང་ཤིང་བསྐྱེག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་འཕུང་པར་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཡིན་དྲི་
བར་བྱའོ། །ས་འདིའི་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྤང་བྱ་ཤེས་སྒྲིབ་མཛོན་གྱུར་པ་སྤྱོད་ལུས་པ་
ཅམ་ལ་འདོད་དོ་སྟམ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་(༡༥)སྒྲིབ་སྤང་པའི་མ་མཐའི་ས་
མཚམས་ས་བརྒྱད་པ་ནས་འཛོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། ས་གསུམ་པའི་མཉམ་གཞག་
ཏུ་རྒྱལ་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་མཛོན་གྱུར་པ་སྤྱོད་ལུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་མི་ལུས་
ཏེ། དམན་ལམ་སྟོན་དུ་སོང་མ་སོང་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་པར་དུ་ཤེས་
སྒྲིབ་སྤང་པའི་མགོ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག །དག་པོམ་པའི་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བ་རྣམས་དེ་ལྟར་ཡིན་
 གུང་། སྟོན་སོང་རྣམས་མཐོང་ལམ་ནས་གུང་ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་རུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་
 མཐོང་ལམ་པར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྤྲུལ་གྱིས་སྤང་བ་ཉི་ཡོད། དེས་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་
 ཟིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱམ་ན། འདི་ལྟར་འདོད་པས་རྩེ་བའི་དགོངས་པའི་ལྷགས་མ་རྟོགས་
 པ་ཡིན་ཏེ། གཉེན་པོ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་སྤང་བ་ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་ས་པོན་
 སྟོང་རུས་པ་ལ། བསྐྱལ་བ་གུངས་མེད་གཉིས་གྱི་བསོད་ནམས་གྱི་ཚོགས་དངོས་སམ།
 དེའི་དོད་ལུབ་གང་རུང་གྲགས་སུ་ངེས་པར་དགོས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་གནད་
 གྱིས་རྣལ་འབྱོར་བྱ་མེད་གྱི་སྐབས་སུ་དང་པོ་ནས་ལྷགས་ལ་ལྷགས་པའི་གདུལ་བྱས་
 རིམ་བ་གསུམ་པའི་སྒྲུ་ལུས་མ་ཐོབ་པར་དུ། དོན་གྱི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱེད་མི་རུས་
 པ་དང་། ཡང་དེས་དག་པའི་སྒྲུ་ལུས་མ་ཐོབ་པར་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤང་བའི་མགོ་མི་འཇུག་
 པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ཐལ་དག་ཏུ་བྱིས་ན། དག་པོམ་པའི་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་མཐོང་ལམ་
 པར་ཆད་མེད་ལམ་ཚོས་ཅན། བསྐྱལ་བ་གུངས་མེད་གཉིས་གྱི་བསོད་ནམས་གྱི་ཚོགས་
 རྟོགས་པར་བྱས་པའི་མཆོན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་སྤྲུལ་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་དངོས་
 གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་སོང་། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་ལམ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དམན་ལམ་(༡༥)སྟོན་མ་སོང་གི་མཐོང་ལམ་པར་ཆད་མེད་ལམ་
 དེས་ངོ་སྤྲུལ་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་མི་རུས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། དེས་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་
 མ་ཟིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་
 ཤིང་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དང་པོར་ཐོབ་པའི་ལམ་ཡིན་ན།
 རང་གི་ངོ་སྤྲུལ་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམན་ལམ་སྟོན་

མ་སོང་གི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་པར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་བསྐྱལ་བ་གྲངས་མེད་གཉིས་
 གྱི་བསོད་ནམས་གྱི་ཚོགས་རྫོགས་མ་ཟིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་དངོས་གཉེན་
 བྱེད་མི་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་མ་ཟིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ངོས་ལ་གྱི་ཤེས་
 སྒྲིབ་སྤོང་མི་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དག་བཅོམ་གྱི་རྟགས་པ་
 རྩོན་དུ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་གི་སྤོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟགས་
 པའི་མཁྱེན་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐབས་གྱི་ཆམང་པོ་ཞིག་ལ་ལྟོས་
 མི་དགོས་ན། ལམ་འོག་མའི་ཚོགས་ལམ་ནས་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་མི་རྒྱས་པར་ཐལ་
 པ་ལྟོས་དུ་མེད་དོ། །

ལང་ཁ་ཅིག། །དེ་འདྲ་བའི་མཐོང་ལམ་པར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་སྒྲིབ་གཉིས་གང་
 ཡང་མི་སྤོང་གི་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་དོ། །ཞེས་སྒྲུས་པ་ནི།
 ཟེར་རྒྱས་འཕོངས་པ་ལྟེ། ས་དང་པོ་ཐོབ་ཟིན་ནས་དེ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ་
 སྤང་དགོས་པ་བཞད་གང་གྱི་གནས་ཡིན་ནོ། །

ད་ལྟ་ཁ་ཅིག། །པར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་རྗེས་ཐོབ་དུ་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་
 གཉིས་འབྲེན་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ་དེ་སྤངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དེ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱང་མ་
 ཡིན། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་གསུམ་པར་འདོད་དོ། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་
 (༡༥)ཅད་མཁྱེན་བས་པར་སྐབས་ཞིག་དུ་དོགས་པ་འདི་ལྟར་བསུ་བ་ཙམ་སྤང་འདུག་
 ནའང་། མི་རིགས་པར་མངོན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོའི་རྗེས་ཐོབ་དུ་ཡོན་ཏན་
 བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་འབྲེན་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ་དེ་སྒྲིབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱང་མ་ཡིན། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱང་མ་ཡིན། སྒྲམས་འདུག་གི་སྒྲིབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གཉིས་ཁས་སྤངས། གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
 པར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ན་རང་གི་ངོས་ལ་གྱི་སྒྲམས་འདུག་གི་སྒྲིབ་པའི་དངོས་གཉེན་

ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ། རང་གི་ངོ་སྤེལ་གྱི་སྒྲིམས་
འཇུག་གི་སྒྲིབ་པའི་དངོས་གཉིན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྒྲིམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་
ལ་ཀུན་བདག་ས་དང་ལྷན་སྒྲེས་གཉིས་སུ་དབྱེ་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། དེ་
ཡང་འདོད་ན། སྒྲིམ་མེད་པའི་ཆོས་སྐད་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དགྲ་བཅོམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྒྲིམ་དུ་སྦྱང་བའི་
ཆོག་ས་ལམ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་དེས་དངོས་སུ་དྲངས་
པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྟགས་གྱི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་ཅིང་། དེ་འདྲའི་མཐོང་ལམ་ལ་ཤེས་བཞིན་
སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱུག་གི་ཐ་སྙད་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །དེ་འདྲ་བའི་མཐོང་ལམ་དུ་འཕོས་པའི་
ས་མཚམས་གང་ལ་བྱེད་སྒྲིམ་ན། དེ་ལྟར་ན་ལམ་འོག་མའི་ཆོག་ས་ལམ་དུ་འཕོས་པའི་
ས་མཚམས་དང་། དེ་འདྲའི་བྱེད་ནས་རྩེ་མོ། རྩེ་མོ་ནས་བཞིན་པ་སྟགས་སུ་འཕོས་པའི་ས་
མཚམས་བྱིན་ཅག་ལ་ཕར་ལ་བྱིའོ། །བསོད་ནམས་གྱི་ཆོག་ས་རྟོགས་པའི་ཕྱལ་ཆེ་ཆུང་
གི་སྒྲིམ་ནས་རྟོགས་པ་མཐོང་མན་དེ་དག་གི་བྱེད་པར་འཕྲོག་གོ་བེར་ན། ཤིན་ཏུ་བདེན་
ཏེ། སྒྲིམ་ལམ་ནས་མཐོང་ལམ་དུ་འཕོ་མཚམས་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་ཏེ། འདི་དག་བདག་
གིས་བྱོགས་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་བྱེད་ཏོ། །

(༡)ན)ཅུ་བའི་དྲི་བ་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག །ས་གསུམ་པའི་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཤེས་སྒྲིབ་
སྦྱང་མི་རུས་ཀྱང་། ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་མི་འབྱུང་བ་ཅམ་ལ་དགོངས་ནས། ཤེས་སྒྲིབ་
གྱི་བྱེད་ཤིང་བསྐྱེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྤྱང་བ་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ཅམ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་
ན། འོན་ཀྱང་དང་པོའི་མཉམ་གཞག་ཏུ་འདྲ་ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་བྱེད་ཤིང་བསྐྱེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
གྱི་སྤྱང་བ་འབྱུང་རིགས་པར་ཐལ། མཉམ་གཞག་དེར་ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་མི་འབྱུང་
བའི་བྱིར། བྱེད་པ་ལས། འདོད་ན། ཤེས་བྱའི་བྱེད་ཤིང་མ་ལུས་བསྐྱེགས་པའི་མེ། །ཞེས་
སྟགས་གྱི་གཞུང་འདི། ས་གསུམ་པའི་དེས་ཆོག་འཆད་བྱེད་དུ་མི་རིགས་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཕྱ་མོ་
ཅམ་ནི་ས་བཅུའི་མཉམ་བཞག་གི་དུས་ན་ཡོད་ཏེ། མཉམ་བཞག་གི་ཡེ་ཤེས་དེའི་སྤྲེང་
ན་མེད་ཀྱང་། དེ་ཅམ་བཏགས་ཡོད་དེའི་སྤྲེང་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པའི་ཆ་ནི། ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་པ་ཡིན་པས་དུས་དེར་ཡོད་
ན། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེའི་སྤྲེང་ན་ཡོད་དགོས་པ་ལས། ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་
འབྲུལ་པའི་ཆ་མེད་དེ། ཆོས་ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུང་ཕྱ་མོ་ཅམ་ཡང་རུབ་པའི་བྱིར། དེས་
ན་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་སྒྲོབ་པ་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་གཉིས་
སྒྲུང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཡོད་ཀྱང་དེས་མཉམ་བཞག་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་མ་བསྐྱད་ཅིང་།
གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པ་དུས་དེར་གཏན་མེད་པས་མཉམ་བཞག་དེ་དྲི་མ་གང་གིས་ཀྱང་
མ་སྐྱད་པའི་བྱིར། ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་འདྲའི་ཤེས་སྒྲིབ་
མངོན་འགྱུར་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པར་མཆུངས་ཀྱང་།
དེ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་མཉམ་(༡༥)བཞག་ས་གཉིས་པ་མན་ཆད་ལས་ལྷག་པ་
གཅིག་ས་གསུམ་པ་འདིར་ཐོབ་པས་མཉམ་བཞག་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུང་པ་འབྱུང་པར་
གསུངས་སོ། །

རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྒྲུང་པ་ནི། ཁ་དོག་དམར་མེར་ཀྱི་སྒྲུང་པ་ཡིན་ཀྱང་། མཉམ་བཞག་
གི་མཐུས་རྗེས་ཐོབ་དུ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་འཆད་རྩལ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དབང་གིས་དེ་འདྲ་
པའི་སྒྲུང་པ་འབྱུང་པ་ཡིན་ནོ། །ཁྱད་ཕྱིར་རྒྱལ་སྤྱུང་རྒྱུ་ལ་ཁྱོས་པ་ཡིས། ཞེས་པའི་
སྐབས་ཀྱི་དོགས་དཔྱོད་ནི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་རྒྱུ་ལ་སྤྱུང་གིས་ཆེ་བས་འདིར་མ་སྒྲོལ།

འདོད་ཆགས་ཞེ་སྒྲུང་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་ལ་བཞད་
ཆེན་མོར། སྒྲོམ་སྒྲུང་ཉོན་མོངས་ཆེ་འབྱིང་དུག་གི་ས་བོན་ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་
བར་ལ་སྒྲོང་བར་གསུངས་ནས། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ས་བཅུད་པ་མ་ཐོབ་

པར་དུ་མི་ཟད་པར་གསུངས་པས། སྒྲིག་སྐྱོང་ཉོན་མོངས་ལ་པར་བྱིན་པ་ལྟར་ཆེ་འབྲིང་
དགུར་མི་མཛད་པར་ཆེན་པོ་གསུམ། འབྲིང་གསུམ་དང་དུག་ཁུང་ལ་སྒྲིག་སྐྱོང་གསུམ་
དུ་མ་བྱེ་བར། ཁུང་ལ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བཅིས་ནས་དེ་ས་བརྒྱད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
དང་པོ་དེས་སྒྲིང་དགོས་པར་མཛོད་ནོ། །དེ་བྱིན་ཆད་པར་ཆད་མེད་ལམ་མཐའ་དག་གིས་
སྒྲིབ་འབའ་ཞིག་གི་དངོས་གཉེན་དུ་སྒྲིམ་པའོ། །སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པའི་དོགས་དཔྱིད་
བཤད་ཐེན་ཏོ། །

སེམས་བསྐྱེད་པའི་པའི་སྒྲིག་སྐྱོང་།

སེམས་བསྐྱེད་པའི་པའི་སྒྲིག་སྐྱོང་སྒྲུ་རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་ཟད། །
ཅེས་པར། ས་བཞི་པ་བཙུག་ཅན། སྒྲིང་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྟ་བུ་དེ། རང་གི་ངོ་སྒྲུལ་གྱི་
སྒྲིང་བྱུང་སྒྲིང་པའི་འཛིག་ལྟ་བུ་རྒྱུ་ལས་གཉེས་ཀྱིས་ཟད་པར་སྒྲིངས་པའི་བྱིས། ཅེས་པ་འགོད་
ན། ཁུང་ཟད་ཅིང་སྒྲེ། ས་བཞི་པ་བཙུག་ས་བཞི་པའི་ངོ་སྒྲུལ་གྱི་སྒྲིང་བྱུང་སྒྲིངས་པར་ཐལ།
དེས་ས་བཞི་པའི་ངོ་སྒྲུལ་གྱི་འཛིག་ལྟ་བུ་རྒྱུ་ལས་གཉེས་ཟད་པར་སྒྲིངས་པའི་བྱིས། རྒྱུ་ལས་
ཁས། འདོད་(༡༩ན)ན་ས་བཙུག་པའི་ས་བཙུག་པའི་ངོ་སྒྲུལ་གྱི་སྒྲིང་བྱུང་སྒྲིངས་ཅད་སྒྲིངས་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིས། དེ་ཡང་འདོད་ན། ས་བཙུག་པ་བཙུག་ཅན། རྒྱུ་ལས་ཐའི་ངོ་
སྒྲུལ་གྱི་སྒྲིང་བྱུང་སྒྲིངས་ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིས། དེ་ཡང་འདོད་ན། སངས་རྒྱལ་
སྒྲུ་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིས། དེས་ན་ས་བཞི་པའི་རྣམ་གྲྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཐག་
ཆོས་ཅན། སྒྲིངས་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྟ་བུ་དེ། རང་རྒྱུ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྒྲུལ་གྱི་
འཛིག་ལྟ་བུ་རྒྱུ་ལས་གཉེས་སྒྲིངས་པའི་གང་ཐག་ཡིན་པའི་བྱིས། ཞེས་འགོད་ན་ལེགས་
པོ། །འདིའི་ངོ་སྒྲུལ་གྱི་འཛིག་ལྟ་བུ་རྒྱུ་ལས་པ་དེ་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ལས། གང་ཟག་རང་རྒྱ་

ཐུབ་པའི་རྒྱུ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་ལྟན་སྒྲིམ་གཅིག་ལ་འདོད་དོ་ཟེར་ན། འདི་
ནི་བདེན་མོད་དེ། དེ་ཡང་གང་ཟག་ཐུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་བར་
འཛིན་པ་ལ་ཐུ་རགས་ཅི་ཡོད་དྲིས་པ་ལས། དེ་གཉིས་ལ་ཐུ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་
དོ་སྟུང་ན། འདི་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་སྒྲ་མའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན།
གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སྟོང་དང་། ཐུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་
མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་བར་འཛིན་པའི་སྟོ་གཉིས་ལ་ཐུ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ།
སྒྲ་མ་ལ་ཀུན་བདག་ས་དང་ལྟན་སྒྲིམ་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད། ཐུ་མ་ཡིན་ན་ཀུན་བདག་ས་
ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་རྟག་ཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་
པའི་སྟོ་ཡིན་ན། ཀུན་བདག་ས་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་
དོན་ནི། ཐུང་པོ་འཛིན་ཅིང་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས། བདག་ནི་རྟག་ཅིང་ཆ་མེད་པའི་གཅིག་
ཐུའི་འཛིན་པས་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

འོན་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་ཡོད་དུ་འཛིན་(༡༥བ)པའི་དོན་གང་ཡིན་སྟུང་ན། བདག་
ནི་ཐུང་པོ་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་པོ་ལྟ་བུ་དང་ཐུང་པོ་ནི་དེའི་དབང་བསྐྱར་བྱ་ལྟ་བུའི་དོན་
གཞན་དུ་འཛིན་པ་སྟེ། འདི་སྟོ་ལྟན་སྒྲིམ་ལ་ཡང་ཡོད་པར་ཡང་ཡང་གསུངས་སོ། །འདི་
རྣམས་རྗེའི་དགོངས་པ་ཐུ་མ་ཡིན་པས་ལལ་ཆེར་གྱིས་མ་བྱེད་པར་སྣང་ངོ། །སེམས་
བསྐྱེད་བཞི་པའི་དོགས་དབྱེད་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ལྟ་པའི་སྐབས།

སེམས་བསྐྱེད་ལྟ་པའི་སྐབས་སུ། སྟོ་བཟང་བདེན་རང་བཞིན། །ཞིབ་མོ་རྟོགས་
ལའང་གིན་རྟོགས་པས་པ་འཕྲོལ། །ཅིས་པར། ས་ལྟ་པ་བཙུགས་ཅན། །ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་

ཅན་དང་ལྷན་ཏེ། བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བ་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།
 སྐབས་འདིར་བདེན་བཞི་དང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་ལ་མི་འགལ་བའི་ལན་དུ།
 འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། གཞན་གསུམ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདུས་པའི་
 ལན་འགྲེལ་པ་དང་རྣམ་བཤད་དུ་མཛད་པས། འགོག་བདེན་ཡིན་ན་དོན་དམ་བདེན་
 པ་ཡིན་པས་བྱུང་བའོ། དེས་མ་བྱུང་གྱང་འགོག་བདེན་ཅམ་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་
 པ་གང་ཡིན་དེའོ། །དང་པོ་ལྷན་ཁས་ལེན་ན། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་ན་དོན་དམ་བདེན་
 པ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། འགོག་བདེན་ཡིན་ན་དེས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རོ་བོ་
 ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་ན་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་དགོས་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ལ་རང་བཞིན་རྣམ་
 དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། སྒོ་བར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་
 ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་གཉིས་སུ་དབྱེར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། རོ་བོ་ཉིད་
 ཀྱི་སྐྱེ་དེ་དག་པ་གཉིས་ལྷན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །རྩ་བའི་དྲི་བ་གཉིས་པ་ལྷན་ཁས་
 ལེན་ན། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེད་དགག་ཡིན་
 པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་དང་། (༡༠ན)ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
 ཕྱི་མ་སྒྲ། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། འོན། ཁྱོད་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 མེད་དགག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འགོག་བདེན་ཡིན་ན་སོ་སོར་རྟགས་འགོག་
 མ་ཡིན་པ་བྱུང་། མེས་པ་བསྐྱེད་ལྟ་བུའི་དོགས་དཔྱད་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

སེམས་པསྟེད་དུག་པའི་སྐབས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྟོམས་ལ་དབྱུང་བ།

སེམས་པསྟེད་དུག་པའི་སྐབས་སྟེ། མངོན་དུ་བྱེགས་པར་མཉམ་བཞག་སེམས་
གནས་ཏེ། །ཞེས་པའི་ངག་དོན་ནི་ས་དུག་པ་བ་ཆོས་ཅན། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། བར་བྱིན་བརྩའི་ནང་ནས་ཤེར་བྱིན་ལྷག་པར་
ཐོབ་པའི་སེམས་དབང་ཡིན་པའི་བྱིར། །ཞེས་འགོད་པར་བྱའོ། །འདིར་བསྟན་གྱི་འགོག་
སྟོམས་དང་། འདིར་བསྟན་གྱི་འགོག་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་དེས་པ་ལ། དབྱེ་བ་མ་བྱེད་
པ་ཁ་ཅིག་། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། ཤེས་རབ་གནས་པས་འགོག་པ་འཐོབ་པར་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཀྱི། འགོག་སྟོམས་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་མ་གསུངས་སོ་
སྟོམ་ན། འདི་ནི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་པོ་མ་བྱེད་པ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རིང་དུ་
སོང་འདིར་འདི་ནི་སྐད་ཅིག་དང་། །སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་། །
ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འགོག་པ་དེ་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པར་ཐལ། །སྐབས་འདིར་
བསྟན་གྱི་འགོག་པ་དེ་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་བྱིར། །རྟགས་ཁས། འདོད་ན།
ས་བདུན་བ་བས་གང་ལ་སྟོམས་བར་འཇུག་ཡུལ་གྱི་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་
འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། དེ་འདྲའི་
འགོག་པ་ཆོས་ཅན། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་
པའི་(༡༠བ)བྱིར། དེས་ན། འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སྟོམས་བར་
འཇུག་མཐའ་གྱི་ས་དུག་པའི་མཉམ་བཞག་སྟེ། །སྐབས་འདིའི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་
དང་། དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཁྱད་པར་བ་ནི་སྐབས་འདིའི་འགོག་པ་ཡིན་

ནོ། །ཡང་འདིར་བསྟན་གྱི་འགོག་སྒྲུབ་ས་དེ། མཐར་གནས་སྒྲུབ་ས་འཇམ་དབྱངས་དགའ་པོ་དང་ཚན་གྱི་འགོག་སྒྲུབ་ས་ཡིན་ནམ་སྒྲུབ་ན། སྒྲུབ་པ་ཅིག་ཏེ། མངོན་རྟོགས་བྱུང་ན། ཐོད་ཀྱི་ཕྱི་ལ་གཞི་དང་སྒྲེལ་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་འགོག་སྒྲུབ་ས་དེ་སྒྲུབ་པ་མ་ཆེ་སྒྲུབ་ཏེ། གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མ་འབྲེལ་ཏེ། སྐབས་འདིར་བསྟན་པ་མ་དུག་པ་བའི་དེའི་རྒྱུ་གྱི་འགོག་པའི་སྒྲུབ་ས་འཇམ་དབྱངས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དགག་བྱ་ཆོག་ས་དུག་རགས་པ་འཁོར་བཅས་བཀག་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་སྒྲུབ་ས་འཇམ་དབྱངས་ཡིན་པར་ཐལ། མཐར་གནས་སྒྲུབ་ས་འཇམ་དབྱངས་དགའ་པོ་དང་ཚན་གྱི་འགོག་སྒྲུབ་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་རྒྱུ་བའི་སྒྲོབ་པའི་རྒྱུ་གྱི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་འགོག་སྒྲུབ་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་འགོག་སྒྲུབ་ས་དེ། ཤེས་བྱེན་གྱིས་ལྟག་པའི་སྒྲོབ་ས་ཀྱིས་ཐོབ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཆོག་ས་དུག་རགས་པ་འཁོར་བཅས་བཀག་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་འགོག་སྒྲུབ་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མེད་ཀྱི་ཏེ། ཤེས་རབ་གནས་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཅེས་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར་མ་ལྟ་པ་མན་ཆད་ཏེ་ཤེས་བྱེན་ལྟག་པ་མེད་པས་སྐབས་འདིའི་འགོག་སྒྲུབ་ས་དེ་མ་འཐོབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་ལས་སྒྲོང་(༡།ན) བར་མཛད། །ཅེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འགོག་པའི་སྒྲུབ་ས་འཇམ་དབྱངས་དེ། མཐར་གནས་དགའ་པོའི་སྒྲུབ་ས་འཇམ་དབྱངས་ཡིན་པར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་འགོག་སྒྲུབ་ས་དེ་མཐར་གནས་དགའ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། དེའི་སྐབས་ཀྱི་འགོག་སྒྲུབ་ས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་པ་ནས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འགོག་སྒྲུབ་ས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འགོག་སྒྲུབ་ས་ལས་ཆོས་ཐུབ་པའི་

འགོག་སྒྲིམས་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

མཐའ་བཞིའི་སྒྲིབ་མེད་པའི་དྲགས་ཀྱིས་ཚས་ཀྱི་བདག་མེད་
གཏན་ལ་འབེབས་རྒྱལ་ལ་དྲིགས་པ་དབྱུང་པ།

དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་ཁྱེས་པར། དག་དོན་ནི།
སྒྲིབ་ཀྱི་ཚས་ཅན། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྒྲིབ་ཏེ། དེ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་ལ་འོག་ནས་འབྱུང་
བའི་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། འདིར་སྒྲིབ་བདག་ལས་མི་སྒྲིབ་
བའི་དོན་གང་ཡིན་དེའོ། །རང་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲིབ་མེད་པ་དེ་བདག་
སྒྲིབ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རེ་གིག་དབྱུང་ན། སྒྲིབ་ཀྱི་ཚས་ཅན། རང་དང་བདག་ཉིད་
གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲིབ་མེད་པར་ཐལ། རང་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲིབ་
མེད་པ་དེ་བདག་སྒྲིབ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཚས་ཅན། སྒྲིབ་
དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲིབ་ཡོད་པར་ཐལ། སྒྲིབ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་
པའི་རྒྱ་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྒྲིབ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་དངོས་
པོ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲིབ་འི་མི་དྲག་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཙམ་བདག་སྒྲིབ་དོན་དུ་འདོད་པ་
ཡང་མི་འཐད་དེ། རྒྱ་འབྲས་རང་(༡༡བ)བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
གཉིས་དངོས་པོར་གྲུབ། རྒྱ་ཡིན་ན་འབྲས་སུ་ཡིན་དགོས། འབྲས་སུ་ཡིན་ན་རྒྱ་ཡིན་
དགོས་པའི་བྱིར།

དེས་ན་རང་ལྟགས་ནི། སྒྲིབ་ལྟ་སྒྲིབ་འབྲས་སུ་རྒྱུ་མས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲིབ་ན། བདག་སྒྲིབ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །སྒྲིབ་ས་འདིར་རང་རེའི་ལྟགས་ལ་

བདག་སྒྲིག་ལས་ལེན་ཞིང་དེ་ཡང་དངོས་པོར་འདོད་པ་ཡིན་པས། ད་ལྟ་གཞན་དག་གིས་
འགལ་འདྲུག་ཅིན་ཏུ་ཆེ་བ་རྗེས་ལས་གྱིས་བཞེས་སོ་སྟུང་དུ་འཛིན་པ་ནི་ཚིག་ཙམ་ལ་ཞེན་པ་
ལྟེ། དེའི་སྒྲིག་སྒྲངས་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན། ལྷགས་གཉིས་ལས། བདག་སྒྲིག་མེད། བདག་
ལས་སྒྲིག་པ་ཡོད། ཅེས་དམ་བཅའ་བར་བྱའོ། །

དེ་ལ་ཁོན་རེ། བདག་སྒྲིག་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་ལས་སྒྲིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེན།
འོན། རང་རིག་ཡོད་པར་ཐལ། རང་ཉིད་རིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་
ཐལ། ཀུན་གྱི་གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉོན་ཡིད་ཡོད་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་པའི་ཡིད་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་གྱི་བྱ་བ་པ་ལས་སྒྲངས།

ཡང་ན། བདག་ལས་སྒྲིག་པ་ཡང་མེད། བདག་ལས་འབྲས་བུ་སྒྲིག་པ་ཡོད། ཅེས་དམ་
བཅའ་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཁོན་རེ། བདག་ལས་སྒྲིག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་ལས་འབྲས་
བུ་སྒྲིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོན། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་ལྟ་
སྒྲིན་གྱི་བདག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་པ་ལྟ་མའི་སྒྲིང་དུ་ལས་སྒྲངས་སོ། །མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། གང་ཟག་ལྟ་སྒྲིན་གྱི་བདག་དེ་བདག་པོ་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཐལ། ལྟ་སྒྲིན་གྱི་
ལུང་པོ་དེ་ལྟ་སྒྲིན་གྱི་བདག་དེའི་གདགས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁོན་རེ། བདག་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ལས་སྒྲིག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལས་
འབྲས་བུ་སྒྲིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་(༡༩ན)ཟེར་ན། སྐབས་སྟོབས་ཀྱི་ཚེས་ཅན་ཡིན་ཏེ། གང་
ཟག་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟ་སྒྲིན་གྱི་བདག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བྱ་བ་པ་ལྟ་མའི་ཐོབ་ཏུ་མོང་།

ཡང་ཁ་ཅིག་ ཁྱིམ་བདག་སྒྲིག་ཡོད། མཐའ་བཞི་གང་རུང་གི་བདག་སྒྲིག་མེད་ཅེས་
སྒྲིག་པ་ཡང་དགོངས་པ་རུང་ལྟེ། ཁྱིམ་གཞན་སྒྲིག་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན། མཐའ་བཞི་གང་རུང་
གི་གཞན་སྒྲིག་མེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ལས་ལེན་རིགས་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་

དེའི་ཕྱིར། འདི་དག་ཆོག་འབྲུག་ཆོག་གི་ཆོད་པ་ཡིན་པས་ལུགས་སྒྲུ་མ་གཉིས་གང་རུང་ལ་
བརྟེན་པར་བྱའོ། །གཞུང་འདིའི་འབྲུག་ནི་མིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བས་གཞུང་འབྲེལ་དུ་བཞུགས་
ཟེན་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྒྲུབས་སྒྲུ། བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷ་གུ་ཆོས་ཅན།
ས་པོན་ལས་སྒྲར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། ས་པོན་གྱི་དུས་སྒྲུབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར།
དྲགས་ཁས། བྱུ་བ་མེད་ན། ལྷ་གུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲར་ཡང་སྐྱེ་བ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། ས་
པོན་གྱི་དུས་སྒྲུབ་ཟེན་སྒྲར་ཡང་ས་པོན་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དྲགས་ཁས། ཐལ་
འགྱུར་སྒྲུ་གཉིས་ཀའི་གསལ་བ་གངས་ཅན་གྱིས་ཁས་སྤངས་དེ། ཐལ་པར་འགྱུར་བ་
བསྐྱོག་པའི་དོན་དང་ཡང་ཡ་ཙམ་པོ་ཉིད་ལ་འབྲེལ་གྱི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་སྒྲུབས་འདིར། དངོས་པོ་གང་གི་སྐྱེད་དུ་ཡང་སྒྲར་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་ཁས་
ལེན་དགོས་པས། དེ་ལ་རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། ལྷ་གུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲར་ཡང་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་
ཐལ། ཁྱོད་སྐྱེས་(༡༩བ)ཟེན་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ལྷ་གུ་སྐྱེས་ཟེན་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྷ་གུ་སྐྱེས་ཟེན་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷ་གུ་སྐྱེས་
ཟེན་པའི་དོག་ཏུ་ལྷ་གུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷ་གུ་སྐྱེས་ཟེན་པའི་དོག་ཏུ་ལྷ་
གུ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ལྷ་གུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེས་ཟེན་པའི་དོག་ཏུ་ཁྱོད་
འཛིག་པར་ཐལ། ཅེས་པ་རྣམས་གསར་ཁུ་བ་ལ་ཐོག་མར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །འདི་དང་
སྒྲུ་མའི་སྒྲུབས་སྒྲུ་གངས་ཅན་གྱིས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་སྤངས་སོ་ཟེར་ན། གངས་
ཅན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་སྤངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱིས་བདག་
ལས་འབྲས་སྒྲུག་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་གྱིས་བདག་དེ་

རྒྱ་ཡང་མ་ཡིན་འབྲས་སྤྱ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་
 ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། གངས་ཅན་གྱི་གཞུང་ལས། སྤྱི་མཐུན་པའི་ཆོས་མ་ཡིན་ནམ་ འབྲུ་
 མིན། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ནི་བདག་སྤྱིའི་བསམ་དོན་ལ་མ་དབྱུང་པར།
 བདག་ལས་སྤྱི་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་ལ་ཉ་ཅང་འབྲིས་པའི་ཉེས་དམིགས་བསྟན་པའོ། །

བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་དྲྀགས་པ་དབྱུང་བ།

དངོས་ཀྱི་ཡང་དག་རྒྱུ་པ་མཐོང་བ་ཡིས། ཅེས་པར། གཞུང་གི་འཕྲོས་འབྲེལ་
 བསྒྲིགས་ལྟར་ཁས་སྤངས་ནས། བག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་
 ཀྱི་ཉིད་དོན་དུ་ཀྱང་རྫོག་དང་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དེ། རིགས་ཤེས་
 ཀྱི་ཉིད་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་དང་། ཐ་སྙད་ཚད་མའི་ཉིད་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ངོ་
 བོ་གཅིག་དང་གཉིས་(༡༡ན)སྤྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དེ་ཤིག་དབྱུང་དེ། ཤེས་བྱ་
 ཚོས་ཅན། མཐར་ཐུག་དབྱུང་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཉིད་དོན་ཡིན་ན། དོན་དམ་པའི་ངོ་
 བོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། སྤྱིར་བཏོད་ཀྱི་ལྟར་འགོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུ་
 པས། གཤག་ཅིང་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གཞུང་ལ་བའི་དོན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་དེ། དེའི་གཞུང་ལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། རི་ལྟ་བུ་དྲྀགས་པའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་གཞུང་
 ལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་གཉིས་སོ་སོར་མཚན་ཉིད། ཚད་མ་གཉིས་སོ་སོའི་ཉིད་དོན་
 གང་ཞིག །སོ་སོར་ཚད་མ་དེ་གཉིས་སྤྱ་ཡོད་པ། ཅེས་པ། ད་ལྟ་གྲགས་ཚད་ལྟར་ཐུར་
 གཉིས་པ་ཅན་འཛོག་ན། ཐུར་དང་པོ་ལ་དགོས་ཚུལ་མེད་པར་མངོན་དེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་
 ཅན། མཐར་ཐུག་དབྱུང་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་ཉིད་དོན་གང་ཞིག །དེ་མཐར་ཐུག་
 དབྱུང་པའི་རིགས་ཤེས་སྤྱ་ཡོད་པའི་ཚོས། ཅེས་པ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་

བཞག་པ་དེ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་དེ་ཁྱོད་
ལ་མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སྤང་བ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་
ཉིད་སྟོན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན། དེ་མཐར་ཐུག་
དབྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སྤང་བའི་ཡུལ་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
ཡིན་ན་མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སྤང་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
འོག་ཏུ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ལེ་ཤེས་ཀྱང་བསྟུ་བར་འདོད་ན། ཁྱོད་ལ་རིགས་ཤེས་སུ་སྤང་བ་
ཅེས་སྟོན། ཞེས་ཀྱི་ཆོད་དོན་གསུངས་པས། རིགས་ཤེས་སུ་སྤང་བའི་ཡུལ་ཡིན་པ་ཙམ་
གྱིས་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་རྒྱུ་སོ། །

དེས་མཚན་ནས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ལའང། ཟུར་དང་པོ་(༡༡བ)
དགོས་རྒྱུ་མེད་པའི་སྟོན་འཕེན་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་
ཤེས་དང་། ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་མ་གཉིས་འགལ་མི་འགལ་བྱའོ། །མི་མངས་རྣམས་ཀྱི་ཆོད་
གྱི་དགོངས་པར་བསམ་ནས། སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་དེ་གཉིས་མི་འགལ་ལང། སྟོབ་ལམ་
དུ་དེ་གཉིས་འགལ་སྟམ་པ་ན་མི་རིགས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྟོབ་ལམ་དུ་འང་ཆོད་
མ་དེ་གཉིས་མི་འགལ་བར་ཐལ། ཐེག་ཆོད་གྱི་མཐོང་ལམ་དེ་མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་
རིགས་ཤེས་ཀྱང་ཡིན། ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་མ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པ་འཇལ་བྱེད་
གྱི་ཆོད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེམ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་འཇལ་བྱེད་
གྱི་ཆོད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ། ལམ་མ་ཞུགས་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ཆོད་མ་དེ་
གཉིས་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པས་མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རི་ལྗོངས་ལྟོན་པའི་
རྣམ་མཁྱེན་གཉིས་འགལ་ན་ཆོད་མ་འདི་གཉིས་ཀྱང་འགལ་བ་ལེགས་མོད། རྣམ་མཁྱེན་
དེ་གཉིས་མི་འགལ་བར་གསུངས་པས། འདི་གཉིས་ཀྱང་མི་འགལ་བར་ལེགས་སོ། །

བོད་ཁ་ཅིག །རིགས་ཤེས་ཆེས་པ། རྗེས་དཔག་ཁོ་ན་ལ་འདོད་པ་ནི། བརྟམ་ལ་
མ་སྦྱངས་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དབྱེད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་
ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་ཀྱི་དོན་ལ་དབྱེད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་
ཤེས་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདི་དག་ཏུ་ཡང་ལོག་གི་རྣམ་
གཞག་ལ་དབྱེད་ན། སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་ལོག་གི་ཆོས་གཉིས་དང་། བདེན་ཐུན་གཉིས་
དང་། བསྐྱེམ་བསྐྱེལ་ཆོས་གཉིས་(༡༩ན)དང་། བདེན་པ་གཉིས་རྣམས་སུ་གྲངས་ངེས་
པར་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་འདེད་པར་དག་དང་དོན་དམ་ལོགས་ལ་སྤྱིར་ཡང་ལོག་
གཉིས་ཤེས་ངོ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་གྲང་མི་འབྱེད་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། ལོག་
པའི་ཆོས་དང་། བསྐྱེམ་བའི་ཆོས་དང་། བཟུང་པ་རྣམས་ལ་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་
ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་གྲང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་ལོག་གཉིས་
སུ་འབྱེད། ཅེས་པ་དང་། ཁྱད་པར་ལམ་རིམ་རྒྱུད་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་ཤེས་ངོ་ལ་
ལྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་པར་གསུངས་སོ། །

འདི་སོར་བཞག་ཏུ་ཁས་གྲངས་པ་ལ། རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག་ ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན།
 ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ལ་ཀུན་རྗེ་བ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་
 ཐལ། ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ལ་འདིག་རྟེན་གྱི་སེམས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་
 རིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རྩེད་ཅད་མ་དགོངས་པར་མཛོན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚེས་
 ཅན། ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ལ་སྐྱེ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་
 བ་རང་ལུགས་ལ་གྲངས་ཅན་གྱི་སེམས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྐྱེ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་
 ཕྱིར། ཁྱབ་པ་སོང་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གྲངས་ཅན་གྱི་སེམས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྐྱེ་རྟག་པ་
 ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་སྐྱེ་རྟག་པ་ལེན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། བ་སྟད་པའི་ཚད་མས་རྒྱན་ཚྭ་ལ་འཇུག་པའི་ལྷན་ལམ་གྱི་པ་
 གྲུབ་པར་ཐལ། བ་སྟད་པའི་ཚད་མ་ལ་ལྷོས་ཏེ་རྒྱན་ཚྭ་ལ་དེ་ལྟར་གཉིས་སུ་འབྱེད་
 རིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡང་ཁྱབ་པ་མ་དཔེ་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། གྲངས་ཅན་གྱི་
 (༡༧)ཤེས་པས་སྒྲིག་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། གྲངས་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་ངོ་ལ་ལྷོས་ཏེ་
 སྒྲིག་པར་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲིག་པར་
 གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་མི་མེད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པས་གྲུབ། ཤེས་པས་གཞལ། ཤེས་པས་རིག་
 ཅེས་པ་རྣམས་དོན་འདྲའོ། །ཡང་ཐལ་འགྱུར་པ་རང་ལུགས་ལ་རྒྱན་ཚྭ་ལ་འཇུག་པའི་ལྷན་ལམ་
 ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་འབྱེད་ཏེ། རྒྱན་ཚྭ་ལ་དང་ཡང་དག་པའི་གཞི་མཐུན་མ་གྲུབ་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་ཚྭ་དང་བདེན་པའི་གཞི་མཐུན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་ཚྭ་ཡིན་
 བ། རྒྱན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འང་ལོག་པའི་རྒྱན་ཚྭ་ལ་འཇུག་པའི་ལྷན་ལམ་
 ལྟར་ན། འདི་ལ་ཇི་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱན་ཚྭ་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྷོས་ནས་འཛིག་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། ལོག་པའི་རྒྱན་ཚྭ་འཛིག་ན་ཡང་དེ་ལ་ལྷོས་ནས་འཛིག་དགོས་པས་
 ཐལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྟན་པའི་ཤེས་པའི་ལུལ་དང་ལུལ་ཅན་རྣམས་རྒྱན་པར་འཛིག་
 རྟེན་པའི་ཚད་མས་མ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལོག་པའི་རྒྱན་ཚྭ་གྲངས་མི་ལེན་པར་གསུངས་
 བས། འདི་ལ་རེ་ཤིག་དབྱུད་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ལོག་པའི་རྒྱན་ཚྭ་གྲུབ་པར་
 ཐལ། རྒྱན་ཚྭ་ཡིན་ན་ལོག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེར་ཐལ། དོན་དམ་ཡིན་
 བ་ཡང་དག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འབྱུང་།

གཞན་ཡང་། ལོག་པའི་རྒྱན་ཚྭ་གྲུབ་པར་ཐལ། ལོག་པའི་རྒྱན་ཚྭ་བདེན་
 པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུལ་ལ་དེ་ལོག་པའི་རྒྱན་ཚྭ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། ལུལ་པའི་ཚོས་ཉིད་དེ་ཡང་དག་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལྷོད་ཉིད་མ་རྟགས་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཚད་མས་ལུལ་ལ་དེ་རྒྱན་

པར་གྲུབ་པར་གྲུབ་རྒྱས་པར་ཐལ། སྤུང་པ་དེ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 སྤུང་ན། (༡༥ན)དེ་ག་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་ལ་དེ་འདྲ་གཅིག་གནས་མོད། རེ་སྤྲོད་དབྱུང་
 བ། སྤུང་བྱ་ཆོས་ཅན། མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྒྱན་དེ་སྤྲོད་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་
 འཛིག་རྟེན་པའི་ཆད་མས་རྒྱན་པར་འགྲུབ་རྒྱས་པར་ཐལ། གཟུགས་བརྒྱན་དེ་འཛིག་
 རྟེན་གྱི་སྤུང་ལ་ལྟོས་པའི་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ལ་ཐམས་ཅད་
 ཁ་འཆམ། དེ་ལ་བྱུང་བ་མེད་ན། རྩ་མ་ལ་བྱུང་བ་ཡོད་པ་བྱུང། ཅུ་བར་འདོད་ན།
 སྤུང་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྲོད་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཆད་མས་བྱུང་བཞིན་གྱི་
 གཟུགས་བརྒྱན་བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་རྒྱས་པར་ཐལ། དེ་རྒྱན་པར་རྟོགས་རྒྱས་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟོགས་ཀྱིས་སྤྱུ་གྱ་བདེན་སྤྲོད་ཏུ་སྤྱུ་དགོས་
 གྱི་ཕྱི་ཆོལ་གཟུགས་བརྒྱན་མཐུན་དཔེར་སོང་བ་དེས། གཟུགས་བརྒྱན་བྱུང་བཞིན་ཏུ་
 སྤྲོད་བ་ལྟར་གྱི་མི་བདེན་པའི་རྒྱན་པར་རྟོགས་ཀྱང་། གཟུགས་བརྒྱན་རང་བཞིན་མེད་
 པར་མ་རྟོགས་པར་ཇེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་དགའ་བའི་གནས་
 རྣམས་ལ་དབྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཡང་ཕྱན་ཆོག་མཁའ་ཞིག་དབྱུང་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་
 པ་ཡིན་ན་སྤྱུ་བའི་ཆོས་དང་། ལོག་པ་དང་རྒྱན་པ་སོགས་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཁས་སྤྲངས་
 པ་ལ། དབྱུ་མའི་སྤྲོད་དང་འདྲིས་རྒྱུང་བའི་གསང་ལུ་བ་དག་ན་རེ། ལས་རྒྱ་འབྲས་ཆོས་
 ཅན། བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆད་མ་ཆོས་
 ཅན། བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱུས་གྱི་
 བཀའ་ཆོས་ཅན། རྒྱན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱིན་ཅི་
 མ་ལོག་པའི་སྤྱོ་ཆོས་ཅན། ལོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་(༡༥བ)ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་འཁེན་པ་རྣམས་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ལན་བཏབ་ན། འདོད་ལན་དོན་མཐུན་
 ཐེབས་ཏེ། དགོ་སྤྲོད་གི་ལས་རྒྱ་འབྲས་སྤྱིར་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཡིན་ཀྱང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་

རི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་མི་བསྟན། སྤྱིར་རྩལ་པ་ཡིན་པས་བདེན་པ་མ་ཡིན་གྱང་སངས་
 རྒྱལ་གྱིས་རི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་བདེན། ཚད་མ་སྤྱིར་བསྟན་པའི་ཚོས་ཡིན་གྱང་། རང་གི་
 གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསྟན། སངས་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་རྩལ་པ་ཡིན་གྱང་། རྩལ་མ་ཡིན། བདེན་
 གྱང་བདེན་པ་མིན། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བློ་སྤྱིར་ལོག་པ་ཡིན་གྱང་། ལོག་པའི་ཤེས་པ་མ་
 ཡིན། ཞེས་ལན་བཏབ་པར་བྱལ། །

མདོར་ན་འདི་དག་ནི། ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྗེ་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་པ་དང་བྱད་པར་མེད་དོ། །འདིར་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་འཛིག་རྟེན་ནི་
 འཛིག་རྟེན་པ་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་འཛིག་རྟེན་ཙམ་ལ་
 བྱུང་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྱུར་ལམ་ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོ་ཡང་འཛིག་
 རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་དེའི་ངོ་ལ་སྟོན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་འབྱེད་ན་ཐལ་འགྱུར་
 པ་རང་ལུགས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་འབྱེད་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔུ་མའི་ལྟ་བུ་ལེགས་
 བར་མ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་སྒྱུར་ལམ་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྟོང་ཉིད་
 རྟོགས་མ་སྟོང་བའི་གང་ཟག་གི་ཤེས་ངོ་ཙམ་ལ་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་གྲུབ་མཐའ་ལ་ལུགས་
 པ་དང་མ་ལུགས་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །དེར་མ་ཟད། གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་ཚད་
 མ་ཡིན་ན་ནི། ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། རྫོབ་
 ཆེན་པོས། མདོན་སུམ་རྗེས་དཔག་དགོས་པ་མེད། །མུ་སྟེགས་ཚུང་པ་སྒྲིག་ཕྱིར་ཡིན། །
 ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་བཤད་མ་ཐག་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་
 ཏེ། རྗེས་(༡༦ན)འབྲང་ཕལ་ཆེར་གྱིས་མ་རྟོགས་པར་སྣང་དོ། །ཡང་ལོག་གི་རྣམ་བཞག་
 རང་ལུགས་གང་ཡིན་པ་ཆེས་གསལ་བར་སྐབས་འདིའི་གཞུང་འབྲེལ་དུ་བཀོད་ཟིན་ཏོ། །

ལྷ་མ་གྲིག་ལྷ་སྒྲིག་ལ་བདག་པ་གང་། །དེ་དག་འཛིན་རྟེན་ལས་གྲུང་ཡོད་
མིན་ཉིད། །ཅིས་པར་གངས་ཅན་གྱིས་བདག་པ་ལྷ་རྒྱུ་གཙོ་བོ་དང་། ལྷ་མ་ལ་རྟ་

སྤང་དང་། སྒྲིག་སྒྲུ་ལ་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པ་འབྱུང་པས་བདག་ས་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་
 པར་སྤང་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་རྟོགས་ནུས་ཞེས་བཞུགས་པར་བྱའོ། །
 སྒྲུ་མའི་རྟ་སྤང་དང་སྒྲིག་རྒྱུའི་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་གཞོད་ཅེས་
 མི་བྱ་སྟེ། སྒྲུ་མ་ལ་རྟ་སྤང་མ་གྲུབ་ཀྱང་། སྒྲུ་མའི་རྟ་སྤང་གྲུབ། སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་རྒྱ་མ་གྲུབ་ཀྱང་།
 སྒྲིག་རྒྱུའི་རྒྱ་གྲུབ། རྒྱ་ནང་ན་རྒྱ་བ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། རྒྱ་ནང་གི་རྒྱ་བ་གྲུབ། མི་ལམ་ན་
 ཁང་ཁྱིམ་སོགས་མ་གྲུབ་ཀྱང་། མི་ལམ་གྱི་ཁང་ཁྱིམ་སོགས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །སྐབས་འདིར་དེ་གཞུགས་ཀྱིས་བདག་ས་པ་ལྟར་གྱི་གཙོ་བོ་དང་།
 བྱེ་བྲག་པས་བདག་ས་པ་ལྟར་གྱི་བདག་རྟག་པ་སོགས་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་རང་ག་
 བས་མི་རྟོགས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། གྲུབ་མཐའ་ལ་མ་ལུགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་
 དགོངས་པས་སྤང་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་དང་བྱེ་བྲག་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་པར་ཡོད་དོ། །

མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིས། །ཅེས་པར། གཞན་སྒྲེ་བཀག་པ་ལ།
 འཇིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་གཞོད་དེ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་མ་
 རིག་པས་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པས་མི་གཞོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ།
 འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་གཟིགས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་སྒྲེ་དགག་པ་ཡིན་གྱི།
 འཇིག་རྟེན་པའི་(༡༦བ)མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཀག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞན་སྒྲེ་མེད་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདིར་གཞན་
 སྒྲེ་བཀག་པ་ནི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་གཟིགས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཀག་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། གཞན་སྒྲེ་མེད་པ་ཅུམ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་
 པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་
 མི་སྒྲེ་བ་དེ་ལྷ་གྲུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་
 ཡང་དག་དེར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་དང་འགའ་ལོ། །

གདེ་མུག་རང་བཞིན་གྱི་པ་ཕྱིར་ཀུན་ཐོབ་སྟེ། །ཞེས་པའི་སྒྲ་བས་སྟ། ལྷ་གུའི་ཆོས་
 ཉིད་ལྟ་བུ་ལ། ཀུན་ཐོབ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་དམ་མེད་དེས་པ་ལ། །ཁ་ཅིག་གིས།
 ཡོད་ཏེ། ཆོས་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོ་ཀུན་ཐོབ་པ་བདེན་པའི་ཕྱིར་ཕྱི་དོ་བོར་བདེན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་
 བ་བྱུང་བ་མ་དེས་ཏེ། ལྷ་གུའི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ལ་ཀུན་ཐོབ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་
 དུ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱེད་ལ་དོན་དམ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཅོམ་མར་གུར་པའི་དངོས་ནི་ཀུན་ཨོཾ་པ་ཏུ་ལོ། །ཞེས་པའི་སྒྲ་བས་སྒྲ། ཉན་རང་དག་
བཅོམ་དང་། དག་སའི་རྗེས་ཐོབ་ལེ་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྟགས་ཀུན་ཨོཾ་པ་ཏུ་སྒྲ་བ་གི། །
བདེན་པར་མ་སྒྲ་། ཟེར་ན། དབྱེ་བ་མ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དག་སའི་
རྗེས་ཐོབ་ལེ་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྟགས་བདེན་པར་སྒྲ་བར་བལ། དག་ས་བའི་རྒྱད་ལ་
རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བདེན་སྒྲ་བའོད་པའི་ཕྱིར། དེར་བལ། དེའི་རྒྱད་ལ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཉིས་སྒྲ་
འབྲུལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གུར་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེན་པར་
ཞེན་པའི་རྩལ་གྱིས་དེ་ལྟར་མི་སྒྲ་ཞེས་བྱའོ། །བདེན་པར་མི་སྒྲ་ཞེས་མི་བྱའོ། །འདིའི་
རྒྱ་དོན་ནི། བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། (༡༥)ཁྱོད་སྟོ་ཀུན་ཨོཾ་པ་ཏུ་ལོ། །གནས་
ལུགས་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཀུན་
ཨོཾ་བདེན་པ་ཞེས་སྒྲ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོ་ཀུན་ཨོཾ་པ་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོ་
ཅམ་དུ་བདེན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སུམ་པ་ཆོས་ཅན། དག་སའི་རྗེས་ཐོབ་ལེ་ཤེས་
ལ་ཁྱོད་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྩལ་གྱིས་མི་སྒྲ་སྟེ། དེས་ཁྱོད་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་
བདེན་འཛིན་མ་ལུས་པ་སྒྲ་བས་པའི་ཕྱིར། འཕྲོས་ནི་གཞུང་འབྲེལ་ལྟར་རོ། །

རབ་མིག་མཐུ་ཡིས་སྒྲོ་བདེ་ལ་ཆོག་པ་ཡི། ཅིས་པར། དག་དོན་ནི། དོན་དམ་
བདེན་པ་ཡི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོས་ནས་འགོད་པར་བྱཏོ། །ཁུང་གི་ཆོས་དོན་ལ། རབ་མིག་

ཅན་གྱིས་མཐོང་ཚུལ་དེ་སྐྱ་ཤད་ཀྱི་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་མིག་དག་པས་མཐོང་ཚུལ་དེ་སྐྱ་ཤད་
 དེའི་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་པ་མོར་བཞག་ཏུ་མཛད་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱ་ཤད་ཀྱི་
 དེ་ཉིད་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱ་ཤད་ཀྱི་གནས་ལྷགས་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 བྱེ་རོལ་གྱི་སྐྱ་ཤད་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱ་ཤད་འཛག་སྒྲུང་ཞེས་པ་ནི། རབ་རིབ་
 གྱིས་བསྐྱད་པའི་མིག་ཤེས་ལ་བྱེ་རོལ་ན་སྐྱའི་སྐྱ་ཉག་འཛག་པ་མེད་བཞིན་ཏུ་སྐྱའི་རྣམ་
 པར་སྒྲུང་བ་ལ་ཟེར་བས། སྐབས་འདིར་ཡང་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་སྒྲུང་བའི་སྐྱ་
 ཤད་ཡོད་པ་ནི་སྐྱ་མའི་རྟ་གྲང་སྟགས་དང་འདྲ་ལ་བྱེ་རོལ་གྱི་སྐྱ་ཤད་ནི་མེད་དེ། གཞུང་
 འདིའི་འགྲེལ་པར་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གིས་སྒྲུང་སྟགས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་
 གྱིས་སྒྲུང་སྟགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཟིགས་པའི་དོན་གང་ཡིན་དེས་པ་ལ། ཆོས་ཉིད་ལ་
 རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་གཟིགས་འོར་ཆོས་
 ཅན་ཀུན་ཚྲོད་པ་མི་སྒྲུང་བའི་དོན་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྤྱིར་བཏང་ཏུ་དགོངས་
 པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡིན་(༡༧བ)མོད། རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། ཇི་ལྟ་བ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཐུན་
 ཀྱི་གཟིགས་འོར་ཀུན་ཚྲོད་པ་མི་སྒྲུང་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
 འདྲ་བའི་རྣམ་མཐུན་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་གཟིགས་འོར་ཆོས་ཅན་ཀུན་ཚྲོད་པ་སྒྲུང་བར་
 ཐལ། ཆོས་ཅན་ཀུན་ཚྲོད་པ་མཛོན་སུམ་ཏུ་གཟིགས་པའི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག །དེའི་གཟིགས་འོར་ཀུན་ཚྲོད་པ་ཡོད་ཀྱང་། དེས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་
 པའི་གཟིགས་འོར་ཀུན་ཚྲོད་པ་མེད་དོ། །ཡེ་ཤེས་དེས་ཇི་ལྟ་བ་གཉིས་སྒྲུང་རུབ་
 པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས། ཇི་སྟེད་པ་གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། སྐྱ་མའི་དགོངས་པ་ཞིབ་ཏུ་བཏང་བ་ཡིན་པས་
 ལེགས་མོད། རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཀ་བ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཐུན་གྱིས་ཀ་
 བ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་འོར་ཤུམ་པ་མ་གཟིགས་པར་ཐལ། རྣམ་མཐུན་དེས་ཀ་

[illegible]

གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ཚད་ཡིན་ན། །ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་མང་པོར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་
ཆེ་བས། དེ་ཤིག་དབྱེད་ན། འཇིག་རྟེན་ཞེས་པ་སྤར་བཤད་པ་བཞིན་ཁ་འཆམ་པ་མཐོང་
ཅིག །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་(༡༥)ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་
མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྱ་གུ་བདེན་སྟོང་སྤྱབ་
པའི་སྐབས་སུ་འད་འཇིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྱ་གུ་བདེན་སྟོང་དུ་སྤྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་འཇིག་རྟེན་གྱི་མངོན་
སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་རྟགས་མ་སྟོང་པའི་གང་ཟག་གི་
མངོན་སུམ་ཚད་མས་སྤྱ་གུ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚད་མ་དེས་སྤྱ་གུ་ས་
པོན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱེ་བ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ། འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་
མར་རུང་གུང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཚད་མར་མི་རུང་ཞེས་རྣམ་པར་དབྱེད་གོས་ཏེ། དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པ་ཙམ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐུགས་ཀྱང་
འཇལ་བའི་དུས་སུ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་དབྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གནད་འདི་ལྟ་བུ་ཡང་གོང་འོག་ཀྱན་ཏུ་བྱེད་དགོས་སོ། །

འཛིག་རྟེན་དོན་ནི་འཛིག་རྟེན་གྲགས་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་པར་སྤྲུམ་པ་རྣམས་མ་ཡིན་
ཏེ། ཞེས་དམ་བཅའ་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སྲུམ་གྱིས་གནོད་དེ། ཅེས་པའི་དམ་
བཅའ་བྱེད་ན། ཤེས་བྱ་ཚྲོམ་ཅན། སྤྲུམ་པ་རྣམས་ཡིན་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྲུམ་པ་ཚྲོམ་ཅན། རྣམ་གྲུབ་ཏུ་ཐལ། རྣམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཐལ་ལོ། །

དེས་ན་རྟེན་འབྲུང་ཁ་ཅིག རྣམ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཁས་ལེན། རྣམ་དང་རྣམ་
གྲུབ་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་གསུངས་ཞིང་། ལྟོང་ཐུན་དུ་རྣམ་གཅིག་དང་རྣམ་ཐ་དད་ཀྱང་
ཞལ་གྱིས་མི་བཞེད་པར་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར། གཞུང་དོན་ལ། སྤྲུམ་པ་རྫོང་མིན་པར་
དམ་བཅའ་པའི་དམ་བཅའ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སྲུམ་གྱིས་གནོད་ཏེ། དེ་རྫོང་ཡིན་
པར་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སྲུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བཀོད་ན་ལེགས་སོ། །

གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྟེན་འགྱུར་ན། ཞེས་(༡༥བ)པར། གཞུང་འབྲེལ་
ལྟར་འཕྱོས་སྤང་ནས། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚྲོམ་ཅན། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་ན་ལྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་
དངོས་པོའི་འཛིག་རྟེན་ཐལ་པའི་སྒྱུ་ལྡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ན། དེའི་འཕྲུལ་
མཚམས་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ལ། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ། འཕགས་པའི་
མཉམ་བཞག་གིས་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཟེར་ན། བརྟགས་པ་མཐའ་བཟུང་ཅམ་ལ་སློ་ཅེ་མི་གཏད་ན་དེ་ལྟར་དབྱེད་ཏེ། ཤེས་
བྱ་ཚྲོམ་ཅན། སྤྲུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དེ་སྤྲུམ་པའི་འཛིག་རྟེན་ཐལ། སྤྲུམ་
པ་ཡོད། ཚད་མ་དེས་སྤྲུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བྱུང་པ་མེད་ན། ལྟ་མའི་
འཕྲུལ་མཚམས་ལ་འཐད་པ་བྱུང། རྟགས་བྱུར་བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། སྤྲུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་

པའི་ཚད་མ་ཚུལ་ཅན། རྟོད་ཀྱིས་སུམ་པ་མེད་པར་འཇུག་པར་ཐལ། རྟོད་སུམ་པ་མེད་
པར་རྟོགས་པ་ཚད་མ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྟོད་རྟོད་དང་གཅིག་ཡིན་
པར་ཐལ། རྟོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་གཞི་མ་གྲུབ་པོ་ཅེ་ན། གྲུབ་པར་ཐལ། སུམ་
པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞུང་འདི་ལ་ཡང་ས་དག་གཅིག་གི་ཚྱོད་པ་ཡིན་པས། ས་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ན་
རེ། རང་རྒྱུད་པས་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་ཟེར་རོ། །
ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། རང་རྒྱུད་པས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པས་ཐ་སྙད་ཏུ་
དངོས་པོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུད་པས་ཐ་སྙད་ཏུ་
གཞན་སྟེ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་སྟེ་དོན་དམ་ཏུ་འགོག་ཅིང་ཐ་སྙད་ཏུ་
ཁས་ལེན་པའི་རྟོག་པ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞུང་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྔ་
པ་པོ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདིའི་མཚན་སྟོན་ཏུ་དོན་དམ་པར་གཞན་ལས་སྟེ་
པ་དགག་པ་རིགས་མོད། ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་གི་རང་པའི་ནི་(ཤེས་པ་དོན་མི་ཟ་
པར་གཞན་ལས་སྟེ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་རྒྱུད་
པས་ཐ་སྙད་ཏུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཁུངས་གསལ་ཤོས་འདི་ཡིན་ནོ། །

དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དྲོགས་པ་དབྱེད་པ།

གང་ཕྱིར་རང་པའི་ནི་གྱིས་ཏེ་མི་འགག་པ། ཞེས་དང་། འཕྲོས་གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་
ཁས་བྲུངས་ནས། སྟོན་འགོད་ནི། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། ལས་འབྲས་གྱི་རྟེན་ཏུ་ཀུན་གཞི་
སོགས་མེད་ཀྱང་། ལས་ཞིག་ནས་ཡུན་རིང་ཏུ་ཡོན་ཀྱང་འབྲས་སུ་འབྱུང་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། དག་མི་དགའི་ལས་གྱི་ཞིག་པས་ལས་གྱི་འབྲས་སུ་འབྱེན་ཅུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

པ་འདི་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གི་སྐབས་འདིར། རང་མེད་གསུང་སྒྲིམ་ལས་དགེ་མི་དགེའི་ལས་
 གི་ཞིན་པ་གཉིས་གྱིས་སོ་སོའི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་བདེ་སྟག་འབྱེན་པར་གསུངས་པ་
 དང་། ཡང་། ལས་དང་པོར་བྱས་པ་ཞིག་ནས་བསྐལ་པ་སོགས་ལོན་པའི་འོག་ཏུ་ཡང་
 རྒྱར་གྱི་ལས་དེའི་ཞིག་པས་འབྲས་སུ་འབྱེན་པ་དང་། རྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་
 ཏུ། ཐོག་མར་ལས་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་དེ་ལས་གྱི་ཞིག་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཞིག་པ་ཐྱི་མ་རྣམས་
 ཞིག་པའི་ཞིག་པ་དང་དེའི་འདི་ཞིག་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དག་ལ་དབྱེད་ན་
 དོགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡོད་དེ། ཐོག་མར་དགེ་བའི་ལས་གྱི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། དགེ་བ་
 ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་བདེ་བ་འབྱེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མི་དགེ་
 བའི་ལས་གྱི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། མི་དགེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་སྟག་
 བསྐལ་འབྱེན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བྱུངས་ཤིང་། ཟུབ་བ་ཡོད་དེ། འདི་
 ཉིད་ཏུ། དེ་ཕྱིར་རྣམ་སྒྲིན་མི་དགེ་ནག་པོའི་ལས། རྣམ་སྒྲིན་དགེ་ཉིད་དགེ་ལས་ཡིན་
 མཐོང་ཞིང་། ཞེས་པ་དང་། ཆོས་མངོན་པར། རྣམ་སྒྲིན་རྒྱུ་ནི་མི་དགེ་དང་། །དགེ་བ་
 ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། རིམ་པ་བཞིན་
 ད་ལྟར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དགེ་(༡༥བ)པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེར་ཐལ། མི་དགེ་བ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་པ་ངེས་པར་ཡོད་དོ། །དངོས་པོ་རྒྱར་ཡོད་ཞིག་པའི་ཆ་ལ་འདས་
 པ་འཇོག་ །སྤྱི་འབྱུར་མ་སྤྱིས་པའི་ཆ་ལ་མ་འོངས་པར་འཇོག་པ་འདི་པའི་ལུགས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་བ་སྔ་མ་གཉིས་ལ་འདོད་ན། ད་ལྟ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞིག་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁས་ང་གི་དགེ་བའི་ལས་གྱི་ཞིག་པས་དེ་རིང་དུས་
 སུ་འབྲས་སུ་དངོས་སུ་འབྱེན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དགེ་མི་དགེའི་ལས་གྱི་ཞིག་པས་ལས་
 དེ་བྱས་ནས་བསྐལ་པར་ལོན་པའི་འོག་ཏུ་འབྲས་སུ་དངོས་སུ་འབྱེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་ལ་བསྟོན་དུ་མེད་དོ། །འདོད་ན། ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་རིང་གི་དུས་སུ་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཞིག་པའི་
ཞིག་པ་དེ་ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། རྟགས་གསལ་
དངོས་སུ་ཁས་བླངས་སོ། །

མདོར་བསྟུན། ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་
པར་མ་ཞིག་པར་ཐལ། ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་དེ་རིང་གི་དུས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།
རྟགས་ཁས། ཁོ་ན་རེ། ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་རིང་གི་དུས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ།
དེ་རིང་གི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པའི་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།
སྒྲུལ་ན་བྱུང་བ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན། དེ་རིང་གི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་ལས་ཡོད་པར་
ཐལ། དེ་རིང་གི་དུས་སུ་ལས་དེའི་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། དེ་རིང་གི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་
རིང་གི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་ལས་དེ་ཞིག་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། མ་བྱུང་ཟླ། འོ་ན། སང་ཉིན་
གི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སང་ཉིན་གི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་
ལས་དེ་ཞིག་པའི་བྱིར། བྱུང་བ་ཁས། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁ་སང་གི་ལས་
ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མ་ཞིག་པར་ཐལ། དེ་སང་ཉིན་གྱི་
དུས་སུ་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ལ་བྱུང་བ་(༡༠ན)ཡོད་པར་ཐལ། ཁ་སང་གི་ལས་སང་
ཉིན་གྱི་དུས་སུ་ཡོད་ན། ལས་དེ་རང་གྲུབ་དུས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མ་ཞིག་པས་བྱུང་
པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལས་ཀྱི་ཞིག་པས་རྣམ་སྒྲིན་ཇོགས་པར་བྱས་
ཟེན་པའི་འོག་ཏུ་ཡང་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ལས་བྱས་ནས་བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་
སྟོང་སྟགས་ཡོན་པའི་འོག་ཏུ་ཡང་སྒྲུབ་ཀྱི་ལས་དེ་ཉིད་ཞིག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། རྟགས་

ལས། འདོད་ན། རྣམ་སྒྲིན་སྤྱང་ཟེན་པའི་དགོ་པའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། རང་
འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་འབྲིན་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དགོ་པའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ལས། དེ་ལ་བྱལ་བ་མེད་ན་དགོ་པའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ས་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་
བདེ་བ་འབྲིན་རྒྱས་པ་བྱུང། འདོད་ན། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་འབྲིན་པ་ལྷག་མེད་
རྟེན་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འཇུག་འདི་རྣམས་ལ་ནི། རི་བོ་དགོ་ལྷན་པ་སྤྱི་པས་ལན་
གདབ་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཁུར་ཤིན་རྩ་ལྟེ་བ་ཡིན་ནོ། །

སྐབས་འདིར་རྒྱས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་དབྱེད་ན། ལྟོང་ཐུན་དུ། འདས་
པའི་མཆོན་ཉིད་ལ། རང་ཉིད་རྒྱས་གསུམ་པོ་གང་དུ་འཇོག་པ་ཆོས་གང་གི་རྒྱས་ལ་ལྟོས་
ནས་བཞག་དགོས་པའི་ཆོས་དེ་རང་རྒྱས་ལས་ཐལ་ཟེན་པའི་ཆ་ཅེས་གསུངས་པ་ནི།
དོན་སྒྲིན་ཆེར་མེད་ཀྱང་། ཆོག་ལ་སྒྲིན་ཅུང་ཟད་ཆགས་ཏེ། ལུས་པ་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན།
མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལུས་པ་ཞིག་
པ་དེ་ལུས་པ་རང་རྒྱས་ལས་ཐལ་ཟེན་པའི་ཆ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་
འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུས་པ་རང་རྒྱས་ལས་ཐལ་ཟེན་པའི་ཆ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། ལུས་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱས་ལས་ཐལ་མ་ཟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན།
རང་རྒྱས་སུ་མ་ཞིག་པར་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འབྱུང་དོ། །

ཡང་(༡༠༧)ལྟར་གྱི་མཆོན་ཉིད་དེ་ལ། རང་རྒྱས་ལས་ཞེས་མི་བརྗོད་པར་རང་རྒྱས་
སུ་ཐལ་ཟེན་པའི་ཆ་ཟེན་ན་ཡང་སྒྲིན་དེ་ཉིད་འཇུག་སྟེ། ལུས་པའི་ཞིག་པ་རྒྱས་གསུམ་
གང་དུ་འཇོག་པའི་ལྟོས་ས་ནི་ལུས་པ་ལས་འོས་མེད། ལུས་པ་རང་རྒྱས་སུ་ཐལ་ཟེན་པ་
མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རྒྱས་སུ་སྤྱིབ་ཅུ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག །ལྟར་གྱི་མཆོན་ཉིད་དེ་ལ། ཆོས་དེའི་རང་རྒྱས་ལས་ཐལ་ཟེན་པ་ཟེར་
ན། འདི་ནི་བསམ་དོན་འཇུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་པའི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་

ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ལུས་པའི་ཞིག་པ་དེ་ལུས་པའི་
རང་དུས་སུ་ཐལ་བའི་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུས་
པའི་ཞིག་པ་དེ་ལུས་པའི་དུས་སུ་མ་སྒྲེབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུས་པ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་
རྩོམ་ཏུ་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་སྒྲིན་ཆགས་
ཏེ། རིགས་པ་སྒྲིས་པར་བྱའོ། །

དེས་ན་བདག་གི་སྒྲ་མས། རང་གི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་ཚོས་ཞིག་འགག་པའི་ཆ་
འདས་པའི་མཚན་ཉིད། སྒྲེ་འགྱུར་གྱི་ཚོས་འགའ་ཞིག་མ་སྒྲིས་པའི་ཆ་མ་འོངས་པའི་
མཚན་ཉིད། དེངས་པོ་གང་ཞིག་ཚོས་འགའ་ཞིག་མ་སྒྲིས་པའི་ཆ་ཡང་ཡིན། ཚོས་འགའ་
ཞིག་འགག་པའི་ཆ་མ་ཡིན་པ་དེ་ད་ལྟར་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ནི། མདོ་སྡེ་བ་
མན་ཆད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པར་འོས་ཏེ། དེ་རྒྱམས་ཀྱིས་འདས་མ་འོངས་
གཉིས་དངོས་པོར་འདྲོད་མི་འདྲོད་ཅམ་མ་གཏོགས། དུས་གསུམ་གྱི་འཛོག་ཚུལ་མཚུངས་
པར་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོང་ཕུན་དུ། ལུས་པའི་ཞིག་པ་རང་དུས་སུ་ཞིག་པ་ཡིན་ཀྱང་།
རང་དུས་སུ་རང་ཉིད་མ་ཞིག་ཅེས་གསུངས་པ་འདི། ཁ་སང་གི་ལུས་པ་དེ་རིང་གི་དུས་
སུ་འདས་ཀྱང་དེ་རིང་གི་དུས་སུ་འདས་པ་ཡིན། དུས་སུ་ཞིག་ཀྱང་། དེ་རིང་གི་དུས་སུ་
ཞིག་པ་མ་ཡིན། སང་ཉིན་གྱི་ལུས་པ་དེ་(༡༧)དེ་རིང་གི་དུས་སུ་མ་འོངས་ཀྱང་། དེ་
རིང་གིས་དུས་སུ་མ་འོངས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་ཁས་བླངས་ན་ལེགས་པར་མངོན་ནོ། །

ད་ལྟ་མི་མང་རྒྱམས་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་བ་གསུམ་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་དུས་ལ་
ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་པ་ནི། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུས་པ་ཚོས་ཅན།
ད་ལྟ་པའི་དུས་ཡིན་པར་ཐལ། ད་ལྟ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ལྡན་མིན་འདྲུ་བྱེད་
ཡིན་པར་ཐལ། དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རིང་པའི་དུས་ཡིན་ན་ལྡན་
མིན་འདྲུ་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྱབ། སྒྲུང་བའི་དུས་ཡིན་ན་ལྡན་མིན་འདྲུ་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་

པའི་ཕྱིར། ཏུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བར་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་རེ་ལ་ཟེར་བས། དེས་པོ་དང་
ཏུས་གྱི་གཞི་མཐུན་མི་སྤྱད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རང་རྒྱུད་པ་དང་། མདོ་སེམས་རྣམས་གྱིས་བུམ་པའི་ཞིག་པ་ལྟ་བུ་འདས་པར་འདོད་
ཀྱང་འདས་པའི་ཏུས་ཡིན་པར་མི་འདོད་དེ། ཏུས་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་བྱབ་པ་
ཁས་མི་ལེན་པའི་རང་ལྟེ་སྤྱུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་བདག་གི་བློ་མས། ཁ་སང་གི་བུམ་པ་དེ་རང་གི་ཏུས་སྤྱུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་ཁས་ལེན་པ་ལ་དེ་རིང་ཏུས་སྤྱུ་ཏུས་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རིང་གི་
ཏུས་སྤྱུ་འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་འཕེན་པ་ཡང་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་གསུམ་
དང་ཏུས་གསུམ་ལ་བྱུང་པར་མི་མཛད་པའི་ལྷགས་སོ། །

ད་ལྟ་མི་མང་རང་ཅག་རྣམས་སྟོང་ཐུན་གྱི་རྗེས་སྤྱུ་འབྲང་ནས་ཞིག་པ་དེ་ཞིག་པ་
ཡིན་མ་ཞིག་ཅེས་དམ་བཅའ་བ་མགྱིན་གཅིག་རྒྱ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། ཆོག་གི་རྩོད་པ་ཅམ་
བྱེད་ན། རྩོད་ཆོས་དེར་ཐལ། རྩོད་ཆོས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་བྱབ་
པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྩོད་ཆོས་དེ་ཡིན་ན། རྩོད་ཆོས་དེ་མ་
(༡༡བ)ཡིན་པ་བྱད། འདོད་ན། རེ་གིག་སོང་། ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། ཞིག་པར་ཐལ།
རྩོད་ཞིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་མིན་ནམ།

རྣམ་རིག་འགོག་པའི་རྒྱབས་གྱི་དྲྀགས་དཔྱད།

ཀུན་གཞི་ཡོད་ཅིང་གང་ཟག་ཉིད་ཡོད་ལ། ཞེས་པར། གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་འཕྲོས་
བྱངས་ནས། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་མི་འཐད་མི་དགོས་དེ། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་སྤྱུང་དོན་དགོངས་

པ་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

གཞུང་འདི་སྐད་གཉིས་ཀྱིས་ཚུང་བ་ཡིན་པ་སྟེ། ས་ཕྱོགས་རྣམས་ན་རེ། གཞུང་
འདི་སྟེ། ཀུན་གཞི་གང་ཟག་ཕྱང་བོ་རྣམས་མདེན་གྱུ་བྱ་ཕྱོད་པའི་མདོ་རྣམས་དྲང་དོན་
དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་གཞི་ཡོད་ཅམ་ཏུ་བསྟན་པའི་མདོ། །མདོ་
དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་གང་ཟག་དང་ཕྱང་བོ་གཉིས་ཡོད་ཅམ་
ཏུ་བསྟན་པའི་མདོ་ཡང་དགོངས་ས་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དེ་གསུམ་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་མཚུངས། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཚུངས་ཡིན་ནོ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་མི་
འཐད་དེ། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་ཕྱོད་པའི་མདོ་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་ཡིན་
པར་ཐལ། མེས་ས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་སྒྱུ་རྟག་བརྟན་གྱི་སྒྲིང་བོ་ཡོད་པར་བསྟན་
པ་མེད་པ་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པ་གང་ཞིག །མདོ་དེ་གཉིས་དངོས་ཟེན་ཅམ་
ལ་མ་བསྟན་པའི་དགོངས་གཞི་གཅིག་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པར་འདུག་འགྲེལ་
ལས་གསུངས་པའི་བྱིར།

རིགས་པའི་གོད་བྱེད་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གཞི་མ་
 གྲུབ་པར་ཐལ། རྟེན་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོག་མཁའ་དུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་དེ་ལ་དུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར།
 དམིགས་པ་ལྟུང་དེ་ལ་དུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་(༡༩ན)པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་སེམ་ཕུ་ཚོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་བས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་སེམ་ལ་གང་
 ཟག་ཏུ་འདྲིག་རིགས་བར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་བས་ཀུན་གཞི་ལས་ལེན་རིགས་བའི་ཕྱིར།
 དེ་ལ་བྱབ་བ་ཡོད་པའི་གནད་ནི། ཀུན་གཞི་ལས་ལེན་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ལས་འབྲས་
 གྱི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་བའི་གང་ཟག་ཏུ་བསམ་ནས། ལས་ལེན་བའི་ཕྱིར་རོ། ཟུ་བར་འདོད་ན།
 འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་ལུང་པོ་རེ་རེ་བ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་བར་ཐལ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་

པར་སེས་པ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་ཏུ་ཐུང་
པོ་ནི། །ལྷ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད། །ཅེས་པ་འདི་ཕྱོགས་སྒྲ་མའི་
གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

དེས་ན། གཞུང་འདི་དང་། ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་འདི་རུས་བྱིར། ཞེས་པ་གཉིས་གྱི་
རིགས་པའི་འགྲོས་ལ་ལྷ་སེས་ན། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས། ཀུན་གཞི་ཐ་སྟོད་ཏུ་ཡང་ལམ་
གྱིས་མི་བཞེས་པ་ཆེས་གསལ་ཡོད་ཀྱང་། གློ་མིག་ནང་ནས་སྒྲིབ་པ་རྣམས་གྱིས་ཇི་ལྟར་
བྱས་ཀྱང་རྟོགས་པར་མི་རུས་པར་སྒྲུང་ངོ་། །

འདིག་ཆོགས་ལྟ་དང་བྲལ་ཡང་སངས་རྒྱས་གྱི་ ཞེས་པར། གཞུང་དོན་ནི། སེས་
བྱ་ཆོས་ཅན་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་གྲུབ། ཅེས་གསུངས་པ་དགོངས་པ་
ཅན་ཏུ་གསུངས་པའི་དཔེ་ཡོད་དེ། ལྟོན་པས། རང་རྒྱད་ལ་ངར་འཛིན་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་
ལྟར་གསུངས་པ་དེ། དེའི་དཔེ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞུང་འདིའི་དོན་ལ་བསམ་ནས། ད་ལྟ་
མང་པོ་ཞིག་གིས་སངས་རྒྱས་ལ་ངོ་སྟོམ་པའི་མཁྱེན་པ་མེད་དོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་
མི་རིགས་ཏེ། ངོ་སྟོམ་པའི་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་། ངོ་སྟོམ་པའི་མཁྱེན་པ་ཡོད་དོ། །ཇི་ལྟར་
ཡོད་ན། སེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ལ་ངོ་སྟོམ་པའི་མཁྱེན་པ་ཡོད་
པར་ཐལ། དེ་ལ་ང་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ་སྟོམ་པའི་མཁྱེན་
པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་(༡༩བ)ཐལ། དེ་བཞིན་གསེགས་པས། ལམ་གྱི་དབུས་སྒྲུང་ནི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་
རྟོག་པ་མེད་པའི་བྱིར། མི་འདིགས་པ་བཞིའི་དམ་བཅའི་རྒྱལ་ལ་ལེགས་པར་བསམ་
པས་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ལ་ཡང་ངོ་སྟོམ་པའི་གློ་ཅམ་ཡོད་པར་གོ་རུས་སོ། །

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ལ་ངོ་སྟོམ་པའི་གློ་ཡོད་པར་ཐལ། འདི་
ནི་དཔེ་ཉན་ཐོས་སོ་སྟོམ་པའི་གློ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེང་བྱིན་ཆད་དཔེ་ཉན་ཐོས་

རྣམས་ཀྱི་སྒྲིག་གཅོད་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའི་གསུང་འདི་སྐྱེ་ལྗོངས་པར་ཁས་སྤྲང་
དུ་རུང་བའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ལའང་ངོ་རྣམས་པའི་སྒྲོ་ཡོད་པར་ཐལ། མིང་དུ་
བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་རྣམས་པའི་སྒྲོ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་
གྱི་ལུང་པོ་རྣམས་པའི་སྒྲོ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ལུང་པོ་བཏགས་ཡོད་
དུ་མཐུན་པའི་བྱིར། འདི་དག་ནི་རྩེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པའོ། །

སེམས་ཙམ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་དོགས་པ་དབྱུང་ན། འདི་ནི་རི་ལྟར་སང་བཞེན་རི་
ཐིང་དུ། །མ་སང་དེ་ཐིང་དེ་ལ་གསུམ་པོ་ཡོད། །སང་པར་གྱུར་ན་གསུམ་ཆར་ཡོད་མེན་
ལྟར། །གཉི་ལྷག་གཉིད་སང་ལས་དེ་དེ་བཞེན་ནོ། །ཞེས་པར། གཞུང་དོན་ནི། མི་ལམ་
གྱི་ལུང་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་དང་། སང་དུས་གྱི་ལུང་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་རྩུབ་
པར་མཆུངས་ཏེ། མི་ལམ་གྱི་དེ་གསུམ་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་ངོར་ཡོད་ཅིང་སང་དུས་སུ་མེད།
སང་དུས་གྱི་དེ་གསུམ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་ངོར་ཡོད་ཅིང་། དེས་མ་བསྐྱད་པའི་
འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཤེས་ངོར་མེད་པར་མཆུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་འགོད་པར་
རིགས་མོད། རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་ལུས་གང་
ཡང་མེད་པར་ཐལ། དེའི་གཟིགས་ངོར་སང་དུས་གྱི་ལུང་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་གང་
ཡང་མེད། མི་ལམ་གྱི་ལུང་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་(༡༢)པོ་གང་ཡང་མེད་པ་གང་ཞིག །
གཞི་གྲུབ་ན། ལུང་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་བྱིར། རྟགས་
དང་པོ་ཁས་སྤྲངས། བར་པ་མ་གྲུབ་ན། མི་ལམ་གྱི་ལུང་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་
སང་དུས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་ཡོད་པ་
གང་ཞིག །འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡིན་ན། གཉིད་ཀྱིས་མ་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་
དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །རྩ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་ལུས་ཆོས་

ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རང་གི་ཆུ་མ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་རྒྱས་དེ་ལ། །དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་མིག་ཅེས་བྱ་བ་
 རྟོགས། །ཞེས་པར། སེམས་ཅམ་པའི་ཕྱོགས་སུ་བརྟེན་པ་ནི། །ཁ་ཅིག་ །སེམས་ཅམ་པས་
 མིག་དབང་རྩལ་གྱི་བྱ་མི་འདོད་པས། མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་སྟེན་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཅམ་ལ་
 མིག་དབང་རྩལ་འཛོགས་ལོ། །ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅམ་པས་མིག་
 ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྟེན་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཅམ་ལ་གཟུགས་སུ་འདོད་པར་ཐལ། དེས་མིག་
 ཤེས་ཀྱི་བདག་སྟེན་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཅམ་ལ་མིག་དབང་རྩལ་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 གཟུགས་ཀྱི་སྟངས་གི་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྟེན་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དེ་གཟུགས་སུ་འདོད་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། སེམས་ཅམ་པས་གཟུགས་ཀྱི་སྟངས་
 མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྟེན་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དེ། ཚུར་མཐོང་གི་མིག་ཤེས་ཀྱི་མངོན་སྲུང་
 རྟོགས་པར་འདོད་པར་ཐལ། གཟུགས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཆུ་
 འགེལ་ལས། དེ་མིག་དབང་དང་རྒྱས་སྟོགས་ལ། །དབང་པོའི་སྒྲོ་རྒྱུ་མས་མི་འཇུག་
 ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོར་བསྟན། །བྱེད་ཀྱི་སྟངས་གི་རྒྱས་པ་དེ་གཟུགས་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ། བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་ཀྱང་ལེགས་པར་གྲུབ་པོ། །དེ་
 ཕྱིར་མི་ལམ་དུ་འང་དེ་དངོས་མིན། །ཞེས་(༡༩བ)པའི་གཞུང་འདི་ལ། མི་ལམ་གྱི་མིག་
 དབང་རྩལ་པ་དེ། མི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་རྩལ་པ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས། མི་ལམ་གྱི་
 ལུས་དབང་རྒྱུ་ཤེས་གསུམ་པོ། མང་རྒྱས་ལྟར་རྒྱ་འབྲས་སུ་སྦྱར་བ་བྱེད་ན། རེ་ཤིག་
 འདི་ལྟར་དབྱེད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མི་ལམ་གྱི་མིག་དབང་དེ་མི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་
 དེའི་བདག་སྟེན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་པས། འདོད་ན། མི་
 ལམ་གྱི་གཟུགས་དེ། མི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་དེའི་དམིགས་སྟེན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེ་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་སྟེན་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་དམིགས་སྒྲུབ་གཞི་མ་གྱུ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱོད་ཤེས་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མ་གྱུ་པར། འོན། མི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་དེ་མིག་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཤེས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་ལམ་ན་མིག་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མི་ལམ་གྱི་སྒྲུབ་པ་དེ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་
དེ་མིག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་པ་དེ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །
གཞན་ཡང་། མི་ལམ་གྱི་རྒྱ་དེ་རྒྱ་དོན་ཡིན་པས། རང་རྒྱ་མས་གསོལ་རྒྱ་མི་ཡོངས་
པར་འགྱུར་བས་ལེགས་སོ། །

དེ་ནི་འདི་དབྱེད་དེ། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ལམ་གྱི་མི་དང་། མི་ལམ་གྱི་སྒྲུབ་པ་བྱུང་མེད་
སྒྲུབ་པ་ཡོད། མི་ལམ་ན་དེ་དག་མེད་པར་གསུངས་པ་ལ། གསལ་བྱ་བ་རྣམས་ལ་འདི་
ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མི་ལམ་ན་མིག་དབང་ཡོད་པར་ཐལ། གཉིད་
དུས་སྒྲུབ་མིག་དབང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཉིད་དུས་ཀྱི་མིག་དབང་དེ་མིག་
དབང་དེ་མཆུངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐད་དུས་ཀྱི་མིག་དབང་གཞུགས་ལ་ལྟ་
བཞིན་པ་དེ་མིག་དབང་བརྟེན་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མིག་དབང་ལ་དབྱེ་
ན། རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཆུངས་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དངོས་གནས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱེད་ན། ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་(༡༩ན)ཉིད་ལ་བྱུང་བ་མེད་པའི་ལན་བཏབ་པར་བྱའོ། །

དོན་རྒྱུ་གྱིས་སྒྲིལ་ན། མི་ལམ་གྱི་མིག་དང་མིག་ཤེས་སྒྲུབ་པ་འདི་ལྟར་ལྟས་
ཇི་ལྟར་བྱེད། མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་ལ་གཞུགས་ཐ་མལ་པའི་མིག་དུ་སྒྲུབ་པའི་
སྒྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ལ་མི་ལམ་གྱི་མིག་དང་། ཡིད་ཤེས་འབྱུང་བ་དེ་ལ་གཞུགས་མཐོང་པའི་
མིག་ཤེས་སུ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་པ་དེ་མི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཉིད་ཀྱིས་
བསྐྱད་པའི་མིག་ཤེས་འབྱུང་བ་ལ་ཁང་མིག་དུ་སྒྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ལ་མི་ལམ་གྱི་ཁང་པ་དང་།
མི་ལམ་གྱི་སྒྲུབ་པ་བྱུང་མེད་སྒྲུབ་པ་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་འཛོགས་པ་ཡིན་དེ། སྒྲུབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་

བསྐྱེད་པའི་མིག་ཤེས་ལུས་པ་ལ། ལྷུ་ལ་གནི་དེའུ་ཤིང་མུ་མམས་ཀྱི་སྤྱང་ཏུ་རྟ་སྤྱང་
མོགས་ཀྱི་སྤྱང་བ་ཤར་བ་ལ་ལྷུ་མའི་རྟ་སྤྱང་མོགས་ལུ་འཛོག་པ་དང་འབྲུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ལྷུ་མ་ན། འདི་ནི་རྩེ་སྤྱང་མའི་དགོངས་པ་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་མི་ལམ་ཀྱི་མིག་
དཔང་རྩུན་ལ་མི་ལམ་ཀྱི་མིག་ཤེས་རྩུན་པའི་རྒྱར་འཛོག་པ་མོགས་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བས།
ལྷུ་ཀྱི་དབྱུང་བ་དེ་དག་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །རྩུ་ལ་འདི་རྩེ་སྤྱང་ལ་ལྷུ་མ་འདིའི་རྩེས་འབྲང་
མམས་སྤྱིའི་ཐིག་རྩུད་པ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་སྤྱིང་ལས་རྩུང་རུང་འདུག་པ་ནི་དོ་མཚན་ཆེན་པོ། །

དེས་ན། རྣམ་སྒྲིལ་ཞེས་པའི་ངོ་བོ་ནི་གཉིད་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་ཡིད་ཤེས་ལ་ལྷལ་མི་
འདྲ་བ་སྐྱང་བའི་སྐྱང་བ་དེ་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ཤེས་ལྷལ་བ་དེ་ཉིད་མི་ལ་མ་
མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱུ་མའི་རྟ་སྐྱང་དེ་ཉིད་སྐྱུ་མ་ཡིན་གྱི། དེ་སྐྱུ་མ་བའི་ཤེས་
པ་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། སྐྱལ་གཞི་རྣམས་ཀྱང་སྐྱུ་མ་མ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་བརྒྱན་དང་སྐྱ་
བརྒྱན་སོགས་ཀྱི་དངོས་འཛིན་རྒྱལ་དེ་རྣམས་དང་མཚུངས་སོ། །

ཁྱེ་འབབ་ལ་རྫོགས་པ་དབྱུང་པ།

རབ་རིབ་དང་ལྷན་དབང་པོ་ཅན་མཚུངས་པ། །ཆུ་འབབ་གྲུང་ལ་ཡི་དྲགས་རྣམ་
སྒྲོ་ཡང་། །ཞེས་པར། འཕྲོས་གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་བྱས་ནས། དག་དོན་ནི། རྣམ་ཐྱུག་
མེད་བཞིན་དུ་ཆུ་གྲུང་རྣམ་ཐྱུག་དུ་སྒྲུང་བའི་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སྟེང་(༡༤བ)ཚོས་ཅན།
ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་སྟེང་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ལོག་པའི་ལུས་ཀྱི་སྟེང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་འགོད།

འདི་ལྟར་དབྱེད་དེ། གཞུང་ལྷ་མའི་སྐབས་སུ་གོང་རུས་མེད་བཞིན་དུ་གོང་རུས་
གསལ་པར་སྒྲུང་བའི་ཉིང་འཛིན་འཁྱུལ་པ་མེས་མ་ཙམ་པས་དཔེར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་

འདིར་ཡང་རྒྱལ་ཁྲིམ་མེད་པའི་རྒྱུ་དེར་སྤང་བའི་ཡི་དྲུག་སྒྲིལ་གྱི་མིག་ཤེས་དེ། ཕྱི་རོལ་
 མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་པའི་རྒྱུ་གྱིས་སྤྱོད་པའི་མཐུན་དཔེར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་པར་
 གཞུང་འདིས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། གཞན་ཅུ་གྲུ་གི་སྟེང་དུ་ཡི་དྲུག་སྒྲིལ་གྱི་མིག་
 ཤེས་ལ་སྤང་བ་ལྟར་རྒྱལ་ཁྲིམ་དོན་ལ་ཡོད་པ་གཅིག་དང་མེད་པའི་རྒྱུ་དེ་ལྟར་སྤང་བ་
 གཉིས་ཡོད་ཅིང་། གང་རུས་ལ་ཡང་དྲིང་འཛིན་ལ་སྤང་བ་ལྟར་གང་རུས་དོན་ལ་ཡོད་
 པ་དང་མེད་པ་གཉིས་སུ་དབྱེད་གོས་སོ། །རྣམ་འགྲེལ་དུ་མིག་ཅང་བཟུང་བར་སལ་སྟགས། །
 ཞེས་པ་དང་། འདིར་བཤད་པའི་གཞུང་ལྷ་ཕྱི་གཉིས་ནི་མེད་པའི་རྒྱུ་དེ་ལྟར་སྤང་བའི་
 ཤེས་པ་ལ་དགོངས་དེ། རབ་རིམ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དང་མཚུངས་པར་བཤད་པས་ཤེས་རུས་
 སོ། །དེ་ལྟར་ན་འང་ཆ་ཅན་བརྒྱན་ཞིང་གཤེར་བ་ཐོར་པ་གང་གི་སྟེང་དུ། ཆ་ཤས་རྒྱལ་
 ཁྲིམ་བདུད་ཅི་ཅུ་གཅིང་གསུམ་གྱི་ཆ་ཅན་གྱུ་བ་ཏུ་ཡོད་པ་མྱོད་པར་ཁས་སྤངས་པ་ལ།
 ཆོས་རྗེ་རོང་སྟོན་པས་བཤེས་སྤྱིངས་ཀྱི་ཀྱུ་གསུམ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་མི་འདྲ་བ་
 རྣམས་གཅིག་གིས་གཅིག་གི་གོ་མི་འགོག་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་
 འཕངས་པ་ནི། ཕྱོགས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་རུས་པ་ཆེ་ཤོས་རང་ཡིན་ནོ། དེའི་སྟོན་
 སྟོང་ལྟུ་ནི། སྟོང་ཐུན་དུ། ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་བྱུ་བ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱན་ཞིང་གཤེར་བ་
 ཐོར་པ་གང་གི་སྟེང་དུ་ཆ་ཤས་དེ་གསུམ་ཡང་ཐོར་པ་གང་གི་ཅན་དུ་ཡོད་པ་རེ་ཡོད་པར་ཁས་
 སྤངས་ན། སྟོན་དེ་འཇུག་གྲུང་དེ་ལྟར་ཁས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་འདིས།
 ལན་ལེགས་པར་ཐེབས་སོ། །དེར་མ་ཟད། མངོན་སུམ་གྱིས་(༢༥ན)པས་ལ་བ་ཡང་
 བརྒྱན་པར་བྱས་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞན་གྱི་གོ་ས་མི་
 ཞིགས་པར་ཐལ། ཆ་ཅན་ཞོ་ཐོར་གང་གི་སྟེང་དུ་ཅུ་གཅིང་ཐུར་མ་གང་དང་། ཁྲིམ་ཐུར་
 མ་གང་བསྐྱེས་པའི་ཆེ་ཆ་ཤས་ཀྱི་དངོས་པོ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་རུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་མྱོད་
 པའི་ཕྱིར། བྱུ་བ་པ་ཁས། མ་གྱུ་བ་ན། ཅུ་དང་འོ་མ་བསྐྱེས་པའི་ཆེ་བྱེད་པ་དང་རུས་སྤྱོད་

སོགས་ཀྱིས་འོ་མའི་ཆ་འབྲུང་བའི་ཤུལ་དུ་ཆུ་གཙང་གི་ཆ་ལུས་པ་མཛོན་སྐྱམ་གྱིས་གྲུབ་
པ་དང་དེ་ལྟར་མི་འགལ་བར་སོམས་ཤིག །

གཞན་ཡང་། རྒྱན་གཤེར་ཕོར་བ་གང་གི་སྟེང་དུ་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེས་ལ་རྒྱག་
ཐྱག་དུ་སྒྲུང་བའི་ཚེ། དེ་འབྲུའི་རྒྱག་ཐྱག་ལ་ཡི་དྲགས་ཀྱིས་ལོངས་སྤྱོད་པ་མི་བྲིད་པར་
ཐལ། དེའི་ཚེ་རྒྱག་ཐྱག་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱགས་ཁས། འདོད་ན། ཁང་མིག་རྒྱང་དུ་
ནང་དུ་བྱང་སེམས་ཆེན་པོས་ཀྱན་བཟང་གི་མཆོད་སྦྱིན་རྒྱལ་བའི་ཚེ། གཞི་དེར་མཐོང་
བའི་ཡོ་བྱད་དེ་ལྟར་རྒྱལ་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་མི་བྲིད་པར་ཐལ། གཅིག་གང་ཞིག །འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཚེ་དོན་ལ་མེད་པའི་འབྲུལ་སྒྲུང་ཙམ་གྱིས་མཆོད་པས་རྒྱལ་བ་
སྐྱེས་བཅས་མཉེས་པ་དང་། དག་ས་ཡན་ཆད་ཀྱི་བྱང་སེམས་ལ་འང་ཐལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་
བསྐྱད་པའི་སེས་པ་ཡོད་པར་ཁས་ལོངས་ཤིག །

གཞན་ཡང་། ས་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ལ་སྦྱོན་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། ཡི་དྲགས་རྣམས་ལ་
སོས་ཀའི་དུས་སུ་ནི། །རྒྱ་བའང་ཆ་ལ་དགུན་ནི་ཉི་མའང་གང་། །ཞིས་པའི་དོན། ཡི་
དྲགས་ཀྱི་ལུས་སེས་ཐལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱད་པ་ལ། ཆ་གང་དུ་སྒྲུང་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་
དོན་ལ། དེའི་ཚེ་ཆ་གང་རེག་རྒྱ་མེད་ན། དཔུལ་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལ་འང་། དོན་
ལ་ཆ་གང་གིས་གནོད་པ་མི་བྲིད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷ་མའི་
ལུས་ལ་ཆ་གང་གི་རེག་པས་དོན་ལ་ཕན་པ་མི་བྲིད་(༢༥བ)པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། འགོ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ལས་ཀྱི་འབྲས་སུ་འདི་ལས་གཞན་བཀག་ཐབས་ཅི་ཞིག་
ཡོད། ཕྱོག་དང་བུལ་ཐེན་པ་ལ་སྒྲུར་ཡང་མཆོན་བཞུན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པས་དེ་ཙམ་
ལས་མ་སྦྱོས། རང་རེད་གི་ལྷན་པ་རྣམས་ལ་ནང་གསུམ་དུ་དབྱད་ན། སྒྲ་མ་ཡབ་སྐུས་
ཀྱིས་རྒྱགས་ཀྱིས་བདུབ་པའི་ལག་པས་ལྷགས་གོང་དམར་འབར་བ་ལ་རེག་པའི་ཚེ།
ལྷགས་གོང་དམར་འབར་བའི་སྟེང་ན་གང་བའི་རེག་བྱ་གཅིག་གསལ་དུ་སྦྱེས། དེ་བཞིན་

དུ་ཡི་དྲགས་ཀྱི་ལུས་དབང་དང་ཐུད་པའི་ཚེ། ཉི་མའི་སྤྱིང་ན་འདྲ་གྲང་རེག་གསལ་དུ་སྤྱིས་
པ་སོགས། ལལ་གྱིས་བཞེས་ལ། རེ་ཤིག་དབྱུད་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རྣམས་ཀྱིས་
བདེ་བས་པའི་ལག་བས་མེ་ལ་རེག་པའི་ཚེ། མེའི་སྤྱིང་ན་གྲང་བའི་རེག་བྱ་ཡོད་པར་
ཐལ། དེའི་ཚེ་ལྷགས་གོང་དམར་འབར་བའི་སྤྱིང་ན་གྲང་བའི་རེག་བྱ་ཡོད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། མེའི་རེག་བྱ་ཡིན་ན། ཚ་རེག་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན།
ཚ་ཁིང་བསྐྱེག་པའི་རེག་བྱ་ཡིན་ན། ཚ་རེག་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
དེ་ཡང་འདོད་ན། འཁུད་དོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཡིན་ན། ཚ་ཟེར་ཡིན་མི་
དགོས་པར་ཐལ། ཉི་འོད་ཀྱི་རེག་བྱ་ཡིན་ན། ཚ་བའི་རེག་བྱ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་བྱིར།
རྣམས་ཁས། རང་རེ་དགོ་ལྡན་པས། ཚ་ཅན་གཅིག་གི་གོ་སར་ཆ་ཤས་ཀྱི་དངོས་པོ་
གཟུགས་ཅན་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་དུས་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་ལས་ལེན་བཞིན་དུ། གཟུགས་ཅན་
གཞན་གྱིས་གཞན་གྱི་གོ་མི་འགོགས་པར་ཐལ་བ་ལ། འདོད་ལན་ལེ་མ་ཐོབ་པ་ནི། རེ་
ཤིག་དབྱུད་ན་འདི་ལྟར་མཛོན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞན་
གྱི་གོ་མི་འགོགས་པར་ཐལ། སའི་གོ་སར་ཆུ་རུལ་ཡོད་པ་སྤྱིད་པའི་བྱིར། རྣམས་རེ་ཤིག་
སོང་། དེར་ཐལ། སའི་སྤྱོད་གཅིག་གི་གོ་སར་ཆུ་རུལ་ཡོད་པ་སྤྱིད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་
ན་རེ་ཤིག་སོང་། ཚ་ཅན་སའི་སྤྱོད་གཅིག་གི་གོ་སར་ཆ་ཤས་ཆུ་དང་། (༢༦)རྣམས་ཁས་
ལ་སོགས་པ་ཡོད་སྤྱིད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བརྒྱན་ཁིང་གཤེར་པའི་སྤྱོད་གང་གི་གོ་སར་
ཆུ་གཙང་བདུད་ཅི་རྣམས་ཁས་གི་ཆ་གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་སྤྱིད་པའི་བྱིར། རྣམས་
གསལ་ལྷམས་སྤྱིང་ཆགས་སུ་ལས་བྱུངས་སོ། །དེས་ན་ཚ་ཅན་གཅིག་གི་གོ་སར་གཟུགས་
ཅན་གྱི་ཆ་ཤས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཆུ་ལ་འདི་ལ་ད་དུང་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་དགོས་སོ། །

ཚད་འགོག་གི་རྣམ་གཞག་ལ་དྲུག་སྟེང་པ།

གང་ཕྱིར་གང་གི་ལུལ་མྱོང་གྱུར་དེ་ལས། དུན་པ་འདི་གཞན་དེ་ལ་ཡོད་མིན་པ། །
 ཞེས་པར་གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་འབྲེལ་བྱངས། མྱོར་འགོད་ནི། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། ཁ་སང་
 གི་མྱོན་འཛིན་དེ་དེང་གི་དུས་སུ་མྱོང་བྱེད་མེད་ཀྱང་དེ་དེང་གི་དུས་སུ་དེ་དུན་པ་མི་འཐད་
 མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁ་སང་གི་མྱོན་འཛིན་དང་དེ་དེང་གི་དེ་དུན་པའི་དུན་ཤེས་གཉིས་
 རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ལུལ་མྱོན་པོ་གཅིག་ལ་སྒྲུབ་མོང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་
 མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དུན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་རྒྱ་པའི་ལུགས་དང་། ཡང་དམ་བཅའ་ལྟ་མ་
 ལ། དེ་དེང་གི་དུན་ཤེས་ཀྱིས་ལུལ་མྱོན་པོ་དུན་པའི་སྒྲོ་བས་ཀྱིས་མྱོ་འཛིན་ཡང་དུན་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་མྱོད་འཇུག་མཐན་པའི་ལུགས་སོ། །མདོ་སེམས་སྟགས་ཀྱིས་ཁ་སང་
 གི་མྱོན་འཛིན་ལ་དུས་དེར་མྱོང་བྱེད་ཡོད་པར་ཐལ། ཕྱིས་དེ་དུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
 ཅན། ཁ་སང་གི་ལུལ་མྱོན་པོ་ལ་དུས་དེར་མྱོང་བྱེད་མྱོན་འཛིན་ཡོད་པས་ཕྱིས་ལུལ་མྱོན་
 པོ་དུན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སྐབས་པ་ལ་འདིར་བྱུང་མེད་ཀྱི་ལན་འདེབས་བ་ཡིན་ནོ། །
 མྱོན་པོ་ལ་མྱོང་བྱེད་མྱོན་འཛིན་ཡོད་ཀྱང་། ལུལ་ཅན་མྱོན་འཛིན་ལ་རང་དུས་སུ་མྱོང་བྱེད་
 མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

སྐབས་འདི་དག་ཏུ་མྱོན་འཛིན་གྱིས་མྱོན་པོ་མྱོང་བ་ལུལ་མྱོང་གི་དོན་དུ་རང་རེ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྒྲུབ་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པ་འདི་ལ་རེ་ཤིག་དཔྱད་ན། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན།
 མྱོན་འཛིན་གྱིས་དམིགས་ན། མྱོན་འཛིན་གྱིས་མྱོང་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། (༡༧)སྒྲོ་དེས་དམིགས་ན་སྒྲོ་དེས་མྱོང་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། ཁ་སང་གི་མྱོན་འཛིན་དེ་དེང་གི་དུན་ཤེས་

ཀྱིས་མྱོང་བར་ཐལ། དེ་དེ་རིང་གི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་པའི་བྱིར། བྱལ་བ་ཁས།
འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁ་སང་གི་ཚུན་པོ་ལ་མྱོང་བྱེད་དོན་གཞན་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། མྱོང་བྱེད་དོན་གཞན་ཅེས་པ་མདོ་སེམས་ཡན་ཆད་
གང་གིས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱལ་གྱི་ལུས་ཀྱི་ཤེས་པས་དཔྱལ་བའི་
སྤྲུལ་པས་ལ་མྱོང་བར་ཐལ། དེས་དེ་དམིགས་པའི་བྱིར། བྱལ་བ་ཁས། འདོད་ན། ལྟ་
བདེ་བ་ལ་དམིགས་པའི་དཔྱལ་བ་བའི་ཤེས་པས་ལྟ་བདེ་བ་མྱོང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་འབྲས་ཐམས་ཅད་འཆོལ་བར་འགྱུར་རོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས།
དེས་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །དམིགས་མྱོང་དག་ནི་ཐད་དུ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། འདིར་ཡང་། དམིགས་མྱོང་སོ་སོར་བྱེ་ན་ལེགས་སམ་སྙམ་མོ། །དེ་ལས་གཞན་
དུ་ན། ལུ་རམ་གྱི་རོ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་ལུ་རམ་གྱི་རོ་མྱོང་
དགོས་པས། ར་དང་ལུ་རམ་གྱི་རོ་རང་གི་ལྟེ་དབང་དང་མ་འཁྲད་ཀྱང་དེ་དག་མྱོང་ན་རང་
རེ་རྣམས་ར་དང་ལུ་རམ་སོགས་ཀྱིས་མ་ཡོངས་པར་འགྱུར་བས་ལེགས་སོ། །དེ་དག་ནི་
ཚུན་འཛིན་གྱི་ལུ་ལ་ཚུན་པོ་མྱོང་བ་འདི་བ་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་འདུག་པས་རེག་ཤེས་
ཀྱི་དབྱེད་པའོ། །

ད་ནི་འདི་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ཚུར་མཐོང་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཚུན་
པོ་འཇུག་པའི་ཆོ། ལུ་ལ་ཚུན་པོ་གྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཚུན་འཛིན་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། ལུ་ལ་
ཅན་ཚུན་འཛིན་ལ་དེའི་ཆོག་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་གྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་རི་ལྟར་ཡོད་དབྱེད་
པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་འཛིན་ཆེན་པོས། སྐབས་འདིར། ཚུན་འཛིན་གྱི་
ཚུན་པོ་དངོས་སུ་གཞལ་བ་བཞིན་དུ། ཚུན་འཛིན་རང་ཉིད་སྤྲུལ་ལ་གཞལ་རུས་པས།
ལུ་ལ་ལུ་ལ་ཅན་གཉིས་(༡༥)ཀ་ལ་དུས་དེར་འཇུག་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ཏེ།

རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ལུལ་ལྷོན་པོ་གྲུབ་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་ལས་ལོགས་སུ་ལུལ་ཅན་གྲུབ་བྱེད་གྱི་
 ཚད་མ་འཛིན་མི་དགོས་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་གསུངས་ཞིང་།
 དེ་བཞིན་དུ་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཀྱང་ལུལ་ཚོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པའི་ཤུགས་ལ་ལུལ་ཅན་རང་ཉིད་རྟོགས་པ་སོགས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །

རྒྱལ་ཚབ་ཚོས་རྗེས། རྣམ་འགྲེལ་ཏེ་ཀར། རྒྱུ་མཐོང་གི་ཁ་བྱིལ་འི་ཤེས་པས།
 རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཤེས་པ་མི་སྤྱིད་ཅེས་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་།
 ཁས་སྤངས་པ་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རྒྱུ་མཐོང་གི་ལྷོན་འཛིན་དེས།
 རང་ཉིད་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་མི་འཆར་བ་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་རིག་
 པར་ཐལ། དེས་རང་ཉིད་རིག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་རང་ཉིད་ལ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་
 རྒྱབ་པའི་སློན་ས་རང་ཉིད་རིག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན།
 ཁྱོད་རང་རིག་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་གཉིས་སུ་རྒྱབ་པའི་རྒྱལ་གྱིས་
 རིག་པའི་རྒྱུ་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རལ་གྱི་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་གཅོད་རྒྱས་པ་
 སོགས་སུ་ཐལ། རྒྱུ་མཐོང་གི་ལྷོན་འཛིན་ལ་རང་ཉིད་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གྱི་རྣམ་པ་མི་
 འཆར་བ་བཞིན་དུ། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་རིག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། དུས་གཅིག་
 ཁོ་ན་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རིག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་མི་མཚུངས་སོ། །དེ་
 ལྟ་མ་ཡིན་ན། འདི་རང་ཉིད་རང་ལ་བྱ་བ་མི་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཡིན་སོམས་
 ཤིག །

གཞན་ཡང་། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་མཐོང་ལམ་བར་
 ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་མ་གཞལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་རྟོད་པའི་དོན་
 མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་བདན་(༡༥བ)པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་མི་རྟག་སྟགས་
བརྒྱ་དྲུག་གང་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ལམོར་བལས་གྲོལ་རྒྱས་པར་བཤལ། མཐོང་
ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་རགས་པའི་མི་རྟག་སྟགས་བརྒྱ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
རྒྱས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཤིག་སོང་། དེར་བཤལ། དེས་དེའི་ལམ་བཤེད་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཤིག་སོང་། དེར་བཤལ། དེས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཅ་བར་འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། རགས་པའི་མི་རྟག་སྟགས་
བརྒྱ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲེ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རིང་སོང་སྐབས་ཀྱི་སྒྲི་
དོན་རྣམས་ལ་བརྟུན་ཤིག །

གཞན་ཡང་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཟིགས་དོར་ཡོད་
 པའི་ཆོས་ཡིན་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་མི་དགོས་པར་བཤལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་
 བདེན་པ་ཡང་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། འཕྱད་དོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ལ་འདིར་ལུགས་ལ་རྟོགས་པ་ཙམ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ཤེས་
 བྱ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་པར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་མ་ཡིན་
 དགག་ཡིན་པར་ཐལ། དེདགག་པ་གང་ཞིག །དེདངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ལུགས་ལ་ཆོས་
 གཞན་པར་ཆད་མེད་ལམ་རང་ཉིད་ཡང་འཁངས་འདུག་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། མ་
 གྲུབ་ན། ལུལ་ཆོས་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ལུགས་ལ་ལུལ་ཅན་པར་ཆད་མེད་ལམ་
 རང་ཉིད་རྟོགས་པ་བྱད། དེས་ན་རྗེའི་དགོངས་པ་སྟོང་ཐུན་ལྟར་བསྒྲུལ་པར་བྱ་སྟེ། ཚུར་
 མཐོང་གི་སྟོན་འཛིན་གྱིས་སྟོན་པོ་གཞལ་པའི་དུས་དེར་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྟོན་འཛིན་
 འཇལ་བྱེད་གྱི་ཆད་མ་མེད་ཀྱང་སྟོན་འཛིན་འགྲུབ་བྱེད་ཙམ་ཡོད་དེ། སྟོན་འཛིན་ཆད་
 མས་ལུལ་སྟོན་པོ་གཞལ་པའི་སྟོབས་གྱིས་རང་ཉིད་གྲུབ་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཆོག་གསལ་
 ལས། ཆད་མ་ལ་སྟོས་ནས་གཞལ་བྱ་འགྲུབ་པ་དང་། གཞལ་བྱ་ལ་སྟོས་ནས་ཆད་མ་

འགྲུབ་པར་(༡༥ན)གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

ཁོ་ན་རེ། ཚུར་མཐོང་གི་སྒྲིག་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲིག་འཛིན་རང་ཉིད་གྲུབ་པར་ཐལ། སྒྲིག་འཛིན་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྐྱམ་ན། བྱས་པས་སྒྲིམ་ཏྲག་པ་གྲུབ་པར་ཐལ། བྱས་པས་དེ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱུང་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། སྒྲིམ་ཏྲག་པར་འགྲུབ་ཕྱིད་ཀྱི་རིགས་པ་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲིམ་ཏྲག་པར་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚུར་མཐོང་གི་སྒྲིག་འཛིན་ཆོད་མ་དེ་རང་ཉིད་འགྲུབ་ཕྱིད་ཀྱི་ཆོད་མ་ཡིན་ཀྱང་། རང་ཉིད་འཇམ་ཕྱིད་ཀྱི་ཆོད་མ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །

འོ་ན། དེ་འཇམ་ཕྱིད་ཀྱི་ཆོད་མ་གང་ཡིན་ཟེར་ན། སྒྱིར་རྒྱུ་མ་འབྱེན་སོགས་མཐའ་ལས་མོད། གང་ཟག་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཀྱི་ཕྱིས་ཀྱི་བྱུང་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་འཛིན་འཇམ་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་སོ་སོའི་སྒྲིབ་འཛིན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ། རང་དུས་དེར་གང་ཟག་དེ་ཀའི་རྒྱུ་ལ་རང་ཉིད་འཇམ་ཕྱིད་ཀྱི་ཆོད་མ་མི་བྱིད་ལ། འཕགས་པ་སྒྲིབ་པའི་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ལ་རང་དུས་སུ་རང་རྒྱུ་ལ་རང་ཉིད་འཇམ་ཕྱིད་ཀྱི་ཆོད་མ་མེད་མོད། སྐབས་འདིར་སྒྲིམ་ཏེ་བཤད་ན། སྒྱིར་ཆོད་མའི་མཚན་ཉིད་གང་། དབྱེན་དུ་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་གཞལ་བྱའི་དབྱེ་བ་དང་གངས་ངེས་སོགས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་ཡིན། སྐྱམ་ན། སྐབས་འདིར་ཡང་ཨལ་ཆེར། སྒྲིབ་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་འབྲང་བར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་མཐའ་དབྱེད། རང་ལྷགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུ་ལ་འབྲང་ཆེན་པོ་ཁ་ཅིག་ཆོག་གསལ་དུ་ཆོད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གསལ་རྟོགས་དགོས་པ་ལ་དགག་པ་མཛད་ནས། མི་བསྐྱུ་བ་ཅམ་ལ་ཆོད་མར་འཛིན་པ་འཛིན་རྟོག་ན་གྲགས་ཆོད་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་

རང་གི་གཞུང་ལ་ལམ་སྤྱོད་པའི་རིག་པ་(༡༥)ཙམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཏུ་བཞེད་ཅིང་།
 དེའི་ཕྱིར་དེའི་ཡུན་གྱི་རྒྱུ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མཛོན་སུམ་ཉིད་ཏུ་རྒྱུ་པར་
 བཞག་གོ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་ལ་ཡུལ་སྤང་བའི་
 སྤང་བ་ཙམ་ལ་རྟགས་ལ་མི་ལྟོས་པར་མཛོན་སུམ་ཏུ་འཇུག་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པ་རགས་པ་
 ཙམ་ཏུ་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་ཅིག་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཚད་མ་ཡིན་པས་བྱབ་ཅེས་པ་
 དང་། ཡང་དེ་ལས་ཞིབ་ཏུ་བཏང་ནས་ཤེས་པ་ཡིན་ན། སྤྱིར་ཚད་མ་ཡིན་པས་མ་བྱབ་
 ཀྱང་རང་གི་སྤང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་བྱབ་ཅེས་པ་དང་། སྤྱོད་ཐུན་ཏུ་དེ་དག་ཐམས་
 ཅད་ལ་གཞོན་ཕྱེད་བཞིན་ནས་གཉིས་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་སྤང་བ་ལ་
 ཚད་མ་ཡིན་པས་བྱབ་ཅིང་། དེ་ཙམ་གྱིས་སྤྱིར་ཚད་མར་འཛིན་པའི་ངེས་པ་མེད། ཅས་
 གསུངས་པ་འདི་དག་ལ་དོགས་པ་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། རིམ་པ་བཞིན་ཏུ་དབྱེད་ན། ཚད་
 མིན་གྱི་སྒྲོ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཚད་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། ལོག་ཤེས་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་
 ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་
 ན། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
 ཤེས་ཏུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། གང་ཟག་ཙམ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་དམིགས་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྤྱོད་སྤྱོད་རྟག་འཛིན་རྟོག་པའི་དམིགས་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམ་བཅའ་བར་མ་ལ་སྤྱོད་ཐུན་ལྟར་བཞིན་དེ། མཐོང་ལམ་བར་
 ཚད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། རང་གི་སྤང་བ་ལ་ཚད་མར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་
 པ་ཁས། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་སྤང་བ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 དངོས་སུ་ཡང་མ་རྟོགས། རྟགས་ལ་(༡༦)ལ་ཡང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་

ན། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་ལུལ་ཆོས་ཉིད་སྒྲུང་བའི་སྒྲུང་བ་ཆོས་ཅན། དོན་
དམ་བཤེན་པར་ཐལ། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་
ཐྱིར། རྟགས་ཁས། གཞལ་བྱའི་རང་ལྡན་གི་གནོད་བྱེད་ཡང་མི་འཇུག་སྟེ། མཐོང་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་གཞལ་བྱ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་བཤེན་པར་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཐྱིར་
ཏེ། དེ་ཉིད་མེད་དགག་རྟུ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་བྱ་བའི་ཐྱིར་རོ། །

གསང་ཁུ་བ་ལྷ་མ་དག་རི་བོང་གི་ར་དེ་ཁྱོད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེད་དགག་ཡིན་
པའི་ཐྱིར། ཞེས་སྟགས་ནི། དེ་སངས་སྐུ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་ཐྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། ཤེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་གྱི་དངོས་ལུ་གྲུར་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་མ་ཡིན་དགག་རྟུ་ཐལ།
དེ་དགག་པ་གང་ཞིག །དེ་དངོས་སུ་རྟགས་པའི་ཤུགས་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུང་བ་འཕང
ས་འདུག་པའི་ཐྱིར། རྟགས་ཁས། དམ་བཅའ་གསུམ་པ་ལ། སྒྲོན་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ།
ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་བྱང་མཐར་གྱུར་པའི་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
རང་གི་སྒྲུང་བ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཉིས་སྒྲུང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཐྱིར།
ཁུབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཐྱིར། ཅུ་བར་འདོད་
ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་སྒྲུང་བ་མ་རྟོགས་པའི་ཐྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་ལུལ་
མི་སྟོད་པའི་ཐྱིར་ཏེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་བྱང་མཐའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཐྱིར།
ཐལ་འགྱུར་འདི་ནི་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྩེ་དང་མཚུངས་མེད་ཆོས་རྩེ་གཉིས་ཆར་གྱི་ཁུར་
བཅི་བ་ཡིན་པས། མ་མཉེས་ན་བཟོད་པར་མཛོད་ཅིག །གནོད་བྱེད་འདི་མ་འཇུག་ན།
རྣམ་འབྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ། ཚུར་མཐོང་གི་ཡིད་མཛོན་ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་
ཡིན་ཁྱོད་དགོ་ལྟར་པ་(ལེབ)རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོས་ཤིག །དེ་བས་ན་དེ་ག་ཆེན་དུ་བཤད་
མ་ཐག་པའི་ཆོག་གསལ་ལ་འབྱུང་བལྟན་པ་འདི་རང་ལུལ་གཏན་ལ་འབེབ་རུས་པའི་
གཉིས་སྒྲུང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་མཐའ་དག་ལ་དགོངས་སོ། །

གཞན་ཡང་། ལྷ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་གིས་ཚད་མར་འདོད་པ་ལ་སྒྲིལ་འདི་ལྟར་
ཡོད་དེ། རྟོག་མེད་ལོག་གིས་དང་ཚད་མའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོག་པ་ལོག་གིས་དང་ཚད་མ་ལ་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། གཞི་པ་ཡིན་ན་ཚད་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཁས་ལེན་པར་
མཛེས་སོ། །

གལ་ཏེ། དེ་ཚེས་ཅན། ཚད་མར་ཐལ། རང་ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཟེར་ན། རྟོགས་བསྐྱབ་གཅིག་ །དེར་ཐལ། རང་གི་སྤང་ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་ཚད་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ད་དུང་བསྐྱབས་གཅིག་ །དེར་ཐལ། རང་གི་སྤང་བ་ལ་ཚད་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་མ་ན། མཚམས་འདིར་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། ལྷ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་
གིས་ལ་རང་གི་སྤང་ལུལ་ཡོད་ཀྱང་། སྤང་ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱ་མཚན་
དེའི་སྤང་ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་ན་ ལྷ་གཅིག་ ལྷ་གཉིས་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་
ཟད་གཞི་པ་གང་ཡིན་གྱང་རུང་ཁྱོད་གྱི་འཛིན་སྤངས་གྱི་ལུལ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་
ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པའི་གཞི་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། ཁྱོད་རང་གི་འཛིན་
སྤངས་གྱི་ལུལ་ལ་ཚད་མར་ཐལ། རང་ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་
པ་ལ་ཁྱབ་པ་ལེགས་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། རང་གི་འཛིན་སྤངས་གྱི་ལུལ་ལ་མི་བསྐྱབ་པའི་རིག་པ་
དེ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། དཔྱད་ན་མངོན་ཇེས་གཉིས། མངོན་སུམ་ལ་འདིར་ཡང་ཚད་མ་
ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། མངོན་སུམ་དཔྱད་གཞི་རྒྱུ་མས་ཚད་མ་ཡིན་གྱང་། མངོན་སུམ་སྤང་
ལ་མ་དེས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པ་རྒྱུ་མས་ཚད་མར་མི་རུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །

(༤༠ན)དེས་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་འཛིན་སྤངས་གྱི་ལུལ་
དུ་སྐྱར་པའི་གཞུག་ཏུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རིག་པའི་སྟོ། །འདིར་མངོན་

སུམ་གྱི་ཤེས་པ་རྟོག་བྱལ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་གྱི་ཡིད་མངོན་པལ་ཆེ་
 པ་རྟོག་པ་ཁོ་ནའི་སྤྱིང་ནས་འཛིན་དགོས་པའི་བྱིར། མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་དབྱེ་ན།
 རང་རིག་མ་གཏོགས་པ་གསུམ་ལས། དབང་མངོན་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་བྱུང་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྟེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་དངོས་སུ་སྤྱེས་ཤིང་རང་
 གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པའོ། །
 དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཆད་མ་ལ་སྟགས་པ་རྣམ་པ་ལྟོ། །སྤར་
 བཤད་པ་བཞིན། ཚུར་མཐོང་གི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྟགས་ལའང་། རུས་གྱི་
 སྤང་མཐར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡོད་པས་ཆད་མ་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །རུས་གྱི་
 སྤང་མཐའ་ཞེས་པ། སིན་ཏུ་སྤང་བའི་རུས་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་ཅམ་ལ་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི།
 རང་སྤྱེ་འོག་མ་ལྟར། རུས་ཆ་མེད། རུལ་ཕྱན་ཕྱོགས་གྱི་ཆ་མེད་སྟགས་ཁས་ལེན་པ་ནི་
 མ་ཡིན་ནོ། །ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 བདག་རྟེན་ཡིད་དབང་ལས་དངོས་སུ་སྤང་ཞིང་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མ་བརྟེན་བའི་འཛིན་
 སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་ལ་མི་སྐྱུ་བའི་ཡིད་གྱི་ཤེས་པའོ། །
 ཆད་མ་སྤྱེ་བདུན་སྟགས་གྱི་སྐབས་སུ། ཡིད་མངོན་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
 འགལ་མི་འགལ་ལུགས་སོ་སོ་བ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ནི་འགལ་བར་འདོད་པས་
 ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མ་བརྟེན་པ་ཞེས་ཟུར་དུ་སྒྲིམ་དགོས་སོ། །སྤྱིང་བྱུང་གྱི་ལུགས་འདི་
 ལྟར་ན། སངས་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྟགས་ལ་ཡིད་མངོན་མེད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེད་དགོས་
 པ་ཡོད་དོ། །རྣལ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་(༤༠བ)གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་བདག་རྟེན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་དངོས་སུ་སྤྱེས་ཤིང་། རང་
 གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་བདེན་པའི་རྣམ་པའམ་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་རུང་ལ་མངོན་
 སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སྒྲོན་སེམས་མི་བསྐྱུ་བའི་རྟོག་བྱལ་གྱི་རིག་པའོ། །དེ་དག་གི་དཔེར་བཞིན་

ནི། གཞུགས་སྐྱ་སོགས་རྟོག་པའི་མིག་ཤེས་དང་ཉན་ཤེས་སོགས་དབང་མངོན་ཚད་མ་
 དང་། དེ་དག་གིས་དངས་པའི་གཞུགས་དྲན་པའི་རྟོག་པ་དང་། སྐྱ་དྲན་པའི་རྟོག་པ་
 སོགས་ནི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། བྱང་སེམས་སོ་སྟེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རགས་པའི་མི་རྟག་
 སོགས་བརྩ་དྲུག་དང་། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྩ་མཐོང་གིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་
 ཏུ་རྟོགས་པའི་མཐུན་པ་རྣམས་དང་། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཟག་མེད་མཐའ་
 དག་ནི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ། །དབང་མངོན་གྱིས་དངས་པའི་དྲན་ཤེས་རྣམས་
 ཡིད་མངོན་ཏུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན། ལྷལ་མངོན་སུམ་པ་
 རྟོགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འཇལ་ཞིང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གྱིས་དེ་ལྟར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ལྷལ་མངོན་སུམ་པ་ཅེས་པ་ཚད་མའི་སྐབས་ཀྱི་མངོན་
 གྱུར་ཞེས་པ་དང་འདྲ་སྟེ། སྟོ་དེ་ཉིད་གྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་རིག་མི་དགོས་
 པར་འཇལ་རྒྱས་པའི་ལྷལ་རྣམས་ལ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དྲན་ཤེས་དེ་རྣམས་ཡིད་མངོན་
 ཡིན་ཀྱང་། རང་གི་ལྷལ་དེ་དག་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། དེས་ན་འདིར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ་འང་རང་ལྷལ་མངོན་སུམ་རྟོགས་པས་
 མ་བྱུང་བོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག །དེའི་ལྷལ་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་མངོན་སུམ་ཉིད་ཏུ་
 རྣམ་པར་བཞག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གཞུགས་དང་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་
 མངོན་གྱུར་གྱི་ཆ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་ནི། རྩང་(༤)ན་མི་བདེ་
 པར་མངོན་ཏེ། སྐྱ་མི་རྟག་པ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱ་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། འདོད་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་ལྷལ་དེ་དག་མངོན་སུམ་པ་ཡིན་ཀྱང་མངོན་
 སུམ་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་ན་ལེགས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སོ་སོ་སྟེ་བོ་ལ་ཡོད་
 ཀྱང་། བྱི་རོལ་པ་དང་ལམ་མ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ལ་ནི་མི་སྤིང་དོ། །རྗེས་དཔག་

ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་འཛིན་སྐྱབས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་
གཞལ་བུ་ལྷོག་གྱུར་བ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལ་རྩང་ཟད་
དབྱུང་དགོས་པ་ཡོད། ལྷ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་དངོས་སྤྱད་ས་
པའི་ལྷ་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཚོས་ཅན། རྗེས་དཔག་ཚད་མར་ཐལ། མཚན་
ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། ལྷ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་
པའི་རྗེས་དཔག་དེ་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་བྱིར། ཅུ་པར་འདོད་ན། འོན་ཤེས་བྱ་ཚོས་
ཅན། དེ་འདྲའི་རྗེས་དཔག་གིས་བརྒྱུད་ནས་དྲངས་པའི་ལྷ་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་ངེས་
ཤེས་རྗེས་དཔག་དུ་ཐལ། དེ་འདྲའི་རྗེས་དཔག་གིས་དངོས་སྤྱད་ས་པའི་ལྷ་མི་རྟག་
པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ལྷ་མི་རྟག་པར་ངེས་
པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཡིན་པས་བྱུང་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན།
ལྷ་པོ་བདེན་མེད་དུ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཡིན་པས་བྱུང་པར་ཐལ་
ལོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན། ལྷ་པོ་ལམ་ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དང་རྗེས་དཔག་གི་
གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་
དང་རྗེས་དཔག་གི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་བྱིར། དེས་ན་རྗེས་དཔག་གིས་དྲངས་པའི་
ངེས་ཤེས་རྣམས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ནང་དུ་བསྟུན། རང་གི་རྟེན་རྟགས་ཡང་དག་
ལ་དངོས་སྤྱད་བརྟེན་ནས་འཛིན་སྐྱབས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བུ་ལྷོག་གྱུར་(༤༡)བ།
ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཞེས་པ་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལེགས་པར་
མངོན་ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་ན་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སྟགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་
ཐལ་ལོ། །དེ་དག་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅེས་པ་ལ། བྱུང་པ་
ནི། ལན་བཟུང་དགོས་ཏེ། ལྷ་པོ་ཚོས་དེ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ། ཚོས་
དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་མ་བྱུང་པར་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །མདོར་བསྟུན།

མངོན་སུམ་གྱིས་དངས་པའི་དུན་ཤེས་རྒྱུ་ཡིད་མངོན་ཏུ་བསྐྱེད་ཀྱང་རྗེས་དཔག་གིས་དངས་པའི་དུན་ཤེས་རྒྱུ་ཡིད་མངོན་ཀྱང་དུའང་མ་བསྐྱེད་པས། སྤྱིར་ཆོད་མ་ནི་ཡིན། གལ་ཏེ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ན། དེས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཕྱི་མ་རྒྱུ་ཡིད་མངོན་པས་སྤྱིར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གི་མཉམ་གཞི་དང་རྗེས་དཔག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་མངོན་སུམ་ཆོད་མ་ཡིན་ན་ཡིད་མངོན་གྱི་ནང་ཏུ་བསྐྱེད་གོས་སྒྲུབ་ཏེ་ཤིན་ཏུ་དགའ་བས་ད་ཏུ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

རྗེས་དཔག་གི་དཔེ་བ་ལ། བདག་གི་སྒྲ་མ་ཁ་ཅིག་། དངོས་སྟོབས། ཡིད་ཆེས། ལྷགས་པའི་རྗེས་དཔག་གསུམ་དུ་ཆོད་མ་པ་ལྟར་འབྱེད་ཅིང་། སྟོང་ཐུན་དུ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཁས་སྤང་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པས། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གྱང་མི་བཞེད་པར་གསལ་ལོ། །སྟོང་ཐུན་ལྟར་ཁས་ལེན་ན་རེ་ཤིག་འདི་ལྟར་དབྱེད། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ཡོད་པར་ཐལ། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས་པའི་རྒྱ་མཚན། ཆོག་གསལ་ལས་བཤད་པའི་ལུས་ཆོད་མ་ལབ་སྒྲས་རྒྱུ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཏུ་ལལ་གྱིས་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅུ་བར་འདོད་ན། རེ་ཤིག་སྒྲ་མི་རྟག་པ་གཞལ་བྱ་ལྷོག་གྱུར་ཡིན་ན། ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཤིན་ཏུ་ལྷོག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་(༤༡ན)ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། རྗེས་དཔག་ཆོད་མ་ཡིན་ན་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ལྷོག་གྱུར་ཡིན་ན་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་རྗེས་དཔག་གྱང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་། དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཅམ་ཞིག་ཁས་སྤངས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དམ་དཔྱད། ཡང་ལྷགས་འདིར་གཞལ་བྱའི་དངས་དེས་ཇི་ལྟར་ཏུ་འདོད་བྱའོ། །

ཁ་ཅིག་གིས། ཆོག་གསལ་ལས། གལ་ཏེ་མཚན་གཞིའམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་
སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རུང་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ན་ཡོད་ན་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་
དམིགས་པར་ལྷོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གཞལ་བྱ་ལ་
རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་སུ་གྲངས་པའི་འདིར་ཡང་བཞེད་དེ། ཞེས་ཟེར། དེ་ནི་
མི་འཐད་དེ། རང་མཚན་གཞི་མ་གྱུ་བ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
གྱུ་བ་པ་མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར་རོ། །

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྱུ་བ་བཤམ་མི་ལེན་ཀྱང་། ཚད་མ་པ་ལ་
གྲགས་པའི་རང་མཚན་ཙམ་ཁས་ལེན་ནོ་སྟུམ་ན། ཆོས་མི་འཐད། འོ་ན། དོན་དམ་པར་
དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་ནས་ཤི་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་བར་མཚམས་
ཡོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་འདིར། གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གྲངས་པའི་བར་ཁས་མི་
ལེན་ཀྱང་། མངོན་གྱུར་དང་ལྷོག་གྱུར་གཉིས་སུ་གྲངས་པའི་བར་ཁས་ལེན། རི་སྐད་
བཤད་པའི་ཆོག་གསལ་གྱི་དོན་ཡང་། དངོས་སྤྱབས་རང་སྤྱི་སྟགས་སུ་འདོད་པའི་དངོས་
པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་ཞེས་པའི་དོན་སྟོང་ཐུན་ལས་བཤད་པ་
ལྟར་རམ། ཡང་ན། སྟེས་འཛིག་གནས་གསུམ་འདུས་བྱས་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་
པ་ལྟ་བུ་དང་། ཚ་ཤིང་སྟག་པ་སྟགས་རང་རང་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ལ་(༤༩བ)རང་གི་
མཚན་ཉིད་དང་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་མཚན་
གཞིའམ་ཞེས་པའི་ཆོག་འདིས་ཤེས་སོ། །

དེས་ན། ཚད་མ་ལ། མངོན་རྟེན་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་པའི་བར་ཐལ། གཞལ་བྱ་
ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་པའི་བྱིར་རོ། ཟེར་ན་བྱུ་བ་པ་མེད་དེ། སྐབས་འདིར།
ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ཡན་ཚུན་ལྟོས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཡ་རི་ཚུ་རི་ཡན་ཚུན་ལྟོས་
པ་ལྟར་དུས་སྟུམ་པའི་ལྟོས་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེར་མ་ཟད་སྐབས་འདིར་ས་བོན་དང་སྤྱུ་གྱ་

ལྷ་སྤྱོད་འབྲས་གཉིས་ཀྱང་ཡན་རྒྱུ་ལྷོས་པར་ཁས་ལེན་དེ། ས་བོན་ལ་ལྷོས་ནས་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲས་སུ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ། སྤྱོད་ཀྱི་ལ་ལྷོས་ནས་ཀྱང་ས་བོན་རྒྱུ་འཛིན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་དོན་གཞན་གང་ཞིག་ཆོས་དེ་ཁྱོད་ལ་ལྷོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྷ་སྤྱོད་ཀྱི་མཐའ་ལོག་མའི་སྐབས་སུ་བྱུང་པའི་ཆལ་ང་། འདིར་བྱུང་མེད་གྱིས་ཡན་གང་པ་དགོས། །ལྷག་སྤྱོད་འདིའི་ཆོད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དགའ་བར་ཡོད་པས་སྤྱོས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཇི་ལྟར་ཁྱོད་གྱིས་གཞན་དབང་དངོས་འདོད་ལྟར། །ཅེས་པར། གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་འབྲོས་སྤངས་ནས། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དུས་མ་པས་གཞན་དབང་བདེན་གྱུ་བཀག་པས་འཛིན་རྟོག་གི་ཀྱན་རྫོབ་དང་འགལ་བའི་སྤྱོད་མེད་པར་ཐལ། དུས་མ་པས་འཛིན་རྟོག་གི་ཀྱན་རྫོབ་རང་བཞིན་གྱིས་གྱུ་བ་གཅིག་ཁས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཀྱན་རྫོབ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྱུ་བ་ཀྱང་ཐ་སྟོད་གྱིས་བདག་སྤྱོད་ཅམ་ཅིག་ཁས་སྤངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤང་དོར་གྱི་འབྲས་སུ་འགྱུ་བ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བོད་སྤྱོད་མས་གཞུང་འདི་དུས་མ་པ་རང་ལྷག་སྤྱོད་ལ་ཁས་ལེན་མེད་ཅིང་། འཛིན་རྟོག་པའི་ངོ་ཅམ་དུ་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་(༤༩ན)ལེན་པའི་སྤངས་སུ་མཛད་དེ། དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་པ་ལྟར་རྟོགས་སྤོ། །ཇི་ལྟར་སྤང་པོ་སྤངས་ནས་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། དག་བཅོམ་ལྷག་མེད་དུ་ལྷག་སྤྱོད་པའི་ཆོ་ཟག་བཅས་གྱི་སྤང་པོ་སྤངས་པ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱིར་སྤང་པོ་སྤངས་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བྱེད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དག་བཅོམ་ལྷག་མེད་དུ་ལྷག་སྤྱོད་པའི་ཆོ་སྤང་པོ་མ་ལུས་པ་མ་སྤངས་པར་ཐལ། དེའི་ཆོ་སྤང་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། ཟག་མེད་གྱི་སྤང་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷག་མེད་དུ་ལྷག་སྤྱོད་པའི་ཆོ་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷག་མེད་ལས་ལངས་དེ་ཐེག་ཆེན་

གྱི་ལམ་དུ་འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

བྱང་པའི་གྱི་མདོ་ལ་དྲུག་པ་དཔྱད་པ།

མདོན་གྱི་མདོན་ཕྱོགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཡི། །ཅེས་པར། གཞུང་འགྲེལ་
ལྟར་འབྲེལ་བྱངས་ནས། དག་དོན་ནི། ལམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་ཞེས་པའི་
ས་བཅུ་པའི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། བྱོད་གྱིས་ཕྱི་རྩོམ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པར་མ་བཟུན་པར་ཐལ། ལམས་གསུམ་པོ་རང་རྒྱ་ནང་གི་སེམས་ཙམ་ལས་བྱང་
པར་མྱོན་བྱེད་གྱི་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདི་དག་ཏུ་ཕྱི་རྩོམ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་
ཁས་ལེན་པ་ལས། དངོས་པོ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལ་ཕྱི་རྩོམ་གྱི་དོན་དུ་འཛོག་དྲི་བར་བྱའོ། །

དེ་ལ་ཁ་ཅིག །ཉན་ཐོས་ལྡེ་གཉིས་ལྟར་རྩལ་ཕྱན་ཆ་མེད་བསགས་པའི་རགས་པ་
ལ་ཕྱི་རྩོམ་དོན་དུ་མི་འདོད་ཀྱང་། ནང་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་རྩལ་གྲུབ་
ཙམ་ལ་ཕྱི་རྩོམ་གྱི་དོན་དུ་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ནང་ཤེས་པ་
ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་རྩལ་གྲུབ་ཡིན་ན། ཕྱི་རྩོམ་གྱི་དོན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚུར་མཐོང་གི་མིག་དབང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཕྱི་དོན་དེམ་པོ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེམ་པོ་གང་ཞིག །ཕྱི་རྩོམ་གྱི་དོན་(༤༩བ)ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་
མ་ལས་བྱངས། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ནང་དོན་དེམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔ་སྒྲུབ་
རྒྱུད་གྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ལྡེ་གང་ལས་ཕྱི་རྩོམ་སྣང་ཡོད་མིན། །ཞེས་པར། གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་འབྲེལ་
བྱངས་ནས། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རྩོམ་གྱི་དོན་ཡོད་ན། ལང་ཀར་

གཤེགས་པའི་མདོ་ལས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་སྒྲིན་མེད་པར་
ཐལ། ཕྱི་དོན་མེད་པར་གསུངས་པའི་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ཆོག་དེ་དྲང་དོན་
དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྒྱམ་པ་དེ་ལྟའི་མདོ་སྡེ་གཞན་ཡང་ནི། །ཞེས་པར། གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་འབྲོས་
སྤངས་ནས། དག་དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས་མཆོན་ཉིད་གྱི་རྒྱམ་གཞག་སྒྲིན་པའི་
མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། དྲང་དོན་དགོངས་
པ་ཅན་ཡིན་པར་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་ལུང་གིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྔགས་ཁོངས་
ནས་འདོན་རྒྱ་ད་དྲང་གསུམ་ཡོད་དོ། །ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་ལུང་གི་[རི་ལྟར་ནད་
པ་ནད་པ་ལ། །ཞེས་སྔགས་ཡིན་ནོ། །སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་བར་སྔགས་ཙམ་ཞིག་བཟོ་
པར་བྱེད། དཔེར་ན། ཐག་པ་བརྒྱུག་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་པ་ལ་བརྟགས་
པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྒྲུལ་དངོས་ལ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་
པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རིག་པ་རང་བཞིན་
འབའ་ཞིག་མདོན་སུམ་རྒྱ་མཛད་པ་དེ་ཉིད་སྔགས་སུ་རུང་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱུ་ཞེས་
བཟོ་དེད། །ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་དབྱེད་གིན་རྒྱ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་
ལ་མ་རིག་པའི་དོན། འགགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་རི་ལྟ་པ་གཟིགས་པའི་དོར་ཆོས་
ཅན། ཀུན་རྫོབ་པ་མི་སྤང་བར་བཞེད་པ་ཉིད་ལེགས་པ་ཡིན་གྱི། །ཁ་ཅིག་དངོས་པོ་
བྱས་པ་ཅན་བདེན་སྤང་ལ་བཞེད་ན་འདི་ལྟར་(༤༤ན)དཔྱད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་
དང་རྒྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། །ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱས་
པ་ཅན་དེ་བདེན་སྤང་ཙམ་ལ་འདོད་རིགས་བར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་བྱས་པ་ཅན་དེ་དེ་
ལ་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། དེ་མི་རིགས་བར་ཐལ། སྐབས་དེའི་བྱས་པ་
ཅན་དེ་རྒྱ་རྒྱེན་གྱིས་བྱས་པ་ཙམ་ལ་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་སྤར་ཡང་དཔྱད་

བ་མང་དུ་བྱས་ཆེན་རྟོ། །

སྐབས་འདིར། ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
 རི་ལྟར་བྱེད་འདྲིལ། །དེ་ལ་ཉི་མའི་བྱམས་ལུས་ཀྱི་ལེའུར་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
 རི་ལྟར་བསྟན་བ་ལྟར་འདིར་ཁས་བྱུངས་ནས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ངོ་
 བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འགྲེལ་བར་སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་བར་
 གསུངས་པས། རང་ལུགས་ལ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 ལ་ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་གསུམ་གྱི་ཆ་ཚང་བར་ཁས་ལེན་པ་
 ཡིན་རྟེ། དཔེར་ན། གཟུགས་ལུང་སྟགས་ལ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས། རྣམ་བརྟགས་
 ཀྱི་གཟུགས། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་གསུམ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་མཁྱེན་ལ་ཡང་ཀུན་
 བརྟགས། རྣམ་བརྟགས། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་གསུམ་དུ་འཛོག་རིགས་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་གསུངས་པ་ལ་རྩེ་མཐད་དཔྱད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁའི་སྣང་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་
 གསུམ་གྱི་ཆ་གྲུབ་བར་ཐལ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 སྣང་དུ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། རྣམ་མཁའི་སྣང་དུ་གཞན་དབང་
 གྲུབ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ལ་སྐྱེ་ལས་
 སྐྱེས་པའི་ཆ་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱེད་ལ་གཞན་(༤༤བ)དབང་གི་ཆ་གཅིག་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། བྱམས་ལུས་ཀྱི་ལེའུར་དགོངས་པ་ཡིན་པས་གཟུགས་ནས་
 རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྣང་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དངོས་
 དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྣང་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་དོད་ཐུབ་ཅམ་བཞག་
 བར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་རྣམ་མཁའ་ལ་གསུམ་དུ་བཞག་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་ནི་
 རྣམ་མཁའི་སྣང་དུ་བདག་གཉིས་སུ་སྒྲོ་བརྟགས་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་དང་། རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་

ནམ་མཁའ་ནི་གདགས་གཞིའི་ནམ་མཁའ་ཉིད་ལ་འདོད་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་
ནི་ནམ་མཁའི་སྒྲིབ་གི་བདག་མེད་གཉིས་ལྟ་བུ། དེས་མཆོད་པས་གཞན་རྒྱུ་མས་ལ་ཡང་
རིགས་འགྲེ་བར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་ལུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཤེས་བྱ་སྟེ། ཁྱིམ་པར། སྤྱིར་འགོད་ནི། སངས་རྒྱལ་གྱི་
བཀའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་དང་དོན་དང་ངེས་དོན་གྱི་
མདོ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིས་ཤེས་པ་རྟོགས་སྤྲིང་། དང་ངེས་ཀྱི་ཁྱོད་པར་ནི། རང་
རྒྱུད་པ་རྒྱུ་མས་ཀྱིས་གཟུགས་མེད་སྒྲིབ་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཤེར་སྤྱིང་གི་མདོ་ཆོག་དེ་ལྟ་
བུར་སྤྱིང་ཉིད་ཐ་མོ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་ཀྱང་། སྒྲིབ་ཅི་བཞིན་པའི་རྩལ་དུ་མ་བསྟན་
པས། མདོ་དེ་དག་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འདོད་པས། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ལ་སྤྱིང་
ཉིད་ཐ་མོ་སྒྲིབ་ཅི་བཞིན་པའི་རྩལ་དུ་བསྟན་པ་གཅིག་དགོས་པར་དཔུམ་སྤྱད་པ་སོགས་
ལས་གསུངས་སོ། འདིར་ནི་སྤྱིང་ཉིད་ཐ་མོ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ན་སྒྲིབ་ཅི་བཞིན་
པའི་རྩལ་དུ་མི་སྟན་པ་མི་མིན་པས། ཤེར་སྤྱིང་གི་མདོ་ཆོག་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་ངེས་དོན་གྱིས་
མདོར་ཁས་ལེན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཆོད་ཡང་། ལུང་པོ་ལྟ་བོ་དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་
སྤྱིང་པར་རྒྱུ་པར་ལྟ་བོ། །ཞེས་པ་ཐོག་མའི་གསལ་པ་བྱེད་དུ་སྒྲོས་པའི་གནད་ཀྱིས། འོག་
གི་གཟུགས་མེད་ཅེས་སོགས་ཀྱང་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅིང་ཅེས་པ་སྒྲིབ་(༤༡ན)
དེ་བཞིན་པའི་དོན་དུ་འགྲེལ་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ན། །རང་རྒྱུད་པས་ནི། རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་བྱའི་ཆོད་དུ་ཁས་མི་ལེན་པས་ཐོག་མའི་གསལ་པ་བྱེད་དུ་མི་
འདོད་པར་སྤྱད་དོ། །

ཁོ་ན་དེ། འོ་ན་གཟུགས་མེད་པར་ཐལ། ཤེར་སྤྱིང་གི་ཆོག་དེ་སྒྲིབ་ཅི་བཞིན་དུ་ཁས་
ལེན་དུ་རུང་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྲུག་ ཁྲུབ་པ་འགལ་བ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པས་ཤེས་
རྒྱུ་སོ། །དེ་ནི་དཔུམ་རྒྱུ་མེད་ལོ་སྟུང་ན། བདུད་སྤྱིག་ཅན་ཆོས་ཅན། ཤེར་བྱིན་ལ་

བརྩོན་པར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩོན་པར་འགྱུར་རྩ་ཞེས་པའི་མདོ་ཚིག་སྒྲིའི་བཞིན་
པའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྩལ་པ་ཁས་སྤངས། འདོད་ན་ལ་མཚན་ནོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པས་རབ་རྩ་
བྱེ་བའི་མདོ། དེས་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་བཟོད་
བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་མདོ། དང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད་རྩ་རིགས་
སོ། །རབ་རྩ་བྱེ་བ་ཞེས་པས་ནི་གང་གཙོད་སྟུམ་ན། རྩ་སྒྲིལ་དང་ཉིས་འགྲེལ་རིགས་
ཅན་རྣམས་གཙོད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་དེའི་ནང་དུ་དང་དོན་དང་དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཚིག་གཉིས་
ཀ་ཚུང་བ་རྣམས་མཐའ་གཅིག་རྩ་དང་དེས་གང་རུང་དུ་མི་འཛིག་པའི་བྱིར་རོ། །

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྩ་སྒྲིལ་བྱེད་བསྟུས་གསུམ་ཚེས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པ་བཟོད་
བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་གྱི་
རིམ་པ་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་གྱི་རིམ་པ་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟུམ་
ན། མཚམས་འདིར་འབྲལ་བ་མེད། དེ་ཚེས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བཟོད་བྱའི་གཙོ་
བོར་སྟོན་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟུམ་དོན་མདོན་རྟོགས་གྱི་རིམ་པ་
བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། (༤༧བ)མ་གྲུབ་ན།
རེ་ཤིག་སོང། དེར་ཐལ། སྟུམ་དོན་མདོན་རྟོགས་གྱི་རིམ་པ་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་
པའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་རྟགས་ཐོག་དང་། རྩལ་པ་འབྲལ་ཐོག་ལ་འབྱུང།

ཁོ་ན་རེ། རྩ་སྒྲིལ་བྱེད་བསྟུས་གསུམ་ཚེས་ཅན། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་
ཐལ། མདོ་གང་ཞིག་ དེས་དོན་གྱི་ཚེས་འཁོར་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་
གསུམ་དེས་དོན་གྱི་ཚེས་འཁོར་དུ་ཐལ། བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཚེས་འཁོར་
དེས་དོན་གྱི་ཚེས་འཁོར་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟུམ་ན། མཚམས་འདིར་འབྲལ་བ་མེད་དེ།

ཀུས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་རིལ་པོ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཚོས་ལའོར་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་དྲང་
དོན་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱུར་པའི་མཐར་ཐུག་ཐོག་
བ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡོད་པའི་བྱིར།

འོ་ན། དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མཐར་ཐུག་ཐོག་བ་གསུམ་སྟོན་པའི་
མདོ་ཚིག་དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཚོས་ལའོར་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་བ་མ་དེས་སྐྱུམ་ན། མདོ་
ཚིག་དེ་ཚོས་ཅན། དེས་དོན་གྱི་ཚོས་ལའོར་དུ་ཐལ། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཚོས་ལའོར་མ་
ཡིན་པའི་བྱིར། དོན་ལ་ལའོར་གསུམ་ཁས་མ་སྒྲུབ་སམ་སྐྱུམ་ན། ཞིབ་ཏུ་དབྱུང་ན་ཀུས་
འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་རིལ་པོ་དེས་དོན་དང་ཚོས་ལའོར་བར་བ་ཡིན་པར་དགོངས་འགྲེལ་
སོགས་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་བརྟགས་དགོས་སོ། །དེ་དག་ནི་རེ་ཤིག་དབྱུང་བ་ཡིན་ལ།
ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ཀྱི་ལའོར་ལོ་གསུམ་གྱི་འཛིག་ཚུལ་གྱི་དཀའ་བ་ཞིག་དྲང་
དེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འཇུག་ཉིད་དུ་བཀྲུང་བ་ལྟར་ཤིས་དགོས་པས་དེ་ཉིད་ལྟར་ན། ལའོར་
ལོ་དང་པོའི་མདོ་ལ་ཡང་དེས་དོན་གྱི་ཆ་མང་དུ་ཡོད་ལ་ལའོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་ལ་དེས་
དོན་གྱི་མདོ་གཏན་མི་མེད་པས་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཁོ་ནའོ། །རྒྱལ་པའི་བཀའ་ཐམས་ཅད་
དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ལའོར་ལོ་གསུམ་དུ་མ་འདུས་པར་སྟོང་(༤༩) ཐུན་
གྱིས་ཐོག་མར་གསུངས་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་དེའི་དབང་དུ་བྱེད་ལ། དྲང་དེས་ཀྱི་ཁྱོད་
བར་ནི་བཟོད་བྱའི་སྟོན་སྒྲུབ་འཛིག་པར་སྐར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་
བཟོད་བྱའི་སྟོན་སྒྲུབ་ཁྱོད་བར་མི་འབྱེད་པར། བཟོད་ཚུལ་གྱི་སྟོན་སྒྲུབ་དྲང་དོན་དང་། དྲང་
དོན་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་ཁྱོད་བར་མི་བྱེད་བྱུང་། དཔུམ་པ་གཉིས་ཆར་གྱིས་དེ་ལྟར་བྱེད་
དེ། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་རྣམས་སྐྱ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་སྒྲུབ་དུ་མི་རུང་ཞིང་། དྲང་དོན་
གྱི་མདོ་ཅམ་པ་སྐྱ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་སྒྲུབ་དུ་རུང་བ་གྱིན་ཏུ་མང་པའི་བྱིར།

གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྤྱེས་དང་། །རྒྱ་ལ་མ་ལྟོས་
ཡོད་པ་མིན་པས་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས། །ཞེས་པར། འདི་ཡན་ཆད་དུ་མཐའ་
བཞི་ལས་མི་སྤྱེ་བའི་རྟགས་དང་ཕྱོགས་ཆོས་བསྐྱབ་པ་ནས། །རྟགས་དངོས་འགོད་པ་
ནི། ལྷ་གུ་ཆོས་ཅན། །རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྤྱེ་ཏེ། །མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྤྱེ་བའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། །ནམ་མཁའི་པདྨ་བཞིན། །ཞེས་པ་འགོད་དོ། །

རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག་ །འོག་ཏུ། དེས་དེ་ཉིད་ལ་རང་བདེ་སྒྲག་འཇུག་འགྱུར་བས། །
ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བསམ་ནས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྤྱེ་བ་དེ་རང་བཞིན་
གྱིས་སྤྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྤྱེ་བ་དེ་
དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་དམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། །མ་ཡིན་པར་ཐལ། །བདག་ལས་མི་སྤྱེ་བ་སོགས་རེ་རེ་ནས་དོན་དམ་
བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་རྟགས་དེ་ནི་དོན་རྒྱུ་གི་རྟགས་ཡང་དག་ཆོན་
ཡིན་ནོ། །

ཐུམ་སོགས་དེ་དག་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ཅིང་། །ཞེས་པ་འབྲེལ་གཞུང་འབྲེལ་ལྟར་ཁས་
སྲུངས་ནས། །སྤྱིར་འགོད་ནི། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། །དཐུམ་པའི་ལུགས་ལ་དངོས་པོ་
རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པར་རིགས་ཏེ། །ཕྱི་ཕྱག་སྒྲ་བ་རང་
གི་ལུགས་ལ་ཐུམ་སྤྱུམ་སོགས་ཆ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་དོན་དམ་རྗེས་ཡོད་དུ་མ་
གྲུབ་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་བདགས་(༤༦བ)ཡོད་དུ་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་ །རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། །འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་དུ་རི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྒྲ་བའི་ལུགས་ལ་རང་ཞེས་པའི་
སྐབས་སུ། །ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་རང་ལུགས་ཀྱི་བྱུང་པ་མ་གྲུབ་པ་དཔེར་འགོད་པ་དང་རོལ་
ནི་གཞུང་འདིར་བཤད་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ །

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ །ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་ཐུམ་བ་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་ཁས་སྲུངས་

པ་བཞིན་དུ། ཞེས་གཞུང་གི་དོན་ལ་འཆད་པ་ནི། སྒོ་གྲོས་ཅིང་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་
 ཅན། མདོ་སྡེ་པས་སྤྱང་བ་དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་
 གཉིས་ཆར་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་མི་
 འཐད་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་སྤྱང་བ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 དེར་ཐལ། དེས་སྤྱང་བ་རང་མཚན་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་
 པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་དོན་བྱེད་རྣམས་པ་གང་། ཞེས་སྟགས་གྱིས་ཤེས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་
 འགོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་དོགས་དབྱེད་རྣམས་པའདད་ཟིན་ཏོ། །

བདག་འགོག་འཕྲོས་དང་བཅས་པའི་སྐབས་ཀྱི་དོགས་དབྱེད།

གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་གཞུང་འབྲེལ་ལྟར་འཕྲོས་པ་ཅམ་ནས།
 ཐོག་མར། ཉན་ཐོས་སྒྱུར་རྣམས་མ་ལུས་འཛིན་ཆོགས་ལ། ཞེས་པར། སྒྱུར་འགོད་
 བེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐར་འདོད་ཀྱི་གདུལ་བྱས་ཐོག་མར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
 པ་དགག་དགོས་ཏེ། ཆགས་སྟགས་ཉན་ཐོས་རྣམས་རང་རྒྱ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་འཛིན་
 ལྟས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དགག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

སྐབས་འདིར་མཐའ་དབྱེད་ནི། བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཐོག་མར་ངེས་དཀའ་སྒྲའི་
 ཟུང་པར་དེ་ལྟར་ཡིན་འདྲིའོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ །ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པས་གང་
 ཟག་གི་བདག་མེད་ངེས་པར་ཁས་ལེན་སྒྲམ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁའ་བདེན་
 ལྟར་དུ་ངེས་པ་ལས་གང་ཟག་བདེན་ལྟར་དུ་ངེས་སྒྲུ་པར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལས་
 གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ངེས་སྒྲུ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། གང་ཟག་བདེན་ལྟར་
 ཏུ་(༤༥ན)མ་རྟོགས་ཤིང་རྣམ་མཁའ་བདེན་ལྟར་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གཅིག་མེད་

པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་རྩམ་སྤྲུལ་གྱུ་པར་མ་རྟོགས་ཤིང་
ནམ་མཁའ་རྩམ་སྤྲུལ་གྱུ་པར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གཅིག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་དངོས་པོར་མ་
གྱུ་པར་མ་རྟོགས་ཤིང་ནམ་མཁའི་དངོས་པོར་མ་གྱུ་པར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་
གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་དངོས་པོར་གྱུ་ནམ་མཁའ་དངོས་པོར་མ་
གྱུ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚུས་ཅན། ཚུས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་ཤིང་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡོད་ན་ཚུས་ཀྱི་བདག་མེད་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་རྟོགས་སྤྱི་བའི་བྱུང་པར་ཡོད་པར་ཐལ། ཚུས་ཀྱི་བདག་མེད་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་ངེས་སྤྱི་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀ་བ་བདག་མེད་དུ་ངེས་པ་ལས་སུ་མ་བ་བདག་མེད་དུ་
ངེས་སྤྱི་བར་ཐལ། ཀ་བ་བདག་མེད་དུ་མ་ངེས་ཤིང་སུ་མ་བ་བདག་མེད་དུ་ངེས་པའི་གང་
ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བྱུ་པ་མེད་ན་ཁྱ་མ་ལ་བྱུ་པ་ཡོད་པ་འབྱུང་། མ་གྱུ་ན་
དེར་ཐལ། ཀ་བ་བདག་མེད་ལ་སྟོ་ཁ་མ་སྟོགས་ཤིང་སུ་མ་བ་བདག་མེད་ལ་སྟོ་ཁ་སྟོགས་
པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀ་བའི་སྟེང་དུ་བདེན་པར་གྱུ་མ་གྱུ་
དཔྱེད་པ་ལ་མ་ཞུགས་ཤིང་སུ་མ་བ་བདེན་པར་གྱུ་མ་གྱུ་དཔྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པའི་
གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཚུས་ཅན། ཀ་སུ་མ་གཉིས་བདག་
མེད་དུ་ངེས་དཀའ་སྤྱི་བའི་བྱུང་པར་མེད་པར་ཐལ། ཀ་སུ་མ་གཉིས་ལ་མི་རྟག་པར་ངེས་
དཀའ་སྤྱི་བའི་བྱུང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཅིག་གང་ཞིག །ཀ་བ་མི་རྟག་པར་མ་
རྟོགས་ཤིང་སུ་མ་བ་མི་རྟག་པར་མ་རྟོགས་པ་ཡང་ཡོད། སུ་མ་བ་མི་རྟག་པར་མ་རྟོགས་
ཤིང་ཀ་བ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩི་སྤྱ་མ་ཉིད་(༤༥བ)ལ་ཡང་འདི་
འབུལ་རྟེ། ཤེས་བྱ་ཚུས་ཅན། རང་སྡེ་དངོས་སྤྱི་བས་གང་ཟག་དང་ནམ་མཁའ་གཉིས་

ལས་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལས་ནམ་མཁའི་སྟེང་དུ་བདེན་པར་ཞེན་
 བའི་དོགས་པ་ཤས་ཆེ་བར་ཐལ། གང་ཟག་བདག་མེད་དུ་ངེས་པ་བས་ནམ་མཁའ་བདག་
 མེད་དུ་ངེས་དཀའ་བའི་བྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་ན། གང་ཟག་བདག་མེད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་
 མེད་ངེས་དཀའ་བ་འབྱུང་། ཅུ་བར་འདོད་ན། རང་སྟེང་ངེས་སྒྲུབ་ས་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྟེང་
 དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་དོགས་པ་ཤས་ཆེ་ཞིང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བདེན་པར་ཞེན་
 བའི་དོགས་པ་སྒྲུབ་པ་ལས་ཤས་རྒྱུ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་རོ། ཉམས་སྒྲུབ་
 མ་ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། བདག་མེད་གཉིས་ལ་སྒྱི་ལྷོག་ནས་ངེས་དཀའ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་
 བར་མེད། གང་ཟག་བདེན་མེད་དུ་མ་ངེས་པར། ལུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་འགའ་ཞིག་
 བདེན་སྟེང་དུ་ངེས་པའང་ཡོད། ལུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་བདེན་སྟེང་དུ་མ་ངེས་པར་གང་ཟག་
 བདེན་སྟེང་དུ་ངེས་པའང་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། དེས་ན། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ། ཆོས་ཀྱི་
 བདག་མེད་ངེས་སྒྲུབ་ཞིང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ་ལས་ངེས་དཀའ་བ་དང་། ཡང་གང་
 ཟག་གི་རིགས་འགའ་ཞིག་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ངེས་དཀའ་ཞིང་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་དེ་ལས་ངེས་སྒྲུབ་བྱིན་པས་མཐའ་གཅིག་རྒྱུ་མ་ངེས། དཔེར་ན་ཀ་ལུ་མ་གཉིས་ལ་
 མཐའ་གཅིག་རྒྱུ་མི་རྟག་པར་ངེས་དཀའ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །

ཡང་འདི་ལྟར་དབྱུང་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་
 ལུ་ལྷོག་ནས་མ་ལྷོག་དྲི་བར་བྱུང་། །དེ་ལ་མི་མང་རྣམས་ན་རེ། དེ་ལྷོག་ཏེ། སྒྲུ་རྟག་པ་དེ་
 སྒྲུ་རྟག་འཛིན་རྟག་པའི་ཞེན་ལུ་ལྷོག་པའི་བྱིར་རོ། སྒྲུ་རྟག་འཛིན་རྟག་པ་དེ་རང་གི་ཞེན་
 ལུ་ལ་འབྱུང་བའི་ལོག་ཤེས་ལྷོག་པའི་བྱིར་དང་། སྒྲུ་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྟེན་དཔག་
 དེ་སྒྲུ་རྟག་འཛིན་རྟགས་པའི་ཞེན་ལུ་ལྷོག་ལྷོགས་རྟགས་པའི་སྒྲུ་ལྷོག་པའི་བྱིར་རོ། །

དེར་མ་ཟད་གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་དམིགས་པའི་(༤༥ན)

ལུལ་དང་ཞེན་ལུལ་གཉིས་སོ་སོར་བྱེན་ས་དམིགས་ལུལ་གྱི་བདག་དེ་ཡོད་ཅིང་། ཞེན་
 ལུལ་གྱི་བདག་དེ་མེད་པར་ཡང་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ་སྟུམ་ན། སིན་རྟེ་ལེགས་མོད་ཀྱང་།
 གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་གང་ཡིན་དྲི་བའི་ཆེན། གང་ཟག་རང་བཞིན་
 གྱིས་གྲུབ་པ་གཅིག་ཡོད་ན་དེ་ཞེན་ལུལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བརྟགས་པ་མཐའ་བཟུང་གི་སྒོ་
 བློ་བཟང་གི་བྱིན་ས་འཛིན་དགོས་པ་ལས། དེ་ལྟར་མ་བྱས་པར་དང་པོ་ཉིད་ནས་གང་
 ཟག་གི་བདག་དེ་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་ཆོས་བྱས་པ་ལ་ཉེས་པ་
 འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་དམ་
 བཅའ་བའི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་
 ཡིན་པའི་བྱིར་རྟགས་ལས། འདོད་ན། གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 བྱིར་རྟགས་ལས། མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟགས་ལས།
 ཡང་ཡང་དེ་བཞིན་རྟེ་མཚུངས་པར་གཤམ་པར་བྱའོ། །རགས་པ་ཙམ་གྱི་དབང་རྟེ་བྱེད་ན།
 ཁྱོད་ཁྱོད་འཛིན་རྟག་པའི་ཞེན་ལུལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་དང་། ཁྱོད་ཁྱོད་ཞེས་བཞེད་
 པའི་སྒྲའི་ཞེན་པའི་བཞེད་བྱར་ཐལ། བདག་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟགས་ལས། ཞེས་པ་འདི་གཉིས་
 དང་། ཡང་ཁྱོད་གྱི་དོན་གྱི་དེ་ཁྱོད་འཛིན་རྟག་པའི་སྒྲའི་ཞེན་ལུལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་དང་།
 ཁྱོད་ཁྱོད་ཞེས་བཞེད་པའི་སྒྲའི་སྒྲའི་བཞེད་བྱར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར་
 ཞེས་པ་འདི་གཉིས་ལ་བྱུང་པ་དམ་བཅའ་ན་གོ་བ་སིན་རྟེ་གལ་ཆེ་བར་མངོན་ནོ། །

ཡང་སྒྲ་བས་འདིར། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་ལྟ་སྟགས་ལ་བྱ་རགས་
 གཉིས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དེ་གང་ཡིན་དྲིའོ། །མི་མང་རྣམས་ན་རེ། གང་ཟག་རང་
 རྟེ་བྱུང་པའི་རྟགས་ཡོད་རྟེ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་(༤༧)འཛིན་རགས་པ།
 གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ནི་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །སྟུམ་ན། དོན་ལ་
 གནས་ཀྱང་། འདི་ལྟར་དཔུང་དེ། འོ་ན་གང་ཟག་རང་རྟེ་བྱུང་པའི་རྟགས་ཡོད་རྟེ་འཛིན་

པའི་སློ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་
 བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་པ་འགལ་ལོ་སྒྲུལ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལ། བྱ་རགས་
 གཉིས་སུ་འབྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་ཡིན་ན་གང་
 ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཁས། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་
 ཚེས་ཅན། ཟླ་དཔེན་འཛིན་དུ་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
 ཟུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཚེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ན་བདེན་འཛིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 རྟགས་འབྱེད། དེ་ལ་འང་ཟུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཚེས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་
 གཉིས་ལ་བྱ་རགས་ཀྱི་ཟུད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་མེད་གཉིས་ལ་བྱ་
 རགས་ཀྱི་ཟུད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཟུབ་པའི་རྒྱུ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སློ་གང་ཟག་བདག་
 འཛིན་ཀྱན་བདགས་ཡིན་ཀྱང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གང་
 ཟག་གི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཟུབ་མཐའ་གོང་མ་རྒྱུམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་
 བདག་འཛིན་དུ་བདགས་པས་བདག་འཛིན་ཀྱན་བདགས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ཡང་མི་འཚམས་ཏེ། ཤེས་ཏུ་ཚེས་ཅན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཟུབ་པའི་རྒྱུ་ཡོད་
 དུ་འཛིན་པའི་སློ་དེ་ལ་ཀྱན་བདགས་དང་ལྷན་སྒྲིམ་གཉིས་སུ་དཔྱེར་མེད་པར་ཐལ། དེ་
 ཀྱན་བདགས་ཁོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཟུབ་
 པའི་རྒྱུ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སློ་ལྷན་སྒྲིམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདག་རྒྱ་ལ་དང་འབྲེལ་
 ཡོངས་སུ་ཟད། ཅིས་པའི་སྒྲུབས་དང་། རིག་ཆེན་གྱི་གཞུང་གཞན་དུ་འང་ལན་དུ་མར་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་ཏུ་ཚེས་ཅན། ཚེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀྱན་(༤༦)བདགས་
 ཡིན་ན་ཚེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀྱན་

བདག་ས་ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟག་ས་ལས། འདྲོད་ན། བདེན་འཛིན་ཀྱང་བདག་ས་ཡིན་ན་བདེན་འཛིན་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་། འདྲོད་ན། ཐལ་ཆེའོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་སྒོ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པའི་ཡང་རགས་པར་ཐལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཁུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སྒོ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་གང་ཞིག་། དེ་ལ་འང་ཕྱ་རགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཁུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སྒོ་ལྟར་སྒྲེས་ཡོད་ཀྱང་། ལུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་བར་འཛིན་པ་ནི་གྲུབ་མཐས་བདག་ས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་བདག་གིས་བློ་གསལ་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པ་ནི་སྒྲོང་ཐུན་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། ལྷག་ས་འདིས་ཉོན་སྒྲིབ་ལ་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་ཀྱི་རགས་པ་རེ་དང་། བདེན་འཛིན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་དུ་བྱས་པའི་ཕྱ་མོ་རེ་འདྲོད་པ་ལ། འདྲོད་ཆགས་ཞེ་སྒྲུང་སྟགས་རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་རྣམས་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པར། སྤྱིད་འདི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཡང་། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་དགོངས་པར་མཛད་ན། དེ་དག་གི་ཕྱ་རགས་འབྱེད་རྩྭ་ལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་དེའོ། ། གསུངས་སྒྲོས་ལ་བརྟེན་པ་དག་ན་རེ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཁུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པས་བྱངས་པའི་བྲེད་པ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། སེར་སྒྲལ་སྟགས་པ་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་ཀྱི་རགས་པ་ཡིན་ལ། བདེན་འཛིན་བྱི་མས་བྱངས་པའི་འདྲོད་ཆགས་ཞེ་སྒྲུང་ང་རྒྱལ་སྟགས་རྩ་ཉོན་ཉེ་ཉོན་རྣམས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་(༤༩བ)ཉོན་མོངས་ཕྱ་མོར་འཛིན་ཅིང་། དེ་དག་གི་བག་ཆགས་དང་ས་པོན་ལ་འང་དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་གཉིས་སུ་འབྱེད་དོ་སྟེ་མ་ན། དེ་ཅུ་ཞིག་གསུང་སྒྲོས་སུ་བཞོད་མོད། བདེན་འཛིན་གྱིས་ཡེ་མ་

དྲངས་པར་བདག་འཛིན་རགས་པ་ཁོ་ནས་དྲངས་པའི་ཉོན་མོངས་བསྟན་ཏུ་ཡོད་ན་དེ་
ལྟར་རིགས་གྲང་། འདི་ནི་མིན་ཏུ་དགའ་བར་མཛོན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་
གི་བདག་འཛིན་རགས་པས་དྲངས་ཤིང་སྤྱོད་མོས་མ་དྲངས་པའི་ཉོན་མོངས་སྟེང་པ་གཅིག་
ཡོད་པར་ཐལ། ལྟར་གྱི་དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་འདྲ་མེད་པར་ཐལ། གང་
ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པས་དྲངས་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་ན་རང་རྒྱ་བདེན་འཛིན་
སྤྱོད་མོས་དྲངས་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་འཛིན་རགས་
པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ངེས་པར་བདག་འཛིན་སྤྱོད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཕྱབ་པའི་རྣམ་ཡོད་ཏུ་འཛིན་པའི་
སྤྱོད་ལྡན་ལྡན་བཞིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། གང་ཟག་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདག་
འཛིན་རྒྱུད་ལྡན་བཞིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འཕྲད།

བདག་འཛིན་སྤྱོད་རགས་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་རྒྱུ་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་ན། གང་ཟག་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཐོན་ཏུ་བཏང་ནས། དེའི་སྟེང་ཏུ་སྒྲུར་ཡང་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་དེ་ཉིད་ཐུང་བོ་ལ་ཡང་མི་ལྟོས་ཤིང་། དེའི་དབང་བསྒྲུར་བ་པོ་
ལྟ་བུའི་དོན་གཞན་ཏུ་འཛིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་རགས་པའི་འཛིན་རྒྱུ་ཡིན་པར་གསུངས་
ཏེ། རྗེ་ཉིད་ནས་དངོས་སུ་བརྒྱུད་པའི་ལྟ་བུའི་འཕྲོགས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་འང་དགག་བྱ་
སྤྱོད་རགས་གཉིས་ཀྱི་འཆར་རྒྱུ་ཞེས་སོ་སོར་བརྟེན་པ་དེང་སང་གི་བར་ཏུ་ཡོད་དོ། །

གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བདེན་འཛིན་ཡང་ཡིན། སྟེང་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་
མཐུན་གྲུབ་པར་ཐལ། མཛོན་པ་ནས་(༥༠ན)པའི་དབང་པ་ལྟར་གྱི་སྟེང་པ་ལས་རྒྱུ་པའི་
འཛིན་སྟངས་སྤྱོད་པའི་བདེན་འཛིན་ཁོ་ནས་དྲངས་པའི་སྟེང་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཁས། འདོད་ན། འདོད་ཆགས་དང་གཉི་ཕྱག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། གཉི་ཕྱག་དང་ཞེ་སྟང་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་

ན་འདི་དག་ནི་མིན་ཏུ་དབྱེ་དཀའ་བར་མཐོང་ནས་དཔྱོད་པ་འཇུག་པའི་སྒྲིག་ཅམ་ཞིག་
 བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། བདག་གིས་རྗེ་སྤྱི་མའི་གསུང་ལས་བཀལ་བར་ག་ལ་རུས། ལུགས་
 འདིའི་ཤེས་སྒྲིབ་ངོས་འཛིན་ལའང་། མངོན་གྱུར་དང་ཕྱ་མོ་གཉིས་ལས། ཕྱ་མོ་ནི་ཉོན་
 མོངས་པའི་བག་ཆགས་ལ་འཛིན་གོ་ཞེས་པ་ད་ལྟ་གསུང་ཆེ་ཡང་། སྤྱི་བྱེ་བྱག་གི་ཁྱད་
 བར་མ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ཡིན་
 བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་
 ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱང་ཡིན། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་
 བའི་ས་བོན་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་གྱུ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་འཛིན་གྱིས་
 བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཡང་ཡིན་རང་འབྲས་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་ཀྱང་ཡིན་པའི་
 གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་འཛིན་མངོན་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་རང་གི་བག་
 ཆགས་ལས་ལྷུང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་བ་བྱེད་པའི་ས་བོན་
 མ་ཡིན་པར་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པའི་ཆ་ཅམ་གྱི་ས་བོན་དུ་གྱུར་པའི་བག་ཆགས་ནི། ཤེས་
 སྒྲིབ་ཕྱ་མོར་འཛིན་པ་ཡིན་པས། བདེན་འཛིན་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་ཤེས་
 སྒྲིབ་དང་ཉོན་སྒྲིབ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །འོག་ཏུ་ཉོན་མོངས་གང་ནི་བག་ཆགས་དང་བཅས་
 འཛིན་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་པའི་སྒྲུབ་སྒྲིག་བག་ཆགས་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །

ཡང་ཤེས་སྒྲིབ་(༥༠བ)མངོན་གྱུར་པའི་མཚན་གཞི་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པ། ཅེས་
 པ་འདི་ལ་རྩུང་ཐད་དབྱེད་ན། གཞུགས་སོགས་བདེན་བར་སྒྲུང་བའི་བདེན་སྒྲུང་འདི་
 ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་བར་འཛིན་གོ་སྒྲུལ་ན། དེ་འདྲ་བའི་བདེན་སྒྲུང་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱིར་འབྲུལ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། ཁྱོད་གང་ཟག་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཡིན་པའམ་ཁྱོད་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་
 ཤེས་པ་མི་བྲིད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྱི་མ་གྱུ་བ་སྟེ། ཤེས་སྒྲིབ་དང་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་

ཡོད་པའི་བྱིས་སྐུ་མ་ན། ལྷན་སྒྲུབ་པའི་དར་ཤིག་ཏུ་ཐོག་མར་དེ་འདྲ་གཅིག་པགོད་འདུག་
ཀྱང་། བྱིས་པོ་ནི་མ་ལེགས་པར་བཤད་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བདེན་འཛིན་དང་ཤེས་
སྒྲིབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་གྱུ་པ་པར་བཤ། ཤེས་སྒྲིབ་དང་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་
བྱིས་པོ་དོད་ན། དེ་འདྲ་མེད་པར་བཤ། བདེན་འཛིན་ཡིན་ན་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་དགོས་པའི་
བྱིས་པོ་དེས་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱང་མེད་དེ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱིས་དངོས་
སྒྲུབ་སུས་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་མེད་པའི་བྱིས་པོ་པར་བཤད་ཟེན་ཏོ། །

མོ་གཤམ་ཁུ་ལྟར་སྒྲེ་བ་དང་བྲལ་གྱིར། །དེ་ལྟར་གྱུར་པའི་བདག་ནི་ཡོད་མིན་
ཞིང་། ཞེས་པར། གཞུང་དོན་ནི། གུངས་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་པ་མོགས་གྱིས་བདགས་པ་
ལྟར་གྱི་བདག་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐ་སྙད་དུ་བདག་དུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། མ་སྒྲིས་པའི་
ཕྱིར་མོ་གཤམ་གྱི་སྤྱབ་ཞིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

སྒྲུབས་འདིར་གཞན་གྲགས་སམ་རང་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་རང་
ལྷགས་ལ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དེའི་དོན་གང་ཡིན་དེའོ། །བྱས་པ་ལ། ཚུལ་གསུམ་
ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཕྱི་ཚོལ་རང་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་
གྱིས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་འདོད་དོ་ཟེར་ན། ཐོག་མར་འདི་ལྟར་དབྱུང་དེ། ཤེས་
བྱ་ཚེས་ཅན། ཚུལ་གསུམ་ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པའི་གཏན་
ཚིགས་ཡིན་ན་རང་(༥༡)ན་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། དབྱུམ་ཐལ་འབྱུར་བ་ནང་ཡན་རྩྭ་དུ། རྟགས་
ཡང་དག་འགོད་པ་མི་མྱིད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འབྲུ་མྱིད་པར་ཐལ།
མདོ་ཨྲེ་བ་ནང་ཡན་རྩྭ་དུ་རྟགས་ཡང་དག་འགོད་པ་མྱིད་པའི་ཕྱིར། དུ་པའི་རྟགས་
གྱིས་དུ་ལྟན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་མདོ་ཨྲེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དུམ་ཐལ་འབྱུང་བ་དང་རང་རྒྱུ་པ་མན་ཆད་ལ་དྲགས་དང་ཆོས་

ཅན་ལ་སྟགས་པ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་མི་
ལེན་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་པ་འདི་ལ་དབྱུང་
ན། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། དཔུམ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ཚེས་ཅན་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་གཅིག་
ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚེས་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པའི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀས་ཤུག་ཐུབ་པ་སྟོན་པ་རྣམ་དག་དུ་ཁས་ལེན་ཅིང་ཚད་མས་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ཚེས་ཅན་སྟགས་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་ཡོད་
ཀྱང་། ཉགས་དང་ཚེས་ཅན་སྟགས་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་གཅིག་
མེད་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན། འདི་ཡང་ཞིབ་ཆ་
ཆེར་བཏང་བ་ཡིན་པས་ལེགས་མོད། རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། ཐལ་རང་
གཉིས་ལ་ཚེས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཐལ་
རང་གཉིས་ལ་སྟོན་པོ་དེ་སྟོ་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པོ་སྟོ་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་འཇལ་ཚུལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། (༡༡)དེར་ཐལ། ཐལ་རང་གཉིས་ཀས། སྟོན་པོ་དེ་སྟོ་འཛིན་དབང་མངོན་
གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་བ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀས་
སྟོན་པོ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དབག་དེས་སྟོན་པོ་མི་རྟག་པ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་
འཇལ་བར་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཅ་བའི་དམ་བཅའ་ལ། འདི་ལྟར་དབྱུང་དེ། ཚུལ་གསུམ་ཚོལ་ཕྱི་
ཚོལ་གཉིས་ཀའི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཕྱི་ཚོལ་གཞན་ལ་གྲགས་པ་ཅམ་གྱིས་གཞན་
དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀས་

མཐུན་སྒྲུབ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་བྱི་ཚོ་ལ་གཞན་ལ་གྲགས་པ་ཅམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆོག་གས་
 དེ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་འདྲ་
 མེད་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་ཚོ་ལ་བྱི་ཚོ་ལ་གཉིས་ཀས་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་གཞན་
 དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་བྱི་ཚོ་ལ་རང་
 གི་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
 སྒྱིར་ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། ད་ལྟོ་ས་
 རྩོགས་པ་རྣམས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ཞེས་པ་ཚུལ་གསུམ་གཏན་ནས་ཆད་
 མས་མ་གྲུབ་པར་བྱི་ཚོ་ལ་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཅམ་གྱིས་གཏན་ཆོག་གས་ལ་འདོད་པར་
 སྒྲུབ་མོད། ཁོང་རྣམས་པ་དེ་ལྟར་དམ་བཅའ་པ་དོ་མི་ཆ་ཡང་རང་རེའི་ངོས་ནས་དེ་འདྲའི་
 དམ་བཅའ་ལ་གཞི་དབྱེད་བཟོ་དེ་ཡོད། །

ཡང་ས་རྩོགས་པ་རྣམས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་
 སྐབས་སུ་གཞན་གྲགས་མ་གཏོགས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ཁས་ལེན་མི་ཡོན་ཡང་། ཐ་
 སྐད་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོག་གྲུབ་ཁས་ལེན་ནི་ཞེས་
 གསུངས་པ་ཡང་དོ་ཆ་བོར་བའི་གཏམ་(༥༡ན)ཡིན་པས་སྒྲིང་བོ་མེད་དེ། རང་རྒྱུད་ཁས་
 ལེན་པའི་ཚུལ་གྱི་སྒྲིང་འདི་ལ་དོགས་དབྱེད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མང་དུ་བྱུར་ཡོད་ཀྱང་། ལས་
 ཆད་ཀྱི་ཆོས་སྒྲིང་སྒྲིང་དུ་མ་སོང་པའི་དབུ་མ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གོ་མི་རྣམས་པར་མཐོང་
 བས་མ་སྒྲོས་སོ། །

རང་ལུགས་མདོར་བསྟུས་པ་ཅམ་ཞིག་གནད་དུ་བཟུང་ན་འདི་ལྟར་ཡིན་དེ། རྟགས་
 དེའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་གཞི་རྩོག་ནས་མིང་གིས་ལས་བཏགས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ལུལ་
 རང་གི་སྒྲིང་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་གཅིག་བྱུང་ན་དེ་འདྲ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་
 ཆོག་ཞེས་ཞིང་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་རྟགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་དོན་ལའང་དེ་

ལྷ་མ་གནས་པར་འདོད། །རྒྱལ་གསུམ་རྒྱལ་པ་གཉིས་ཆར་གྱིས་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྱུབ་མ་
གྱུབ་གང་ཡིན་ཀྱང་འདྲའོ། །ཡུལ་རང་གི་སྒྲོན་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མ་གྱུབ་པར་མིང་གི་
ཐ་སྙད་གྱིས་བདགས་པ་ཙམ་གྱིས་ལེགས་པར་གྱུབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ལ་
གཞན་གྲགས་སམ་རང་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཟེར་བ་ཡིན་པས་གནད་འདི་ལྟ་བུ་
ཐུངས་ཤིག །

ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་སྤང་པོ་ནི། །ལྷ་ཆར་ཡང་འདོད། ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་
འདོད། །ཅེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྒྲུ་མ་བཟོད་རྒྱལ་ལ། དེ་ལ་སྤྱིར་ལས་འབྲས་དང་
བྱང་གྲོལ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་པའི་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་
བདག་ཁས་ལེ་མི་ལེན་པ་ནི་གཅིག་ཀྱང་མེད་དེ། ཐ་ན་རྒྱང་འཕེན་གྱིས་ཀྱང་ཆོ་འདི་
ཉིད་ཀྱི་བདག་ཙམ་ཞིག་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་བདག་ཁས་ལེན་པ་ཐམས་ཅད་
གྱིས་ཀྱང་བདག་འཛིན་གྱིས་གང་ལ་དམིགས་པའི་རྟེན་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་པས་
འདིར་ཡང་བདག་འཛིན་གྱི་དམིགས་པའི་རྟེན་དུ་གང་འདོད་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་
དེ་ལ་སྤྱི་རྒྱལ་པ་ལལ་ཆེ་བས་སྤང་པོ་(༥༡བ)རང་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རྟག་
གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ཉིད་བདག་འཛིན་གྱི་དམིགས་རྟེན་དང་། ལས་
འབྲས་ཀྱི་གཞིར་ཁས་ལེན་པ་གོང་དུ་བཀག་ཐོག་ལ། གཞུང་འདི་ནི་རང་གི་སྡེ་པ་རྣམས་
གྱིས་བདག་ཁས་ལེན་རྒྱལ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་འདོད་པ་ཆར་བར་བཞོད་ནས།
གལ་ཏེ་སྤང་པོ་བདག་ན། ཞེས་སོགས་གྱིས། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོན་བཟོད་པ་མཛད་
པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཞུང་འདིའི་དོན་དུ་མ་འདུས་པའི་རང་སྡེ་འོག་མའི་བདག་འདོད་
རྒྱལ་རྒྱུད་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ལྟ་བུ་སྤང་པོ་ལྷ་ཆར་བདག་དུ་འདོད་
པའི་ཕྱོགས་སྒྲུ་འདུས། སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས། ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་
འདོད། །ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སྒྲུ་མར་འདུས་པའི་བྱིར།

དེས་ན་རང་རེ་རྗེས་འབྲང་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་པས་ཡིད་གྱི་རྒྱལ་པར་སེས་
 བ་ལ་གང་ཟག་དུ་འདོད་ཅེས་པའི་གསུང་འདི་སྐུ་རི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་མི་རྒྱས་པར་
 ལམ་བྱོལ་ཚུར་བྱོལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཟོལ་འདོད་པ་ཤིང་སྒྲགས་ཏུ་སྤང་ཁིང་། ས་སྒྲུག་ས་པ་རྒྱལ་ས་
 མཐའ་གཅིག་ཏུ་ལུགས་འདི་ལ་སྤྱོད་པར་སྤང་ངོ་། །འདི་ལྟ་བུའི་མཚམས་སུ་ཁོ་བོས་
 རྗེ་ཉིད་གྱི་གསུང་གཞུང་གཞུགས་ནས་ཁས་སྤངས་པར་བྱ་ཡི། འདི་ནས་གནོད་བྱེད་
 བརྗོད་ཅིག །རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཀུན་གཞི་ཡིད་གྱི་རྒྱལ་པར་སེས་པ་གང་ཟག་ཡིན་
 བར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པས་ཡིད་གྱི་རྒྱལ་པར་སེས་པ་ལ་གང་ཟག་དུ་འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་
 བ། དེའི་ལུགས་ལ་ཁྱི་རྒན་གྱི་ཡིད་གྱི་རྒྱལ་པར་སེས་པ་ཁྱི་རྒན་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་
 རོགས་འདི་ནི། ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་ལ་ཁུབ་པ་མེད་དེ། སེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅམ་
 བ་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་རྒྱལ་གྱི་ལུགས་ལ་ཀུན་གཞི་རྒྱལ་པར་སེས་པ་གང་ཟག་
 ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་གིས་ཀུན་གཞི་རྒྱལ་པར་སེས་པ་ལ་གང་ཟག་དུ་འདོད་པའི་
 བྱིར། ཁུབ་པ་ལེགས་པར་ཁས་སྤངས། མགྱུབ་ན། དེར་ཐལ། (༥༡ན)དེ་དག་གིས་
 ཀུན་གཞི་རྒྱལ་པར་སེས་པ་ལ་ལས་འབྲས་གྱི་རྟེན་དུ་འདོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་
 གཞི་ལ་ལས་འབྲས་གྱི་རྟེན་དུ་འདོད་པའི་རྒྱལ་བ་ཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་སེམས་ཅམ་པས་ཀུན་གཞི་ལ་བདག་ཏུ་འདོད་པར་ཐལ། སེམས་ཅམ་
 པས་ཀུན་གཞི་ལ་བདག་འཛིན་ལྟར་སྐྱེས་གྱི་དམིགས་རྟེན་དུ་འདོད་པའི་བྱིར། དེར་
 ཐལ། གཞུང་འདིའི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་རྒྱལ་པར་སེས་པ་གཅིག་སུ་ལ་བདག་ལྟའི་
 དམིགས་རྟེན་དུ་འདོད་མཁན་གྱི་སེམས་ཅམ་བ་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྐབས་
 འདིའི་སྐབས་སུ་སྐབས་བོ་དང་སེམས་ཅམ་པའི་གཞི་མཐུན་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅ་
 བར་འདོད་ན། འོ་ན་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ། ཁྱི་རྒན་གྱི་ཀུན་གཞི་རྒྱལ་པར་སེས་
 པ་ཁྱི་རྒན་དུ་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། རྒྱགས་ཁུབ་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། སེམས་ཅམ་

པའི་ལུགས་ལ་ཁྱི་ཀན་གྱི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁྱི་ཀན་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་པའི་
ལུགས་ལ་འད་ཁྱི་ཀན་གྱི་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁྱི་ཀན་མ་ཡིན་པ་ལུད།

གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞུང་འདིས་ལུང་པོ་རེ་རེ་བ་ལ་བདག་ཏུ་འདོད་
མཁན་གྱི་རང་སྤེའི་ཕྱོགས་སུ་མ་མི་བརྟེན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པ་ཡང་ལུང་པོ་རེ་རེ་བ་
ལ་བདག་ཏུ་འདོད་མཁན་དེ་མ་ཡིན་ན། སེམས་ཅམ་པ་ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་མཁན་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་ན་སོང་། རང་རྒྱུད་པ་དེ་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་ལ་བདག་ཏུ་འདོད་མཁན་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པ་ལུང་པོ་རེ་རེ་བ་ལ་བདག་ཏུ་
འདོད་མཁན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། སེམས་ཅམ་པ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ལ་བདག་ཏུ་འདོད་མཁན་ཏུ་ཐལ། ལུང་པོ་རེ་རེ་བ་ལ་བདག་ཏུ་འདོད་མཁན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཉགས་ཁས། ཁོ་བོས་ནི་རྩལ་འདི་ལྟ་སྤྱོད་ལ་བསམ་(༥༣)ནས་རྗེ་སྤྱོད་མའི་གསུང་
ལ་ངས་ཤེས་ལྟག་པར་རྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་ཏུ་ལུང་པོ་ནི། །ལྟ་ཆར་ཡང་འདོད། །ཅིས་
གསུངས་པས་ལུང་པོ་ལྟ་ཆར་ལ་བདག་ལྟའི་དམིགས་རྟེན་ཏུ་འདོད་མཁན་གྱི་རང་སྤེའི་
སྤྱི་ཡོན་དྲང་པོར་སྒྲོས་ཤིག །ཕྱི་བྱས་སྤྱོད་པའི་ནང་ཆོད་འགའ་ཞིག་ཡིན་ཞེན། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་འདོད་མཁན་གྱི་ཕྱི་བྱས་སྤྱོད་པ་དེའི་ལུགས་ལ། ཁྱི་ཀན་གྱི་ལུང་པོ་ལྟ་
ཆར་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་ཁྱི་ཀན་གྱི་ལུང་པོ་ལྟ་ཆར་ལ་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།
ཉགས་བྱུང་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། དེ་ལྟ་སྤེའི་ཕྱི་བྱས་སྤྱོད་པའི་ལུགས་ལ་ཁྱི་ཀན་གྱི་ལུང་
པོ་ལྟ་ཆར་ཁྱི་ཀན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ནང་ཏུ་ཕྱོགས་ལ་སེམས་ཤིག །
བདག་གི་སྤྱོད་མ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ལྟ་ཆོད་པོ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་གསུང་ན་རེ། གཞུང་འདི་རང་རྒྱུད་
པས་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་འདོད་པ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི།
དེ་ལ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་པོན་ལེགས་ལྟར་འབྱེད་གྱིས་ཁོ་

པོ་ཅག་གྲང་ཐ་སྟོད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྒྲ་དངོས་སུ་འདོགས་ཏེ། ཞེས་པ་
 དང་། དེའི་འཇུག་ཏུ་ལུས་དང་དབང་པོའི་ཚིགས་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེ་བར་འདོགས་
 བའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་གསུང་འདི་འཁོར་གྱི་ཚིགས་
 སུ་བཀའ་སྒྲུལ་བས་རང་མེད་མི་མང་པ་ལ་ཆེར་དང་། ད་ལྟའི་ས་ཕྱོགས་པ་རྣམས་གྲང་།
 དེ་ཁོ་ན་རང་གི་ལུགས་སུ་སྒྲ་བར་བྱའོ། །ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རང་རྒྱུད་པས་ཡིད་གྱི་རྣམ་
 པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་ཁས་ལེན་པ་འདི། གལ་ཏེ་སྤང་པོ་བདག་ན་
 དེ་བྱིར་དེ། ཞེས་སོགས་གྱི་རིགས་པས་འགོག་རིགས་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པས་རྣམ་
 པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་ཁས་ལེན་པ་དེ་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད་
 ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་(༥༩ན)པའི་ཕྱོགས་སུ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས།
 འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་དཔལ་ལྷན་
 ཟླ་བས་གྲང་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་སྤང་པོ་ནི། །ལྟ་ཆར་ཡང་
 འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད། ཅེས་པའི་གཞུང་འདིས་སྤང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་འདོད་
 པའི་རང་ལྟའི་ལུགས་མ་བཟོད་པར་སྤང་པོ་བདག་གི་གདགས་གཞི་འདོད་པ་ཙམ་སྐབས་
 འདིའི་ཕྱོགས་སུ་མར་བསྟན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད་ཅེས་པའི་
 གཞུང་འདིས། ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་རང་ལྟའི་ལུགས་མ་
 བཟོད་པར་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་འདོད་པའི་རང་ལྟའི་ཕྱོགས་
 སུ་མ་བཟོད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། གཞུང་
 འདིའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱོགས་སུ་མའི་འདོད་པ་དེ་དཔལ་ལྷན་ཟླ་བས་འགོག་
 མི་རིགས་པར་ཐལ། གཞུང་འདིས་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་མཁན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་མ་མ་
 བཟོད་པའི་བྱིར། སྤང་པོ་བདག་གི་གདགས་གཞིར་འདོད་པ་ཙམ་ཕྱོགས་སུ་མར་བཟོད་

འདུག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། དེ་འདྲིང་ན། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ན་དེ་ཕྱིར་དེ། ཞེས་
 མོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་དག་སྒྲ་བ་རང་གི་ལྷགས་ལ་གཞོད་ཕྱིད་བཟློད་པའི་གཞུང་དུ་བལ།
 གཞུང་ལྷ་མས་བསྟན་པའི་ཕྱོགས་ལྷ་སྒྲ་བས་འགོག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། རྟགས་ཁས།
 གངས་རི་འཛིན་པའི་གདོང་ལྷ་པ། ཆོ་རེ་ལྷ་སྒྲེས་ལྷ་རྒྱུགས་ན། ཁེས་འགོ་ཕྱ་མེའི་
 གཞུགས་ཅན་རྣམས། ཅི་དགར་སྒྲ་བ་མཚར་ཅི་ཡོད། འོ་ན་དེ་དག་གི་ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་
 བདག་ཡིན་པར་མི་འདྲིང་ཁྱང་། ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་ལ་བདག་ཏུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་
 ཡིན་སྟུང་ན། གནས་མ་ཕུ་པའི་ལྷེ་(༥༧བ)པ་མ་གཏོགས་རང་ལྷེ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 སྒྱིར་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་འདྲིང་ཁྱང་། མིང་གིས་ཐ་སྟོད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་
 ཀྱིས་བཏགས་ཡོད་མིང་རྒྱང་ཙམ་དུ་འཛོག་མི་ཤེས་པས་ཕུལ་རང་གི་རོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་
 གྲུབ་པར་འདྲིང་དོ། ཁྱེའི་ཆོ་གང་ཟག་གང་ཡིན་དེས་པ་ནི། རང་ངོས་ནས་འདིའོ། ཞེས་
 མཚན་གཞི་མཐར་ཐུག་པ་གཅིག་འཛིན་རྒྱ་དགོས་པས། ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་དང་ཆོགས་པ་
 མོགས་ལ་གང་ཟག་འདིའོ་ཞེས་འཛོག་དགོས་པ་ཕུང་བ་ཡིན་ནོ། ཁྱེ་ཕྱིར་རང་ལྷེ་འོག་
 མ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་འདྲིང་ཁྱང་། བཏགས་
 ཡོད་ཀྱི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

དེ་བས་ན། རང་རྒྱུད་པས་ཡོད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་ ཡོད་
 ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་ཏུ་མི་འདྲིང་། ཅེས་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་དམ་བཅའ་ལ་དོན་
 ཏུ་འགལ་འདུ་ཡོད་ཁྱང་གྲུབ་མཐའི་སྒྲིན་གྱིས་ཁས་བླངས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། ཤིན་ཏུ་ཕྱལོ། །

གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ན་ ཅེས་དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གཅིག་
 ལ་བདག་ཤེས་རྒྱུད་ཐ་དད་དུ་མ་རུས་གཅིག་ཆར་དུ་གྲུབ་པར་བལ། ཕུང་པོ་ལྷ་པོ་རེ་རེ་བ་
 ལ་བདག་ཏུ་འཛོག་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ད་ལྟ་མི་མང་རྣམས་ན་རེ། གང་
 ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་བདག་མང་པོ་ཡོད་པར་བལ། ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་པ་གང་ཞིག །

གང་ཟག་གཅིག་ལ་ཡུང་པོ་མང་པོ་དུས་གཅིག་རྩ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ནི། རང་ཉིད་
ལ་ཅོ་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་དང་པོ་ཁས་ལེན་མཁན་ཡང་མེད། རང་གིས་
ཀྱང་མ་གྲུབ་པར་བྱེད་རང་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པའི་བྱིར་དང་། གསལ་བ་པ་ལ་འདོད་ལན་
དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་བྱིར། རི་ལྟར་ཐོབ་ན། གང་ཟག་གཅིག་ལ་བདག་མང་པོ་ཡོད་
པར་ཐལ། གང་ཟག་གཅིག་ལ་བདག་སྐད་གཅིག་སྟེ་བྱི་མང་པོ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་གང་ཟག་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་རྩ་ཡང་བདག་མང་པོ་ཡོད་པར་ཐལ།
(༥༥ན)གང་ཟག་གཅིག་ལ་གཟུགས་སྤང་ལ་བདག་སེལ་བའི་བདག་ཁོར་བ་ལ་བདག་སེལ་
པའི་བདག་འདུ་ཤེས་ལ་བདག་སེལ་བའི་བདག་ལ་སྟགས་པ་དུས་གཅིག་རྩ་ཡོད་པ་གང་
ཞིག་དེ་རྣམས་བདག་ཐོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྩོད་རྣམ་པ་ལྟར་ན། གལ་ཏེ་སྤང་པོ་
བདག་ཡིན་ན། ཅེས་འབྲུ་བསྟན་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་མཁན་རང་སྟེ་སྟེ་ཡང་
མེད་པས། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་ཐལ་འབྲུར་དེ་རྣམས་ན་མ་མཁའ་སྟོང་པ་ལའང་ཅི་རིགས་
བར་འབྲུར་རོ། །

ཁོ་པོ་ཅག་ལྟར་ན། གལ་ཏེ་སྤང་པོ་ལ་བདག་རྩ་འདོད་ན། ཞེས་འཇེན་པ་ཡིན།
འདིར། བྱང་ན་འདས་སྟོན་སྐད་ཅིག་དག་ནི། སྟེ་འཇིག་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ལ་
གཞོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འབྲུར་ལྟ་ཡོད་པའི་དང་པོར་གཞིའི་གསལ་བ་རྣམས་རང་སྟེ་འོག་
མས་དངོས་སྟེ་ཁས་སྤངས་པས་འགལ་ཞིང་ལྟ་བུ་ལ་འདོད་ལན་བདག་ན། བྱེད་པ་མེད་
བས་དེ་འབྲས་མེད། ཅེས་སྟགས་ཀྱིས་འཇུག་མཚམས་ཀྱི་སྟོན་སྟགས་གཞོད་པ་སྟོན་པ་ཡིན་
ཏེ། གཞུང་འགྲེལ་དུ་བརྗོད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། འཇིག་རྟེན་མཐའ་ལྷན་ལ་སྟགས་མེད་བྱིར།
ཞེས་པར། གཞུང་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། ཡུང་པོ་རེ་རེ་བ་ལ་བདག་རྩ་འདོད་མི་
རིགས་པར་ཐལ། དེ་རིགས་ན་ཡུང་མ་བསྟན་ཀྱི་དྲི་བ་རྣམས་ལ་དེར་སྟོན་པའི་ལན་
ཡུང་དུ་སྟོན་རིགས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པའི་བྱིར།

ཁའི་གཞི་ལྟེན་མཐའ་ལྡན་སོགས་ཀྱི་དྲི་བ་ལ་ལན་ལུང་བསྟན་ཏུ་མེད་ཅེས་
བྱིར་བཏང་ལ་བརྟེན་བཞུགས་པ་ལྟར་ལྟོ་ལྟོ་བཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དྲི་བ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྟོན་
ལ་སྟོན་པས་ལན་ལུང་བསྟན་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། རྟོན་དྲི་བའི་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར་ དེ་ལ་
བྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། དྲི་བ་ཀུན་ལན་འདེབས་པར་བཞེད། །
ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར་།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན་འཇིག་རྟེན་མཐའ་ལྡན་སོགས་ཀྱི་དྲི་བ་ལ་ (༥༥བ)
སྟོན་པས་ལན་ཐེབས་པར་ཐལ། སྟོན་པའི་ལན་མི་ཐེབས་པའི་དྲི་བ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་
བྱིར་། རང་རེ་རྣམས་ཀྱིས། འཇིག་རྟེན་ཀུན་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །ཏུས་
གཅིག་ཉིད་ཏུ་ཐེ་ཆོམ་དོན་ལུས་གྱང་། །ཞེས་སོགས་དབྱངས་སུ་སྟོན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་
གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར་། འདིར་དབྱེད་པར་བྱ་བའི་གནས་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་། ལར་བྱིན་པ་
དང་མཐུན་མེད་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་བདག་གིས་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
རྟོན་གྱིས་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ། །དེ་ཆོ་དེས་པར་དངོས་རྣམས་མེད་པར་
འགྱུར། །ཞེས་པའི་སྐབས་འདིར་སྟོར་འགོད་ཤིན་ཏུ་གཞུགས་ཏེ། རང་ལུགས་
ལ་འང་བདག་གཅིག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣལ་
འབྱོར་པས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་ཏུ་མཐོང་བའི་ཆོ་སྤང་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཅམ་
ཞིག་ཏུ་མཐོང་བར་ཐལ། སྤང་པོ་རེ་རེ་བ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ཏུ་འདོད་
དགོས་པའི་བྱིར་། ཏུགས་ཁས། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅའ་ལྟ་མ་ལ་སྤང་པོ་ལ་བདག་
ཏུ་འདོད་པ་རིགས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ཅམ་འགོད་ན་རང་ལ་འང་མཚུངས་པར་འགྱུག་
སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་ཏུ་མཐོང་བའི་ཆོ། ང་
ཅམ་མེད་པར་མཐོང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ང་ཅམ་ལ་བདག་ཏུ་འཇོག་རིགས་པའི་བྱིར་།
དེ་ལ་བྱུང་བ་མེད་ན་སྟོར་འགོད་ལྟ་མ་རིགས་པ་ལུད། མདོ་ལས་སྤང་པོ་བརྟེན་ནས་ཡིན་

གསུངས་པ། །དེ་ཕྱིར་མུང་པོ་འདུས་ཙམ་བདག་མ་ཡིན། །ཞེས་བར་གསུང་དོན་ནི།
 ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། མུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་བདག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་
 གདགས་གཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་འདོགས་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 གསུང་འདིའི་དོན་ལ་གནད་གིན་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡོད་དེ། སྤྱིར་བཏང་ལ་ཁྱོད་ཚོས་དེ་མ་ཡིན་པར་
 ཐལ། ཁྱོད་ཚོས་དེའི་(ལ་མ་)གདགས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཙམ་ལ་ཤེས་བྱའི་
 གདགས་གཞི་དང་བདག་མེད་གྱི་གདགས་གཞི་ལ་སོགས་པས་མ་དེས་པའི་སྟོན་འདུག་
 གུང། མཚན་གཞི་གཅིག་ལ་ལྷགས་པར་བཅད་ན། ཚོས་དེ་བཏགས་པའི་གདགས་
 གཞིར་གང་སོང་བ་དེ་རང་གི་སྟེང་དུ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཚོས་གྱི་ཆ་དེར་གཏན་མི་
 རུང་། དཔེར་ན། ཤེས་བྱའི་གདགས་གཞི་དེ་སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ཡིན་གུང་རང་གི་སྟེང་དུ་
 བཏགས་པའི་ཚོས་སྤྱིར་བཏགས་པའི་ཤེས་བྱ་དེ་མ་ཡིན་པ་དང་། བདག་མེད་གྱི་གདགས་གཞི་
 དེ་སྤྱིར་བདག་མེད་ཡིན་གུང་རང་ཉིད་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་བཏགས་
 ཚོས་སྤྱིར་བཏགས་པའི་བདག་མེད་པའི་ཆ་དེ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །མུང་པོ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་
 པ་ལ་བདག་རྒྱ་འདོད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གནད་གིན་རྒྱ་དམ་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །

སྤྱིར་བཏང་དུ། ཁྱོད་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་
 སྤྱིར་བཏགས་པའི་མུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བ་དང་། ཤིང་རྩ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་རྩའི་
 གདགས་གཞིར་སྤྱིར་བཏགས་པའི་ཡན་ལ་ཡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཙམ་ལ་བྱབ་པ་མ་དེས་དེ།
 གང་ཟག་གི་ཆ་ཤས་སྤྱིར་བཏགས་པའི་གང་ཟག་ཚོས་ཅན། གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་
 ཟག་གི་གདགས་གཞིར་སྤྱིར་བཏགས་པའི་མུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་
 གདགས་གཞི་གང་ཞིག་ །མུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་མ་དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་ཆ་ཤས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཤེས་
 བྱ་ཚེས་ཅན། དེ་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་ཆ་ཤས་སྤྱིར་བཏགས་པའི་གང་ཟག་

གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྟེ། གང་ཟག་གི་བྱེ་བྲག་རྩ་གྲུར་པའི་གང་ཟག་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
 སིང་རྟའི་སྒྲོར་ལ་ཡང་། སིང་རྟའི་ཆ་ཤས་སྒྲུར་པའི་སིང་རྟ་ཆོས་ཅན། སིང་རྟ་མ་
 ཡིན་པར་(༥༥བ)ཐལ། དེའི་གདགས་གཞིར་གྲུར་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། སིང་རྟའི་གདགས་གཞི་གང་ཞིག །ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་
 དེར་ཐལ། སིང་རྟའི་ཆ་ཤས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཅ་
 བར་འདོད་མི་རྣམས་པ་སྒྲར་དང་འདྲའོ། །བྱེད་པོ་མེད་ལས་ཡོད་སྒྲུལ་སྒྲོ་ཡིན་ན། །མ་
 ཡིན་གང་ཕྱིར་བྱེད་པོ་མེད་ལས་མེད། །ཞེས་པ་དང་། གང་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཅན་མེད་ཡན་
 ལག་དག །མེད་པས་དབྱིབས་ཅམ་སིང་རྟར་རིགས་པའང་མིན། །ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱི་
 རྒྱལ་སྒྲུ། བྱོགས་སྒྲུ་སྒྲུ་བ་པོ་རང་སྡེ་བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་ལས་དང་། ཡན་ལག་ཅན་
 མེད་པའི་ཡན་ལག་ཡོད་པར་དངོས་སྒྲུ་ཁས་སྲུངས་པའི་རྣམ་པ་འདྲ་བ་གཅིག་མཛད་
 བས་སྒྲོན་བཅོད་པ་ནི། འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་རང་སྡེ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཁས་མི་
 ཡིན་ཀྱང་། སྲུངས་པར་རང་སྡེ་འཕུལ་རྣམས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་གདགས་
 གཞིའི་ཕྱང་པོ་ཅམ་ལ་བདག་རྩ་འཛིན་དགོས་པ་དང་། སིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཆོགས་ཅམ་
 ལ་དེ་དག་གིས་སིང་རྟར་འཛིན་དགོས་པ་བྱུང་བས། དེ་ལྟར་ན་གདགས་གཞི་ཅམ་
 ལས་མ་གཏོགས་པའི་བདགས་ཆོས་མེད་པར་འགྱུར་བས། བྱེད་པོ་མེད་པའི་ལས་
 དང་། ཡན་ལག་ཅན་མེད་པའི་ཡན་ལག་དོན་གྱིས་ཁས་སྲུངས་པར་འཕུལ་བ་ཡིན་ཏེ།
 ཡིན་པ་པོ་དང་བྱེད་པ་པོ་རང་ཡན་ལག་ཅན་དང་ཆ་ཤས་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྣམ་གྲངས་
 དེར་ཡང་སྲུང་བྱ་དང་ཡན་ལག་དང་བྱ་བའི་ལས་དང་ཆ་ཤས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་གྲངས་
 སྒྲུགས་ཕྱངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་། དེ་ཉིད་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཆ་ཤས་ཅན། །ཞེས་སོགས་
 ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །རང་སྡེ་ལོག་མས་འདི་ལྟར་འདོད་དགོས་པ་དང་། ཕྱང་པོ་རེ་རེ་
 བ་དང་ཆོགས་པ་ལ་བདག་རྩ་འཛིན་པ་སྒྲར་བཤད་པ་རྣམས་དང་དོན་གཅིག་རྩ་ཤེས་པར་

བུའོ། །འདི་སྒོར་དཀའ་བ་རང་ཅིག་ཡིན་ནོ། །

[illegible]

ལུན་འབྱོན་ལྷག་མ་གོང་དུ་བལྟན་པར་ཡང་ནི་ཤེས་བྱས་ནས། ཞེས་པའི་སྐབས་
 གྱི་ལུན་འབྱོན་ལྷག་མ་ནི། གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་གི་རྒྱ་འབྲས་བྲད་མ་བྲད་བརྟག་ནས་
 བཟོད་པའི་ལུན་འབྱོན་དངོས་སྒྲུབ་ལ་ཡར་འཕངས་པ་དེ་ནི་དལ་བྱ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་
 འཁོག་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱ་དགོས་རྒྱུ་ཡིན་ཀྱང་དེར་མ་བཤད་པས་ལྷག་མ་ཞེས་
 ག་སྐད་སྟེ། དེ་སྐད་སྐར་བཤད་ལྷག་མ་ཞེས་པའི་ལུན་འབྱོན་ལྷག་མ་ནི་གཞུང་འདིས་
 སྤྱིར་མ་བཤད་པའི་ལུན་འབྱོན་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་བྱའོ། །

རི་ལྟར་བྱེད་ཀྱིས་ཉི་མའི་དྲིལ་ལམོར་ལ་མོད་བྱེད་པར་རྒྱལ་མཁུ་ | ཞེས་པ་ནས།
 བསྐྱུ་བ་བྱུ་རྟོགས་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ། | ཅིས་པའི་སྦྱར་ལོད་བྱེད་ན། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན།
 སྦྱུ་བ་བྱེད་རྩལ་པ་ལས་བསྐྱུ་བ་བྱུ་རྟོགས་པ་འཁྱུ་བ་པའི་དཔེ་མོད་དེ། གཞུགས་བརྟན་རྩལ་པ་

ལ་བརྟེན་ནས་བྱད་བཞིན་གྱི་(༥༧)དྲི་མ་སྤྱང་བ་སྟགས་འབད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་
ལྟ་བུ་འགོད་དོ། ཁྱོད་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེའི་སྐབས་སུ། མིག་སྟགས་རེ་རེ་པའི་ཆོས་ཉིད་
རྣམས་སྤྱིར་ནང་གི་གནས་ལུགས་སུ་འདོད་པ་དང་། གཟུགས་སུ་སྟགས་རེ་རེའི་གནས་
ལུགས་རྣམས། སྤྱིར་ཕྱིའི་གནས་ལུགས་འདོད་པ་དང་། ཤར་ཕྱོགས་ལ་སྟགས་པའི་
ཕྱོགས་རེ་རེའི་གནས་ལུགས་རྣམས་སྤྱང་གཞི་ཆེན་པོའི་གནས་ལུགས་སུ་འདོད་པ་དང་།
ལུང་པོ་ལྟ་བུ་བདེན་པས་སྤྱང་བ་འདུས་བྱས་ཅམ་གྱི་གནས་ལུགས་སུ་འདོད་པ་དང་། སྤྱིན་
སྟགས་བདེན་པས་སྤྱང་བ་དེ་དོར་བྱར་མེད་པའི་གནས་ལུགས་སུ་འདོད་པ་སྟགས་
ཆོག་རིགས་པལ་མོ་ཆེ་ལ་སྤྱོན་འདི་ལྟར་ཆགས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ནང་གི་ཆོས་ཉིད་
དེ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ནང་གི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། ཡང་
ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཕྱིའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཕྱིའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་
ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་སྟགས་དེ་འདུའི་རིགས་ཅན་མེད་པ་ཞིག་ལ་བྱབ་པ་ཡོད་
པར་ཐལ། ཅུ་པའི་དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
དེ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ཁས་
སྲུང་ས། འདོད་ན། ལུས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་འདི་འདྲ་ལ་འདོད་ལན་མི་འདེབས་ཀ་མེད་དུ་ཐུག་གོ། །
དེས་ན་བྱུང་བ་རེ་རེའི་ཆོས་ཉིད་རྣམས་འདུས་བྱས་སྤྱང་བ་ཉིད་དུ་འཛོག་པར་དགའ་བེད།
དེས་མཆོད་ནས་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཀུན་ཐོབ་དེ་ཉིད་གསོག་ཡངས་དཀར་པོ་རྒྱས་རྒྱར་པ། ཅིས་པ་ལ། སངས་པ་
པ་ཚོས་ཅན། ལྷར་དུ་སངས་རྒྱས་གྱི་སར་འགོ་རྒྱས་དེ། ཐབས་ཤེས་(༥༥ན)ཁྱད་པར་

ཅན་གྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་འགྲོ་རུས་པའི་བྱིར།

སའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

སའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐབས་སུ། དེ་ཉིད་ཆོན་བསྐལ་པ་བརྒྱར་གནས་ཤིང་། །ཞེས་
སོགས་གྱི་དོན་ལ། ས་དང་པོ་བས་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་བསྐལ་པ་བརྒྱའི་ལུན་
ཚད་དུ་གནས་པར་རུས། ས་གཉིས་པ་བས་དུས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་བསྐལ་པ་སྟོང་གི་
ལུན་ཚད་དུ་གནས་པར་རུས་ཞེས་པ་ཡིན་ནམ། ཡང་ས་དང་པོ་ཉིད་གྱི་གནས་སྐབས་
སུ་བསྐལ་པ་བརྒྱར་གནས་པ་ནས་ས་གཉིས་པ་བས་བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་གནས་པ་སོགས་
གང་ཟེར་འདོད་པ་ཡིན། བྱི་མ་ལྟར་ན། ས་བརྒྱུ་པ་རང་གི་རང་ལ་བརྟེན་དུ་མེད་པའི་ཞིང་
གི་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་གྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་པར་གནས་དགོས་པས། ས་ཇི་ཅམ་
མཐོ་རུ་སོང་བ་ཅམ་གྱིས་འཛང་རྒྱ་བ་ལུལ་དུ་སོང་འདུག་གོ། །དང་པོ་ལྟར་ན། སྐད་ཅིག་
དང་ཐང་ཅིག་སོགས་གྱི་དུས་ལ་བསྐལ་པ་བརྒྱ་དང་སྟོང་ལ་སོགས་པར་གནས་རུས་པའི་
གོ་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་དཔྱད་དགོས་སོ། །

རྒྱལ་མཁུན་གྱིས་ལུལ་མཁུན་རྩལ་སོགས་ལ་དྲོགས་པ་དཔྱད་པ།

འབྲས་སུའི་སྐབས་སུ། གང་བྱིར་རྒྱལ་མཁུན་འདྲི་མ་མེད་ལ་རྒྱ་སྒྲིང་གསལ་བར།
ཞེས་པར། ལུལ་པ་སངས་རྒྱས་པ་ཅོམ་ལྟན་འདས་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་གྱིས་དང་པོར་ཆོས་རྒྱ་
མངོན་དུ་མཛད་པའི་གནས་དང་དུས་བཞག་ཏུ་ཡོད། གངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཆོགས་
བསགས་ཟེན་པའི་འོག་ཏུ་འོག་མིན་གྱི་དེན་ལ་ཆོས་རྒྱ་མངོན་དུ་མཛད་པའི་བྱིར། སྐབས་

འདིར་ཡོངས་སྤྱི་གནས་ལོག་མིན་ངོས་འཛིན་སོགས་ཀྱི་དབྱུང་པ་རྣམས་བྱེད་དགོས་སོ། །

རིམ་ལྔ་མེད་ཀྱི་དབྱེ་བས་མཐའ་ལ་དབྱེ་བ་མེད་དེ་ལྟར། ཞེས་པ་སོ་ལོ་ག་གཅིག་ལ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོད་མཛོད་དུ་མཛད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལེ་སེས་སྒྲིད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་རིམ་ལྔ་མེད་ཀྱི་སེས་བྱ་མཐའ་དག་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་སྒྲོན་ས་ཆོས་སྤྱོད་(༥༥)མཛོད་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འདིར་སེས་བྱ་མཐེན་ཚུལ་ཀྱི་དོགས་དབྱེད་ལྟག་མ་བཞིན་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་ལུས་གཅིག་གིས་དུས་གསུམ་ལ་མཐེན་ཚུལ་གང་ཡིན་ཞེས་སྤྱོད་བྱ་ཞིང་། རིམ་ལྔ་མེད་མཐེན་ཚུལ་བྱེ་བྲག་རྒྱུ་ཡོད། །དང་པོའི་ལན་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐེན་པ་གཅིག་གིས་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་གསུམ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་མཐེན་ནོ། །ཐེར་ན། ཆོག་རྒྱུ་མ་ཟད་དོན་ལ་སྒྲོན་ཆགས་ཏེ། རྣམ་མཐེན་གཅིག་གིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་མཐེན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཐེན་གཅིག་གིས་ས་སྤྱོད་གཉིས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་མཐེན་པར་ཐལ་བ་དང་། ཁ་སང་དང་དེ་མིང་གཉིས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་མཐེན་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན། དེ་རྣམས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །

རང་ལུགས་ནི། རྣམ་མཐེན་གཅིག་གིས་དུས་གཅིག་ལ་སེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཐེན་ཞེས་བ་དང་། དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་གསུམ་ག་མཐེན། ཞེས་དམ་བཅའ་བར་བྱའོ། །དྲི་བ་གཉིས་པའི་ལན་ལ། རྣམ་མཐེན་གཅིག་གིས་རིམ་ལྔ་བ་གཉིས་སྤང་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐེན། རིམ་ལྔ་བ་གཉིས་སྤང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐེན་པས། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་མཐེན་གཅིག་ཉིད། རིམ་ལྔ་བ་མཐེན་བ་དང་། རིམ་ལྔ་བ་མཐེན་པའི་

རྣམ་མཁུན་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ལ་སྒྲིན་མེད་ཅིང་། རེ་ཤིག་དབྱེད་ན།
 རྣམ་མཁུན་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་ལུལ་གཉིས་སྒྲིན་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁུན་
 པར་ཐལ། རང་ལུལ་ཇི་སྟེད་པ་རྣམས་དེ་ལྟར་དུ་མཁུན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་ལུལ་
 གཉིས་སྒྲིན་རུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁུན་པར་ཐལ། རང་ལུལ་ཇི་ལྟ་པ་རྣམས་དེ་ལྟར་མཁུན་
 པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་ཀ་ལས་བྲལ་ས། འདོད་ན། རྣམ་མཁུན་གྱི་ལུལ་ཚོས་ཅན།
 རྣམ་མཁུན་གྱིས་ཁྱོད་གཉིས་སྒྲིན་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁུན་པར་ཐལ། (༡༧ན)
 དེས་ཁྱོད་གཉིས་སྒྲིན་རུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁུན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་དངོས། སྒྲིན་
 བཤད་པའི་གཉིས་སྒྲིན་ལུལ་བཅས་པ་ནི། ཤེས་པ་གང་ཡང་རུང་། ལུལ་བདེན་པར་
 སྒྲིན་པའི་སྒྲིན་བཅས་པ་འདོད་དེ། འཇགས་པ་སྒྲོབ་པ་མན་ཆད་ལ་འཇུག་ཤེས་དུག
 ལ་ལུལ་གཟུགས་སྒྲོ་སྟགས་རང་དོས་ནས་ཚུར་གྲུབ་པར་སྒྲིན་པའི་ཆ་དེའོ། །

དེས་ན་འཇགས་པ་སྒྲོབ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་། སོ་སོ་སྒྲོ་བའི་ཤེས་པ་
 མཐའ་དག་ལ་གཉིས་སྒྲིན་ལུལ་པའི་ཆ་དང་། དེའི་བཀའ་ལྟར་གྱིས་མཐའ་སྒྲིན་པ་མི་
 སྟེན་པས་ལུལ་ཤེས་ཤིག་ཡིན་ལ། ལུལ་གྱི་ལུལ་རྒྱས་བསྒྲིན་པའི་ལུལ་ཤེས་
 དང་དོན་མི་གཅིག །འདིར་བཤད་པའི་གཉིས་སྒྲིན་བཅས་རུབ་ནི། ལུལ་ལུལ་ཅན་སོ་
 སོའི་སྒྲིན་པའི་ཆར་ནི་གཉིས་སྒྲིན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཀྱང་། སོ་སོའི་སྒྲིན་པ་མི་འཆར་བ་
 ཅམ་གྱིས་རུབ་པའི་དོན་དུ་མི་འཇོག་སྟེ། ལུལ་དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲིན་པ་རུབ་ན་ལུལ་
 དེ་ལ་གཉིས་སྒྲིན་རུབ་པ་ཞེས་བྱ་བར་འཇོག །

འོ་ན། རྣམ་རྣམ་མཁུན་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་མཁུན་ཚུལ་གང་ཡིན་སྟེ་མ་ན།
 རྒྱལ་ཚབ་ཚོས་རྗེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁུན་པ་གང་ཡིན་འདྲ། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་
 དངོས་སུ་མ་རྟོགས་པས། ལུལ་གཞལ་པའི་ཤུགས་ཅམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་། གཉིས་སྒྲིན་
 བཅས་རུབ་གང་གི་སྒྲོ་ནས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པར་བཞེད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དངོས་སུ་

རྟོགས་ན་རྣམ་པ་ཤར་ནས་རྟོགས་དགོས། དེ་ཡིན་ན་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པ་དང་
 གཉིས་སྣང་རྒྱལ་པ་གང་རུང་གི་སྒྲོ་ནས་རྟོགས་དགོས་པར་བཞེད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡིན་
 བོ། །མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུན་པ་གང་ཡིན་གྱང་འདྲ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་
 དེ་དངོས་སུ་རྟོགས། དེ་ཡིན་གྱང་རྣམ་པ་ཤར་པའི་སྒྲོ་ནས་རྟོགས་མི་དགོས། རྣམ་པ་མ་
 ཤར་གྱང་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་གཉིས་སྣང་རྒྱལ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཡིན་མོ། །
 ཞེས་བཞེད། ཉ་ཅང་དོགས་པ་འདིར་ཁོ་བོ་ཅག་མཚུངས་པར་མི་འདོད་མོད། སྤྱི་མ་རྣམ་
 གཉིས་ལ་པར་འཆོམ་ཞིག་ལུས་ན། འདི་ལྟར་(༥༧བ)དམ་བཅའ། རྣམ་མཐུན་རང་ཉིད་
 ཀྱིས་རང་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་གྱང་རྣམ་པ་ཤར་ནས་རྟོགས་མི་དགོས་པས། གཉིས་
 སྣང་བཅས་རྒྱལ་གང་རུང་གི་སྒྲོ་ནས་གྱང་མ་རྟོགས། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་
 ལ་འདི་ལྟར་ལྟ་སྟེ། རི་ལྟ་བུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཐུན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་བཅེན་པར་
 ཐུག། རི་ལྟ་བུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཐུན་དེས་ཁྱོད་ལ་གཉིས་སྣང་རྒྱལ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁྱོད་
 རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ཞལ་གྱིས་བཞེས། རྒྱལ་ཆ་བཅོས་རྗེ་ལ་ཡང་འདི་འབྲུལ་པར་
 ཐུག་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་རྣམ་མཐུན་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་ཐུག། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་ཕུ་ཐམས་
 ཅད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་ཕུ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། རྣམ་
 མཐུན་གྱིས་ཁྱོད་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་ཐུག། རྣམ་མཐུན་གྱིས་ཁྱོད་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །
 སྤྱགས་ལ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་འདི་ལྟར་ཐུག་སྟེ། ཤེས་ཕུ་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཐུན་
 གྱིས་ཤེས་ཕུ་ཐམས་ཅད་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་ཐུག། ཤེས་ཕུ་ཐམས་ཅད་དངོས་སུ་རྟོགས་
 པའི་རྣམ་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་ཕུ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་
 སུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཐུན་ཡོད་པར་ཐུག། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་མ་རྣམས་གཉིས་
 དེ་ཅམ་གྱིས་སྤྱགས་དགོངས་ཆོས་ལས་ཆེ། ཁོ་བོའི་སྒྲོགས་ལ་ད་དུང་ཟད་པ་མེད་དོ། །

བཅོམ་ལྷན་སྤྱགས་རྗེས་ཁྱོད་སྤྱགས་ནི་ལས་བསྐྱོག་པས་ཁྱོད་ལ་མུ་ངན་འདས་མི་

མངལ། །ཞེས་པ་འདི་ལ། སྤྱད་པ་སངས་རྒྱས་པཅོམ་ལྟན་འདས་ཆོས་ཅན། འཁོར་པའི་
སྤྱག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཀྱང་ཞི་བའི་མཐར་ལྷུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་
མི་ཟད་པའི་སློན་ནས་ནམ་མཁའ་དེ་སྤྱད་གནས་ཀྱི་བར་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ལྟན་གྱིས་
གྲུབ་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

མཛད་བྱང་།

འདིར་སྐྱེས་པ། སློབ་བཟང་མཁས་པ་ཀུན་གྱི་ཉེར་འཛིན་གཞི། སྤྱགས་པའི་བ་དན་
སྤྱགས་བརྩུར་གཡོ་བའི་དཔལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱགས་རྗེའི་རིག་པས་སྤྱིང་གི་རྩེར། །རིང་དུ་
འགྲོགས་པའི་མཛའ་བ་མི་ཉམས་པར། །དེ་ཡིས་རྒྱུ་དཔྱོད་ལུས་ཀྱི་རྒྱ་མཐོང་ཡང་། །
ཡངས་པ་འཕྲོག་བྱེད་མ་ལུས་ཤེས་བྱའི་གཟུགས། འགྲན་པའི་འདོད་པས་མངོན་སུམ་
འོང་བ་བཞིན། །འདི་ན་ང་ཡི་རྒྱུ་འཕྱུལ་ཅི་ཡང་(༥༠ན)སྤང་། རིགས་པའི་རྒྱུ་འགྱུར་
སྤྱིང་གི་རོལ་རྩེད་དང་། །དོན་བཟང་བཞིན་གྱི་འཇུག་མདངས་ཆེར་གསལ་བས། །སློ་
ཆེན་ལྟན་རྒྱུས་ཡིད་རབ་འཕྲོག་པའི་ཕྱིར། །མཁས་པའི་སློབ་གར་གཉིས་པ་གཞན་
ཡོད་མིན། །ཡབ་རྗེ་དམ་པའི་འབབ་སྒྲོལ་ལས་འོངས་པ། །སྤྱོད་མེད་བརྩུང་བ་འདོད་
པའི་བརྩོན་པ་ཅན། །སྤྱོད་པ་གདུང་བ་དེ་དག་རིང་ཉིད་དུ། །རིགས་རྒྱལ་རྒྱ་མཛོའི་འཇུག་
རོགས་འདི་བསྟེན་ཅིག །གཞུང་བཟང་ཟབ་མའི་བདུ་ལས་ཆེར་བཀྲལ་ཏེ། །ཀུན་རྟོག་
པོར་གྱིས་རི་མོའི་ཕ་མཐའ་གང་། །ཡི་གེར་འགོད་དུས་གངས་ཅན་མཁས་པའི་གཟུགས། །
འདི་དག་ངལ་བ་མེད་པ་གིན་ཏུ་མཛར། །སློ་གྲོས་སྤྱན་པའི་རྒྱ་བར་མི་འབབ་ཀྱང་། །
ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་བཀོད་ལེགས་ཆོག་གི་དཔལ། །མཁས་པའི་རྒྱ་ལུང་ཁོ་ན་འཛིན་
པའི་ཕྱིར། །དེ་བས་འདི་ནི་སྐལ་བཟང་རྒྱ་རྒྱུན་ཡིན། །དགེ་འདིས་ཆེ་རབས་ཀུན་ཏུ་ལྷག་

བའི་ལྷ། །རྩེ་བཙུན་གཉིས་དང་སྒྲོ་བཟང་དགའ་བའི་བཤེས། །མཛོན་དུ་གྱུར་ནས་རྒྱལ་
 བའི་དམ་ཚཱ་ཀུན། །དེ་དག་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་འཛིན་གྱུར་ཅིག །ཅེས་དཔྱ་མ་
 ལ་འཇུག་པའི་ཚིག་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་ཀལ་ལན་སྐལ་བཟང་རྣ་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་བ། རང་
 གི་སྒྲོ་བ་མ་རྩེ་སྒྲོ་ད་འཛིན་བ་སྒྲོ་མ་ཚཱ་གྱི་དཔལ་ཞེས་བགྱི་བས། ཐག་རིང་ནས་ནན་གྱིས་
 བསྐྱལ་བའི་དོན་དུ། བཙུན་པ་འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱིས་ཡི་གེར་བཞོན་
 བའི་གནས་ནི་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་སོ། ། ། དགོའོ། །

༩༩༩། །འཇམ་དབྱངས་དགའ་པའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་གསུང་འབུམ། །

༼ བུད་པ་ལོ༽

མེད་གསུང་ནང་བརྟན་དཔལ་ཉིང་འོལ་བསྐྱུག་ཆོས། ཁང་ན་ཨ་ཡ་ཤིག་ཅ།

[illegible]

《གངས་ཅན་ཁྱད་ཅོར་》 དཔེ་ཚོགས་ཆེན་མོའི་ཡུལ་སྐྱེལ་དང་
ལས་ཁུགས་མི་སྣའི་མཆོད་མོ།

བསྐྱེག་ལག་འཛིན་པ་གཙོ་བོ། ལྷོ་པ་ཐང་རྩུབ་ལྷུག་། དཔང་གྲགས། ཚེ་མིང་།
 བསྐྱེག་ལག་འཛིན་པ་གཙོ་བོ་པ། ལྷོ་པ་ཐང་རྩུབ་ལྷུག་། ལུང་ལུང་ཆོས་འཕེལ།
 ལས་ལྷུག་མེ་མ། ལྷོ་པ་ཐང་རྩུབ་ལྷུག་། ལུང་ལུང་ཆོས་འཕེལ། ལྷུག་ལྷུག་ལྷུག་ལྷུག་། ལྷོ་པ་ཐང་རྩུབ་ལྷུག་།
 ལྷོ་པ་ཐང་ལས་གསལ་ཆོས་། ལྷུག་ལྷུག་ལྷུག་། ལྷོ་པ་ཐང་ལས་གསལ་ཆོས་། ལྷོ་པ་ཐང་ལས་གསལ་ཆོས་།
 ལྷུག་ལྷུག་ལྷུག་ལྷུག་། ལྷོ་པ་ཐང་ལས་གསལ་ཆོས་། ལྷོ་པ་ཐང་ལས་གསལ་ཆོས་།
 ལྷུག་ལྷུག་ལྷུག་ལྷུག་། ལྷོ་པ་ཐང་ལས་གསལ་ཆོས་། ལྷོ་པ་ཐང་ལས་གསལ་ཆོས་།

དེ་བའི་མཉུན་གྲངས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས། སྤྱོད་པ་ཆོས་འཁོར། ལུང་སྐུ་ཆོས་འཁོར། རྩལ་མཚན་བཅས་པ།
 ཆོས་དྭན་དོ་ཨེ། སྤྱོད་པ་ཆོས་འཁོར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས།
 སྤྱོད་པ་ཆོས་འཁོར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས།

རྒྱུག་པུལ་མིག་པར་ཀླུ་ལ། བསྟོན་ན་མཁའ་དབྱངས་ཀྱི་མཁའ་ལྷ་མོ། རྒྱུག་པུལ་
 བར་རྒྱུག་པུལ་ཀླུ་ལ། བུ་མཁའ་ལ་བརྟུན་པུལ་ཀླུ་ལ།

གངས་ཅན་བྱང་ཁོར་དཔེ་ཚོགས།
པོད་ཐེང་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་གསུམ།